~~А. 2118~~ 7 400.

УНИВ. БИБЛИОТЕКА
М. бр. 12617

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА.

1913.

ГОДИНА IX.

УРЕДИЛИ:

Д. Ђ. АЛИМПИЋ, А. Ј. КУЗМАНОВИЋ и Д. В. БАКИЋ.

БЕОГРАД

ШТАМПАНО У ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

1913.

САДРЖАЈ

I УКАЗИ:

О постављању, премештају, пензионисању и отпуштању, полицијске чиновнике, страна: 1., 17., 18., 25., 33., 49., 57., 66., 105., 121., 129., 136., 169., 201., 209., 216., 217., 218., 225., 241., 249., 250., 257., 265., 273., 313., 314., 321., 331., 332., 338., 339., 346., 347., 353., 354., 361., 369., 370., 377. и 378.

О проглашењу заседнога за села, страна: 130. и 131.

О одликовању, страна: 121. и 369.

О одобрењу издавања Министру Унутрашњих Дела, страна: 130., 145., 169., 353. и 378.

О пријему страних поданика у српско подданство, страна: 137., 153., 193., 355. и 379.

О образовању лова општина, страна 145.

II ЗАКОНИ:

О уплати на име одлуке Министарског Савета Бр. 19744 од 16. новембра 1912. године о одлагању општих избора за општинске чинове, страна 169.

III РАСПИСИ:

О наплаћивању хонора, страна 57.

О неспособности брачног заклучења код општинских и других судова у Аустро-Угарској, страна 57.

О кажњавању лица по уредби о спобраћају страшама које се крећу у ваздуху, страна 81.

О пријему лекне од стране полицијских власти код општинских чиновника, страна 101.

О забрањењу и неслању радника, страна 233.

О кажњавању беспослице одвалама радње: стр. 233. и 234.

О наплаћивању прихода за шумски убод код полицијске власти у одузетој демократи, страна 234.

О пријемнику за коришћење закона и таксама страна 241.

О општинским изборима, страна 370., 371. и 372.

О шишању потерница Антропометријско-Полиц. одељења, страна 379.

О дужностима братова код мешовитих власти, страна 379.

О истеклу српске тробојке на домовима за време државног и народног празника, страна 380.

IV УРЕДБЕ:

Уредба о спобраћају страшама које се крећу по ваздуху, страна 65. и 66.

Уредба о уређењу особобених области, страна: 81., 282., 283., 289., 290., 297., 298., 305. и 306.

Уредба о јавној безбедности у особобеним областима, страна: 321., 329., 330. и 331.

Измене и допуне у уредби о јавној безбедности у особобеним областима, страна 337. и 338.

Измене и допуне у уредби о уређењу особобених области, страна 345.

Измене и допуне у уредби за жандармерију, страна 345. и 346.

Измене у административној подели особобених области Старе Србије, страна 346.

V КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА:

За месец	новембар	1912.	г., страна	1. и	2.
„	„	децембар	„	„	58. и 59.
„	„	јануар	1913.	„	81. и 82.
„	„	фебруар	„	„	97. и 98.
„	„	март	„	„	161., 162. и 163.
„	„	април	„	„	177. и 178.
„	„	мај	„	„	322., 323. и 324.
„	„	јуни	„	„	339. и 340.
„	„	јули	„	„	355., 356. и 357.
„	„	август	„	„	361., 362. и 363.
„	„	септембар	„	„	380., 381. и 382.

VI СТРУЧНИ И НАУЧНИ ДЕО:

чланци и расправе

Задружно и наследно право по грађанском законику Краљевине Србије, од Живојина М. Перића, страна: 2., 3., 9., 10., 11., 18., 19., 25., 26., 33., 34., 73., 74., 82., 83., 89., 90., 97., 105., 106., 113., 114., 121., 122., 131., 137., 138., 145., 146., 153., 154., 161., 170., 178., 179., 185., 186., 193., 194., 201., 210., 218., 219., 226., 234., 241., 242., 250., 257., 258., 265., 266., 274., 283., 291., 292., 307., 315., 324., 323. и 332.

О ветеринама, од Др. Тоше Живановића, страна: 3., 4., 11., 12., 41., 42., 51., 52., 60., 61., 66., 67., 74., 75., 83., 84., 90., 91., 106., 107., 114., 131., 132., 138., 146., 154., 155., 163., 164., 171., 178., 186., 194., 195., 202., 211., 219., 226., 226., 227., 234., 235., 242., 250., 251., 258., 266., 274., 284., 291., 299., 307., 308., 315., 316., 325., 326., 332., 333., 340., 341., 347., 348., 357., 363., 364. и 372.

Прекорачење (excess) границе нужне одбране као кажњиво дело учињено из нехата, од М. М. Станојевића, страна: 4., 5., 12., 122. и 123.

Поуке и обавештења, хлоко и распране из судстве и администрације, написао Дим. С. Калајџић, од Младенја Петровића, страна 19. и 20.

Надлежност општинских судова за шумске крађе, од М. М. Станојевића, страна: 26., 27., 33., 34., 42. и 43.

Управници старих српских грађова, од Д. Ђ. Алимпића, страна: 49., 50., 57., 58., 59. и 60.

О спобраћају страшама које се крећу по ваздуху, од А. Ј. Кузмановића, страна: 67. и 68.

Забавни локали, од Брап. Ј. Рајића, страна: 98. и 99.

Утицај личних наклоности и средине на криминалитет, према са француског, А. Ј. Кузмановић, страна 308.

Тумачење чл. 53. в. закона о општинама у вези са §§ 112. и 132. кривичног закона, од А. Ј. Кузмановића, страна: 316. и 317.

Једна потребна поправка, од Дим. С. Калајџића, страна: 348. и 349.

Полицијска школа, од Дим. С. Калајџића, страна: 364. и 365.

Доба путем набирног суда, белешке за судске пракое, од Будимира Чолића, судије, страна: 365., 366., 367., 373. и 374.

Историја проституције и наша законодавство, (по Е. Дерјужинском) од Дим. С. Калајџића, страна: 372., 373., 383., 384. и 385. —

Важност примене дактилоскопије у ветрани, од А. Ј. Аврамовића, страна: 381., 382. и 389.

VII ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА, КАСАЦИОНОГ СУДА И ВИШИХ ВЛАСТИ:

Прописе §§ 311., 312. 313. грађ. суд. поступка вреде и за административне скопске које се расправљају код административних власти, страна: 7. и 8.

Један случај спора из закона о дивљини, водозими и сеоздобри државних чиновника и служитеља, страна 30.

Сеча општинске и сеоске шуме, сем ако за домаћу потребу, не може се вршити без одобрења надлежне шумске власти, страна 31.

Један случај у коме се начелство окружно с позивом на чланове 11 и 12. закона о уређењу округа и срезова хотрешно упутило у расправу правпено-правног односа који проистиче из уговора, страна 47. и 48.

Један случај из примене закона о продужењу рокова плаћања, страна 56.

Извршна власт није надлежна да решава да се не пошиса шумска питабуљасано имање, страна 63.

Поједине партије буџета општинског не могу се издвајати и о њима доносити засебне одлуке, страна: 63. и 64.

Може да одбор општински у свако доба одузети власт општинским изабранима, страна 64.

По чл. 158. закона о општинама не могу се казнити и изабранима општинска, страна 79. и 80.

На оцену о надлежности власти за доношење решења не жали утиче оно што је у жалби наведено као и величина такве уплаћене на жалбу, страна 87.

Једна случај кривице § 471. грађ. суд. поступка, страна 95.

Државни Савет може надзирати да расмотра одлуке којима се на основу § 4 а новог, уредбе неке стазка под полицијски надзор, страна 96.

Надлежност власти за расматрање одлуке о пакласт преселите за „Српске Новине", страна: 102. и 103.

Један случај ако ове услова за полажај предсједника општинског, страна 111.

Суков против полицијске и судске власти и надлежности за расматрање општинске пресуде, којом је на основу чл. 25. закона о чувању пољске имања и § 800. грађ. зак. расправљено питање о пакласт имете, страна 119.

За образовање изборног суда није потребан нарочит акт о сагласности интересованих лица за избирање суд по § 636. грађан. суд. поступка, када се тиме добре заједничке имања, за из добровичари и не били задругари, страна 135.

Бутан не може дрвати имање куђено на јавној лицитацији пре него што колоди куповну цену или документе за § 480. грађ. поступка, на основу чега му се станца издаје, страна 142.

На основу пратежања стоких касова не могу се одузети волови за вожњу лица без обзира на друге околности, страна 143.

Један случај ако ове пољу страну као слабију треба узутити на парницу, страна 158 и 159.

Неједнака примена законских прописа о начину исљеђења истуших кривица код хајдучких власти, страна 175.

За покретање ревизија нестарног судије у пресуди касеног лица надлежна је полицијска власт а не грсски судија, страна 183.

При устуцању имања по судској пресуди, треба гледати како и према коме пресуда гласи, стр. 190.

О устуцању имања према таквим, страна 191.

Један случај тужбена зад не треба разрешавати општинско одборање од дужности, стр. 199.

Старелаз дужинског имања не може да буде разрешен од дужности пре него што се изнади и утврди, да томе има места страна 206.

Пре него што одрушни одбор врштуак одобравку општинског буџета треба да види и оцени сво што утиче на његову надлежност за одобравако општинског буџета, страна 254.

При решавању питања о експропријацији земљишта треба претходно расправити питање о подацима кривичног у време трајања ратастројења, страна: 278. и 279.

Полицијска власт при самом давању дозвола за употребу лода треба да изнади да ли се лодом може за њиову о подаци изађи а да не буду повређени ни општи интереси ни права других лица, страна 311.

И лишена грађанског реда суде поји судови за извесне кривице учињене на полазећу које је поставља у мобилно или ратно стање, страна: 319. и 320.

Један случај судова о надлежности између начелника поље станице и полицијске власти за извршење и судске кривице за бесправно кривљење имања, страна 320.

За исљеђење и судење кривица по закону о радњама за које је у чл. 159. закона да залаз изреку полицијске власти, надлежан су и окружни судови као полицијске власти, страна 334.

Члан 3. закона о сеоским дућанима није у супротности, са прописима закона о радњама и према томе ниже више кривљење увлаче, стр. 342.

Кривице по закону о радњама сматрају се за поступак дела и на ове се кривице и кресце доносе, по истима, ако до кривога расправљају прописи за поступак дела у § 396. нази. законика, страна: 350. и 351.

Код су се уговорили на писмен уговор сложили онда све до потписа уговора нити не постоји, нити се може доцнијенити постављање уговора другим доказним средствима — сведоцима, докумом или личном заклетом, страна 356.

Правне 1 одлука § 10. зак. о среским и град. судовима има се тако разумети, да су по њему и за ликвидне кривице судски казнивих по закону и нужна надзорне среске и градске судије где оне постоје, страна: 388. и 389.

VIII ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА:

О раду за ходочаја суду тестаменти који је написан на време старог закона, страна 6.

О рушењу зграде од стране општинске суда кад приватно лице задатке ово на туђем земљишту, страна: 6. и 7.

О пословању и судењу од стране општинског суда за време трајања рата, страна 7.

О вредди дужности општинског благајника другом лицу док се благајник налази у рату, страна 7.

О напасти такса, страна: 7., 39., 46., 47., 54., 55., 70., 150., 173., 174., 198., 214., 235., 236., 245., 257., 258., 341., 342., 349., 350., 357., 358., 367., 387. и 388.

О квалификацији ових дела која траже да буду постављена за среске званичнике и општинске дословође, страна: 7., 39. и 318.

О попадежности општинског суда за покретање забране над имовином осуђених лица кад је и полицијска власт у томе месту где се осуђено лице налази, страна 34.

О напасти општинске вреде, страна: 14. и 15.

О расходовању општинског прихода, страна 15.

О склапању општинских рачуна, страна 15. и 16.

О ослобођењу општинских дословођа од војне службе у жиру и у ратну, страна: 23. и 46.

О одговорности општинских чиновника за лажну потврду таквих, страна: 23. и 24.

О надзирању власти општинских чиновника док се налазе у рату, страна: 24. и 78.

О напрезању забране на покретност за време трајања закона о продужењу рокова плаћања, страна: 39., 39. и 40.

О судби лица која на своју вину море жито, страна 39.

О општинским буџетима, страна: 39., 31., 40., 63., 70., 102., 158., 197., 221., 222., 223., 277., 278., 294., 326. и 341.

О надзирању власт општинског дословођа мањом општинском писару кад ти у дужности поступа, страна 45.

О застарелости истуше кресце, страна: 45., 220., 221., 253., 254. и 378.

О надзирању власт службеника основа за време трајања рата, страна 46.

О склапању школског буџета, страна 46.

О надзирању решења за протрес сталака над неке досуника да се у томе стану пазљиво некреденце стварн, страна 47.

О општинским чиновницима, страна: 54., 55., 71., 72., 78., 79., 125., 180., 243., 280., 287., 318.

О величини пакласт уђа, страна 55.

О надзирању стипарије учитеља и учитеља, страна 55.

О квалификацији за полазај полицијског писара, страна: 55. и 56.

О надлежности општинских благајна, страна 62.

О сеоским дућанима, страна: 62. и 63.

О власт општинског дословођа, страна 63.

О одговорности општинских чиновника за издато лажно уверење, страна 63.

О исплати стипарије полицијским практикантима кривичком преписта, страна: 70. и 71.

О помиловању кривица за дела из § 223. крив. зак., страна 71.

О дужностима општинских дословођа за време трајања рата, страна 79.

О ослобођењу сеоских кметова од војне службе, страна 79.

О одласку Срба у иностранство за рад, страна: 86. и 87.

О испуњавању обавеза за време трајања закона о продужењу рокова плаћања, страна 94.

О поништају горе, страна: 94. и 95.

О отпуштању на службе општинских дословођа, страна: 101. и 102.

О забрани на плату општинских дословођа за време трајања закона о продужењу рокова плаћања, страна 102.

О смени општинских дословођа за време ратног стања, страна 102.

О продужењу путовање радње док се жене свештеника налазе у рату, страна 102.

О саставу општинских судова при нарицању нотарске пресуде, страна 110.

О казнивању општинских чиновника и пакласт казне, страна 110.

О самоказнивој шкалати дуга, страна 110.

О квалификацијама за полазај општинских дословођа у ново-ослобођеним крајевима, страна: 110. и 111.

О давању награде среским практикантту за рад у среском одбору, страна 118.

О давању хонере, страна 118.

О застарелости пресуде изречене над општинским чиновника, страна: 118. и 180.

О сазивању збора за решење питања о пакласт општинског прихода, страна: 125. и 126.

О пријављању жалбе на решење општинског суда за време трајања закона о продужењу рокова плаћања, страна 126.

О отпуштању на службе општинског пријављено док се исти налази на војној дужности, страна 127.

О изборе поротника, страна 127.

О напрезању казне над општинским чиновника над сустављеним остранке војне власти, страна 127.

О приказности решења општинског одбора о избору наступања дословође кад је наводно лице већ дословођа једне општине, страна: 133. и 134.

О напрезању пресуде над лицима која нису пријавља жалбу пропуштеном року, страна 134.

О начину за рашину старих таксених марака за ново, страна 134.

О пакласт обавезивног дуга, страна: 134. и 135.

О судску над општинских судова у ново-ослобођених крајевима, страна: 141. и 142.

О праву гласа на општинског збора трајања које кривично одговарају, страна 142.

О уписивању у пороски распоред оних лица која се врше рока плаћа у сталном кадру, страна 150.

О исплати штете од стране општинског суда приватним лицима, за учињену занемарну власт, страна: 157., 374. и 375.

О самоказнивом напазивању туђег земљишта, стр.: 157., 158. и 183.

О напасти општинске зграде, страна: 158 и 261.

О § 222. кривичног закона, страна 166.

О правилном изрекању казне полицијског надзора од стране општинског суда над лицима која нису крадљивци, страна 166.

О пакласт свештеничке награде од стране општинске суда за службене и сеоске славе и јавности, страна: 166. и 167.

О застарелости казне за кривицу по закону о радњама, страна: 172. и 173.

О надзиању сточних пасана од стране општинског суда, за време мобилизације војске, страна 173.

О колизиону војних обвезника од стране општинског суда, страна: 173. и 206.

О судску пустих кривица за време трајања закона о мораторијуму, страна 174.

О § 398. тач. 5. крив. закона, страна: 174. и 175.

О пакласт пореске од грађана чије стока пасе на општинским утрашама, страна: 187., 215. и 246.

О томе, да ли је покрађа потуна или свршена, страна: 182. и 183.

О пакласт кривичних трошкова, страна 188.

О надлежности општинских судова, за судење за пакладу штете, страна 188.

О образовању маса, страна: 188. и 189.

О канцелариу трајања који рада колеџе поставе у недељи и кривичне дане, страна: 189. и 367.

О пакласт личног дорста од грађана који нису дошле да попаду од куда дорта да плате, страна: 197. и 198.

О поништају казнена које пријеч општинским судови (да ли пријављу општинској или државној власти), страна: 198. и 199.

О разрешењу од дужности општинског председника који је извршио утају, страна: 204. и 205.

О издавању документа за лица потпуна у року у коју потраживања инвалидске потворе, страна: 205. и 241.

О пакласт интереса за дуговану војнику, страна 205.

О неправилној примени чл. 152. закона о општинама, страна 213.

О разрешавању општинског одб. рника кад остане закључан општински извод, страна: 213. и 214.

О разрешењу од дужности општинског председника кад изврши грађанску част, страна: 213. и 214.

О заштити шумске имовине натпорци, страна 221.

О кривици председника општине за застарелост шумске казне, коју су кажњени ђаци родитеља исто онду дому нису умољавали у школу, страна: 228. и 229.

О надзорну стављене учитељу кад се налази на одсуству, страна 229.

О ленчењу и васпитавању тврдених мирака: страна: 235., 237. и 287.

О састављању гласачких неизбучних списковп, од стране општинског суда кад кориске одељење није на време послало распоред кориш. страна: 243. и 244.

О којеким таксеном суда стране општинског суда, страна: 244. и 245.

О кривој општинског суда за суђење крвавце по тачки 1. § 327., страна 253.

О убацивању општинског извода, страна 261.

О сложеној зарузди, страна 262.

О најављивању жалбе на општинске пресуде, страна 262.

О наплати аренде од стране општинског суда од грађана који оду општинску земљу, страна: 170. и 271.

О гласачким списковима, страна 272.

О земи председника општине од стране среске власти што није обознано држање напаћура, страна 277.

О самољубљу, страна: 278. и 286.

О вођењу регистра на наплату таксе, страна 284.

О најављању лица који неће да потписују саслушене пресуде, страна 301.

О најављају за нуждне крипице, страна 301.

О најављу уверења о скротном стању, страна: 309. и 310.

О изговорности општинских чланова који су дозвели одјаву за сесу дана из општинског барометра, чија је сувственост сумња, страна: 310 и 311.

О најављају за арнјучарење дувана, стр. 318.

О задужењу општине, страна 318.

О најављају родитеља који своју децу не упућују у школу, страна 319.

О наплати дуванске аренде, страна 326.

О изберу чланова за изводни одбор, стр. 333.

О упрошењем општинском врирову од стране благајника општинског, страна 334.

О месном механском праву, страна 350.

О лицитацијама, страна 358.

О § 471. грађан. суд. поступка, страна: 358. и 359.

О беспарванном лишењу слободе, страна 367.

О благоврсмено поднесој жалби против општинске пресуде, страна 388.

IX ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО:

Видовани мемоари, превео са француског Душан Николић, страна: 5., 6., 13., 14., 22., 23., 29., 30., 37., 38., 44., 45., 53., 54., 61., 62., 68., 69., 76., 77., 85., 92., 93., 100., 101., 109., 114., 115., 116., 117., 123., 124., 132., 140., 141., 148. и 149.

Славка, од Морвса Леблана, превео са француског Д. Ђ. Алимпић, страна: 20., 21., 22., 27., 28. и 29.

Фуко, превео са француског Јев. Мишић, страна: 36. и 37.

Загонски дедективи, из Византије Грејс, превео Мих. Јаковљевић, страна: 43., 44., 50. и 53.

Зар мора и у злочине? од Ђ., страна: 75., 76., 84. и 85.

Замке, од Морвса Леблана, превео М. М. Јаковљевић, страна: 91., 92., 99., 100., 107., 108. и 109.

Праведна казна, од Е. William Hornung-а, превео с француског Мих. Јаковљевић, страна: 139., 140., 146., 147., 148., 155. и 156.

Из Солуна и Гомора, од Војислава Илића, страна: 164., 165., 171. и 172.

Злочинац, превео са италијанског А. Ј. Бухавановић, страна: 180., 181. и 182.

Велики крстеп, превео са француског Мих. Јаковљевић, страна: 187., 188., 195., 196., 197., 202., 203. и 204

Горки волчић, од Војислава Илића, страна: 211., 212., 213., 219. и 220.

Питање Луј XVII. од М. Ј. Прикловића, страна: 227. и 228.

Чувар, превео са француског Божидар Марковић, страна: 242., 243., 251. и 252.

Суботом у дворишту судског притвора, од Војислава Илића, страна: 258., 259., 260. и 261.

Кобна неверавност, од Вој. Илића, страна: 266., 267., 268. и 269.

Ко је крив, од Војислава Илића, страна: 275., 276., 284., 285. и 286.

Дознај на другу, од Војислава Илића, страна: 292., 293. и 294.

Божић на Косову, од Дим. С. Каладића страна: 385. и 386.

Матео Фалконе, превео са француског Б. Ј. Марковић, страна: 386. и 387.

X ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА:

Гаврило Лазовић, из Свилајнца, (са сл.), стр. 328.

Кости Павловпћ, кочијр из Румунпје, (са сл.), страна 176.

Милан Јелтовић-Јевђовић, (са сл.), страна 143. и 144.

Ненад Илкановић, (са сл.), страна 48.

Николај Петрић, кочијр из Румунпје, (са сл.), страна 176.

Светозар Живановић, из Београда, (са сл.), страна 32.

Хенри Дибоа, (са сл.), страна 143.

Шарл Петресну, (са сл.), страна: 104. и 256.

Радисав Милосављевић, из Прнчља, у А. Угарској (са сл.), страна: 391. и 392.

XI ПОТЕРЕ:

Адам Мирковић, из Ковпеа, страна 119.

Александар Стевановић, звани „Гола“ посер, страна 40.

Александар Петровић, бив. столар. радпк. из Угарске (са сл.), страна 40.

Алекса Николић, из Старе Србије, страна 48.

Алекса Марковић, Циг. из Метковића, стр. 286.

Александар Рашић, зв. „Гајдаш“, из Шпице, (са сл.), страна 311.

Александар Благојевић, бив. слуга, страна 351.

Антоније Мијатовић, звани „Малиш“, осуђеник београдског каљионог завода, из Нових-Ђанковаца, (Срем) (са сл.), страна: 88., 160. и 285.

Андреја Јанковић — Прекопаљовић, из Раче страна 283.

Арсен Алпћевић, из Калуђерице, страна 387.

Аранђел Срећковић, из Такова, стр. 206. и 368.

Асиз Насуфовић — Катак, из Пређова округ тетовски, страна: 199. и 208.

Аска син Незкарошин — Балуновић, из Призрена, страна 203.

Васпли Метковић, кочар из Оглпта, страна 111.

Боривој Стојановић, б. ђак из Неготина, стр. 8.

Боривоје-Бора Живковић, из Неготина, стр. 96.

Богољуб Стојановић, осуђеник пожаревачког каљионог завода, из Мошнца, (са сл.), страна: 24. и 40.

Борисав-Борисој Стаменовић, осуђеник београдског каљионог завода, из Ћуприје, (са сл.), страна: 144. и 247.

Богосав Чекић, из Недељице, страна 280.

Божидар Ђукић, кочар из Д. Шаторње, стр. 223.

Бошко Марковић, Цигапин из Ирпња, страна, 335. и 343.

Вранселав М. Стаповпћпн, Цигапин из Луковице, страна 119.

Бранко Ђурђевић, земл. из В. Крсно, стр. 168.

Будимир Ташковић, из Пиљанца, страна: 263. и 272.

Велимир Марковић, из Лареча, страна 72.

Велимир Ђорђевић, из Сокурпца, страна 112.

Велимир Филипов-Филиповић, из Баковпштпа у А.-Угарској, страна 150.

Велимир Марипковић, бив. бравар, из Прокупља, страна 296.

Велимир Марипчевић, сапгпнџија, страна 312.

Велпслав-Светислав Пешић, кочар из Гуче, страна 326.

Ветохир Јовановић, из Братинпћа, страна 176.

Ветохир Јелић-Расповпћпн, с Новаја, стр. 192.

Владимир Јаковљевић, осуђеник београдског каљионог завода из Смедерева, (са сл.), страна: 31. и 32.

Владимир Мисуровић, бив. кочијр из Чајетине страна 40.

Владимир Рудурић, кочијр из Банпћке, стр. 225.

Владимир Јовановић, осуђеник београдског каљионог Завода, из Грбовпце, страна: 368. и 376.

Владисава сина Радосава Мијаиловића, из М. Јлаке, страна 203.

Војислав Чарапић, из Крпше Реке, страна 48.

Војислав Симић, кројачки радник из Ваљева, страна: 72. и 120.

Војислав-Сава Марковић, осуђеник пожаревачког каљионог завода из Дрима, страна 255.

Војин Лукић-Милинић, из Ваљаковића, стр. 240.

Вукаша В. из Шапца, страна 240.

Вујина Јаковпћ, осуђеник пожаревачког каљионог завода, из Алудова, страна 245.

Вујица Голубовић, осуђеник београдског каљионог завода, из Дубоке, (са сл.), страна 231. и 304.

Гаврпјо Д. Пауновић, из Топлог Дола, стр. 128.

Готхард Шефли, банкар. швајцарк из Билпну (Швајцарска) (са сл.), страна 88.

Димитрије Бабић, из Брестовоја, страна 184.

Димитрије Ђорђевић, из Кошпе, страна 295.

Димитрије Радосављевић, Цигапин-свпгач из Соколове, страна 392.

Димитрије Тадић, из Вел. Лаола, страна: 175. и 176.

Добривој Војсић, из Ваче, страна 8.

Драгутин Калсарић, из Губеревпћа, страна 8.

Драгутин Филиповић, бравар, радпнпа из Градишта, страна 96.

Драгутин Матровић, зв. „Мајкунче“, осуђеник пожаревачког каљионог завода, (са сл.), страна: 135., 136., 167. и 200.

Драгутин Ј. Андрић, из Дубравице, стр. 168.

Драгутин Протић, трг. помоћник, страна 208.

Драгутин Усковпћпн-Лакчевић, мосар, радпнпа из Ваљева, страна 327.

Драгутин Наумовић, кројачки радсник из Алексинца, страна 336.

Драгић Стевановић, из Брасиног, страна: 48. и 56.

Драгољуб Пајкпнпћ, осуђеник пожаревачког каљионог завода, страна 176.

Дрпнпћа удова кон. Тодора Стојановића, Цигапнка из Урошачког Зогсока, страна 192.

Драгослав Гавриловић, звани „Бланшаков“, из Блаповпце, страна 223.

Драгомир Јеромимић, из Ковучака, страна 247.

Дрпнпћа Наутић, месарски радсник, страна 311.

Бока Ђосић, из Сурдулице, осуђеник каљионог завода у Митровпци, страна 200.

Ђорђе Шашић, пекарски калфа, из Крупсника, страна 104.

Ђорђе Стојановић, кочијр страна 231.

Ђуро Ребић, из Грбовпца А. Угарска, осуђеник каљионог завода у Митровпци, (са сл.), стр. 279.

Емануел Кекић, из Езберендеа, страна 80.

Живојин Павловић, осуђеник београдског каљионог завода, из Алексинца, (са сл.), страна: 80., 231., 312. и 360.

Живојин—Живко Мариновић, зв. „Дукић“, осуђеник пожаревачког каљионог завода, из Београда (са сл.), страна 192.

Живојин Јевпћевић, из Пајковпца, страна 199.

Живојин Матровић— Милосављевић, радсник из Ратара, страна 247.

Живојин Брвић, из Рабровца, страна 287.

Живојин Павловић, из Субогине, страна 329.

Живојин Николић, из Брестовца, страна 368.

Живко—Живојин Младеновић, осуђеник београдског казненог завода из Сибиње, (са сл.), страна: 216. и 364.

Живан Мићић, осуђеник казненог завода у Митровици, из Грабовца А. Угарска, страна 279.

Живан Бурмазовић, из Гибарца, страна 206.

Живан Сремчевић, осуђеник пожаревачког казненог завода из Жабара, (са сл.), страна: 263. и 280.

Живота Миловојевић, из Чушића, страна 152.

Зени Рамадановић, из Буринка, страна 343.

Зумбер Михаљевац, из Бабиног Моста, стр. 303.

Ивија Наумовић, из Каниже, страна 64.

Илија Бјелачић, мокарски момак из Нове Варош, страна: 32. и 368.

Илија Н. Крајиновић, из Занта, страна 288.

Игњат Миловић, из Турекиа, страна 376.

Јакоп Вазс, обућар из Воже, страна 144.

Јанка Дапга, возарски момак из Пиша, (са сл.), страна: 5. и 175.

Јаковљев Стојаковић, из Буровца, страна 292.

Јакко Аксаровић, из Жидола, страна 288.

Јакоп А. Борбјевић, из Брнов-Кира, стр. 312. и 327.

Јован Поланко, из Љубљане, страна 40.

Јован Стојковровић, осуђеник београдског казненог завода, из Јака, (са сл.), страна 56.

Јован В. Гуреп, из Сакања, страна: 120. и 121.

Јован Васиљевић, из Бутја, страна: 120. и 312.

Јован Живковић, из Грабовице, страна 207.

Јован—Јаков Ковачевић, хемијски радник из Панчева, страна: 240., 246. и 351.

Јован Павлић, из Кавеа, у Крапској страна 323.

Јованка Ристић, из Шуша, страна 144.

Јозеф Сосетружик, месарски калфа из Прага, страна: 24. и 40.

Јозеф Хас, слуга из Беча, страна 140.

Јосп син Андрије Н. Цетковић из Малетина, страна 251.

Јосип Фенцлер, страна 24.

Јулиа Стапшак, из Белегиша, стр. 343.

Кардо—Јохан—Јакалпон—Хедеа, банкар, чиновник из Штокхолма, страна 111.

Бостандин—Кладинар—Дека М. Стајић—Борјенић, осуђеник пожаревачког казненог завода, из Мрамораша, страна 127.

Костадин Јојић, из Оплана, страна 262.

Костодин Милетић, из Урсула, страна 287.

Костандин Сазсов, из Кожо, страна 295.

Коста Којић, зв. „Бока", осуђеник пожаревачког казненог завода, из Београда, (са сл.), страна: 192., 203. и 295.

Лазар Т. Сапић, из Пеће, страна 80.

Лазар Бостандиновић, осуђеник казненог завода у Митровици, из Јарка А.-Угарска, стр. 223.

Лазар Милошевић, из „Мађар" из Лалинца, страна 303.

Лазар Јовановић, кинески радених из Крагујевца, страна 303.

Лека—Алекса Бећаровић, осуђеник пожаревачког казненог завода, из Беле Палапке, стр. 255.

Леополд Левер, из Подгорја, страна 303.

Лука Новопић, столар. радених из А.-Угарске, страна 8.

Луџина—Лајош Тот, осуђеник пожаревачког казненог завода, из Букуреита, (са сл.), страна: 135., 136. и 200.

Љубомир Путниковић, осуђеник београдског казненог завода из Калуа, (са сл.), страна: 128., 191., 263. и 344.

Љубомир Јовановић—Брај, касапин из Лесковца, страна: 287. и 295.

Љубица Даниловаћева, из Сиплеуе, стр. 215.

Марјан Петровић, из Крнеда, страна 96.

Марјан Стевановић, осуђеник писког казненог завода, из Пазиника, страна 180.

Марко Сошић, осуђеник пожарен. казненог завода из Оршаца, (са сл.), страна: 111. и 239.

Марко Николић, Ингинин, страна 326.

Маринка Драгутиновић, осуђеник писког казненог завода из Вучитрн, (са сл.), страна: 111., 112., 239. и 257.

Мухеда Чокић, из Осјека, страна 265.

Милан Милосављевић, из Врапишта, страна 8.

Милан Милошевић, рударски радених из Костолца, страна 56.

Милан Станојевић, осуђеник писког казненог завода, из Брусника, (са сл.), страна: 103., 104., 239. и 327.

Милан Вуковић, из Турекиа, страна 786.

Милан Миленић, конџар из Вазеса, стр. 312.

Милан Јакић, осуђеник писког казненог завода, из Вишковаца, А.-Угарска, (са сл.), стр. 376.

Милисав Вићентијевић, из Тодорпног Дола, страна 120.

Милисав—Сима Ј. Борбјевић, из Бобове, стр. 240.

Милосав Стевана Павловића, из Трговина, страна 335.

Младен Радосављевић, из Розаде, страна 127.

Младен Радић, из Гучева, страна 223.

Миленко Р. Митровић, из Винче, страна 215.

Миломан Обрадовић, из Бара, страна 343.

Милојпје Павловић, илосер, страна 246.

Милош Милосављевић, из Београда, страна 24.

Милош Јаковљевић, из Брусинце, страна: 8. и 130.

Милован Ј. Мијаиовић, из Пасјаче, страна: 215. и 224.

Милош Илић, из Оплана, страна 119.

Милош Наумовић, из Крагујевца, страна 336.

Милош Н. из Мизошева, страна 343.

Миша Радојковић, обласни радених из Александровца, окр. пожаревачког, страна 376.

Михаило Бајић, из Вадна, страна 8.

Михаило Мићић, бив. служитељ медеинске Дирекције, страна 16.

Михаило Вуњићевић, из Давидовца, страна 31.

Михаило Микић, радених из Београда, стр. 40.

Михаило Вукашиновић, осуђеник београдског казненог завода, из Мисаоћина (са сл.), страна: 87., 88., 96. и 192.

Михаило син Владислава Милића, из Оренковпе, страна 192.

Михаило Живковић, из Матијевапа, стр. 207.

Михаило Филиповић, из Смедпог-Брда, стр. 223.

Михаило Живковић, осуђеник београдског казненог завода, из Новака, страна: 398. и 376.

Михаило Милосављевић-Бокић, зв. „Митко" из Бужнса, страна 392.

Младепа Крипеских, осуђеник београдског казненог завода, из Новог Анфеатовца, (са сл.), стр.: 56., 190. и 255.

Милоје Јапуловић, из Вуковца, страна 64.

Милија Живковић, из Јабланице, страна 206.

Младорад Јовановић, лежат из Младеновца, страна: 184. и 192.

Младрат Т. Мијатовић, из Колаковца, стр. 335.

Младепа Н., берберски радених, из Загодине, страна 144.

Милутпа Сремчевић, из Белапе, страна 215.

Милутпа Бојовић—Бојић—Бојпи, слуга водоиначарски, из Сасе, страна 223.

Милутпа Јапоровић, осуђеник пожаревачког казненог завода, из Петровца, страна 279.

Митар Станишић, из Белегиша, страна 343.

Милеп Михајловић, из Ражапиа, стр. 255.

Марко Ковачевић, зидар бегупац из А.-Угарске, страна 52.

Мпхаило Сапић, служавка из Врњаца, стр. 343.

Момчило Трунић, из Вуковца, страна 64.

Мојсилло Станојевић, осуђеник београдског казненог завода, из Стапаће, (са сл.), страна: 93., 215., 216. и 296.

Мехмед-Мета Емурлопић, осуђеник писког казненог завода из Струмице, страна 376.

Мурат Бајрамовић, из Буриика, страна 343.

Мурата Дума, из Баковнике, страна 351.

Наталија сћи Новице Јапића, из Бапија, стр. 247.

Нестор Горјаковић, из Гретеца, осуђеник казненог завода у Митровици, (са сл.), страна: 200., 207. и 303.

Недељко Стојковић, зв. „Сутор" задипар из Ужица, страна 392.

Никола П. Цицапић из Иваница, стр. 255.

Никола Гапгорајевић, слуга из Пађена, стр. 328.

Никола—Теодор Хера, трговачка помоћпица, страна 376.

Никпфор Радић, бив. писмоноша, страна 16.

Обрад Пиколић, из Бетьапца, (са сл.), стр. 48.

Обрад Вождаревић, осуђеник Београдског Казненог Завода, из Зајечара, страна: 104. и 120.

Павле Манџић, из Плоче, страна 96.

Павле Динић, из Т. Б. Реке, страна 335.

Павле Петковић, из Живковпе, страна 360.

Пала Мушкатовић, из Д. Пресвета, страна 296.

Петар Павловић, осуђеника Београдског Казненог Завода, из Загодине (са сл.), страна: 95., 231. и 312.

Петар Максимовић, пекар. помоћ., из Руспе, страна 120.

Петар Чолокић, осуђеник Пожаревачког Казненог Завода, из Арева, (са сл.), страна: 151., 152. и 255.

Петар Мелковић, из Слатине (са сл.), страна: 152. 184., 207. и 280.

Петар Грбић, осуђеник Казненог Завода у Митровици, из Мартинаца, страна 254.

Петар Недељић, из Вождовца, страна 295.

Петар Вељковић, из Батинаца, страна: 343. и 344.

Петровпје Стевановић-Дивић, страна 104.

Пота Николић, из Дучева, страна 104.

Преки Фрек, из Смеда, страна 246.

Радивоје Тодоровић, осуђеник Пожаревачког Казненог Завода (са сл.), страна: 151. и 247.

Радосав Петровић-Јовановић, из Гретеца, страна 223.

Радосав-Рака Вељковић, из Кончића, стр. 272.

Радосав Косерић, из Бајине Баште, страна 376.

Радисав С. Радивојевић, из Гаоларева, стр. 335.

Радован Кисаћанин, зв. „Пајак", осуђеник Београдског Казненог Завода (са сл.), страна: 89., 215. и 296.

Радивој Сћић, зв. „Митров", осуђеник Пожаревачког Казненог Завода, из Жабара, (са сл.), страна: 199., 207. и 280.

Радомир Обрадовић, осуђеник Београдског Казненог Завода из Трвана (са сл.), страна: 188. и 192.

Радомир Васиљевић, зв. „Тинкапон", осуђеник Београдског Казненог Завода, из Лозовника, страна: 207. и 215.

Раде Миковић, осуђеник Пожаревачког Казненог Завода, из Милошаја, (са сл.), страна: 267. и 280.

Рајко Поповић, из Новаја, страна 303.

Радул-Рада Стаменковић, осуђеник Писког Казненог Завода, из Грдапи, страна 185.

Раденко Сћић, из Дубоја—Крапске Ливаде, страна 320.

Риста Стојковић, зв. „Џинкер", б. завеспја, из Врапе, страна 144.

Риза Рајповац, из Бабиног Моста, страна 303.

Рудолф Бартош, из А.-Угарске, страна 40.

Сава Богдановић, из Сапајлиша, страна 24.

Сима Чкуд, из Бабиног Моста, страна 303.

Сима И. Ивановић, из Кучева, страна 40.

Светислав Ивановић, из Рибапка, страна: 40. и 246.

Светислав Т. Тодоровић, из Лозовника, стр. 136.

Светислав Борбјевић, осуђеник Пожаревачког Казненог Завода, из Ниша, (са сл.), страна: 151. и 247.

Светислав Живковић, машински брављр, страна 246.

Светозар Урошевић, зв. „Соха Перси, конџар из Парабића, (са сл.), страна: 40., 167. и 263.

Светозар В. Живковић, осуђеник Писког Казненог Завода, из Градишта среа белопаланачки, (са сл.), страна: 95., 96., 231. и 327.

Светозар Лезаповић, Цигански из Ниша, стр. 262.
Сима Николић-Шајић, страна 104.*†
Сима Петровић, из Сребрнице, страна 303.
Симон Николић, из Сиоца, страна 346.
Сисеспија Дукић, зв. „Гира", из Белотића, страна 119.
Сретен Радовић, сдута, страна 40.
Стојан Николић, из В. Крсне, страна 16.
Стојан Стаменковић, осуђеник Пожаревачког Казнског Завода, из Косриновца, (са сл.), страна: 111., 230. и 232.
Стојан Петровић, из Г. Зуковца, страна 303.
Стојан Јовановић, зв. „Врачапац", из Београда, страна 368.
Стеван Дишић, страна 104.
Стеван Лукић, из Горњака, страна 223.
Стеван Ђорђевић, Цигански, страна 326.
Стапинар Милутиновић, кочнар осуђеник Нишког казненог Завода, из Кнежевића, (са сл.), страна: 103., 128. и 136.
Стапинар Јовић, из Бурђана, страна 272.
Стојан Ђорђевић, осуђеник Нишког Казненог Завода, из Кржинца, страна 168.
Стапоје Перић, осуђеник Пожаревачког Казненог Завода, из Беле Реке, страна 263.
Тимејије Радојковић, зв. „Товрлак" кочнар из Краљева, (са сл.) страна 392.
Филип Нишић-Николић, из Косманс, (са сл.), страна: 103. и 247.
Франц Виненбергер, из К. Цепте, страна 80.
Фрања Вајс, чиновник, страна 202.
Цветко Јовановић, из Ковиљаче, страна 360.
Шабан Микулавац, из Бабиног Моста, стр. 363.

XII ТРАЖЕ СЕ:

Александра-Анка Миљковић, из Београда, (са сл.), страна 208.
Александар син Јосиса Николића, кекара из Пирота, страна 272.
Аранђел син Проке Вукашиновића, из Маслошина, страна 368.
Атанасије Илић, из Београда, страна 332.
Благоје син Ивица Павловића, из Призрена, страна 152.
Борисов Максимовић, из В. Пчелице, стр. 368.
Бронко Гавторијевић, из Београда, страна 256.
Вудимир Димитријевић, из Јагодине, стр. 308.
Вања Радојковић-Миленовић, из Жабара стр. 234.
Војислав син Милосава Н. Манојловића, из Трнова, страна: 200 и 239.
Војислав-Воја Љ. Михајловић, из Вушића, страна 206.
Војислав син Петра Стојадиновића, из Полања, страна 264.
Дара кћи Маре Тиловићке из Београда, страна 256.
Дамиа жена Михаила Стевићевића, из Ресе, страна 112.
Даринка Поповићка, из Београда, страна 159.
Даринка кћи Михаила Михајловића, из Грабовице, страна 332.
Даскало-Дача Ђорђа Д. Ђермановића, из В. Извора, страна 320.
Десанка кћи Витомира Мајсторовића, из Врсовице, страна 344.
Димитрије Сандровић, из Скопља, страна 104.
Димитрије син Манојла Ђорђевића, из Црковица, страна 104.
Драгутин син Божина Н. Стаковићева, из Врбе, страна 88.
Драгутин син Стевана Пауновића, из Поропада, страна 152.
Драгомир син Обрада Николића, из Барајева, страна 288.
Драгољуб син Манојла Милојковића, чукара жељезн. пруге из Београда, страна 256.
Драгољуб син Мите Захаријевића, чиновн. из Београда, страна 16.
Драгиња син Милана Јовановића, из Свседрова, страна 224.
Душан Вукићевић, из Загодина, страна 208.
Ђорђе син пок. Ђорђа Стојковића, из Бољетина, страна 152.
Живојин син Стевана Дукашић, из Јагодина, страна 135.
Живојин Ранчић, из Сирдана, страна 292.
Живка жена Љубомира Јовичића, из Пазарпо, страна 135.
Живко Ранић, из Мајиловца, страна 48.
Живота син Војина Јовановића, из Трбушинце, страна 168.
Живка жена Тодора Стевановића, жандарскога из Батрдана, страна 200.
Иван Гдавашевић, аустро-угар. војни бегунац, из Ст. Бечеја, страна 152.
Јован Тајчановић, из Јагодине, страна 208.
Јанко син Петра Петровића, из Трошиће, страна 239.
Костандин син Јасинаше Јорсдде, удове из Ниша, страна 16.
Лазар Богдановић, страна 344.
Лепосава кћи Живојина Вукосића, из Шетиња, страна 288.
Лука син Милоша Петровића, из Рубровника, страна 352.
Љубица Јовановић из М. Мошгаинце, стр. 256.
Марко Марковић, из Церова, страна 392.
Милан син Живка Милојковића — Николетића, из Урсула, страна 256.
Милан Константиновић, из Београда, стр. 256.
Милан Станковић, страна 368.
Миловап син Јосте Фалкинца, из Породнна, страна 295.
Милован син Михаила Васиљевића, из Гор. Трешчо, страна 230.
Милутин син Животе Ј. Дојковића, из Јовања, страна 176.
Мијаило син Вуда Пашићевић, насељена из Крагујевца, страна 159.
Михаил кћи Љубомира Ђакића, из Рогаче, страна 184.
Мила-Милојко кћи Милоша Радовановића, из Пекчинаце, страна 376.
Милош син Анке Васић, удове из Београда, страна 248.
Милојко син Вукомана Кандића, из Горобиња, страна 272.
Милошко Мијић, из Врњачгрпаца, страна 360.
Нестор син Гаиле Милића, из В. Пола, страна 104.
Нела жена Томе Јовановића, из Радовпка страна 303.
Никола Ресимић, из Београда, страна 216.
Никола Урошевић, из Сеоца, страна 368.
Новак Арекић, из Гаџиће, страна 368.
Пауп син Живка Марковића, из Милачаиће, страна 360.
Петар Ђ. Дидић, сарач из Алексинца, стр. 376.
Радован син Паје Плавшића, из Губеревца, страна 64.
Радован син Живан Митровић, из Београда, (са сл.), страна 208.
Радован син Радована Палића, из Алике, страна 303.
Радепко син Михаила Мићића, страна 80.
Радивоје син Милана Милановића, из Гаре, страна 152.
Радојко Ранчић, из Ковилућка, страна 352.
Сава син Паје Недељковића, из Звездина, страна 360.
Светислав Крстић, из Сирдана, страна 232.
Светозар Томић, из Јошапце, страна 392.
Симко син Тодора Ракповића, из Стевања, страна 295.
Сикима кћи Михаила Поповића, из Ниша, страна 16.
Скелана кћи Милоша Јовичића, из Пешшанова, страна 152.
Сретен син Ивка Пејића, из Винишке, страна 216.
Стака жена Јакова Прауловића, из Гаинатрада, страна 152.
Стана кћи Персе Николић, из Крагујевца, страна 232.
Стана жена Стојка Стаиковића, из Ерака, страна 248.
Стана кћи Матра Павловића, страна 272.
Стапинар син Милоја Николића, из Милошева, страна 216.
Стојан син Илије Богдановића, из Врање, страна 264.
Стојан син Милуна Гвозденовића, из Нарушина, страна 336.
Стојан син Васе Васића, из Радовишта, страна 232.
Стапко син Васиљија Поповића, из Вербовца, страна 216.
Трифун Пешић, из Пошеска, страна 160.
Фелип син удове Јов. Радовановића, из Витежа, страна 144.
Чедомир син Богдана Декића-Милића, из Лозовика, страна 135.
Чедомир син Живојина Милосављевића из Грошница, страна 152.
Шабан Дурт, из Изаше, страна 224.

XIII СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА:

Александар Ђорђевић живописарски радионп страна 96.
Александар Милојковић, зв. „Скида" из Јагодине, (са сл.), страна: 368. и 392.
Димитрије Павловић, зв. „Шанко" из Београда, (са сл.), страна 224.
Димитрије Велковић, из Бодовца, страна 248.
Живота Јовановић, из Пудараца, страна 279.
Ибрахим Илић, Цигански страна 279.
Јосиф Недић, страна 360.
Коста Н. из среза вчињски, страна 104.
Михаило Дабић, из Трбушила, страна 304.
Никола Бутарчић, трг. из Краљева, стр. 327.
Петар Тошовић, из Пирогпина, страна 288.
Печат општине трнавске среза вршовалашког страна 312.
Радидан Усејинић, Цигански, страна 279.
Усејин Сеитовић, Цигански, страна 279.

НЕПОЗНАТИ КРАЂЉИВЦИ:

Страна: 48., 56., 64., 72., 80., 88., 96., 112., 120., 128., 144., 152., 176., 160., 168., 192., 200., 208., 215., 216., 223., 224., 230., 240., 248., 255., 256., 264., 272., 280., 288., 295., 296., 304., 312., 320., 327., 328., 335., 336., 344., 351., 352. 360., 368. и 392.

НАЂЕНИ ЛЕШЕВИ:

Страна: 8., 24., 64., 120., 144., 129., 168., 184., 192., 208., 224., 248., 286., 320., 336. и 344.

ОГЛАШЕНИ ЗА ХАЈДУКЕ:

Александар Ђурђић, из Прсброва, страна 16.
Драгомир Којовић 6. жандара из Ваче, стр. 16.
Драгутин Класарић, 6. тел. из Губеревца, страна 16.

ПОЗИВ НА ПРЕДАЈУ:

Милош Јаковлевић, из Врусиште страна 8., 112. и 136.
Абаб Бесјатовић, зем. из Рашске, среза новопазарског, страна 168.
Рашид Кадрић, зем. из Луковрска среза новопазарског, страна: 224. и 272.

ОБЈАВЕ

Војачко Марковић, из Ребеља, страна 336.
Димитрије Вабић, из Врсгеовца, страна 160.
Иван-Јован Милошевић, страна 120.

Јован П. Ј. Урсу, из Сазница, страна: 176., 223. и 239.
Петар Милковић., из Слатине, страна 160.

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА:

Кинематографске репродукције злочина, страна 6.
Отисци аргатиу и бакве у Сједињеним Америчким Државама, страна 6.
Курс техничке полиције, страна 6.
Алкохолизам и криминалитет у Бакарској страна 6.
Добровољна награда, страна 38.
Отисци зуба као доказ кривице, страна 38.
Међународни конгрес као заштиту деце, страна 38.
Поћачки сабрађај у Берлину, страна 38.
Краљ сам о себи страна: 77. и 78.
Регулисање и ограничење Брака — и онеспособљавање за продрезницу деце, страна 78.
Из инвентара школе за научну полицију у Риму, страна 78.
О дедл, страна: 85. и 86.
О кабаци у затвору, страна: 93. и 94.
О запитаном инвалиду, страна 100.
Несрећни случајеви, страна 101.
Смртна казна, страна 101.
Непоправна представа у казненом заводу, страна 101.
Непоправна деца, страна 101.
Госпођа Леонид А. Ј. Кузмаловића, стр. 117.
О заштити животиња, страна 124 и 125.
Међународна удружења злочинаца, страна 125.
Један злочин у Француској, страна 125.
Рад осуђеника у Немачкој, страна 125.
О личној безбедности органа власти, стр. 133.
Екстрадиција малолетника у Белгији, стр. 141.
О алкохолизму у војсци, страна 149. и 150.
О пеставим особама, страна 165. и 166.
Италија и неквалификовано оплодња, страна 220.
Злочини и Друштва, страна 220. и 231.
Изложба и полиција, страна 231.
Милано-Конгрес, страна 237. и 238.
Једна одлука о пропорима на врчмама, страна: 238. и 239.
Лига против јавног неморала, страна 246.
Одговорност грађанска због професионалних погрешака, страна 246.
Субституција међу затворенцима, страна 300.
Виоскопске представе, страна 300.
Разна правна осећања, страна 300.
Италијанска штампа и инвентари о криминалним процесима, страна 317.
Казна батинама у Енглеској, страна 317.
Један ушљивљени трик, страна 388.
Фингирано убиство ради добијања осигуране суме, страна 389.
Шта младе девојке у Ню-Јорку не треба да раде, страна 390.
Вероваше у зентиво у Италији, страна 390.
Опасне истраге, страна 390.
Време пред судом. страна 390.
Пљесниво по коруубини, страна 391.
Родак жели за кољешину, страна 391.
Ново поље рада за полицијског пса, стр. 391.

НА ЗНАЊЕ

Лексик Ликман — Ходим Берела, страна 264.

РАДИ УПРАВЉАЊА

Страна: 119. и 208.

РАЗНО:

Књиженна огласи, страна: 8., 16., 24., 32., 48., 72., 112., 120., 128., 136., 152., 168., 200., 232. и 264.

БРОЈ 1. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 6. ЈАНУАРА 1913. ГОДИНА IX

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИХ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ; ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу новембру 1912. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава, Управе града Београда, градских и срезких судова, у току месеца новембра 1912. год. извршено је у Србији:

1.	**Убистава**	**14**
2.	**Детоубистава**	**1**
3.	**Нехотичних убистава**	**4**
4.	**Покушаја убистава**	**11**
5.	**Разбојништава**	**8**
6.	**Силовања**	**—**
7.	**Тешких телесних повреда**	**2**
8.	**Паљевина**	**44**
9.	**Опасних крађа**	**120**
10.	**Злонамерних оштећења туђих ствари**	**6**[1]).

Од изложених дела пронађено је:

Убистава	14 или	100·0%
Детоубистава	1 „	100·0%
Нехотичних убистава	4 „	100·0%
Покушаја убистава	11 „	100·0%
Разбојништава	8 „	100·0%
Силовања	— „	000·0%
Тешких тел. повреда	2 „	100·0%
Паљевина	8 „	18·1%
Опасних крађа	47 „	49·1%
Злонамер. оштећења туђих ствари	1 „	16·6%

Највећи број **убистава** извршен је *затвореним оружјем* (7), *отвореним оруђем* (5) и *тупим* (2).

[1]) У месецу новембру 1911. године било је:

1. Убистава	23
2. Детоубистава	1
3. Нехотичк. убистава	5
4. Покушаја убистава	19
5. Разбојништава	9
6. Силовања	2
7. Тешких телесн. повреда	12
8. Паљевина	123
9. Опасних крађа	114
10. Злонамерних оштећ. туђих ствари	11

Узроци њиховом извршењу леже: у *међусобној свађи* за **10** случајева, у освети за **1** и за **3** случајева узроци су непознати.

Посматрана према местима у којима су извршена изложена убистава јављају се: у срезу прокупачком **4**, у срезу јабланичком **2**, у срезу пољаничком **2** и по **1** у срезовима: пчињском, јадранском, качеровом, тимочком, драгачевском и у вароши Смедереву.

Детоубиство **1** извршено је у срезу лужничком.

Нехотична убиства извршена су по **1** у срезовима: посавском округа београдског, врачарском, алексиначком и новоравничком.

Покушаји убистава извршени су по **1** у срезовима: врачарском, јабланичком, власотиначком, крагујевачком, параћинском, беличком, нишавском, тимочком, бољевачком и у варошима: Крагујевцу и Нишу.

Сва она дела извршена су већином у међусобној свађи и освети.

Разбојништва су извршена: у срезу јабланичком **3** и по **1** у срезовима: ресавском, нишком, пиротском, подунавском и у вароши Врању.

Силовања није било.

Тешке телесне повреде извршене су по **1** у срезовима: левачком и нишком.

Паљевине су извршене: у срезу нишком **4**, у срезу алексиначком **3**, у срезу пожаревачком **3** (1 пронађена), у срезу грочанском **2**, у срезу темнићском **2**, у срезу брзопаланачком **2** (1 пронађена), у срезу параћинском **2** (обе пронађене), у срезу хомољском **2**, у срезу трнавском **2** и по **1** у срезовима: посавском округа београдског (пронађена), оба колубарска, лесковачком (пронађена), ваљевском, ражањском, деспотовачком, темнићском (пронађена), ресавском, сврљишком (пронађена), нишавском, поцерском, млавском, таковском, орашком, јасеничком округа смедеревског, бољевачком, загаичком, прокупачком, црногорском, студеничком и драгачевском.

Вредност свих оних паљевина износи око **7.500** динара.

Опасне крађе извршене су: у вароши Београду **18** (8 пронађених), у срезу таковском **7** (4 пронађене), у вароши Нишу **7** (2 пронађене), у срезу пожаревачком 6 (1 пронађена), у срезу лесковачком **5**, у срезу качеровом **4** (3 пронађене), у срезу орашком **4**, у срезу колубарском округа београдског **3** (1 пронађена), у срезу јабланичком **3**, у срезу лужничком **3** (2 пронађене), у срезу љубићском 3 (1 пронађена), у срезу ајинчарском **3**, у срезу ужичком **3** (1 пронађена), у срезу колубарском округа ваљевског **2**, у срезу жагубичком **2** (обе пронађене), у срезу брзопаланачком **2** (обе пронађене), у срезу трстеничком **2** (1 пронађена), у срезу параћинском **2**, у срезу беличком **2** (обе пронађене), у срезу ресавском **2**, у срезу сврљишком **2**, у срезу нишком **2** (1 пронађена), у срезу моравском округа пожаревачког **2** (обе пронађене), у срезу млавском **2**, у срезу качеровом **2** (1 пронађена), у срезу бољевачком **2** (обе пронађене), у срезу загаичком **2** (обе пронађене), у срезу жичком **2** (1 пронађена) и по **1** у срезовима: грачанском, посавском (пронађена), темнићком, деспотовачком, левачком, моравском округа нишког (пронађена), алексиначком (пронађена), нишавском, белопаланачком, поцерском (пронађена), голубачком, јасеничком округа смедеревског (пронађена), тимочком, прокупачком (пронађена), црногорском, трнавском и у варошима: Ваљеву (пронађена), Врању и Пожаревцу.

Вредност свих оних крађа износи око **21.200** динара.

Злонамерних оштећења туђих ствари је било: у срезу пожаревачком **2** (1 пронађен), и по **1** у срезовима: колубарском округа ваљевског, нишком, поцерском, и у вароши Ужицу.

Вредност свих уништених ствари износи око **1.100** динара.

Поред изложених дела у току месеца новембра 1912. год. извршено је у Србији и **8 самоубистава** и то по **1** у сре-

новима: јабланичком, жупском, качаничком, јасеничком округа смедеревског, поморавичком, студеничком, и у варошима: Зајечару и Београду.

Највећи број самоубистава извршен је: ватреном оружјем **6**, *вешањем* **1** и *тровањем* **1**.

Узроци њиховом извршењу леже: у страху од казне за **5** случајева, у *болести* за **1**; и за **2** случаја узроци су непознати.

Покушај самоубиства извршен је у срезу трстеничком (опитро — *болест*).

Општи преглед до сад изложених дела овакав је:

Текућа број	О К Р У З И	Убиства	Детоубиства	Политичка убиства	Покушаји убиства	Разбојништва	Силовања	Теже телесне повреде	Палежи	Остале крађе	Злочиначке повезаности и удруж. злочина	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	—	—	2	1	—	—	—	5	5	—	—	—
2	„ ваљевски	—	—	—	—	—	—	—	1	10	1	—	—
3	„ врањски	1	—	—	1	4	—	—	1	11	—	1	—
4	„ крагујевачки	—	—	—	2	—	—	—	3	3	—	—	—
5	„ крајинска	—	—	—	—	—	—	—	3	2	—	—	—
6	„ крушевачки	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	1	1
7	„ моравски	—	—	—	2	1	—	1	5	3	—	—	—
8	„ нишки	—	—	1	1	1	—	1	9	13	1	—	—
9	„ пиротски	1	—	—	1	—	—	—	1	5	—	—	—
10	„ подринске	1	—	—	—	—	—	—	1	5	1	—	—
11	„ поморавски	—	—	—	—	1	—	—	6	12	2	—	—
12	„ руднички	1	—	—	—	—	—	—	1	5	1	—	—
13	„ смедеревске	1	—	—	—	1	—	—	2	5	—	—	—
14	„ тимочки	1	—	—	2	—	—	—	2	8	1	—	—
15	„ топлички	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	—
16	„ ужички	1	—	—	—	—	—	—	1	4	1	—	—
17	„ чачански	1	—	1	—	—	—	—	1	3	—	1	—
18	Управа града Београда	—	—	—	—	—	—	—	—	18	—	1	—
	Свега:	14	1	4	11	8	—	2	44	120	6	5	1

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 31. децембра 1912. године АБр. 1612, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО
ПО
ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

§. 529. добијао је највишу примену: он је искључивао на наследа де сциз-ового и симе ћерки умрлога. И ове су могле од задруге тражити само издржавање и удомљење и ништа више. Заоставштина њиховога оца одлазила је задрузи као законском наследнику. Разуме се да се §. 529. у толико пре није имао применити на ове девојке које су биле даље сроднице умрлога, као рођене сестре [које долазе и сестре по оцу], сестре по матери [§. 402, Грађ. Зак. решење од 29. маја 1853. год., Бр. VII., ст. 52.], сестре од стрица, тетке [§. 404. Грађ. Зак.] и т. д.»[6]

Да је сасе ово онако види се и из решења од 7. Фебруара 1847. год. (Бр VI., стр. 6.) које је објашњено §. 529. Грађ. Зак. *У његовом правом стању* (in fine) вели се да је §. 529. законика написан, као изузетак од општих правила закона о наследству.[7]

§. 529. Грађ. Зак. изменьен је Решењем од 28. Новембра 1859. (Бр. VII., стр. 96.), која је измена уклонила једновремени и жало час наведено решење од 7. фебруара 1847. год. Решењу од 1859. гласи овако: „Женска деца умрлога у задрузи, кад овај не остави по себи мушке деце, имају право наследства на део задружног имања свог оца, но то им имање, у колико се оно у земљама и у општој непокретностима састоји, може задруга по процени новцима новцем исплатити.“ Из овога решења налази да је ово правило о искључењу женских сродника из наследа под задруге сада ограничено, и у корист женске деце умрлога. И поште се стари закон нема примењивати и даље у колико нашим није изменьен[8], то §. 529 задржава своју снагу иначе само женске деце, што ће рећи да остала женска деца, па чак ако она и биле ближе умрломе, но колико, другим речима, ове биле прече по сродству од задругара умрлога, оне имају наследити већ ће моћи само добити, поред издржања, приличну удомљење. Дакле, рођене сестре, и пр., умрлога у задрузи биће задругом искључене[9].

[5] А на правилу да закони не могу прећати стечена права (чл. 36. Устава, §. 7. Грађ. Зак.), на каснија отеорења пре Закона од 28. Новембра 1859. год. применяће се, и у колико је реч о самим законима, §. 529., „Жене задругара умрлог пре 1859. године, немају право на наследење задружног имања. — Тако Начелак, ор. cit., стр. 330.; и одлуку највишега Касационога Суда од 18. Октобра 1872. год., Бр. 3411. (Забележено Др. Н. Крстић, стр. 344.): „Кад је задругар умро пре 28. Новембра 1859. године, преживе су жене лица задругарова биле остале у задрузи, и зашто се тек тада, немају право на наследство. — О. о. 20. фебр. 1874. год., Бр. 1493.“; Др. Н. Крстић, Забележке, стр. 344. Тако поступају и избрани судови при подели задругара. У моје јеине задруге у Овчару Ваљевском, као што сам је познато, јавили су се, пред избрани судом, њихри, које су биле удате, једног од задругара који је, без мушкога потомства, умро пре Закона од 28. Новембра 1859. год., тражећи њихов део у стварима. Избрани суд их је мирно и до њихов је захтев потпуно поштовања рођених браће умрлога: поштo, у време смрти ће сина-а, њихри нису могле наследити прошу задруге, по §-у 529., то је заоставштина умрлога ако нејзини рођени брат, као најближи сродници женског умрлог у задруги тога момашта, а то онога је време ту заоставштину пришао потпуно потпоштео. Њихри нису дакле имале на ту ствар у удомљење, јако што су, у моменту добе задруге, као што сам то мало час напоменуо, биле већ удате: знале за су се оне удале из задруге пре Закона од 28. Новембра 1859. био је у том часовцу временитан.

[6] „Имала задругара није остави мушко и женско дете, већ мушко дете умре, наследује не женско дете, него задруга. — О. о. 5. септембра, 1874. год., Бр. 3054.“; Тако Начелак, ор. cit., стр. 338.; И. могу одлуку и од Др-а Н. Крстића, Забележке, стр. 344. и 345.. И заиста, мушко дете је наследник свог оца у задрузи, па је затим умрло, остављши као најближи сродника рођену сестру: она није могла, због прошта §-а 529. Грађ. Зак., прећи није је заиста: ужинуг једино у стању у каквом сродном односу да спада-а, а не и другим и даљим сродницима онога, наследством свог брата већ је њега наследила задруга. Код Др-а Н. Крстића закључено су и ако две одлуке (Забележке, стр. 343.): 1⁰, „Кад отац умре, па неки његов мали рашчи пријог наследују синови и унуци од синова умрлог пре свога оца, чије се имање наследује. — Изнат ких синове Јована, Григорија, Гаврила и Радосава. Умре Григорије, па Изнат, па Радосав. Григоријеној жене допустио да иза ње Изнатовим имању задржи задругу, а синовима Радосављевим да страчином имању задржи задругу. — О. о. 29. јан. 1871. Бр. 250.“. Пошто је питање о заоставштини Изнатовој имало да се расправи по прописима о наследном наследњању — јер се није ни могло за ту ствар сама одлука задругара — то је она одлука Касационога Суда чисто само по себи. — 2⁰, „Кад умре задругар, па остави само једну кћер, која пошто је удата, нема никаквог права на заоставштину пошто тога Законика — противно у том смислу као и ако, а по само ако, да рашчи умрлога сина представља свог оца према осталим сродницима тога умрлога сина у заједну своју, наследује кћер ова правнице по дело. А ли, да ли је тако било, кћер је се на овај случај правнице пропиши о наследству и ова кћи је отац са синовима била у задружном стању? Ја се питање нису баш ни одговор у даљим разлагањима. 3⁰, „Али исто] упућа није дати право наследа и на ако Равнозаконо, који је умре сасе Григорија, јер је ту искључују стратеги. — О. о. 26. априла, 1872. год., Бр. 1508.“. Ово последње стоји што су, по §-у 529. Грађ. Зак., женске искључене из наследа у задрузи, осим женске деце умрлога. Радосав није имао женске деце, већ је остало као

[7] A. Берфенић, op. cit., стр. 131.

[8] „Овим је изрећењем (— §-ом 529. Грађ. Зак. —) законодавац казао: да женска деца остављена иза умрлог задругара уопште немају право да се законом (писаним) наследе из тога задругара. Ова, дакле, немају права на наследство у задрузи па ни оберу умрлога задругара (§. 400.), ни као ужине (законом признате, прирођене и т. д.) по општим правилима о законском реду наследника“: А. Берфенић, op. cit., стр. 138.

[9] А. Берфенић, op. cit., стр. 131.

Код питања о правима наследним женске деце појављују се највеће тешкоће које имамо да сила разматрамо. Тако, напре: да ли је, да наследно право њених, индиферентно то да ли је кћи, у времену оларти очеве, била још девојка, дакле називала се у задругиној кући, или је, пак, она тада већ имала задружне куће као удата жена? Ово питање се постављало због стилизације Решења од 28. Новембра 1859. год., које, као што знамо, почиње овако: „Женска деца умрлога у задруги....“. Реч: „у задруги“, па шта се ове односе? Да ли на ово: „Женска деца“ или на ово: „умрлога“? По Г. А. Ђорђевићу речи „у задруги“ тичу се „женске деце“ а не „умрлога“, што ће рећи да женска деца која се, у моменту очеве смрти, затекну као удата жена изван очеве своје задружне куће немају право на очеву заоставштину. Г. Ђорђевић то своје мишљење брани овако: „Ако је, у ствари, мишљење бранилаца овако: „Ако је, у ствари, мишљење бранилаца овако: „Ако је, у ствари, мишљење бранилаца

25. Одвачар, који је позван да одмах очисти, па не дође и одмах се запали.

а) *Радња* се састоји дакле у *необазривању од стране одвачара позиву, да одмах очисти, одвоз чега се одмах запали.* Потребна је дакле узрочна *веза* између пожара и недолазка одвачарског, да би овај недолазак био радња иступа из т. 24.

б) Сматра се као *блажија* врста овог иступа случај, кад се одмах није услед недолазка запалио, дакле сам недолазак на позив.

в) *Кривац.* В. 1 б.

г) *Казна.*

За блажију врсту овог иступа прописана је новчана казна од три „двапцика“ (ст. 2).

26. Ко на таван, сенару (отлукану) или такво место, где се лако запаливе ствари находе, спеђу без фењера или угарак или запаљену цигару и у опште ватру без заклона носи. Исто тако, који руј неугашен пепео на таква места однесе.

а) *Радња* се састоји дакле у *ношењу ватре или светлости без заклона на место, где се лако запаљиве ствари налазе.*

1° Ватра и светлост су *без заклона*, кад нису окружене мерама предострожности против преношења или распростирања на друге предмете који с ван њих налазе.[1]) Да ли је пак ово случај или не, има се оцењивати с обзиром на њену или ману запаљивост предмета. Законодавац помиње нарочито као ватру и светлост без заклона свећу без фењера, угарак,[2]) запаљену цигару и руј неугашен пепео.

2° *Запаљива* је она ствар, која се лако може запалити било непосредним било *посредним* додиром с ватром или светлошћу. Тако постоји би овај иступ и онда, кад би се ко приближио с ватром буретy петролеума, дакле предмету, који се може запалити само *посредним* додиром, т. ј. само посредством бурета, које у ствари није запаљив предмет.[3]) Законодавац помиње нарочито као запаљиве ствари таван и сенару.

3° Ношење ватре на место, где се налазе запаљиве ствари, постоји како онда, кад је ко ушао у простор са запаљивим предметима, тако и онда, кад се је истоме *приближио* с ватром без заклона. Не потребно је нарочито, да је ово приближивање *тешко*, да постоји опасност преношења ватре, што је с уласком у опасан простор неминовно сопствано.[4]) Постоји овај иступ нарочито и онда, кад је светлост без заклона упаљена тек у опасном простору, јер и то је ношење ватре.

4° На месту, где се носи ватра без заклона, треба да се заиста налазе запаљиве ствари онда, кад се ватра носи. Није дакле довољно, да то место служи, т. ј. да је намењено за чување запаљивих ствари.

б) *Кривац.* В. 1 б.

(свршиће се)

[1]) Уп. *Frank* § 368 V, *Oldhausen* § 368. № 5 в.

[2]) „По утврди, који *Цемић* (835) рачуне са обичне луч, која се по овална у место свеће употребљава“.

[3]) Тако *Frank* § 368 V, *Oldhausen* § 368 № 5 в. Прот. *Binding* 2 28.

[4]) Уп. *Oldhausen* § 368 № 5 в, *Binding* 2 28, *Rotering* 51.

ПРЕКОРАЧЕЊЕ (EXCES) ГРАНИЦЕ НУЖНЕ ОДБРАНЕ КАО КАЗНИМО ДЕЛО УЧИЊЕНО ИЗ НЕХАТА

Нужна одбрана или праведна нужна одбрана као што је наша наш казнени законик, јесте специјално оправдање привичности агента, које брише кривичност радње и удаљује примену сваке казне.

По појму који о њој влада у доктрини и у законодавству, нужна одбрана је одбијање противправног напада на живот свој или другога, слободу и имање, као и на сва друга права добра против којих је управљен противправни напад, пад што су: интегритет тела, част, право на име, на верске и нарочите особине које се могу заштитити нужном одбраном. Међу тим наш казнени законик у § 54. допушта нужну одбрану само за заштиту живота, имања и слободе, јер само ова права добра набраја у § 54. („нападање на свој или другога живот, слободу и имање“). Једна старија одлука Касационог Суда проширује ову заштиту и на част у случају кад неко затече другога на делу блуда са својом женом па га убије, налазећи да је и тада дело учињено у праведној нужној одбрани. Одлука опште седнице Касац. Суда од 18. Октобра 1876. г. № 3281).

Али да постоји праведна нужна одбрана као потпуно оправдање или изнимљење привичности учињења треба да се стеку извесне околности или услови који чине те ништавају сваку кривичност учиниоца. Те околности или услове из којих треба да се изведе неопходност праведне нужне одбране наш казнени законик детерминисао је у § 54. као мерило по коме судија има да се управља у конкретном случају у решавању питања о томе, да ли постоји овај узрок изнимљења кривичности.

Излагањем овог законског прописа ограничавајући се на дебату само о оном делу текста које се односи на *прекорачење* или *ексцес* праведне нужне одбране у чијој се примени покрећу изнесена контровирана питања.

Ево како гласи поменута § 54. наш. зак.:

„Ни онај неће бити крив ни пити ће се казнити, који што учини у праведној нужној одбрани.

Праведна нужна одбрана само ће се онда узети, ако се по лицу, времену, месту, начину нападања или по другим околностима са основом узети може, да се учинитељ само нужном одбраном послужио да противзаконо нападање на свој или другога живот, слободу и имање одбије, — или да је он само на претњи, страха или плашње границе нужне одбране прекорачио, а иначе учињено него што је за одбрану нужно било.

Овако прекорачење границе може се по качеству околностима и као казнимо дело из нехата учињене казнити по §§ 158. и 180*.

Анализирући овај законски пропис видимо из њега да законодавац изнимљава и само оно прекорачење нужне одбране које је учињено „само из претњи, страха или плашње“ (ал. 2, последњи став) и уранивава га са праведном нужном одбраном без прекорачења граница.

При свем том треба алинеја §-54. иака онлашћује суд да овако прекорачење границе нужне одбране („из претњи, страха или плашње“), *може* по околностима казнити и као казнимо дело учињено из нехата по §§ 158. и 180.

Факултативан карактер ове одредбе §-а 54. која се односи на прекорачење или ексцес границе нужне одбране показује: да се прекорачење о коме је реч, т. ј. „из претњи, страха или из плашње“ по правилу не казни, већ изузетно, кад суд према околностима нађе, *може* га казнити, али и тада само као дело учињено из нехата по §§ 158. 180. к. з. Ово овакво гледиште јурисприденције нашег казненог законика у осталом довољно је оспеитала; но, ова законска одредба односи се само на ону врсту ексцеса праведне нужне одбране који се учини „из претњи, страха или плашње“, који се нарочно и спомиње у ал. 2. § 54. к. з. *Само друго дозвано прекорачење границе нужне одбране казнило је и поменути законски пропис не би се могло на исто применити.* У овоме се смислу изражава о овоме питању и познати наш коментатор Ценић у своме објашњењу §-а 54. кр. зак:

„Закон изнимљава само оне који су из претњи, страха или плашње границе нужне одбране прекорачили и тек додаје да они могу за ово дело у извесним обстојательствима и одговарати, но, и то само као за дело учињено из нехата; за оне пак који су из мрзости, злобе, освете, итд. границе нужне одбране прекорачили, ништа не говори, а кад то не чини, онда се разуме да дела ових у обична злочинства и преступљења хотимице учињена стапља“. (Стр. 185).

У пракгици пак судове, констатујући да у ком конкретном случају постоји прекорачење границе нужне одбране из претњи, страха или плашње, у случају кад нађу да га треба казнити, обично се само позову на последњу ал. § 54. к. з. и пазичу казну као за дело учињено из нехата по §§ 158. и 180. каз. зак. Касациони Суд у једној својој скорашњој одлуци захтева, да суд у случају примене казне за ово прекорачење нужне одбране, а по последњем ставу §-54. да и разлоге са којих налази да поменути прекорачење треба казнити.

Није дакле довољно, да се суд, констатујући да постоји ексцес нужне одбране у случају каквога за нети, просто позове на последњу алинеју §-а 54. к. з. већ одлука мора и да мотивише примену казне због овог прекорачења као за дело учињено из нехата. Ово је у осталом и са свим оправдано, пошто § 54. ал. 3. даје само овлашћење суду да *може* казнити ово прекорачење нужне одбране из претњи, страха или плашње, које се по правилу не казни (ал. 2.), те је у случају пажљења нужно изнети побуде са којих се то чини. Како се пак у пракгици, као што смо рекли, обично то поступа да учини, то изношење ову одлуку Касационог Суда и сам случај по-

водом нога је иста нарочена, не само због саме одлуке, већ и због интересантности и самог случаја у коме је ово питање расправљено.

Пресудом Врховтешеног Суда Округа Београдског од 21. Марта т. г. № 15065 осуђен је Благоје Максимовић на четири године робије за то: „што је новембра 1911 г. у Врчинској механи звану „горња“ у међусобној туче са Геном и Животом Јовановићем ударио најпре столицом а за тим ножем Животу, од којих је ударца Живота остао на месту мртав“. Дело је подведено под § 156. И одељак каз. зак. јер је суд нашао, да је келеџењем утврђено: да је дело извршено после међусобне свађе између оптуженог и брата погинулог Животе Гене због које исте попијено вино, после чега је настала туча столицама названа тиме, што је брат Животин Гена носио водом оптуженог Благоја; да је у тој тучи оптужени Благоје повређен од стране погинулог Животе и брата му Гене, и да је после те туче столицама оптужени Благоје потегао нож и оним убо Животу, који је одмах после издахнуо, дакле да је оптужени ово дело учинио у јарости у коју је доведен повређама које су му нанели пок. Живота и брат му Гена.

Одбрану оптуженога и његовог браниоца да је ово дело учинио у одбрани свога живота, суд је одбацио, јер према месту на коме се дело десило и на коме живот оптуженога није могао бити доведен у опасност, јер је напала била једна група света; према јачини самог напада и другим келеџењима околностима оптужени се није морао послужити ножем у толико пре, што се, као што се види послужио столицом, која је била довољна да напад одбије“.

Апелациони Суд пресудом 28. марта т. г. № 3923 преиначио је ону пресуду: „Исказима сведока Живка Теофиловића и Александра Величковића утврђено је: да је опт. Благоје ово дело убиства извршио у праведнојој нужној одбрани па са прекорачењем границе нужне одбране. Према исказу ових сведока, Живота и Гена напали су опт. Благоја столицама зато што је он попио њихову ноју је била наручена за Гену, због чега га је Гена опсовао, потегао чашом и ударио га, и кад је оптужени Благоје почео бежати вратима од кафане, погинули Живота пресрео га је и ударио столицом наневши му према лекарској свеједоби повреде по глави на темену и на плећки. Од тога удара оптужени Благоје пао је и кад је устао и попона почео бежати, Гена и пок. Живота опет су га напали столицама у намери да га ударе, после чега је опт. Благоје, видећи се у опасности, ножем убе Животу који је од тога убоја умро. Према овако представљеном догађају Апелациони Суд нашао, да је опт. Благоје ово дело учинио у одбрани свога живота, прекорачивши границе праведне одбране.

М. М. Станојевић.

(свршиће се)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Г. Егли, старешина апсанских службеника и Декоит и Вермо, апсеници у истом затвору, најавише на саслушању код г. Флеријда, да су чули више пута да Бертеле, Лефебир и Пејоа разговарају и да међу собом признају, да су ме на правди Бога оптуживали. Сем тога и сви осуђеници били су готови да потврде да сам их ја увек одвраћао да не чине кривице. Вермо између осталога изјавио, како су му једног дана, када их је грдио што су ме безразложно наклали, одговорили: *Е, мислимо мо: ми бисмо оптужили Бога, само да нас спасемо, али не знали*“...

Пејоа који је био најмлађи међу осуђеницима најмање је био испрен. Због пријатељства са Леблаком он је исправно истину, али иначе није се могао уздржати да не призна да је писао знао за куповину полуге.

„Па нека, рече он, за све преме истраге и на суду ја сам тврдио да ми је т. Видок дао тазир од три динара да купим полугу којом је ради извршења и која је мене као и Бертеле-а, Леблана и Лефебира ухапсила. Стално сам то исто говорио надајући се да ми то може ни умањити ни олакшати казну, а и осуђеници су ми рекли да ми то може помоћи. Али, сад најављујем, да ми г. Видок доиста није дао ни паре да купим полугу; ја сам је купио за свој новац, кошта ме 48 сва и куповао сам је код једног гвожђара — старинара у пролазници десно улазећи у улицу Арси, до моста Богородице. Не знам име овог трговца, али могу показати његов дућан, који је други на десно улазећи у ту улицу. Мислим да је било осмог или седмог марта кад сам полугу купио; у дућану су били гвожђар и његова жена; тад сам пуни пут пазарио код њих“.

После три дана, кад је Пејоа предсе дник у Бисетр, он написа писмо шефу другог одељења полицијске Управе у коме је признао да је стално обмањивао суд и изјава жељу да њоме истину; одмах пута имала се обелоданити цела ствар. Итине, Крестјен, Декоитор и Коко-Лакур, који су требали бити сведоци у овој ствари били су сасвим отарвени: било је очевидно да је Крестјен био све и сва у овој интриги, која је требала да ми донесе истеривање из полиције. Саслушање,[1] које је извршио председник у Жантили, обелодани сву гадост ове уједурме од које су Лакур, Крестјен, Декоитор и Итине очекивали потпун успех. Они су посвали Пејоа к мени да ме пита знам ли ко кога врбача коме је потребан замењеник; они су подговорили Бертеле да дође у моју канцеларију и да ме обавештава о ценим краљима које су се имале извршити; они су тако исто после пошто су уклањени подржавали оптужбу којом су мислили да ме упропасте и узалуду доказивали моју везу са крадљивцима. Према свему није било немогућно

---

[1]) Овај акт, а могао бих навести још много других, утврђује потпуно моју невиност. Он гласи: „Њихов Перва к Лефебиру, по предмету г. Видока, јавило оптуженоги да је дао новца за куповину полуге којом је радио краљу инородац.

„(Друго одељење — прва канцеларија — № 70444.).

„Данас 13. октобра 1812. године, у осам сати пре подне, ја, Вилем Рекодер, председник саветног заседања, према наредби г. државног саветника, управника полиције, дошао сам у газину вршаца затвора у Бисетру, и пошто сам излустовао да се налазе у писарници исте зграде Анаре Пејоа, затворе не пресуди, којом је осуђен на робију, и пошто сам му показао писмо писано њиме другом одељења полицијске Управе, које се односе речима „спрестите за слободу“, а питајући га „о чему ми је жели јавити“, и он затворен 10. текућег месеца, а потписано са Пејоа, — изјави сам га да ми каже, признаје ли то писмо за своје и потврђује ли садржину у њему.

„Он ми је одговорио да потпуно признаје писмо, јер је то оно исто које је послао г. Перзино-у, другу другог одељења Полицијске Управе и да га је он потписао. Сведочанству овог писма није сам писао, јер није довољно писмен, али ју је диктирао Лемеру, апсенеру у истом затвору и да је готов поновити сво оно што је написано, а да га је он односно оптуживању каулу и због кога је осуђен на робију, јавио говорио да му је Видок дао тај динара да купи полугу којом је извршио крађу, уроси зелене осуде, да је то било само потпуно истина и потпуно јавако, јер тазир новцу, нити што сличног томе, он чиновник није му никад чинио и да зна, да у овој ни у којој другој прилици, нико од њега времене помоћ у новцу, а ону потпору која сулом учињене је по наговору Итине-а и Крестјена, који су га увериле да ће он бити ослобођен ако изнесите и да неће бити осуђени, у толико пре, што ће они, ако их као сведоке позове, потврдити његово признање и свједочити да су њихове код су му дали тај динара. Ово су изјавили а даље је изјавио да ће га тужиоц затворити оптужбу од јавно, као, ако буде суда буде понављена, он ће оборити пресуду.

„По наговору ове људи он је тражио да се позивају Лакур и Декоитор, који су ово што је он рекао потврдили, ма да је све то било лажно.

„Посло суду ова исти дуга трајали су од поља до 10 сати Апелације обелодањује му да ове пађене бранилаца и пазе сва тројица који су тога проглашено. О овоме може се слушати и његов мати, који ће потврдити да су уз Лакур и Декоитор ту дали и обелодањује и да је то баш код ког пазара на пијаци „Палате Прапе“. Бавила, а потом мати станује у улици пролаза Сен-Дени. № 145. код г. Рестора сопственика.

„Такође, да ће умарно моју самост и задовољно правду. Пејоа оновно ове ово што је на суду а на штету Видокове часнести и исправности реко и поновно моје за скрнута.

„Да би потврдио изјаву коју је дао он ме је молио да саслушам Лефебира, његовога саученика, који је, као и он, за исту ствар осуђен а бавио се у истом затвору, а који ће, као што је и Пејоа, изјавио исто што је рекао да је платно поновити г. Видока“.

„Кад му је сам изјава прочитаних изјаво је да је тачно записано сво што је рекао и што потписује.

Перзо.

„Затим позвао сам Лефебира, горепоменутог осуђеника у овом затвору и ако сам га питао да ли зна како је Пејоа набавио полугу којом је извршио обљаве, због чега су обојица осуђени, одговорио је, да је зна али тре дана, при по што је краља инородна, ту полугу овако у рукама реченога Пејоа и пре но што је обавештен о делу Пејоа чу је рекао да ју је купио ва три динара, али нашао није рекао да му је Видок дао новац. Прав пут је рекао на суду чуо да је Видок дао новац Пејоу да полугу купи.

Кад му је прочитано изјаво је, да је казао све што је знао и да је записано оно што је рекао и што потписује.

Лефебир.

„Верно преписаоц

Рекодер“.

да би они нико време ћутали на хашишске Пејоа и његових другова, али, ако се зна да буду ухваћени на делу они би већ употребили ово што би њима користило. Није било донаша да постоји такав споразум, али је он морао постојати; истраживања мојих агената, и за време истраге и после оне кривица потврђивала су сумњу која је постојала у овом погледу. Пејоа је ухватио, а одмах и Итиде и Крестјен су се нашли у Тарјанђ, и они су разговарајући с њим уверавали га, да само оптужујући мене може се успети да ствар испадне повољно по њих, да ако жели да не буде осуђен треба само да половне њих двојицу за сведоке и они ће потврдити ово што он буде рекао, и да ће чак казати да су ме видели кад сам му дао три динара.

Ова два агента нису се ограничили само на саветима; да би за свако случај били сигурни да ће Пејоа не поћи, они су му рекли да имају једног моћног заштитника, који ће их својом утицајем сачувати сваке казне, а ако случајно казна буде неизбежна, он је довољно моћан да одбрани пресуду.

На претресу Итиде, Крестјен, Лапур и Депостар трудили су се да докажу ствари за које ме је Пејоа окривио. Међутим овај мали човек, коме су они обећавали ослобођење без осуђења; тада су се они, бојећи се да он не уништи своју позицију и да не заиђли што су га преварили, потрудили да га охрабре надом и не само да су му говорили да се жали на пресуду, него су му пудили и да му набаве браниоца и да му плате све трошкове који би због жалбе произашли. Они су и његову мајку нашли и чинили јој исте понуде и об.љубљ. Они су је одвели код Базила, винара на тргу „Палате Правде", и тамо, уз вино и пред женом Дебланоном, развили су своју решетост да јој докажу, да ако их она помогне и ако њен син послушан њихова упутства, лако ће га спасти. *Будите спокојни, рекао јој Крестјен, ми ћемо учинити све што треба.*

Ето, те је утврђено анкетом. Взаст је јасно видела да је мисао, како сам ја набавио полугу, намишљотина мојих агената. На основу овога неприродне су трошкове прече, више нање чудноване, које ће моралисте из Pilier litteraire[1]), само ако штампар Тиже, или његов наследник пристане, да их дода збирци пашарских књига, пошто ако истините под наслово: *Чудноватa и мебутим истинита историја знаменитих, особитих и ненадмашних ствари, радњи и дословања славних Видока, са сликом овог великог шпијуна, представљеног у природној величини и изгледу, онакког какве је био за живота на дан његовог преминућа у своју кућу у Сен-Манде, у поток 22. јула 1857. године*[2]).

(наставиће се)

---

[1]) Часопис.

[2]) Један грубо одговара на напад, које су на њ упућивали разна шарабала.

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

Кинематографске репродукције злочина. Да би се сврсисно описали и демонстрирали утицај кинематографских репродукција злочина и злочиначких сцена на масу, а нарочито на младе људе, председник општине града Лиона једном својом наредбом забранио је, пре кратког времена, јавно појављивање и репродуковање по кинематографским салама свију злочиначких радња. Стручни листови признавајући се веома похвално о овој наредби лионског Мера, и позивају и остале полицијске представнике да се на њега угледају.

Отисци прстију и банке у Сједињеним Америчким Државама. Да би се осигурале од превара при исплати чекова, у већина већих банака Сједињених Америчких Држава установљена је контрола помоћу отисака прстију. Свако лице, које има да наплати какав чек, дужно је претходно допустити да му узму отисак палца, и тек пошто се овај отисак сравни са раније отиском, који се налази у банчином књигама или је послат са чеком за исплату, може се примити новац. У овом циљу у већим банкама постоје нарочити органи, чија је искључиво дужност да од публике узимају отиске прстију. Има изгледа да ће се ова проста и потпуно сигурна мера предострожности убрзо генерализати.

Курс Техничке Полиције. Наредбом управника париске полиције установљен је, при париском одељењу за идентификацију, *курс техничке полиције* за органе бригаде сигурности. Настава на овом курсу напоји се под управом и надзором чувеног Бертилона, и обухвата:

1. *Устројство опште полиције и улоге појединих њених одељења у судбеној криминалистеци;*

2. *Дужности инспектора одељења сигурности и њихов однос са општинском полицијом;*

3. *Дужности полицијских комесара, истражних судија, државних тужилаца и судова;*

4. *Опште одредбе о злочинима, преступима и иступима;*

5. *Судске и административне истраге и изналажење и обезбеђење трагова на месту извршених кривичних дела;*

6. *Поступање приликом хапшења криваца, изузимања судских налога, одбрана и употребе оружја;*

7. *Особине изгледа злочина и злочинаца по великим градовима, и*

8. *Састављање рапорта.*

Добра је одлика овог програма што је у њему срећно комбинована и теорија и практична настава.

По свршеном курсу кандидати полажу испит пред нарочитом комисијом, и по положеном испиту добијају диплому која им омогућава службу у одељењу сигурности.

Алкохолизам и криминалитет у Баварској. Статистичким подацима утврђено је, да се 15% преступа извршује у Баварској под утицајем алкохола. Број оних преступника у 1910 год. износио је *8864* лица. Од овог броја њих *5006*, дакле више од половине, били су окривљени због тешких телесних повреда. Познато је већ, да је Баварска земља у којој се производи и најбоље пиво.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

С. Ђ. А. полицијски писар упутио нам је ово питање:

„§ 448 а. грађанског закона каже: *Сваки тестаментима који су се, пре него што је овај закон добио обавезну снагу, појавили пред државном влашћу, цениће се важност по прописима раније закона. Писмени и усмени тестаменти на које врсте, начињени по старом закону, ако је тестатор умро пре плаћом тога закона, вредеће месец дана од дана ступања у живот овога закона*;... и т. д.

Овај закон по § 448 б. добија обавезну силу после десет дана од када се у Српским Новинама објави, а Закон о помесама у грађанском закону објављен је у Српским Новинама 29. маја 1911 године.

Моли се уредништво да објасни, када је био последњи рок за подношај суду тестамента који је написан под плаћом старог закона. Да ли према овоме, може остати у сили такав тестамент, који је поднет 1. септембра 1911 год. од стране тестаторовог наследника, а на штету другог наследника?"

На ово питање одговарамо:

Према § 448. б. грађ. закона и дану, када су објављене измене, јасно је, да је закон добио обавезну силу 9. јуна 1911 године. Како је према § 448 а. тестаментима о којима је реч, призната важност само за месец дана од дана ступања у живот овога закона, онда изван важности само они такви тестаменти, који су поднети суду до 9. *јула 1911 год.* закључно.

Према томе но може имати важности тестамент, начињен по старом закону од тестатора, који је умро под плаћом тога закона, ако је поднет 1. септембра 1911 године.

Суд општине загубичке, актом од 10-XII. 912 Бр. 2260, пита:

„Пресудом овога суда од 5. јуна тек. године Бр. 854 једно лице из оне општине осуђено је по § 375 а казненог закона са 10 дана затвора и да једну полицијску трају — појату — на сеоском земљишту раивали у рону од 15 дана. од кад пресуда постане извршна, што ако неби учинило, да плати 10 дин., те да суд о његовом трошку појату развали. Пресуда је постала извршна и осуђени издржао затвор, али на опомену суда неће да поруши појату, наводећи, како нема где да чекани стоку у оно зимено доба.

Моли се уредништво на објашњење, може ли суд и како сам извршити разваљивање појате?"

На ово питање одговарамо:

Но само да општински суд може и сме сам да изврши једну своју извршну

пресуду, него је и дужан да то учини. Кад осуђени неће сам по пресуди да поруши појату, нека суд то констатује на самим листима пресуде и нека донесе кратку одлуку о томе, да се појата поруши преко навесног најмањег лица, које ће се исплатити пресудом предвиђена награда од 10 динара. Никакве одговорности до општинског суда ни може бити због тога, што осуђени нема где да склони стоку, јер њега ништа није гонило, да зида зграде на туђем земљишту.

Суд општине врбске упутио нам је ова питања:

I. „Већина грађана из ове општине, који су у месту и ван њега отишли као обвезници у своје команде, јављају се суду и моле, да им суд извиња и суди разне спорове приватне и грађанске природе, а нарочито се најпаљују спорови око потраца и приватних дугова.

Моли се учтивштво за објашњење, да ли се суд сме сада у овом ратном времену упуштати у наведене и суђење појављених спорева или не?*

II. „Благајник ове општине по објави рата отишао је у своју команду, где се и сада налази. При полазку у команду он није разрешен од благајничке дужности, нити је закључио општинске рачуне, којима је руковао, а то се није могло учинити ни због тога, што су сви општински одборници растурени у своје команде. Благајник је при полазу сам без председника саставио извод стања касе, како је он хтео, на тај извод и књижење од касе предао председнику општинског суда.

Како председник мора да отправља благајничку дужност до долазка одборника на њихових позиција, то се моли учтивштво за објашњење, шта и како треба урадити у овоме случају, те да би се избегла свака одговорност, нарочито за председника, који мора да прими благајничку дужност?*

На ова питања одговарамо:

I. Не само да општински суд сме наплаћати и судити предмете приватне и грађанске природе, већ му је то и дужност. И у рату мора бити правног поретка и за то морају дезертери све јаче власти у земља. Нарочито је дужност општинског суда, да одмах предузима извињење по приватним тужбама, јер рат не претпоставља, да у доба рата свако сме чинити што хоће. Што се тиче предмета грађанске природе суд према чл. 1. закона о продужењу рокова од 1. октобра 1912. год. (в. бр. 222 Српских Новина од 2. X. 912. год.) не може предузимати ништа само по тужбама због наплаћања уговорних грађанских обвеза, где долазе и тужбе због приватних дугова. Тужбе по таквим предметима узимаће се у рад тек од 17. марта 1913. године, доцле је продужен и рок за плаћање свију уговорних обвеза.

II. О томе како ће се извршити замена за општинске благајнике, који се данас налазе у командама, објаснили смо у 47. броју Полицијског Гласника. По томе објашњењу они не могу бити отпуштани, доклс год се налазе у својим командама. Што се тиче начина предаје касе, извршила је до општинског суда, што ова није извршена по прописима, који о томе постоје, јер се то могло извршити пре одласка благајникова и осталих одборника. Кад то већ није учињено, председник ће отправљати даље дужност благајника до његова повратка. Ако би суд нашао уверења, да је каса остављена у неправном стању, њему ништа не стоји на путу, да и сади тражи потребан преглед рачуна у смислу чл. 154. закона о општинама.

А. Г. Ж., општински писар из Доње Коњуше, упутио нам је ово питање:

„Чланом 5. закона о таксама предвиђено је, која лица не плаћају таксу. За војнике или резервисте, који су на војни дужностима, а који се налазе код својих кућа на осуству, ништа није предвиђено, да ли се и они ослобађају плаћања таксе за разна уверења, која траже од општинског суда. Један мој друг мисли, да војници не подлеже плаћању таксе за уверења, јер су ослобођени новим војним правилима. Како ја не мислим тако, молим учтивштво, да ми по овоме да своје објашњење*.

На ово питање одговарамо:

„Ни чланом 5. закона о таксама, који говори о ослобођењу од такса појединих лица, као ни чланом 6. и. т. т. закона, који говори о ослобођењу од такса појединих писмена, нигде није предвиђено ослобођење од плаћања таксе за уверења, која траже војници. Тачком 9. члана 5. и тачком 16. члана 6. ном. закона предвиђа се могућност ослобођења од такса и по одредбама других закона, али законом о устројству војске није нигде предвиђено ово ослобођење, а кад то није учињено, онда према ном. одредбама из закона о таксама ово ни у ком случају не може бити учињено каквим правилима. Ако би то ипак био случај, онда такво ослобођење према закону о таксама не може имати никакве вредности. По тач. 3. члана 6. закона о таксама ослобођавају се од такса само сведоџбе, исправе или уверења о отпусту из војске, као и молбе за промену презимена војника сталног кадра, који имају страно презиме. Никаква друга ослобођења нису предвиђена за војнике. Према овоме правилно је мишљење питачево.

Ђ. Љ. М. деловођа општине ошљанске, упутио нам је ово питање:

I. „Може ли младић, који је свршио четири разреда основне школе са одличним успехом, који је био општински прописач 3 године и адвокатски писар 5 месеца, а уз то има одличан рукопис, бити постављен за среског практиканта или пореског помоћника?*

II. „Може ли општински писар, који је био три године општински писар, бити деловодја општинских према тачци 4. става II чл. 114. закона о општинама или не може?*

На ова питања одговарамо:

I. За среске ваванчиште и пореске помоћнике наводим законом нису прописане никакве квалификације, те по томе на ова звања може бити свако писмено лице постављено. Али у последње време постоји пракса, по којој се на ова звања не постављају лица, *која немају законске услова за полицијске писаре, односно порезничке*, а ти су услови: четири разреда гимназије за прве (чл. 31. закона о уређењу округа и срезова), а шест разреда гимназије, или која стручна школа за друге (чл. 13. закона о Пореској Управи, пореским одборима и порезницима).

II. Према члану 114. закона о општинама могу без прописаног испита постати општинским деловодом само она лица, која су служила као писари или општинске деловоде најмање три године, *до дана када је тај закон ступио у живот, а то је до 24. XII. 909. године*. Ко дотле није имао три године службе у општини не може ни у ком случају без испита постати општинским деловодом.

М. П.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Прописи §§ 311. 312. и 313. грађ. суд. поступка вреде и за административне спорове који се расправљају код административних власти.

Решењем начелника среза М., од 29. децембра 1911. г. Бр. 1486 упућен је П. да путем парнице код надлежног суда докаже право својине на пивсину покретност која је улета у попис.

Ово решење сресно власти одобрило је и окружно начелство својим решењем од 20. фебруара 1912. г. Бр. 1591. као на закону основано.

Против овог решења најављена је жалба Министру Унутрашњих Дела и упућена преко начелника среза М., који је примио 12. марта 1912. г. и послао окружном начелству, где је примљена 19. истог месеца.

По овој жалби начелство окружно донело је решење којим је жалбу отказало као неблаговремено поднесену, с тога што није начелству поднесена у року од 15 дана, и што није упућена непосредно начелству већ преко начелника среског, противно § § 311. и 312. грађ. суд. поступка.

Ово решење начелства одобрио је и Министар Унутрашњих Дела.

По најављеној жалби Државни Савет нашао је, да решење министрово не одговара закону са ових разлога:

У одредби § § 311, 322 и 323 грађ. суд. поступка одређен је не само рок него и начин на који се жалбе имају подносити.

Тај законски пропис неопходан је како за спорове грађанско правне природе, који се расправљају код редовних судова, тако и за административне спорове које расправљају административне власти.

Како је жалилац у смислу тих законских прописа своју жалбу противу решења окружног начелства изјављену Министру Унутрашњих Дела предао пошти на повратни рецепис и упутио начелнику среском, Министар је погрешно нашао да је та жалба требала да се преда оној власти противу чије је одлуке и изјављена и да није на време поднесена.

Ово посматрање Државног Савета усвојио је и Министар Унутрашњих Дела.

Одлука од 18. децембра 1912. год. Бр. 7866.

К. И. Б.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Добривој Којовић, из Виче, среза драчевског, и **Драгутин Кликовић**, из Губеревца, истог среза, побегли су из среског притвора 18 прошлог меца, и одмах по бегству извршили једно убиство, једно разбојништво и једну пљачкицу.

Добривој има 32 год., средњег је раста, сувоњав, образа дугих, обрва смеђих и ретких, очиј граорастих, бркова малих — носав, у оделу од шајка.

Драгутин је стар 21 год., средњег је раста, сувоњав, очиј граорастих, нога кукастог; на левој страни до увета има брадавицу у величини кукурузног зрна. И он је у оделу од шајка.

Депеша Начелства Округа Чачанског Бр. 14676.

Лука Поповић, столарски радник, родом из Аустро-Угарске, упућо је Кости Здравковићу из Ћуприје ове ствари: пар мушког одела сиво боје, један јеберинг зелене боје и један сомотски шешир зелене боје. Краљанин има 19 год., средњег је раста, у опште смеђ.

Депеша Начелства Округа Моравског Бр. 14523.

Боривој Стојановић, бив. ђак, родом из Неготина, одговара за покушај убиства. Стар је 23—24 год., висок, танак, правомашљат, очиј, косе и бркова црних.

Акт Управе Града Београда 41097.

Милан Милосављевић, из Врапића, притворени Начелства Округа Чачанског, побегао је 24 прошлог меца из чачанске окружне болнице, где је био на лечењу. Личних опис није јављен.

Депеша Начелства Округа Чачанског Бр. 14698.

Милош Јаковљевић, из Брусиње, и **Михаило Вујић**, из Бања, притворени Горњо-Милановачког Првостепеног Суда, побегли су из судског притвора 22 прошлог месеца.

Милош је стар 30 год., висок, развијен, главе округле, косе смеђе, бркова кратких и ретких; горња му је усна расечена; од одела има на себи: пругасто штофане панталоне, плав кепоран са тајтањим окрпљен на рукавима зеленом чојом, на глави шешир жућкасте боје, на ногама опанке са навршима.

Михаило је стар 18 год., мали, неразвијен, сувоњав.

Депеша Начелства Округа Рудничког Бр. 17309.

НАЂЕНИ ЛЕШЕВИ

I

26. децембра пр. год. нађен је леш непознатог човека, чију слику овде доносимо, у каналу на углу улице Краљице и Краља Милутина.

Идентичност овога леша до сада није могла бити утврђена, јер по одећу и свакојаком наслеђу, вероватно да је овај човек био ћрчија или ребаџија.

Од одела има на себи шарену кошуљу, грудњак, гуњ, панталоне, на ногама ципуле а на глави шубару. Стар је од прилике око 48 год.

II

У атару општине Клековачке Среза Врачарског, нађен је 26. пр. м. у бари, поред железничке пруге, један непознат женски леш, кога горња слика представља. Лекарском секцијом утврђено је, да је ова жена умрла од пијанџбе болести. Стара је до 25 година; висока 1·70 м. плава, косе пуне. Од одела има на себи: кошуљу, рекаву џицану, капут женски прави, зелен, две мендиле џицане, на глави две женске мараме, две сукње, па ногама пуне чарапе и ципеле на шнирање; у недрима једне пуне нове пелуче.

Ко буде познавао ова лица, моли се да о томе извести Управу Града Београда — за човека — а Начелника Среза Врачарског — за жену.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Књига:

„ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА"

готова је, и може се добити у сваки београдски књижарски и код експедитора *Полицијског Гласника*.

Цена је 8 динара.

Претплатницима послаће се на доплату код пошиљке своје тачне адресе и јаке пошту, преко које треба послати књигу.

Лица и општине, које су положиле претплату среским властима, могу напредно полажити под истих по 3 динара и чим пошиљ буде примљен, послаће се књига.

Димитрије С. Калајџић
окружни начелник.

Штампа Краљ. Срп. Државнеј Штампарије Уредник Душан Ђ. Алимпић.

БРОЈ 2. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 13. ЈАНУАРА 1913. ГОДИНА IX

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА
(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИХ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за комесара чукаричке полиције у рангу начелника среског прве класе Љубомира Љ. Петровића, начелника среског у пенсији.

Из канцеларије Министарстава Унутрашњих Дела, 4. јануара 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

Стеван Павловић, комесар чукаричке полиције у рангу начелника среског треће класе, разрешава се од досадање дужности комесара чукаричке полиције и ставља на расположење Врховној Команди на терет ратног кредита с правима, која му даје указ од 2. маја 1912. године.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 4. јануара 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за полицијског писара треће класе среза ресавског Момчила Д. Спасића, полицијског писара исте класе среза крајинског, и

за полицијског писара треће класе среза крајинског Сретена Ђорђевића, полицијског писара исте класе среза ресавског, — обојицу по молби.

Из Канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 22. децембра 1912. год. у Београду

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО
ПО
ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

Међутим, каже — а то смо већ казали — одделит син не може бити искључен из наслеђа очевога, и ако је овај умро у задружном стању, то онда отпада горњи аргумент Г. Ђорђевића у прилог његове интерпретације Закона од 28. Новембра 1859. год. Не треба, дакле, рећи: када одделити син не може да наследи оца у задруги умрлога, не може га, још мање, наследити ни удата кћи, већ, напротив, ваља овако резоновати: када удата кћи може да наследи оца у задруги умрлога, тим пре може онога наследити одделити син. Не треба, другим речима, у погрешном тумачењу Закона од 28. Новембра 1859. год. тражити аргументе за јуриспруденцију односно наследних права одделитога сина, јуриспруденција основана на нетачном тумачењу §-а 528. Грађ. Зак., већ, обрнуто, у тачном тумачењу §-а 528. ваља наћи један разлог више за тачно тумачење Закона од 28 Новембра 1859. год. — два тачна тумачења која једно друго подупиру.

По нашем схватању, неоснивано је реч „у задруги" није се односе у Закону од 1859. год. тумачити у том смислу да се оне односе на изразе „женска деца", у истом Закону. Напре, законодавац у том Закону регулише питање о наслеђу онога који је умро у задруги и који је остављао само женске деце. Овде је, дакле, главна мисао законодавчева то: да је de cuius, који има само женске деце, умро као задругар, а није му главна мисао то: да ли су та женска деца, у моменту смрти de cuius-ове, у задружној кући или ван ње. Истина, на ово се може приметити да и §. 529. Грађ. Зак. и решење од 7. Фебруара 1847. год. [бр. IV., стр. 6.], донешене укинуто Законом од 28. Новембра 1859. год.], које је објашњавало §. 529. Грађ. Зак., говоре само о женској неудатој деци, т. ј. о оној која су била у задружној кући у тренутку очеве смрти (специално се то да навести на речи: „Девојке у задруги заостале..."; у §. 529., и на речи „а иста задружна кућа да је дужна њихов умрлога надржавати и у своје време пристојно удати..."; у решењу од 1847. год.), али из тога, праворно, не излази да су се §. 529. и решење од 1847. год. примењивали само на девојке: та прописи тицали су се и удатих кћери. Укратко, §. 529. и решење од 1847. год. садржавали су општи пропис да женска лица, била она неудата или удата, не могу наследити de cuius-а који је умро у задруги, пропис који је обухватао и само кћери умрлога. А када је тако, онда се исти домаћаји има дати и Закону од 28. Новембра 1859. године, који је од примене §-а 529. Грађ. Зак. изузео женску децу, враћавши ону под обичаи режим; другим речима, и тај се Закон тиче уопште свију женских лица којима је он хтео дати право наслеђа, то јест тиче се свију кћери па биле оне неудате или удате. Тако да, ако би баш и било тачно, да се изрази: „у задруги", у Закону од 1859., год., односе на реч: „женска деца" у истом Закону, опет то не би значило да би удате кћери биле искључене из очевога наслеђа. То би само значило то да је законодавац, онако исто као и у §-у 529. и решењу од 1847. год., своју мисао изказао на начин који, са гледишта законодавне технике, није беспрекоран.

Затим, и сама ratio legis оскудева за мишљење да су удате кћери искључене из наслеђа. Зашто би то законодавац тиниo? Када је он, од привилегије да задруга наслеђује најпре, хтео изузети децу de cuius-а, мушку и женску — наиме би да би се што и суниште против жеље de cuius-а, ако би и његова рођена деца могла бити искључена на његовога наслеђа каквим даљим сродницима — онда не знамо зашто би законодавац, који, као што смо видели, не прави овде разлику између одделитих и неодељених синова, лишио наслеђа очевога једну жбер само

зато што је она била удата у моменту очеве смрти. До душе, Г. Ђорђевић неки (*Наследно Право, стр.* 132.): „Особеност законског наслеђивања у задрузи заснована је у првом реду и поглавито на привезању крвних сродника умрлога задругара, који су с њиме у задрузи, над онима крвним сродницима његовим, који нам нијесу задруге, без обзира на ближе сродство једних или других с њиме. То је привезање тако генерално исказано у првом ставу §-а 528. да се ово несумњиво односи и на *одвојене синове* задругарске,"[1]) а то ће рећи да је ratio legis, код мишљења по коме удата њи не може да наследи, та: што је она сродник „изван задруге" и као таква она је, по §-у 528., искључена задругом. На ово треба приметити да, ако је то разлог искључења удате кћери из очевога наслеђа, онда не би требала да наследи и неудата кћи, довојка, јер је и она изван задруге: она је, истина, фактички у задружној кући али није законски у задружном односу, у задруги; даље, и она је, повазвана, „изван задруге". Ми смо, да кажемо још једном, видели да §. 528., нормирајући првенство сродства у задруги над сродством изван задруге, речима „у задруги" и „изван задруге" изражана ту мисао: сродство између умрлога и оних са којима је он у задружном односу и сродство између умрлога и оних са којима он није у задружном односу.

Не може се против права наслеђа удатих кћери навести ни то што су оне, удајући се, добиле удомљење (§ 529. Грађ. Зак. in fine). Ако је оно удомљење извесна накнада девојци која по наследству, то може одвести, за случај да она после удаје буде позвана на наслеђе — јер отац њен који је био жив када се је она удала није оставио мушке деце — само тоне резултату да она ту накнаду врати, што је она сада код ње више сапша, али то никако не може имати ту последицу да удата кћи буде лишена наслеђа.[1])

Ако би се сшиа, у задруги умрла, оставио и неудатих и удатих кћери, оне би дошле заједно на наслеђе, на равне делове, онако исто као и код иноконсиног наслеђивања (§. 400. Грађ. Зак.), чије се прописи, као што знамо, имају увек примењити, такође, и на задругу, над год од њих законодавац није одступио. Разуме се да у наслеђу очевом узимају удела и кћери које су удовиле, растуштеније или које од мужа одвојено живе: уопште статус кћери није ју никада сметња за наслеђивање, главно је да сво у присуству кћери умрлога задругара није оставио мушке деце или чија су се мушка деца одрекла наслеђа односно која су неспособна или недостојна да се сшиа-а наследе.[2])

Даље се поставља питање о праву наслеђивања потомака утате кћери.[3]) Да ли они могу, по Решењу од 28. Новембра 1859., наследити свога претка у задруги коју је умро про њихове матере? Када би се нарав „женска деца", којим се послужило то Решење, охватио у ширем значењу, у оном у коме се, у Аустриском Грађанском Законику, узима реч „Die Kinder", онда би тај израз обухватио не само кћери већ и женске потомке њене, и тада би било сигурно да, по истом решењу, могу наследити и кћери

[1]) Г. А. Јовановић изражава се о законодавном разлогу од 28. Новембра 1859. год. онако (*op. cit.*, стр. 115. и 114.): „Очевидно учесиост ове појединости по неколиним случајима („Испражњеносша наследе заложене од 1831. и 1855. године", које сам ранеје саопштио Гласник Ученог Друшшва, кн. 36, стр. 241.), дошао сам до слеђећих резултата:

„1. И пре Грађанскот Законика признавало је женској лица право на наследе очевине у опште.

„2. Извесно је: да су женска лица имала неограничено право само на наследе покретног имања.

„3. Довољно је: да је неудата лица имала право да добија женско дете правом обичајног права при Грађанскоме Законика, и зато је у толико праведнија доцнија §. 528. Грађ. Законика, која оваковима новчану накнаду.

„Оспособиот овог правила потврђујемо и слеђећом одлуком Великог Народног Суда од 16. октобра 1829. К 876.

„Одлучивало: Да Аћелија може из отчишства свог у војводину, имоверној, кашану и прочим дрвима сухим, приплазљеју јој част наследиште. Но чему и препоручујемо ваше (магистрату нашијо београшке), да призовати имаоше Шпаловићеве и у сагласију са њима онда за право знати буду, колико ће од имања оног Шпаловића Аћелија као дете, или наследник њезин имати, и по томе ће прија оне зеобе мати пона узела. Но тим нело нрапшање још ше с правичном пажњом проценити, као што ће рад реду достојнше као, које нема још ерпси њезин за ово у готову новцу наследиште, но ће ово новцем нарадјивање и стоком. Од ове лисаде и прочие ирабе земље нисмо нас маслодити не можемо, нити од другог тога нрије од предузимања ствари."

„У опште узевши, настављао Г. Јовановић, доцније §. 529. Грађ. Законика одговара лишње новопашње обичајног права. Остаје да законодавац још произнесе да ли није много учинио данше женскиња у задруга право наслеђа на изворишно начине у неограниченом размеру. Говорећи у општо о сувишом праву наслеђа женскиња у задруга ја сам изразио мисао да ће и ово женско миљење да кће закон са свиме бишшеву к кућу мора по волу полазити. Може бит сестру своју прасином аспиатом у кошу жи у неверним сшварима. Код више друштва биле је жене, него овакви неприлика бити. (Објашњење Грађан. Законика стр. 142.)".

У истом смислу да су женска лица у обичајном ирвом праву могла уопште наследити, на час и у задруга, показао је и Стојан Ст. Мијаиловић, *Србски у Босиовском Србији нре писаних законика. Из архиве Пожаревачког Магистрата.* Поимање да наследно, по коме начину, ову олазуну из 1827. год.: „На нрадиошовиће Саре супруге Мајсића Стевановића Ђорђа Ивановића браша њезина, да шо нуше оваква сшварна очевина још и у шуђу. Мата, Иван, Пашта. Гаје и Марко, да које по имајући никоје наследника очевина ва нета грунс и кућу по ова. Сара, за које рече су очевину ману и на шајесиво доказашељсшву живио се са њиме у задруги кућу у шрпшву онако сшарих, сама једно кћери и шкуће, које у часе смрши оца — задругом ва живе у задругу кућу и

и њихово женско потомство, т. ј. њихове сопствене ћћери, унуке, праунуке. Из тога би опет излазило да би могло наследити и мушко потомство ћћерино, синови, унуци, праунуци; јер кади би женски потомци (од ћћери), који су, у нашем наследном праву, много мање привилеговани, могли наследити, тим пре би могли наследити и потомци мушки (од ћћери). Али, у нашем Грађ. Законику реч дете, деца, по разлику од Грађ. Законика Аустријског (в. §. 42.: „Unter dem Namen Eltern worden in der Regel ohne Unterschied des Grades alle Verwandte in der aufsteigenden; und unter dem Namen Kinder alle Verwandte in der absteigenden Linie begriffen"), значи само потомке првога степена, синове и ћћери, а не и даље потомке (в. и. пр., §§. 396., 397., 398., 399., 400., 477., 478. и т. д.).[1]

Отуда, и речи: „женска деца" које се налазе у Решењу од 28. Новембра 1859. год. значе само ћћери. Дакле, у том Решењу но налазише одговор на горње питање.

Живојин М. Поревић.

(наставиће се)

О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(свршетак)

27. Ко напиша с ветром на улици држи, кад ветар дува[a].

а) *Радња* се састоји дакле у *држању мангала с ватром на улици, кад ветар дува.*

б) *Кривац.*

1° Мангал треба дакле да се држи на улици. те не би неопходано постојао онај иступ, над би се држао у — можда неограђеном — долу дворишта пред кућом.

2° Не чини се разлика између варошких и сеоских улица.

б) *Кривац.* В. 1 б.

28. Ко отлукану праве или сено слаже онде, где је полицијa забранила[a].

а) 1° *Радња* се састоји дакле у *прављењу сенара* („отлукано"[1]) или у *слагању сена на месту, где је полицијска власт забранила.* Ово су дакле радње, чијим инкриминацијом се тежи, да се спрече пожари.

2° Забрана треба наравно да је учињена од за то *надлежне* полицијске власти, да би радња била *протиправна.*

б) *Кривац.* В. 1 б.

29. Ко запали требежину близу шуме, ограде, сеника, усева, отуда се лако пожар и ватра породити може. Исто тако и ко у вароши, у авлији или на улици сметлиште или љубре запали, без опатрања на то, што није било пожара[a].

а) *Радња* се састоји дакле у:

1° *Запаљењу требежине близу шуме, ограде, сеника, усева, чиме се може лако произвести пожар.*

(1) Шума, ограда, сеник и усев наведени су наравно само примера ради. Овде се има дакле подвести и запаљивање требежине близу других подобних предмета.

(2) Није дакле довољно само запаљивање требежине *близу* шуме, ограде ит.д., већ је потребно да су произведена ватра и близина исте до наведених предмета такви, да се пожар ових предмета може проузроковати. Да ли је пак ово случај, фактично је питање.

2° Или у *запаљењу сметлишта или љубрета у вароши било на улици било у дворишту.*

б) Овај иступ може бити и *идеалном* стицају с паљевином, што ће бити случај онда, кад је пожар наведених предмета заиста проузрокован.

в) *Кривац.* В. 1. б.

30. Ко при појављивој се ватри опредељен дође, а без довољног узрока неће да ради што му је опредељено[a].

а) Овај иступ претпоставља дакле да се је дошло на позив власти, т. ј. да позвани није наравно иступа из § 327. т. 4. н. з. *Радња* се дакле састоји у *нечињењу од стране на позив дошлог лица онога, што му је опредељено.*

1° Не каже се ништа о томе, но има право, да позвани опредељење носао, али се наравно има узети и овде да је за то надлежна полицијска власт или ко други, „који ту власт за оно време управљала". В. горе § 327. т. 4.

2° Овај иступ постоји дакле и онда, кад позвано лице није радило оно, што му је од власти опредељено, већ нешто друго, што је по његовом мишљењу потребно ради угушивања пожара.

б) *Кривац.* В. 1. б.

31. Ко не би справе за гашење ватре по наредби полицијној у свако време у приправности држао[a].

а) *Радња* се састоји дакле у *недржању у приправности справа за гашење ватре у свако време „и поред наредбе полицијске власти".*

б) *Кривац.* В. 1 б.

32. Фашионџије, баруџије и они, који с баругом тргују, ако се усуде веће количество барута у дућану држати, него што им је од полицијске власти по описозбиљствима дозволено. Исто тако ако остали барут и фишеке у особеним безопасним магазинама не држе[a].

б) *Радња* се састоји дакле у:

1° *Држању у дућану од стране фишонџија, баруџија и трговаца с баругом веће количине барута, но што је од полицијске власти дозвољено.* Постојање ове радње претпоставља дакле, да постоји наредба надлежне полицијске власти, којом се одређује, колико се барута може држати у дућану.

2° Или у *недржању у особеним безопасним магазинама барута и фишека, који се не могу држати у дућану* (в. 1°).

б) *Кривац.* В. 1 б.

33. Ко упрегнута кола волоска или коњска без сваког надзирателя на сокаку остави."

а) *Радња* се састоји дакле у *остављању на улици без надзора упрегнутих кола волоских или коњских.*

1° Какав је надзор потребан и да ли га није било, фактично је питање.

2° Кола упрегнута треба дакле да су волоска или коњска.

3° Радња се састоји дакле у чињењу. Неки пак схватају радњу овде као *пропуштање потребног надзора*, дакле као нечињење[1].

б) *Кривац.*

1° *Изврилац* је онај, под чијим су надзором кола онда, кад су на улици остављена без надзора.

2° *Вимост* није потребна. В. 1 б.

34. Ко улазећи у варош или по вароши идући или излазећи из вароши или пролазећи преко ћуприје, пусти упрегнута кола коњска или волоска да сама иду[a].

а) *Радња* се састоји дакле у *пуштању упрегнутих кола коњских или волоских да сама иду при уласку, пролазу или изласку из вароши или при пролазу преко моста.* За прелаз преко моста без значаја је дакле, да ли се налази у вароши, селу или на другом месту.

б) *Кривац.*

1° В. 33 б 1°.

2° *Вимост* није потребна. В. 1 б.

„Онај, коме се по овом §-у, вели се на крају § 329, који садржи горе изложено иступе, заповеда да што учини, ако не би то и по надржаној казни извршио, а ствар не би одлагања трпила, полицијска ће власт на рачун прекршаја наредити, да се опасност одмах отклони". Ова се одредба односи и. пр. на иступе из т. 13. и 14.

II. *Иступи из § 330 к. з. — Ко, вели се у овом §-у, у заказано полицијском часовку време испред свог обиталишта, дућана, радилишта или плаца не почисти и сметлиште не однесе, да се казни новчано од једног до шест цванцика".*

а) *Радња* се састоји дакле у *нечишћењу и неодношењу сметлишта пред својим станом, дућаном, радилиштем или плацем у време заказано полицијском часовку.* Претпоставља се дакле, да је полицијска власт одредила време, над се има почистити.

б) *Кривац.*

1° *Изврилац* је сопственик оди, закупац.

[1]: Но „где има више партија изрицања у кући или где порез кирајџије и господар куће у кући седи", као изрилац се сматра само сопственик, „ако не да доказа, да је по уговору ту дуж-

[1] Тако Oesterreich § 346. N. b, Landsberg 319, Meissner 132.

[1] Паунотпо, у § 302. в. (извлак од 5. Маја 1864. год., бр. XVII. стр. 329.) Грађ. Зак. изрази „деца" увека се у смислу „потомци", ако што ће, ту, и изрек „родитељ" — веће, за разлику, такође, од Грађ. Зак. Аустријанога, значи исто као само ли матер — узима у смислу „рођак". У осталом, законодавац је, на том месту, рекао: „родитељ и потомци", које ће, у загради, изразе у исток времену, објаснио да је речима: „родитељ" и „деца" ако ту, но изузеће, ипак значи, они које § 42. Аустр. Грађ. Зак. даје изразима „Eltern" и „Kinder".

ност који од кирајџија за себе прими" (§ 330 ал. 2).

(2) „За чистоћу, вели се у ал. 3 § 330, што се по себи разуме, испред оних кућа или огрда, у којима нико не седи, као и за чистоћу пространих плаценова одговара господар истих".

2º *Виност, не потребна.* В. I 1 б.

III. *Иступ из § 332. к. з.* — „Да се каже, вели се у овом §-у, у новцу од једнот до двадесет талира или затвором до петнаест дана сваки, ко, осим лекара, кравље богиње на децу калами или с калањење деце материју узима".

а) *Радња* се састоји дакле у *калањењу кравља богиња на деци или у узимању материје* с *калањење деце од стране лица, које није лекар.* Под „лекарем", не разуме лице, које има одобрење за управљавање лекарске праксе.

б) *Кривац.* В. I 1 б.

IV. *Истуци из § 333 к. з.* — „Да се каже, вели се у овом §-у, новчано од три цванцира до три талира или затвором од једнот до три дана:

1. **Ко зелено воће или бостан продаје".**

а) *Радња* се састоји дакле у *продаји незрелог воћа или бостана.*

1º Од радње отуђења само је дакле пролаја инкриминисана, Размена, поклон и т. д. не спадају према томе овде.

2º Продаја незрелог воћа не спада дакле овде.

б) *Кривац.* В. I 1 б.

в) *Казна.* — Поред казне прописано је и то, да се незрело воће и бостан имају одузети и бацити, и да продавац има вратити новац узет за продато незрело воће и бостан (§ 333 ал. 2 ст. 2).

2. **Млекари, који у млеко воду сипају".**

а) Радња се састоји дакле у *насипању воде у млеко од стране млекара.* Без значаја је количина насуте воде.

б) *Кривац.* В. I 1 б.

в) *Казна.* — Поред казне прописано је и то, да се млеко има просути, и да продавац има вратити новац узет за продато млеко (§ 333 ал. 2 ст. 2).

ПРЕКОРАЧЕЊЕ (EXCES) ГРАНИЦЕ НУЖНЕ ОДБРАНЕ КАО КАЗНИМО ДЕЛО УЧИЊЕНО ИЗ НЕХАТА

(СВРШЕТАК)

Да је пак ово дело учинио у прекорачењу нужне одбране, у тренутку кад је опасност по његов живот од напада погинулог Животе и његовог брата Гене била престала, утврђује се тиме што је, на време туче и гужве над је оптуженог Благоја хтео поново ударити брат убијеног Гене, замахнувши столицом, стао између Гене и брата му погинулог Животе с једне, и оптуженог Благоја с друге стране, сведок Јанићије Ивић у намери да их раздаи. Али како се Гени који је замахнуо столицом на оптуженог Благоја према сведоцби сведока: Јанићија Ивића и Животе Марковића приближио и погинули Живота, оптужени је Благоје могао држати да сведок Јанићије пошто су њих двојица нападачи, неће бити у стању да их задржи и њега одбрани, те је из претње и страха границе нужне одбране прекорачио и Животу ударио ножем и убио, — § 54. II од. наз. зак. јер су га мало пре тога обојица тукли и повредили по глави.

Према овоме, налазећи да је правилна квалификација дела онаква какву је дао први суд, Апелациони Суд налази: да овде постоје дело хотичког убиства без предумишљаја из I од. § 156. кр. зак. но, да се према оптуженом Благоју, пошто је ово дело убиства извршио у прекорачењу граница нужне одбране, има да примени пропис § 54. III одељак крив. зак. и на основу тога законског прописа казна се оптуженом Благоју има одмерити по § 158. каз. зак. с обзиром на признате му олакшавне околности добро владању и признање. — т. 4. и 7. § 51. пр. зак. Са ових разлога Апелациони Суд осуђио је опт. Благоја на једну годину дана затвора и на издавање трошкова.

Касационе Суд примедбама од 10. септембра т. г. № 10.706 поништио је ову пресуду Апелационог Суда:

„Кад је Апелациони Суд, исправљајући пресуду првостепеног суда у погледу квалификације дела, нашао да у овоме конкретном случају стоји дело хотичког убиства без предумишљаја, но с прекорачењем граница нужне одбране, и да се према томе опт. Благоју има одмерити казна с погледом на § 54. III од. каз. зак. онда је Апелациони Суд био дужан, да наведе и разлоге са којих налази да оптуженог треба осудити на казну, пошто је прекорачење нужне одбране, но завршном ставу другог одељка § 54. каз. зак. показивно ако је оптужени „само из претњи, страха или плашње границе нужне одбране прекорачио и више учинио него што је за одбрану нужно било", а према пропису III одељка истог §-а казни се изузетно, а то је само онда кад суд нађе да му такво прекорачење треба према утврђеном стању приписати у кривицу као *нехатњу.*

Сем тога Апелациони Суд је погрешно у диспозитиву своје пресуде навео, да се оптужени за дело „*нехатног*" убиства казни, јер се у III од. § 54. каз. зак. само суд овлашћује да и за хотичка убиства, учињена под тамо наведеним условима, може крипца казнити оном казном која је прописана за дела учињена из нехата по §§ 158. и 180. кр. зак.".

Апелациони Суд усвојио је ове примедбе Касационог Суда и, допуњавши разлоге пре своје пресуде са којих уписује ово прекорачење нужне одбране оптуженоме као нехатњу, јер је из пресаси учињено више него што је за одбрану требало, на основу III од. § 54. каз. зак. осудио оптуженог као за дело учињено из нехата по § 158. каз. зак. на једну годину дана затвора.

Као што се види из изложеног, прекорачење границе праведне нужне одбране из „претњи, страха или плашње", но *правилу је нехатњено,* но, по изузетку, може се казнити као казнимо дело учињено из нехата (III ал. § 54.) само је суд дужан у случају кажњења да одлуку о томе мотивише. Овај захтев, који је јасно изражен у поменутим примедбама Касационог Суда, оправдан је. Праведна нужна одбрана је специјално нападање кривичности агента, које бриче криминалитет радње и удаљује примену сваке казне. Како закон нападања од казне и сам оставе нужне одбране „само ако је из претњи, страха или плашње", то је умесан захтев да се у случају кажњења истог суда за ово прекорачење, која се чини на основу III ал. § 54. н. з. мора мотивисати.

Друго питање, које је овде додирнуто, тиче се саме природе ових дела, која су учињена у праведној нужној одбрани са прекорачењем границе нужне одбране, или управо природе овога сасјеса на претњи, страха или плашње. И ако закон прописује да се ово прекорачење нужне одбране може по околностима казнити као казнимо дело учињено из нехата по §§ 158. и 180. к. з. на тога не следује да дело, које је извршено под овакима околностима, молећивује своју праву природу хотичког кривичног дела. Праведној нужној одбрани има места само под хотичких кривичних дела, дакле над је неко хтејући учинио какво кривично дело, да би противзаконни напад на свој или другога живот, слободу или имање одбио, а не и под нехотичних дела, која се врше ни непажње и где је кривац учинио какво дело нехтејући. Казнима дела учињена у прекорачењу нужне одбране само су упућења оним делима, која се из нехата догоде, те је с тога и казна прописана по закону, који о тим нехатним делима говори, — а никако од туда ни следује захтев, да нападнути, прекорачивши у одбрани границе, није имао намере да извши дело.

Код прекорачења границе нужне одбране за дела, која би по себи кажњива била најстрожом казном, ова се јако ублажује не зато што се протпоставља нехотичност оптужениковна, већ с тога, што закон води рачуна о признаима, које су оптуженога у то стање довеле, да је морао. бранећи се, и неко ако нападачу причинати. Закон дакле претпоставља у таквом случају право на страни оптуженога, јер ту долази у судар право његово са неправом нападачевим, па за то и има обзира наспрам нападнутог. О хотичности или нехотичности нападнутог тада се не води рачуна, јер све што овај чини сматра се да чини хтејући и заштићен правом својим. Ово оправдање код прекорачења границе нужне одбране није потпуније, као код нужне одбране без прекорачења границе, само зато, што се према приликама у којима је оптужени био, узима, да је бранећи се, више зла учинио, но што је требало да противника савлада, а не што би се имало приврвка на нехатност оптуженога. Отуда следује да примена трећег одељка § 54. каз. зак. није условљена нехатом кривченим. „Закон — каже једна старија

одлука Касационог Суда, — тим пропи-сом само ограничује суд, да и за хотимична дела, била она убиства, повреде или томе подобна, учињена под тамо наведеним условима, може крвна казнити оном казном, коју би употребио, да их је овај нехтејући учинио".

* * *

Како је мерило по коме ће се у конкретном случају моћи оценити: да ли какво прекорачење нужне одбране, из препасти, страха или плашње треба казнити као дело учињено из нехата по §§ 158. и 180.?

Законом оставља слободној оцени судије да према околностима одлучује о овоме питању, ограничујући га у трећем одељку § 54. к. з. да по процени свих околности, под којима је дело учињено, може применити казну по горњим зак. прописима или отпуштено извинити од сваке казне. Није могуће поставити неко објективно мерило за све конкретне случајеве. С тога је законодавац и употребио израз: „може се по начелству осетљивости" и као казнино дело на нехата учињено казнити по §§ 158. и 180°. Индивидуалност нападнутог, његово схватање самог случаја; све је то меродавно при решавању овога питања и судија се мора ставити у положај нападнутога кад ово питање решава. У главном, држећи се појма праведне нужне одбране, погодаће које доктрина поставља за постојање нужне одбране, по процени свих околности под којима је дело учињено, судија ће се без тешкоће моћи одлучити за одлуку у једном и у другом смислу.

* * *

Пројекат новог казненог законика у погледу на ово прекорачење нужне одбране са свим се разликује од садашњег казненог законика. Видели смо шта је у данашња нас. законик регулисао ово питање.

Пројекат сматра свиме праведне нужне одбране у опште као ублажавајућу околност (§ 52.) због које судија може ублажити казну по својој слободној оцени, али није обавезаторна ублажавања околност, јер има и долазних прекорачења која заслужују неублажене казне.[1] Он доноси у § 52. другом одељку опште прекорачење, којим се суд овлашћује да може изрећи казну: „прекорачи ли учињилац границе нужне одбране, суд му може ублажити казну по својој слободној оцени". За прекорачење пак усled јаке раздражености, из препасти или из страха, изричне прописује: да се неће казнити (послед. став § 52.).

Како ће на тај начин отпасти овлашћење, које има суд по III одељку § 54. садашњег законика, о каквоћи дела прекорачења из препасти, страха или из плашње, јер § 52. пројекта новог кас. законика то не усваја, то ће применом новог казненог законика отпасти и сва она питања која смо расправљали. Нема сумње да је ово овакво регулисање овога питања, као и је § 52. пројекта нов. каз. законика регулисано, јасније и одређеније.

М. М. Стапојевић.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

[НАСТАВАК]

Тридесет четврта глава.

Молим читаоца да ми опрости што сам тако дуго писао о својим непријатељима и о ситном наказтима мојих агената; и ја бих желео да му уштедим непријатности једне главе, која се односи само на моју углед, али пре но што бих пошао даље дожало ми је на срцу да кажем како није увек добро веровати у намишљотине које су ширили моји непријатељи. Шта нису измишљали шпијуни, крвољесци и варалице, који су појединачно показивали жељу да ме виде истеране из полиције?

— И, је похарао, причаше један мој „пријатељ" своју жени кад је у ноћи дошао кући.

— Не може бити!

— О, Боже, кад ти кажем.

— Ко га је похарао?

— Не треба ни питати. Онај питког Видок.

Двојица опаких силетикароша, којих има доста у Паризу, сретоше се.

— Ти не знаш, сиромах Харисон је *umrelam* [ухапшен].

— Шалиш се?

— Волео бих да се шалим; *kupovao* је баш неку робу; требало је ту и ја да зарадим, али се ћано умеша. Кад је *promao* робу ухватише га.

— Ко га ухвати?

— Видок.

— Бедник!

Објави ли се из Управе да је извршено какво знатније хапшење, да је ухваћен какав велики кривац, чији се траг и најнештији агенти сто пута губили, одмах јединици стану гунђати: „и њега је ухватио онај *проклети* Видок". Изгледало је да се ове онтужбе у овом шпијунском народу неће никада угасити. Дуж Јерусалимске улице и улице Св. Ане, из кафане у кафану, одјекивао је сердт ехо: још Видок! опет Видок! и моје име одјекивало је непрајатно у ушима оних силетикароша као у Атинаша надимак *Праведни* због кога су омрзли Аристида.

Каква би срећа била за лопове, несароше и шпијуне кад би успели да ме со отрову, па да се у њихову корист поврати закон о *остракизму*[1]), или би се онда спунили лупежи! Али, сем завере, којој су Коко и његове пришпиштене прорицали добар исход, шта су могли друго радити? У осичњаку су осећања по-ручивали да ћуте. „Гледајте Видока, говорио им је шеф; нек вам он послужи за пример. Како је он предао! увек на ногама, дању и ноћу, никад не спава. Са четира човека као што је он могло би се одговарати за безбедност у престоници".

Ове похвале узнемиравале су заспале, али их оне нису наводиле на рад; ако их разбуде будили су се са чашом у руци, и у место да помуре на дужност, они су се скупљали у гомиле и правили сплетке.

— Не, није могућно *уготовити* (похватати) толико крадљиваца; он се с њима договара.

— Врага! додаје други. Он их чак и наводи на дело; он има мачју шапу.

— Ах, то је наказтан мајмун! прихвата трећи.

А ево како сам ја *готово* ловове.

Ја мислим да међу читаоцима ових мемоара нема ниједног који је био код *Гилотина*[2]). — А што баш код Гилотина? рећи ће ми се. Код тог славног берара кога је љубав према бижњима натерала да умре од туге? — Ниште биди код њега; реч је овде о злогласном доктору који... Гилотин, о коме говорим, јесте један сасвим обичан „мајстор" вина, чија се радња, врло добро позната љубоника из најнижих родова, налази насупрам онога бурдеља Десноје, који непчутуре из предграђа напивају сваки салон у Куртилју. Какав радник, још поштен, могао би се изложити опасности сређивања код Десноје-а, и ако је храбар и уме да рукује штапом и да се бори погом може се још помоћу жандарма и извући само са неколико буботака и не плаћајући туђ трошак него само свој. Али, ко уђе код Гијотина тај се не извлачи лако, нарочито ако је дошао лепо оденут и са носом добро напуњеном.

Замислите једну собу доста пространу, чији су зидови, некад бели, потамнели од испарења сваке врсте, такав је био овај храм посвећен богу Бахусу[3]) и богињи Терпсехори[3]). На први поглед човек примети само мајушност локала, али кад погледа усно да пробаје густу атмосферу хиљаду разних испарења, која нису без мириса, угледа се простор и наред у свима појединостима. Изгледа као час постања света: прво се све ниште осветљује, магла се полако растура, затим као да оживљује, облици се у њој јаче испољавају, крећу се, таласају; то најзад нису празне сенке, то су напротив жива створења, која се мењају и укрштају на све могуће начине. Какво блаженство! Каква срећан живот! Никад толико ужи-вања нису имали не Епикурејци. Они који хоће да се ваљају по налу имају га ту сваки. Неколико родова столова, који се никада не бришу и на којима се по сто пута на дан обнављају најодвратнија

[1]) „Пројекат и мотиви казненог законика за Краљевину Србију".

[1]) Народни суд у Атини.

[1]) По његовом имену названа је гилотина, справа за погубљење.

[2]) Бог вина.

[3]) Богиња игре.

пијанчења, окружују један празан простор остављен за „играче". На дну ове заразне пентере подиже се на четири дирека, сва изедена црвоточином, нека врста позорнице направљена од олупина са лађа; на њој завеса састављена од дроњавих комада неког старог ћилима. У томе кавезу за покошке свира музика: два кларинета, једно олупано бембаше, једна прештрава труба, великн, да уши пробије, бубањ и нет других инструмената, којима је такт давао штапићем крипоноги г. Дуба Кромп, који има титулу капелник оркестра.

Овде је све у силазу: лица, одела, јела, која се спремају; у опште, све је *строго по красноу*; нема одаје где се о тавлају штапови, кашобрани и огртачи; може се ући и својим калабуром, али се ортаџи мора оставити пред вратима; жене имају *шесћу брижуру*, то јест, коса стоји како је њој воља, а глава се повезује ценом мараном, везаном спреда у чвор; њени крајеви представљају ружу, или, ако више волите, кокарду која пада у очи као што падају и уши Провансалских магараца. За људе је „тоалета": кратак капут са путничком каном и оборсном крагном, ако имају комуљу која није обавезна; панталоне такође нису нужне. Најбоље је обучен ко има службену топинску капу, хусарску доламу, коњаничке панталоне и лопачке чизме; најзад макар и оно што су и војници расходовали, само нека је војничко. Нема мајавља који би био тако обучен а да не буде дубимао очи дама, толико оне воле „војну струку". Али, ништа им се овог не допада толико као брковн и црвене коњичке панталоне опшивене међ ногама кожом.

У овом отисном друштву шешир се у опште ретко појављивао сем ако није без обода или бар са исправним ободом. Не памти се да је ту ишао кад дугачки капут, а ако би се ко од познатих судија да дође у рединготу био је сигуран да ће отићи као у прсшину и узалуд би тражио накнаду за скутове који сметају очима отмених гостију. Сређан је тај, ако после, пошто буде изгрђен и једнозначно проглашен за *модернот*, остави само један скут у рукама ове красне младежи, која у бесу расположена уриче ове тако карактеристичне речи:

„Пустите ме да идем тако опшеврен у Куртиј.

„Пустите ме да идем тако бедан Десноје-у".

Десноје је још и за ову ритуа цвеће, али кад пређе праг Гилотинове прчке и сама се рита добро чуга јер се у овом оборишту ињају само јавно женскиње са сутоварима, крадљивци свиња врећа, кесарони последње сорте и велики број ноћних „тица", неустрашивих мајчана, чија се живот увек састоји на два дела: један проведе у свађи други у праћи. Арго је једини којим се служи љубазно друштво; он је готово увек француски али тако промењен да наједан члан Академије Наука не би могао себи пласкати да ће реч разумети, а међутим Гилотинови гости имају такође своје „*шрисше*", који сматрају да је арго постао у Лорајсну и, неспомињајући да им се може споритн способност „Орлеанталиста", они се томе одају без устручавања, као и Аргонаути, јер и они допрштају своје студеје под руководством аргусева радећи у луци у Тулону на једној лађи без катарке.

Као што се код Гилотина нпло тако се и једе, и тајне најне онога места служиће ће буду приказане. Чл-Гилотин није имао касапина, али је имао дерача, и у његовим кастролама, које не трпе рђом, несо бапгавих кова претвара се у говеђе печење, иеећи бутови постају јагњећи, а помоћу сосова телад мртвоотељена постаје телад-сисавчић. Уверавају да су ту зими, кад буде поледица, изврсне гозбе, а за време г. Делонова, ако каткад у лето наступи хлад, човек је био сигуран да ће ту наћи јентино и овнјуског меса. У овоме пределу преображаја зеп није имао право грађанства, он је своје место устунио домаћем зецу, а домаћи зец... Нек Бог поживи наџопо!.. O, fortunati nimium si... norint... Ову ми је изреку позајмно свесни учитељ из Сен-Манде. Он ми је рекао да је латинска, можда је грчка, сигурно, али тачно је, да су пацови видели оно, што сам ја видео, отворен упис за подизање споменика *ослободиоцу* Гилотину.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

...

Суд општине јабуковачке упутио нам је ово питање:

„По § 463 грађ. суд. поступка за извршење пресуда надлежна је полицијска власт оног округа, у коме осуђени стално живи, а по § 466 истог поступка, ако је имовина дужника, која се има узети у попис, у месту где је седиште полицијске власти, онда ће у таком случају полицијска власт увек сама попис чинити.

Међутим, начелник среза брзопалачког наредбама својим нарочито суду општине јабуковачке, где је и седиште полицијске власти, да по разним кривичним и грађанским пресудама врши наплату и попис имовине појединих осуђених лица.

Како нпједним законом општински судови нису познани, да извршују пресуде и решења, за која су надлежне полицијске власти, то се моли уредништво за објашњење:

Може ли и на који начин општински суд вршити наплату по грађанским и кривичним пресудама првостепеног суда или полицијске власти од појединих осуђених лица, кад је полицијска власт у месту, где осуђени стално живи, и кад дужник нпће драговољно осуду да плати?"

На ово питање одговарамо:

Према § 466 грађ. суд. поступка општински суд места, у коме је седиште и полицијске власти, није надлежан за вршење пописа ради наплате по извршним пресудама од осуђених лица, која станују у истом месту. Таким пописи у случају жалбе против продаје непокретности чине ништавном саму продају према § 501 истог поступка.

С тога општински суд не може вршати принудну наплату по грађанским и кривичним пресуда од лица, која живе у месту, где је седиште полицијске власти.

На питање Драг. Матића, деловође општине горњо-топличке, извештавамо га, да на ово своје питање може наћи одговора у 42. броју, а на друго питање у 46. броју Полицијског Гласника.

Тако исто на питања Васе Јовановића, деловође општине речичке, суда општине аранске, Бран. М. општ. деловође, суда општине суводолске и суда општине коњуске, извештавамо их, да ће на своја питања наћи одговор у 47. броју Полицијског Гласника.

И. Ј. деловођа општине рачанске упутио нам је ово питање:

„По условима о датој касапници под аренду наплаћује се по 10 п. дин. од једног килограма у корист арендатора — закупца аренде, који је дужан општини плаћати аренду. По истим условима предвиђено је, да приход од кривљења меса о напаћуру, који општина држи, наплаћује општина у корист општ. касе.

По закону о напаћурима нигде није прописано, како ће се овај приход наплаћивати по напаћуришту, јер само стоји, да се на заузета места плаћа по 1 динар, то неки општински часници мисле, да треба наплаћивати само ту таксу од 1 динара, док ја мислим, да треба наплаћивати по 0·10 дин. од једног килограма као што и условни гласе и напаћивати и арендатор наплаћује.

За то се моли уредништво за објашњење, да ли од лица, која крче месо на напаћуру и исирче по 300—500 килограма, треба наплаћивати *1 дин. за место*, или по 0·10 дин. од килограма, како и арендатор у варошици наплаћује?"

На ово питање одговарамо:

У закону о напаћурима није прописана никаква нарочита такса за лица, која о напаћуру крче месо, те се према томе од њих не може наплаћивати никаква друга такса сем ове од 1 дин., која је чланом 10 тач. 5. предвиђена за место. Према овоме, условима о датој касапници под аренду није се могло нашта особено ни предвидети за саму општину, нити би ван предели што услови, по којима би се признало то право наплате од по 0·10 дин. за самог арендатора. По нашем, дакле, мишљењу за време напаћурења немају права ни ту таксу од по 0·10 дин. на килограм ни општина ни арендатор. То своје мишљење заснивамо на тој околности, што се за самог закона о напаћурима као и уредбе о напаћима (чл. 29 и 30) види, да је законодавац имао неких специјалних разлога, да нарочито повласти сваки допуштени рад на напаћурима, неоптерећујући их ни неликом таксама, нити их ограничава-

најући личним погодбама за сам рад, које се иначе траже за рад у редовним приликама.

Радосав Радојковић, деловођа општине ракинчке, упутио нам је ово питање:

„Општина ракинчка дала је раније своју механу под закуп једном закупцу, које је плаћао тромесечну аренду унапред до 23. октобра ове године. У вези мобилизације он је као један обвезник отишао у своју команду, где се и сада налази, а у радњи је остала само његова жена. Услед одласка закупца као и осталих војних обвезника радња је сасим престала, те је закупац преко своје жене поднео молбу општ. одбору, да му се аренда механска не наплаћује од дана мобилизације, па до доласка војних обвезника. Одбор општински, уважајући и сам наведене разлоге, донео је одлуку: да се аренда механска не наплаћује од 23. октобра ове год. пао дана докле је плаћена аренда, па до распуштања војске, али пошто друге механе у општини нема, то да се механа не затвара сасим, већ да стоји отворена за сврашај грађана, кад послом дођазе по власти. Ову је одлуку одобрила и надлежна полицијска власт".

Моли се уредништво за обавештење:

1. Да ли је ова радња општина, одбора правилна?

2. Ако је правилна, на које начин да се спроведе крој рачуи расходовања аренда која припала на време од 23. октобра до краја године, пошто је она у буџету за ову годину предвиђена?

3. Ако пак ова радња није правилна, шта би требало урадити, да се закупац ослободи ове аренде, кад радњу стицајем прилика, а не својом кривицом, не може да обавља?

На ово питање одговарамо:

Одлука општинског одбора, којом се закупцу опраша закуп до краја године, противна је закону, *јер је ту у питању расходовање једног буџетом предвиђеног прихода, а према чл. 86. тач. 13 закона о општинама општински одбор нема права на решавање таквога питања.* За решење тога питања био је надлежан само општински збор према чл. 33. тач. 3. закона о општинама, јер је ту било у питању отуђење једног потраживања, које проистиче из општинске неизворности. Према овоме, по нашем мишљењу незаконита је и одлука надзорне полицијске власти, којом је одобрена једна противзаконита одлука општинског одбора.

Дајући ово објашњење на истичемо, да је сталивација чл. 33. тач. 3. закона о општинама тако рђава и неугодна, да је већ дала повода за нејединку примену и од самог Државног Савета. (В. одлуке Држав. Савета о тоже у бр. 4. Полицијског Гласника за 1911 год.). Ми смо своје мишљење заснивали строго на закону, али признајемо, да тај закон није уопсно регулисао ово питање. Државни Савет сматра, да и за онакова општ. потраживања, која проистичу из непокретности, може општ. одбор доносити одлуку према чл. 86. тач. 21 зак. о општинама, ако је у питању сума испод 200 динара.

Суд општине врбске упутио нам је ово питање:

„Једног грађанина из ове општине убио је бесан пас, који је својина такође једног грађанина из ове општине. Као је суд известио о томе власт среза жичког, она је на основу декарског мишљења народног општинском суду, да погођеног грађанина одмах упути у пашки пастеров завод на лечење и да му на општинске касе нада на име путног и подношног трошка 40 динара, што је суд и учинио. Суд је овај издатак учињен из позиције, одређене буџетом за непредвиђене потребе, пошто по буџету није никаква позиција предвиђену за овакве издатке.

Да би суд знао да ли је овај издатак правилан или не, моли се уредништво за објашњење:

1. Да ли је овај издатак правилан, кад буџетом за ову годину нема одобрене партије? и

2. Има ли суд права и којим путем, да ову суму наплати од уједног или од сопственика пса, те да поцуни касу, јер суд сматра, да општина није била дужна да чини овај издатак, већ оресна или оружна благајна, у чијем буџетима сваканко има партија одобрених на ове циље?"

На ово питање одговарамо:

Поступак са лицима уједеним од бесних животиња прописан је расписом Министра Унутраш. Дела од 16. I. 1901. СБр. 738 (в. Полицијски Зборник стр. 1366). По томе распису изузети болесници сами своје трошак и за пут и за лечење (тач. д. расписа). По тач. ђ. тога расписа путни трошак сиротиних болесника и имућних пратилаца као и *оних болесника, који тај трошак не могу поднети без осетне штете по своје имовно стање, нада се терет месне општине*, а трошак око лечења и надржавања у Нишу пада на терет округа. Тачком 1. под ж. тога расписа општинској власти стављена се у дужност да учини што треба: *да изузедана лица мађане потребан новац за путовање и надржавање*

Из ових одредаба види се јасно: да су општине у овим случајевима дужне одмах дати из своје касе новац за пут лицима која су сиромашна, или која не могу поднети путни трошак без осетне штете по своје имовно стање. За имућна лица и она, која могу поднети путни трошак без осетне штете по своје имовно стање, општина има да се постара да она сама одмах набаве из својих средстава потребан новац за пут, али ако они то не могу тренутно учинити, да им сама општина изда привремено из своје касе новац за пут, на после да наплати то од њих или из њихове имовине.

Кад општина мора да учини овај издатак, она то увек има да учини из предвиђеног одређеног на непредвиђене потребе, јер се тај предит премештено за онакво случаје и предвиђа у општинским буџетима.

Што се тиче питања, да ли општински суд може накнадити свој издатак од сопственика бесног пса, то је могућно, ако би се утврдило, да је до сопственика било кривице на § 335 односно § 180 казненог закона, или на чл. 42 у вези са чл. 34. закона о заштити од сточне заразе. Досуђивање накнаде општинама у овим случајевима нарочито је препоручено полицијским властима расписом Министра Унутрашњих Дела од 19. VI. 1899 г. СБр. 6.444.

Суд општине лопушничке упутио нам је ово питање:

„Чланом 137 закона о општинама прописано је, да су председник општине и руководилац касе дужни на крају рачуњења, а најдаље до 20. јануара идуће године, саставити општинске рачуне и поднети их одбору на преглед. Али ти рачуни не могу се склонити без одобреног буџета за рачуњску годину. Буџет ове општине послат је надзорној власти на даљу надлежност још 11. јуна 1912. год. и од тога времена па до данас није суду враћен.

Моли се уредништво за објашњење:

Да ли може пресско одељење потврдити распоред општинског прираза за ову 1912. годину после 31. децембра текуће године и ако не може, да ли има какве одговорности до председника и благајника општин. суда, ако саставе рачуне према непотврђеном распореду прираза или ако због тога у општине не саставе рачун у законом року?"

На ово питање одговарамо:

Суд општински не јавља поимки да прирез предвиђен буџетом за 1912. год., али ми претпостављамо, да је већи од 50% те је само због тога толико времена неодобрен. Али и без обзира на то, над би сво власти, које суделују у решавању једног општинског буџета водиле рачуна о одредбама чл. 131 и 132 закона о општинама, онда никад не би могао настати случај да један буџет остане неодобрен до краја године. Према тим законским одредбама, сваки општински буџет *мора бити одобрен у најкраћем року од 4 месеца*, узимајући месец дана за примедбе надзорне власти и жборско решење, и три месеца (в. став IV члана 131.) за одобрење од стране окружног одбора или Министра Финансија, ако је буџет преко 50%. Међутим Пореска Управа својом произвољном праксом поништила је важност става IV члана 131 на тај начин што *рок од три месеца не рачуна од крвог пријема буџета*, већ у случају прављења буџета ради какве наплатиште или обавештења од *последњег пријема буџета*. На тај начин она је за себе поништила рок одређен законом, јер може у бескрајност одлагати одобрење једног буџета.

Како је овакна пракса Пореске Управе несумњиво противна закону, *јер је она по закону дужна за три месеца и приложити све податке, који су јој потребни за одобрење буџета и одобрити сам буџет*, — то с друге стране опет општине

имају по закону неоспорно право: да саме своју буџет одлаже за изврши, чим добију службена извешћа о томе, да Г. Министар Финансија није одобрио буџет за три месеца од прог пријема буџета. То исто право припада им и према окружним одборима за буџете изнад 50% прореза. Да би се општине могле користити овим својим законским правом, оне од своје стране морају увек тачно испуњавати одредбе из чл. 131 и 132 закона у погледу рокова, који за њих важе. Нарочито морају увек у року од 10 дана најмање одговарати на све захтеве виших власти, који се тичу буџета. Одредбе чл. 131 и 132 и сувише су јасне, да би могло бити какве сумње у испуњење оног нашег мишљења.

Што се, пак, тиче наплате општинског прореза и расхода општинских до одобрења буџета, у томе случају према чл. 135 закона о општинама у свему важи наређење члана 6-ог закона о окружним, среским и општинским буџетима: надаци се врше по прошлогодишњем буџету, а прирез се куди но стопи прошлогодишњег прореза. Према овоме општински суд за сада склониће општинске рачуне према наплатима извршеним по чл. 6. закона о окружним, среским и општинским буџетима, а распоред општинског прореза извршен према прошлогодишњој (1910 год.) стопи приреза може се у свако доба потврдити код пореског одељења.

У будуће, пак, нека општински судови поступају по чл. 131 и 132 и у остављеном року нека сами оглашавају своје буџете за извршење.

Суд општине брњичке на своје питање шаље нам такође одговора у предњем обавештењу, датом општини лопушничкој.

М. П.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Стојан Николић, родом из Вел. Крсне у срезу јасеничком окр. крагујевачком, одговара за одбегу праћу. Стар је 17 год., средњег раста, доњежасте смеђ.

Акт Кварта Пожаревачког Бр. 136.

Михаило Мићић, бив. служитељ Железничке Дирекције одговара за праћу. Личне опис није јављен.

Акт Кварта Врачарског Бр. 4609/1912 год.

На дан 7 тек. меца новембра прадавши ушао је у стан г-ђе Рене Леви, удове, из Београда, и из отворених ормана украо: једна златан женски сат са ланцем, једна огрлица од 9 малих дијамантских комадића, једну златну брошу и 20 дин. у новцу.

Акт Кварта Дорћолског Бр. 100.

Ђурађ Ђорђевић, бив. општински писар из Ресника, срез београдски, одговара за одбегу праћу. Стар је 30 год., средњег раста, плавкастог лица, плаве косе, плавих очију, носи браду и бркове.

Акт Кварта Београдског Бр. 8021.

Ђорђе Ђурић, бив. општински писар из Ресника, срез београдски, одговара за одбегу праћу. Стар је 30 год., средњег раста, плавкастог лица, плаве косе, плавих очију, носи браду и бркове.

Акт Кварта Београдског Бр. 8021.

Ђорђе Ђурић, бив. општински писар из Ресника, срез београдски, одговара за одбегу праћу. Стар је 30 год., средњег раста, плавкастог лица, плаве косе, плавих очију, носи браду и бркове.

Акт Кварта Београдског Бр. 8021.

На дан 29 прошлог меца непознати крадљивац упао је г-ђи Миросави Секлачек, из Београда, осе драгоцености: златну гривну са пет дијаманата, златан брош са два дијаманта, пар златних минђуша са по једним дијамантским каменом и „срце“ са једним плавим каменом у средини. Вредност покрађе износи око 300 дин.

Акт Кварта Врачарског Бр. 18495.

МАНГУП СТОКА

Четворог дана по мобилизацији у једном вагону, на железничкој станици у Крушевцу, нађени су 6 волова без пратиоца, који су по свој прилици утоварени у Чачку или Ужицу. Волови су дивке сиво-плаве, митори су по 10 год.; сабића им ни за дивце није пропађен.

Акт Начелства Округа Крушевачког Бр. 17122.

УХВАЋЕН

Сретен Димитријевић, осбегли осуђеник Поморавичког Казненог Завода, чију смо потерницу објавили у 18 броју овог листа од прошле год., ухваћен је у Београду.

ТРАЖЕ СЕ

Симића, син г. Михаила *Поповића*, *судије*, из Ниша, стар 11 год., висок, смеђ, очију плавих, са шубаром на глави и црвеном од белог каучука, и

Константин, син г-ђе Аспазије Јоревић, удове, из Ниша, стар 11 год., висок, црнокосац, у одећу сиве боје, са качкетом на глави, побегли су из Ниша 2 тек. меца.

Акт Начелства Округа Нишког Бр. 30.

ПОЗИВ НА ПРЕДАЈУ

По диду бегства притворених начелника срп. драгачевског: Драгомира Којовића бив. жандарма и општинског старешине, родом из Вича и Драгутина Кнежевића тек. из Губеревића, до сада нађеном истрагом утврђено је да су они 18. он и. у 4 и по сах. по подне побегли из притвора пом. начел. среског; да су том приликом, узевши кључеви, отворили жандармеску собу и узели све брзометне жандармске пушке са по 72 убојна метка па отишли у село Виче и убили Ангелину ж. Милована Ђорђевића сељ. и њу јој запалили, која је са своме покућанством изгорела, па затим одатле отишли и изврпшан разбојништво над Миланом Глановим ток. из Вича, и отеди му 108 дин. и тако одметнути од власти отишли непознато где с намером, да самовласно живе и каквима делима чине (§ 243. крив. закона). С тога начелство окр. чачанског, а на основу чл. 9 закона о јавној безбедности, овим путем позива пом. Драгомира Којовића из Вича и Драгутина Кнежевића из Губеревића, да се у року од 20 дана, од дана изда овај оглас буде објављен у „Срп. Новинама“, пријаве најближој полицијској власти или најближем просветеном суду, што ако не учине и позиву се овоме одазову, онда ће према чл. 10. закона о јавној безбедности бити оглашени за хајдуке.

Њихов је лични опис, и то:

1. Драгомир Којовић: стар 32 године, раста средњег, суводаст, образа дугуластих, чела мањег, обрва смеђих ретких, очију гракрастих — општа погледа, носа правилног, без бркова — косих, браде сиве. Од одела имао је на себи: гуњ од шајка, сермен чохани, панталоне од шајка, чарапе вешене, опанци ђонони и капу шајкачу, и

2. Драгутин Кнежевић: стар је 21 год. раста средњег, суводаст, образа дугачких, чела широког, обрва правих, очију гракрастих, носа курастог, бркова малих правих, браја се: од особених знакова има испод обадва ува брадавице у величини кукурузног зрна. Одело имао је на себи сиве од шајка, на којима чарапе и ђонони опанци, а на глави капу шајкачу.

Бр. 14796. Из канцеларије начелства окр. чачанског 29. децембра 1912. год у Чачку.

ОГЛАС

Господин Министар Унутрашњих Дела решењем својим од 9. ов. мес. П. № 172, а на основу чл. 12. б. закона о јавној безбедности повисио је уцену за хајдука Алексу-Александра Ђуришића, из Пребрезе, среза прокупачког на 2500 динара и ова ће се сума издати онима, који га убију, ухвате или полицијској власти прокажу да она то учини.

Из канцеларије полицијског одељења Министарства Унутрашњих дела 9. јануара 1913. год. П. № 172.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Књига:

„ПОУКЕ И ОВАВЕШТЕЊА“

готова је, и може се добити у свима београдским књижарама и код експедитора *Полицијског Гласника*.

Цена је 8 динара.

Претплатницима послаће се на домаћу кад пошљу своје тачне адресе и јаве пошту, преко које треба послати новцу.

Лица и општине, које су положиле претплату средњем властима, могу накнадно положити још истих по 3 динара и чим новац дође примљен, послаће се књига.

Димитрије С. Калајџић
окружни намеснк.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

Уредник Душан Ђ. Алимпић.

БРОЈ 3. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 20. ЈАНУАРА 1913. ГОДИНА IX

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА
(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИХ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА ЗВАЊА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

Божидар М. Ђурић, начелник прве класе среза колубарског, округа београдског, и

Милан Мишић, секретар треће класе начелства округа крушевачког, — разрешавају се од досадашње дужности у поменутим округима и стављају се на расположење Врховној Команди на терет ратног кредита с правима, која им даје указ од 14. децембра 1912. године и 31. августа 1911. године и онима која су стечени постављењем Врховне Команде, у колико је оно у сагласности са законом о уређењу округа и срезова и законом о чиновницима грађанског реда, односно квалификација.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 15. јануара 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

Филип Животић, полицијски писар прве класе начелства округа пиротског, и

Светислав Попић, полицијски писар прве класе начелства округа крајинског, — разрешавају се од досадашње дужности у поменутим начелствима и стављају на расположење Врховној Команди на терет ратног кредита с правима, која им даје указ од 2. маја 1912. године и 11. септембра 1907. године и онима, која су стечени постављењем Врховне Команде, у колико је оно у сагласности са законом о уређењу округа и срезова и законом о чиновницима грађанског реда, односно квалификација.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 15. јануара 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

Јевта Бекрић, полицијски писар прве класе среза посавског, округа београдског; Ђорђе Пелишановић, полицијски писар прве класе среза јабланичког; Стојан Ђорђевић, полицијски писар прве класе среза масурачког; Светозар Поповић, полицијски писар прве класе среза јасеничког, округа крагујевачког; Драгољуб Комутић, полицијски писар прве класе среза беличког; Стојан Тосовић, полицијски писар прве класе среза ужичког; Јања Константиновић, полицијски писар прве класе среза параћинског; Радисав Ђ. Нолић, и лицијски писар прве класе среза алексиначког; Милан Комарчевић, полицијски писар прве класе среза моравског, округа пожаревачког; Михаило Бошић, по ицијски писар прве класе среза ваљевског; Драгомир Бурмазовић, полицијски писар дру о класе среза пашинског; Драгољуб Јовић, полицијски писар друге класе среза п ањског; Божидар Голубовић, полицијски писар друге класе среза драгачевског; Тихомир Мијатовић, полицијски писар друге класе среза пиротског; Спира Кошић, полицијски писар друге класе среза добричког и Живојин Ст. Видаковић, полицијски писар друге класе среза пожешког — разрешавају се од досадашње дужности у поменутим срезовима и стављају на расположење Врховној Команди, на терет ратног кредита с правима која им даје указ од: 2. маја 1912. год.; 29. априла 1911. год.; 29. јуна 1910. год.; 26. септембра 1911. год.; 28. јуна 1910. год.; 26. септембра 1911. год.; 2. маја 1912. год.; 7. децембра 1910. год.; 19. јануара 1909. год.; 16. јануара 1912. год.; 12. новембра 1909. год.; 17. октобра 1911. год.; 10. априла 1912. год.; 11. септембра 1912. год. и 29. јуна 1911. године и онима која су стекли постављењем Врховне Команде, у колико је оно у сагласности са законом о уређењу округа и срезова и законом о чиновницима грађанског реда, односно квалификација.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 15. јануара 1913. год. у Београду

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

Светозар М. Кнежевић, полицијски писар треће класе начелства округа врањског, разрешава се од досадашње дужности у поменутом округу и ставља на расположење Врховној Команди на терет ратног кредита с правима, која му даје указ од 26. септембра 1912. године.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 15. јануара 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоизволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, и ставити:

за начел ника прве класе среза тршког Михаила Мијушића, секретара исте класе начелства округа чачанског, но службеној и треби;

за начелника треће класе среза подгорског округа београдског, Милисава Милентијевића, судског писара у оставци;

за начелника треће кла е среза ваљевског Божидара Крстића, полицијског писара друге класе среза трстеничког;

за секретара друге класе начелства округа чачанског Радомира П. Васиљевића, начелника исте класе среза жичорског, по службеној потреби;

за секретара треће класе начелства округа крушевачког Милутина Ковиновића начелника исте класе среза мајданског, по службеној потреби, и

за секретара треће класе начелства округа подрињског Гаврила Јевтића, полицијског писара прве класе начелства округа крушевачког.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 15. јануара 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за полицијског писара прве класе среза пожешког Драгољуба Н. Николића, писара прве класе среског суда среза колубарског, округа београдског, по молби;

за полицијског писара прве класе начелства округа крајинског Витомира К. Девића, полицијског писара исте класе среза деспотовачког, по службеној потреби, без права на накнаду путних и селидбених трошкова;

за полицијског писара прве класе начелства округа врањског Радисава Ђ. Ђорђевића, полицијског писара исте класе среза левачког, по службеној потреби;

за полицијског писара прве класе начелства округа београдског Чедомира Ј. Рајића, полицијског писара исте класе среза љубићког, по молби;

за полицијског писара прве класе среза београдског Живка М. Николића, пређашњег полицијског писара;

за полицијског писара друге класе среза драгачевског Живка Миливојевића, пређашњег полицијског писара;

за полицијског писара друге класе начелства округа крушевачког Бранимира Лазића, пореског надзорника исте класе пожаревачког пореског одељења;

за полицијског писара треће класе среза ужичког Светислава Дробњака, полицијског писара исте класе среза деспотовачког, по службеној потреби, без права на накнаду путних и селидбених трошкова;

за полицијског писара треће класе начелства округа пиротског Мирослава Св. Динића, пређашњег полицијског писара;

за полицијског писара треће класе среза параћинског: Константина Вукосављевића, пређашњег полицијског писара и Божидара Трифунића, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе Управе вароши Београда Николу Делу, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе начелства округа топличког Драгутина Маленића апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе среза посавског, округа београдског, Милана В. Стојановића, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе среза пожаревачког Драгишу М. Милосављевића, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе среза алексиначког Љубомира Ј. Филиповића, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе среза нишког Мијаила Јовановића, апсолвираног правника;

За полицијског писара треће класе среза књажевачког Милоша Трифковића, апсолвираног правника.

за полицијске писаре треће класе среза деспотовачког: Ђорђа Јовановића, свршеног матуранта и Михаила Љ. Шумадинца, практиканта среза темнићског;

за полицијског писара треће класе среза јабланичког Жарка Л. Богојевића свршеног ученика Трговачке Академије;

за полицијског писара треће класе среза моравског, округа пожаревачког, Александра Лунића, практиканта среза орашког;

за полицијске писаре треће класе среза љубићког: Милана Тодоровића, практиканта правотеченог суда за град Београд и Душана Атанасковића, писара општине соко-бањске и бившег полиц. практиканта;

за полицијског писара треће класе среза заглавског Животу Величковића, практиканта начелства округа крајгуљевачког;

за полицијског писара треће класе среза добричког Радивоја Ж. Миловановића, практиканта среза темнићског;

за полицијског писара треће класе среза мачванског Михаила С. Павловића, пређашњег практиканта; и

за полицијског писара треће класе среза јасеничког, округа крагујевачког, Душана Поповића, пореског помоћника среза јабланичког.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 15. јануара 1913. год. у Београду.

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО
ПО
ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

Ствар није лака стога што је право представљања (репрезентације) једна фикција: ту се претпоставља да је ауктор, који је умро пре ће сциња-а, жив, и оно што би он, од заоставштине ће сциња-оне, наследио да је овога преживео, наследиће сада његови сви односно који (§. 399. Грађ. Зак.). Фикција, дакле, не одговара стварности (в. још и фикцију из §-а 43. Грађ. Зак.: „Дете зачето али још нерођено, сматра се у привредну права као да је и рођено...“), те стога њих може једино законодавац установити. Судија и коментарист не могу, дакле, уводити фикције само где их сам закон не предвиђа: јер би то значило да они стварају закон, што није у њиховој власти. Тако, што се наслеђивања тиче, у француском праву, наслеђивање репрезентацијом ограничено је само на потомке синова и кћери и потомке рођене браће и сестара (чл. 740, вл. 1. и 742. први део Франц. Грађ. Зак.[1]) Преко тога пико не може наследити nomine alieno, помоћу представљања, већ само nomine proprio, помоћу свога сопственог степена, и судија и коментарист имају да се и ту, као и иначе, држе правила: Les fictions sont de droit étroit (фикције се имају најуже тумачити.)

У нашем праву, наслеђивање репрезентацијом јесте општи принцип код интестатского (законского) наслеђивања: он је спроведен кроз обе лозе (мушку, очеву, и женску, материну[2]) и кроз сва кола, што се види из одредба §§-а 536. и 408. Грађ. Зак.[3]. Питање је само ово: да ли можемо репрезентацију, основану, као што смо видели, на једној фикцији, пренети и на задругу, специално на потомство удатих кћери оних који су умрли у задружном стању, или ћемо казати да то не може бити, чим Решење од 21. Новембра 1859. год. право репрезентације изречно не конституира, јер бисмо, иначе, повредили принцип: les fictions sont de droit étroit ?

Ми мислимо да треба применити и овде принцип репрезентације: то је опште правило, и оно се има, код интестатского наслеђивања, применити сауда тамо где се од тога није изречно одступило. Осим тога, по §. 527. Грађ. Зак., за задругу вреде, у начелу, они исти прописи о наслеђивању који и за иподелну кућу; правена ова прописа на задругу отпада само онда ако о томе имамо у закону *изречну одредбу*, што за репрезентацију није случај, пошто нигдање законско изречење не изузима задругу од принципа репрезентације. Осим тога, законодавац је, својим Решењем од 28. Новембра 1859. године, хтео женску децу у задруги умрлих подрегнута, такође, под прописе о женској деци у иподелним кућама, а то повлачи, наравно, и примену принципа репрезентације, као принципа који вреди и за женску децу у породицама иподелним. Најзад, какав је разлог репрезентацији? Он лежи у презумираној љубави de cuius-а — љубав која је основа целом систему интестатского наслеђивања — за потомке његовог најближег сродника, сродника који би га наследио да га је надживео: de cuius је био, како француски аутори вели, пренео своју љубав са тога свог најближег сродника на његовог живог потомка, због чега је логично допустити да сада овој, представљајући

[1]) Законодавац се је, међ Б. Labbéniere (*Précis de droit civil*, t. II, p. 45), водећи (вели он) једној праћачној средини, једној систем суувше усвоје новије 416., по којој су право на репрезентацију (— у побочној линији —) имали само синови и кћери од рођене браће и сестара (— очевици и синовице, сестрама и сестричине —), и систем сувише широког закона од 17. Пивоза годино IV., који је допуштао репрезентацију у побочној линији без икаквог ограничења.

[2]) Да је, код интестатского наслеђивања, право представљања једно општо правило, то се види и из §-а 473. Грађ. Зак., у коме стоји да: „Ако је наследник, као поворучник (легатар) умро пре завештаоца, то остављени дар не прелази на даље наследнике, који не имају то право по правилу“, што значи да право репрезентације не постоји код тестаментального наслеђивања.

свог раније преминулог ујутрога, наследи de cuius-a. Ми смо већ објаснили разлог због кога је законодавац привилеговао децу у задругзи умрлога на штету ове: он је резоновао, да је љубав очева наспрам његове деце толика да он, отац, никако не би пристао да његова задруга наследи место његовог рођеног детета, сина или кћери. А поштo, као што мало час видесмо, de cuius преноси своју љубав, у случају да син или кћи пре њега умру, на њихово мушко или женско дете, и уопште на њихово мушко или женско потомство, то онда назови да умрлога у задруги не наследује, пре задруге, само његов син или његова кћи већ, за случај да ове de cuius надживи, и њихово потомство. Једном речју, законодавац је и код задруге одржао, у колико је реч о наследним правима деце, мушке и женске, систем наслеђивања у иностоним њихама, па, дакле, одржао је и ту принцип наслеђивања репрезентацијом.

Г. А. Ђорђевић се изјашњава, такође, па то да и потомство улаже њери има право наследити de cuius-a, у случају да удата кћи умре пре смрти ове; правично ову солупцију Г. Ђорђевић даје супсидијерно: ако би се проховатило мишљење, које он, видели смо, не дели, да и удата кћи наследује ону у задруги умрлога *(Наследно Право*, стр. 132 и 304.). У овом смислу је, тако исто, и одлука опште седнице Касационога Суда од 13. Маја 1875. год., Бр. 2277., коју смо напред већ навели и која, по *Забелешкама* Др-а Н. Крстића (стр. 343.), гласи овако: „Три су браћа у задрузи. Једно има кћер Живану, а ова се уда за Матију па с њим роди Јована и умре. За тим умре њен отац у задрузи. Јован уроди део из задруге и добија га". Међутим по одлуци одељења Касационога Суда од 8. Октобра 1877. год. Бр. 2641.: „Прошеви допуше §. 529. Грађ. Зак., не односе се на унука од задругареве њерке, која се за живота очина удала и из задруге отишла, и која је пре ове, а пан задруге умрла" (Др. Н. Крстић, *Забелешке*, стр. 345.). Ако су задругари, у овом случају, били синови de cuius-a, дакле рођена браћа умрле њери (њихови унуков), онда горња одлука може бити правилна, под условом да се стане на гледиште да син од раније умрле кћери нема права представљања према живим синовима de cuius-овим.[1]) Али, ако су задругари de cuius-ови били његова браћа или даљи сродници, онда ово решење није ни закону основано, пошто ни у задрузи браћа de cuius-ова не могу да искључе на наследа овога његову женску децу као ни потомство, било мушко било женско, њихх.[2])

Решење од 28. Новембра 1853., које је женској деци у задруги умрлога признало право на очево наслеђе није, у овоме, отишло до краја, поимење ово није потпуно изједначило мушку и женску децу; и данас има намеђу њих ова важна разлика: док мушка деца наслеђују заоставштину очеву онака каква је, тако да задруга нема права да мушкој деци њихово наслеђе исплати у новцу, дотле задруга ово последње право има, у колико се тиче непокретности, ако је наследник њи.

Живојин М. Перић.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

„ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА"

(чланци и расправе из судства и администрације), написао *Дим. С. Калајџић*.

Ових дана изашла је из штампе ова књига дугогодишњег сарадника Полицијског Гласника Г. Калајџића. Књига у старом представља збирку стручних чланака и кратких правних поука, које је Г. Калајџић у низу година штампао у Полицијском Гласнику. Највећа део ове публикације сачињавају кратке поуке и обавештења на области судства и администрације, које је Г. Калајџић у своје време давао преко Полицијског Гласника као сталан сарадник рубрике у томе листу „Поуке и обавештења".

Ову публикацију пропратио је својим опширним предговором уважени професор права на нашом Универзитету Г. Живојин Перић. У томе своме предговору Г. Перић је на жив и убедљив начин одао заслужену хвалу и овој публикацији и листу, одакле је она поникла. Тај предговор увеличао је предност ове публикације поникло стручном оценом самог Калајџићевог рада, толико и кратком, али марљивом обрађеном студијом о самом Полицијском Гласнику, његовој вредности и досадашњем успеху у постигнутљу циљева, ради којих је тај лист у своје време и покренут.

Кад се једна књига пуста у свет са таквим предговором од једног тако компетентног лица, као што је Г. Перић, онда је већ довољан пријем у јавности унапред одлучен. Али у истини и без тога предговора о раду Калајџићевом једва да би се што год могло рећи неповољнога. Сматрајући, пак, да је после тога предговора сувишна свака нова оцена о овој публикацији, ми смо сматрали, да је сасвим на своме месту, да ова буде приказана у овоме листу. Нема сумње из Полицијског Гласника изашло је до данас доста и стручнијих и озбиљнијих радова, него што је ова Калајџићева публикација, али ни један од тих радова није такав широк тежака и задатака Полицијског Гласника, као што је овај Калајџићев рад. Ова књига Калајџићева је, тако да речемо, право и истинско чедо Полицијског Гласника и зато нам је нарочито симпатична.

Солидна основа, на коју је у своје време постављен Полицијски Гласник, а нарочито његова добра материјална страна, привукла је много наших озбиљних јавних радника. Отуда је дошло, да је Полицијски Гласник могао дати капиталних научних радова, од којих су по неки имали више теоријске, а други више практичне предности. Једно можда од првих места међу радовима ове друге врсте заузима ова Калајџићева књига.

Према овоме, што је прописано правилима, која постоје о задатку и начину уређивања Полицијског Гласника, нама се чини да су предвиђене поуке и обавештења за стручно образоване полицијских и општинских чиновника и службеника можда један од најважнијих задатака Полицијског Гласника. Кад тај задатак, дакле поука и обавештења, марљиво и зналичним вршн читаву деценију један признаста познавалац наших закона као што је Г. Калајџић, онда је несумњиво књига, у којој се приказни сав тај вишегодишњи рад, не само једна јавна добит, већ и једно задовољство за пријатеље Полицијског Гласника.

Калајџићева књига „Поуке и обавештења" представља читав компендијум позитивног српског законодавства. Од колике је важности овај Калајџићев рад и колико је труда и марљивости унето у ову једну књигу довољно је поменути, да она садржи чланке и поуке из области 59 разних наших закона и уредаба. Мало је закона још остало, о којима нема никаква објашњења у овој књизи. Међутим, с многим законима до појаве ове књиге није никада ништа написано од како су издани. Кад се има на уму, да ову књигу сачињавају махом одговори на питања, која су постављали поједини полицијски и општински службеници, онда је та књига у исти час жива доказ о томе, како је крајње време спровести до краја одузимање судских послова из руку полицијских и општинских власти једно с тога, што су те власти проотеросрочено примењивале административних закона и друго, што је за судске послове у истини потребна солидна стручна спрема.

Чланци из судства у овој књизи, а они сачињавају половину књиге, по го-

[1]) Јер, као бе се узело да се право представљања овде састоји у томе само да се сви кћери поново за стални број наслеђе, отим да се после поврати привилегијама свога пола (пола мушкога), онда се он нарушило, тим начином, са њима синовима de cuius-ови (својим унуцима) и наследује као и они. Ако, пак, право представљања значи да се репрезентанту које ова, у de cuius-ној заоставштини, што би у овој репрезентацијном праиоло да је de cuius-а наследио, онда опет по кћери не би могло апсурдности са њиним синовима de cuius-ови (својим унуцима): поште ни његова мати не би, да је у животу, ништа наследила, те онда ни он, који сам, не може ништа у законој заоставштини добити.

[2]) Др. Н. Крстић има, у својим *Забелешкама*, и ону одлуку Касационога Суда (од 26. Октобра 1871. год., Бр. 3065.): „Стеван има синове Милисава и Младена. Младено умре пре Стевана, остављајући по себи кћер. По смрти Стевана хоће да се исправи још део, и јаше се унуци праше, да са синовом — својим стрицом — наследе једнако имање." Ако de cuius, Стеван, и сви му Милисав могу бити задругари, онда ни пошто моте изучи наследника у иностоној линији, ради којих је тај лист у своје време и покренут.

тону су сви из области општег судства, које се под ове још налазе у руками полицијских и општинских власти. Ти чланци показују, како су појединца питања, о којима нема ни одлучује ове власти, и сувише суптилна, а да би солуција њихова могла и на даље стати у руками нестручних људи. Зачуд ове наше мисли ништа не указује та чудна случајност, што је ни показујемо поводом књиге једног човека без школских квалификација, јер је Г. Калајчић један Selfmademan и као такав редак изузетак, који потврђује правило.

Пред. Перић у своме предговору дао је стручну оцену о изванредној вредности Калајчићеве књиге, о главним чланцима из области судства и том приликом показао предност научене личности као рађанина на правосне полу. Истина позвала оцени о том делу књиге дошао је и још неког државнике Калајчићевих чланака из области државнике пише, јер је за те чланке мање потребно стручног правног знања. За расправу појединих питања из ове области изгледа, да је много важније познавати добро законе и имати широк поглед на задатке једне добро уређене државе, а тога свега баш је било код Г. Калајчића. Кад се томе дода, да он располаже и озбиљном правном спремом, онда се може створити правилан суд о вредности његових чланака на области администрације.

Ко хоће да се увери, колико Г. Калајчић познаје наше позитивно законодавство, треба пажљиво да прочита његове чланке у овој књизи под насловом: „Прочишћен збориик", „Преиспитивање закона" (два чланка) и „Законски празнине". Кодико, вам, он има здрава смисла за државу и њене задатке најбоље се чини може увертати на његовим многобројних поука, датих по закону о општинама и закону о народним школама. Пажљиво су симпатичне његове поуке по закону о народним школама. Интересантно је, да је по томе закону било питања, да Калајчићева објашњења нашоше читаву књигу, која зна' те није два пута већа од целог закона о народним школама. Последње измене у закону о народним школама као да су биле назвале нарочиту ревизију код нашег народа по селима. Изгледа, да наш народ, а нарочито сеоја, није седи у општинским суђењима, није у прва мах могао да схвати и разуме суђење бригу државе за народне школе. Том разумевању овог нису му приномагали учитељи са своје страве. То је нарочито доводило до многих ситних судова и неспоразума и сви су тражили помоћи од уредништва Полицијског Гласника. И Г. Калајчић је скоро свакоме одговарао, али на жалост његових одговора ни видите како произлазе симпатична срба једног родољубивог, културног човека због тавног стања стварн. За нерушм, да су његова објашњења по овоме закону утицала тако благотворно и тако корисно на васпитање нашега народа, да се тај утицај не да ничим исплатити.

Нема сумње, да у нашој поуци и обавештења по административним законима, које је Г. Калајчић дао у својој књизи, има и таквих, са којима се не мора свако сложити, али се мора признати, да је Г. Калајчић свако своје мишљење марљиво образложио. Прегледајући његову књигу, ни смо запазили само два случаја, у којима, по нашем мишљењу, он није баш довољно прецизан. Један од тих случајева је на стр. 735. и 739. где је реч о пуномоћи кревицима (чл. 99, 106. и 126. закона о шумама), а други на стр. 809. где је реч о значају тач. 3. чл. 33. закона о општинама. То одредбе нису тако јасне и оне заслужују марљиво и брижљиво објашњење.

Сем овога ми немо учинити овој књизи и оне незнатне замерке, које ће нам падамо се одобрити и сам писац. У књизи није распоред градива најбоље изведен. Затим у књизи има један мали број одговора на просте питања појединих њених њих земаљских питања. Истина одговори на та питања сасвим су умесни и озбиљни, али су они имали вредности само за дотичног питача и због тога нису морали ући у збирку. Тако исто по нашем мишљењу Г. Калајчић је сасвим могао изоставити из своје збирке и оне чланке: оцену на „Упут за полицијске и општинске органе" Ђур. Ј. Ђорђевића (стр. 413.) и оцену на дело Ал. П. Стевановића „О иступним делима по казненом законику и о њиховом извиђају и суђењу" (стр. 431.) Та два чланка, мени сумње, да су по себи одлична радови, али у њима нема по готову ничега, што писац није већ изнео у разним приликама у истој збирци, а нарочито у одговорима на поједина питања.

Завршујући овај свој приказ, ми ову Калајчићеву књигу најтоплије преноручујемо свима нашим приврженицима, а нарочито полицијским и општинским службеницима без које они не смеју бити, јер је за њих та књига права зубења.

Миливоје Ј. Петровић.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

СЛАМКА

Морис Леблан

Овог дана, око четири часа по подне, дакле пред само вече, господар Гусот враћао се из дола са своја четири сина. И отац и синови беху доста груби људи, навсна, са развијеним трупом и лицем опаљеним сунцем и општрим надухом. Сва четворица показиваху, на огромном врату, исте мале главе са шиљим челом, танким усама, повијеним носом на форму птичијег кљуна и са изразом општим и мало симпатичним. Околина их је се бојила. Биле су лакоми на зараду, лукави и немилосрдни.

Дошао до старог зида, који окружује обемирско имање, господар Гусот отвори једна уска и масивна врата, кроз која прођоше своје синове и, прошав последњи, поново их закључа тешким кључем кога стрна у џеп. Продужио је за синовима путем који је водио кроз воћњак у њиову су, онде онде, стрчала висока дрва, оголела јесењим временом, и груне јела, остаци старог парка, на коме је данас мајур господара Гусота.

Један од синова рече:

— Само ако је мати упалила коју цигарицу!

— Извесно, одговора отац. Погледај, ено чак и дима.

На крају једне леднице, обасане зеленом травом, виделе су се стеже и кућа, а изнад њих висока црква чија је звоника, као изгледало, парала ниске облаке који висоху небом.

— Јесу ли пушке неоправљене? упита господар Гусот.

— Моја ниje, одговори најстарији син. Хтео сам ући у један нрагуја на сам с тога гурнуо у њу један метак... Затим...

Хвалећи се својом ловачком вештином, он рече браћи:

— Погледајте малу грану на врху трешње. Откинућу је потпуно саму.

На овој жалој грани налазило се једно страшило заостало још од пролећа, које је својим разбацаним рукама заштићавало оголеле гране.

Он напишани и опали.

Страшило се стропошта са много комичних гестова и паде на једну велику доњу грану, на којој остаде учвршћено, потрбушке, са главом од врча украшеном једним великим шеширом, и са ногама од сена, које су завлачале десно и лево изнад извора, који је отицао поред трешње у дрвени валов.

Одличан погодак, нечно. Напарада ми је постала већ досадна. Нисам могао, прилином јела, подићи очи са тањира а да не угледам оног идиота тамо...

Пођоше унапред још неколико корачаја. Од куће их још растављаху једва двадесетиу метара, кад се отац одједном нагло заустави и повика:

— Али, шта је то?

Браћа се такође заустављше и стадоше ослушкивати.

Један од њих прошапута:

— То долази из куће, са оне стране где је соба у којој је рубље.

Други промуца:

— Изгледа да неко виче у помоћ... а мати је сама.

Наједном одјекну ужасан врисак. Сва четворица појурише напред. Чу се нов врисак а за њим очајни узвици.

— Ако нас! ено нас! долазиу најстарији син, који трчаше напред. Да не би губно време, обилазећи око куће до врата од ужаса, он разби прозор једним ударом лесиице и ускочи у собу, која је била до одаје за рубље, у којој се мајка Гусот обично налазила.

— Ах, за име Бога, узвикну он, видећи је где лежи на патосу са крвавим лицем. Пала! Пала!

— Шта је? где је она? завапи очајно господар Гусот, улазећи у собу. Ах, Боже, је ли могућно? Шта су ту учинили, мајко?

Увређена, и са руками уперед испруженим, она промуца:

— Трчите горе! Овуда!... Овуда!.. Мени није ништа.... огреботине... Али трчите, за име Бога! он је узео новац.

Отац и синови посакашше.

— Он је узео новац! раздера се господар Гусот, јурнувши пратама која му је жена означила. Он је узео новац! Доиов!

На крају ходника, преко који су доказала остала три сина, заграђаше гласови:

— Јо сам га видео! Ја сам га видео!

— И ја тако исто! Он се попео уз степенице.

— Није, ово га где силазн!

Настаде страховита јурњава, од које се под потресаше. Одједном господар Гусот, дошав до краја ходника, онази пред вратима од вестибила једног човека, који покушаваше да ова врата отвори. Ако у опоме успо бно је спашен, јер је могао лако побећи преко цркавену порту и оближње улице.

Изненађен на послу, крадљивац, гушећи глуво присуство духа, јурну на господара Гусота, гурну га у страну, промаче поред најстаријег сина и, гоњен четворицом браће, дохвати се другог ходника, уђе у собу, скочи преко разбијеног прозора и нестаде.

Браћа појурише за њим преко траву и воњаше, које већ осваја сенка ноћи.

— Пропао је, бандит, говорио је подругљиво господар Гусот. Апсолутно му је немогућно изаћи. Зидови су врло високи. Пропао је. Ах, натпоре!

Пошто се овог момента двојица слугу вратише из села, он им саопшти шта се догодило, и дође им пушке.

— Ако онај нитков, нареди им он он, само покуша да се приближи кући, пробушите му кожу. Нема милости!

Означивши им места са којих ће пазити, и уверивши се да је велика канија, резервисана за волеснса кола, добро затворена, он се сети да ће његовој жени требати може бити каква помоћ, и рече јој:

— Дакле, мајко?

— Где је он? Је ли већ ухваћен? унита она одмах.

— Да, тамо су горе. Момчад га је до сада сигурно ухватила.

Атентат

Ова новост поврати је, а чашица рума даде јој снаге да дође до прозора, уз припомоћ господара Гусота, и да исприча своју историју. Ова, у осталом, није била дугачка. Пошто је наложила ватру у великој соби, дошла је у своју собу, села крај прозора и, плетући полако, очекивала повратак људи. Одједном јој се учинило да у соби за рубље чује лагано ширење.

— То је, на сваки начин, закључила је она, мачка, коју сам тамо била оставила.

И непомишљајући на какву опасност, отишла је у ову собу и преиграшла се, кад је видела, да су оба крила од ормана за рубље, у коме је чуван новац, отворена. Без икакног неповерења пошла је и даље унапред. Један човек стојао је иод ормана и покушавао да се сакрије, окрећући леђа прегради у орману.

— Али како је ушао? унита господар Гусот.

— Како? ја мислим кроз вестибил, на коме се врата никад не закључавају.

— И тада то је напао?

— Не, ја сам прва њега напала. Хтео је побећи.

— Требало га је пустити.

— Како? А новац?

— Он га је, дакле, већ био узео?

— Дабоме! Видела сам новчанице у његовим рукама, питком! Пре бих се убила.. Тукли смо се...

— Он, дакле, није био наоружан?

— Ништа боље од мене. Обоје смо имали на расположењу прсте, нокте и зубе. Види како ме је ујео. Викала сам и звала у помоћ. Само, ово, ја сам стара... морала сам га пустити из руку...

— Познајеш ли га?

— Дркам да је отац Тренар.

— Свакпица? Разуме се..... да, узаману закључаш, то је отац Тренар. И мени се учинило да га познајем. Има већ тридана како се шуља око куће. Ах, старн угурсуз, осетио је мирис новца. Ех, мој оче Тренаре, што ће бити смејурине. У почетку батине нумера један, а затим суђење. Можеш ли, мајко, сада устати. Зови суседе. Треба одмах известити жандармерију. Имај у виду да дете потарсено има бициклет. Проклети отац Тренар, како је побегао. Ах, он још има добре ноге према својим годинама. Прави зец!

Успаљен авантуром, он се гушаше од смеха. Шта је ризиковао? Никаква сила на свету не би могла помоћи скитници да побегне пре него што прими заслужену казну и не оде, са добром пратњом, у градски затвор.

Закупац узе пушку и придружи се својим слугама.

— Ништа ново?

— Још ништа, господару!

— То неће дуго трајати... Сем ако га сам ђаво не пренесе преко зидова...

С времена на време чули су се надалеко узвици браће. Очигледно се крадљивац, хитрије но што се веровало, брани. Али, са момцима какви су били браћа Гусот...

Један од њих, међутим, врати се доста обесхрабрен, и најави отворено:

— Нема смисла мучати се и даље. Ноћ је тамна. Крадљивац се без сумње увукао у неку рупу. Сутра ћемо већ видети.

— Сутра! ти си луд, дечко, протестова отац.

У овом моменту стиже најстарији син, сав задивљен. И он беше истог мишљења као и његов брат. Зашто не оченкују до сутра кад је бандит окружен зидовима као и у самом затвору.

— Добро, онда идем ја сам, узвикну господар Гусот. Нека ми се уплаши један сељер.

Овог трепутка дођоше три жандарма. Њихов бригадир беше скрупулозан човек. Он прво затражи да му испричају целу историју, и то у детаљима, затим размишљање, на онда отпоче испитивати браћу појединачно, размишљајући после сваког исказа. Сазнавши од њих да је крадљивац побегао у правцу ка излазу из мајура, да су га губили из вида више пута, и да га је, најзад, девинитивно нестало у околини места званог „Бист о Корбо", он размисли још мало, и најави:

— Боље је оченкути. За време ноћног гоњења отац Тренар могао би се увући у нашу средину и онда, лаку ноћ, дружино.

Закупац слеже раменима и усвоји, гунђајући, разлоге бригадирове. Овај постави страже од браће Гусот и сеоских момака, под надзором својих људи и, пошто се уверио да су све лествице затворене, инсталиса свој главни стан у трпезарији, и ту остаде, дремајући са господар Гусотом, уз бочу старе шљивовице.

Чудноват нестанак

Ноћ је била мирна. После сваких два сата бригадир обилажаше и смењиваше страже. Не беше никакво зубуне. Отац Тренар не миљаше се из своје руне.

Чим је мало свануло отворе хајка, која је трајала пуна четири сата. За ово време двадесет људи прегледали су и претресли пет хектара земљишта у свима правцима, ударајући нотмама по шипражју, газећи по дубоконама траве, испитујући шупљину дрнсва и подижући гомиле сувог лишћа, али отац Тренар оста невидљив.

— Ах, он се добро држи, процеди кроз зубе господар Гусот.

— Ово је апсолутно неразумљиво, одгонори бригадир.

Феномен је доиста био необјашњив. Изузев неколико густих дубонова лавора и осталог зеленог шибља, које су брижљиво прегледали, сва остала дрва била су огољена. Не беше никакве ограде, шупе, кровињаре, вратно речено ничег што би могло послужити за сакривање.

Што се тиче зидова, сам бригадир испитао их је напажљиво и уверио се, да је прелаз преко њих био материјално немогућан.

Истраживања су настављена и по подне у присуству истражног судије и његовог помоћника, али опет без резултата. Шта више, ова афера изгледала је чиновницима толико сумњива да се нису могли уздржати, да не покажу своје нерасположење и да не поставе оно питање:

— Јесте ли баш сигурни, господар Гусоте, да и ви и ваши синови нисте жртва привиђења?

— А је ли моја жена, узвикну господар Гусот, прсен од гипса, била жртва привиђења, кад јој је лупеж стегао за грло? Изволите видети трагове!

— Добро, али где је онда лупеж?

— Овде, између ова четири зида.

— Лепо! Онда га сами тражите. Што се тиче нас, ми дижемо руке. Потпуно је очигледно да би прадљивац, ако је сакривен између ова четири зида, морао до сада бити пронађен.

— Е добро, ја ћу га ухватити, ја ноје вам говорам, продера се господар Гусот. Неће се моћи похвалити да ми је украо шест хиљада динара. Да, шест хиљада. Био је то новац од три краве које сам продао, затим од овогодишње жетве жита и кромпира. Шест новчаница од по хи-

ћаду динара, које сам хтео посити у штедионицу. Кунем вам се Богом, да то значи као да их већ имам у џепу.

— У толико боље, ја вам то желим, одговори истражни судија, одлазећи са помоћником и жандармима.

Суседи се тапаше удаљише, правећи подсмешљиве. Остадоше само Гусоти и њихове две слуге.

Господар Гусот одмах објасни свој план: дању тражење а ноћу непрекидно стражарење, па ма колико дуго то трајало. Та, за Бога, и отац Тренар је човек као и остали људи, који једу и пију. Да би јео и пио, мораће, дакле, и он изаћи из своје јазбине.

— Строго узев, рече господар Гусот, он може изаћи у свом џепу неколико корица хлеба и сиуштет, преко ноћи, нешто кобеља, али нема апсолутно ништа за пиће. Ту је, истина, извор, али тешко њему лако му се приближи.

Сам господар Гусот преузе се да овог вечера стражари код извора. После три сата смењио га је најстарији син. Остала браћа и слуге леђаши су у кући, очекујући свој ред. Да се не би десило какво изненађење, упаљено су све свеће и лампе.

Ово се понављало петнаест узастопних ноћи. За свих петнаест дана мајка Гусот и два чобеса стражарили су, док су остала неторица истраживала у загрђевном мајору.

За ове две недеље ништа се не догоди.

Закупац не попушташе.

Он доведе једног бившег инспектора сигурности, који је становао у суседној вароши. Инспектор оста целу недељу дана, али не откри ни ода Тренара ни какав, ма и најмањи траг, који би давао надо да ће се он пронаћи.

— Он се добро држи, понављаше господар Гусот. Јер, он је ту, лупеж! Он је сигурно ту. Тада...

Седајући на праг врата он ружаше непријатеља, дерући се гласно:

— Животињо идиотска, полиш ли више да цркнеш у твојој рупи него да искључиш новац? Цркни, дакле, гаде!

Господа Гусот од своје стране додаваше својим крештавим гласом:

— Ако је то затвор, који те плаши, остани ноћницом на бесни.

Али отац Тренар ћуташе као заливен; муж и жена само се узалуд замараху.

Настушише ужасни дани. Господар Гусот не могаше више спавати, дрхтаху од грознице. Сенови постадоше сандрљави, свађалице и не остављаху више пушке из руку, немајући друге идеје до да убију краљевића.

У селу се говорило само о овоме. Афера Гусотових, у почетку локалне природе, досте најзад и у новине. На престоници и главног места дојурише новинари, које господар Гусот глупо одбијаше.

— Сваки је господар код своје куће, говораше им он. Гледајте на ваша посла, а ја ћу моја. Овде нема ништа да се види.

— Међутим, господар Гусоте.

— Оставите ме на миру.

И он им испред носа затвараше врата.

Прођоше већ четири недеље од како се отац Тренар скривао између еберијских ћидова. Густи тврдогланд продужише истраживања, али из дана у дан губљаху све више наду. Као да су нашли на неку тајанствену препреку, која денуцирајуће њихове напоре. Почели су већ мирити са идејом да ниједан више неће видети свој новац.

(СВРШИЋЕ СЕ)

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Једне вечери, гоњен оном потребом коју и цар задовољава пешице, устао сам да тражим нала; гурнем једна врата, она попустише; но свежина ваздуха осетио сам да сам у дворишту; место беше тесно, пођем напред пипајући; наједанпут сапletом се, повредио сам неколико камењова; опружим руке да бих се задржао и док сам једном руком дохватио неки дирек, другом дохватам неку ствар дугачку и меку. Био сам у мраку и учини ми се као да светле неке варнице, а по додиру мислио сам да сам напипао длаково продужење вичне каквог четвороношца; стегнем добро и повучем у вис, у руци ми оста одрта кожа и с њом уђем баш у трепутку кад је г. Дубл Крош командовао нграчима вичући на сав глас: рен од напоса.

Но треба ни питати да ли је то прилично озбиљно; цело друштво стаде мачкати; пријатељи лечјег черпина мауклаи су у шали као и други, и пошто су натукли кашнете повикаше лижући прсте: чешљамо се као пацоси, њима се храњимо, живећемо дуго јер мајка мачкова није умрла.

Мушторије ча-Гилотинове хтеле су више него што су јели, на шпан ја бих могао доказати да су у његовој кући биле неколико озбиљне, које над се изузме ниће не би коштале више ни у напали Рим или код Грањана. Сеђам се шест људи, неки Драјонкур, Вилат, Питру и још тројица, који су у њој за једно вече потрошили 166 динара; истина сваки је од њих донео своју даму. Нема сумње касципа ни је мало огуљио кожу али се они не жалаху, не начињаше никакву приседбу но платише достојанствено не заборављајући ни час и назојницу колперу. Ја сам их пехапсно у трепутку над су плаћали не мучећи се да виде да ли су појединости у рачуну тачно забележене. Краљевићи су налазили код су имали „среће", а они тек што су били извршили неколико замашнијех крађа, које данас испаштају у каменом заводу.

Тешко је поровати да у центру цивилизације може постојати једно такво гнездо, као што је јазбина Гилотинова; ну треба видети. Људи, жене, сви, пушили су играјући; пула је пила од уста до уста, а највећа љубазност, која се могла учинити дамама, које долазе на ове састанке да покажу своје драже у непристојном држању и понашању, била је попудити им „шљиву" а то ће рећи дуваи за жватање или завиђен, врома стечену интимности, и то пошто је прво опробан.

Официри за одржање реда и њихови инспектори били су и сувише велика господа да би могли доћи и међу овакву публику; они су се брижљиво надзирали и избегавали једни који им је био одвратан; и мени је то тако исто било мрско, али сам био уверен, да бих могао пронаћи и похватати злочинце, ке треба да очекујем да ми они сами падну шака; зато сам се решио да их тражим и да не бих узалудно запињао, трудио сам се прво да сазнам места, која су радо посећивали, а после као рибловац, који је нашао рибље гнездо, бацао сам удицу на сигурно. Ја нисам губио своје време; смешно је то да човек, који има реку, очекује кишу; али остављено фигуре, да причам даље. Сво назује да полицијски орган, који се реши да успешно ради на уништавању крадљивања, треба да, колико је могућно више, живи с њима, те да уграби прилику да их могадне предати правди на осуду. Тако сам ја радио а моја противница су то називали градити хватати лопове; ја сам на тај начин похватао врло много крадљивца нарочито у почетку моје службе.

Једно после подне, зими 1811. сиу ми у глави да ми једна седељка под Гилотина но би била боскорисна. И зато нисам спортиста ја сам увек, но знам колико, следовао надахнућима ове врсте; набавио сам, дакле, одело и пошто сам удесио да не изгледам модерам пођем са једним тајним агентом, неким Рибустом; те је био препредењаковић да су га сво Хуриће из околних насељица у предграђима присајало за свога љубавника, на да он ђуришаше тако исто и на радиште памучних фабрика, које је сматрао као најлепше излучаше. За намеравани излет била нам је неопходна једна жена; Рибуаст имађаше под руком једну бши каква нам је требала: своју љубавницу, неку Манон Ла Блонд. За час она се „спреми": навуче вунено чарапе, стегну струк своје црвене хаљине, пребаци сиву мараму са белим шицама, обу напрвљене ципеле, зачешља косу и поеза се мараном. Манон беше сва срећна што је постала котарица са две дрске.

Упутисмо се тако, руку под руку, у Курги. Дошав у врему поседнемо за сто у једном углу да би могли видети све што се догађа. Рибуст беше један од оних људи чије само присуство нарушавање журност; он није био рекао ни речи, а још мање ја, а већ смо били послужени. „Видиш, каже он, келнеру (келнерица) зна наредбу: резна (вино), жеженетина (печење) и салата." Ја запитах да ли би имало рибо.

— А, догуље, повика Манон; лути ће се због тога и, оно је доста добро. Нисам навикнуо и нечесмо сиу тројица јести са толиким апетитом као да нисмо знали тајну ча-Гилотинијеве кујне.

За време јела нека галама, отуд од врата, привуче нашу пажњу. Неки „по-

бедноци уланили су свечано: мушкарци и жене, било их је на броју шест; један су по двоје али нису ваше имали човечји изглед: сви су имали нагрђена лица и ужарене очи; по страшном нереду њихова одела, по сирашности ценања, могло се закључити да су то јуначи какве битке, у којој су са обе стране падале несреће; они су унутиње нашем стоју.

Један од јунака. Опростите, пријатељи, има ли места и за нас?

Ја. И нас је доста, али свеједно, збићемо се.

Рибулст. Да направимо места за другове.

Маном (гостима). Ове су даме из вашег друштва?

Једна од њих. Шта нажеш? (Окреиуа се својима). Шта каже ова?

Њен кавалер. Ништа, ништа.

Друштво поседа.

Један јунак. Ej, ча-Гилотине, овамо; *олбу резне* од четири године и од осам *хамтила!* (Ону пана од осам марјаша).

Гилотик. Долази, долази...

Келнер (дрекећи суд са вином) Тридесет и два капитља, молим...

— Добићеш ти тридесет и два пута дуж нос; та нама не верујеш?

Келнер. А, не, Такав је ред ући, ако вам је згодније, принцип радње.

Вино се сипа у чаше, напуњене и наше. „Извините за слободу..." рече тај што сипаше.

— О, молим, молим, одговори Рибулст.

— Ви знате: једна љубазност повлачи другу.

— Томе сам се и надао.

— Али... пијмо... Ко ће платити? *(убацивање* (покрашење) неког.

— Па дабоме... *плаћамо!* (пијмо).

И ми смо пљукали тако добро да се у десет сати у вече, све оно што имађаше симпатичнога међу нама, манифестоваше бескрајним изјавама и жестином оне најзачудне нежности, која заборавља све слабости човечјег срца.

Кад је дошао час да се иде наши нови познаници, а нарочито жене, беху потпуно пијани. Рибулст и његова љубазница беху само весели; као и ја и они беху сачували главу, али да би боље успели ми се прависмо да не можемо да идемо. Ухватисмо се као доса, јер тако ветар мање смета и најбоље ми опог места уживаћа.

Тада, да би смањио колико се то може, забавно држање наше групе, Рибулст гласом, који је дрхтао, поче певати у чистом арго-у једну од оних балада са понављањем, које су тако исто дугачке као и какво предграђе. А кад је он отпевао четрнаест строфа, Монон Ла Блонд такође заиекли да нас натера да се дивимо њеиоме гласу. „Ej, ви, рече она, ено једне коју сам научила у Св. Лазару; слушајте и понављајте напев са ином заједно".

Запрнетак Мановине песме ми прихватасмо тако рећи на уста њених, пре но што је она почела и поновисмо га десетину пута тако да су се трести прозори у целом комшилуку. После овога Баховог расположења први облаци вина, који су обично најбурнији, почеше се мало по мало растурати и ми пређосмо у разговор. Поверсе се као обично отвори у облику питања. Ја сам им рало одговарао идући увек ако онога што мени треба да сазнам. Страх ниаче у Паризу, ја сам се са Рибулстом позивало само из прозаза кроз затвор у Валенсији, кад су га као војног бегунца водили у трупу; сад ми је био само друг из гимназије (из затвора) нога сам напио. Али сам се старао да се представим у бојама које ће њима познатине очигледнати: представио сам се као свршен аликовац; није било ничега што ја нисам већ био урадио и био сам готов да све урадим. Ја сам се откључавао, али само да бих њих навео да се откључају; та ми је тактика често успевала. Укоро другови су чаврљали као свраке, те сам дознао њихове ствари као да сам са њима стално био. Они ми казаше имена, стан, своја дела, своје тајне, наде. Они су доиста нашли човека достојна њиховога поверења: ја сам им зајам прављо, признавало сам све.

Танке ноћи зубуљу те смо сврашали у све крчме редом које су се налазиле на нашем путу; ноћи од сто сталина биле су испуњени у част наше нове везе, која се имала очувати.

„Хајде с нама! хајде с нама", говорили су ми нова другови, и толико су наваљивали да се нисам могао одбранити; пристао сам да сврати к њима у улицу Фиј-Дје № 14., где су они становали у једној намештеној кући. Дошао у њихову собу нисам већ могао одбити да спавам код њих. Не може се замислити како су то љубазни људи: ја сам био такав нета, те су потпуно веровали у похвалу коју им је о мени полугласно причао Рибулст за једни сат, колико сам се ја правио да спавам, и која ни у пола није била истинита, а по њој ја бих требао да сам осуђен десет пута већ на вечиту робију. Рибулст ме је код нових домаћина тако описао да ми они пред зору предложише да пођем с њима да извршим једну крађу у улици Ферери.

Једна сам имао времена да известим шеста друге дивизије, који предузе сам што је требало тако да су они крадљивци похватани кад су носили покрадене ствари. Рибулст и ја били смо остали на стражи те да дамо знак за бегање ако треба; тако су мислили крадљивци а у ствари да се уверимо да ли је власт предузела све што треба. Сву тројицу проневши су поред нас у ћушерску затвореном да нас не би опазили. Сви су осуђени и што су Дебир, Роде и Хиполит, звани Баш, записани у заводске књиге, тоне је узрок та моја седељка код Гилотина са *Сунчевом Дечом.*

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Суд општине драгосињачке, актом од 23. XII. 912. Бр. 1298, упутио нам је ово питање:

„1. Према тач. 4. правила за ослобођавање чиновника и отправника јавних служба у миру и рату од 17. II. 1897. Ф. Ђ. № 1353. код општинских судова ослобођавају се тамо именовани општински часници, *ако нису резерни официри, наредници и поднаредници или војници у народној војсци.*Према томе правилу ослобођавају се *каплари* од позива у мирн и рату. Међутим, по упуту за сиому и извршено мобилизације код општинских власти од 5. I. 912. Пов. Ф. Ђ. № 11. (стр. 14, последњи одељак тач. 8.)од општинских часника могу се ослободити од службе у рату само она лица, која *немају никакав чин у војсци* па ни *капларски.*

Како поједине пуновбне окружне команде поступају по раније прописаном правилу, а друге по упуту, моли се уредништво за објашњење, које је поступање правилно? и

2. Деловодја ове општине нашао је из кадра са капларским чином 1892. год., дакле пре 20 година. Од тада до данас као општински деловођа није никако позиван на вежбу. Ако би он сада, према нред ном. упуту, морао следовати позиву власти, он не би у војсци могао вршити ни старешинску службу, нити би нас могао вршити службу обученог регрута.

Моли се уредништво за објашњење, шта треба у овоме случају да чини деловођа, чије је подожај у толико тежи, што је он у сталноме кадру био каплар у артиљерији, а сада припада III позиву?"

На ова питања одговарамо:

1. Како су и ном. правило и ном. упут прописа, које је Министар Војни био властан издавати на основу закона о устројству војске, по коме је онлашћен, да по своме нахођењу прописује правила за ослобођење од службе у војсци за време мира и рата, — то се онда но себи разуме, да за случај, о коме је реч, даже она правила, која су доцније, дакле упут.

Према овоме горње оне окружне пуновске команде, које се у овоме случају придржавају старог правила, које је измењено упутом у погледу општинских службеника, који имају капларски чин у војсци.

2. Како према датом објашњењу у предњој тачци, деловођа те општине као војни обвезник, који је имао капларски чин у војсци, није ослобођен од службе у војсци, то се он има одазвати позиву војне власти, када буде позван. Да ли ће он, нан. у војсци бити од какве ваљде, то није ни нашо ни његово, да ценимо. Сваиако, да ће њега војна власт употребити на напној дужности, коју он може отправљати и да та неће употребити на послу, од кога војска неће имати никакве користи.

Суд општине дреновачке, актом својим од 27. XII. 912. Бр. 1605, упутио нам је ово питање:

„Да ли су општински часници криви и да ли могу привично одговарати, кад једноме лицу хотимично потврде тапију за земљу под именом „ливада" и ако су знали, да је та земља у ствари „Бранин

под општом и крупном гором" и на тај начин обману и полицијску власт и прокопљени суд, те и они потврде тачну тапију? Ову неистиниту потврду учинили су општински чланови у договору са продавцем зато: што код би тапија гласила, да је бранић, онда им ту тапију не би потврдиле више власти без одобрења г. Министра народ. привреде, пошто кроз овај крај још није проглашена шумска комисија за ограничавање шума."

На ово питање одговарамо:

Представљено дело дотичних општинских чланова чини кривицу из § 111. у вези са § 132. казненог закона и због тога они могу кривично одговарати. Сам случај треба доставити г. Министру Народ. Привреде, па ће он наредити, да се поведе истрага због даљне потврде ове тапије.

Суд општине раков-долске, актом од 31. XII. 912. Бр. 1357, упутио нам је ово питање:

„Деловођа овога суда сада се налази на граници, а пошто овај суд нема млађег писара, нити је у општини било подесног лица, које би могло вршити дужност деловође, то је суд нашао и примио за заступника лице из друге општине.

Суду овом и поред датог објашњења у 47. броју Полицијског Гласника нејасно је, да ли у овом случају припада деловођска плата лицу, које сада ову дужност врши, пошто је из друге општине, а не из ове, или ако му ова плата не припада, онда припада ли му бар плата у опсј општини, у којој је био као писар до дана, када је дошао у ову општину.

Моли се уредништво, да по овоме изволи дати своје објашњење."

На ово питање одговарамо:

У 47. броју Полицијског Гласника за прошлу годину ми смо јасно исказали ову мисао: да се општинским чланицима и службеницима, који се данас налазе на граници, ни у ком случају не може ускратити плата, коју примају у општини. Према томе њихови заменици не могу уживати њихову плату, нити им се, пак, може особито одређивати њихова плата, кад буџетом то није учињено. За то писар те општине не може уживати деловођску плату, јер ту плату, која је буџетом одређена, већ ужива прави деловођа, који је на граници. Још мање тај писар може уживати плату, коју је имао у раније општини, јер неједна општина није дужна плаћати службенике за тућу општину.

Ако стоји тај случај, да се у тој општини није могло наћи подесно лице за заступника деловође, већ се морало добавити лице из друге општине, ми смо за тај случај у раније пом. објашњењу казали, да му се може одредити извесна плата из уштеда на рачун које друге буџетске партије. У таквом случају општина треба да поступи по чл. 10. закона о окружним, срезним и општинским буџетима.

На питања Радована Кузмановића, вршиоца дужности председника општине мало-пожаревачке и суда општине рановске извештавамо их, да смо на њихова питања дали одговор у 47. броју Полицијског Гласника за прошлу годину.

На питање општине вишњичке од 4. I. 913. Бр. 9. извештавамо је, да смо по истом питању дали одговор у 48. броју Полицијског Гласника поводом питања Р. Н. Б. деловође општине влаховске.

М. П.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Богољуб Стојановић, осуђеник Поправичког Казненог Завода, чају слику изностимо, побегао је 16 тек. м-ца из заводске поправнице. Родом је из Мешића, среза расинског, стар 22 год., средњег раста, косе и обрва правих, очију жуто-зелених; од особених знакова има: а) белегу од посекотине, у облику праве линије, величине 5 см., на левој страни темена; б) белегу од посекотине, у облику праве линије, величине 2·5 см., на врху потиљка, и в) мањем у величини зрна од сочива за 2 см. изнад седмог кичменог обртља.

Деветна Управе Поправезачког Казненог Завода Бр. 114.

Јосиф Финклер, који се издаје за лекара, окривљен је за крађу. Стар је 24 год., висок, пун, без зуба на левој страни вилице, говори немачки.

Акт Кварта Теразијског Бр. 288.

Сава Богдановић, кафеџијски момак, одговара за крађу једног пара америкапских чизама, са којима скрама. Родом је из Свилајнца, стар 19 год., приповедач, висок, сув.

Акт Кварта Савамалског Бр. 200.

Јосеф Совегружки, месарски калфа, родом из Прага, кошао је 14 прошлог месеца свога газду фрању Зајдерсепог, кобасичара из Ћуприје, и побегао. Стар је 18 год., окалеп, пак, добро развијен, боса; не зна добро српски.

Деветна Начелства Округа Моравског Бр. 307.

Милош Милосављевић, бевабџија из Београда, одговара за крађу. Стар је 24 год., средњег раста, смеђ, боса, лева му је рука осакаћена и са њоме не може да ради.

Акт Кварта Савамалског Бр. 236.

УТВРЂЕН ИДЕНТИТЕТ

Према извешћу Кварта Теразијског од 13 овог месеца Бр. 297. утврђен је идентитет лица „непознатог човека, које је 26 прошлог месеца нађен у напалу на углу Крунске и Цара Душиновог улице, и чије смо фотографије пустили у 1-ом броју листа од ове год. По овој фотографији, извести сељани из Винче познали су у непознатом лицу свога рођака *Ненада Томића*, које је служио код Виногечнос,

и које се пре пет дана Божића нашло и у најтежем стању, пренесени Краља Милутиновом улицом, пио у кафаи. У непознатом хаљинама нађен је још и плаху од себе у којој је новчано са још једним другим, те је његов идентитет и овим путем утврђен.

НА ЗНАЊЕ

Комплети „Полицијског Гласника" за 1906, 1907, 1908, 1909, 1910, 1911 и 1912 год., у елегантном тврдом повезу, могу се добити у уредништву по цену од 20 динара за једну годину. Комплети у меком повезу за ове исте године могу се добити по цену од 15 дин. за једну год., или сви укупно за 80 динара.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије

Уредник **Душан Ђ. Алимпић.**

БРОЈ 4. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 27. ЈАНУАРА 1913. ГОДИНА IX

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Жарко Л. Богојевић, полицијски писар треће класе среза јабланичког, на основу §. 76. закона о чиновницима грађанског реда отпусти из државне службе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 19. јануара 1913. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО ПО ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

Из наведеног Решења види се да право избора, код овога откупа, припада задруги а не девојци, то јест задруга има да оптира: да ли ће пустити да девојка свој део непокретног имања у натури одвоји и однесе или ће јој наслеђе ту у новцу дати. Дакле, девојка нема право избора, тако да она не би могла задругу приморати да јој наслеђењину новцем исплати, ако ова то не би хтела. Решење од 1859. установило је једно *право* у корист задруге, а не у корист наследнице, а по §. 22. Грађ. Зак. титулару једног права стоји до воље да своје право употреби или не.[1])

То право има, казали смо, задруга само у погледу непокретних добара. Што се покретних ствари тиче, женско дете има право на њих у натури: задруга је не би могла наморати да, у место ствари, прима новац. Законодавац од 1859. год. ограничавајући право на наслеђе женског детета, хтео је да сачува задругу од дробе, а за то је било довољно признати задрузи право на исплату непокретних добара. Дроба покретних добара не доводи, по схођењу законодавчевом, у опасност опстанак задруге, због чега није имало потребе њен наследницу у њеном праву наслеђа и ту ограничавати. Овде сада добија важност дроба ствари на покретне и непокретне (§§. 185. и 190. Грађ. Зак.): од решења тога питања да ли је извесно задружно добро непокретно или покретно, зависи да ли ће задруга имати или не право на откуп. Тако, н. пр., задруга би имала право да девојци исплати у новцу део њеног оца у воденици на реци озаиланој и утврђеној (као и део у парном млину) али не и део у оним воденицама које плове по Дрини, Сави, Дунаву и Морави: у првом случају имамо непокретну а у другом покретну ствар. Исто тако, што се зграда тиче, задруга ће час имати право на откуп а час не: то отуда у вези са карактером зграде, то јест да ли је она непокретна или покретна ствар. Ми знамо да оне зграде које, својим темељом, нису *у земљи*, већ на земљи нису непокретности већ покретности, као што су, н. пр., вајати сеоски, кошева (чардаци), житнице (амбари).[2]) Разуме се да женско дете, наследница, има ту право наслеђа у натури. Изразе да су, у грађанским задругама, случајеви оваких зграда, које су покретне ствари, много ређи.

Што се процене непокретних добара тиче, она може бити или спорazумна: када се задруга са женским дететом у том погледу сагласи; или вештачка, у противном случају. Вештачење бива по одредбама Грађ. Суд. Поступка (§§. 246. а 260.). Да кажемо да, у пракси, вештаци обично нагињу задрузи, те добра у којима женско дете, по основу наслеђа, има удела процењују по задругу повољније него по наследницу: ово долази, прво, отуда што се, у народу, у опште у спору задруге са неким који је изван ове стаје по правилу на страну задруге, као једне важне и потребне установе, а нарочито ако је напичар задругни женско лице, које, у појмовима народним, долази на друго место, и онда када је према њему само *једам човек*, а тим пре када ово има пред собом *трупу мушких лица*, као што је случај са задругом. Затим, вештаци су људи, а људи, бар у селима, подржавају људе у сукобима са женама, што долази од осећаја солидарности које везује лица истога пола.[3]) Напослетку то је и зато што женско дете, које тражи наслеђе, има, по правилу, код свога мужа осигуран живот, те се не осећа толика потреба да јој се наслеђе исплати по правој вредности.

Како се тражбена права, по §-у 190. Грађ. Зак., сматрају као покретне ствари, то ће и та добра женско дете наследити у натури: задруга их не може откупити, *Ошіd* са тражбинама које су обезбеђене хипотеком[4]) §. 190. Грађ. Зак. вели да се права сматрају као покретне ствари, „ван ако нису са непокретним добрима скопчана". Строго узев, задруга би имала и ту право откупа, пошто се, по оном прошлу, хипотекована тражбина сматра као непокретна ствар. Иначе, тешко је мислити да је законодавац у Решењу од 28. Новембра 1859. године под изразом: „непокретности" дословно и на такве непокретне ствари. Пре ће, дакле, бити да је он ту мислио на добра непокретна по природи својој односно по *физичком* (материалном) изобличењу њиховом [§§ 187. и 190. Грађ. Законика], а не и на она која су непокретна по законском одређењу, као што је случај са правима назиран

[1]) „Ко ким какво право, од њега зависи употребити га или не употребити. И ако га не можеш ни не ће да употребиш, за то само што право ни губи." Међу тај прошле Грађанског Законика. А Ворбровић *Наследно Право*, стр. 131.) каже да је задруга „што право да ни (— наследу дати —) тај задругин део, у колико се он састоји у непокретностима (земљама и зградама), може, ако хоће, по процени вештака, новцем исплатити, у место да им га, као и овај у покретностима, у натури да." У истом смислу и Г. Пашгић, у своју расправи, горе наведеној: *Девојка у задрузи*.

[2]) Ови зграде су у селима често тако удешене да могу с места на место превести (пренуће) а да се не разруше. У Ваљевском Округу зову ове зграде које се, тога ради, рада преносити зграда, међу ког зграду *кошеви*.

[3]) У градовима, може бити да није тако: ту људи, из осећаја кавалерства према женама, могу да према њима буду много попустљивији него у селима.

за непокретна добра. Права, као интелектуалан [апстрактан] однос, не могу бити ни покретна ни непокретна добра: што може бити покретно и непокретно, то је ствар, која данас значи: део неслободне материалне природе који има економске вредности и може бити предмет приватно-правних односа. Нису, по Решењу од 1859. год., непокретности ни добра на §-а 189. Грађ. Зак.; задруга не би, дакле, имала право да откупи „храну, дрво, пиће, стоку, лое и тежачки халат, и све занатске или фабричке и рукоделне халате, која су за обичну употребу ствари или домородство потребни“, што се све, по овом пропису „сматра као њихов предодатак, следствено као непокретна ствар.“ Иначе, ако би се Решење од 1859. год. применило и на § 189. Грађ. Зак., онда би право женско дете да ствари покретне наследе у натури било сведено на врло малу меру, пошто покретности, побројане у §-у 189. а које закон сматра као непокретности, сачињавају у главном покретна добра у селима.

Што девојка, видели смо, може да тражи од задруге, то је дебу у натури. Ако задруга пристане на дебу, ова се може извршити вансудским путем (поравнањем) или путем изабраног суда, који се тада саставља по последњем ставу §-а 434. Грађ. Суд. Пост. [обавезани изабрани суд]. Изабрани суд се састаје и суди онако како је то прописано у гл. XVI. Грађ. Суд. Пост. (§§ 433. а 448.). Ако, пак, задруга не пристаје на дебу, сваројски девојци право на наслеђе, тада она мора судским путем утврдити своје право наслеђа. У овом случају задруга може одмах истаћи право које јој даје Решење од 1859. године и тражити нештачну процену (ако се већ са девојком не би у том погледу споразумела): непокретних добара, тако да ће пресуда тада наћи у том смислу: да девојчина има право на дебу покретности, а да ће јој се, на име наслеђа у непокретностима, исплатити толика и толика сума новаца. На тај начин девојка постаје, у колико је реч о овом новцу, повериоац задруге, и има право, по тач. VIII. посл. стат. Интаб. Уредбе, ставити судску хипотеку на сва задругина добра. Ако је у пресуди осуда на суму новаца главна а деоба супсидиерно, то јест ако је назначено да, у случају да задруга у одређеном року не исплати наследницу, ова ће имати право на дебу у натури и самих непокретности, онда ће, по истеку рока, наследница моћи тражити састав изабраног суда, ако дотле не буде намирена. Ако напакаи рок није остављен задрузи за исплату, онда важе правила о обавезама без рока: њима долази рок када повериоац дужника на плаћање опомене [§. 887. Грађ. Зак.], што значи да све дотле док наследница не би захтевала опомињућа, задруга има право на исплату, па ма колико да је протекло времена од дана када је пресуда судска постала извршном. У случају када је задруга осуђена, према наследници, само на плаћање извесне суме новаца, а не, супсидиерно, и на дебу непокретности, наследница не може, ни после рока за исплату процењене вредности, тражити да јој се део у непокретностима издвоји у натури: када она није то тражила у спору, она се је дефинитивно задовољила процесом и не може више ништа тражити.[1]

Живојин М. Перић.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

НАДЛЕЖНОСТ ОПШТИНСКИХ СУДОВА ЗА ШУМСКЕ КРИВИЦЕ.

Класирајући шумске кривице по преступе, иступе и административне, закон о шумама (чл. 90.) у иступне шумске кривице убраја оне дела за која овај закон прописује новчану казну до 150 динара или казну затвора до 30 дана. Као такве, т.ј. иступне шумске кривице сл. 3. чл. 90., у којој је постављена дефиниција о томе, која се кривична дела сматрају као иступне шумске кривице, изричио набраја да су то она дела, која су предвиђена и казнима по одредбама чл. 106. 107. 117. 118. и 119. зак. о шумама.

Морамо одмах приметити да је ова енумерација иступних шумских кривица у поменутом члану 90. непотпуна, јер осим оних чланова који су изричио споменути у овоме набрајању као иступне шумске кривице има још одредаба у зак. о шумама које предвиђају и друге шумске кривице, но, које нису споменуте у чл. 90. То су оне кривице из чл. 113. 114. и 116. поменутог закона, које према врсти и величини казне, која је за исте прописана такође нису ништа друго него иступне шумске кривице.

Али ово изричио набрајање одредаба у чл. 90., које предвиђају иступне шумске кривице у истом, у општо није ни било потребно, нити је умесно, пошто је нита апсолута овога члана, у којој је она енумерација већ постављена прецизно и категорично правило: за су иступи она дела за која овај закон прописује новчану казну до 150 дин. или казну затвора до 30 дана. Према оваквој јасној детерминацији иступних шумских кривица, а према врсти и величини казне, која је прописана за свако појединце кривично дело, могуће је одмах одредити, да ли је какво кривично дело, које се казни по овоме закону преступ, иступ, административна кривица или недопуштена радња. На што онда оно поменуто набрајање у чл. 90. одредаба, које садржи иступне шумске кривице и то *непотпуно*, чиме се стиара помоћ у пракси при класирању у категорије каквог кривичног дела, које се казни по овоме закону.

Ну, ово није једина мана овога закона у погледу на овај његов део који се тиче шумских кривица и њихових кањења. Члан 108, напоменувши извесну радњу: сечу дрва за огрев без одобрења или неизлучење осечених дрва из шуме прописује само накнаду према количини штете, али није утврдио никакву казну, и зато она одредба очевидно има казнени карактер, већ и по самом месту — одељку о иступима — где се налази. Ова одредба задаје велике тешкоће у примени због своје неистинутости и неједнако се примењује. Спор није се расправља по овоме члану нежад узима природу чисте *грађанске* процеса, за да то у стварн није, а но пекад га општински судови расправљају као *кривични*, одређујући у својим пресудама нород накнаде, коју једино предвиђа чл. 108., још и *казну* за радњу коју предвиђа овај члан, ма да у истом нород накнаде није предвиђена ни прописана никаква казна. Имала смо прилике у разним пресудама општинских судова за кривице из овог члана 108. (сечу дрва за огрев без одобрења или излучење осечених дрва из шуме) да видимо различне казне: затвор или новчану казну. Међу тим нигдена ни друга казна није предвиђена у овоме члану, већ исти предвиђа и прописује само плаћање накнаде по стопи коју је прописао. И сами врховтени судови, који разматрају у последњем степену пресуде општинских судова по иступним шумским кривицама у последњој инстанцији, нису у стању да се ориентишу правилно у овим спорокима због поменуте непотпуности овога члана, који је узрок помоћи и нецелисходној примени, на штету самог оног интереса, који је инспирисао овај закон. Ну, ни само узгред напоменисмо ове аномалије у садашњем закону о шумама, не улазећи у детаљан прегрес његових одредаба чије су мане већ запажене. У опште је кривично део овога закона рђаво израђен тако, да узрок томе што многа кривица по овоме закону уживу казнену репресију, пред осталих узорка, треба тражити и у непотпуности самога закона. Напоменимо онде још и то да и само оно дефинисање недопуштених радња у шуми, од иступних шумских кривица, нема свога основа ни

[1] О овом праву откупа задруге, иначе, код Горја Ивистића Зр. сб., стр. 340.), ово одлуке судске:

Одлуку одбачења Касационога Суда од 1. Септембра, 1885. год., Бр. 5804. („По допуни §. 349. Грађ. Зак. неопходна дела учињена у задрузи, која сваој не остаје ни за себе чудан део, нису правно надлештва ни део задружног имања свог ода; но то ни иначе у колико се ово у домаћин и у опште непокретностима састоји, може задруга по процени поштених лица исплатити. С тога се разлога не може као одбити од наслеђа примљено имање свог оца, јер ова у смислу §. 450. Грађ. Зак. по праву представљала ова права на наслеђе заостављене своја ода; а задругари њезог покојног ода, могу још док, који ова имп да наслеђе, или дати у натури, или исплатити по процени поштених лица, по општа сличних Касационога Суда од 2. Јануара, 1908. год., Бр. 12377. („Решење §. 1. Зак. 1873. Грађ. Зак. и житеског законодавног тумачења ова места тако, да постоје задругини одмах на пр. три, четири брата обрађују задругу па један од задругове браће умре без мушких потомака и остави кћери; и да се задруга не би растурала тиме што би једна задружног удовог синови одмах и сваје делове задружног имања, задруга се док једно за њих пилоше полазе исплати потпуно. Али тако, док се одма задруга једна умре, остављени женско дете, престаје задружна општа, и то женско дете има права само на имање, док стоји она, и не ни њезов оцаставалац у њему (а то исто право има и њена мати која тежаке њезе смрти наследује). Зер кад задруга дакле не постоји, нема места примени тога закона: ствара пропаст, пошто је онтаа равног за одржање задруге[1]).

у каквом розону по коме се у опште врши класирање казнених дела у категорије. Ове недопуштене радње или нерадње у шуми (чл. 123. 125. 125. т. 1. и 4.) у самој ствари нису ништа друго него шумски испади, према величини и врсти казне и природи дела, што се види и из самог члана 90. На што онда изложено надзирање у засебну категорију као неке нарочите врсте шумских испада? И зато је било мотива да се изузетно од одредаба општег казненог законика засебно нормира казненост кривичних дела овим специјалним законом, иначе је требало водити рачуна о систему доброе кривичних дела, који влада у општем казненом законику. На тај начин избегла би се поменута аномалија, да се од једне врсте кривичних дела, а то су испади, који по општем казненом законику сачињавају само једну групу казнених дела, овим специјалним законом стварају две: неуредна и недопуштене радње у шуми, које су у самој ствари такође испади кривична дела.

* * *

За које је привације по закону о шумама надлежан општински суд?

И ако чл. 126. зак. о шум. даје на први поглед јасан одговор на ово питање, иначе се у пракпици наилази на извесне тешкоће у његовој примени не само због оне непотпуне квалификације испупних шумских кривица у члану 90., коју смо поменули, већ и због тога што је извесни број дела, која су овим законом означена као испупна, у пракпици тешко разликовати од преступних шумских кривица.

Тако н. пр. дело из члана 113.: „ко подоми или одсече гране са необореног дрвета, у намери да их противзаконо присвоји“, — које је потпуно кривично дело према величини казне, која је за исто прописана у овом члану, често се брка са горосечном из члана 111., које је преступно дело, јер оба имају исти карактерни знак противзаконито коришћење или присвајање туђег предмета.

Општински судови због своје неспручности у примени закона, које они примењују, чине често грубе погрешке и онда кад су одредбе које они примењују и по којима врше своје функције потпуно прецизне и јасне, тако да их свака писмена књет може лако разумети. Тим пре је могућа злоупотребљена или баш нехатна неваконита примена, кад је каква законска одредба непотпуна, те не нормира или никако или непотпуно какав при ватноправни однос, који је предмет административне или судске расправе. Чим се стане на земљиште интерпретације закона и само стручно лице рискује да у таквој примени учини погрешку.

Многобројне незаконите пресуде општинских судова, које су наречене по закону о шумама, но, које су поништене одлукама првостепених судова — што се њима често по судовима — на колико да заслужују осуду оних, који очигледно погрешно примењују овај закон, могу по кад што нам своја оправдања у напред поменутом узроку — непотпуности самог закона. Разуме се, да се тиме нипак не би могао извинити овај орган власти, који учини очигледну злоупотребу своје функције услед које каквог лице претрпи какву неправду или штету у своме праву. Тако, часници каквог општинског суда, који би противно одредбама овога закона расправи ни какву шумску крпицу за коју општински суд није надлежан, били би крпи за делипт из § 127. П од. наз. зак. ако ба ову крпицу учинили незаконито.

Навешћемо један такав случај из судске праксе, који може послужити као поучан пример у овоме погледу.

Навесни чланови суда општине С. и председник општине су и стављени под суд за то: „што су донели пресуду 9. октобра 1903. г. № 313. по тужби Младена Аврамовића и осудили Владимира Лалића на плаћање штете за дело горесече, за које исти суд није био надлежан за суђење. Иста пресуда донета је по грађанском поступку, у одсуству туженог, а спор расправљен главном расправом и на тај начин одузела могућност туженоме Владимиру да употреба жалбу на пресуду.

Исти часници донели су исто тако још једну пресуду под № 519. по тужби истог тужиоца противу туженог Владимира опет за дело горосече за чије суђење није био надлежан општински суд и спор расправили на исти начин као и по првој тужби, т. ј. као грађански и на основу главне заклетве.

Оптужени признају, да су донели обе ове пресуде бранећи се да су они тако разумели закон и да нису хтели намерно учинити неправду у суђењу туженом Владимиру, већ су онако пресудили ове спорове, држећи да их тако треба расправити.

(наставиће се)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

СЛАМКА

Морис Леблан

(ЗАВРШЕТАК)

Отмен странац

Једног јутра, око 10 часова, један аутомобил, јурећи својим брзинам кроз село, заустави се изненада услед неког квара.

Пошто је механичар, по извршеном прегледу, изјавио да ће му за оправку требати приличо времена, сопственик аутомобила одлучи да очекује у гостионици, доручкујући. Беше то један млад господин, са кратко подсеченим бакенбердима и симпатичним лицем, који се није устручавао да отпочне разговор са људима из гостионице.

Разуме се већ да су му испричали историју Гусотових. Он за њу не беше ништа чуо, пошто долажаше с пута, али показиваше живо интересовање слушајући је. Он затражи да му је објасне у детаљима, после чега формулиса своје примедбе и отпоче дискутовати о хипотезама са гостима који једнако ја истим столом, најављујући најпре:

— То није тако компликовано. Ја сам мало разумем у тој врсти послова. Кад би ја био на месту.....

— То је лако, рече гостионичар. Ја се познајем са господар Гусотом. Он неће одрећи...

Преговора беху кратки. Господар Гусот налажаше се у оном стању духа, у коме се не протестује тако брутално против интервенције трећих. Његова жена инуколико се но уст зане.

— Нека, дакле, дође тај господин.

Господин испита рачун, и нарочи механичару да с колима изиђе на главни пут чим оправка буде готова.

— Требаће ми највише један сат. Будите спремни за то време.

После овога непознати се упути господар Гусоту.

На мајору је врло мало говорно. Обузет надом, и против своје воље, господар Гусот даде обилна обавештења, проведе своја посетиоца дуж зидова и до малих врата, показа њиву који их је отварао, и исприча до ситнице сва истраживања која су била предузета.

Стварно чудновата: непознати не само да није ништа говорио већ, као изгледаше, није ни слушао оно што му се говори. Он је само посматрао, и то више расејано.

Са свршеним обиласком господар Гусот упита брижно:

— Па, дакле?

— Шта?

— Ви знате?

Странац поћута један моменат, а по том изјави:

— Не! Ништа од свега.

— За име Бога, узвикну закупац подижући руке к небу, а зар ви и могли знати? Све је то привидно. Хоћете ли да нам ја кажем? Отац Тренар ирпан је у дну своје руке и повчанице ће иструнути заједно с њим. Разумете ли? То нам ја кажем.

— Потпуно мирам, господин рече:

— Једна ме ствар интересује. Будући слободан преко ноћи, прадлинац се, на пословку, могао како тако чранити, али како је ино?

— Немогућно! повика закупац. Немогућно! Постоји само овај излаз, али смо га ми чували сваке ноћи.

— То је, дакле, извор. А где извире он?

— Овде, на истом месту.

— То значи да има довољно притиска над се вода сама од себе неће у бацен.

— Да.

— А куда иде вода по изласку из базена?

— У ону цев поју видите, која пролази испод земље и одводи је у кућу за кухињске потребе. Није, дакле, било могућно пити ону воду, пошто смо ми биле ту, а од куће до извора нема више од двадесет метара.

— Је ли падала киша у тоју последње четири недеље?

— Казао сам вам већ: ни један пут.

Непознати се приближи напору и отпоче га испитивати. Напор је био напрашен од неколико дасана, скупљених над самом земљом, и из њега је полако отицала бистра вода.

Вода није дубља више од тридесет сантиметара? уцрта он.

Слама оца Требаре.

Да би измерио дубину воде, он подиже на траве једну сламку и завуче је у базен. Али, како је био нагнут, он наједаред прекиде посао, и отпоче посматрати ово себе.

— Ала је то смешно, додаде најзад, пуцајући од смеха.

— Шта? Шта је то? промуца господар Гусот, нагињући се над базен, као да би се човек могао сварити између његових малих дасака.

Мајка Гусот стаде преплашати:

— Шта? Ви сте га видели? Где је он?

— Ни у базену, ни над базеном, одговори странац смејући се једнако.

После своја непознати се упути кући, пресрећан закуцањем, женом и браћом. Гостионичар је такође био ту, као и сви људи на гостовању, који су пратили кретање странчево. У очекивању изванредног откривања сви су ћутали.

— Тако је као што сам мислио, рече најзад овај. Наш човек морао је гасити жеђ, и поштo није било друге воде до наворске...

— Знамо, знамо, прогунђа господар Гусот, али ви га у том случају ми морали видети.

— То је било ноћу.

— Ми би га чули, па чак и видели, пошто смо били у непосредној близини.

— Тако исто и он.

— И он је ишо воду на базена?

— Да.

— Како?

— Са овим, одговори непознати, показујући сламку коју је био напао у трави.

— Погледајте, ево његове сламке. Ви видите да је она необично дугачка. Међутим, она је састављена из три засебне сламке, које су увучене једна у другу. Оно састављање сламки пало ми је одмах у очи. Доказ је очевидан.

— Доказ, али чега? за име Божје, узвикну господар Гусот очајно.

Непознати дохвати један мали нарабин из сошке, и упита:

— Је ли ово?

— Да, одговори најзлађи брат, ја се занимам тањајући прање. То је сигно олово,

— Врло добро. Поносимо сачни у дебело месо биће довољне.

Његово лице доби одједном заповедничи изглед. Он шчепа закуцња на руку и рече строгим гласом:

— Слушајте, господар Гусоте, ја не припадам полицији, ритн би јој хтео, ма по коју цену, предати овог сиротог ђавола. Доста му је било четири недеље дијете и страха. Ви ћете ми се, дакле, заклети, ви и ваши синови, да ћете му дати њуч од врата која воде у поље, неучинивши му никакво зло.

— Да врати повац!

— Разуме се. Заклињемо ти се?

— Заклињемо се.

Господин поново дође до врата на улазу у вођњак и брзо напишани у правцу трешње, која се уздизаше над напором. Пушка пуче. Један прозукло пресан одјекну тамо доле и страшило, које од пре месец дана беше окрочачило главну грану, скотрља се на земљу, али се брзо диже и отпоче трчати на све стране.

За један моменат запазда преплашеност, а по том одјекнуше узвици чуђења. Синови потрчаше и убрзо ухватише бегунца, који беше сав упекаван у дроњке, и наимемогао услед осудиште храме. Непознати га заштити од њиховог гнева.

— Доле руке! Овај човек мени припада, и ја њиком не допуштам да га додирне. Јесам ли ти много посолио дебело месо, оче Требаре?

Стојећи на својим сламним ногама умјешним рашчупаним дроњцима, са рукама и целим телом одевеним на исти начин, са главом обмотаном крпама. везан, стегнут, напарадан, наш човек имађаше још круту спољашњост страшила. То беше толико комично и непредвиђено да присутни пуцаху од смеха.

Странац му одви главу, и тада се појаза једна маска од сеге разбарушене браде, која беше израсла са свију страна на скелетном лицу, на коме се сијаху грозничаве очи.

Смеј се удвоји.

— Новац! Шест пончанића! заповеда закупац.

Странац га удали.

— Један моменат. Предаће вам га. Зар не, оче Требаре?

Пресецајући ножем везе од сламе и крпа, странац говораше у шали:

— Сиромах човече, ти си убијеђен. Али, како си ово изнео? Мора да си ђаволски нешт, или си можда под угицајем страха постао геније! Ти си се, дакле, користио роком, који су ти дали пре ноћи, да се увучеш у одећу страшила. Страшило, но би још и на њега могао помислити? Зар се нису толико напиктали да га виде окаченог о његово дрво? Али, мој стари, како ти је било ући лежеће једог дана потрбушке, и са отпуштеним рукама и ногама. Жалостан положај. И колико маневара да би се ривановао један покрет? Какве муке за време спавања! А још је требало јести и пити! Ти си слушао стражаре и гледао у цев од његове пушке на један метар на твога сплосништа. Брр... Али је у целој ствари најсавршенија твоја сламка. Доиста, кад човек позиси да си ти морао, тихо и без покрета, чувати сламке на твоје одеће, уплитати их једну у другу, пројектовати твој апарат до базена и спсати, као по кап, благотворне воде, која урлати од ливљења. Браво, оче Требаре!

После свега онога он додаде кроз зубе:

— Само, ти си се усмрдио, моја шљивчино. Та се дапао ниси пао од пре месец дана, гаду један, а пиао си воду на расположењу. Пазите, ви остали, ја вам га предајем. Идем да оперем руке.

Права краја

Господар Гусот и синови му дочекаше се брзо остављеног им плена.

— Паре, пеницање они.

— Ма колико да је био заслужио, краљевац имађаше још толико снаге да се напрани напсиаћи.

— Не протварај се, ињиоте, грђаше закупац. Шест пончанића .. Вадо...

— Шта? Зашто ме оприкључујете? промуца отац Требар.

— Паре... и то одмах...

— Какве паре?

— Новчанице?

— Које новчанице?

— А, ти пончићи да ми досађујеш. Овако момци.

Оборише шљивчину на земљу, свукоше му крпе које су му служиле место одела, претресоше га до голе коже, али ништа не нађоше.

— Пустахијо лоповска, узвикну господар Гусот, шта си учинио с новцима?

— Стари просјак направи се још више запрепашћен.

И сувише преређен, да би признао, он поче јецати:

— Зашто ме окрикљују? Какав повац? Ја немам код себе више од три суа...

Његове разгорачене очи, међутим, не дизаху се са његовог одела; погледаше да ли он сам сада ништа не разуме.

Бесиило Гусотових не мораше се више уздржати. Окупише га песницама, али и то оста без никакког успеха. Закупац, притом, беше убеђен, да је скитница сакрила повац пре него што се увукла у страшило.

— Где си га сакрио, лопужно? Говори! У ком крају вођњака?

— Је ли повац? уништа скитница простолушно.

— Да, повац, повац који си негде закопао. Ах, зао сс си ти не нађе, ти си скрпио. Има сведока, зар не? Сви, ви, пријатељи, а затим и господин...

Он се окрете да би довикнуо непознатог, који је, по свој прилици, био са оне стране напора, за тридесет до четрдесет корачаја у лево, али се необично изненади кад га не угледа да пере руке.

— Је ли отишао? уништа он.

Неко одговори:

— Ниje, ниje... запалио је цигарету и покупио се у вођњак у цињу шетње.

— У толико боље, додаде господар Гусот. Он ће нам проказити новчанице, ако што је и човека проказио.

— Осим ако... Шта си хтео да кажеш? уништа закупац. Имаш ли неку идеју? Кажуј је дакле... Шта?

Обузот сумњом, он изненада престаде. Настаде ћутање за један тренут. Иста мисао обуза све присутиике. Пролазак странчев кроз Ебервил, нарочи аутомобила, његово распитивање у гостионици и долазак на мајур... Зар све ово није могло бити нарочито удешено од какког

опасног прадљица, који је из новина сазнао за историју и дошао на лице места да попуца добар посао?

— Врло вешто, рече госпођичар. Он је, иначе наших очију, узео новац на рења оца Тренара за време док је га претресао.

— Немогућно, промуца господар Густот... видели би га кад би нашао овуда, поред куће... Он се шета по ноћњану.

Скоро онесвешћена, госпођа Гусот додаде:

— Мала врата... тамо доле?

— Кључ је увек код мене.

— Аји, ти си му га показао.

— Да, али сам га погледао узео... Ево га.

Он гурну руку у џеп, и врисну:

— Ах, благи Боже, нема га... он ми га је дигао...

После овога он појури малим вратима, праћен синовима и неколицином сељака.

На половини пута чу се ужасне аутомобила, без сумње непознатог страница, који је био нарочно своме шоферу да га очекује код овог удаљеног излаза.

Кад су Густотови стигли до врата, видели су на дрвеном и прочељном оштећењем крилу ове две речи написане црвеном циглом: „*Арсен Лупен*".

И поред огорчености и бесиница Густотових, било је немогућно доказати да је отац Тренар украо новац. Двадесет личности морале су, напослетку, посведочити, да код њега ништа није нађено. Цела ствар свршила се са неколико месеци затвора. Али отац Тренар није због овога ништа жалио. Чим је ослобођен известили су га тајно, да ће свака три месеца наћи по три наполеона у одређени час и на одређеном месту. За њега ово беше читаво имање.

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Тридесет пета глава.

Често су ми допови падали у руке над сам се најмање надао; рекло би се да их је њихов зао дух гоњио да ме нађу. Они који су се тако бацали курјаку међу вилице били су, то треба признати, врло несрећни или ђаволски глупи. Видеће се са каквом су се лакоумношћу неки од њих предавали да сам се ја сам чудио како су могли да изберу једно такво занимање у коме је опрезност неопходна ако се хоће да избегну опасности. Неки од њих били су тако сметени да ми је изгледало чудно како су могли за своје грехоте остати за толико показивени. Невероватно је да су неки од њих, који су тако рећи била створени да се преваре, просто очекивали мој долазак у полицију па да буду ухваћени. Про мене полиција је била врло рђава, а ја сам још имао особиту срећу; у свима случајевима, срећа вреди много. Ево, на нека се суди по овом догађају.

Једнога дана, пред вече, обучен као радник седео сам на кеју Шевр, кад приметим да ми пролази човек у коме познам једног од становника на Пти-Шез и Бон-пин, а то су две кавалине врло познате међу лоповима.

— Добро вече, Жан Луј, осломи ме овај пријатељи.

— Добро вече, друже!

— Шта радиш ту? лице ти је намрштено као да некоме претиш.

— Шта би ти хтео? човек који пролаза од глади не сме се.

— Пркосан од глади! То није баш похвално за тебе, познатог шатрсеја (лопова).

— А међутим тако је.

— Хајде да пођемо (попијемо) један сатлић код Нигњака; цијам (имам) још двадесет кантића (марјана) да их утуцамо (потрошимо).

Одведе ме у једну продавницу вина, поручи једну по боку и за трећутак остави ме самог на се врати посебе, назва ће било килограм кромпира. „Слушај, рече ми, спуштајући их опако вруће на сто; ево настрмке удивљених мотивом у несхватљиво равнини.

— Море, то су поморанџе, само над би ти затражио мало соли...

— А чиниа! мој сињко, то бар не кошта ништа.

Он се даље и донесе чинију, и ма да сам ме једног сата богато дорученово био код Мартина, навалио сам на промпире и јео сам их као да два дана нисам ништа окусио.

— То је све теби, рече ми; како ти само раде вилице; гледајући те човек би помислио да једеш месо!

— Чудо Боже! све што пролази кроз *мудалицу* (уста) пуни *мешину* (трбух).

— Тако је, тако је.

Залогаји су се замењивали са чудном брзином, ја сам их само бацао у уста и гутао: не знам како се писам удавио, стомак ми пикад није био пунији. Најзад и ја се најелох. Кад сам довршио друг ми понуди дуван за жвакање и рече ми: части ми лоповске и тако ми имена ногу, Масон, којим су се звали и мој отац и мој дед, увек сам те сматрао за карактерна човека; знам да си много пропатио, причали су ми то, али ни ђаво не чини пред вратима сиротог човекаја, ако хоћеш, могао бих ти учинита да заради што.

То не би било рђаво, пошто сам, хвала Богу, остао *шворц* (без пара), истина не баш сасвим.

— Де, видим ја то, рече ми он погледајући моје доста одрпано одело; примећујем да ниси баш срећан.

— И било би добро да се мало *сортираш*.

— Онда, хајде самном, могу вечерас да *одбантам* једну *џуку* (да отворим једну кућу) а да *гешам*.

— Каки ми сне, јер да пристанем на навесну ствар треба да је знам.

— Како си прост! То све није потребно знате који ће да чува стражу.

— Ако је само то онда сам твој, само би ипак могао да ми кажеш у две речи.

— Буди спокојан кад ти кажем; мој план је добар: пара је сигурна, јатан близу; *чим гешамо* одмах ћемо продати. Има ту *мрса*, биће ти добро.

— Има мреа? Е, хајдемо.

Масон ме одведе на Булевар Сен-Дени, дођосмо до једне гомиле камења; ту стадосмо; он погледа около да се уверн да ни нас нико не гледа, па затим прађе камењу, разгрну нколико камењова, завуче руку у камење и извуче свеже кључева. „Имам сал траву расконник." рече ми он и поћосмо на Жатни Трг. Дошав тамо он ми показа у бинзини, готово према полицијској станици, једну кућу у коју је требао ући. „А сад, пријатељу, дошле Масон, ту остани, чекај ме и отвори очи, а ја идем да видим да ли је жена, која станује у кући, кућила."

Масон отвори капију и чим заиђе унутра да отрчи до полицијске станице и, пошто се представим шефу, кажем му укратко да ће се један злочин овога часа извршити и да не треба губити време ако хоће да ухвате лопова баш над поносе ствари. Пошто сам то учинио вратим се на место на коме ме је Масон оставио. Тамам сам стигао, он дође и мени.

— Јеси ли ти, Жане?

— Да, ја сам, одговорим му чудећи се што се враћа празних шака.

— Не говори о томе! Неки кварајџија дође и прекиде ме у послу, али ово што је одложено није пропало. Сам ће трећутак, видећеш већ, неће се осрамотити.

— Ускоро он ме поново остави и врати се брзо натоварен једним дебелом испод кога се, чини ми се, угибаше, прође пред мене без речи; ја пођем за њим, а два стражара са малим оружјем њихају да нама набегавајући свако шушањ. Требало је сазнати где ће да остани ствар. Масон уђе у улицу Фур код неке трговкиње (Тет-д-Мор) где се није дуго бавио. „Ала је тешко, рече ми излазећи, а имам да идем још један пут."

Пустим га нека ради. Он се поче поносна у кућу где је врађу врашко и после непуних десет минута сиђе, носећи на глави читав кревет: душек, јастуке, чаршаве и тенах; није имао кад да га развалује. Кад је био на вратима замало што не пале: тесна врата а он неће да остави свој плен, али брзо поврати равнотежу и продужи пут, а мени дало знак да пођем за њим. На савијутку улице он се приближи мени и рече ми полако:

— Мораћу се вратити и трећи пут; ако хоћеш да се поиђеш и ти да ми помогнеш скинути завесе више кревета и оно велике са прозора.

— Сасвим, одговорих му; над ће већ да спавају на слами завесе у луксусе.

— Да луксусе, прихвати он смејући се.

Масон пође, али на два корана одатле ухватише нас обојицу. Прво нас одведоше у полицијску станицу, а после код комесара, који нас испита.

— Видим вас двојицу, рече чиновник Масону показујући на мене; ко је овај човек? Без сумње крађљивац као и ти?

— Ко је овај човек! Као да ја то знам? Питајте њега но је, да сам га видео још који пут можда бих знао.

— Нисте нашли одрећи да нисте у договору пошто сте уједињени заједно.

— Нисмо у договору, поштовани господине комесару; ми је нисмо у једном правцу а ја сам се пратио другим, и над смо били један насупрам другога осетим да ми нешто нешто; један ми је јастук нао. Тај се човек саже да га подигне и у том страже стиже и ухвати нас обојицу. Кто, тако је било, и пристајем да сад пред нама умреш, ако то није сушта истина; питајте њега".

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Суд општине јабучке, актом својим од 31. XII. 912. Бр. 2947, упутио нам је ово питање:

„Код овог суда био је случај тражења двеју забрана на покретност изнесених дужника. По једном захтеву тражења је забрана на грађу од порушене куће, коју је дужник порушио у намери да направи своју кућу. По другом захтеву повериоац је тражио забрану на ову грађу — прећи, који је дужник спремио ради препокривања своје куће и једне зграде. Оба дужника немају ничега другог, што им би се по закону могло узети у попис за наплату приватних дугова.

По обема забранама општ. суд одбио је повериоце од тражења и то не прво зато, што је дужник рашалио своју кућу рада оправке, а не ради продаје јапије или да прави неку сувишну зграду, коју му не би штитио пропис § 471 грађ. суд. поступка; а но другој зато, што је суд сматрао, да се дужнику мора по закону оставити прећи, јер је спремљен за кућу и другу зграду, које су трошне.

Моли се уредништво за обавештење, да ли је суд правилно поступио у оба два случаја".

На ово питање одговарамо:

У оба случаја суд је поступио неправилно и противно закону. Истина закон (§ 471 грађ. суд. поступка) штити земљодељу кућу са зградама и плацем до једног дана орања. Али та се заштита тиче само *непокретности*, дакле, док кућа са зградама постоји на плацу. Чим се кућа поруши, па било то у ма којој намери, одмах је њено својство промењено и од непокретне куће постаје покретна стара грађа. У том случају има се заштита ценити према одредбама, које су у закону дате за покретност. Међутим, закон о грађ. судском поступку у § 471 нигде није изузео од пописа грађу. Како је у томе §-у изричио и детаљно побројана сва покретност, која се по закону изузима од пописа, то се онда мора *узети, да се сва покретност, која тамо није изричио поменута, може узети у попис. Према томе грађа, ма какво она била, није законом заштићена од пописа.*

Кад овако стоји ствар са правим случајем, где је у питању стара грађа од куће, која је била заштићена од пописа, онда је очевидно, да је у другом случају но закону још мање било места за одбијање поновнога од тражене забране.

Дајући ово своје објашњење суду у начелу, ми му скрећемо пажњу на ту околност, да према чл. 1. закона о пресудној роковима плаћања (в. бр. 222 Српских Новина од 2. X. 912) и чл. 9. правила за извршење тога закона (в. бр. 228 Српских Новина од 9. X. 912) судови не могу одобравати никакових забрана по приватним уговорним грађанским обвезама све до 17 марта ове године, докле је према чл. 3. пом. закона Краљевим указом продужен рок плаћања за све такве обвезе.

Суд општине недошевачке, актом својим од 4. I. 913. Бр. 1337/912, упутио нам је ово питање:

„П. Р. деловођа овог суда, као закупац општинског кантара, тужио је овом суду В. С., што је В. на штету његову као арендатора продавао и мерио жито на своју ваги. Суд ове општине пресудом својом Бр. 1217 осудио је В. на плаћање кантарине као и на казну у корист општинске касе по § 392 казненог закона.

Осуђени В. изјавио је жалбу против ове пресуде среском начелнику, који је пресуду поништио из разлога, што пресуду није потписао деловођа, већ писар и што закупац кантара П. као општински деловођа није могао бити закупац општинских добара према чл. 71. закона о општинама.

Како чл. 71 закона о општинама не говори о томе, да општински деловођа не може бити закупац општинских добара, већ је ту реч само о одборницима и како деловођа није могао у овом своме спору бити поротник, — то је суду част умолити уредништво на објашњење:

1. да ли је срески начелник био надлежан за разматрање ове пресуде;

2. да ли је деловођа као тужилац збиља могао ову пресуду потписати као деловођа;

3. да ли чл. 71. закона о општинама обвезује и деловођу; и

4. може ли деловођа изгубити досуђену кантарију, кад је он на јавној licitацији купио ово општинско добро?"

На ово питање одговарамо:

Према §§ 15 и 16 Полицијске Уредбе надлежни су првостепени судови за разматрање пресуда, изречених по истуњини делима из III части казненог закона. Како је пресуда, о којој је реч донета на основу § 392 казненог закона, то је за њено разматрање био надлежан првостепени суд, а не срески начелник. За то је акте те пресуде без обзира на погрешно стављену адресу на самој жалби требало испослати првостепеном суду.

Та пресуда, међутим, морала би бити уништена и код првостепеног суда са тога разлога, што је она заснована на једној одредби на казненог закона, која није не постоји, јер је пре стао §-а 392 казненог закона, на основу кога је донета пресуда, замењен чланом 11. закона о општинској мерини (в. Полицијски Зборник стр. 779). За разматрање ове пресуде, која би била заснована на том члану закона о општ. мерини, био би надлежан срески начелник према чл. 14. истог закона и чл. 26. правила за извршење тога закона.

Што се, пак, тиче питања, да ли општински деловођа, може бити закупац општинских добара, стоји у истини, да њему ни чланом 71. ни чл. 105. закона о општинама то није изрично забрањено, а све што законом није забрањено, допуштено је чинити. Али у овоме случају општински деловођа није могао бити закупац општ. мерине (кантарине) са једног другог разлога, а тај је, што је *чланом 4. закона о општ. мерини општинама изрично забрањено, да мерину могу издавати под закуп.* Пошто мерила и напављивања мерине могу вршити једино саме општине, преко позданих заклетих мерача (чл. 3. пом. закона). Услед тога нама је чудно, како је у своје време надзорна власт и могла одобрити издавање под закуп општинске мерине.

Према овакном стању ствари по тужби деловође П. не може се доносити никаква пена пресуда, пошто он, по закону не може бити никакав закупац општинске мерине. Самим тим отпада и питање, да ли би он могао потписати пресуду, донету по његовој тужби.

Суд општине бистричке, актом својим од 5. I. 913. Бр. 15, упутио нам је ово питање:

„Буџет прихода и расхода ове општине за 1914 годину, враћен је од стране окружног одбора неодбрен услед тога, што је протекао рок одређен чланом 131. закона о општина за одобравање буџета. Тим буџетом била је предвиђена стопа прираза 102%, али је код њега био тај случај, да од стране општинског одбора није био одобрен онако, како га је био предложио општински суд, а порез тога и општински збор није га одобрио онако како је био предложен.

Сад је суду нејасно, која ће бити одлагати за извршан и коју ће суму општинског прираза разрезивати, да ли по оном, как је био предложен од стране општинског суда или друкчије.

Моли се уредништво за објашњење по овоме предмету".

На ово питање одговарамо:

Баш због тога, што су се у питању буџета те општине разминовазила у гледишту сва три тела, надлежна за његов састав: општински суд, одбор и збор, за жалење је, што он није могао бити размотрен и надлежно одобрен од више надлежне власти. Али кад је већ тај случај, онда, по нашем мишљењу, треба огласити за извршан онај буџет, који је предложен од најнижег тела у општини, дакле онај, који је изгласан од стране збора. Кад већ буџет није стигао да буде

разматрен од надлежне више власти, онда нора остати у важности онај буџет, који је прави израз тежња целе општине, а то потпуно одговара и самоуправном духу закона о општинама.

Тихомир Бајић, благајник општине јабучке, пита нас, колика такса припада свештенику за опело и пратњу.

На ово питање одговарамо:

Такве за разна свештенодејства одређене су у члану 8. закона о уређењу свештеничког стања (в. Полицијски Зборник стр. 1115).

По тач. 11 тога члана плаћа се:

„За велико опело с водицом од лица, која плаћају више од главнице, 4 дин.

Од лица, која плаћају потпун данак, 3 дин.

Од лица, која плаћају испод главнице, 2 дин.

По тач. 12 тога члана плаћа се:

„За мало опело с водицом (испод 7 година узраста) половину онога што је прописано за велико".

По тач. 16 тога члана плаћа се:

„За спровод до гроба на сваког свештеника, колико се њих позове као и на надлежног свештеника и ђакона по 3 дин.".

Ако се уз то врши по захтеву фамилије умрлога и читање псалтира и преднад над кољивом, онда се још плаћају и такве из тач. 18 (4 дин.) и тач. 15 (0·20 з.) поменутог члана.

Према данашњем закону о непосред. порезу сматра се, да главницу плаћа онај, који плаћа преко 15 дин. непосредног пор за. рачунајући ту и порез на личност; испод главнице онај, који плаћа испод 15 динара, а главницу или потпун данак плаћа онај, који плаћа тачно 15 дин. (в. *Пошке и Обавештења* Дим. С. Калајџића, стр. 640).

На питање суда општ. јабучке од 12. I. 913. Бр. 49 извештавамо га, да ће по томе питању наћи одговора у бр. I. Полицијског Гласника за ову годину, где је дат одговор на једно слично питање суда општине јагњилске.

На питање општине обреновачке, у срезу шабачком, од 16. I. 913. Бр. 76, извештавамо га, да ће одговор на своје питање наћи у 2. броју Полицијског Гласника за ову годину, где је дат одговор на слично питање суда општине лопушничке.

На питање суда општ. гуњарске од 28. XII. 912. Бр. 1878 извештавамо га, да му је питање непотпуно, јер се нипта не јавља, да ли је буџет то општине, чије је прираз прекО 50%, пошао Г. Министру Финанасија на одобрење и каква је била његова одлука.

М. П.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Један случај спора из закона о дневници и подвозини и селидбини државних чиновника и служитеља.

Н. Н. начелник среза Г. указом од 10 јула 1912 године, премештен је по потреби службе за секретара начелства округа Б.

По доласку на ново опредељење Н. Н. поднео је рачун Министру Унутрашњих Дела и тражио да му се на име дневнице, подвозине и селидбине за њега, породицу му и стварн исплати 337 динара. Он је путовао железницом.

Благајна Министарства Унутрашњих дела није му признала овај рачун у целини, већ је нашла, да њему за ово путовање и особу припада свега 143 динара и то: од Крагујевца до Чачка по најкраћем путу који по службеном даљинару износи 50 километра, рачунајући по 1·50 дин. од километра, 75 дин. (чл. 9. под *1.* и чл. 16 под *б.* зак. о дневници), и на име дневнице за њега и породицу за 10 часова путовања 18 дин. (чл. 5. под 2. и чл. 16 под *б*, закона). Сем тога за наповање и распакивање стварн 50 динара.

Ово мишљење усвојио је и Министар Унутрашњих дела и решењем својим од 8. септембра 1912. г. Бр 5169, одбио исплату поднесеног рачуна.

Противу овога решења Н. Н. изјавио је жалбу Државном Савету, наводећи да исто не одговара закону о дневници, подвозини и селидбини чиновника, по коме, као и по објашњењу Главне Контроле од 27 августа 1897 год. Бр. 15641 и од 19 децембра и. г. Бр. 21505 премештени чиновници имају привилегију путовати железницом или парабродом, а колима тек онда кад нема ни железнице ни параброда.

Државни Савет нашао је да је решење Министрово на закону основано.

Одлука од 15 јануара 1913 г. Бр. 148.

Сеча општинске и сеоске шуме, сем оне за домаћу потребу, не може се вршити без одобрења надлежне шумске власти.

Збор сељана села С. донео је 3. јуна 1912 г. одлуку да се један део сеоске шуме исече, и отуда добијени вишак потребан за исплату дуга и текуће потребе коју то село дугује на своју шуму и утрину.

Ова одлука послата је Државном Савету на одобрење у смислу прописа тач. 3, чл. 33. закона о општинама.

Државни Савет није одобрио ову одлуку, с тога што се према чл. 69. закона о шумама — сем сече шуме за домаћу употребу — никаква друга сеча шуме не може одобрити без одобрења надлежне шумске власти и да одобрење за то треба да се заснива на стручном извештају и мишљењу надлежне шумске управе.

Одлука од 15 јануара 1913 г. Бр. 151.

Н. Н. Б.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ТРАЖЕ СЕ

Заворја, кћи Трајка Сашића, из Врања, која је становала у Београду код своје рођаке Тамјанке Милићевић, отишла је од куће 11 овог месеца и до данас се није вратила, нити се о њој што зна. Стара је 17 год., висока, плава.

Акт Кварта Палилулског Бр. 246.

Сава Цветојевић, родом из Ваљева, која је послуживала код г. Никоје Петровића, чиновника Привредне Банке, у Београду, нестала је 12 овог месеца. Стара је 10 год., има тршаву косу, матроски капут и плаву сукњу.

Акт Кварта Дорћолског Бр. 228.

МАНГУП СТОКА

Код Митра Бошковића, из Вишевнице, пашли се једно мушко шилеће ждребе, маторо 5 месеци, длаке дорастасте, по чему мало шпетасто.

Деловић Начелника Среза Поцерског Бр. 277.

УБИЈЕН ОДМЕТНИК

Драгомир Којовић, одбегли притворени среза драгачевског, за кога смо у претпрошлом броју јавили да се одметнуо од власти, убијен је 19 овог месеца у селу Кравари, општине Вичке, среза драгачевског. Убио га је *Крста Турошић*, жандарм из потере среза драгачевског, која је била опколила одметника у кући Радомира Јанковића.

Друг убијеног — **Драгутин Клисарић**, родом из Губеревца, ухваћен је жив овог истог дана у Губеревцу, такође од жандармске потере, и сада је у рукама власти — Начелника Среза Драгачевског.

П О Т Е Р Е

Михаило Вучићевић, притворени Начелства Округа Чачанског, побегао је из чачанске окружне болнице ноћу између 11 и 12 тек. мсца. Родом је из Дивцибара, среза јасеничког, стар 20 год., поински, по чему посебних.

Депеша Начелства Округа Чачанског Бр. 650.

Владимир Јаковљевић, осуђеник Београдског Казненог Завода, који је побегао са осуде новембра месеца прошле год., није ни до данас пронађен, и ако има несумњивих података да се крије по разним варошима у унутрашњости Србије. Он је, што више, склоно хрои за слободан живот иначе своји познаницима, а пре неколико дана преко једног овдашњег лица обратио се и списом управнику Београдског Казненог Завода, хвалећи се својим

бегством, и приносећи властима својом „вештином".

Владимир је родом из Смедерева, стар 21 год., висок 1 м. 71 см., развијености обичне, очиду жућкастих, косе и бркова црних; од особених знакова има: а) на левој руци, на врху палчане кажипрста, белегу од посекотине, у облику праве линије, праћа косог, страна унутрашња; б) белегу од посекотине, у облику праве линије, праћа вертикалног, величине 1·5 см., за 2 см. изнад порења левог кажипрста, страна спољна; в) белегу од посекотине, у облику праве линије, праћа вертикалног, величине 1·5 см., за 5 см. изнад средње десне обрве, и г) изнад ње потпуну белегу од посекотине, у облику праве линије, праћа вертикалног, величине 1·5 см.

Треба имати у виду да се Владимир сад прилично изменио — бркови су му већи — и да се обукао у друго одело. Зна се поуздано да је једно време посао упиорому железничких службеника.

Депеша Управе Београдског Казненог Завода Бр. 6338.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

У децембру месецу прошле године извршен је у Београду велики број ситнијих крађа, од којих су већина биле описане. Крађљивац је, готово увек, пришо крађе из тај начин, што је скинавао код улучања ноћу код куће, па је клизуом и улеменом кључем, обично предпеће, отварао кућевна врата, и из отворених ормана какво што је за њега, а врата је опет палузимо затварао. Тако, да покрађени ништа не могли сумњати, да су их крађе у њиховом одсуству пришле, а он њени су чак и на своју полицију бивали сумњу, држећи да њино са стране у њихову кућу није могао ући. Међутим, полиција је увидела да су покрађени у заблуди, и да пред собом има вештога крадљивца, специјалисту у ручоваду клизумима, те је и обратила највећу пажњу за лица, за која је знала да са клизумима ради, или је у исто време и за покрађен ресиоко трагала. Посматрањем и праћењем сумњивих личности није се дошло до позоваог резултата; приморана је

полиција било јасно, да Светозар није само ову крађу извршио, одмах му је извршен претрес стана, где је пађена миса покрађених ствари.

Видећи, да полиција има јасних доказа, како је он извршио многих крађа и да му према томе одрицање ништа не помаже. Светозар је признао, да је до сада, и то за пеуних месеци и по дана, извршио тринаест крађа, служећи се при њима већином палузима и улеменим кључевима. Поред тога, признао је да је извршио и неколико превара.

Светозар је рођен 1886. год. по пајтачи-ма*зају у Београду* (што неће бити тачно, јер неки говоре да је из А. Угарске). Раније је био обућар и за тим је дуго пасао „Сибирија". Напустивши касају прелазно је у А. Угарску и отуда је довео *Јелену Божић* из Равне, са којом је овде пеистачно живео, а која је такође са њима стаилена под кривичну истрагу и у притвор, јер је доказано да му је била саучесник у крађама.

На шта се држи да је Светозар, поред до сада утврђених крађа, извршио још коју пасти неизвесту и неприкладаљу, а највероватније још и коју превару, то, иипосећи његову слику, позивамо све полицијске власти и грађанство, да, све што протиче њега знају, пријаве кварту теранијском, који над њим води истрагу, а поме и пријаве пајвеће заслуге што је он ухваћен и тиме спречен у даљем пушењу кривичних дела.

П. Т.

НА ЗНАЊЕ

Комплети „Полицијског Гласника" за 1906, 1907, 1908, 1909, 1910, 1911 и 1912 год., у елегантном тврдом повезу, могу се добити у уредништву по цену од 20 динара за једну годину. Комплети у меком повезу за ове исте године могу се добити по цену од 15 дин. за једну год., или сви укупно за 80 динара.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије Уредник Душан Ђ. Алимпић.

БРОЈ 5. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 3. ФЕБРУАРА 1913. ГОДИНА IX

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИХ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

Душан Николић, члан прве класе Управе вароши Београда, разрешава се од досадашње дужности у поменутој Управи и ставља на расположење Врховној Команди на терет ратног кредита с правима, која му даје указ од 2. маја 1912. год., и оним, која је стекао постављењем Врховне Команде, у колико је оно у сагласности са законом о уређењу округа и срезова и законом о чиновницима грађанског реда, односно квалификација.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 26. јануара 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

Светислав Драговић, полицијски писар прве класе среза ђурђевског, разрешава се од досадашње дужности у поменутом срезу и ставља на расположење Врховној Команди на терет ратног кредита с правима, која му даје указ од 29. јуна 1910. године, и оним, која је стекао постављењем Врховне Команде, у колико је оно у сагласности са законом о уређењу округа и срезова и законом о чиновницима грађанског реда, односно квалификација.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 26. јануара 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за члана друге класе управе вароши Београда Милорада Наумовића, начелника прве класе среза моравског, округа нишког, по молби;

за начелника друге класе среза качерског Владимира С. Маленовића, начелника среског у пенави;

за полицијског писара друге класе управе вароши вароши Београда Миливоја Б. Николића, полицијског писара исте класе среза тамнавског, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза тамнавског Божидара Обрадовића, полицијског писара исте класе управе вароши Београда, по молби;

за полицијског писара треће класе начелства округа крушевачког Војислава Митровића, полицијског писара исте класе управе вароши Београда, по молби;

за полицијског писара треће класе управе вароши Београда Бранка М. Сарића, полицијског писара исте класе начелства округа крушевачког, по молби;

за полицијског писара треће класе среза јадранског Светислава Ј. Дробњака, полицијског писара исте класе среза ужичког, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза ужичког Драгишу Миловановића, полицијског писара исте класе среза конјичког, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза конјичког Душана Антића, практиканта среза нишког.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 26. јануара 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Милошу Трифуновићу, полицијском писару треће класе среза ваљевског, уважи оставка коју је поднео на државну службу.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 26. јануара 1913. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО ПО ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(СВРШЕТАК)

До кога момента има права задруга да изјави своју вољу за отказ непокретности? Овде имамо једну одлуку одељења Касационога Суда од 10. Новембра 1877. год., Бр. 3336. која, по *Забелешкама* Др-а Н. Крстића (стр. 345.) гласи овако: „Прописе §. 529. и тако се разуме, да пошто избрани суд одели на задруге за женску децу део у непокретном имању, задругар има право по дебби исти део откупити" [к нету одлуку и под Гојка Ниготића, *op. cit.*, стр. 339.]. Ми не делимо ово мишљење. Женско дете има да се обрати задрузи и да тражи да јој она, у натури, преда заостављени њеној оца, а задруга има, тога тренутка, да изјави да она хоће да се, односно непокретности, користи правом откупа. Ако она ово тада не учини, већ допусти, да се наследничи део одели, материјално одвоји, онда се задруга тиме пређутно одрекла свога права откупа и више га, без пристанка наследнице, вратити не може. Ми напазимо да се овај случај овако има расправити, и то решење је у складу са ratio legis права задружнога откупа: Закон од 1859. год. жели, оним правом, да спречи не само да наследница не однесе свој део задружне имовине тамо где се је удала, већ и то да у опште спречи ма и делимичну деббу задруге, дебба која би могла бити повод и за деббу целе задруге. Овај други разлог једини је у случају када је наследница још неудата и када би, после деббе, она остала, још неудата, и даље у задружној кући: и у том случају задруга има право, наравно, на откуп, као не би, услед материјалног одвајања наследничиног дела, дошло евентуално до распада задруге.

Ако би њен умрла пре свога оца који је у задрузи тако да би овога, по праву представљала, наследила њена женска деца, онда би и према овој задруга имала права на откуп непокретности, онако исто као и према њиховој матери: пошто су на степен своје матере да би наследити могла, женска деца опе не могу наследити више ни друкчије него што би и њихова мати наследила. У оваком, и у овом случају, постоје, за право откупа задруге, они исти разлози који и за случај када сама њен наслеђује. Питање се поставља за случај да је рано умрла њен оставила сина. Да ли, и према унуку, задруга има право откупа? Ми мислимо да се и ту има применити иста солуција, јер ни би се могло рећи да ту задруга врши откуп насиран једног задругара који хоће да се дели, право које задруга у опште нема. И заиста, син умрле, унук де сина-а у задрузи умрлога, не постаје наследем де сина-ове заоставштине задругар у задрузи у којој је де сина умро, пошто су ту сједињена само два услова од она три за постојање задруге потребна: сродство и заједница у имовини. Наследник је ванзадружни сродник који би, зато, свој део могао одвојити и тако назвати дезимичну а, можда, и потпуну деобу задруге, што се спречава оним правом откупа. У осталом ништа не смета да тај наследник, нарочито ако је иностран, буде примљен за задругара у једној њуји. Кажемо: нарочито ако је иностран стога што, ако је он већ члан неке задруге, он не би, свакако, могао бити у исто вак и члан деконе задруге, јер би то значило да он, *једновремено*, живи и ради у двема задругама.

Ко управо има право на откуп? Да ли задруга или најпречи сродник де сина-ов у задрузи? На то питање Г. Р. Никетић одговара овако, у своју расправи: *Деобска у задругам* (штампано у *Архиву за Правне и Друштвене Науке*, св. Октобар-Децембар 1912. год., стр. 239.): „Право откупа има, према пречном тексту Законодавног решења од 28. Новембра, 1859. год., искључиво задруга, а никако најпречи сродник или сродници умрлога задругара. Према томе, изјаве појединих или и неколико задругара, у овом смислу, нису ни од какво релеванције, ако се задруга као таква не изјасни". Интерпретација, по нашем мишљењу, тачна. И заиста, привилегија откупа из Решења од 1859. год. створена је у корист установе задруге а не у корист појединаца.

Међутим, не бисмо се могли сложити са мишљењем Г. Г. Никетића, изнесеним у истој расправи његовој, да „Питање нас о постојању задруге решава се према моменту смрти покојнога задругара, тако, да је по ово равнодушно то, да ли је његовом смрћу задруга и престала или не", у колико би по овом мишљењу имало места праву откупи и онда кала, по смрти де сина-а који је остављо кћер (или њено потомство) као наследника, не би било више задруге. Право откупа, као што то јасно стоји у Решењу од 1859., може једино задруга вршити, на чега надзи да, ако по смрти defunctus-a, нема задруге, не може бити говора о праву откупа, већ ће њки односно њено потомство имати право да и непокретна добра defunctus-a наследе у натури. У овом смислу је и одлука опште седнице Касационога Суда од 2. Јануара 1908. год., Бр. 13377. који смо ми, у овом свом раду, већ навели и који и Г. Никетић, такође, у својој расправи цитира.

Какав је положај у задрузи оних девојака које не наслеђују зато што их задруга искључује, и, пр. какав је положај рођене сестре једног задругара који је умро, остављајући иу као најближег сродника? На то питање одговара нам § 529. Грађ. Зак., који је пре Закона од 28. Новембра 1859. год., обухватао и женску деду умрлога задругара. Тај пропис гласи, као што знамо: „Девојке у задрузи зпостиже, куће задругина да има саржавати, и у своје време пристојно удати по постојећем обичају".[1]

Као што видимо, девојке у задрузи имају, у том случају, два права, право на издржавање и право на удомљење, а). *Издржавање*. Девојка има право на издржавање све до смрти или удаје. Задруга би морала издржавати, све до њене смрти, и ону девојку која се не би хтела никако удавати: издржавање из §-а 529. јасте дужиностно право девојака које престаје, пре смрти, њиховом удајом, а она се, као чисто субјективна ствар и субјективно њихово девојке, не може овој намета. Задруга не би могла одрећи издржавање овој девојци којој би желела остати у стању девојаштва целога свога века. Разуме се да ће ово, специално у сеоским задругама, бити врло редак случај: целибат је, као женски тако и мушки, више у навикама у градовима. Што се тиче величине издржања, оно треба да буде онако како се у опште женска лица у дотичној задрузи издржавају. Отуда, једна девојка не би могла, у каквој богатој задрузи која нечо скромно живи, тражити неко боље издржање него што га остала женска чељад у истој задрузи има. Задруга је основана на равноправности и једнакости живота, и то правило задружне заједнице не би се могло слагати са тим да нека лице у задрузи, било мушко или женско, троши, на своје животне потребе, више него други.

Да ли би девојка у задрузи могла тражити да јој задруга да издржање у новцу који би она ужинала одвојено од задруге? На то питање ћемо одговорити доцније, само ће бити речи о осигурању права издржања и удомљења девојака.

б). Удомљење. Колико и какво треба да буде удомљење? § 529. вели да оно треба да буде „пристојно" и по „постојећем обичају". „По постојећем обичају" то значи: шта сво девојка треба да добије на име удаљене спреме. Ако би обичај био да се девојчама даје за удају оно што се у праву, као и у животу, зове мираз, онда би задруга била дужна девојци дати удомљење у том облику. Поводом овим, г. Др. Драг. Аранђеловић, у својој расправи: *Неколико речи о мираз, спреми и удомљењу по нашем Грађанском Законику* (Београд, 1905., стр. 33.), онако се изражава: „Удомити" девојку, значи у животу то исто што и удати је. Ми смо раније, говорећи о мираз и спреми, видели да се наше девојке најчешће, у огромном броју случајева, могу само тако удати, ако имају мираз и спрему. Кад дакле девојчама припада од наследника удомљење, и кад се оне могу само тако „удомити", ако имају спрему и мираз, онда оне могу захтевати од наследника, да им удомљење омогуће, да им дакле дају мираз и спрему". Наравно да, што се удаје девојака у селима и нарочито у задругама тиче, није обичај да се девојкама даје мираз: њихова удаљена спрема по правилу се састоји у рубљу, одећу, постељним хаљинама и у наметњају који, по правилу, не иде даље од прегача и окрама. Односно веденине спреме удаљене, она треба, по §-у 529., да буде „пристојна", а то је реч на коју ваља да одговара природној моћи задруге: што је она у том погледу јача, у толико и спрема девојачка мора бити већа. Богатије задруге, у жељи и да одрже свој глас и покажу своју имућност, често дају својим девојкама (удајућим) спрему сјајну спреми градских девојака.

Ово право девојака задружних на издржање и удомљење обезбеђено је, разуме се, тужбом: девојка коју задруга не би хтела издржавати онако како то закон наређује или којој задруга не би хтела дати удомљење могла би се обратити суду ради остварења и једног и другог права гарантованога јој §-ом 529.. Право на спрему и трошнове имала би девојка и после удаје, ако задруга, при удаји њеној, то није учинила, без обзира на то што се је девојка, можда, удала противно жељи задруге: то је ствар девојке за кога ће се удати, само под условом да је она правно способна да по својој вољи може скор друга изабрати, то јест изабрати човека за кога ће се удати. Са гледишта закона, задруга не може ту наметати девојци своју вољу[2].

Напомена. Са овим бројем завршујемо прву половину свога коментара одредаба Грађ. Законика о задружним наследном праву, која се потоњима може сматрати као целина. Друга половина, у којој је изложен положај мајке и удовице у задрузи са гледишта наследнога права и расправљена извесна спорна питања на задружнога наследног права наћићи ће доцније на овом месту.

Живојин М. Перић.

---

[1] У истом смислу је било и решење од 7. Фебруара 1847. год., Бр. IV. стр. 4., доцније укинуто (Решење од 28. Новембра 1859. године), где читамо, како је новоизашла власт, поклањајући кћер задругина у задругу, хтела да је „дати задругина кћи дужне кћер умрлога задругара издржавати и у своје време пристојно удати, по постојећем обичају, пак што исту дужност време такову и у писменом смислу ова има, нико нимало умрлога наследује, П. и А. Ђорђевић, *Писмено Право*, стр. 71., 130. и 131..

[2] „Права подобност ту од давања никоме за издржање и удомљење сестре, нипто је дакако да је те дужности према њој извршила њена удомљена, за живота њој још, суд Кас. Суда од 15. Јануара 1880. Бр. 17[illegible]: А. Живковић, *ор. cit.*, стр. 94., прим. 5.. Али, као што казано, ово је друго питање.

НАДЛЕЖНОСТ ОПШТИНСКИХ СУДОВА ЗА ШУМСКЕ КРИВИЦЕ.

(НАСТАВАК)

Првостепени суд нашао је: да у томе што су оптужени Т. као председник и Ј. и В. као чланови општинског суда донели поменуте двије пресуде № 313 и № 519. а по тужби Младена Аврамовића, и осудили суженог В. на плаћање штете за два дела горосече за која исти суд није био надлежан за суђење, и ово пресуде довели по грађанском поступку, на основу процене која је вршена на три године раније, а спор расправили на основу главне заклетве чиме су одузели могућност туженом да употребе жалбу, — стоје два дела злоупотребе власти у звиничној дужности која се казне по § 127. II одељку у в. са § 132. в. з.

Суд налази: да су оптужени ово дело не нехата учинили за то што узима у обзир њихову осредну школску спрему и њихову невичност и неупућеност у тумачењу законских одредаба, — па како ничим другим није утврђено да су тужени намерно ово дело учинили то суд поклања вере њиховој одбрани и чини их одговорним по II ставу § 127. у в. са § 132. в. з.

Кривична одговорност оптужених доказана је звиничним актима и признањем њиховим. — § 225. 234. кр. пост. и с обзиром на олакшавање околности првостеп. суд пресуђује је: да се оптужени за оба дела нехатне злоупотребе своје власти казне свака са по 10 дин. новчане казне у корист државне касе, коју казну ако не могу платити једном трећином свога имања онда да буде сваки по два дана у затвору, а сем тога и на плаћање трошкова. Апелациони суд повећао је оптуженима казну свакоме на по 100 дин. односно десет дана затвора.

Надлежност општинског суда у шумским кривицама по чл. 126. зак. о шума на ограничена је једино и искључиво на истуше шумске кривице, но, и то само на оне иступне кривице које су учињене у општинским, сеоским или приватним шумама. За иступне шумске кривице које се учине у државним, манастирским и црквеним шумама, надлежна је среска полицијска власт. Према овоме правилу о надлежности општинског суда у шумским кривицама. општински суд чији су чланови одговарали у цитираном случају није се смео упуштати у суђење горосече на чл. 111. зак. о шумама за чије је извиђај надлежна редовна иследна власт, која ће учињеном иследењу спроводи и оптужује кривца првостепеном суду. Најзад је пак у истом имало места суђењу по грађанском поступку.

Видели смо да се као иступне шумске кривице по овоме закону сматрају оне за које је оним законом прописана новчана казна до 150 дин. или казна затвора до 30 дана. То су кривична дела мањег интереса и озбиљности и за то је законодавац сматрао да њихово суђење треба предати општинском суду, за разлику од преступних кривичних дела чије је суђење предао у атрибуције редовних судова.

Изложивши поједине противправне радње које су означене као иступне кривице по закону о шумама, и расправити нека спорна питања која се тичу примене законских прописа о оним кривицама. То су ова кривична дела:

а) Члан 106.

Овај законски пропис инкриминише као иступну шумску кривицу: сечу, чупање или на на који начин упропашћавање и сатирање дрвета испод 5. с. м. дебљине; уништавање природног подмлатка — самоникла до 5 година старости, стоком, пастрог или на на који други начин; даље, уништавање вештачког сада или расадница; раскопавање земљишта ради ваљења пањева, обувова, камења, и т. д. заузеће шуме и шумског земљишта у простору од 10 ара и већем.

У овоме законском пропису има једна инсинација. Она је у томе што за радње инкриминисане у ал. 1. и 2. прописује само плаћање накнаде, но, не и казну, док ал. 3. и 4. поред накнаде изрично одређује и казну. „Ко се ухвати да сече, чупа или на на који начин сатире дрвеће испод 5 с. м. дебљине у пречнику, плаћање на свако дрво прве и друге класе по 1 дин. а за остале две класе по 0·20 дин.“ (ал. 1. чл. 106.); даље казна није одређена.

Исто тако ни ал. 2. овога члана не предвиђа и не прописује никакву казну: „ко се ухвати да уништава стоком, пастрог или који буди чиме природни подмладак — самонике, до 5 година старости. плаћање за сваки квадратни метар по 0·20 дин. а за сваки уништени вештачког сада или расадница по 1 динар“.

Тек ал. 3. и 4. за дела: раскопавање туђег земљишта ради ваљења пањева, обувова, камења и т. д. и заузеће шуме и шумског земљишта, прописују поред накнаде штете још и казне за ова дела и то: за прва дела (ал. 3.) новчану казну од 5 до 30 дин. а за друго: заузеће шуме и шумског земљишта новчану казну од 25 до 150 дин. према величини заузетог земљишта. Ако је заузето земљиште до 10 ара казна је новчана од 25 до 50 дин. Ако је исто веће од 10 ара казна је 50 до 150 дин. Поред казне заузимач се осуђује да врати заузето земљиште, а ако је на заузетом земљишту била шума онда ће се накнада ова проценити вештацима (ал. 5.).

Очевидно је да цела ова одредба у којој су предвиђена горезложена дела има казнени карактер те према томе накнаде прописане за дела у ал. 1. и 2. овога члана треба сматрати као казне за ова дела, које се изричу пресудом као и за сваку другу иступну кривицу. Овакво значење ове одредбе у осталом и пракса је довољно освештала у којој се и дела изложена у ал. 1. и 2. члана 106. расправљају кривичном пресудом и казна изриче по тарифи изложеној у прописује овај члан. И ове пресуде као и друге по иступним шумским кривицама разматра првостепени суд.

Quid, — у случају ако је предмет уништених објеката које инкриминише чл. 106. зак. о шум. вештачког сада, расадница, природних самоника испод 5 година старости и др.' које продаваја овај члан већа од 150 дин. коју суму овај закон одређује као *maximum* казне за иступну шумску кривицу?

У овоме случају дело ће бити казнимо по § 289. и 291. каз. зак. као поништај ствари, пошто представља већу противправну озбиљност и тежину.

На надлежност општинског суда за извиђај и суђење ових дела ни у колико не утиче то што је лице спрам кога су ова дела учињена и које се јавља као оштећени или рани. туђинац, сама општина, односно села, у чијој се шуми учине ова дела, а чији је представник сам општински суд. Члан 126. зак. о шумама изрично прописује: да иступне кривице које се учине у општинским, сеоским и приватним шумама извиђа и казни општински суд у корист своје касе. „Општински суд стоји према учињеним тих иступних дела — каже једна начелна одлука касационог суда — као судска власт, а не као парничар или потребно и оштећено лице, јер општински суд није сопственик и искључни господар заузете општинске имовине, те да би се као интересована страна требао да искључи из извиђаја и суђења, него је целокупна општинска имовина заједничка својина свију грађана дотичне општине, и то како садашњих њених грађана, тако и оних из доцнијих генерација. Председник општинског суда и чинови са дозволом, ни као грађани једне општине немају, сем права уживања никаквих других имовинских права на општинску имовину, то да би њихова савесност и беспристрасност у вршењу извиђаја и суђења имовинских иступа могла доћи у питање. Из тога следује да се не могу против те надлежности општинских судова истицати на основи искључ ња на § 43. крим. пост. па § 12. позиц. уредбе, јер се они не односе на суд као јавно-правну установу, него се по њима могу искључити само судови и иследни органи, ако би се исти односили према њима као интересованим и изузетим лицима на закони начин утврђеним. И ако је општински суд у својству самоуправне општинске власти познат према тач. 1. чл. 97. зак. о општинама, да се стара те да се што од општинског имања не отуђи, не умањи и не уништи, онет за то његова судска власт не супобљава се са службеном радњом на коју је оваашћен по т. 2. чл. 94. зак. о општинама, јер послове из т. 1. чл. 97. зак. о општинама обавља пуномоћник општински, којег бира општински одбор баш за исте послове, и који се појављује као тужилац у свима правним општинским интересима; напросле, надлежност суда као установе јавног поретка, не може се никако закон мењати ни по вољи појединаца, ни по наређењу државне власти. Према свему наведеном, општински судови могу и дужни су да извиђају и суде иступне кривице о самовласном заузимању сеоске или оп-

штинске земље, и сеоских путова у атару дотичне општине које се кривично гоне по §§ 339. и 375. з. нар. зак. (Одлука опште седнице Касац. Суда од 8. Октобра 1905 г. № 9505.).

(свршетак се)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ФУШЕ

— ПОВОДОМ ЊЕГОВЕ НАЈНОВИЈЕ БИОГРАФИЈЕ —

Мало је у светској историји било толико омраженуто име као што је Фушеово, министра полиције трију режима: директорије, Наполеона I. и Луја XVIII., кога је велики Бенаже назвао „великим азијатином." Чак до скоро он је у очима историка онога времена представљао човека готова на све и за све. Али што се више удаљујемо од времена у коме је он живео (1759—1820) историји оног бурног времена, у коме је Фуше био на челу, све су праведнији према њему и оцена његових биографа много је хладнија и објективнија. Ово дана излази је у Паризу његова најновија биографија од Луја Мадлена[1]) у две опсежне књиге. Мадлен је за ову Фушеову биографију употребио не само до данас познати материјал, већ и масу непознатих писама Фушеових и његових познаника онога времена.

Што је најважније, користећи се овим до данас непознатим архивским материјалом, Мадлен је успео да нам да сасвим супротну слику Фушеа од досадашње. Истина, он га не брани у многим поступцима, које је Фуше починио, и не представља га као неког свеца, али по њему Фуше не представља „тип сваког неваљалства." Разуме се, да је Фуше као и сви велики људи онога времена, пристајао најразноврснијим синтетима. 1816. год. писао је о њему намалетност Сержје као о „човеку, који се њиме диви, да на пролеће добије нову кожу;" други су га упоређивали са Тибериј ем и Цезаром Борџијем, а трећи називају га „главоседом револуције". Цео се свет такмичио да га назове именом, које би било довољно, па да и најгоре жуде од њега одстрани. Бонапартисте, роајлисте, јакобинци, католици и језуита такмичили су се у проналажењу што увредљивијег епитета, да би у историји представљали успомену овог човека у најружнијој светлости. Од тих епитета још су најпознатији били они, који су га називали: хуљом, кукавицом, дупежом, отпадником, неверником, џелатом, који је од главе до пете попрскан невином крвљу итд. Мадлен је одиста узео на себе тешку мисију, да измени у неколико већ створену легенду карактеристику Фушеову.

Мадлен не одриче да је Фуше био „неваљао", али иначе доказује, да је оно време безусловно потребовало једног таквог „предестинираног полицајца." Фуше је био апостол, који излаже веру у коју је и најдубљим убеђењем веровао; равнје чак једног духовног завода на страху и частољубљу поставе на један пут апостол безверја, који са отпадничком енергијом споје бивше једноверне гоне, охтаре руши и Бога, кога је изјутрено, хоће са свим да избрише из успомене осталих. Мадлен не пориче, да је Фуше као џелат у Нанту и Лиону бесније и, што је горе, да се тим делом и поносио. Фуше је гласао за смрт Луја XVI. не из неког уцртраћеног уверења као Карно, или из слепе страсти као Дантон, већ просто за то, што је већина за то била. Мадлен ни то не спори, да је хладнокрвни Фуше варао и обмањивао све, који би му се приближили као и оне, који су га за извршење њихових планова требали. Фуше је био умотвина у шестинеделјама и то су знали и Робеспијер и Талијен, Бара и Сије, Таљеран и Мира. Местерних и Велингтон, Блак и Карно, Лафајет и Бонапарта, као и сви Бурбони. Поред свега тога, Мадлен је с успехом дао један портрет, који се у многоме разликује од досадашњих Фушеових портрета.

Фуше је као министар полиције управо исту пропородицу, као што никад пре њега није била. Мадлен цитира изворе, по којима је Фуше био инсилеска, да полиција треба да буде само „помоћница праде," она по њему не сме бити истраживања, не сме представљати никакву репресивну већ само превентивну силу. По њему, полиција, као превентивна сила, треба у првом реду да познаје скоро и скоро све редове друштва. Због тога је Таљеран често пребацивао Фушеу, да се у све меша, на чак и тамо, где га се стварно ништа не тиче. Фуше је за време његова министровања у истини био најтачније сбавештен државним у Европи; пусти његове полиције дошрала су у све крајеве, не само на континенту, већ и преко мора у Енглеској и Америци. Никад пре и никад после њега, није у Француској била тако раширена полиција под једном чистом руком као под Фушеом. Као што је она била његова творевина, тако је са њим она и нестала. Он је у њу улио живота и еластичности, да је у свако доба свакој замери против царства могао стати ногама за врат и у клопци је угушити. И ако Мадлен тврди, да није истина, да се Фуше користео својим агентима, да би инсценирао комплоте, те да се на тај начин показе цару као „човек без кога се не може бити," — иначе је Фушеова полиција била на злом гласу.

Али, на нолико да је Фуше као Министар полиције желео, да му се свет диви и у исто време, да га се плаши, иначе је он много полагао на то, да у свима круговима има добре пријатеље. Зависта је невероватно, да су приликом отпадника обасипала баш приликом достојанствењима највећим пријатељством; да је гонилац и мучитељ аристократије, на чак и краљовубаца у сен-Жерменовом предграђу био најрадије виђени гост у салонима принцезе од Монморанси и Маркизе Кастенове. Фуше који је био страх капиталиста, поштао је доцније њихова нада и уздање и савременици су били сведоци, када су избори за парламентарне, да су се банкари отимали на биралишту, но ће пре за њега гласати и што више гласова на његово име грунисати. Он, који је мајошку Наполеоновом постао Херцег од Отранта и окружио се свима знацима једног грандсењера, није се либио, да и даље одржава интимне односе са јакобинцима на предграђа сен-Антоана исто онако као и са представницима републиканске прошлости, као и својима конституционалиста, Лафајетом, Барером, Карно-ом, г-ђом Стаел и Бенжаменом Констан-ом, Ђенерали Жино, Пој, Мира, Бернадот, Журдан, Маро били су исто тако његови пријатељи. У свима салонима њиова царства он је био радо виђени гост, а пред жена Наполеонова, Јозефина третирала га је као члана породице. Ван сваке је сумње, да је он био „неваљао" не би до тог резултата дошао. Огромна средства, која су му као шефу полиције на расположењу стајала и помоћу којих је могао да прши известан притисак — иначе не могу да објасне ту загонетку. Фуше је био државник, а не само полицајац и то нам може све и да објасни.

Као државник он је прво себе познао, он је прво себе умеравао, на онда друге. У сваком свом кораку прво је имао пред очима државни интерес, на онда интересе појединаца. Он је као министар полиције требао да гони јакобинце, роајлисте и све опозиционаре Наполеонова царства — али их је у место тога државним Фуше штитио од царева гњева убјављајући цареве наредбе. По природи Фуше није био осветољубив. Код њега је хладан рачун водио ирву реч и за то је био против сваке насилне реакције и тако постао изразити представник „Златне средине".

Фуше је као политичар врло брзо нелко мишљење и у току живота нскакао из партије у партију, као што његова дуга каријера показује, али је по своме приватном карактеру представљао нлаи једну симпатичну појаву. Његова спољашност истина није била привлачна, шта више његово хладно мртвачно лице одбијало је, али ко га је у кући обишао изненадно би се да у њему нади најпажења мужа и оца. У оно доба лакога морала и моралне нодкилалости пружа тај можда најнеморалнији политичар свих времена слику брачне среће и норности. Фуше је био најсрећнији кад су била око њега његова деца. Фуше, који је хтео да буде богат човек, јер је у њему гледао најутицајнија фактора у свету и дозвољењем на час и недозвољењем начином стекао имање од 12—15 милиона франака тај богати Фуше живео је у својој кући најскромније што се може замислити. Он је био непријатељ свих радости, које човека могу подјарити, за то је и био необично умерен у јелу и пићу и остајао је за столом само непозвано тренутака. Он је знао само за једну страст и она је била жеља за влашћу.

Његова цела каријера то показује.

Од скромног наставника теологије постаје он мородаван чиновај конвента, а

[1]) Fouché, 1759—1820 par Louis Madelin, agrégé d'histoire 2. св. Париз. Librairie Plon.

од шефа полиције под директоријумом највећи министар полиције кога је свет до данас познавао. Својим положајем он улази у све значајније политичке догађаје у свету и то његово учешће у добу од 1792 до 1815. осигурава му за сва времена место у светској историји. У послове, које је предузимао, није допуштао нико да му се меша, па чак ни Бонапарта. Као политичар он је имао врлина цијл пред очима: хтео је резултате реализације да помири са царством. Он је стајао на том гледишту, да се престо Наполеонов не подиже на рушевинама, већ на установама револуције. Својом енергијом која му је на расположењу стајала и мудрошћу којом је владао он је хтео да царству сбезбеди јак и трајан режим. А то се могло само једном умном и јаком разграната полицијом са задатком да одржи ред на и по цену утушења слободне штампе, збора и индивидуалне слободе.

Фуше је први предложио цару развод брака с Јозефином, да би омогућио нов брак као и наследника престола новој царевини. Исто је тако Фуше утицао на Наполеона да простане ратовати, сматрајући да су ратови опасни за цара и његов живот. Због тога је желео мир са Енглеском, да би на тај начин олувео реалистичким конспирацијама сваку подлогу. И ако се Наполеон често није слагао с политиком Фушеовом иначе га је сматрао као човека и сарадника без кога не може бити. Тај човек у потпуни неуморне енергије импоновао је цару, који је волео енергичне људе, ма се с њима и разилазио у мишљењу. Наполеон је у њему видео духовитог и вредног министра, који се с њим слагао у двема тачкама: обоје су бескрајно мрзели парламентарни режим и слободну штампу.

Наполеон је знао за Фушеове везе с опозицијом као и наде које су све партије на њега полагале. Али је видело, да је крв Луја XVII. нањеју Бурбона и његова министра створила непремостиви јаз.

— Ви сте, — рече му цар једнога дана, — гласали за смрт краљеву?

— Тако је, сире! — потврди ваздан хладни министар полиције. — Али је то прва услуга која ми је пала у део да нашем величанству укажем!...

Наполеон се особито радовао што је Фуше ваздан био спреман на одговор и то духовит одговор, и ако га је честим занитканивањем хтео довести у забуну, на да му то нинад није пошло за руком.

— Шта бисте ви радили, — запита га једном, — кад би ме случајно погодио метак из топа или на други начин ако изненада погинем?

— Сире, — гласно је одговор — присвојио бих само толико власти да ме догађаји не би преухитрили!

— А ја вопре heure! — узвикну цар.

— Та то је коцкарски!

— Али би било потребно!

Наполеон, пред којим је тако рећи цео свет дрхтао, осећао је у себи необјашњив страх од Фушеа, који је био једини кога се Наполеон по мало плашио. Инстинктивно предосећао је цар, да његов министар полиције нема ни скрупула, ни морала ни савести, и да ће једног лепог дана онако исто енергично радити на његовом палу као што је 18. брумера IX. новембра 1799.) радио на његовом дизању.

Наполеон је одиста с правом био јако забринут, да ће га тај партуз у нештини, да се под сиима оволностима, на и о трошку других, одржи на висини, — хладно и неочекивано издати, као што је Робеспијера и Барас-са принео на жртву под утицајем свога нагона самосодржања. Наполеон неповерљив према Фушеу отпушта га 1802. Али већ после две године принуђен је да га праћа опет на положај министра полиције. Док је био ван власти Фуше развија огромну делатност на чак конспирише и с Талеранном против Наполеона.

Доченавши се власти, Фуше преговара с Русијом да Наполеона ожени једном великом кнегињом, али у исто мах он води преговоре и у Бечу и жени цара Маријом Лујзом. Кад је цар Фрања испрашао своју кћер, проворучио јој је Фушеа као „корисна човека". Али тек што је Луиза ушла у Тиљерије, Фуше је имао да надзрки тешку борбу за свој портфељ. Сви реакционарни елементи на двору беху се згруписали, да Фушеу отму портфељ. Али Наполеон и ако се плашио своја министра, дуго је оклевао да послуша другог. Тек кад је дознао, да Фуше за његовим леђима и на своју руку покушава с Енглеском да закључи мир, најзрно га је без икаква милосрђа. Правећи алузију на Фушеово тискање да се разведе а сад опет са с Енглеском закључи мир рекао је Наполеон у Conseil-у:

— Не могу да имам више вере у министра, који једног дана завлачи нос у моју брачну постељу, а другог дана у мој портфељ!

Поред свега тога никад Фуше није био популарнији него баш том приликом.

После тога Фуше се појавио тек 20. марта 1815. оног значајног дана када је Наполеон, пошто је побегао са Кбе, ушао у Париз. Цар је сад хтео све странке да праве себи, те за то је и Фушеа морао придобити. И тако је и против воље Наполеон био принуђен да му уступи портфељ министра полиције. Фуше је био пресрећан што се опет дочепао власти. Њега није ни најмање жењирало, да прими портфељ из руку онога, кога би до пре пратког времена најрадије предао у руке мучких убилаца. Али на несрећу Наполеона. десило се, да је његов министар убрзо дошао до сазнања, да су избројани дани његова господара и да се он неће моћи одржати против целе Европе.

— Он ће морати концем маја, — говорио је Фуше — отпутовати к војсци. Чим оде, ми смо господари терена. Уклимо на послетку да и добије једну или две битке, трећу мора изгубити и онда отпочиње наша улога!

Али и Наполеон у тајности спрема да подмети ногу своме министру полиције, пошто је открио његову интригу са Метернихом.

— Херцег од Отранта — говорио је Наполеон — надаје ме и ја ћу се с њим већ разрачунати...

И он се доцније горко кајао, што није Фушеа стрељао.

Од тог тренутка Фуше даје једну одвратну слику. Он пара, лаже и обмањује све: и Наполеона и Карло-а и Кулевпура и Велингтона и грофа Артоа, да на послетку он — краљеубица! — поставе министар полиције и под Лујем XVIII. Човек и нехотице мора скинути кану пред тим мајстором политичких интрига, — ако у општо та нештина заслужује извесно одликовање.

Пошто је Фуше удесио с Бурбонима ок форме ради пропламова Наполеонова сина као Наполеона II, у чију се корист цар одрекао престола. За тим је кутао и кад су Бурбони ушли у Париз — поставе је опет министар! Кад је 24. јула 1815. год. потписао указ који му је Луј XVIII. наредио да напише, којим се протерују бонапартисте и јакобинци, — сетише се родјелисте, да је и Фуше гласао за смрт Луја XVI. На један пут се диже урнебес против тог „Monstre souillé de tout les crimes", који га је на послетку и на свагда срушио с министарске фотеље.

Богатући на Француске једва се на ће Метерних смиловао и допустио му да се сврати у Аустрији. Фуше је рачунао да ће га опет познати у Француску и моћи га да прими портфељ министра полиције. Али разочаран у тој надежди и телесно оронуо ударе га капља 26. децембра 1820. Умро је на туђој земљи у Трсту где је и сахрањен. 1875. год. Његов унук пренео му је кости у Француску.

То је у кратким потезима приказ најновије биографије Фушеове, која је од почетка до краја не само пуна занимљивости већ и поуке.

—L.

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Прича је била доста добро измишљена и ја нисам имао разлога да Масона утеривам у лаж; на против, потпуно сам његово казивање и, на крају крајева да немесар поверовао. „Имаш ли исправе?" упита мене. Изучени „дозволу за пребивање", који су оцени као исправну и моје ослобођење би решено. На лицу Масоновом огледало се видно задовољство кад је чуо речи: чистите се које су мени биле упућене. То је био уговорени знак за моје пуштање у слободу, а он је био толико радостан, да је морао бити сам над нпје то приметно.

Лопов је био ухваћен, али је требало пронаћи затачину код које је био сакрио стварн. Претрес је одиах продужет. Тет — а — Мор би извенада, кад се најмање надала, ухваћена са покрадеиим стварима, које су је теретиле.

Масона после одведоше у главну полицију. Сутра дан, по обичају који код лопова постоји од памтивека, пошао сам

му један хлеб од две оке, једну шункицу и мали тапир. Јавили су ми да је био несма дирнут овом пакљом, и још не сумњаше да је овај, који му то чини, управ његовој погибији. Тек у Терјану дознао је да су Жан Луј и Видок једно исто. Тад је сместило једна особит начин одбране. Навео је да сам ја извршио прађу за коју је он оптужен и да сам њега набавио да ми покрадене ствари пронесе. Али му ова прича, и ако ју је он пред судом на дугачко разано, није ништа помогла; пошао је осуђен на усамљеничка затвор.

После кратког времена присуствовао сам као је хватао полазио. Масон, који ме није био видео од као је затворен, сиђе ме преа решетку.

— Ено! рече. То сте ви, господине Жан Луј; ви сте тај што сте ме спаковали. Ах, да сам ја знао да сте ви Видок, дело бих вас исчастио.

— Ти си сам тражио ћаволе. Зар ме ниси познао да ти правим друштво?

— То је истина, али ми нисте казали да сте *ајенас* (шпијун).

— Да сам то казао издао бих своју дужност, а то тебе не би опречило да и даље *чорем* (крадеш) само би можда ово наминљено дело остављо.

— На пиан ви сте лопов. Ах, ја што сам имао добро срце! Слушајте. Волео бих ре да останем овде догод ми душа траје у телу него ли да се за љубав слободе осрамотим као ви.

— Сваки има свој укус.

— Красан је твој укус!.. Шпијун!.. Зар је то добро?

— То је увек боље него красти; у осталом, шта би без нас радили поштени људи?

На ове речи он пште у смех. „Поштени људи? поновн он; морам да се смејем и ако ми није до тога. Поштени људи! Шта ће радити? Бутите, слабо ви марите за то. Докле сте били у казненом заводу друкчије сте гукали.

— Нека, братиче се он, рече један од осуђеника који нас је слушао.

— Он! повика Масон; неће он то никад хтети, а кад би хтео, у добри час! тај може свуда.

Кадгод сам послом пшао у Бисетр био сам сигуран да ће морати изражавати овакве прекоре каква ми је Масон учинио. Ретко сам се уздржао у разговор са осуђеницима који су служевали, али нисам ни избегавао да им одговорим, јер сам се бојао да не помисле, не да ме жрзи, него да ме је страх од њих. Кад се нађем у присуству неколико стотина злочинаца, који су сви имали разлога да се жале на мене, јер су сви пропали кроз моје руке или руке мојих агената, којимће се за ни је било неопходно показати се одважан, али ова одважност није ни напад била потребнија него онога дана кад сам се пра нут пођавно у средини овог страшног народа.

Ја сам, решен да савесно отправљам дужност коју ми је поверена, постао главни агент полиције безбедности тек пошто сам брижљиво прибрао све потребне за ме сам мислио да су ми потребни. Сматрао сам за корисно да у памети средим колико год је могућно више описа свију лица која су била судом каљена. На тај начин ја сам био способан да их познам ако би кад побегли, а кад им ухтене назад биле ми је лако да их надгледам. Зато сам позвао г. Хавра да ми дозволи да са сврши помагачима идеја у Бисетр кад се буде пришло овиђање, ради гледања осуђеника, као оних из Париза тако и оних из провинција, који су обично довођени у Бисетр ради оживања. Г. Хавра ми је правио много примедбе да би ме одвратио од тога пута од кога он није видео толико корисно колико је видео опасност којој се излажем. „Извештен сам, рече ми он, да су се осуђеници договорили да нас бију. Ако одете тамо кад се спрема ланац дићете им прилику, коју они тако дуго очекују, и, пре ни, макакве се предострожности предузеле, ја не одговарам за вас". Захвалио сам шефу за њихову коју ми указује, али сам имао намалне да ни одобри и он најзад пристаде.

Онога дана кад је се имало извршити описање одем уБисетр на неколико мојих агената. Уђем у дворште; у истом тренутку чу се страшно урликанје; ја ници: доле шпијуни! доле разбојници! доле Видок! дознаван су са свију прозора, на којима су се затворени. поиеђе се на размена својих другова и наслони главе на решетке, скупили били у гомиле.

Пођем неколико корака; узвици се удвоје, Са свих страна вазлух је трештао од грдња и претњи смрћу; заиста то је био пакленн призор: на лицима оних канибала огледаше се и жељ за крвљу и жеља за осветом. Цео завод беше обузела страшна харма; нисам се могао одбранити од утиска страха; пребацивао сам сам себи непромишленост и нало је требало на да се вратим; али наједиапут, ја се осетих храбар. „Шта, рекнем у себи; ти нисн дрхтао над сн свих разбојнике хватао по њиховим јазбинама; овде су сви затворени а тебе страх од њихових гласова! Неће валда погинути; треба се одупрети да не помисле да су ме застрашили!"

Ово решење, које више доликује нишљењу, које сам желео да о мени имају, било је довољно брзо да се не примета моја слабост. Охрабрих се тако и не сумњајући ништа више гордо сам пређетао очима све прозоре, чак сам и пријазно онима у приземљу. У овом тренутку затворенци као да добише нов наступ гнева; то више нису били људи него дивље животиње које реч у; бешо толика узрујаност и јух да је изгледало као да ће се Бисетр из темеља срушити и као да ће се његови надови расклопити. У сред ове харме дан знак да хоће да говорим и, после буре која затиште, сваи је хтео да чује. „Спотови, поничеви, шта се дерете? Кад сам вас хватао требали сте се бранити а не викати! Шта добијате од тих узвреда што ми их шаљете? Сматрате ме за шпијуна! Чуо! Јест, ја сам шпијун, али ви сте то такође. Међу вама има много њих који су ми доказали и нудили се, под условом да не буду каљени, да ћу ја њима пријатеље, на шта ја нисам на хтео ни могао пристати. — Ја сам вас предавао суду јер сте били криви. Нисам вас штедео, признајем, али због чега бих вас морао заштићати? Има ли међу вама мајар кога нога сам уповао слободног и који би ми могао пребацити да сам икада с њим „радио"? А после, да сам и био крадљивац што ни ничим не доказујете, ја сам био вештији и срећнији од вас: ја нисам никад био ухваћен. — Чекам да ми се покаже ма који протоко, који ће утврдити да сам био оптужен за крађу или превару. Навесите ми једно дело, једно једино и ја ћу признати да сам већи лупеж од свих вас. — Будите ми залог? Нека она, који не најгрше грде, искрено одговоре, зар нису сто пута заслужили да узују моје место?"

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

Ломброзова награда. Чувени Ломброзо одредио је тестаментом суму од 500 динара да се сваке друге, год., а за сво време докле буде излазио његов *Архив Криминалне Антропологије*, надаје, као награда, за најбољи рад или проналазак на области оне науке. Породица његова повисила је ову суму на 1000 динара, и стављена је на расположење одбору за приређење *осмог криминално-антропо-лошког конгреса*, који ће се одржате 1914. год. у Б. Пешти. Радови, који претендују за награду, треба да буду публиковани у времену од 1911—1918 годиие закључно. Додељивање награде извршиће се на самог конгресу. Одбор за организовање овог конгреса састављају: професор *Аншбенбург* (Келн), професор *Балот* (Б. Пешта), професор *Енрико Фери* (Рим), Др. *Ханс Курела* (Беч), Др. *Гина Ломброзо-Ферерро* (Турин) и професор *Сомер* (Гисен).

Отисци зуба као доказ кривице. Пре кратког времена извршена је крађа сопственику једног пољског имања у Мотреју (Француска). Крадљивци — могло бити. бантовани — обио је, преко ноћи, врата на кући, и испретурао све ствари по собама тражећи новац и драгоцености. Пошто ипак могао ништа наћи, сврати, онако аут, у кућу, и добро се нађе. Одам приликом загрлио је и једно парче путера, које се ту налазило, и у коме је, и незнајући, остазио јасно отиске својих осамнаест зуба, од којих је један био сломљен. Осумњичен, ухапшен је одмах, али пошто није хтео признати кривицу. Да би га убедило, исподнми му пароди да загрлио ново парче путера на исти начин као и онај путер у кући. Како су отисци зуба у новом путеру одговарали потпуно отисцима зуба на путеру из куће, то је приступљено нарди њихових калупа у гипсу. Добивени калупи били су потпуно идентични, што је несумњиво доказивало, да је осумњичени загрлио оно парче путера из куће. Ви-

дења ово, он је признао кривицу и имеповано лице коме је већ био продао белосвеца.

Међународни конгрес за заштиту деце. Иницијативом и под заштитом белгијског краља одржаће се у Бриселу јула месеца тек. год. *међународни конгрес за заштиту деце*, чија ће се главна задатак састојати у изналажењу путева и начина за побољшање материјалног, интелектуалног и моралног стања деце. У овом циљу конгрес ће нарочито испитати да ли су права деце данас довољно заштићена грађанским законима и уврдити основе правосуђа, које ће најбоље одговарати њиховом стању. Рад конгреса биће подељен у две секције: прва ће се занимати *деном, моралном напуштеном*, а друга *општом мизером деце*.

Прва секција обухвата она питања:

1. *О надлежности судова за децу;*

2. *О организовању надзора над децом условно отпуштеном;*

3. *О неморалној деци*, и

4. *О старатељству над омбрачном децом.*

У другој секцији расправљаће се:

1. *О статистици дечјег морталитета.*

2. *О побољшању мизерских прилика код деце;*

3. *О заштити деце ван родитељског домицила*, и

4. *О најбољим мерама за заштиту деце од алкохола.*

Поред овога, на конгресу ће се још дискутовати питање *о стварању једног интернационалног бироа за заштиту детињства*.

Пешачки саобраћај у Берлину. Циркулација у великим градовима из дана у дан све је тежа и опаснија како због натомилалости становника тако и због развијености саобраћајних средстава, а нарочито аутомобила и велосипеда. Питање ово на дневном је реду готово у свима већим центрима, и задаје озбиљне бриге полицијским и општинским властима. Пре кратког времена берлинска полиција покушала је да га реши у опом његовом делу који се односи на пешаке, задавши *наредбу о пешачком саобраћају*, који представља новину у овој ствари. Важније одредбе те наредбе оне су:

1. Пешаци су дужни ићи десном страном тротоара или стаза, за њих резервисаних, и разминоилазити се увек у десно.

2. Ко хоће да се задржи на тротоару или стазама, може то учинити на месту са кога неће сметати продајницама.

3. Свако непотребно задржавање забрањено је на улицама које су резервисане за кола, кошанице и скатиње, и

4. На раскршћима и местима, где полицијски органи регулишавају саобраћај, пешаци не могу прелазити преко улица док се колски саобраћај не заустави.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Стеван Н. Илић, писар општ. гуљајанске, пита нас:

„У 1903, 1904 и 1905 год. био сам мјађи писар у општ. гуљајанској. У 1906 год. регрутован сам и ступио сам у војску, у којој сам одслужио свој рок од годину и по дана. По одслужењу свога рока поново сам ступио у исту општину на млађег писара.

Како се сада траже општинске делопође за новоослобођене крајеве, а ја сам вољан ићи тамо, молим уредништво за објашњење, да ли ја имам права бити општински делопођа и без испита, пошто сам ја већ ступао у живот данашњег закона о општинама био три године млађи општински писар?"

На ово питање одговарамо:

Закон о општинама у свом чл. 114, где су прописани услови за општ. делопође, тражи само то, да је изабрано лице било три године писар или делопођа у којој општини до ступања у живот тога закона, а то је до 24. XII. 1909 године, па да може без испита бити општински делопођа. Закон не прави питање од тога, да ли је то лице било у својству млађег или старијег писара, те за то ми сматрамо, да питач по закону има права бити данас општински делопођа без полагања прописаног испита. Наравно тражећи то знање, он се мора снабдети потребним уверењима о томе, где је све и колико био општински писар до 24. XII. 1909 године.

На питање суда општине јакопанске од 14. I. 1913 г. Бр. 49, навештавамо га, да му уредништво сем оних објашњења, датих у 47 броју Полицијског Гласника за прошлу годину, и у 3, броју истог листа за ову годину, не може дати никаквих чланова и службеника. Ако су неопходни неки нови надзори за замењење општинским службеницима, и ја се налазе на граници, суд може поступити по чл. 10. закона о окружним, среским и општинским буџетима, а никако, да накнадно вотира у оногодишњем буџету прошлогодишње плате одсутних службеника.

Суд општине дозничке, у срезу ваљевском, актом својим од 15. I. 1913 Бр. 73, пита нас, да ли у ово доба, док траје ратно стање, имају права општински судови, да наплаћују од грађана разне таксе у корист своје касе по грађанским и кривичним предметима и по разним достављања, јер се многа лица изговарају, да сада не морају плаћати такве.

На ово питање одговарамо, да никојим законом није обустављена нити одложена наплата разних такса по закону о таксама за акте, којима се поједу спорови и предузима извесан службен рад. Ко траже какав рад власти, мора платити и таксу прописану за тај рад.

Само таксе са осталим трошковима и досудама, *које су досуђене извршним пресудама или решењима било грађанске било кривичне природе*, не могу се наплаћивати док траје рат према чл. 1. закона о продужењу рокова плаћања (в. бр. 222 Српских Новина од 2. X. 912 год.) и чл. 8. правила за извршење тога закона (в. бр. 228 Српских Новина од 9. X. 912). Те наплате одложене су према чл. 3. пом. закона Краљевим указом до 17. марта ове године.

Суд општине јаловик-наворске, актом својим од 16. I. 913 г. Бр. 94, упутио нам је ово питање:

„У 10 броју *Балкана* од ове године под насловом: „Незаконитости у Нишу" износи се један случај принудне наплате кирије и том се приликом наводи, како постоји неказна скупштинска одлука, по којој сви који обвезници не плаћају државне ни друге данажине за време рата, а суду овом није ништа познато о тој одлуци.

С тога се моли уредништво за објашњење, да ли доиста постоји онакна скупштинска одлука и ако постоји, важи ли и за она лица, која суд општински задужала за време рата због неспособности новчаном казном, на неће да плате казну те им суд мора да врши принудну наплату?"

На ово питање одговарамо:

За питање, о коме је реч, постоји закон са правилима, које смо напред поменули у предњем одговору на питање суда општине дозничке. По члану 1. пом. закона *продужени су рокови плаћања* по свима тамо побројаним обвезама, на биле те обвезе којих обвезника или не. Само закуне — кирије дужна су уредно плаћати она лица, која нису употребљена на војну службу. По томе члану закона као и члану 7. правила за извршење тога закона сва плаћања јавно — правне природе не подлежу под одредбе тога закона. Према томе сваки је дужан и у току рата плаћати: порезе, таксе, царине, разне приврезе како државне тако и самоуправне. Докле је продужено плаћање за обвезе по чл. 1. пом. закона рекли смо у предњем одговору на питање општине дозничке.

Према чл. 8. правила за извршење пом. закона општински судови могу и дужни су извршивати све кривичне пресуде и решења по *кривичном делу*, јер је одложена наплата само *грађанских дела* таквих пресуда (досуђена такса, трошкови или накнада). Према овоме општински судови смеју извршивати наплату новчаних казна по својим кривичним пресудама, на мапар морали преступати и принудној наплати.

Из овога одговора морали смо да или непознати дописник у „Балкану" није добро разумео овај закон, или општински суд није добро разумео дописника.

Дајући овај свој одговор, ми изјављујемо своје жаљење због тога, што један општински суд односно његов писар, не зна чак и да постоји један закон и то један од најкоришћенијих наших закона. Ми препоручујемо суду, да набави тај закон и правила за његово извршење

на то све пажљиво прочита, јер ту има још одредаба, које ок мора да зна, а које ми нисмо додирнули, јер писмо питања.

На питање суда општине клековачке од 15. I. 913. Бр. 42, како ће и шта да ради рачунополагач, кад још нема одобреног буџета за 1912. годину, јер се буџет по завесној жалби налази пред Државним Саветом, — извештавамо га, да ће по томе питању наћи одговор у 2. броју Полицијског Гласника за ову годину у објашњењу, које смо дали на слично питање општине лопушничке. Нека суд поступи по претпоследњем ставу тога објашњења.

П. Јанковић, деловођа оп. рачанске, пита нас, да ли би ваљало приступати сада изради општин. буџета за 1913. годину, кад се већина грађана налази на граници, или би требало сачекати свршетак рата.

На ово питање одговарамо:

По нашем мишљењу треба предузети израду свију општинских буџета, па и оних за чије је решење потребна зборска одлука, у року, који је одређен законом о општинама. То ваља учинити, с обзиром на важност буџета за правилан рад сваке општине и то у толико пре, што се још не зна тачно време, кад ће у земљи престати ратно стање, а закон о општинама и иначе није прописао никаква ограничења о томе, са коликом се бројем грађана може доносити једна пуноважна зборска одлука, јер према чл. 51. пом. закона *збор решава са оном мањом бројем правних гласача, уведених у кабучми списак, колико је на збор дошло.*

Међутим, ми скрећемо пажњу питачу, да ово наше мишљење не мора за њега бити обавезно и да у сваком случају по томе питању треба да тражи одлуку надзорне власти.

М. В.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Светислав Ивановић, из Рођевца, који је одавно код Драг. Стевковића, из Скиајника, окривљен је за крађу. Стар је 16 год., плав, очију гавроватих, у одећу је од шајна.

Депеша Начелника Среза Ресавског Бр. 725.

Александар Стевковић, звани „Гоља", по занимању шпорер, одговара под Кварта Тетарајског за превару. Лични опис није јављен.

Акт Управе Града Београда Бр. 2159.

Сретен Рашковић, слуга, који је у последње време живео у Београду, осумњичен је за крађу. Стар је 25 год., средњег стаса, смеђ, бркова малих.

Акт Управе Града Београда Бр. 1321.

Светозар Уротовић, звани „Сека Перо", професионални коцкар и крадљивац, који одговара за више тежих кривичних дела, није до данас пронађен и ако смо му, у два маха у прошлој години, износили потеравице са фотографијама. Иако, међутим, несумњивих података за Светозар никуд није отишао из Србије, већ да се крије по унутрашњости и врши нова кривична дела. Он је стар око 45 год., висок, сувоњав, косе и бркова смеђих, очију жућкасто-плавих. Од особених знакова има: а) белегу од посекотине, у величини 2 см., у облику праве линије, правца косог, за 4 см. изнад превоја десног лакта; б) по грудима је јако мало, и в) на лицима има две мале белеге од посекотине.

Светозара тражи и Управа Града Београда и Начелници Среза Парапинског.

Александар Петровић, бивши столарски радник у Фабрици Шнајдера, у Београду, окривљен је за фалсификат и проневеру. Родом је из Угарске, стар 35 год., повишег. У свој бивши пребивалишта непознат му и сплиу.

Александар Петровић

Акт Комесара Чукаричке Полиције Бр. 199.

Михаило Микић, радник, из Београда, окривљен је за крађу. Стар је 27 год., плав, средњег стаса.

Акт Управе Града Београда Бр. 1250.

Владимир Мосуровић, из Чајетине, бив. келнер, оптужен је за крађу новаца Ђорђу Лазаревићу, келнеру, из Ваљева. Лични опис није јављен.

Депеша Начелства Округа Ваљевског Бр. 11403.

Рудолф Вартош, родом из Аустро-Угарске, стар 38 год., који живи у Београду под именом *„Иван Петровић"*, одговара за утају.

Акт Управе Града Београда Бр. 1539.

Јован Пољшцо, из Љубљане, проневерио је, пре неколико дана, 10.000 прона и побегао. Стар је 26 год., средњег раста, загасито подсечених бркова. Са њиме је отишла и његова жена Јозефа, стара 22 год., средњег раста, витког тела, смеђих очију.

Акт Управе Града Београда Бр. 2108.

УХВАЋЕНИ

Јосеф Совотружки, за кога смо у претпрошлом броју јавили да је 14 прошлог месца покрао свога бив. газду Фрању Јовдерсног, жобасичара на Кулиџе и побегао, ухваћен је 24 прошлог месеца на железничкој станици у Косовској Митровици. Приликом претреса код њега је нађено: 140 дин. у српским новчаницама од по 10 дин., 60 прона у аустријским новчаницама од по 10 прона, 16 комада турских лира од по 22·60 дин., 16 комада наполеона, 4 полунаполеона, 4 дуката, 2 комада по пола лире, 2 комада по четврт лире и 26 динара у сребру и никлу. Пошто краљевски од Јовдерсног није управо више од 100 дин., то је несумњиво највише још ноћу крађу, и то у непосредобењем кривењима. Он је у притвору код среске власти у Митровици.

Богољуб Стојаковић, одбегли осуђеник Пожаревачког Казненог Завода, чији смо потеравицу са фотографијом ишли у претпрошлом броју листа, ухваћен је, и враћен у завод на даље издржавање осуде.

Депеша Управе Пожаревачког Казненог Завода Бр. 186.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

Уредник Душан Ђ. Алимпић.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИХ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВИНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СТРУЧНИ ДЕО

О ИСТУПИМА [1])

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

V. *Иступ из* § 335 *к. з.* — „Да се казни у новцу од десет до тридесет талира или затвором до тридесет дана, који се у овом §, *који отровне ствари и лекове без дозволења полицијске власти држи и продаје*".

а) 1° Радња се састоји у *држању* или *продаји отровних ствари или лекова*:

(1) Под *отровом* се има разумети свака материја, која хемијским путем дејствује на људско тело тако, да и у малим количинама може проузроковати смрт. В. о томе Посебни Део § 17 I 2 *а*.

(2) Под *леком* се имају разумети сва средства, која се сматрају као лек.

а) Без значаја је дакле, да ли она дејствују хемијским или механичким путем.[2])

β) Без значаја је такође, да ли она заиста дејствују лековито или су у стању без таквог дејства.[3])

γ) Без значаја је, да ли служе као лек за људе или за животиње.

(3) Под *држањем* отрова или лекова има се правилно разумети држање истих ради продаје публици. Није дакле потребно, да се лекови или отровне ствари држе на каквом месту публици приступачном, нити у опште да се намера продаје своља може познати.[4])

(4) Пошто се вели само „продаје", то се овде не могу подвести остали случајеви отуђења.[5])

2° Радња је *противправна*, над се врши „*без дозволења полицијске власти*".

б) *Кривац*

1° *Извршилац* је сваки онај, који нема одобрења.

2° *Виност* није потребна.

в) *Казна*.

Поред казне прописано је, да ће се отровне ствари и лекови одузети и продати за рачун државне касе.

VI. *Иступ из* § 335 *а к. з.* — „Онај, коме је од полицијске власти лечење забрањено, вели се у овом §, ако *сопствене или унутарње болести иначе лечи, да се казни затвором од једног до десет дана*".

а) 1° Радња се састоји дакле у лечењу болести од стране онога, *коме је лечење било одобрено од надлежне власти*.

(1) Овде не спада дакле случај лечења од стране лица, којима није одобрено лечење. Против њих су прописане казне у Закону о уређењу санитетске струке од 1881 год.[1])

(2) Без значаја је, каква се болест лечи, и да ли је предмет лечења човек или каква домаћа животиња.

2° Радња је *противправна* онда, кад се врши од лица, *коме је лечење забрањено од полицијске власти*.

б) *Кривац*.

1° *Извршилац* може бити само лице, које је имало одобрење за лечење.

2° *Виност* није потребна.

VII. *Иступ из* § 335 *к. з.* — „Да се казни, вели се у овом §, у новцу до десет талира:

1. Ко у води рибу трује, као и онај, који кварну у трулеж пређашњу или тровану рибу продаје".

а) *Радња* се састоји дакле:

1° *У тровању рибе у води*. Тровање рибе се има узети да постоји, чим је у воду, где се рибе налазе, бачена каква материја, која је у стању да отрује рибу, т. ј. чија употреба може да проузрокује смрт рибе. Није дакле потребно, да је која риба заиста отрована.

2° Или у *продаји рибе отроване* или *кварне рибе, која је почела да прелази у трулеж*.

б) *Кривац*. — Виност није потребна.

в) *Казна*.

1° Тровање рибе у води предвиђено је и у Закону о риболову од 1898 год. У чл. 25 т. 4 овог закона прописана је новчана казна од 50 до 100 динара за ово тровање, и у толико је измењен § 335 т. 1 ст. 1., који прописује новчану казну до десет талира.

2° „За продану рибу, вели се у § 333 т. 1 ст. 2, новце да врати купцу, а раба да му се одузме и баци".

2. Ко у оред вароши или на текућој води више вароши или села свиње у обору држи, пак их не би на пряу опомену уклонио".

а) *Радња* се састоји дакле у држању свиња у обору у вароши или на текућој води више вароши или села.

1° Пошто се вели „свиње", има се узети, да треба *више* свиња да се држе у обору, што је једно фактичко питање.

2° „У среду варошки значи дакле у вароши у опште, т. ј. није потребно, да је обор баш у средини вароши.[2])

б) *Кривац*. — Виност није потребна.

3. Ко без дозволе дивљег предоносног звера држи".

а) 1° *Радња* се састоји дакле у *држању дивљег предоносног звера*, т. ј. дивље животиње, која човека може нападнути.

2° Радња је *противправна* онда, кад се врши „*без дозволе*". За давање овог одобрења надлежна је полицијска власт.

б) *Кривац*. — Виност није потребна.

в) 1° „Ако би у случајевима под бр. 3, 4 и 5 означеним дивља звер или ку-

[1]) Наставак рада, који је писан поред за ово време обављања због војних дужности.

[1]) Прот. *Frank* § 367 III 2, према коме овде спадају само средства, која дејствују хемијским путем.

[2]) Уп. *Frank* § 367 III 2, *Oldshausen* § 367.

[3]) Тако *Oldshausen* § 184, 5. Прот. *Frank* § 367 III 3.

[4]) Прот. у § 367, т. 3, немачког к. з., где се вели „ко продају држи, продаје или иначе другима уступа". В. *Frank* § 367 III 2.

[5]) Чл. 16 т. 7: „Ко нема каквоћу лекарску за вршење изузетог лекарског, ламарског и примаљског посла, а упусти се у лечење рана своја поправити, казниће се од 50 до 200 динара или затвором од 10 до 20 дана, према упорности и понављању преступа". — Чл. 24 т. 28: „Апотекар или трговац, који отрове са лозинкама продаје, ако се у лечење болесника упусти, против т. 15 овог члана, да се казни при пут са 200 дин., а други пут ако то учини, да му се забрани држати апотеку, отровне и лекарске ствари за свагда".

[1]) Уп. *Џенић* 882.

[2]) Уп. *Frank* § 367 III 2.

ћевина животиња, нели се у § 335 al. 2, коме вред напеза, кривац поред казне попређеноме и суд видарину да плати, а животиња се мора одмах убити или уклонити".

2° „Ако би повреда, нели се даље у поменутој al., опасна и смртоносна била, кривац да се преда суду, у колико се то њему по § 180 у кривицу урачунати може". У том би случају постојао реални стицај између повреде из § 180 и овог пступа.

(1) У § 180 al. 2 н. з. нели се „да би она чрез то нога опасно или смртоносно повређена", те се нарано има испитати напедени законски текст, у коме се нели „опасна и смртоносна". Довољно је дакле, да је дивља животиња нога опасно повредила, и ако она повреда није смртоносна. Под опасном повредом има се разумети тежа, не дакле тешка повреда у смислу § 177 н. з. В. о теме Посебни Дио I § 7 VI 7 в.

(2) Да би се применио § 180 н. з., потребно је, да је дивља животиња нанела поме опасну повреду зато, што ју је непредострожно чување оној, под чијим је надзором она. Потребан је дакле нехат од стране овог лица. Законодавац узима, да овај нехат не постоји, кад је повређени „животињу сам дражио и причанио, да га је повредила" (§ 335 al. 2 ст. 2).

4. **Коме је дозвољено држат предоносног звера држати, ако га с нужном предострожношћу не држи".**

а) *Радња* се састоји дакле у *непредострожном држању дивљег предоносног звера* од стране онога, коме је држање истог дозвољено. Зверје непредострожно држи онда, кад је опасан по људе, т. ј. над постоји могућност, да некога повреди.

б) *Кривац.*

1° *Извршилац* је онај, коме је одобрено држање дивљег предоносног звера.

2° *Нехат* није потребна.

в) В. 4.

5. **ко пусто или другу кућевну животињу, која уједа, боде или ногом бије, са нужном предострожношћу не чува, него ова вред коме каквоје".**

а) *Радња* се састоји дакле у *непредострожном чувању какве домаће животиње, која уједа, боде или ногом бије, услед чијег је она некога повредила.*

1° Чување домаће животиње је не предострожно онда, кад није учињено све што је потребно, да се ова учини безопасном за људе.[3]) Шта је пак потребно учинити, зависно је питање

2° Непредострожно чување домаће животиње само је онда радња под иступа из т. 5. кад је, услед истог ова животињ неког повредила, кад је дакле њене проузроковала повреда неког лица од стране оне животиње.

3° У случају кад је повреда наноса од животиње непредострожно чување опасна, т. ј. тежа (в. VII 3 в 2°), има се применити § 180 al 2 н. з., што је нарочно наглашено и у § 335 al. 2 ст. к. з. „Ако би повреда, нели се опасне, опасна и смртоносна била, кривац да се преда суду, у колико се то њему по § 180 у кривицу урачунати може.....[4])

б) *Кривац.*

1° Извршилац је онај, под чијим је надзором била домаћа животиња онда, кад је некога повредила.

2° Што се *нехоти* тиче, потребан је нехат, јер со он захтева и за случај, кад је повреда „опасна" (§§ 180 al. 2, 395 al 2 н. з.). На исто се разлога мора и овде узети, да нехата нема, те да према томе извршилац не може бити каквоје онда, кад је непређени животињу сам дражио (§ 335 al. 2 ст. 2 н. з.)

в) В. VII 3 в 1°.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

НАДЛЕЖНОСТ ОПШТИНСКИХ СУДОВА ЗА ШУМСКЕ КРИВИЦЕ.

(СВРШЕТАК)

Ова начелна одлука опште седнице касационог суда речито објашњава да не може бити изузета општинског суда од суђења не само кривица због заузећа шуме и шумског земљишта у општинској или сеоској шуми, него ни других иступих шумских прекрша учињених у овим шумама, које би се тражило по основу заинтересованости дотичног општинског суда у чијој је општинској шуми учињена каква иступа шумска кривица за коју је по закону о шумама надлежан општински суд. Разуме се да се против појединих чланова општинског суда који учествују у суђењу ових кривица могу чинити изузећа са других узрока који су лимитативно набројани у § 43. кр. пост. (§ 12. полиц. уредбе).

[3]) „Предострожност под пов. нели Пенф (132), та је, да се ви у затвору или дому у каквој двори или јоп обичаје, да му се не усуђ моте на полобије кресте од пеха, шикоња и т. п. изабрана нарушава; ако животиње, које боде или бије, постаната је предострожност, да со дело од луди поли и да се свака проблишујуће се опомене, да се уклоне.

[4]) К. С. узима такође, да „опасна" повреда не значи тешку повреду у смислу § 177 н. з., већ тежу, но бољашу, па ма сам била лака повреда по § 177 н. з. Тако у одлуци од 4. августа 1909. бр. 7336 вели: „Из тога што су повреде наноте уједом пса биле по капиштају пиштерова завода лаке природе, што дакле прачкалне повреде нису биле ни тешке, не може се наносте, пад чим треба разумети оно из т. 5 § 335 н. з. То је изнеђење потребно зато, што се применом § 180 н. з. и не траже, да је повреда тешка у смислу § 177 н. з., него да је повреда прикалена уједом пса, који је под сумњом, да је бан бесан, и који повреде увек и у свакоме случају тражи осетне, и које се с обзиром нарочито на могућа последице и по излечену ствар повреде јављају као опасне. Према то т. 5 § 335 н. з. односи се на случајеве свесне лакше. Зато закон и каже „животиња пред коме могућа која напађе и тако га дело само запашши или нагне да бежи, те овај може бити и падну у бегању, или ако животиња кога дочека за одмах и сам му пошкоди или му ударом или уједом нанесе само мању повреду и тиме подобно, дакле у свима таквим ерел, а не и озбиљну повреду тела, за коју случај и § 335 н. з. нарочит упућује на § 180 н. з." В. и К. С. 1910. Бр. 8465. (И. § 180, 5 и § 335, 2).

6). Члан 108.

И овај члан није прописано никакву казну за противправне радње које предвиђа, већ само накнаду учињене штете:

„за драва за огрев, која ко сече без „одобрења или осечена извлачи из шуме, наплаћивање се у имо накнаде:

„за једна кола, саоне, и т. д. од 4—10 дин. и т. д. И ове накнаде, које прописује овај члан треба сматрати као казне, јер ова одредба има казнени карактер. Против пресуда изречених по овоме члану има места жалби пред суду.

Остале одредбе онога закона које предвиђају друга иступа кривична дела у шумама, а то су чланови: 113. 114. 116. 117. изрично одређују још и казне, на које ће се кривац осуђивати поред накнаде штете. Ове су одредбе довољно прецизне и у примена не наилазе никаких техничка, с тога се нећемо на њима задржавати. Напоменућемо само да се количина потрпце коју одређује по члану 119. надлежни кмет са два одборника у присуству општењског сакобрано одредбама овога закона, пре но тарпен који одређује општински одбор, а казна за ово дело изрично по чл. 117.

Недопуштене радње за које су прописане казне у чановима: 122. 123. 124. т. 1—4. такође су иступна кривична дела и против пресуда општинског суда изречених за ова дела такође има места жалби првостепеном суду.

Поступак за извиђавање иступних шумских кривица и њихово суђење.

Закон о шумама није прописао никакав особени поступак за извиђавање и суђење иступних кривица које се казне по овоме закону. Према томе прописа полицијски уредбе који прописују поступак за извиђање и суђење иступних кривичних дела из части III нас. зак. наиазе своју потпуну примену и у извиђању иступних кривица које се казне по овоме закону. Испит сведока, саслушење, суочења и друге потребне радње које се иреде у току извиђања и суђења ових кривица морају се извршити у присуству изследних сведока. Само процена учињене штете мора се вршити сакобрано одредбама овога закона и извиђању казнаде коју је закон одредио при инкриминацији појединих кривичних дела посебно.

Члан 133. зак. о шумама изузетно од система доказа у прав. делима у општем праву, даје у шумским кривицама потпуну доказну вредност протоколу шумских органа: чувара, шумара и подшумара, за кривичну одговорност отпузеног, ако је овај протокол састављен под извесним погодбама, које је прописао ова члан. Те су пропене строго формалне тако да сваки дефенат у овоме погледу поништи номиновно неважност овога доказа. Државни шумски органи издају прописане штампане образце ових протокола који они попуњују, чиме ни је олакшано испуњавање ових формалности. Општински и сеоски чувари шума

имају те готове обрасце, а како су они махом неписмени, то њихове изјаве — саслушања — стављају на протокол само општинске деловође. Како ово протоколи по чл. 133. зак. о шум. имају потпуну доказну вредност за привичну одговорност и код иступника шумских кривица, које се учине у општинским, сеоским или приватним шумама, то је неопходно потребно да и ови протоколи општинских и сеоских шумских органа, одговарају у свему погодбама поменутог члана да би имали потпуну доказну вредност за виност оптуженога. Те су погодбе следеће:

а) оптужени треба да је ухваћен на делу у каквој шумској привици, или с душмана на путу из државне, општинске или сеоске шуме. Овај факат мора бити нарочито констатован у протоколу шумског органа које је кривца ухватио. Ако оптужени није ухваћен на делу у каквој шумској привици коју је учинио, или на путу с дрвима из општинске односно сеоске шуме, него на другом ком месту са објектама учињеног дела онда ће се такво стање како је било и констатовати. Само уписивање нескпитних околната у овим протоколима нема се нас правилно шкоде исправе у званичној дужности по § 111. пал. зак. о чему има доста примера.

б) Протокол (реферат) чувара шума мора се поднети општинском суду у року од 24 сахата, а најдаље на 5 дана. По пријему истог дужан је општински суд у року од 24 сахата изићи на лице места и у присуству чувара шума и окривљеног, као и општењског приватног лица, ако је привично дело учињено у приватној шуми, извршити увиђај који ће потписати чувар шума, кмет који је вршио увиђај или председник и два присутника. Ако за учињену кривицу не би било надлежан општински суд, дужан је овај протокол чувара шума са увиђајем спровести надлежној власти у року од пет дана. (Чл. 133.).

Свако пропуштање испуњења ма које од горенаведених погодаба повлачи немедовно неважност реферата чувара шума као потпуног доказног средства за привичну одговорност оптуженога. Неказ чувара шума које је поднео реферат у таком случају вреди колико и искаг обичног сведока, пошто се испита и на исти закуне.

Која су доказна средства за привичну одговорност оптуженога за какво иступно шумско кривично дело, у недостатку реферата чувара шума, било што је он неважећи са формалне стране, било што у опште не постоји? То су она иста доказна средства која служе за доказ привичне одговорности за друга иступна дела, а која су изложена у §§ 34. и 35. пол. уредбе. Ове одредбе налазе своју потпуну примену и код шумских иступних привица. Из ових прописа видимо да су: признање, сведоци, вештачки налаји и основи подозрење („кад се из појединих околности: места, времена, става, као и из доказатељства средством ствари, оружја, писама, и т. п. јасно показало да је он доиста то дело учинио, и најпосле кад се сведочанством његова кривица обелодањила и потврдила.“ — § 34. п. ур.) доказна средства за привичну одговорност оптуженога у иступним шумским привицама као и код других иступних привичних дела. Ако дакле, за какву иступну шумску кривицу оскудева уредан реферат шумског органа, онда ће се привична одговорност оптуженога морати доказати горе поменутим другим доказним средствима, само што се поменуте одредбе полиц. уредбе о истима због њихове непрецизности и нејасноће понекад и злоупотребљују. Због тога се поодавно тражи да се давашња полиц. уредба замени новом у модернном духу.

* * *

Нема сумње да је општинским судовима тешко наћи се у примени овога закона због компликованости његових одредаба које се односе на привице које подлеже суђењу општинског суда, и њихове нестручности за ову примену. При свем том, руководећи се једино осећањем праве и објективношћу могу се набећи погрешке од неизнанште примене нарочито ако се на одредбе које смо расматрали обрати боља пажња.

И. М. Станојевић.

ЕНГЛЕСКИ ДЕДЕКТИВИ

по

Вивијану Грају

Будина освета.

Нека дође, инспектор Вал, нареди управник Ферборов, дежурном чиновнику.

Тон којим је издато наређење, наговештавао је, да се десило нешто необично. Те је одмах примотио и инспектор Вал, чим је угледао управника, где седи за писаћим столом, и разгледа вечерње новине.

Затворите врата и седите, рече управник скоро нечујно, чим виде инспектора Вала, не дижући главе.

Вал послушно затвори врата и седе с друге стране стола.

Да ли сте читали вечерње новине? упита управник свог потчињеног.

Не, писам имао времена. Прочитајте молим вас „Тајмс“ на после да разговарамо. Читајте лагано, ја вас слушам.

Вал узе новине и поче читати. Наслов је био:

Тајанствена смрт. Убиство генерала Кбери. Будина освета.

Јуче око 4 часова по подне у Керзон-Хаузе у кварту Вест Кенсингтон, догодило се ужасно откриће.

Аделанда Фримантон, млада девојка, несописане лепоте, нађена је у својој соби мртва, са раном на глави. И ако је рана јасно показивала, од чега је наступила смрт, ипак никакво оруђе у соби није нађено; врата су била закључана, тако да је било немогуће ући у собу, где је извршен тајанствено убиство. Да је овде извршено убиство а не самоубиство, у то нико не сумња.

Керзон Хауз престављ огромно здање од 12 спратова, са удобним становима, у којима станују људи боље положаја. У првом уторник, у квартиру број 12 на последњем спрату доселила се девојка Аделанда Фримантол, кћи новојног генерала Фримантола, који је умро пре две године под врло тешким приликама.

Као јучерашњи догађај са Аделандом Фримантол има много сличности, са онима који се догодио пре две године, када јој на тако трагичан начин погибе отац, то ћемо ми тај догађај изнити читаоцима.

Историја о генералу Фримантолу, које су новине називале по начину извршења „Будина освета“ догодила се у оно време, када се генерал вратио из своје команде у Индији на стално становање у Енглеској.

За време његовог боравења у Индији, он је прибавио масу скупоцених ствари, чија је вредност од прилике износила 50 хиљад. фунта стерлинга. Све ове драгоцености припадале су једном Будином храму, и ако их је он узео по самом закону, без икаквог оспоравања са на које стране, ипак су старосеоци опоминали генерала, да ако их сам не врати, да ће раније или доцније бити убијен.

Генерал није обраћао ни најмање пажње на те опомене, задржа драгоцености, и кад се врати у Енглеску, са собом их понесе.

Заиста после навесног времена он је био убијен од свога слуге, кога је повео из Индије.

Тај слуга био је код њега још у Индији, и својом послушношћу, тако се донео генералу, да та поуди да с њим пође. Но још они нису стигли ни до Рајдинга, када једног јутра, пађоше генерала мртва, у соби са прострељеном главом. Опште мнење обратило је пажњу, на то, што иугла која је убила генерала била сребрна са ликом „Будо“ и натписом „освета“. Одмах се посумњало на слугу; он је одмах признао да му је било наложено од једне верске секте да убије генерала, за отимиу из разорног храма.

Убица је добио заслужну казну.

Наш сарадник одмах је отишао на лицу места и ту је интервјуисао гувернанту госпођице Фримантол, францускињу Блаиду Фуатон, о том страшном убиству.

„Госпођица је ишла у шетњу и кад се вратила, жалила је мало да се одмори, као што то увек ради.

Помогла сам госпођици да се раскомоти, и пошто сам добила наредбу да је око 5 часова пробудим за чај, удаљим се, и чујем како госпођица закључава врата.

Око 4 часа чух да се разби стакло на прозору. Осећајући да се нешто догодило, ја појурам на госпођици и пошушам да отворим врата. Ослушкивала сам, нигде ни звука. Тада јако викнем позивајући послугу; али људи су били далеко, и нико ме није чуо. Затим отрчим ина степенице да зовем у помоћ.

Ускоро дође полиција у остали. Врата беху изваљена.....

И то што сам очима видела не да се описати. Од ужаса зуби су ми цвоно-

тали. Госпођица је лежала положена на поду, а са њеног прекрасног чела цурила је крв. Даље се ничега не сећам, призор ме је потресао. Да ли сам дуго лежала онесвешћена, ја не знам? Повратила сам се, кад су ме неки непознати људи дизали с пода. У том моменту моја рука ухвати на поду неки округли предмет, који узех. И нехотице обратим пажњу на њега и ужаснула сам се када сам видела куглу исту, којом је пре две године убијен отац моје госпођице.

Писао сумњала да је то иста кугла, зато што другу није постојала. После процеса о убиству генерала Фримантела, кугла с ликом Буде узела је полиција и како је она попова дошла у руке мистериозног злочинаца, ја вам не умем рећи. Једино то смем тврдити до само смрти, да је то она иста кугла коју сам врло добро запамтила у прошлом процесу, у коме сам учествовала као сведок.

И тако поново се понавља мрачна тајна у Сватланд-Јорду.

Несумњиво, да би се разветлило треба уложити много труда. Дело се догодило не тако на прост начин, као што је случај са генералом Фримантелом, пошто на лицу места није било староседеоца-индијанца:

А сем тога, догађај је сам по себи врло тајанствен; прата су била закључана, а соба је на такој висини, да је било немогуће приближити се; сем тога са супротне стране провора био је зид суседне куће. Одакле је дошао и где се скрио убица? то је загонетка[1].

На шта ви изволите о томе, љубазни Вале, унита управнице, по свршеном читању.

При свега имам да напоменем то, да се репортер јако нара односно пушке. Кугла која је убила генерала Фримантела налази се у нашем музеју, а сама та претпоставка да је девојка Фримантел том истом куглом, којом и њен отац убијена, страда.

Мораи вам напоменути, да то што ви критикујете, од врло велике је важности. Кугла је из музеја нестала.

Нестала? изволи Вас са раширеним зеницама. Зар се то могло догодити. Па ко је могао узети из музеја.

Да је тако и сама Ваше се уверати. А ко је узео, то ће већ истрага разсветлити. Не смемо губити ни минута. Јамчим да ви то уметте у ваше руке. Узмите на себе да разсветлите ову тајну, и не заборавити да у овом догађају лежи част нашег надлештва, а и Министар тражи подробан извештај.

* * *

За време своје петнаесто-годишње службе, инспектору Валу, није се десило да има догађај са толико тајанствености, као овај, ипак та претпоставка није га плашила, већ се надао да ће брзог дана наићи бар на неке трагове.

Ко ли је могао украсти ово смртоносно оруђе Буде, размишљао је он, идући по каменом поду ходника у музеј.

У сваком случају на послугу не сумњам. Мислим да кугла није била од нелике вредности. Можда би је ко из радозналости и пожелио, али нико неће због тога да ризикује свој положај.

У том размишљању дошао је до врата која су носила број 135. Вал их отвори и уђе у пространу собу у којој се налазио музеј лондонске полиције или како су називали „соба ужаса".

При слабој вечерњој светлости цела ова колекција страшних предмета показивала је нешто ужасно. У стакленим ормарима мрачно су гледали мртвим очима гипсане маске, главе страшних убица, око којих је плавала жртва тишина.

Даље се виделе најразноврсније врсте оруђа, које су играле спортсману улогу у човечијем животу: ту су биле пожеви, каме, мачеви, револвери и т. д.

Мих. Јаковљевић.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Ова моја беседа, коју нико није прекидао, би примљена са подсмехом, а одмах за њом узвици и викање отпочеше поново, али ја нисам ништа више осећао до презирање, и, иначе ћут, постао сам бео смео, готове више него што сам имао снаге. Обрао се да ће осуђенике извести у двориште за окивање. Кад су по провизије малазили ја сам стао на прозор решен да скупо продам мој живот; очекивао сам да ће осуђеници оставрити своје претње. Призивао да сам у себи жељео да неко од њих потегне ручком на мене; толико сам био жељан освете. Тешко ономе који би ме дирнуо! Али ниједан од оних бедника не учини ни најмањи покрет; на мене су само падали страшни погледи на које сам одговарао овом одлучношћу која збуњују непријатеља. Прозивка се свршн; неко глухо жуборење отпоче као претеча поне лармс: грдили су ме попова. „Нек дође! Шту је стао на прата?" појављали су осуђенице изговарајући моје име са најмасиљим додацима. Изазван до краја овим увредама уђем са једним од мојих агената у сред ових разбојника од којих сам ја већину позатварао. „*Напред пријатељи! Храбро!*" викали су ми из ћелија затворенаци, који су били осуђени на усамљенички затвор, „*дохватите ту дебелу свињу, убите га, нек му не остане трага!*"

„Дете, господо, викнем робијашима, убите ме! Чујете ли како вако вам дају добре савете: пробајте!" Не знам колико се преображај тад изврши у њиховам духовима; моји понављањем сам им учинио некако по вољи и они се полако смиривају. При свршетку окивања, они ћуди, који су се закључали да ме униште, беху толико омекша да су ме многи од њих замолили да им учиним неке ситније услуге. Они нису имали разлога да се кају што су се ослонили на моју љубазност, и сутра дан при полазку, пошто су ми се захвалили, они су ми срдачно пожелели због. Сви беху промењени: они, који су јуче били најупорнији, беху постали покорни, смирени и готово понизни.

Ово искуство дало ми је један наук које нисам никад заборављао; показао ми је да са овакним људима треба увек поступати одважно; довољно је показати им то само једном прилином. После овога нисам пропустио ниједну прилику када је полазно ланац да не одем да мојим окивање осуђеника и изузев неких ситнијих случајева није ми се више десило да овако будем нападнут. Осуђеници су већ беги навикли да ме виде и ако не бих дошао изгледало би им као да им нешто фали, а готово сви су имали по нешто да ми поруче. Кад су подлегали грађанској смрти ја сам за њих био, тако рећи, њихов извршилац тестамента. Код врло малог броја од њих нежна осећања не беху угашена, али код свих мржња не траје дуго. За осамнаест година колико сам ратовао са великим и малим лоповима, претили су ми често; многи робијаши, чувени због своје неустрашљивости, закључали су се да ће ме убити чим буду слободни, па су сви испали криволетници и биће то још који пут. Знате ли зашто? Зато што је лопову прва, главна стварп, красти, и то га обузима целог. Ако не може да уради друкчије, он ће ме убити да ми узме кесу, то му је посао; убиће ме ако треба да уништи сведочанство које га може издати, в то му посао допушта; убиће ме да би избегао надзиравање казне, али кад је нашу надзака због чега би онда? Крађљивца не убијају тек само да им прође време.

Тридесет шеста глава.

Једне ноћи, од које сам полоњиру провео био по сумљивим местима на Главном Тргу, надајући се да срегнем кога од оних крадљиваца, што у добродушности коју стварају две три чаше рачуна, причају своје послове, раније, садашње и будуће, — вратио сам се приличио здоволан пошто сам на чисту штету пошао неколико часа шиширује (ракије). Кад сам био на углу улице Кутир Сен-Жерве сваким неколико лица шћућурених у једној капији. Према светлости уличних фењера опазио сам крај њих стпари које су покушавали да сакрију, али њихова бедина надаше у очи. Стварн у ово доба и људи које се крију по капијама кад не пада киша! Није требала никаква особита бистрина да све то сматрати као сумњиве ствпаи. Завлучио сам да су ти људи лопови а стварп плен који су заграбили. „Добро је, помислим у себи, правите се да не опажамо ништа; нећемо за вама; кад буду пред полицијском станицом пријавимо их! А ако буде друкчије нећи ћу до њиховог стана, запазићу број и јавићу их власти". Дакле, пођем својим путем правећи се да их не видим; јелва сам имао десетак корачаји кад неко ме зовну: Жан Луј! То је био глас некога Рошелота вога сам чешће виђао међу лоповима; станем.

— О добро вече, Ришелоте, рекнем му; кога врага радиш у ово доба овде? Јеси ли сам? Какав те је страшан погледа!

— Море, то није ништа, за мало што нисам пао *у бун* (уханпсеи) на булевару Тампл.

— Да палиош у њу! а зашто?

— Зашто! који ближе овде су *пријатељи*.

— Кажи ми бар носите ли украдену робу?

Пришао сам; цела се дружина на један пут диже и одмах сам познао Лапијера, Ломера, Леонара, Дибисона; сва четворица приђоше да ми покажу како им је мило што су ме видели.

Ломер. Одн срећно смо утекли; мени сре ће још дуга на узбугу, дај руку да видиш; опажаш ли како чини так-так?

Ја. Није то ништа.

Лапијер. То је зопза да сно имали велики страх; знам по себи: кад год су ме јурили *пандари* (жандарми) увек ми сре забуна.

Дибисон. Ја још Париска Гарда, а морали смо ићи скоро с њима напоредо.

Ја. Како сте глуни! Требали сте заустављати један ајакер да понесе ствари; као да сте почетници!

Ришелот. Почетници! Реци како хоћеш, али није било кола, а требало је побећи одавде и зато смо запали у ове мале улице.

Ја. А сад, куда ћете? Да ли могу да вам помогне штогод?

Ришелот. Ако би хтео да пођеш као невидница и да идеш с нама до улице Сен-Себастијан, где ћемо оставити ове ствари, добио би твој шал (део).

Ја. Врло радо, пријатељи.

Ришелот. Онда пођи напред и пази да ли кеш видети ког грађанина или патролу.

Одмах сам покушше своје девојке и ја пођем напред. Пут је био срећан! дођемо до куће без препреке; сви смо изули да не би тропали ногама над се пењемо. Пошемо се на трећи спрат; очекивали су нас. Једна се врата отворише полако и уђемо у једну пространу слабо осветљену собу, пођу је било закумпо један дрводељски калеф, кога одмах познах јер је био судски осуђеник. За срећу он неће ниће познао, али та је моје присуство онеспокојавало и учини ми се да сам чуо кад је, помажући да се ствари под крепет саприје, нешто полако питао, а по гласном одговору сазнао сам садржину питања.

Ришелот. То је Жак Луј, добар човек; буди спокојан, поуздан је.

Закупац. Добро, али има данас тозако достављача да не треба веровати ником.

Лапијер. Ћути, ћути. За њега ја одговарам као за себе. То је један *пријатељ* и Француз.

Закупац. Кад ви кажете ја се ослањам на вас; а пошијемо по једну.

Он се оде на једну столицу и пружив руку скиде са једног старог ормана шуву мешину. „Ево, пуна је ракије; то је чувена ранија; ја сам је набавио; деде, Жак Луј, прво ти.

Ја. Драге воље (спиван у једну зелену шољу и пијем). Охо, добра! гори где проће. Де, Лапијере, окваси грло.

Шоља и мешина ићаху из руке у руку и кад смо се сви напили полегасмо на кревете и тако смо остали до сутра дан. Узору чуше се на улици узвици једног чистача.

Ришелот. (гурајући свог суседа) Ej, Лапијеру, хоћемо ли до јатачице?

Лапијер. Пуста ме да спавам.

Ришелот. Диже се, чујеш.

Лапијер. Иди сам или пошеди Леонара.

Ришелот. Пођи, боље је; ти си јој већ продавао, сигурније је:

Лапијер. Остани ме на миру, спава ми се.

Ја. Какви сте, Боже мој! Ја ћу да идем, ја, ако ми само кажете где јој је кућа.

Ришелот. Имам право, Жак Луј, али тебе јатачица најбоље зна, а нећеш хтети да прима од другог сем од нас. Но, кад се нуди, ићи ћемо заједно.

Ја. Добро, да идемо обојица, то ће учинити да други пут поза и мене.

Одосмо. Јатачица је становала у улици Бретања бр. 14. у кући неког кобасичара, који је без сумње био сопственик. Ришелот уђе у дућан и запита се да је г-ђа Брас код куће, те пошто смо прошли кроз тесан ходник пошемо се на трећи спрат. Госпођа Брас не беше спавала али много полагаше на част и не примаше ништа даљу. „Ако, рече јој Ришелот, не можете да примите ствари дајте нам бар штогод „авонто", зарада вам је сигурна, ви бар знате да смо ми часни."

— То је истина, али за љубав ваших лепих очију ја нећу да се срамотим; дођите довече, нећу су они мишеви сури. Ришелот зашо да јој искажи макар шта, али она оста неумољива и ми се врасмо не добивши ништа. Мој друг псоваше, куњаше, грмљаше; требало га је чутн.

„Е, рекнем му, не треба сматрати да је све пропало. Зашто се љутиш? Ко убија тај се каје; ако нећо она хоће други, хајде са мном до друге јатачице, сигуран сам да ће нам она позајмити четири или пет петодинарца".

Дођомо у улицу Нев-Сен-Франсоа, где сам ја становао. Звиснем те ме чу Анета; она сађе брзо и стиже нас на углу улице Тампла.

— Добар дан, госпођо!,

— Добар дан, Жак Луј.

— Слушајте, ви сте добри: позајмите ми двадесет динара а ја ћу вам их вратити још вечерас.

— Јест вечерас! Ако сте луди што бићете у Куртилу.

— Но ја нас уверавам, биће тачан.

— Истина? Нећу да вас одбијам, пођите са мном, а ваш друг нека вас причека у кафани на углу улице Осеј.

Остав сам са Анетом док сам јој потребна уверења и над сам се уверио да ме је добро разумела одем и нађем Ришелота у кафани.

— Ево, рекнем му позајмљују му двадесет динара; што ти је добра љубазница!

— Чујем, да продамо њој покрађу?

— Да ли би она хтела? Она купује само сребро, сатове и накит.

— Штета, а она је добра... баш би ми требала једна такса.

Пошто смо испили наше сајтанке пођемо у стан где ућемо носећи једну порцелесу гуску и таљир добро напуњен. Чим смо ушли спустимо сребро на сто, а наш домаћин видећи то одмах посла за двапесет литара вина и три хлеба од по две оке. Имали смо такве добар апетит да чини ми се цео овај провизион само со појали на га нестаде. Мешину смо стезали до последње капи. Пошто смо се напрезали пожедемо реч о отварању дућанка. У њима је било двапе рубље, чаршави, кошуље особито добре, кошуље нежињене двапи везовима, прапи мараме, чараво и друго; све сне ствари беху још влажне. Крадљивци ми испричаше да су их све покрали из једне од оних лепих кућа у улици Ешикје, и да су ушли проз прозор пошто су на њему обили затвор.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Велимир М. Живојиновић, деловођа општине пружатовачке, пита нас, да ли може млађи писар општински, који је одређен за заступника деловође, примати и плату одређену буџетом за деловођу и своју плату и да ли рачунополагач сме и на који начин прикдати такав издатак јер такав случај нигде није предвиђен у закону о општинама.

На ово питање одговарамо:

Закон о општинама није имао потребе, да изрично предвиђа овај случај, јер је он предвидео оно што је најважније и што искључује могућност оваквог случаја. У члану 113 пом. закона прописано је, да сваки општина мора имати најмање једног деловођу и таме је казато ово. Чим једна општина хоће да издаје плату, буџетом одређену за деловођу, једном млађем писару, који нема законских услова за деловођу, она тиме чини повреду члана 113, а ко чини издатке противне закону, одговоран је за такве издатке. Могућност особене награде за млађе писаре предвиђена је чланом 118 истог закона само у случају, кад такав писар поред редовне дужности врши и дужност општинског благајника.

Александар Ј. Живковић, писар општине доње-кушевске, пита нас, од када ноћиле тећи застарелост за једну потурну пресуду због дела из § 356 тач. 2. казненог закона, да ли од дана доношења одлуке првостеп. суда на случај жалбе, или од када су одпосна акта пресуде примљена код општинског суда.

На ово питање одговарамо:

По поступним пресудама, које су биле предмети разматрања код првостепеног

суда по изјављеним жалбама, застарелост почиње тећи од дана, када је допета одлука првостеп. суда. А ја за пример, који наведи питач, општински чланици одговорили су, ако је пом. председа застарела, јер су они имали довољно времена да је заврше од 14. децембра прош. год. до 8. јануара ове године.

Светозар Дилбер, пројач из Краљева' пита нас, да ли се наше објашњење дато у 47. броју Полицијског Гласника односно права на плату државних и самоуправних службеника, који су у рату, односи и на службенике у појединим еспаима, пошто су и еспаи према закону о радњама државне установе.

На ово питање одговарамо:

Еспаи, као и остале корпорације које су предвиђене законом о радњама, нису државне установе, већ приватне установе, које само стоје под контролом државних власти.

Према овоме наше објашњење дато у 47. броју Полицијског Гласника не важи за чиновнике — службенике еспаа. Стиар је еспаа, да ли ће своме службенику, који је у рату, признати право на плату или не. Међутим ми сматрамо, да човечност налаже еспау, да своме чиновнику, кад је еспаа без његове помоћи већ мотао бити, исплаћује плату за време док је на граници. У овом случају на еспау лежи та дужност у толико пре, што еспаа, како сам питач тврди, *није у своје време достављено чиновнику одређено службу*, нити *га отпустило*.

Суд општине липањске, актом својим од 11. I. 913. Бр. 25. упутио нам је ова питања:

1. „Деловођа ове општине В. Ш. јула месеца прошле године по списку чланова ослобођен је службе у миру и рату решењем окружне пуковске команде. Међутим, он је прошле године регрутован у војску и сада га команда позива, да ступи у војску и ако је он раније ослобођен службе у миру и рату зато, што је пређашњи деловођа, који је имао чин у војсци, за време мобилизације морао бити позван у војску.

Да ли према овоме може сада општински суд неупутити деловођу В. Ш. у команду, док се не сврши рат, јер у општини нема погодних лица, којима би се поверила дужност општинског деловође и шта треба суд да предузме, те да не остане без деловође?

?. Да ли се лица, која се осуде на затвор за криву прсна § 391 казненог закона, могу ме осудити на полицијски надзор, пошто је казна до три дана?

3. Да ли нижи школски буџет састављен без учитеља и школског благајника и но треба место њих да подноси тај буџет? и

4. На који се начин може саставити општински буџет за ову годину, над чије састављени рачуни за општинску годину нити има довољан број одборника, да исти реше?"

На ова питања одговарамо:

1.

Биће да општ. суд погрешно назива деловођу В. Ш. општинским деловођом, јер се из самог питања види, да он то не може бити, пошто је малолетан, већ као писар сваиако заступа деловођу. Од служења у сталном кадру но може се нико ослободити сем случајева, који су изричио поменути у закону о устројству војске. Тако исто законом о устројству војске није предвиђена могућност, да се може одложити службе у сталном кадру, сем случаја привремене неспособности. Према овоме писар В. Ш. мора се упутити у команду ради одслужења војне обавезе, јер ранији његово ослобођење нема вредности за овај случај. Правила за ослобођавање чиновника и одправника јавних служби од позива на војну службу у миру и рату тичу се ослобођавања само оних војних обвезника, који *су већ одслужили сталан кадар*, а не и лица, која треба да служе сталан кадар. То се најбоље види из тач. 3. пода одељка X поменутих правила, где се налаже војним властима, да узимају у ред ослобођених по појединим надлештвима у пуном реду лица, која ниско нису војни обвезници. За то је и писар В. Ш. раније био ослобођен, јер је у то доба он представљао само малолетног обвезника на последње одбраг, те је као такав био погодан, да замењује раније деловођу као правог и потребног војног обвезника.

Ако општина одласком В. Ш. у команду доиста остаје без икакког лица, способног за деловођу, онда нека она тражи преко своје надзорне власти, да се ослободи даљег службовања у војсци нрави деловођа општине. Ту неминовну потребу може општина представити и самој окружној команди призивом упућивања у војску писара В. Ш., на ће она морати решити питање о томе, ко ће даље вршити дужност општин. деловође.

2.

На ово питање суд ће наћи одговора у 46. броју Полицијског Гласника за 1912 годину (питање суда општ. опљанске под 3.).

3.

Према члану 58. закона о народним школама, школски буџет састављ *школски одбор*, а не само учитељ и школски благајник. Према томе, ако учитељ и благајник нису у месту, онда школски буџет треба да саставе и поднесу остали чланови школског одбора (председник општинске и друга два члана школског одбора — чл. 55. пом. закона), пошто они нису сачињавају већину школског одбора. Ако пека у месту ни те већине, онда нека се општина обрати окружном школском одбору и тражи потребан упут.

4.

На ово питање суд ће наћи одговора у 2. броју Полицијског Гласника за ову годину (питање општине лопушничке) и бр. 48 истог листа за 1912 год. (питање Р. В. Н. деловође општ. плаховске). Што се тиче одговора, датог у броју 48. Полиц. Гласника за 1912 год., скрећемо пажњу општини, да наше мишљење није обавезно и да то још саветујемо, да за то питање тражи мероданог упута од своје надзорне власти.

На питање суда општине вел. матејевачке од 22. I. 913 Бр. 108 извештавамо га, да он није разумео наш одговор у 3. броју Полицијског Гласника, јер ми тамо нигде нисмо казали, како не важе правила Г. Министра војног од 17. II. 1897 год. ФЕ, № 1353 за ослобођење чиновника и отправника јавних служба од службе у миру и рату. У томе одговору било је реч само о службеницима, *који су у војсци каплари*, па смо само за њих рекли, да њихи упут о сирами и мобилизацији као доцији, по коме се и они не ослобођавају службе у миру и рату, док су пом. прашњима били ослобођени. Према овоме ми смо баш тврдили, да у свему осталом и даиас важе пом. правила и чудно нам је, како то, да деловођа тога суда није разумео један сасвим прост и јасан одговор.

Обрен Ж. Бузајић, деловођа општине дењо-кољувска, пита нас, да ли се члан 132. закона о шумама, но коме се за тужбе због шумских кривица, не плаћа у напред никаква такса, коси са чл. 15, 16 и 55 закона о таксама, по којима се за свако писмено тражи такса и прописује казна за органе, који праве какво писмено без довољне таксе.

На ово питање одговарамо:

Сем појединих ослобођења од такса, која су предвиђена самим законом о таксама (чл. 5 и 6), исти закон прописује у чл. 5. тач. 9 и члану 6. тач. 16. која су су предвиђена и другим специјалним законима. Према овоме чл. 132 закона о шумама с обзиром на чл. 6. тач. 16. закона о таксама није ни најмање противан закону о таксама и за то општински судови као и државне власти не треба да траже и наплаћују у напред такву на тужбе због шумских кривица, већ да је наплаћено досуђују од странда или тужиоца, ако се недељом утврди, да му је тужба била неоснована.

Суд општине плавничке, актом од 24. I. 913. Бр. 38, пита нас, да ли је општина по закону дужна платити таксу за потврду општинских књига: дневника

касе за примање и издавање, јер му начелници среска противно досадашњој пракси траже таксу за потврду оних њихових.

На ово питање одговарамо:

Потврда ком. књига врши се на основу прописа Главне Контроле, која о томе постоје. Та прописи неспорно издати су у јавном интересу, јер им је циљ да спрече евентуалне злоупотребе од стране оних лица, која рукују тим књигама. Према томе ми сматрамо, да службена потврда тих књига не подлежи плаћању таксе према тач. 4. члана 5 закона о таксама, јер општина потврђујући те књиге врши један јавни посао који тражи држава.

Б. М. општински деловођа упутно нам је ово питање:

„Но мало су често случајеви, да појединца лица, представљајући да им је извршена крађа извесних ствари и то према самој представи иступа крађа, тражи од суда, да им изда решење о претресу извесних станова, али проналаска украдених предмета, ма да нема довољно или никако сумње, да се у таквим становима налазе прибрани предмети.

Како у полицијској уредби нити у III части казненог закона није нигде предвиђено, како ће се у овом случају поступити, а одредба § 73. крив. суд. поступка односи се, на злочина и преступна дела, то сам често у недоумици, на основу чега би се могло издати тражено решење, нарочито још кад је врло често био случај, да у ствари није ни било крађе, него су тужиоци сами загурили или дали на послугу извесне предмете, па то заборавили.

Моли се уређивање за објашњење, каке треба поступати у оваким случајевима."

На ово питање одговарамо:

Пракса, која постоји у многим среским општинама, да појединим општинским лицима дају решења, те да та лица сама траже поправу где нађу за сходно, нема основа ни у једном закону и за то је таква пракса у опште противна закону. Претрес стана у циљу проналаска покрађе састанци је део саме истраге и за то такав претрес по закону може вршити само она власт, која је надлежна и за навођење самога дела крађе. За иступне крађе у среским општинама, та надлежна власт је сам општински суд.

И ако у полицијској уредби нема изричне одредбе за претрес станова по иступним делима, ипак то право и дужност истедних власти, да по потреби предузимају претресе станова и у овим делима несумњиво су изражени у тач. г. и е. § 33 поменуте уредбе. Од себе се разуме, да у оскудици нарочитог прописа у полицијској уредби о томе, кад ће се и како предузимати претрес, у свему за то наши § 73 кривич. судског поступка као и чл. 15. земаљског Устава, пошто су то опште одредбе донете у интересу слободе грађана.

Према овоме при испедењу истуних крађа општински судови могу доносити решења за претрес стана само код оних лица, на које има довољно основа, да се код њих или у њиховим зградама налази каква покрађа. И такве претресе треба да извршује само општинска власт. Сама и гола најава оштећеног како је оно или оно лице вероватан учинилац дела, није довољан основ, да се код неког изврши претрес, али је она довољна, да се противстави постојање самог дела крађе и за то су општински судови дужни преудзимати сами истрагу по свима тужбама због крађе. То су они дужни чинити и по тужбама заборавних тужиоца, где у ствари и не постоји само дело крађе, али ће у том случају они подићи и трошак испедења.

Суд општине жабарске и А. К. писар општине барбатоваче упутили су нам извесна питања, којима траже нека накнадна објашњења поводом нашег објашњења, датог у 47 броју Полицијског Гласника за прошлу годину по ствари замене општинских часника и службеника, који се налазе у рату. Како исто и са многих других страна, стижу нам сваки час питања по истој ствари и како су сва та питања потекла или из неразумевања нашег већ датог објашњења, или из тежње, да се добије неко накнадно објашњење новољније за питаче, — то смо се одлучили, да по тој ствари не дајемо наше никакве накнадне објашњења, јер је наше раније објашњење и довољно исцрпно и довољно јасно. Код општ. жабарске и др. још не зна, шта је и ко је све општински службеник, онда јој ту не може ништа помоћи Полицијски Гласник, јер он не постоји зато, да поучава општинске деловоље у основним знањима, која морају имати.

М. П.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Један случај у коме се начелство окружно с позивом на чланове 11 и 12 закона о уређењу округа и срезова погрешно упустило у расправу приватно правних односа који проистичу из уговора.

М. Ј. као наследник пок. Ј. Ј. обратио се окружном начелству и тражио да се од А. Х. одузме једно писмено које му је предато на чување, а по коме је пок. Ј. Ј. пренео право експанзирања извесног предузећа на Н. А. и да се то писмено задржи у начелству док он не поднесе доказе да је он једини наследник пок. Ј. Ј.

А. Х. признао је да се то писмено доиста код њега налази: да су га њему на чување дали пок. Ј. Ј. и Н. А., али да га он не може власти предати док на то не пристане и друга уговорена страна.

Друга уговорена страна Н. А. није одобрила да се писмено преда власти, јер је исто предато на чување уз једно спроводно писмо обеју уговорених страна, а у том писмену обухваћени су услови под ће исто може предати.

Начелство окружно решењем својим наложило је А. Х. да у року за три дана по извршности решења спорно писмено преда на реверс начелству на чување пошто је испуњен један од три услова које поменуто иначе предњача.

Против овог решења А. Х. и Н. А. изјавили су жалбе Министру Унутрашњих Дела наводећи: да се начелство није довело ни на један законски пропис; да није било познано ни једним законским прописом да доноси оваква решења; и да је начелство тобож у смислу § 203 грађан. суд. поступка појављеног наследника да узуте на редован суд, који је једино надлежан за расправу приватно правних односа.

Министар Унутрашњих Дела размотривши све акте овога предмета приметио је, да је решење начелства требало засновати на чл. 29. неспор. правила у вези са чл. 11 и 12 закона о уређењу округа и срезова на је то у смислу § 10 устројства централ. државне управе и исправно. Даље је нашао: да овде није никакав административан спор и према томе да су њему поднесене жалбе неуместне, на их је као такве одбацио.

По изјављеној жалби Државни савет нашао је да решење Министрово не одговара закону.

По § 10 устројства централ. државне управе Министар је имао према својој оцени, да решење начелства или одобри, или га својим примедбама преиначи а не да жалбе огласи као неуместе њему упућене, зато што онде не постоји административан спор. Министар се упустио у разматрање спорног предмета и тиме признао надлежност своју за расправу истог. Према томе није могао жалбе одбацивати као ненадлежно му упућене. Ако предмет није административан спор онда је Министар требао и неупуштајући се у оцену правилности жалбеног решења да одбаци жалбе као ненадлежној власти поднесене.

Неправилно је Министрово решење и у томе што налаже да је радња начелства у основи правилна само што је решење његово требало засновати на чл. 29. неспорних правила у вези са чл. 11 и 12 закона о уређењу округа и срезова. Тај разлог нема законске подлоге јер:

а) ниједном од наведених законских одредаба не може се правдати правилност и законитост одлуке начелства, пошто чл. 29. неспорних правила прописује упутство о поступању извештаја о смрти умрлог приликом пописа имовине, а тај случај овде није.

Чл. 11 и 12. зак. о уређењу округа и срезова одређују само службене функције окружног начелника у које не улази и надлежност за расправу спорног предмета;

б.) над је и Министар у свом решењу признао да у овом конкретном случају нема административног спора, онда се начелство погрешно и ненадлежно упустило у расправу истог. А кад је ово то учинило онда се то његово решење није могло огласити за правично и одобрити.

У овом случају правни односи између интересованих лица потичу из уговорног

сагласија њиховог и за расправу истих према чл. 39 и 146 Устава надлежни су судови по прописима из главе XVII грађ. закона и § 203 грађ. суд. поступка, А окружно начелство као административна власт имало је да се ограничи само на то, да у смислу прописа чл. 1. и тач. 1. чл. 2. правила о поступању у неспорним делима оцени питање о јачем и слабијем праву интересованих страна и слабију упути редовном суду да тамо своје право доказује.

Према свему наложеном окружно начелство у основи није било надлежно за расправу овога спора, те га и Министар није могао својим решењем одобрити с делимом законских прописа који је у решењу навео.

Одлука Државног Савета од 31 децембра 1912 год. Бр. 7926.

К. И. Б.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Обрад Николић, притворени начелника среза грочанског, чију слику износимо, побегао је из затвора.

Родом је из Бегаљице, среза грочанског, округа београдског, стар 28 год., раста средњег, супоњав, очију затворено зелених, косе тамне браон.

Дописа Начелника Среза Грочанског Бр. 199.

Драгиљ Стефановић, земљорадник из Брачине, среза јадранског, округа подринског, одговара за више опљачкања.

Стар је око 30. год., висока раста, плавих очију, косе и бркова смеђих.

Од одеће на себи има: џемпер и фермеџ од шајка, и на глави шубару.

Дописа Начелника Среза Јадранског Бр. 987.

Непознати хајдуци напали су 4. тек. месеца на пругу Зибрен - Обреновац Јована Н. Јовановића, трговца из Ваљева, и по претпоставци отели му 86.000 крона у новчаницама од по хиљаду крона и сат са ланцем, сат је будилник од осмодневног чекања са фосфорном светлошћу, а на ланцу су висили један бушан дукат од 1848. године са ликом Св. Богородице.

Дописа Начелника Среза Посавског Округа Ваљевског Бр. 973.

Алекса Николић, родом из Старе Србије, чиновник под Фирма Лукашић, из Подгорице, према извешћу црногорске власти побегао је 20. јануара ове године, са пет хиљада крона наплаћене пересије, и пребацио прибегао у Србију.

Стар је 28 година, висока раста, супоњав, плавих очију, носа и бркове плавих; од особених знакова има: оњилаз на једном образу и на левој руци тетовиран знак.

У случају проналаска треба га притворити и о томе известити Министарство Унутрашњих Дела с позивом на Бр. 1059.

Војислав Чарапић, родом из Крње - Реке, који одговара за два дела опасне праће, побегао је из притвора начелника среза качерског.

Лични опис: стар 21 год., средњег раста, црномањаст, црних очију, босак, по лицу има лишаја.

Акт Првостепеног Горњо-Милановачког Суда Бр. 321.

Санта И. Ивановић, из Купова, општине калиновске, а који одговара за опасну крађу, побегао је из притвора среза пољаничког.

Стар је 19 год., средњег раста, црномањаст; носи одело тога краја.

Дописа Начелника Среза Пољаничког Бр. 859.

ТРАЖЕ СЕ

Живко Рошић, из Мајловића, среза рамског, на дан 21. јануара ове год. отуђио је од своје куће познато куће, на шта је лопов се није вратио.

Живко је стар 55. год. раста средњег, плавих очију, косе и бркова плавих.

Акт Начелника Среза Рамског Бр. 770.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Лице чију слику износимо у данашњем броју налази се у притвору начелства округа сокобањског, где одговара за више дела преваре. Ни саслушању је изјавио да се зове **Ненад Ивановић**, и да је по народности Бугарин.

Ненад Ивановић

Како постоји сумња да је Ненад и раније вршио преваре, то на молбу начелстава округа сокобањског износимо његову слику, и молимо све полицијске и општинске власти, да ако би што знале, обрате се Начелству Округа Сокобањског с позивом на Бр. 512.

НА ЗНАЊЕ

Комплети „Полицијског Гласника" за 1906, 1907, 1908, 1909, 1910, 1911 и 1912 год., у елегантном тврдом повезу, могу се добити у уредништву по цену од 20 динара за једну годину. Комплети у меком повезу за ове исте године могу се добити по цену од 15 дин. за једну год., или сви укупно за 80 динара.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Књига:

„ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА"

готова је, и може се добити у свим београдским књижарама и код експедитора *Полицијског Гласника*.

Цена је 8 динара.

Претплатницима послаће се на домаћу кад пошаљу своје тачне адресе и још пошту, преко које треба послати књигу.

Лица и општине, које су положиле претплату српским властима, могу напредно положити код нетих по 3 динара и чим новац буде прикљен, послаће се књиге.

Димитрије С. Калајџић
окружни начелник.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

Уредник Душан Ђ. Алимпић.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се плаћа у напред, и то најмање за пола године, код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. Иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Појединн бројеви „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" не продају се. Рукописи се не враћају

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за полицијског писара друге класе среза врачарског Драгољуба П. Причевића, писара друге класе среског суда среза колубарског, округа београдског, по молби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 11. фебруара 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Михаило Ђорђевић, полицијски писар прве класе среза врачарског, на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда стави у стање мировања с пензијом, која му према годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 11. фебруара 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника прве класе среза тимочког Срстена Јовановића, начелника исте класе среза студеничког, по службеној потреби;

за начелника прве класе среза моравског, округа нишког, Милисава Поповића, секретара друге класе алексиначког пристепеног суда;

за начелника друге класе среза ваљевског Драгољуба Ђ. Јовановића, начелника исте класе среза ћићког, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза драгачевског Михаила С. Илића, начелника исте класе среза пожешког, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза пожешког Божидара Радовановића, начелника исте класе среза левачког, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза студеничког Милана Момировића, начелника исте класе среза темнићског, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза златиборског Саву Јовановића, начелника исте класе среза драгачевског, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза темнићског Димитрија Петровића, начелника исте класе среза тимочког, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза левачког Милорада Д. Петровића, начелника исте класе среза златиборског, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза ћићког Радомира Ј. Пурића, писара прве класе неготинског пристепеног суда;

за полицијског писара прве класе среза рамског Александра Ђ. Младеновића, полицијског писара исте класе среза трнавског, по службеној потреби;

за полицијског писара прве класе начелства округа пожаревачког Аврама Тодоровића, полицијског писара исте класе среза параћинског, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза тимочког Стевана Вучковића, полицијског писара исте класе среза заглавског, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе левачког Душана Ђурића, полицијског писара исте класе среза млавског, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза гружанског Славка Маринковића, писара друге класе градског и среског суда за град Крушевац и срез расински, по молби;

за полицијског писара друге класе среза качичког Бранислава Ђорђевића, полицијског писара исте класе начелства округа моравског, по молби;

за полицијског писара треће класе среза заглавског Боривоја Марковића, полицијског писара исте класе среза зајечарског, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза зајечарског Мирослава Св. Дапчића, полицијског писара исте класе начелства округа нишког, по молби;

за полицијског писара треће класе среза расинског Љубомира Миљковића, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе среза тршетичког Драгослава Л. Обрадовића, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе среза подгорског Милана Протића, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе среза млавског Љубомира Милићевића, практиканта шабачког пристепеног суда;

за полицијског писара треће класе среза трнавског Радивоја Нешића, пореског помоћника пореског одељења среза параћинског;

за полицијског писара треће класе среза јабланичког Љубомира С. Стојковића, практиканта начелства округа врањског, и

за полицијског писара треће класе начелства округа нишког Петра Радичевића, практиканта среза масурачког.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 12. фебруара 1913. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

УПРАВНИЦИ СТАРИХ СРПСКИХ ГРАДОВА[1])

У нашој историји има пуно ствари које ни до данас нису потпуно расветљене, као и питања која још нису довољно обрађена. У ред ових питања долази и оно о *управним властима у старој српској држави* за које се, без претер-

[1]) Одломак из књиге: *Управне власти у старој српској царевини.*

вања, може рећи да је најспособљеније и најпознатије у нашој старој историји. Оно нарочито вреди за време које је претходило стварању праве српске државе под Немањићима. Извори овог времена веома су непотпуни и неподесни, а понекад и противречни. То су углавном списи византијских писаца, који нам у својим делима износе нередовично и племенско уређење Јужних Словена у опште.

Тек доцније, са појавом наших писаних споменика: хрисовуља, летописа и уговора појединих владалаца са Дубровчанима — у којима се често налазе и поједине одредбе законског и управног карактера — долазимо до позитивнијих, али још увек непотпуних података, о нашем старом државном уређењу.

Круна ових споменика, најбољи и најпотпунији доказ старе српске културе, славе и величине, јесте познати *Душанов Законик* (*Закон Блиновернаго Цара Стефана*), који по извесним својим основним одредбама личи у многоме на данашње уставе.

Захваљујући овоме Законику, ми смо данас у стању да доста приближно реконструишемо слику државне управе у старој српској царевини, и да одредимо задатак и надлежност управних органа Душанова доба.

Поред многих драгоцених података, које нам Законик пружа о *црквеној власти*, *народу* (*пуку*), *сеоској*, *трговачкој*, *државним приходима*, *личној* и *имовној безбедности* и *судској организацији* у нашој старој царевини, он нас још упознаје и са њеном *поделом* у погледу *административном*. То се јасно види на овим његовим члановима:

„*Повелева царство ми. По свих земљах, и по градовех, и по жупах, и по крајштех, тјудара*[1] *и* [2] *та*[2] *да несте ми у чијем пределу. И сам — ви образом да се управите тарба и тјударство. У којем се селе нађе тат или тјудар, то — ви село да се расте, а тјудар да се обеси стрмоглав, а тат да се осленн, а господар села тога да се доведе сведам на царству ми и да каже све што је чинил тјудар и тат от испраса, и шаки да се каже како тат и тјудар*“. (Чл. 145).

„*Такожде имеозес, и премибурује и владаљи и представљиције и челници који се обретају сели и катуни обладајуштије, ти — ви исти да се кажу образом вшше писаним аште се нађе у њих тат или тјудар*“.[3] (Чл. 146).

Несумњиво је, према овоме, да су као *управне јединице* у Душановој царевини постојале:

1. **Земље** (области).
2. **Градови.**
3. **Жупе.**
4. **Крајишта** (пограничне жупе).
5. **Села**, и
6. **Катуни** (сточарска села).

Задржаћемо се, за сада, само на градовима и њиховим управницима који су, као што ћемо доцније видети, били правни државни чиновници са врло великом надлежношћу.

* * *

Као политичка, војна, трговачка, занатска и у многоме погледу и културна средишта, градови су заузимали врло важан положај у старој српској држави, и уживали многе, повеће и врло велике повластице. Ове повластице, расуте по појединим владалачким хрисовуљама, утврђене су углавном чл. 137 Законика, који садржи ову одредбу:

„*Хрисовољи царстеа ми што су учињени градовом царстеа ми, што им шенје, да им несте вољан повторити ни господин цар ни им кто. Да су хрисовољи тврди*“.[4])

Сличну одредбу налазимо у чл. 124. Законика и за освојене грчке градове: „*Градове трчци, којех јест пријел господин цар, што им јест учињех хрисовуље и простагме, што се држаху у њих и држеће до сијега — ви сабора, то — ви да се држеће и да им јест тврдо, и да им се не узме ништо*“.

Повластице, о којима је реч у овим члановима, обухватале су, поред ослобођења од разних дажија, терета и т. п. и унутрашње уређење градова, допуштајући им, у већој или мањој мери, локалну аутономну управу.

У старој српској држави било је три врсте градова: а) *приморских*, б) *царских* и в) *жупских*.

Приморски градови, т. ј. градови на Јадранском Приморју, имали су, у погледу свога унутрашњег уређења, изузетан — повлашћен — положај у нашој старој држави. Њихова локална управа била је потпуно аутономна; имали су чак и своје локално законодавство. Данас нама ово може изгледати као аномалија, али је у средњем веку то била најобичнија појава.

„Србија средњег века — вели г. Новаковић — није била ни изалена сва под једном влашћу, и ако је била апсолутна монархија. По самом времену и по свом састојаку традиционална на римско-византијског лоба, у самој тој апсолутној монархији било је много аутономних установа, за које све ми данас и не знамо. ... Али је у Србији средњег века било и *правих потпуно аутономних области*, које су, стојећи само под врховном правном влашћу краљевом у Србије, *потпуном самоуправом владале*. То су биле градови у Зети и у приморју, као Котор, Будва, Бар, Улцињ, Скадар, Дриваст, који су сви имали своје статуте. Взаст је градова по тим статутима ишла често веома далеко, а те су статуте, поред домаћега ако старијега, српски владаоци признавали уговором или другом каквом погодбом онда кад су примали врховну власт над тим градовима. Уз те градове ишла је увек њихова област, већа или мања, која се држала с градом и у којој је владала градска управа“.[1])

Царским градовима обично су се називали освојени грчки градови, а *жупским* они који су били средишта жупа. И једни и други били су насељени трговцима, занатлијама или рударима (у рударским жестинама), које Законик назива *грађанима*, и који су били потпуно слободни људи, јер нису припадали ни властели ни цркви у погледу економном.

Да су и ови градови, или бар најзнатнији међу њима, уживали врло велике повластице у погледу свога унутрашњег уређења, утврђује са изнесених позитивним фактима. Тако је несумњиво да су градови: Нова Брдо, Рудник, Призрен и Смедерево новаци новце са својим потписима, које су право у средњем веку имали само независни господари или самостални градови.[2])

У једном завештом акту од 4 септембра 1434 год. игуманом се помиње *закон града Новога Брда*. Неканан монах Саватије, уступајући половину цркве и куће попу Богосаву, додаје: „да ју он има и његово дете и унуче и род по роду у баштину *до века по закону града Новога Брда*“.[3])

Да ли је овај закон постојао и за време Душаново, или је потоњег порекла, непознато је, али из њега несумњиво излази да су и градови у унутрашњости средњевековне Србије — а не само на Јадранском Приморју — уживали знатну самосталност у погледу свога уређења и управљања.

Детаља о овој самосталности, као и о управи по градовима, непознати су нам. На законика видимо само то, да су они са својом околином — предграђем[4]) — образовали засебне управне јединице, којима су управљали специјални управни органи — *кефалије*, *кенталије* или *кефалије*.

Назив ова грчког су порекла. Употреба византијама био је веома јак у старој српској држави, а нарочито за време Душана, који се трудио да своју царевину уреди по угледу на византијско државно уређење. Отуда је и већина државних службеника у његово доба имала често грчке називе као: *логотет*, *севастократор*, *кесар*, *кефалија*, *севаст*, *практор* и т. д.

Обављајући чл. 63. законика, у коме је реч о *кефалијама*, г. Новаковић вели за њих ово:

„*Кенталије*, *кефалије* или *кефалије* звали су се главари градски; они су били старешине по градовима и по градској околини или области. Земља се, у оно време, делила на градове и жупе. Градови су били, понајвише, цареви, и у њима су цареви држали своје *кефалије* (поводе

[1]) Разбојник.

[2]) Ово нисам.

[3]) Законик Стевана Душана Цара Српског за [illegible] Новаковића, стр. 332.

[1]) Ја с. Новаковићу, дакашњим језиком овај би исти смисао: „Њима је поред управљања на чијој они власти, већа или мања, која се држала с градом и у којој је владала градска управа“.

[2]) Законик Стевана Душана Цара Српског за [illegible] Новаковића, стр. VIII.

[3]) Законик Стевановић, стр. 88.

[4]) Према објашњењу г. Новаковића, реч *град* у старо време значила је, не само утврђено као данас, већ и утврђење и насеље у њему и око њега (Бележи *Град*, *Гуч*, *Варош*, у Пастаникку за XIII год.).

напоставе); жупе су биле исправа нод жупанима, а после под кнезовима, те су се, по томе, кад је ко жупа извлао на опште употребе, и производе хиљадама, по имену старешина њихових. Кефалије су биле као царски чиновници: за старешине жупско то се казати не може, и изгледа да је било неизвесно, али је у жупама било и ненаве наследствене власти која је држала у породицама што су онда највећи део имања у својим рукама држале[6].[1])

Г. К. Јиречек у својој *Историји Срба* (прва део, превео г. Јован Радонић) назива кефалије гувернерима, а нек. Д-р Н. Крстић у својим *Разматрањима о Душановом Законику* (Гласник VI. стр. 88) тврди да су они били *административни* чиновници.

Праву слику о службеном карактеру кефалија можемо, међутим, добити тек пошто проучамо њихове дужности, које су биле и важне и разноврсне.

* * *

Први помен о кефалијама у нашим споменицима налазимо још за време Краља Милутина.

У једној његовој повељи из 1300. год., којом обнавља и утврђује манастир Св Ђорђа скоропостижног, на Серави у Скопљу, међу повластицама које се дају људима-насељеницима-манастирског имања, налази се и ова: Оброка не дати кнезу, ни севасту, ни прахтору, ни кнезу... ни којему кефалији пратељства ни от великих и до малих власти[7].

Мало даље, у овој истој повељи, потврђује ће манастиру право на државно напаћурје, и додаје:

„И кефалија да не мотеха на напаћурје ни свезати, ни дохотка узети којего љубо, ни кои владаал, и сам игумаи да јест кефалија напаћурје[8].

Законик има неколико чланова, у којима и говори о кефалијама. Како се на ових чланова најбоље виде њихова права и њихове дужности, те је неопходно потребно да их прегледамо и проучимо. То су ови чланови:

а) „Кефалије што су по градовех да узимају свој доходак законом, и да им се продавају жита и вина и меса за динар што иному за два; на трабанин то ви да му продаје, а ин никто[9]. (чл. 63).

Уз овај члан г. Новаковић даје ово објашњење, поред онога које смо већ изложили:

„Из овога члана види се лепо још и економска страна старе српске државе. Новац, у опште, није у оно време имао садашњи значај, а био је и реџе и скупљи; зато и услуге чиниле су се у општо примитивним начином. Из овога се члана види да је *кефалија* место плате имао свој *доходак*, за које му се само препоручује да га узима по закону, што ће рећи да но узима више. То значи да су подлазни грађани кефалији давни били давати нешто одређено, што нама сада није познато колико је било. Уз тај доходак, које је он имао права, на име свога надзирања, кунити од грађана, дозвољено је као додатак, што је жито, вино и месо имао право од грађана куповати у нола цена. Жупљани или сељани градске околине нису то били дужни подносити, него само градски становници[6].[2])

б). „Где се обретају жупе смесне, села црквена или царства ми, или властелска, и буду смесна села, и ће буде над том-ли жупом једнога господара, да ако буде кефалије и судије царства ми, да поставе стража по всех путех, и кефалијам да предаде путеве да их бљуду стражаљи. Да ако се кто туси или украде, или које зло учини, та-ви час да греду кефалијам, да им плаћају од своје кубе, а кефалије страже да шиту и тусаре и тата[6]. (чл. 157).

На данашњем језику овај би члан, по г. Новаковићу, гласио:

„Где ли се десе жупе мешовите, у којима су села црквена, или царска, или властеоска, те су и села мешовита, и над таквом се жупом не деси један господар, а деси се мој царски кефалија и судија што сам их постављо да цар, они по свима путовима да поставе страже, и путови да се предаду кефалијама, да их стражама чувају. Ако ли кога нападну разбојници, или му се што украде, или се које зло догоди, онај час да иду кефалијама, да му они од своје куће плате, а по том да траже разбојнике и крадљивце[6].[3])

Са овим чланом у тесној је вези и чл. 160 Законика, који гласи:

в) „Ако се где случи коју љубо гостеви, или трговеу, или калуберу, тере му узме што пусн, или тат, или кога боде забавен — да греду ти — ви вси на царству ми, да им плаћу царство ми што буду изгубили, а царство ми да иште кефалије и властеле којим буде пут предам и страже предане.

И всяки гост, и трговац, и лаганин да приходи на прави стражам, са всем што има и носи, да га стража страже предаса са всем. Ако ли се згоди тере што изгуби, да јест пороти веровани человеци: што реку душом јер су изгубили с онем — ви поротници, то — ви да им плаћи кефалија и стражес.[4]

Оба ова члана, у вези са већ поменутим чл. 145 и 146, веома су важни и карактеристични за јачину сигурности у старој српској царевини. Они нам несумњиво показују да је она — она сигурност — била предмет велике законодавачеве пажње, која је ишла до претераности. Одредбе о материјалној одговорности државе и њених управних органа за штету приликом путничког разбојништва, врло јом или којим другим привичним делом оригиналне су и, у колико нам је познато, усамљене у средњовековном законодавству.

„Чланови 157, 158, 159 и 160 — вели г. Новаковић — чине у опште целину обухватајући народбе о чувању путова и о безбедности путника као и о накнадама које су се тога ради чиниле. Осим тога они су једна од најкарактеристичнијих црта средњовековног законодавства Душанова. Цар Стефан је толико био уверен потребу сигурности у својој држави, да је од ње највише главну тежњу своје владавине. Рекли бисмо да се у практици нису могле ни напипавати мере које су наређене; онет зато је у оверичном тону њиховом остала само записана воља и тежња цара и законодавстна његова у томе погледу[5].[4])

Д. Ђ. Алимпић.

(свршиће се)

О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

VIII. *Иступ из § 336 к. з.* — „Да се казни, вели се у овом §, у новцу од једног до шест цванцика, који у варошки стоку: краву, вола, коња, свиње, козе и т. д. пусти, да се дану или новцу по улицама скита на досаду пролазни, а поред тога штету, коју би таковa животиња коме причинила, да плати".

а) *Радња* се састоји давање у пуштању стоке да скита по варошким улицама.

б) *Кривац.* — Вишост није потребна.

IX. *Иступ из § 337 к. з.* — „Новчаном казном од једног до пет талира, вели се у овом §, да се казни онај, који би се усудио стоку у варошки на сокаку клати, као и мехунице и приватни људи, којима је дозвољено стоку за своју потребу у својој авлији клати, ако авлију одмах од дроба не очисте[4].

а) *Радња* се састоји.

1° У клању стоке у варошки на улици:

2° Или у нечињењу дворишта од дроба одмах, чим је стока заклана од стране онога, коме је одобрено, да може стоку у својем дворишту за своју потребу.

б) *Кривац.* — Вишост није потребна.

§ 4. *Истуни, који се односе на путеве и мостове, шутнике и њихове насипе, сметнице и подзидане лица.*

У глави XXXV предвиђени су следећи иступи:

I. *Истуни из § 338.* — „Затворен до три дана да се нами, вели се у овом §, ко следујуће прошене преступи:

1. Празни кола као и путници на њима и кочијаш морају теретним колима с пута скренути. Где једна кола не могу због тесноћног пута овима с пута скренути, онда морају обоја, онаки дражи се десно, по ко пута једна другима устурити.

Ако једна кола због положења места не могу никако на десно да скрате, онда морају друга овима с пута скренути. Кола, које уз брдо иду, морају оними, што се обрда спуштају с пута скренути. Ако је једни страна с колима или коњем у тесноћ или у богаз већ ушла, друга мора причекати, докле она прође.

[1]) Законик, стр. 187.

[2]) Законик, стр. 184—185.

[3]) Законик, стр. 241.

[4]) Законик, стр. 242.

а) Радња се састоји данце у делатностима противним прописима о одржавању у т. 1.

б) Кривац. — Виност није потребна.

2. Ко по направљеном путу греде, плутоне, дрварце и тим подобне вуче и пут квари".

а) Радња се састоји данце у вучењу греда, плутона, дрварца и њима подобних ствари по направљеном путу. Ово је према томе једна врста повреде ствари. Уп. Посебни Део II.

б) Кривац. — В. 1 б. Ако би извршилац умишљајно дело, имао би се применити § 292. в. з.

3. Ко ендечиње или канале поред пута, или који су у улицама ради одвођења воде или нечистоће направљени, засипа или квари, било да кола или стоку преко њих тера или изачи".

а) Радња се састоји данце у засипању и у опште кварењу ендечића или канала на путевима и улицама начињених ради одвођења воде и нечистоће. Овај исгуп је према томе једна врста повреде ствари. Уп. Посебни Део II.

б) Кривац. — В. 1 б. Ако би извршилац умишљајно дело, имао би се применити § 292 в. з.

4. Ко поред друмских ендечића има њиву, пак не би дуж пута поред ендечића по две стопе неузоране земље останио, него би ендечиње кварио".

а) Радња се састоји данце у неостављању поред друмских ендечића по две стопе неузоране земље. Пошто се може покварити ендечић и зато је ово нечињење инкриминисано.[1])

б) Кривац. — В. 1 б.

5. Ко ма какав пут ма чим претрпа и препречи или саломљеним колима, дрвећем или каквим му драго другим стварима закрчи".

а) Радња се састоји данце у претрпавању или закрчавању пута ма чиме.

б) Кривац. В. 1 б.

II. *Иступ из § 339 т. з.* — „Да се казни, који се у овом §. затвором од три до двапаест дана:

1. Ко што од међих или мањих сеоских путова захвати, суви или преоре, на пут био и такови, којим се само неколико њих служе".

а) Радња се састоји данце у захватању сеоских путова.

1° Без значаја је, колики је део пута захваћен, и да ли је и како употребљен.

2° Изрично се вели, да је без значаја то, што се је захваћеним путем само неколико њих служило.

б) Кривац.

1° Виност није потребна.

2° Без значаја је, да ли је извршилац држао, да захваћени део пута њему припада, или не.

в) Прописано је у т. 1 ст. 2 поред навед.: „Пут се има одмах у пређашње стање поставити на трошак и штету онога, који је пут захватио".

2. Ко у време кад снег друм затрпа, или кад вода друм или ћуприју поквари, и у опште кад се потреба за праљење или оправљање пута појави, на позив кмета или полицајне власти не би дошао или замену послао, да се пут или ћуприја поправи".

а) [1] *Радња* се састоји данце у *недолазку или мешкољењу замене на позив кмета или полицијске власти, да се пут или мост поправе или направи.* Ово је једна нарочита врста иступа из § 327 т. 3. коју је било излишно нарочито истицати и инкриминисати.

2° Радња је *противправна* онда, кад је кмет или полицијска власт, која је позвана, надлежна за то.

3° Према § 327 т. 3 за *противправност* недоласка потребно је и то, да се позвани није одазвао позиву *„без довољног узрока"*. В. § 2 Г 3. Исто мора важити и за овај иступ, пошто је он само нарочита врста иступа из § 327 т. 3. в. з.

б) Кривац. — В. 1 б 1°.

3. Кад се неколико сељака једним путем служе, па вишина њих, да треба пут или ћуприју поправити, други који то не послушају да се казне по овом §".

а) Радња се састоји данце у *неследовању одлуци неколицине од оних сељака, који се извесним путем служе, да се овај пут или мост оправи, од стране кога од оних сељака.*

б) Кривац. — В. 1 б 1°. Но наравно потребно је, да је одлука о оправци пута или моста дошла до знања извршиоцу.

4. Ко би у путу, кад му се кола поломе или ма за какву другу потребу, дрва с ћуприје узимао и ћуприју кварио; или би засађена дрва ово пута или побијено коље или ма какво друго знаке за исту цељ секао и кварио".

а) Радња се састоји данце:

1° У *узимању дрва моста.* Ово је данце једна врста повреде ствари из § 292 в. з.

2° Или у *сечењу засађених дрвећа око пута или побијеног кола или ма каквих других знакова.* Ово је данце једна врста повреде ствари из § 291 в. з. У овом случају као и у првом потребно је наравно, да штета није већа од 100 гроша, јер би иначе постојала преступна повреда (§ 375 т. 1 в. з.).

б) Кривац. В. 1 б. Но да би извршилац ових повреда ствари био кривац из § 339 т. 4 в. з., а не из § 291 одн. § 292, потребно је, да је извршилац дрва с моста узимао одн. дрва око пута секао *ради отправке поломљених кола у путу или у опште ма за коју своју потребу.* Извршилац ових повреда ствари, који их је извршио у овом циљу сматра се дакле као *нарочита, блажија,* иступна врста кривца под повреде ствари.

III. *Иступ 339 т. к. з.* — „Но § 339. вели се у овом §. да се казни и скелеција, који невржемљено и непредмо људе преко воде превози или скупљу таксу малакције од оне, која је за превоз за оно место прописана".

а) Радња се састоји данце:

1° У *невржемљеном и непредмом преношењу људи преко воде од стране скелеције.*

2° Или у *наплаћивању од стране скелеције скупље таксе од оне, која је за превоз за оно место прописана.*

б) Кривац. В. 1 б 1°.

IV. *Иступ из § 340 т. з.* — „Затворам од десет до тридесет дана, вели се у овом §, да се казни, ко телеграфске мотке дене, бушн или иначе ослабљава".

а) Радња се састоји данце у *дељењу, бушењу и у опште ослабљавању телеграфских мотака.*

1° Овај иступ је према томе једна врста повреде ствари, те је потребно, да штета не прелази 100 гроша чаршијских, пошто би иначе повреда телеграфских мотака била преступ.

2° Потребно је наравно, да повреде телеграфских мотака нису уолике, да је телеграфски саобраћај спречен, јер би онда постојало кривично дело из §§ 304—306 к. з.

б) Кривац. В. 1 б 1°.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

[1]) „Остављање две стопе земље, вели Цесић (335), нарочито се не само зато, да тако више оруђа не морала до самих ендечића ићи земља, те тако их не потискива и заравнава, него и зато, да пешаци по потреби могу поред канала пролазак наћи, да би сви путни у противном случају са каиша ендечића или канала, ако сваки ван заиђали, к тако тада лако није моћи проћи заговорио, ко је сам овлашћен да ендечиће не поправља, али је ипак тако да њих усво неће. Ово две стопе управо треба сматрати као општенародно добро, које нико ничим не каузити".

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ЕНГЛЕСКИ ДЕТЕКТИВИ

од

Вивијану Греју

Будна осоота.

(СВРШЕТАК)

Инспектор Вал, једним погледом пређе преко снега тога, запали електричну светиност, пређе једном удаљеном орману и отвори га.

Пред сам зачин, изчезла; узвикну он. И никакова трага. Ништа..

Вол не доврши, нова мисао дође му на памет. Пожури се и узе књигу, у коју су се уписивали посетиоци музеја. Књига је била сасвим нова може бити први пут употребљена пре неколико дана, тако да је у њој само један посетилац уписан. Он извади кутију са прним прашком, просу га по белом листу, од прилике на оно место, које је посетилац морао држати руком при потписивању.

Прашак је моментално дејствовао и Вал јасно беле отиске од палца посетиочевог, који је био уписује под именом Плава Кућала, из Кента. Датум је био 3. мај.

Узета четири зана пре догађаја, проговори Вел.

Не може бити да у орману нема никаквих трагова.

Био лист хартије био је привезан за за кугу осветницу и према томе лопов

је морао с десном руком отворити орман, а левом држећи лист, промицати ковац.

Вал се једна уздржа од овог мишљења, попова прије орману, и отвори га.

Летимично прегледа стара нож, којим је прс неповиљо дана био убијен Вилем Терис, затим даље банкноту од 5 фунта, са мрким траговима крви, на коју су се јасно показивали отбеци пређиј убице, који је отео од своје жртве, а ниже ње лист картије, на ком је пре кратког времена биги кугла са Будом.

Прегу по листу при прашао, инспектор. одмах спази тај јасна отиска пређиј. Он их сравни с оним, који је нашао на њеви и увиш радости отму се из груди.

* * *

Време је прозајно а полиција целе недеље не пронађе ништа, што би на и најмање расветлило тајанствену смрт Аделаиде Фримантол.

Јавно мњење биво је још непрестано узбуђено.

Управника нису остављали на миру, из Министарства долазиле су наредбе за наредбом, и нишо се тако дуљено, да се помишљало, да неке агенте као нестособне отпусте. Њему је једино биво жао, што је он тај догађај дао најспособнијем инспектору и у кога је полагао највише наде.

А он за целу недељу не пронађе ништа, не даде ма и најмањи резултат, већ ипа више пресшо је два дана од како се ништако није јављао као да га је нестало, тако да готово ништо није о њему знао.

Начелник Министарства затражи објашњења од Управника. Био је врло раздражен и ту своју раздражености није крио од Ферборса.

— Ви морате сигурно знати где се налази ваш инспектор Вал. Јавите му доцепом да одмах дође и положи рачуна о своме раду, обрати се начелник Ферборсу.

— Но у томе и јесте тешкоћа, што је мени непознато, где се сада налази Вал. — Кад је тако, издајте наредбу да га потраже сви ваши агенти. Да тако остане, немогуће је, појмите... то је одвише важан догађај. Дајем вам рока до сутра, и ако у том времену не добијем никаква објашњења ја ћу бити принуђен да о свему реферишем Министру и тада одговорност на вас пада.

* * *

Ви? да ли је могуће? где сте до ђавола? Узвикну управник Валу, кад се појави у његовом кабинету.

Али поглед Валов тако је јасно изражаво успех, да управник одмах престаде с ругањем, узе опет врло пријатан тон и понуди га да седне.

Говорите, говорите, шта је? Брзо, драги мој, без вас сам а и због вашега непријављена осуства многу горку пилулу прогутао, тако да сам био у стању и сам себе послати до ђавола.

— Ја разумем, шта се ви љутите на мене. Био сам обвезан да вам телеграфишем где се налазим, али сам се сетио да ћете се ви љутити а ниам хтео да прекинем рад, који сам тако одлично почео.

— Па, да ли сте успели? нестрпљиво га прекиде управник.

— Да, пошло ми је за руком да пронађем извршиоца. Он је на сигурном месту.

— Одлично.

И тешки терет, скиде се са груди управника, који га је већ толико времена мучио.

— Па како се зове?

— Азан Куанд.

— О! узвикну Ферборса, и поро му испаде на руке, — шта га је навело то да учини.

— Жеља да наследи покојну Аделаиду Фримантел. Азан Куанд је удаљени род, па пошто нема ближих рођака, на случај њене смрти, он постаје наследник. Из страха да се госпођица не уда и не зави што своју имовину другоме, он намисли овај сатански план да што раније отвори рођаку на онај свет, и то на такав начин, да на њега не падне никаква сумња.

— И напшао је на вас, бољег мајстора....

— Ја то нисам хтео рећи, прекиде га Вал. —

— Одлично, одлично. Ја одавно знам да сте ви даровити.

Али објасните ми, којим се средствима послужио да извриш свој план.

— Стрелом.

Шта говорите? На лекарски преглед утврдио је да је смрт наступила од пушке. Сем тога у себи убијене нађена је кугла.

— По свој прилици, спокојно одговори Вал — што је кугла била утврђена на стрели.

— Како мислите? упита управник.

— Ево да вам објасним, одговори Вал. Страр је у томе што је стрела била празна унутра; Куанд мету у њу патрону напуњену барутом и утврди управљену ну гу. Наоружани крај стреле био је снабдевен ушалачем. Ви ме разумете.

— Тако, да над стрела удари о стакло, метак експлодира и сребрна кугла погоди у главу госпођицу Фримантел.

— Потпуно сте сликом, тако је.

— А одакле је пуштена стрела.

— Из суседног дома, који се налази са супротне стране вида, који је према спољном прозору девојке Фримантел.

— Ипак, љубазни Вале, на тако занимљиве претпоставка не може се утврдити кривица.

До краја, не, господине управниче. Ја ћу вам изнети доказе које сам за два дана прикупио, тако да Куанд ништа више није могао оставити, што би доказало његову кривицу.

С једне стране отисци пређиј нађени у њима и на листу, на ком је била прикачена кугла, с друге, тај факт да је био у врлом сродству са суседом у Керзон-Хауз и најзад што сам у његовом стану нашао масу поломљених стрела, којим је прамно опите.

— Али ја не разумем како је стрела могла погодити девојку Фримантел.

Тако, што се његова рођака налазила у то време у соби, а то њему није било тешко дознати, пошто је госпођица Фримантел водила уредан живот. Довољно је што је знао, да је она увек у исто време устајала, налазила на куће, шетала, примала и чинила визите, одлазила после ручка или у соби за спаваље или у библиотеку.

У одређени час када је жртва по његовом рачуну биза у спаваћој соби, он је пустио стрелу из лука, којом је савршено владао, и то пробу стрелу, која удари у окно и заинтересова госпођицу Фримантел да се приближи и види шта је? Чим се она приближи у том истом моменту биза је пуштена стрела са куглом, која је као што сам рекао задала смртни удар.

— Сад разумем.

Али кажите ми зашто пугла са Будом? Зар убица није могао то учинити и са обичном куглом, а не да краде из музеја?

— Зацело, зато што би то биво куд и камо горе по њега, јер у том случају, сумња би одмах пала на њега, пошто је он једино лице заинтересовано за смрт девојке Фримантел. Но овако опет би се на сцени појавила нека верска секта, која је пренела освету на њер покојног генерала.

— А вано се догодило, да Куанд посети наш музеј?

— О то не престаза много труда. За време суђења о убиству генерала Фримантела, Куанд је усно унозпатња се с једним нашим агентом, који је радио на том процесу.

Све је јасно, Вале, и ја сам вас и раније вино као врло талентованог полицајца, али нпак нисам ослно да ћете од вас расветли тако тајанствени догађај.

Зашта ни оте самог себе превазишли.

Мих. Јаковљевић.

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Кад смо разгледање свршили ја предложи да не продужемо све на једном месту; говорио сам им да ће добити за сваку половину онолико колико би добили за све ако би једном продали, и да је боље имати два него једно. Другови пристадоше на мој предлог и пажљу поделимо у два дела. Сад је само требало пролати. Били су већ сигурни за једну половину, али за другу је требало наћи купца. Ја им кажем за некога трговца одела, Пом Ружа, који је становао у улици Жинеји. Одавно сам чуло да он купује од сваког, но му први дође; сад ми се дала прилика да га ставим на пробу и писам је испуштао, јер ако подлеже успех ће бити особит пошто ћу место једног јатака ухватити два и тако ћу једним ударцем имати три поготка.

Би уговорено да се понуди и Пом-Ружу, али се не могаше ништа пређузнати пре ноћи, а дотле имало се за-

цело досадити чекајући. Шта да се разговара? Заједничка невоља није моћу дововина довољан извор разговора те ја човек може остати у друштву с њима више од четврт часа. Шта да се ради? *Шатровци* не раде ништа нал не *тежњају*, а кад *тежњају* они не раде ништа. Међутим требало је утуцати време; имали смо још мало пара и сви тласаше за вино. Ево нас поново да прославамо Бахуса. Синови Меркурови[1]) или су написан и често, али се не може нечито ни пити. Да су пиши били Данаидска бурад, отворена са обе стране, још би и могло нешто бити, али за несрећу сваки има своју шупљину и кад река пиће у трбуха и мозга, чије је ушће врло мало, моће натрг, са може изворе, само се каже: не треба пити. Такви су били моји другови. Помишљајући да им глаже требају и ја други пут, чим им се густе магла поче спуштати испод коштаног свода који покрива управљача наших радње, да не би изгубили бусолу, они пространије од уста пранити левак и отварају их само ради разговора. О чему су разговарали? Разговор се водио о другоиима који су били у казненом заводу и о онима који су се налазили још под судом. Говорило се такође и о шпијунима.

— Што се тиче шпијуна, рече закупац стана, ви сте морали чути за онога чувеного невальца, који је сад постао шпијун, за Видока, познајете ли га?

Сви заједно (и ја). Да, да, по имену само.

Либисон. Говоре да је дошао из казненог завода где је био на осуди од 24 године.

Закупац. Не знаш ти то. Видок је један шатрав *лезат*, горег није било на свету. Пуштен је јер је обећао хватати *шатровце*, зато га и држе у Паризу. То је један питкон. Кад хоће пота да ухвати он се труди да ступи с њим у пријатељство, а чим то уради он му метне прадене ствари у џепове и, после све је готово; или га наведе на какво дело а он после иде то га проиаже. Он је ухватао (надао) Боја-а, Жанс-а и Мартина. Да, да, он баш; да нам причам како их је ухватао.

Сви. Изволи! Да чујемо.

Закупац. Био је са једним другим разбојником као што је и сам; ви знате Рибулета, Мапоиног човека?

Сви. Мапоне да Блонд?

Закупац. Да. Разговарали су о разним стварима. Видок каже како је дошао *из тимманије* (казненог завода) и да би желео наћи друштво за *тежњање*. Остали одмах падају у замку и он их напљачка (напије) добро, па их одведе у кућу, у улицу Гран-Сиргер. Себи је наврао да чува стражу. Јест, стражарио је, али за полицију. Похватали су их све, а за то време *стражар* је са својим другом *ухватио мајку* (утекао). Ето, тако је упропастио добре људе. Он је учинио да буду потубљени толики разбојници, којима је он био вођа.

Сваки пут кад би приповедач застао, ми смо се освежавали пићем. Лапијер ограби једну од ових прилика и уze реч:

— Шта нас ти сваки? говоре као мој... ; нели да прича. Мислиш ли ти да нас то занима? Ја хоћу забаве.

Закупац. Шта би хтео? Да играмо *шунтавање* (карте) могли би *прикелати* (играти).

Лапијер. Јест, баш сам то хтео! Хоћу да играмо комедију.

Закупац. О, господин-Тарма[2])

Лапијер. Али, зар да ја играм сам.

Ришелот. Ми ћемо те помоћи, само који комад хоћеш?

Либисон. „Цезар"; ти знаш ту има један који каже: први који је постао краљем био је један сређан војник.

Лапијер. Не, не; да играмо комад „Ухваћени Видок", пошто је шао Јосне надао своју браћу.

Нисам знао шта да мислим о овој необичној жељи, али нисам не бунећи се нимало повичем да ћу ја да играм Видока. Кажу да је дебео те ћу ја таман бити.

— Јеси и ти дебео, али је он још гојазнији.

— Свеједно, прими Лапијер; Жан Луј није тако неугледан.

— Да, не треба баш толико сала за једну кајгану, рече Ришелот, гурајући један сто у угао собе. Ти, Жан Луј, и ти, Лапијер, станите тамо; Денозр, Дебистон и Етјен, (тако се звао домаћин, закупац) нека стану на другу страну. Они ће бити лопови, а ја ћу представљати публику.

— Шта је то публика? упита Етјен.

— Свет, ако то разумеш, соме; е баш си цепавица.

— Ја сам гледалац.

— А но, то сам ја. Ти си лопов. На своје место, сад ће почети представа.

Видя смо, у једној страћари у Куртилу. Сваки је разговарао с устанцем и, под изговором да тражим дувана, ступим у разговор са *пријатељима* с другог стола; добаци он неколико шатровачких реча; виде се да знам језик. Они се љубазно насмејаше на мене, ја на њих и би јасно да смо њуди од истог заната. Затим настаду уобичајене учтивости. Ја се онда пожалим на тешко време, тужим се да се не може чорети (красти), они ме сажаљевају, сажаљевало се узајамно. Узалим у стављум пене неизности и милости. Да проклињем полицију они тако исто; ја грмим против *порицата* (полицијских чиновника) мога *шварта* који ме мрзе.

Пријатељи се погледају, решавају се и очима договарају да ли да ме приме... Узимају ме за руку, стежу је, ја им то љубазно враћам... Решено је да могу рачунати на мене. После дозвам предмет.

Ето то је био комад. Улога коју ја играм са малом разликом иста је коју ћу ја сад у ствари играти. Само ја сам у комаду претерао мало мођући покрадене ствари пријатељима у џепове. Кад сам то урадио зачу се опште пљескање и гласовит смех. Жестоко! Жестоко! поновише у један пут и глумци и гледаоци.

— Жестоко, и ја но ћажем да није, рече Ришелот, али ено *гламник* (сунце) залази; треба продати ствари, комад можемо завршити и у *трескавици* (вињаку) или још боље над се вратимо. Идем да тражим кола: јесте ли и ви истог мишљења?

— Јесмо, да идемо.

Комад је добро текао, приближавали смо се обруу, али он постојаше нешто сваким другу, нешто што ова господа не беху предвидели, јер равној не одговараше немало истакнутом наслову комада. — Поносе се сви на кола и на предивно кочијашу да тера на угао улице Бретано и Турен. Брзо један од јатака стаиоваше одатле свога четвра корака. Дибисон, Семери и Леноар сиђоше носећи украдену робу за коју је било уговорено да се прода. Међутим док су се они погађали ја погледам кроз прозор и видим да је Анста потпуно извршила моју поруку. Полицајци, које сам видео, једни да загледају у нас као тражећи број и други да беспосленим шетају, бавили су се на овом месту свакако зато што су ту одређени.

После десетак минута вратише се наши другови који су пили Брасу; они беху добили 125 динара за ствари које су вределе најмање шест пута толико, али није ништа гледао на то; нама су требале паре. Остале нам беху још ствари које смо били оставили за Пом-Руж. Кад смо дошли у улицу Живери, Ришелот ми рече: е, сад ти иди да продаш, ти се познајеш с јатаком.

— Нисмо се тако договорили, одговорим му; ја му нешто дугујем и због тога смо у сналк.

Нисам ништа дуговао Пом-Ружу, али сам се с њим нашао и он зна да сам ја Видок; било би непромишљено да се сад појављујем. Пустио сам пријатеље да сами сврше ствар и, над ме је појава Анете у близини уверила да је полиција готова да приступи послу, предложим пријатељима, кад су се вратили, да отпустимо вињакер и да идемо на вечеру у назану Гран-Касиел, на леју Пелитје, а на углу улице Пламп-Мабреј.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Суд општине голубињске, актом бр. 54. од 21. јануара ове године, упутио је ова два питања:

1. Лице, које има услова да буде општински одборник и окружни посланик, буде изабрано за општинског одборника и за окружног посланика, па му се по томе за наплату порезе прода сво непокретно имање тако, да тапија још није на купца пренета. Пита се: може ли то лице остати на положајима? и,

2. Општински суд је добијао на поступак и извештај од појединих надлештава жалбе приватних лица противу поступања власти општинских, ма да су те жалбе по некад биле анонимне доставе

[1]) Меркур, под старих Грка бог трговине и добитка.

[2]) Тарма, француска глумац.

а по ненад без икакве таксе или са таксом мањом од пола динара. Пита се: да ли је општински суд дужан да узме у поступак такве жалбе и како треба да поступи:

Одговор на прво питање:

Општински одборник може бити сваки члан општине, који има право гласа на збору а поред тога плаћа он или његова задруга у окружним варошима у Београду тридесет динара непосредног пореза, а у свима осталим општинама по петнаест динара годишње, у шта се рачуна и сталин државни прирез (члан 71. закона о општинама). Према члану 58. закона о уређењу округа и срезова окружни посланик може бити онај, који је навршио тридесет година и има све друге услове, који се траже за општинске одборнике. Дакле, по законским прописима се не тражи да неко има непокретног имања, па да може бити и општински одборник или окружни посланик, већ једино да порезу плаћа. Ако је дотичном лицу продато непокретно имање, може бити да има непретности, која служи за опорезивање, или друго. У осталом не може се тврдити, да је законодавац тражио не стојање пореских објеката као услов за вршење одборника и посланика, пошто он помиње једино плаћање порезе и пошто заиста треба пре рачуна водити о пореској снази него ли о постојању појединачних пореских објеката. Овим начином изводимо, да дотично лице може бити одборник, односно посланик, а ово у толико пре, што то лице пре преноса тапије на купца није престало бити сопственик према трећим лицима, и што оно, уживајући имање, продаји наложено, сноси терете имања па и дужност плаћања порезе (§ 24. грађанског закона) све до дана уступања имања купцу.

Одговор на друго питање:

Општински суд није никаква надзорна власт над државном влашћу, али ако он добије какав акт преко државне власти само на поступак, а тај акт према члану 15. закона о таксама не може се у поступак узети према мишљењу општинског суда, што је без икакве таксе или снабдевен таксом мањом од пола динара, — има права учинити примедбу државној власти, како би се закон о таксама правилно применио. Но ако је надзорна државна власт такав акт послала општинском суду на извештај, општински суд је дужан да по томе нарећењу поступи без обзира на таксу, ништа или недовољно положену, и да извештај по дотичној ствари поднесе, јер, надзорна над општином, државна власт може и својом иницијативом и на каквим поводом да тражи извештај од општинског суда и да врши контролу над радом општинских власти и органа — чл. 142. закона о општинама у вези са чл. 11. и 33. закона о уређењу округа и срезова и у вези са тачком 1. члана 6. закона о таксама, по којој сваками државна власт има овлашћење да у првом реду тумачи, који акти су ослобођени од плаћања таксе што би се радња власти требала обавити и по службеној дужности у јавном интересу.

— Што се тиче анонимних достава, са њима треба поступити сходно § 53. крив. пост. а по потреби примењивати на одговорна лица казне због евентуалне обмане власти, увреда и т. д.

* * *

Суд општине островичке актом бр. 98 од 22. јануара ове године упутио је ово питање:

Надзорна полициска власт наредила је општинском суду, да сву дугујућу кошевску храну прикупи од дужника и смести у општински кош, и те како храну, која је на позајмици, тако и улог. Међутим руководилац кош и часници општински налазе се на ратишту а општинском суду ниси предали спискове и признанице из којих би се исправа видело, ко и колико дугује храно општинском кошу. Пита се: шта да ради општинска власт?

Одговор:

Руководилац кош општинског, кад је пошао у рат, требао је оставити општинској власти књиге и списковс и друга документа, која се односе на кошевску храну, — јер се кошевска храна и кошевски фонд и чува за ирио дане у погледу исхране народа — члан 1. закона о општинским кошевима. Кад руководилац већ није тако поступио, треба му накнадно тражити, да којим путем документа предате општинском суду на даљи поступак. Ако наступи нужда, коју ће огласити државна власт, може се и одступити од редовне процедуре за прибављење потребних докумената. Али врлани општинске власти, ирпеби дужност онако, како добар домаћин руководи својим пословима, треба без одлагања да истражују, код којих се лица налазе кошевска храна на позајмицу, на да од тих лица траже повраћај хране и исту унесе у кош, и да истражују, тражењем признанице по трећем ставу члана 5. закона о општинским кошевима, која лица нису унела свој кошевски улог, у новцу или храни, на да поступе по члану 8. поменутога закона, задовољавајући на тај начин захтеве државне власти.

* * *

Суд општине врбичке актом од 18. јануара ове године упутио је ово питање:

Да ли постоји какав пропис или какво мерило, по коме би се могло знати, да воденичар узима више но ме узима него што му припада, — и, ако такав пропис не постоји, да ли би општински суд могао на основу § 326. крив. закона прописати колики ујам сме воденичар узимати?

Одговор:

Законодавац је хтео, да заштити народ, да му воденичар за рад у воденици не узме ово, што не треба да му узме, и за то је у § 389. тач. 1. кривичног закона прописао, да ће се затворном од једног до три дана казнити онај воденичар, који више ујма узме него што му припада. Ни овим законским прописом из § 389., нити којим другим, није предвиђено колики ујам може бити и колико се на име ујма но може узети. Али, да такво нарећење постоји, није потребно. Пре свега величина ујма, подложна је свима оним променљивим утицајима, који имају утицаја на одређивање цена. Па како су ти утицаји по све променљиве природе, немогуће је за дуже време одредити величину ујма, који се сме узимати. Законодавац је у поменутом законском пропису имао за свог самога то, да спречи, да воденичар узме више ујма него што је погодно, уговорио, изричио или прећутно, кад је зрнеље примио за млево. Кад воденичар нешто више од уговореног ујма узме, чини кривицу из § 389. тачка 1. кривичног закона, који има вид утаје или преваре, што зависи од околности под којима се дело чини. — На основу § 326. кривичног закона прописивати, колики се ујам може узимати, назалимо, да није умесно, пошто за такву наредбу нема законских услова, и пошто слободној утакмици треба оставити, да и она своје дејство покаже у погледу обарања величине ујма.

* * *

Деловођа општине осаничке пита: да ли учитељица, која има мужа учитеља у истој школи, има права на станарину у новцу, кад она станује заједно са мужем у самој школској згради?

Одговор:

Општина школска је дужна према члану 14. закона о народним школама да подиже, оправља и у добром стању одржава школске зграде, у којима морају бити, поред потребних одељења, и станови за наставнике. Општина нема станове за учитеље, нма да плаћа накнаду учитељима на име станарине. — Према томе ако општина нема два стана за два наставника, онда једноме мора плаћати станарину у новцу, без обзира да ли су наставници муж и жена, јер ни једним прописом општина није овлашћена, да да на употребу само један стан наставницима, који су муж и жена. То што су муж и жена наставници у једном месту, нема шта да користи или штети општину. Уз то, муж и жена не морају ни становати заједно.

* * *

Писар општине р. гланске упутио је овакве питање:

„Може ли бити постављено за полицаског писара оно лице, које је свршило два разреда гимназије, артилеријску подофицирску школу, и провела у трупи као подаредник годину дана и на исте начело преноручљиве оцене, било две године среске практикант и треба годину као со налази на положају општинског деловоде".

Одговор:

За полицаског писара може бити постављен сваки српски грађанин, који има ове услове:

1. да ужива сва грађанска и политичка права,

2. да није старији од 50 година, и,

3. да је свршио најмање четири разреда гимназије.

Према томе, по члану 31. закона о уређењу округа и срезова, лице, са условима у питању изложеним, не може бити постављено за полицијског писара, јер свршити подофицирску школу није исто што и свршити четири разреда гимназије. Али како је доста оскудице у полицијским писарима за ново-заузете крајеве, потпуно лице би могло, ако иначе заслужује, да добије службу у те крајеве; од кандидата се тражи: да је по природи бистар, да има све моралне особине, и да је вредан: такав неуморни радник постаје способан.

К.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Један случај из примене закона о продужењу рокова плаћања.

Главна државна благајна приликом издавања пенсије Н. Н. пенсионару која му припада за месец октобар 1912 год. задржала му је од исте суму која се обуставља за рачун његових повериоца по забранама. Ово је учинила на основу чл. 8 правилника за извршење законика о продужењу рокова плаћања који је прописао Министар Правде на основу чл. 2. тога закона.

Овај поступак Главне Државне благајне одобрио је и Министар Финансија својим решењем.

Против овог решења Министра Финансија Н. Н. изјавио је жалбу Државном Савету и у њој навео:

1. да је он тражио ик основу закона о продужењу рокова од 1 октобра 1912. г. да му се обустане не више од оне преме док тај закон важи;

2. да је чл. 8 пом. правила противан чл. 1. закона: и најзад

3. да је Министар Правде изнео само право да правилима омогући правилну примену закона, а не и право да списао закона мења.

Државни Савет нашао је да је решење Министрово правилно и на закону основано, па га је одобрио а жалбу као неуважену одбацио.

Одлука од 5. фебруара 1913. године Бр. 181.

К. И. Б.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Милан Милошевић, рударски радник из Костолца, одгонара за опасну крађу.

Родом је из Босне, стар 23 год., раста средњег, обично развијен, црних очију, косе и брокова црних; у црном зимском оделу и у опанцима.

Дежела среског и градског суда Пожаревац Бр. 467.

Миладин Крштенић, осуђеник београдског казненог завода, чију слику износимо, побегао је.

Родом је из Новог. Аибеговца, среза орашког, округа смедеревског, стар 27 год., средњег раста, угасито зелених очију, косе и брова црних; од особених знакова има: на малом прсту десне руке на трећој фаланги белегу од посекотине, права линија, праши косог зелењкастих, од особених знакова има: оба мала прста на рукама згрчена су и упућена у правом зглобу; на десној руци има мрку флеку неправилног облика величине $^{3}/_{4}$ см., на средини длана; и на слоју плућних постиже има брадавицу у величини кукурузног зрна.

Акт Управе Казненог Завода Бр. 4380.

УХВАЋЕНИ

Боривоје Стефановић, осуђеник београд. казнен. завода, чију смо потерницу изнели у 17. броју „Полиц. Гласника" за прош. год.

чине 2 см. на страни спољној, на малом прсту десне руке конац преко средње пресечен и на средини десне јагодице прегиб длану, неправилна облика.

Акт Управе Београдског Казненог Завода Бр. 491.

Јован Стојимировић, осуђеник београд. каз. завода, чију слику износимо побегао је још 22. октобра 1905 год. па ни до данас није ухваћен.

Родом је из Лина, среза подунавског, стар 36. год., раста средњег, смеђ, очију жућкастог

Акт Управе Београдског Казненог Завода Бр. 411.

Драгић Стефановић, из Брасине, среза јадранског, чију смо потерницу изнели у 6. броју „Полиц. Гласника" за ову годину.

Акт начелника среза јадранског Бр. 1215.

КРАЂА СТОКЕ

Стојану Антићу, из Селеваца, среза пчињског, покрадено је са њиве једна кобила и једно ждребе.

Кобила је матора 7. год., длаке браше, раста средњег, непоткована.

Ждребе је старо 2 год., длаке браше без икаквих ровања.

Акт начелника среза пчињског Бр. 975.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије Уредник А. Ј. Кузмановић.

БРОЈ 8. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 24. ФЕБРУАРА 1913. ГОДИНА IX

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИХ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. МИНИСТАРСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

Богољуб М. Марковић, полициски писар прве класе начелства округа пожаревачког, разрешава се од досадашње дужности у поменутом начелству и ставља се на расположење Врховној Команди на терет ратног кредита с правима, која му даје указ од 17. октобра 1911. године и овим, која је стечао постављењем Врховне Команде, у колико је оно у сагласности са законом о уређењу округа и срезова и законом о чиновницима грађанског реда, односно квалификација.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 12. фебруара 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

Васа Поповић, полициски писар прве класе среза рамског; Драгиљ Паунковић, полициски писар прве класе среза расинског; Спира Радивојевић, полициски писар друге класе среза тимочког; Драгомир Јовановић, полициски писар друге класе среза грузанског и Стеван Николић, полициски писар друге класе среза подгорског — разрешавају се од досадашње дужности у поменутим срезовима и стављају на расположење Врховној Команди на терет ратног кредита с правима која им даје указ: од 15. септембра 1909. год.; 2. маја 1912. год.; 29. јуна 1910. год.; 16. јануара 1911. год. и 26. септембра 1912. године и овим, која су стекли постављењем Врховне Команде, у колико је оно у сагласности са законом о уређењу округа и срезова и законом о чиновницима грађанског реда, односно квалификација.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 12. фебруара 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а на основу чл. 34 закона о пословном реду у Државном Савету, одобрили смо и одобравамо решење Државног Савета од 25. јануара 1913. године Бр. 275, донето на основу чл. 144. тач. 9. Устава, које гласи:

„Да се Лука Самолеј, колар на Крагујевцу, родом из Св. Вида у Корушкој и поданик аустриски, по својој молби прими у српско подданство наиспело од § 44. грађанског закона, пошто је поднео уредан отпуст из својег садашњег подданства, заједно са својом женом Хермином."

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 11. фебруара 1913. год. у Београду.

РАСПИСИ

свима окружним начелствима, Управи града Београда и суду општине београдске

Господин Министар Војни 15. ов. мес. под П.Бр. 459 издао је распис штампан у 23 броју „Срп. Новина" од 23. ов. м., који гласи:

„На основу чл. 1, 2, 3, 8, 10, 14, 15, 16 и 20, а у вези чл. 35 закона о потпори војних инвалида —

Наређујем:

Да се саопшти: како оним, који су у овом рату рањени и услед тога за рад и привреду способљени, тако и породицама оних, чија су једини хранитељи погинули у рату или од добивених рана помрли а сиротиног су стања, да имају права тражења инвалидске потпоре и то од дана свршеног рата — демобилизације — на у року две године дана. После овог рока, сходно пропису чл. 35 закона о потпори војних инвалида, њихове ће молбе бити одбијене административним путем, услед застарелости.

Пуковске окружне команде, полициске и општинске власти строго ће се придржавати наређења објављеног у распису „Српских Новина" Бр. 191 од 5. септембра 1902. године и службеном појам листу Бр. 35 од 5. септембра 1902. године ПБр. 2055*.

У саопштењу предњега препоручујем начелству — управи — суду — да о овоме распису упозна грађанство у његовом подручју и стара се да се исти у свему и тачно изврши.

Пж 199.

31. јануара 1913. год.

Београд.

Министар Унутрашњих Дела,

Стој. М. Протић.

Свима окружним начелствима и Управи града Београда.

Духовни суд Епархије Београдске актом од 23. пр. м. Бр. 419 известио је ово Министарство, да бранови закључени у Аустро-Угарској између наших држављана и там. поданица код општинских и др. судова по там. законима, према § 60. грађ. закона не могу имати законске важности, те према томе, не могу бити ни уписани у протоколе венчаних ни дотичних наших држава.

Доставља се предње томе начелству — Управи — и препоручује му се, да у будуће, када му овакови изводи буду достављени, даље по закону поступи и надлештује, да дотична лица брак накнадно саобразе нашим законима, како би им се ови код наших држава и власти признавали, и како дотична лица не би искусила штете због вангбрачног живљења.

Овако ће поступити она начелства, којима су ова изводе већ послати писмом овога Министарства П.Бр. 16377 од 15. децембра прошле године.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела 9. фебруара 1913. г. Пж 1163. у Београду.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу децембру 1912. год.

Према званичним извештајима оружних пантезистава, Управе града Београда, градских и срезких судова, у току месеца децембра 1912. год. извршено је у Србији:

1. **Убистава** 30
2. **Детоубистава** 2
3. **Нехотичних убистава** . . . 5
4. **Покушаја убистава** 14
5. **Разбојништава** 14
6. **Силовања** 3
7. **Тешких телесних повреда** . 8
8. **Паљевина** 57
9. **Опасних крађа** 143
10. **Злонамерних уништаја туђих ствари** . . . . . 20[1].

Од наложених дела пронађено је:

Убистава	29 или	96·6%
Детоубистава	2 „	100·0%
Нехотичних убистава	5 „	100·0%
Покушаја убистава .	14 „	100·0%
Разбојништава . . .	13 „	92·8%
Силовања	3 „	100·0%
Тешких тел. повреда	8 „	100·0%
Паљевина	10 „	17·5%
Опасних крађа . . .	51 „	35·6%
Злонамер. уништаја туђих ствари . .	5 „	25·0%

Највећи број **убистава** извршен је *затвореним оружјем* (20), *тупим оруђем* (5), *оштрим* (3) и *ватреним* (2).

Узроци њиховом извршењу доле: у *међусобној свади* за **11** случајева, у *освети* за **4**, у *користољубљу* за **4**, у *вршењу званичне дужности* за **2**, у *љубави* за **2** и за **5** случајева узроци су *непознати*.

Посматрана према местима у којима су извршена убистава, јављају се: у срезу драгачевском **3**, у срезу јабланичком **2** (1 непронађено), у срезу крагујевачком **2**, у срезу левачком **2**, у срезу расинском **2** и по **1** у срезовима: гročанском, ваљевском, лесковачком, ресавском, парачинском, сврљишком, хвожничком, поморавском, јадранском, моравском округа пожаревачког, ивањском, ивичком, рамском, таковском, полупанском, бољевачком, добричком, косаничком и златиборском.

Детоубиства су извршена по **1** у срезовима: брзопаланачком и моравском округа пожаревачког.

Нехотична убиства извршена су по **1** у срезовима: посавском округа ваљевског, расинском, таковском, златиборском и студеничком.

Покушаји убистава извршени су: у срезу љубићском **2** и по **1** у срезовима: колубарском округа ваљевског, деспотовачком, параћинском, ивањском, поморавском, пожаревачком, качерском, загланском, жоравичком, студеничком и у варошима: Ваљеву и Врању.

Сва она дела извршена су већином у међусобној свађи и осветн.

Разбојништва су извршена: у срезу драгачевском **7** и по **1** у срезовима: колубарском округа београдског, крагујевачком, расинском, звишком (непронађено), таковском, љубићском и јасеничком округа смедеревског.

Силовања су извршена по **1** у срезовима: лесковачком, таковском и добричком.

Тешке телесне повреде извршене су по **1** у срезовима: крагујевачком, жупском, ражањском, бечичком, нишавском, поморавском, јадранском и тимочком.

Паљевине су извршене: у срезу деспотовачком **7**, у срезу сврљишком **5** (1 пронађена), у срезу тимочком **4** (2 пронађене), у срезу зајечарском **3** (1 пронађена), у срезу ужичком **3**, у срезу колубарском округа београдског **2**, у срезу ресавском **2** (1 пронађена), у срезу јасеничком **2**, у срезу белопаланачком **2**, у срезу хомољском **2**, у срезу звишком **2**, у срезу бољевачком **2**, у срезу загланском **2** (1 пронађена), у срезу тимочком **2** (1 пронађена), у срезу жичком **2** и по **1** у срезовима: подгорском, масуричком (пронађена), пожаничком, крагујевачком, крајинском, поречком, ражањском (пронађена), расинском, бечичком, моравском округа нишког, нишком, посавско-тамнавском, љубићком (пронађена), качерском и ариоговском.

Вредност свих ових паљевина износи око **9.000** динара.

Опасне крађе извршене су: у варошн Београду **21** (7 пронађених), у срезу расинском **9** (7 пронађених), у срезу тамнавском **8** (2 пронађене), у срезу љубићском **7** (5 пронађених), у варошн Нишу **6**, у срезу ариоговском **6** (4 пронађене), у срезу јадранском **4**, у срезу брзопаланачком **3** (све пронађене), у срезу посавотамнавском **3**, у варошн Пожаревцу **3** (2 пронађене), у срезу качерском, **3** (1 пронађена), у срезу бољевачком **3**, у срезу зајечарском **3** (1 пронађена), у срезу жичком **3**, у срезу тpновском **3**, у срезу гročанском **2** (обе пронађене), у срезу колубарском округа београдског **2**, у срезу колубарском округа ваљевског **2**, у срезу јабланичком **2**, у варошн Крагујевцу **2**, у срезу крагујевачком **2** (1 пронађена), у срезу левачком **2**, у варошн Крушевцу **2**, у срезу ресавском **2** (1 пронађена), у срезу бањском **2**, у срезу алексиначком **2**, у срезу моравском округа нишког **2** (обе пронађене), у срезу нишком **2**, у срезу мачванском **2** (1 пронађена), у срезу звишком **2** (1 пронађена), у срезу јасеничком округа смедеревског **2** (обе пронађене), у срезу тимочком **2** (1 пронађена), у срезу ариоговском **2** (1 пронађена), и по **1** у срезовима: посмајском (пронађена), ваљевском (пронађена), масуричком, јасеничком округа крагујевачког (пронађена), жупском, бечичком, левачком (пронађена), деспотовачком, параћинском, сврљишком, нишавском, белопаланачком, поречком, забубовачком (пронађена), пожаревачком, моравском округа пожаревачког (пронађена), хомољском, рамском, орашком, загланском (пронађена), моравичком и у варошн Неготину.

Вредност свих ових крађа износи око **33.500** динара.

Злонамерних уништаја туђих ствари било је: у срезу расинском **4** (2 пронађена), у срезу тамнавском **3**, у срезу масуричком **2** (1 пронађен), у срезу пожаничком **2**, у срезу нишком **2**, у срезу зајечарском **2** и по **1** у срезовима: гročанском, колубарском округа београдског, колубарског округа ваљевског (пронађен), жупском (пронађен), и деспотовачкоз.

Вредност свих уништених ствари износи око **2.800** динара.

Порел наложених дела у току месеца децембра прош. год. извршено је у Србији и **15 самоубистава** и то: у варошн Београду **4**, у срезу параћинском **2**, и по **1** у срезовима: посавском округа београдског, колубарском округа ваљевског, тамнавском, власотиначком, ресавском, рађевском, млавском, рачанском и жичком.

Највећи број самоубистава извршен је *ватреним оружјем* **5**, *вешањем* **4**, *дављењем у води* **2**, *ледањем под воз* **2**, *оштрим оруђем* **1**, и *тровањем* **1**.

Узроци њиховом извршењу доле: у *болести* за **4** случаја, у *душевном растројству* за **4**, у *страху, од казне* за **3**, у *дубокој старости* за **1**, и за **3** случаја узроци су *непознати*.

Покушај самоубистава извршен је у срезу ражањском (вешањем, страх од казне).

Општи преглед до сад наложених дела оваква је:

(Види таблицу на другој страни)

[1]) У месецу децембру 1911 годнне дела је сама ова:

1. Убистава	12
2. Детоубистава	1
3. Нехотичк. убистава	6
4. Покушаја убистава	22
5. Разбојништава	8
6. Силовања	1
7. Тешких телесн. повреда	9
8. Паљевина	49
9. Опасних крађа	199
10. Злонамерних уништ. туђих ствари . . .	8

СТРУЧНИ ДЕО

УПРАВНИЦИ СТАРИХ СРПСКИХ ГРАДОВА

(свршетак)

Поменули смо већ, да су кнезовије имале важне и разноврсне дужности. Из писаних чланова излази несумњиво, да им је једна од најважнијих дужности стараше о *јавној безбедности*, баш и као нашим данашњим управним органима. Мало даље видећемо, да су они и по осталим својим дужностима били веома слични данашњим управним органима.

г). *Градове смо већ земљи царства ми да су на законе о всем како су били у прем цар. А за судове што имају међу*

Текући број	О К Р У З И	Убиства	Детоубиства	Нехотична убиства	Покушаји убиства	Разбојништва	Силовања	Тешке телесне повреде	Палежи	Остали кривци	Занемарени покушаји убиства	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	1	—	—	—	1	—	—	2	5	2	1	—
2	„ ваљевски	1	—	1	2	—	—	—	5	11	4	2	—
3	„ пожешки	3	—	—	1	—	1	—	2	3	4	1	—
4	„ крагујевачки	4	—	—	—	1	—	1	1	7	5	—	—
5	„ крајински	—	1	—	—	—	—	—	2	6	—	—	—
6	„ крушевачки	3	—	1	—	1	—	2	2	12	—	—	1
7	„ моравски	2	—	—	2	—	—	1	10	6	1	2	—
8	„ нишки	1	—	—	1	—	—	—	9	15	2	1	—
9	„ пиротски	1	—	—	—	—	—	1	2	2	—	—	—
10	„ подрински	2	—	—	1	—	—	3	1	11	—	1	—
11	„ поморавски	4	1	—	1	1	—	—	4	9	—	1	—
12	„ руднички	1	—	1	3	2	1	—	2	10	—	—	—
13	„ смедеревски	1	—	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—
14	„ тимочки	1	—	—	1	—	—	1	9	9	2	—	—
15	„ топлички	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
16	„ ужички	1	—	1	—	—	—	—	4	6	—	1	—
17	„ чачански	3	—	1	2	2	—	—	2	7	—	1	—
18	Управа града Београда	—	—	—	—	—	—	—	—	21	—	4	—
	Свега:	30	2	5	14	14	3	8	57	143	20	15	1

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 28. јануара 1913. године АВр. 121, у Београду.

собом да се суде пред владаљцм градским и пред црквеним клиросом. А што жупљанин при грађанину, да га при пред владаљцем градским и пред црквом и пред клиросом по закону" (чл. 176).

Објашњујући овај члан г. Новаковић вели:

„*У* првој тачки се, управо, по други пут понавља оно што је 1349 наређено за грчке градове чл. 124. па после, 1354. разширено на све градове у земљи чланом 137. Почетна реч *градови* пао да стоји место грађани и као да се тачком првом грађанима лично тврдо стара права која су у претходних царева имали, поручио у погледу на суђење. За спорове које би грађани међу собом имали законом се наређује да их могу расправљати или пред градским управницима (као што је кефалија — капетан) или пред свештеницима. Знатно је да се у граду судија не помиње. По томе би у свима споровима црквеним у граду судила власт управна, а за грађанске спорове остало би да се иде к свештеницима (клиру), који су у средњем веку били судија чуварн и тумачи писаних закона. Исти рад је био и кад би се сељак (жупљанин) имао што да жали на грађанина. С овом наредбом са свим се слаже оно што се наређује последњом тачком чл. 129 за војводу или заповедника на војсци, где се вели: *И судове мали и големи, који су ма војсце, да им суде војводе а им никто.* Види се, дакле, прво: да су градови у главноме били уређени по војнички, а друго је да се суђење вршило у градовима другојачије него по жупама. Врло је знатна ова разлика, али би њена знатност тек онда искочила на видик, кад би се боље знала цела та процедура и кад бисмо познавали садржину оних грађених повластица које Законик тако свечано потврђује".[1])

д). И злобе на црквених људиje(х) закон. Што се суде пред црквом и пред кефалијом, и ти злобе што се осуде, да има все црква, како пише у хрисовуљах. Те злобе да се узимају на црквених људех, како је поставио господин цар закон по земљи, и да се поставе црквени људије злобарије који ће забирати те злобе и предавати цркви, а цар ни кефалија да не узима ништа". (194).

До Душановог Законика, у старој српској држави кривичне ствари судили су: пороти, парочити изборни или *ad hoc* састављени судови, управни органи, властела и привредне старешине.

Установљавајући царске судије, и дајући им врло велику власт и независност — што служи на част старом српском законодаветву, цар Душан је имао намеру да судску власт издвоји и засебно организује, али ову намеру није до краја у дело привео.

Као што показују горе наведени чланови Ћеолије су, као управни органи, задржали и под Закоником судску власт у извесним кривичним стварима. Велико је извесним, јер тврђење г. Новаковића да су управне власти у градовима судиле све кривичне спорове не треба разумети у апсолутном смислу. Судска надлежност Ћеолија била је ограничена многим кривичним хрисовуљама, па и самим Закоником. Чланом 192 Законика изричком се наређује, да кривице *велеиздаје, убиства и силовање девојке или жене на властеоског реда*, суде царске судије. (За три работе, за неверу, за крв, и за разбој владичски да иду пред царј).

Надлежност Ћеолија за суђење кривичних дела била је, на свако начин, ограничена и *казненом поротом*, која је била надлежна за све злочине и преступе.[1])

Интересантно је, да су и у обновљеној Србији управни органи у прво време пришли и судску власт. Тако је било и под Карађорђем и под Милошем све док се нису образовали нахијски судови.

Главна низовни после другог устанка били су, као управни органи, надлежни још и за суђење свију кривичних и грађанских ствари, „*кроме случаја где се главе тиче*". Поред оноги, они су имали власт и над свештеством у својим нахијама, па су још судили и брачне спорове.[2])

д). „Судије куде посилају приставе к кмете своје, аште кто пречује и одбије приставе да нашу судије нашу Кефалију и властелом у чијеј буду државе они-ји прослушнији, да сверше за то-ји власти што нашу судију. Аште ли не сврше власти, да се кажу нашо прослушнији". (Чл. 178).

На данашњи језику члан овај гласио би:

„Кад судије некуд пошљу приставе са писмима својим, па овај кога се тиче не послуша или одбије приставе, судија ће се обратити писмом кметовима и властеницима, под чијом је влашћу непокорни, и позваће их да они изврше што је наређено. Не изврше ли ни они, казниће се како се каже који су непокорни (цару)."[3])

Из овога члана врло се лепо види да су Ћеолије биле и изврши органи, и да су, исто онако као и данашњи извршни органи, имали да извршују налоге судских власти.

Значајна је велика одговорност коју овај члан прописује за Ћеолије због повређених судских одлука, и која нам показује, још једном више, да је Душан био поклоник наређују нашег уређењу судства у својој царевини.

Ако се ова одговорност Ћеолија доведе у везу са њиховом материјалном одговорношћу за накнаду штете причињене кривичним делима, о којој смо раније говорили, онда је лако увидети да њихов положај, као управних органа, није био ни мало завидан већ, напротив, тежак и опасан. Ово нам, опет, показује, да је управно чиновништво у старој српској држави морало бити, бар за време Душаново, добро организовано и

[1]) Законик, стр. 232—253.

[1]) Стара српска пороти поређена са нашом поротом, приступна беседа академика Јована Б. Аранђеловића. Глас 44, стр. 31.

[2]) Нашту нашу расправу Историјски развитак полицијске власти у Србији, стр. 55—57.

[3]) Законик, стр. 253.

дисциплиновано, и да је своје дужности вршило ревносно и послушно.

b). *Властеле и кефалије царства ми који држе градове и трзове, никто од њих да не приме чијега човјека у таминицу без књиге царства ми. Аште ли кто кога приме брез заповеди царства ми, да плати царству ми 500 перпер*[a] (чл. 184).

„*Тел - исте образом кто држе таминице царства ми, да никога не приме ничијега човјека без књиге повелемија царства ми*[b] (чл. 185).

Поводом ових чланова г. Новаковић даје ово објашњење:

„Што чл. 184 истиче народе кефалије (капетане градске) и властелу, показује разликитост жупа и утврђује нас, с друге стране, у ономе што смо о томе већ истакли при чл. 157, и мало пре при чл. 176.

Из члана 184 и 185 види се да је таминицу било и по градовима и по варошима, да су се налазиле под руком кефалија (царских чиновника) и властеле, која су, на сваки начин, имала положај разликит од кефалија, и ако данас немамо откуд да докучимо у чему су се те разлике налазиле. Најпосле чл. 185 јасно нам каже да је стајала и треба врста таминица, чисто царевих и под непосредном царском руком, које су се од обојих првих разликовале. Свима се без разлике, под оштром казном од 500 перпера, забрањује примање ма кога у таминицу без царске наредбе.

Таку наредбу ни умемо данас да објасним. Може се мислити да се хтела да спречи некаква злоупотреба и самовола, али не можемо да докучимо зашто се наређивало да се у таминице може примити само по наредби царевој. То бисмо могли знати тек да су нам познате све појединости живота и државне, друштвене и судске организације, из којих су нам познати само недовољни и непотпуни одломци"[1])

Исписани ретци откривају нам још једну дужност наших старих градских управника — *надзор над таминицама*. Из њих се, исто тако, види, да је ова дужност у оно доба била врло важна и скопчана са великом одговорношћу. Било би интересантно знати откуда је ово долазило и ко је све затварао у таминице којима се руковали кефалије и властела. Ако су то били обични злочинци, зашто се изискивала царска заповест за њихово затварање, и ко је ту заповест у име цара издавао? Да не буде и у овим члановима израз *царства* употребљен као синоним *царског суда* или царских судија, као што је то урађено у чл. 192.?

И ако у Законику нигде изгледа нарочно казано, шпан из његових чланова о јавној безбедности излази несумњиво, да су кефалије биле још и *истражни органи*, и да су, као такви, имали дужност да истражују напрнисце привичних дела.

По тврђењу г. Алексе С. Јовановића,[2]) истраге у старој српској царевини вршили су:

a). На царском двору — *судије*, односно њихови пристави;

б). По градовима и подграђима — *кефалије* са својим истражним органима;

в). По жупама — *владалци*, као обласне старешине;

г). По селима, засеоцима и пастирским катунима — *кнезови*, односно *протојици* и *челници*, непосредни месни старешине.

Кефалије се помињу, и то врло често, и у старим хрисовуљама и угоровима српских владалаца са Дубровником.

Из једне хрисовуље цара Душана од 8 јуна 1355 год., којом је утврдио манастиру Хиландару право на село Корбинце, на Брегалници, види се, да су они употр бљавали и за вршење важнијих истраживања. У овој хрисовуљи вели се како цар, по жалби игумана светогорске Богородице, да манастир не ужива земљу села Корбинаца и ако јој она припада по равној хрисовуљи, послао *кефалију шишичког Давида Михојевића*, са игуманом и старцима да одноје и омеђе црквену земљу. „И пришд Давид — вели се даље у хрисовуљи — споведа царству ми како је међу њими утекла и одтесан земљу куде ми споведа Давид.... И царство ми, тудеан куде ми споведа куде је Давид и њима утекла и одтесал и умерих, записа и утиди да јест тази земља црковна..."[1])

Последњи траг о кефалијама у *Законском Сазомешнику*, налази се у повељи деспота Ђурђа Бранковића од 17 септембра 1445 год., којом је потврдио Дубровчанима раније дате им повластице. Повељом овом, поред осталог, утврђује се међусобно поротно суђење између Срба и Дубровчана, и додаје: „... *а да се не мучи пред господство ми ни пред кефалије*".

Један пасус ове повеље показује нам једну нову дужност, а може бити и право кефалија, бар за време деспота Ђурђа. У њему се вели:

„*И како се случи смрт нему Дубровчанину у земљи господства ми, што је његова члана, да за то - зи не има посла ни господство ми, ни кефалија господства ми, ни ки кто е земљи господства ми тькмо да јест оконуи, кому за дан окни ма смрти, или дубровачко*".[2])

У средњем веку странци, по правилу, нису могли ни наслеђивати ни завештавати имања. Њихова имања припадала су, после смрти, у прво време *ћудним господарима*, а доцније *владаоцима* (droit d' aubaine).

Пасус, који смо навели, показује да је овако било и у Србији, и да су Дубровчани, по нарочитим повластицама, били изузети од овог правила.

Да ли су кефалије, као управни органи, имале каквих прихода од заоставштине умрлих странаца, или су само биле дужни да ону заоставштину поштују и чувају, не може се тачно утврдити. Ми бисмо пре рекли, по начину на који се помињу „господство" и „кефалије", да стоји ово прво, т. ј. да су кефалије од странаца, који су умирали у њиховим подручјима, имали извесних материјалних доходака, вероватно један мали део њихове заоставштине, док је остало припадало владаоцу. Ово је у толико вероватније што кефалије, као што смо видели, нису примале плату у новцу, већ су уживале разне доходке, за које им се наређује чл. 63 да их по закону узимају.

* * *

Ако резимирамо ово што смо до сада казали о градовима старе српске царевине и њиховим управницима, добијамо ову слику:

1. *Градови у старој српској царевини образовали су, са својим околинама, засебне управне јединице, које су имале своје локалне, у већој или мањој мери аутономне управе.*

2. *Као представници државних власти у њима су се налазили нарочити управници, који су се називали кефалијама, капетанима или кефалијама.*

3. *Дужности ових управника биле су знатне, разноврсне и скопчане са великом одговорношћу. Из Душанова Законика јасно се види, да су они били надлежни:*

a). за заштиту *јавне безбедности*;

б). „ *војене истраге*;

в). „ *пресуђење привичних дела*;

г). „ *извршење судских налога*, и

д). „ *надзор над таминицама*.

4. *Према свему овоме, управници старих српских градова били су у управи, и истражни, и судски и извршни органи*;

5. *По дужностима, које су обављале, старе кефалије биле су слично нашим данашњим управним органима, а још више управним органима у почетку обновљене Србије*, и

6. *Први помен о кефалијама налазимо за време Краља Милутина, а последњи за време Деспота Ђурђа. За произвођу српске државе мислило је и њихово назива. Дужности њихове за време турске управе вршили су муселими, а у почетку обновљене Србије „комендати", војводе, кнезови и капетани.*

Д. Ђ. Аранђел.

О ИСТУПИМА

ОД

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

V. *Истуци из § 321 к. з.* — „*Затворам од десет до тридесет дана*, који се у овом §. *да се казни*:

1. Путник, који с туђим пасошем или под туђим именом путује[a].

a) *Радња* се састоји дакле у путовању с *туђим пасошем* или у оном *под туђим именом*. Што се тиче путовања с туђим пасошем, протостанка је овде, да је пасош истинит, јер ако би био фалсификован, имао би се применити § 150 т. 1 к. з.

б) *Кривац*. В. § 6 1[a].

[1]) Законик, стр. 258—259.

[2]) Прилози за историју старог српског права, други део, стр. 6.

[1]) Законски Споменици, стр. 478.

[2]) Законски Споменици, стр. 535.

2. **Ко од власти своје име краће и за другога се издаје, у колико то не би у друго већма казнимо дело прелазило".**

а) *Радња* се састоји дакле у *крађеву свог имена од власти надзирућу се за другога.*

1° Према § 104 б н. з. сматра се као кривично дело *служење туђим именом.* Разлика између њега и иступа у питању лежи у томе, што се у § 104 б захтева служење туђим именом, т. ј. именом *неког другог познатог* лица, док ће иступ из § 341 т. 2 постојати само онда, кад ко употребе име неког *непознатог* лица или у опште лажно измишљено име. Овако се мора протумачити став § 341 т. 2 „и за другога се издаје".[1])

2° Извршилац треба да се издаје за другога пред *власћу.* Ова значаја је пак, који је то власт.

б) *Кривац.* В. 1 б 1°.

3. **Когод у безопасно време кордон преступи, био тада поступак карантинског чиновника обустављен или не. Ако је опасно кужно време, предаће се суду".**

а) *Радња* се састоји дакле у *преступљењу кордона у безопасно време.*

1° Нели се нарочно, да је без значаја, да ли је поступак карантинског чиновника био обустављен или не онда, кад је кордон преступљен.

2° Потребно је дакле овде, да је кордон преступљен у *безопасно* време, т. ј. онда, кад нема опих заразних болести, због којих се успоставља поступак карантинског чиновника. У противном случају прилаз се, нели се, има предати суду, т. ј. он је тада извршилац као *опште опасног* злочина или преступа предвиђених у Закону о уређењу санитетско струке и о чувању народног здравља од 1881 и у Правилима за страже на пограничном кордону од 1841, на које се односи § 303 н. з.

3° Овај иступ неће нарочно постојати онда, кад је ко из Србије кришом прешао на страну, али у повратку кордон није преступио.[2])

б) *Кривац.* В. 1 б°.

4. **Онај, који свој пасош да другоме, да се са њим послужи".**

а) *Радња* се састоји дакле у *давању свог пасоша другоме на послугу.* Није дакле потребно, да се је овај заиста њиме послужио.

б) *Кривац.* Из саме природе радње код овог иступа излази, да извршилац мора бити сместан, да даје другоме свој пасош, и да му га даје у намери, да се њиме послужи.

VI. *Иступи* из § 342 н. з. — „*Ко се каже, нели се у овом §, којем до безобзрет и пет удараца:*

1. **Који се у скитњи, па још без икакве исправе ухвати"** (скитничењ). — Законодавац није дао дефиницију скитничења[1]). Под њиме се има разумети *лутање од места до места с променом мобиле пребивалишта без рада и о туђем трошку*[2]).

а) За појам овог иступа потребни су дакле следећи елементи:

1° *Лутање од места до места.* Према томе није скитница онај, који лута по равним крајевима какве велике варошн.[3])

2° Лутање од места до места с *променом мобиле пребивалишта.* Није према томе скитница онај, који се сваког вечера враћа у исто место[4]).

3° Лутање од места до места *без рада.*

(1) Скитница је и онај, који лута од места до места вршећи какав *незаконит* посао, н. пр. бављење јер с правног гледишта он и тада лута без рада[5]).

(2) Према некима је потребно за појам скитничења просјачење, т. ј. онај, који лута од места до места, треба да просјачи, да би био скитница[6]).

4° Лутање од место до места о *туђем трошку*, просјачећи, вршећи крађе итд. Без значаја је дакле, да ли онај, који лута, има сопствених средстава за издржавање или не[7]). Главно је, да он крпује о туђем трошку.

б) 1° За појам скитничења није потребно, да се лута од места до места *на навлаке*[8]).

2° Из тога, што скитница лута од места до места о туђем трошку, т. ј. просјачећи, вршећи крађе итд., не може се закључити, да је скитничење кривично дело по закону, јер код скитнице не може бити говора о одлуци, да лута од места до места да би себи прибавио средства за живот. Напротив скитница ако нешто испросјачи и у опште прибави, то чини *да би лутао*[9]).

3° Скитничење је *трајно* кривично дело[10]).

(1) Оно се не прекида тиме, што би скитница по који пут случајно приврмено радио.

(2) Застарелост почиње према томе онда, кад је скитање престало.

(3) Осуда обухвата целокупно његово скитничење, у колико оно није прекидано уредним животом.

4° Без значаја је за постојање скитничења, да ли онај, који лута од места, има какву легитимациону исправу или не[11]). Ако нема исправе, то му може сазнати као отежавна околност (§ 342 т. 4: „да још без икакве исправе[12]).

в) Пошто је за појам скитничења потребно лутање од места до места о *туђем трошку*, то у случају, кад је скитница просјачно, неће постојати *идеални стицај* између скитничења и просјачења[13]). Али ако би извршно у скитничењу које друго кривично дело, постојао би идеални стицај[14]).

г) § 341 т. 1 важи наравно и за скитничење *Цигана*[15]). Према некима Цигани имају према обичајном праву привилегију за скитају, те да према томе њихово скитничење није протазирано[16]).

г) *Протказаност* је наравно искључена онда, кад је лутање од места до места управљено на постигнуће каквог правно допуштеног циља, н. пр. на то да се нађе рад[17]).

д) *Кривац.* Из саме природе овог кривичног дела излази, да се оно може само умишљајно извршити, и ако иначе виност код иступа није потребна[18]).

ђ) *Казна.* Прописано је, да се скитница по издржаној казни може протерати у онај округ, одакле је, а ако је странац и из Србије (т. ј. ал. 2).

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

После посете Ном-Ружу била сио богатија за осамдесет динара; та би нам сума била довољна да се раскошотно не бојећи се да ће нам понестати пара, али ми нисмо имали времена да је потрошимо. Тек што смо завршили у чаше, а страна уље, а за њом и неколико колијадаца. Требало је видети како се на

---

[1]) Књижевност: v. *Hippel* Die strafrechtliche Bekämpfung von Bettel, Landstreicherei und Arbeitscheu 1895. u. zur Vagabundefrage 1902. *Ostwald* Die Bekämpfung der Landstreicherei 1895. *Kitzinger* Die J. KV Bettelbestimmungen über ihr Wesen und ihre bisherige Wirksamkeit 1895. (стр. 122). *Rotering* GA 39 52, 54 122. *Chuchul* Im Kampf gegen Landstreicher und Bettler 1881. *Köhne* Z. 9 255. *Binnecke* Z 10 321. *Kortsch* Über Landstreicherei und Bettel, 1884. т. *Schicker* Polizeistrafrecht § 104. *Sickart* Z 12 3. и *Hippel* Vergl. D. Bes. T. 2 107. *Prins* Droit penal, Cassel G A 52 288.

[2]) Уп. *Frank* § 361 III. *Olshausen* § 361 № 3. *Binding* 2 922.

[3]) Уп. *Frank* § 361 III 1. *Binding* 2 922. *Olshausen* § 361, 3 б. Прот. *Bertsch* 18/3.

[4]) Уп. *Frank* § 361 III 1. Cassel 72. *Olshausen* § 361, 3 в. т. *Hippel* 1. Прот. *Binding* 2 923.

[5]) Уп. *Frank* § 361 III 3., *Olshausen* § 361, 3 с.

[6]) Тако и *Liszt* § 100 3, и. *Hippel* Die Strafrechtliche Bekämpfung 5/6.

[7]) Уп. *Binding* 2 922 *Frank* § 361 III. *Olshausen* § 361, 5 с. *Rotering* 126. Прот. *Oppenhof* § 361, 18, према коме је потребно, да је он без својих средстава за пут.

[8]) Ово заступају *Binding* 2 924, *Olshausen* § 361, 3 с.

[9]) Према *Olshausen*-у § 361, 3 с ово је и кривично дело по закону.

[10]) Тако *Frank* § 361 III, *Binding* 2 922.

[11]) Уп. *Binding* 2 922.

[12]) Уп. *Ценић* 941.

[13]) Тако *Binding* 2 924, *Frank* § 361 III, *Olshausen* § 361, 8. Тако у стварн (постоје, који стичај имају) и *Hippel* 7. код ко другог разлога (према њему је скитничење надзаконирано просјачење, јакше једна изречена казна просјачења). Прот. *Stelling* 30, према коме постоји идеални стицај, и *Oppenhof* § 361, 33 и 34, *Rotering* 135. *Bertsch* 35. *Schicker* § 361, 3, према којима постоји реални стицај.

[14]) Тако *Binding* 2 924. Прот. *Stelling* 33 (реални стицај постоје).

[15]) Уп. *Binding* 2 924.

[16]) Тако *Rotering* 134. — У расправу Министра Унутрашњих Дела од 1879. прописано је: „Да заиста са свих Цигана, које ухвате у скитњи и торбарењу, сваки поступају по прописима Кривичне Законика § 345. и 347., да потом врлаћу у место њиховог сталног пребивања".

[17]) *Frank* § 361. III 3.

[18]) Уп. *Olshausen* § 361, 3 d.

појаву оних отомбољише сва лица и чу се само један узвик: ми смо надзни. Чиновник Тибон нареди нам да покажемо исправе; једни их нису имали, другима њину биле уредне, а ја сам био међу овим последњим. Повезаше нас све два и два и повеђоше нас комесару, Лапијер беху невали са мном. — Јесу ли ти здраве ноге? рекнем му полако. — Да, одговори он; а над сно дима на крају улице Танерм изучем нож који сам бно сакрио у рукаву и пресечем конопац. Бежи сад, Лапијере, повичем и једним ударцем лактом у груди оборим полицајца који ме је држао за мишицу па и сам заиђем. У два корака већ сам био у малој улици која води на Сену. Лапијер појури за мном и успело обојица да дођемо на кеј Орм.

Полицајци су изгубили наш траг и ја сам био просто очаран што сам побегао а да ме нико не позна. На Лапијер није био таке радостан, јер немађући још времена да размишља бно је далеко од помисли да сумња што на мене. Међутим ја сам се радовао његовом ослобођењу само зато што сам се надао да ће ме он увести у какво ново друштво лопова. Овако бежећи с њим ја сам укловао сумњу њоју бо његови другови, а и он сам, могли стећи о мени и одржавао сам и добро мишљење које су имали о мени. Надао сам се да ћу на тај начин моћи учинити нова открића, а зато што сам бно тајни агент моја је дужност била да се што пре обелодањујеи.

Лапијер је бно слободан али га нисам губно из вида и бно сам готов да га ваздан чим ми не буде више од користи. Ишли смо једнако трчеће до болничког престаништа, где готово посустала уђемо у једну пријму да се потпуно и одморамо. Поручимо једно пола оне новиво да нам поврати снагу.

— Гле, рекнем Лапијеру, како је горда од зноја.

— Да, тешко ју је исцити.

— А још теже сварити, зар не?

— Не ће ми нико набити месо...

— Шта.

— Де, да ишемо.

Није бно још ни исправно своју чашу а он поста замишљен. „Не, не, неповиси он, не ће ми нико из главе".

— Шта? изјасни се.

— Е, кад би се изјаснио!

— Имаш право, али би боље урадно кад би скинуо те чараше што су ти на ногама и кравату која ти је о врату.

Лапијер је бно готово у истом оделу које је имао писац du Pied de mouton кад је силазећи у башту Пале-Роајала имао шупљикасте чараше и сомотске цилеле своје метресе. Како ни се учинило да у очима мога пријатеља примећујем ону пегу неповерења, која, ако се човек не побрине, расте необичном брзином, трудно сам се да му скренем пажњу на што друго. То ми је и бно циљ кад сам му саветовао да нешто од свога дёла, који је добно приликом прегледала пљачке, баци.

— Шта ћу с њима да радим? рече ми Лапијер.

— Баци их.

— Нисам толико глуп! Чараше су свилене, потпуно нове, а марама полусвилена, још и непорубљена.

— Алах ти вера!

— Смејеш се друже? а што не баци ти твоје!

Приметим му да ја на себи немам ништа што ме може одати. Ти си као зец, додам, губим пажљивс трчећи: зар се не сећаш да кравате није бно за мене, а не мислиш валда да на овако ноге (подигнем панталоне) обучам женске чараше. — Ми смо ван опасности; шта хоћеш да кажеш са тим захтевом. У исто време он пошто се њуо преврташе чараше и вади их у мараму.

Крадљивци су и лакоми и расхотни: он је осећао потребу да се ослободи оних ствари које га оптуњују, али му се срце паоало да их баци бео никаке накнаде. Често пута каква прадена отпар таво ј скупо плаћена да ју је врло тешко жртвовати. Лапијер је хтео пошто-пото да прода чараше и мараму; одемо заједно у улицу Бишери и понудимо их једном трговцу који нам даде четредесет и пет суа. Лапијер изгледаше да је начисто са догађајем код Гран-Кашела али се уздржаваше и ако сам се трудно да поправим добро мишљење о себи, ипак сам му бно несма сумњив. Такав однос није бно нимало повољан за моје планове; бно сам већ уверен да због тога морам с њим спрштати што је могућно пре, и кажем му: Ако хоћеш хађмо на вечеру на трг Мобер. — Хоћу, одговори ми он.

Одвео сам га код „Два брата", где поручим вина, сиљске „шницле" и сира. У једаиаест сати бли смо још за столом: сви одоше; нама донесе рачун, који је износно четири и по динара. Пишном се за цен и повичем: моја петодинарка! гле ми је петодинарка? Прегледао сам све џепове, пропипао сам се од главе до пете.

(наставиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Суд општине ловичке у срезу ваљевском актом бр. 94. од 20. јануара ове године упутио је ова питања:

1. Благајника општински без ичијег одобрења напусти општину и оде у друго место, а новчане књиге и документе са новцем закључа у каси и собом одпосе кључеве, на ноће продају дужности да изврши. Пита се, шта ће општинска власт да ради и како ће да врши надзоре, који не трпе одлагања; и

2. Шта може општинска власт да предузме, кад трговац у сеоском дућану артикле продаје само кроз дућански прозор а врата дућанска не отвара сеољанима, — и кад продаје један литар гаса један динар, а једну кашу шећера за један динар а двадесет пара?

Одговор на прво питање:

По другом ставу члана 112. закона о општинама, благајника бира, плату му одређује и отпушта општински одбор. Према томе општинска одбор треба да се сазове, те да он реши, има ли места, да се благајник општински, који је потпуно напустио своју дужност и настанио се у другу месту, отпусти из општинске службе. Било да одбор реши, да има места отпуштању благајника, било да нађе, да благајник не треба да буде отпуштен (који ће одлуку одбор реку расматрати надзорна државна власт према члану 85. и 152. закона о општинама), одбор треба да донесе одлуку сходно последњем ставу члана 120. закона о општинама о томе, ко ће, ма и привремено вршити дужност општинског благајника. Затим одбор треба да о сталу ствари изнесети своју надзорну власт и умоли за поступак, да ова по праву из члана 154. закона о општинама прегледа рад, касу и рачуне општинског суда. У том случају ће надзорна власт урадити што треба по закону у погледу прибављања благајника, одузимања плучена итд., како би се дужност благајничка и каса предала новом руководиоцу и како би дотадање њен руководилац одговарао према прописима из члана 157. тачка 3., члана 163. зан. о општинама, или по ком другом законском пропису, ако ја привиђу друге природе учињено. — Што се тиче пршења надатака, који одлагања не трпе, општинска власт може да се помогне на тај начин, што ће нове приходе одмах предавати на руковање ново-изабраном благајнику или вршиоцу дужности благајника (члан 120. закона о општинама) то да овај из тих прихода надатке чини, или на тај начин, што ће државна власт, извештена о стању ствари, на рачун одговорног благајника одредити свога чиновника или другог кога свога органа, који ће посао спршити, ако се исти посао тиче државе, а нарочито реда, личне и имовне безбедности. Надзорна власт је за ово овлашћена законом 147 закона о општинама.

Одговор на друго питање:

Могу да буду два случаја: или је дућански прозор на самој линији сеоског пута, или се пред прозором налази имање — двориште — приватног лица. У првом случају општинска власт може да спречи заустављање кола пред прозор, кад се тиме омета саобраћај. јер су сви јавни путови по природи својој намењена за саобраћај, за кретање, а не за бављење грађана на једном делу њиховом. За непослушност против овога могу се прописати полицајске наредбе на основу § 326. кривичног закона. У другом случају, власт не може ништа предузимати, јер ни једним законским прописом није предвиђено, да трговци по сеоским дућанима морају артикло продавати кроз врата а не кроз прозор; наредба да се кроз прозор сеоског дућана не сме продавати, не би нашла основа у закону, јер не постоји случај из § 326. кривичног закона, а начин употребе својине зависи од воље сопственикове.

Монопол гаса истина постоји, али цена гасу као и шећеру није утврђена, те према томе трговац може цену уговорити са купцем како хоће. Ако ван продаја узме вид уцене, власт може интервенисати. Кад наступе овакве појаве, најбоље је, да се грађани сами помогну

и да по могућству непосредно из другог места набавке намирнице и поделе без добити: сеоски дућанџија тада ће цену спустити.

* * *

Деловођа општине барбатовачке актом од 24. јануара ове године упутио је овакво питање:

У општини има више од девет стотина пореских глава. У буџету општинском за прошлу годину предвиђена је деловођа општинском годишња плата од 960 динара. Како треба поступити, па да се деловођи општинском плата повиси до законске мере?

Одговор:

По члану 118. закона о општинама плата деловођи општинском, над у општини има преко девет стотина пореских глава, не може бити мања од 1200 динара годишње. Али како је буџет општински био извршним постао, и како је деловођа по уговорном односу са општином пристао да за дотичну годину према плати од 960 динара, то му се за ту годину већа плата не може ни задати према члану 124. закона о општинама у вези са § 13 грађанског закона. Када се буде радио општински буџет за нову годину треба га по члану 130. закона о општинама тачно израдити и плату општинском деловођи предвидети од 1200 динара или већу; ако општински одбор не донесе одлуку у томе смислу, надзорна ће власт, било својом иницијативом било по захтеву заинтересованог лица, увети потребан кредит за плату деловође у општински буџет. На случај да нови буџет не буде благовремено израђен и одобрен, према члану 135 закона о општинама, важи буџет прошлогодишњи, и тада, наиме, нема могућности, да се за време трајања старог буџета плата деловођи повиси.

* * *

Одговор, дат деловођи општине осаничке о плаћању станарине учитељима, услед жалбе био је нетачан, и исти треба да гласи: над су муж и жена наставници у једној школи, имају право само на један стан или само на једну станарину.

* * *

Суд општине орашке актом бр. 100 од 29. јануара ове године упутио је овакво питање:

Два брата поделе своју заједничку имаовину. Млађи од њих, као занатлија, осећао је добро уверење надлежне општинске власти, отуђи сву своју имаовину. Други брат имао је, још пре поделе, једно имање на своје име, за које је имао и судом потврђену тапију, на нада је хтео ово имање да отуђи, он је узео од општинског суда уверење, да му остаје по закону довољно земље за уживање, — на да у ствари довољно земље нема, пошто је деоба била извршена и пошто је млађи брат сво имање своје већ био отуђио. Пита се, да ли је за ово одговоран општински суд и како ће се зле последице отклонити?

Одговор:

Општински суд је, са намером или без, издао лажно уверење. За то ће чланови суда ла носе одговорност због дела из § 147. кривичног закона, ако постоје сви елементи овог кривичног дела. Ако исправа, која је лажна, још није употребљена, онда општински суд треба да предузме, да се та исправа огласи за неважећу и да се уништи, те да тиме скине са себе одговорност из § 148. тачка 2. у вези са § 147. кривичног закона.

* * *

Суд општине братељевске актом од 27. јануара ове године пита: како ће се чинити издаци над буџет за ову годину није још решен, и да ли се морају општински рачуни саставити над се благајник општински налази у рату а од дужности није разрешен?

Одговор:

По члану 135. закона о општинама у колико питање о општинском буџету није уређено тим законом више пређеси из закона о окружним, среским и општинским буџетима.

По члану 6. закона о окружним, среским и општинским буџетима сво дон надлежна власт но одобри буџет, по њему се но могу чинити издаци ни купити прирез; изјаши за то време чиниће се по прошло-годишњем буџету и то само месечно по дванаести део од оних кредита, који су у прошло-годишњем буџету били одобрени; за то време купиће се и прирез по стопи прошло-годишњег прореза.

Дакле треба поступати по напред изложеноме.

Што се тиче склапања рачуна у смислу члана 117. закона о општинама, општински благајник је требао дужност предати своме заступнику, те да овај са председником општинским склопи рачуне. Сада је дужност председника општинског, да настане, да се одреди заступник благајнику и да га у дужност уведе, па да приступи састану рачуна, или да тражи стручно лице према члану 137. закона о општинама за склоп рачуна, како би се даље поступило по члану 138. истог закона.

Е.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Изврша власт није надлежна да решава да се из пописа изузима интабулисано имање.

Пресудом првостепеног суда осуђен је Н. Н. да на име кривичних трошкова плати 2400 дин. породици убијеног Н. Н., и за обезбеду ове суме стављена је интабулација на имање осуђеног.

По тражењу старешина масе убијеног начелник среског ради наплате досуђених трошкова узео је у попис целокупно имање убице Н. Н..

После тога брат осуђеног обратио се среској власти и тражио да се из пописа изузме део имања које њему припада по пресуди избраног суда. То је среска власт и учинила решењем својим од 15 јануара 1912 Бр. 831 које је решење одобрало и окружно начелство а и Министар Унутрашњих дела.

Противу решења Министровог изјављена је жалба Државном Савету којом се поглавито удара на то да среска управна власт није могла доносити решење о изузимању из пописа интабулисаног имања и да је деоба пред избраним судом удешена и извршена после одобрене интабулације.

Државна Савет нашао је да решење Министрово не одговара закону са ових разлога:

Кад је маса убијеног Н. Н. тражила да се по извршеној пресуди њом је убица осуђен на плаћање накнаде и трошкова, попише и продаја изложи целокупно његово имање које је за безбедност наплате интабулисано 21 јула 1910 г. и, кад је задружни брат осуђеног оспорио то тражење и навео да се у попис може узети само оно имање које је при деоби наслеђених и мајке им пресудом избраног суда од 25 септембра 1910 г. досуђено осуђеном му брату, — онда је према таквим најавама интересованих лица извршна власт била дужна, да у смислу § 466. грађ. поступка, и чл. 1. и тач. 1. чл. 2 правила у напнарничним делима оцени само питање о јачим и слабијем праву интересованих страна, па да слабију страну упути на парницу, код редовног суда те да тамо тражи и доказује своје јаче право.

Жалитељ је досуђено му признање интабулисано раније него што је избрани суд задуживе поделио те се само пресудом редовног суда има да утврди: да ли за наплату досуђене тражбине има да служе делови осуђеног од свега интабулисаног имања, или се за наплату може узети и продаји изложити само оно имање које је осуђеном по пресуди избраног суда. То је спорно питање одлучити редовни суд, а не административна власт.

Са ових разлога Државни Савет поништио је решење Министрово.

Одлука од 5 фебруара 1913 године Бр. 16.

Поједине партије буџета општинског не могу се издвајати и о њима доносити засебне одлуке.

Суд и одбор општине варошке К. 23 децембра 1912 године донеси су одлуку, да се досадање примитивни начин осветљења варошки петролеумом замени модерним осветљењем набавком електричне струје и да се с тога место досадање суме од 13000 дин. полазе је унешено у општински буџет за осветљење варошки, у будуће унеси сума од 24.000 динара годишње, с тим да се у погледу општинског прореза у свему испуњавају одредбе чл. 131 и 132 закона о општинама и т. д.

По изјављеној жалби начелство окружно, као надзорна власт, расмотрило је ону одлуку па је нашло:

1. да се овом одлуком општинског одбора не додирује никаква концесија, а још мање закључено какво уговора;

2. да је општински одбор по чл. 86. тач. 21. и чл. 129. тач. 11. закона о општинама био надлежан за доношење ове одлуке;

3. да овом одлуком, одбор нити је чинио какво задужење, нити у овоме случају има места примени чл. 86. тач. 7. закона о општинама, као да је одбор прекорачио круг надлежности. Јер сума поваца, коју је одбор наменио и пројектовао, овом одлуком за електрично осветљење биће регулисавана општинским буџетом у будуће строго у границама чл. 32 закона о општинама.

Овом одлуком нити се задужују грађани, нити ће одбор истом одлуком узимати на себе зборску надлежност, јер ако будућа буџет општински буде предвидео суму 50% непосредног пореза исти ће збор као надлежан и решавати као што се то предвиђа чл. 132 закона о општинама, и чл. 108. тач. 17. закона о уређењу округа и срезова са, чл. 107 Устава и чл. 9. закона о општинским буџетима.

С тога је а на основу чл. 170 закона о општинама, чл. 11 закона о уређењу округа и срезова а с погледом и на закон о таксама одобрило одлуку а жалбу одбацило као неумесну.

Против овог решења окружног начелства изјављена је жалба Државном Савету.

Државни Савет на основу чл. 170 закона о општинама поништио је ово решење из разлога:

Одлуком одбора општинског од 23 децембра 1912 године расправљано је поред питања о будућем начину осветљења вароши и питање о количини суме које се за осветљење има да ангажује као буџетски издатак, па је решено: да се место досадашње суме од 13000 динара, колико је упошено у буџет општински за осветљење вароши, у будуће уноси сума од 24000 динара за осветљење улица и општинских локала с тим да се у погледу општинских приреза у свему испуњавају одредбе чл. 131 и 132. закона о општинама.

Овај поступак општинског одбора неправилан је и незаконит.

По чл. 130 закона о општинама општински буџет саставља општински суд са својим благајником и подноси га на претрес и решење општинском одбору најдаље до 1-ог марта сваке године.

По чл. 127 закона о општинама општински буџет преставља прорачун општинских прихода и расхода и у исти се по чл. 128 и 129. уносе општински приходи и расходи.

Издатак за осветљење вароши уноси се у буџет као расход према тач. 11. чл. 129. закона о општинама.

Овај је издатак саставни део буџета, и као такав по може се издвајати и бити као буџетска позиција засебан предмет решавања од стране општинског одбора, већ се и о њему, као и осталим буџетским позицијама које се уносе у буџет као расход, има да решава од стране одбора општински, у смислу напред наведеног чл. 130 закона о општинама приликом претреса општинског буџета са којим се, пошто га реши и одобри општински одбор, поступа даље према чл. 131 и 132 закона о општинама.

Одлука од 7 фебруара 1913 године Бр. 69.

Може ли одбор општински у свако доба одузети власт општинским пуномоћницима?

По предлогу суда општине З., одбор исте општине 26 фебруара 1912. године, донео је решење: да се избраним општинским пуномоћницима одузме пуномоћје и од дужности разреше, а на њихова места одреди је друге пуномоћнике.

Ову своју одлуку општински одбор заснивао је на чл. 86. тач. 6. закона о општинама.

Против ове одлуке бивши пуномоћници општински изјавили су жалбу начелнику срескоп који је решењем својим од 7 марта 1912 године, Бр. 3736 задржао исту од извршења, на основу чл. 152 закона о општинама, са ових разлога.

На једним запосним прописом није овлашћен суд и одбор да пре времена разрешава изабране пуномоћнике кад они нису дали оставке редовним путем, јер је то противно § 90 грађ. суд. пост.

Ако би општински пуномоћници својом радњом штетили општинске интересе и упропашћивали општинску имовину, њих треба оптужити суду и они ће за сваку штету одговарати.

По изјављеној жалби суда и одбора општинског Државни Савет је нашао да ово решење надзорне власти не одговара закону, јер општински одбор може у свако доба одузети издато пуномоћје општинским пуномоћницима кад нађе да то интерес општинских захтева — § 822. грађан. закона у вези са § 90 грађан. суд. пост.

Позивање начелника срескоп у жалбеном решењу на прописе § 90 грађан. суд. пост. неумесно је. На овога законског прописа не може се извести ограниченост општинског одбора за одузимање пуномоћја општинским пуномоћницима кад то општински одбор за сходно нађе.

Стога је а на основу чл. 170 закона о општинама поништио решење надзорне власти као противно закону.

Одлука Државног Савета од 9 фебруара 1913 године Бр. 5520.

К. И. Б.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Илија Пауновић, Милоје Јануловић, и Момчило Ђурић, притвореници начелника среза хомољског, побегли су из притвора.

Прва је родом из Бижнаке, стар 34 год. висока раста, ожеђ, бркова смеђих широких. Милоје је родом из Вуковца, стар 22 год., средњег раста, приномаљаст, носе и бркова црних.

Момчило је родом из Вуковца, стар 18 год., малог раста, приномаљаст.

Сви на глави носу црне велике шубаре.

Доносиоца пачелника среза хомољског Бр. 756.

ТРАЖИ СЕ

Радован син. поч. Паје **Плашкића**, из Губеревца, отишао је од своје куће још 25. јануара ове године и до данас се није јавио.

Радован је стар 14 година, средњег раста, приномаљаст, образа округлих, носе црне, очију црних, носа малог, на потиљку главе и челу има белегу.

Акт начелника среза драгачевског Бр. 1034.

КРАЂА СТОКЕ

Ноћу између 14. и 15. тек. месеца непознати крадљивци, украли су два коња са салаша Радисава Малошевића из Шетоња; један је дакле сиве, матор 3 год., без рогања; други је дакле рујасте, на челу лисаст, матор 7 год. рогашен у десно ухо спрела.

Доносиоца начелника среза ваљевског Бр. 1641.

Ноћу између 12. и 13. тек. м-па, непознати лопови, украли су једног коња, из затворене коњаре Стојану Н. из Јабуковца. Коњ је матор 8. до 9. година, дакле затворено доратасто, китка на глави и рему подшишана, и на леђима има белегу од убора.

Доносиоца начелника среза брзопаланачког Бр. 976.

МАНГУП СТОКА

У општини трњанској нашли се једна мангуп побила, дакле беле.

Доносиоца начелника среза моравског округа нишког Бр. 1943.

НАЂЕН ЛЕШ

Код назване „Стара Србија" на Сави нађен је леш једног непознатог човека. Стар је од прилике преко 60 год., раста средњег, у лицу је пун, носе сео и на темену чела, брада и бркови седи и потшишани. Од одела имао је пак кратак капут, пак прслук, и затворено жуте пантаљоне од сомота; а на ногама чизме.

Приликом увиђаја нађена је код њега само једна лекарена упутница, од 19/XII са потписом Д-р Марковић, а која гласи на име Јована Костелера, да се прими у болницу.

Акт Управе града Београда Бр. 3937.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

Уредник А. Ј. Куманановић.

БРОЈ 9. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 3. МАРТА 1913. ГОДИНА IX

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВОЈЕ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

МИ

ПЕТАР I

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉИ НАРОДНОЈ

КРАЉ СРБИЈЕ

На предлог Нашег Министра Унутрашњих Дела и Нашег Министра Војног, а на основу §§ 5., 15., 16., 27. тач. 1. и 29. тач. 1. Устројства Централне Државне Управе, члана 6. и 7. закона о устројству војске, члана 33. тач. 1. закона саобраћајног и § 326. кривичног закона, — ради штићења интереса државних у погледу спречавања уходјења, паничних права, народног здравља и народне одбране, као и безбедности грађана — прописујемо следећу

УРЕДБУ

о саобраћају справама, које се крећу по ваздуху.

Чл. 1. Справе, које се крећу по ваздуху, јесу домаће или стране према томе, којој држави припадају њени сопственици. Те справе не уживају екстериторијалност.

Чл. 2. Те справе морају бити снигурне и не могу се употребљавати без дозволе Министра Унутрашњих Дела. У дозволи ће бити тачно описана справа, која се мора свакад одржавати у исправном стању.

Чл. 3. На сваној справи мора бити исписано на непомичној табли име сопственика и његов стан, име конструктора и нумера апарата, назнака земље одакле је и број под којим је дата дозвола за употребу справе.

Чл. 4. Управљач справе мора да има уверење Министра Војног о својој способности.

Чл. 5. Свака справа мора имати на себи знак (печатом власти притиснут), који јој је прописан при давању дозволе, и мора да има путну књигу, оверену при давању дозволе, а у коју свака власт има права да уноше што налази за потребно, док се справа налази на земљи.

Чл. 6. На справама не сме бити: оружја, муниције, експлозива, апарата фотографских, радиотелеграфских и радиотелефонских, голуба писмоноша, нити се са справа сме што бацати на земљу, — осим по дозволи српске полицијске власти, која ће у дозволи побројати предмете, који се могу бацати и који својим надом неће престављати никакву опасност по становништво (као ситан песак, вода).

Чл. 7. Справе не смеју да лете при непогоди или ноћу (после заласка, а пре изласка сунца), нити да бацају од себе светлост — сем по наређењу дозволи Министра Унутрашњих Дела.

Чл. 8. Справе не смеју да лете у ваздушне регионе око утврђених места, сем по наређењу дозволи Министра Унутрашњих Дела, која ће се давати по споразуму са Министром Војном.

Чл. 9. Справа може летети само у оном правцу, који јој назначи полицијска власт, уписујући то и у путну књигу.

Чл. 10. Полицијска власт може свакад извршити преглед справа и има права издавати наређења, да управљач справе спусти справу на ваздуха на земљу. Управљач има дужност, да ту наредбу послуша.

Чл. 11. Справе са туђе територије, на чије оне биле (приватне, јавне, полицијске и т. д. осим војних), могу прећи над српску територију само на месту и у време, које одреди паничне власт у споразуму са Министром Унутрашњих Дела. Такве справе морање одмах да се спусте на одређено место ради даље примене прописа законских, наредаба власти и одредаба из ове Уредбе.

Чл. 12. За време мобилизације и рата никакве стране справе (биле приватне, јавне, полицијске и т. д.) не могу летети над српском територијом, сем над Министар Унутрашњих Дела и Министар Војни издаду по своме нахођењу наročиту дозволу за то и пропису знаке. Стране војне справе никако не смеју летети над српском територијом, па ни у време мира.

Чл. 13. Све справе, које за време мобилизације и рата без дозволе и знака лете над српском територијом, сматраће се као справе непријатељске државе и са њима ће се као са таквима поступати.

Чл. 14. Полицијске и војне власти се овлашћују, да сматрају, да особље на справама у ваздуху, које немају одобрења и знака, врши кривична дела из главе девете кривичног закона и из главе пете војног кривичног закона; да се то особље налази у бегству и као ухваћено на самом делу, не поштујући ни процесе ове уредбе, и да према томе имају права и дужност да употребе све мере, да се справе што пре спусте на земљу. Полицијским властима ће указивати помоћ и стављати на расположење потребан материјал за то најближа војна власт. Полицијске нак власти ће предузимати све што је потребно, да се којим случајем не оштете српске државно справе са особљем, у коме ће циљу тражити потребна објашњења од надлежних власти.

Чл. 15. Са одговорним лицима надлежне власти ће поступати по закону. — Све справе, као оруђа, којима се чине кривична дела, конфисковаће се у корист државе свакад, кад се њима учини на које кривично дело.

Чл. 16. О датим дозволама и знаковима по званичној дужности ће се извештавати војне и полицијске власти.

Ова уредба важи после десет дана од објаве у Српским Новинама.

Препоручујемо свима Нашим Министрима, да ову Уредбу обнародују и о извршењу њеном се старају, властима

наповедамо, да по њој поступају, а свима да јој се покоравају.

Шбр. 1775.
18. фебруара 1913. год.
у Београду.

ПЕТАР с. р.

Председник
Министарског Савета,
Министар Иностраних Дела.
Ник. П. Пашић с. р.

Министар Финансија,
Д-р Л. Пачу с. р.

Министар
Унутрашњих Дела,
Стој. М. Протић с. р.

Министар Правде,
Д-р М. Полићевић с. р.

Министар
Народне Привреде,
К. М. Стојановић с. р.

Министар Грађевина,
Ј. П. Јовановић с. р.

Министар
Просвете и Црквених Послова,
Љ. Јовановић с. р.

Министар Војни
Београд,
Мил. Божановић с. р.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Живорад Вујић, полицијски писар треће класе Управе варошн Београда, на основу § 76. зак. о чиновницима грађанског реда отпусти из државне службе.

На канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 20. фебруара 1913. год. у Београду

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Драгиша Миловановић, полицијски писар треће класе среза ужичког, на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда отпусти из државне службе у интересу исте.

На канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 20. фебруара 1913. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

7. Оне скитнице и бескућнице, који без уредног какког занимања и начина живљења у банчењу и беспослици живот проведећи разне полицајне неуредности (есцесе), као што је опијање, свађање, псовање, бијење, крађа и у опште оно чиме, што јавни мир и поредак кваре".

а) *Радња* се састоји дакле у опијању, свађању, псовању, бијењу, крађи и у опште у радњама, којима се нарушава јавни мир и поредак, од стране оног, који без уредног какког занимања и начина живљења у банчењу и беспослици живот проводи.

б) Ако би која од наведених радња сама за себе сачињавала какво прекршајно дело, онда би постојао идеални стицај између њега и овог иступа.

в) *Кривац.* В. 1 б 1°.

г) *Казна.*

За трећи повратак прописано је у ал. 2: „Ако они и поћем су два или више пута полицајно кажњени, опет такво што чине и по томе се као непоправими показују, по издржаној казни могу се протерати у друго место а ако су странци и из Србије".

8. Скитнице, бећари и сви они, који се из једног места било пресудом судејском или полицајном протерају, на се пре истечења рока прогонства без допуштења повратe".

а) *Радња* се састоји дакле у *повратку без одобрења у извесно место од стране оног, који је из тог места протерам на основу судске пресуде, пре истека рока прогонства.*

1° Без значаја је, која је власт изрекла пресуду о прогонству.

2° Ово важи како за српске поданике тако и за стране поданике, који би били из Србије прогнани.

б) *Кривац.* В. 1 б 1°.

в) *Казна.*

У ст. 2 прописано је: „По издржаној казни да се опет протерају".

4. Бећар, који у својој испрази што замрља, избрише или поквари".

а) *Радња* се састоји дакле у замрљавању, брисању или кварењу у опште у *преписивању чета у службеној (бећарској) исправи.*

б) Ако је преписивање онакво, какво је потребно за фалсификовање исправе из § 147 к. з., што ће бити случај онда, кад је садржина службеног исправе тако измењена, да је она услед ове промене од важности за доказ какве од важно релевантне чињенице, за чији доказ прете прописане није служила,[1]) и ако је она употребљена, онда постоји фалсификовање из § 150. Ако пак преписивање није онакво и исправа је употребљена, има се применити § 342 т. 4.[2])

в) *Кривац.*

1° Као извршилац, подстрекач или помагач може одговарати, т. ј. може бити кривац само онај, чија је исправа (т. 4: „бећар, који у својој испрази...").

2° В. 1 б 1°.

VII. *Иступ из* § 342 *а к. з.* — „Затвором до десет дана, вели се у овом §, да се казне они, који без занимања остану, и у беспослици живот проводе, ако не могу показати, да живу откуда на поштен начин живети, а не нађу себи занимања до времена, које им полицајна власт одреди, и по издржаној казни имају радити онде, где им полицајна власт посла наће, ако га опет сами не нађу".

а) *Радња* се састоји дакле у *неследовању наређби полицајске власти, да се у одређеном року нађе себи занимање, од стране онога, који без занимања остане и не може показати, да има откуда на поштек начин живети.*

б) По издржаној казни има дакле полицајска власт да нађе занимање осуђеном, и ако он пак не би радио, имао би се поново казнити.

в) *Кривац.* В. 1 б 1°.

VIII. *Иступ из* § 343 *к. з.* — „Странн поданици, вели се у овом §, који не могу показати, да уредно какво занимање имају, да на довољени начин своје уживање заслужују, или да други какав извор имају, одакле свој уживак захтирати могу, да не би општини на терету били, протераће се из Србије".

а) *Радња* се састоји дакле у *немању уредног занимања или каквог другог извора за издржавање од стране каквог странца.*

б) *Кривац.* В. 1 б 1°.

IX. *Иступ из* § 344 *к. з. (непријава путника).* — „Ко какво лице, вели се у овом § *из другог места у своју кућу прими, па за 24 сата месној полицајској или, где ове нема, општинској власти не јави, да се казни новчано од 5 до 150 динара. Тако исто казниће се и у случају, кад одлазак каквог лица не пријави у истом року. Ако особени миље у стању ову казну да плати, да му се она замени затвором до месец дана".*

а *Радња* се састоји дакле у *непријави доласка или одласка госта из другог места полицајској или општинској власти у року од 24 сата.*

1° Без значаја је дакле, да ли је непријављени гост одсео у приватној кући или у хотелу.

2° Без значаја је такође, да ли је гост какав сродник или добар познаник онога, код кога је одсео или не.

3° Гост треба дакле да је из другог места, села или вароши.

4° У местима, где има полицајске власти, пријава се има дакле учинити код ове власти, а у другим местима код општинске власти.

б) *Кривац.* В. 1 б 1°.

в) Што се тиче надлежности, у ал. 4 вели се: „Казну ову изриче: у граду Београду управник града Београда, у округу окружни начелник, а у срезу срески начелник".

X. *Иступ из* § 345 *к. з.* — *Ко неовлашћено,* вели се у овом §, *прави снимке или цртеже војних тврђава или утврђења или оне фотографише, казниће се затвором до месец дана или новчано до 300*

[1]) В. Живановић Пособна Дос III § 111 1 1 а 2°.

[2]) Погрешно време томе вели Цесар 342: „Овде се разуме мање значење имена, које не би, очевидно значаја било, кажнос су ово, о којима § 150 говори".

динара, у колико ова радња није обухваћена одредбом § 85 а овог Законика[2].

а) 1° *Радња* се састоји дакле у *прављењу скица или цртежа њихових тврђава или утврђења или у фотографисању истих*. В. Пособни Део II.

2° За појам овог иступа потребан је један *специјалан* услов инкриминације: *да извршене скице и фотографије нису такве, да интерес државе захтева, да се у тајности чувају*, јер ако би овај интерес постојао, имао би се применити § 85 а н. з., постојао би дакле злочин нападе.

б) *Кривац*, В. 1 б 1°.

§ 5. Иступи у погледу затвореника и њихових чувара.

Иступи у погледу затвореника и њихових чувара предвиђени су у глави XXXVI н. з., чији је наслов: „*О затвореницима и њиховим чуварима*". Они су:

1. *Иступ из § 345. к. з. (иступно одобрење затвореника)*. — „*Затвором од три до дванаест дана, вези се у оном §, да се казни, ко затвореку за иступлење на затвор осуђеном оружје даде, или му иначе на руку учини, те овај из затвора побегне*".

1. а) *Радња* се састоји дакле у *ослобођењу лица, које је за какве иступ осуђено*.

1° Под затвором се има разумети свака згрлда, у коју се смештају затвореници за иступ осуђени. дакле и болница, у коју се смештају оболели иступни осуђеници.[1]

2° Затвор треба дакле да је досуђен за какав иступ, јер би се иначе имао применити § 98 н. з. (в Пособни Део III § 94).

3° Без значаја је то, што је у време ослобођења затвор трентуно остао без надзора, н. пр. зато, што је надзорник пао у несвест, јер с правног гледишта затвор и тада постоји.[2]

4° Као *радња извршена* сматра се свака радња, којом је допринето ослобођењу, дакле и помагање затворенику да из затвора побегне (§ 345: „оруђе даде или му иначе на руку учини").

5° Овде спада наравно и случај, над се ослободи затворени, *који се стражарно спроводи или прати*. Овај случај је изричито предвиђен код ослобођења затвореника за злочин или преступ осуђених из § 98 н. з. (в. Пособни Део III § 94 I 2 б 2°).

б) За питање о *противправности* без значаја је, да ли је затвор *материјално оправдан* или не (в. Пособни Део III § 98 I 3).

2. Овај иступ је свршен онда, над се затворених налази ван затвора, рачунајући ту и ограду затвора. Не би дакле био свршен, кад би затворени обио собу и из ње изашао у двориште завода, али је ту ухваћен, пре но што је изишао (в. Пособни Део III § 94 II 1).

а) У случају стражарног спровођења или праћења ослобођење је свршено онда, кад је прекинута власт стражарења над затвореником, што је једно фактично питање (в. Пособни Део III § 94 II 2).

б) Без значаја је, колико је трајало ослобођење. Овај иступ није дакле трајно привично дело.

3. Ако је ослобођење иступног затвореника силом извршено, имао би се применити § 98 al. 1 ст. 2, к. з. поштo овај случај није предвиђен у глави XXXVI. (в. Пособни Део III 94 IV).

4) *Кривац*.

Пошто је овај иступ само једна *привилегирана* врста ослобођења иступника из 98 н. з., има се узети, да је и овде, што се *виности* тиче, *потребан умишљај*. Нехатни извршилац ослобођења не може се дакле казнити.

(наставиће се)

О САОБРАЋАЈУ СПРАВАМА, КОЈЕ СЕ КРЕЋУ ПО ВАЗДУХУ

Да ли простор ваздушног сгуба, који се налази над једним земљиштем, припада без икаквих граница сопственику дотичног земљишта или не, није у теорији начисто изведено, јер су мишљења о томе подељена. Док једни научаре мисле да ваздушни простори могу бити предмет својине без обзира на удаљеност од низова земљишта, други су мишљења, да својина простаје само, где не може бити номена о подизању грађевина или плантација, пошто атмосфера, по самој својој природи, не може да буде стварно заузета, јер то заузеће, ма какво било, нема стварну трајност. По овом другом мишљењу ваздушни простори су слободни, и њих, у колико нису заузети грађевинама и прорашћем, може свакн слободно употребљавати.

Тако исто код питања, да ли држава има право сопствености или суверености над ваздушним слојевима, који се простиру над државном територијом, или такова права нема, стоје два мишљења. Ако држава нема право суверености над том атмосфером, иста је слободна; ако има право суверености, може ограничавати прво употребе ваздушних слојева по сили саме суверености. — Дакле одговор на питање није без правних последица.

Али, и они, који сматрају, да је атмосфера слободна и да се права државне суверености не простиру и над горњим ваздушним слојевима, признају држави право на предузимање мера за регулисање употребе атмосфере, потребних за одржање државе.

Према томе неоспорно је, да свака држава, кад је реч о употреби атмосфере над територијом те државне области, има право да ограничава употребу ваздушних простора ради штићења интереса државних у погледу спречавања уходења, царинских права, народног здравља, и народне одбране, као и безбедности грађана. Ваздухопловство, — дајемо овој речи шири обим, — јесте један над употребе атмосфере. Ваздухопловство може да представља опасност за државу, и ова има да се од ње брани. Ваздух ако је слободан, то је само под ограничењима потребним за одржање државе и само дотле док држава не види себе у опасности. Други вид употребе атмосфере јесте путем безичне телеграфије или радиотелеграфије (где долазе и безичним телефони).

Поједине ствари, које стоје у вези са ваздухопловством расправљене су и на Конференцијама Мира у Хагу. Тако пошто ваздухопловац не може да се прече приземљи, и пошто се с тога не може најједначити са уходом у правом смислу, чланом 29. правила Конференције Хашке од 1899. и 1907. године предвиђено је ово: „Може се сматрати као ухода онај само, који ради тајно или под лажним изговором и прибрана података у оперативној зони са намером, да то саопшти непријатељу. Тако, војна лица, непрерушена, која продру у оперативну зону непријатељске војске ради прикупљања обавештења, не сматрају се за шпијуне. За тим, не могу се такође узети за шпијуне: војна или невојна лица, која отворено врше своју дужност преносећи депеше (вести) за сопствену или непријатељску војску. У ову категорију улазе тако исто и лица, послата на балону, да однесу депеше и, у опште, да одржавају везу између делова једне војске или једне територије[3]. Даље, на другој Хашкој Конференцији 1907. године учињена је декларација: „Уговарајуће странке пристају, за време до краја треће конференције мира, на забрану да се бацају пројектили и експлозиви са балона или са других летећих машина[4]. На ову декларацију није пристало осам држава, али и на њих се односи опште забрана, да се са висина бацају пројектили или експлозиви на варошн и места, која се не бране за време рата.

Употреба справа, које се крећу по ваздуху, узима све веће размере, и та употреба не треба да остане нерегулисана на начин, како је држава у првом реду своје интересе да обезбеди. Институту за Међународно Право, и једној међународној конференцији о ваздухопловству, одржаној у Паризу 1910. године, учињени су нацрти пројекти за уређење ваздухопловства за време мира. Дакле израде правила о ваздухопловству тек су на дневном реду, пошто је ствар релативно нова, јер се у најскорија времена једном успело, да се справама, које лете по ваздуху, може нарочито послужити у време мира и у време рата: док су у 1849. години, при опсади Венеције, две стотине балона, — натоварени бомбама, с намером да се упусте над варош и исту бомбардују, — натерани ветром над самим трупама аустријским и овима нашле више штете него опседнутом непријатељу, дотле данас ствар стоји другојаче, јер се већ по-

[1] В. Живановић. Пособни Део III § 94 I 2 б 1°.

[2] В. Живановић Пособни Део III § 94 I 2 б 1° (в).

ништа на прави рат у ваздуху, који је омогућен усавршавањем технике.

Држава има право, да на основу своје суверености, пропише правила о употреби справа, које се крећу по ваздуху. Неке државе су таква правила већ прописале.

Код нас, на предлог Министра Унутрашњих Дела и Министра Војног — ради штићења интереса државних у погледу спречавања уходења, царинских права, народног здравља, и народне одбране, као и безбедности грађана — прописана је „Уредба о саобраћају справама, које се крећу по ваздуху", која је публикована у 41. броју „Српских Новина" од 21. фебруара ове године. Поменућемо само неке ствари из те уредбе, остављајући посебному по неку нашу страну.

Једна термин на српском језику, који би означавао разне врсте балона, аеростата, аероплана, летећих машина и т. д., не постоји. За то се прибегло описном изразу „справе, које се крећу по ваздуху". Ове справе могу бити државне (као војне, полицијске), јавне, приватне... а у опште дело се на домаће или стране према томе, којој држави припадају њени сопственици. Ова подела на домаће и стране има своја практичног разлога, што за време мобилизације и рата никакве стране справе не могу летети над српском територијом сем над Министар Унутрашњих Дела и Министар Војни издају по своме нахођењу нарочиту дозволу за то; молба пак за давање ове дозволе може се одбити у сваком случају, кад надлежни нађу на какаов разлога, да тако треба учинити. — Справе, не узимајући екстериторијалност, а то ће рећи, да, и ако су стране, сматрају се као да су на територији и под влашћу државе, над којом се крећу.

Уходјење се справа, које се крећу по ваздуху, врши се најзаше. За ту циљ се употребљавају фотографски апарати, за тим апарати радиотелеграфски и радиотелефонски, и голуби писмоноше, и друго. Да би се уходјење спречило наређује се, да на справама не сме бити поменутих објеката, осим по дозволи појединске власти, и да справе не смеју бацати од себе светлост, која се обично ноћу (после заласка а пре изласка сунца) употребљава, да би се осветлили предмети од интереса за уходо. Даље у циљу спречавања уходјења забрањује се, да справе лете у ваздушне реоне око утврђених места (сем по нарочитој дозволи), и наређује се да се при кретању морају држати онога правца, који им назначи полициона власт, уписујући то и у путну књигу. Ради откривања уходјења прописани су и чланови 10. и 12. уредбе. У једној сличној страној уредби предвиђено је, колики је велики ваздушни реон око утврђених места, где се не сме летети; то одређивање реона, праћено у једном додатку пречника утврђеног места, има својих недогода, а код нас је неизводљиво и због тога, што утврђена места нису увек означена, позната, и класификована. За време мобилизације и рата шпијунажа са справа се врши и у погледу сазнања о кретању трупа, а така се шпијунажа може вршити и са понадмашне даљине од једанаест хиљада метара, док се фотографисање може вршити успешно са висине од хиљаду и пет стотине метара, које се висине тешко и аеропланом дохватају.

Да би се заштитила царинска права једне државе и народно здравље приступа се прегледу справа при прелазу границе. Као што се копненим или воденим путем не може на сваком месту прећи граница једне државе, тако се граница ни ваздушним путем не може прећи где се хоће, већ само где власт одреди с погледом на удобност места за спуштање справа на земљу, како би се царинска и санитетска власт могла уверити о свему потребном и како би се употребе справа над територијом те државе саобраћала постојећим прописима.

У уредби сви чланови осим 12. и 13. односе се и на време мира и на време рата, а члан 12. и 13. говоре само о употреби справа за време мобилизације и рата. Стране војне справе никако не смеју летети над српском територијом ни у време мира.

По уредби се у опште захтева, да справа има дозволу, па да се може кретати по ваздуху. За постигнуће циља, које је постављен, прописана су извесна општа наређења, која се налазе у члану 2., 3., 4., 5., 6., 7. Свака исправе мора имати нарочито прописана знак; код сваке справе треба да буде тај знак раван; он се употребљава, да би се справа једна могла од сваке друге распознати са земље. Справе, које се крећу по ваздуху без дозволе и знака, противно прописима уредбе, лете, претпоставља се, у циљу да особље са тих справа врши недозвољене радње, и с тога је уредба чланом 14. дала право пластима, да такве справе на сваки начин скину на земљу и спрече даље чињење кривичних дела.

Ако је особље на справама учинило какво назначено дело из кривичног закона или из војног кривичног закона, треба са њиме поступати по законским наређењима. Ако се пак особље отрешило једино о прописе уредбе о саобраћају справама које се крећу по ваздуху, треба га према томе да добију савршену казне из § 326. кривичног закона, па да одговорне може постићи казна и да им се могу одузети справе.

Цела уредба о овим справама јесте кратка и јасна.

Што се тиче давања сигнала онима, који су у ваздуху, да спрану спусте на земљу пре него се употребе друге мере (пушке, топови и друго), ствар је доста тешка и о њој уредба ништа не говори. Сигнали морали би да се примају или органом слуха или органом вида. Ако се сигнал састоји у давању звука, потребно је, да звучни талас допре до уха лица, који се на справи у ваздуху налази; међу тим ако је справа у великој даљини и у проређеним ваздушним реонима, звук ће се тешко преносити, тако да неће моћи ни доспети до уха ваздухопловца нарочито ако и његова справа услед мотора или другог чега даје шум. Ако се сигнал састоји у спуштању какве светлости или у покретима каквих оруђа, налази се на још веће тешкоће: отицуштање какве светлости може да буде примећено једино ноћу (односно у мраку); покрети пак каквих оруђа још се теже примећују, јер та оруђа никад не могу бити довољно велика и на довољно видном месту намештена, да падају у очи ваздухопловцу, јер на пр. лако се може претпоставити, да ће ваздухопловац пидети, рецимо, једну повеђу заставу, која се њиха поред једне горостасне шуме, коју ветар ваталасава а сунце обасјава како ју, у свој разноликости, тако и опште шареницо околне природе, — или да ће ваздухопловац запазити сигнал у једној вароши, где је растурено много и много већих објеката него што су сами сигнали. Уз то долази и тешкоћа у самом давању сигнала, јер за тај циљ треба нарочитих оруђа и нарочитих органа, који би давали сигнале; сигнала би требало да буде по целој земљи, у сваком месту, и органи за давање сигнала требали би да буду непрестано код оруђа којима се сигнали дају, па да се увек по потреби може сигнал дати, јер справа у ваздуху ретко је на једном месту и налази се у покрету, некад брзином од сних средстава локомоције по копну и води. — Поште давање сигнала нема нарочитог практичног значаја, то као ствар, која у неким случајева остаје непотребна формалност, може изостављати. — У уредби је речено, да ће власти употребити све мере, да се справе, које лете без дозволе, што пре спусте на земљу. Овим је довољно речено. Значи, да власти имају права да, испитујући, с погледом на хитност, благе мере, примењују и теже мере, и приступе на ма који начин, да се справа спусти на земљу. Разуме се, да у благе мере долази и давање знакова, на којих ваздухопловци могу закључити да их власт позива доле, — ако има неповерљивоће, да ће ти знакови моћи доспети у око или у уво ваздухопловца. — У осталом свај, који се справама крше по ваздуху без потребне дозволе за то, тим самим што се без дозволе и знака пусти у ваздух, ставио је себе у позицију, да му се не може сакоштавати оно што интереси државе налажу и изложио је себе, својом вољом, евентуалним тешким последицама, за које он треба и да носи одговорност.

На крају можемо додати, да ће се временом многа питања, према еволуционом развићу права и технике, регулисати на подеснији начин.

А. Ј. Кузмановић.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

— О, Боже мој, ја сам је изгубио трчећи; види, Лапиједу, да ти немаш?

— Немам, ја имам само четрдесет су и ништа више.

— Добро, дај, да пробам ако може за лепе ствар.

Понудим касиџија два и по динара обећавајући да остатак довесем сутра, али он ни да чује.

— Ви мислите, пешкиа он, да је довољно доћи овде па се наждрати, а плаћање на кућно лето.

— Али молим вас, рекнем му ја, то се може десити и најчеститијем човеку.

— Причај ти то другом! Ко нема пара не треба ни да долази; или ако и дође да нешто литар а не да се наједе на вересију.

— Не љутите се, добри човече, то не помаже.

— Доста је било приче, платите ми пиће ћу звати поворника.

— Поворника! Држ', ево и тебе и њему, рекнем правећи руком један покрет који је врло много уобичајен код простијег света.

О, невољаче, зар ти није доста што ми односиш мил иеро још... повина он подносећи ми пешкиу под нос.

— Не да те изеде гуја! одгонорим му. Не почиња ли... Он се приближи и ја му пришијем један телак шамар.

За овај мах ово је било ризично; Лапијер је предвиђао да ће то имати рђаве последице, али у тренутку, кад је се спремао да стргне а мене да остави да се извлачим како знам, келнер га шчепа за гушу вичући: лопови! у помоћ!

Стражара је била близу, полицајци навалише и, ово нас и по други пут између два реда угока (пушака). Мој друг покушаа да објасни каплару како није крив, али се овај недаде умилостивити него нас затвори. Отада Лапијер поста ћутљи и тужан као канал колујер; не отвори више уста. Ово два сата изјутра комесар обиђе затвор и нареди да му се покажу похапшени. Лапијер изиђе први. Комесар му рече да ће га пустити ако пристане да плати. Зовнуше мене; ућем у канцеларију и познам г. Легоа; он познаде мене такође. У две речи кажем му шта је било; означим му место где су продато чараше и мрамна, и док се он спремао да иде да одузме ове ствари, које су биле веома потребне за осуду Лапијерову, ја се претам Лапијеру. Он није више ћутао.

— Веза ми је с очиу пала, рече ми; видим шта је у ствари; има ту...

— Јесте! прекинем га ја. Претварај се ти колико хоћеш ја ћу ти рећи отворено. Да, има ту... али ако хоћеш да ти кажем, ја верујем да си ти тај који нас је натерао у њун (похапсило).

— Не, пријатељу! нисам ја и не знам који је, али ти си ми сумњивији него ма ко други.

На ове речи ја се насмејах, а он плану; за претпем доће дело: ми се потукосмо, те нас раздвојише. Кад сам остао сам ја наћем моју петодинарку и како кафеција није ово поднео рачун за шамар, она је била довољна, не само да плати све његово потраживање, него још и да частим господу жандарме. Кад сам се ослободио ове дажбине није било више разлога да ме држе; изађем не рекав Лапијеру ни збогом; он је био добро препоручен. Сутра дан сам дошао да је успех потпуно крунисао моје дело. Овај пар, Брас и Пом-Руж, ухваћени су у среди стварних доказа њихове сраме трговине и пошто су на њима сами нађене крадене ствари, морали су признати. Једино Лапијер је покушавао да одрече, али кад су га суочили са трговцем на улице Бишери, он је познао и човека и чараше и мрамну. Целу дружину, и лопове и ја тане, затворише у Тврђаву да очекују пресуду. Ту нису дуго чекали на су досудили, да друг, који је играо ухашћеног Видока, не беше нико други до Видок који их је похапсио. Извешћење је било велико.

По изречењу пресуди сви су спроведени у казнени завод. У очи спровода био сам присутан њиховом опивању. Кад су ме видели нису се могли уздржати од смеја.

— Гледај твој рад, рече ми Лапијер; сад си задовољан, питкове!

— Ја немам шта себи да пребацим, нисам вам ја препоручио да пређете. Нисте ли ме сами звали? Зашто сте били таке поверљиви? Кад човек ради занат ако што је ваш мора мало боље да се чува.

— Свеједно, рече Комера; ћабе си *барлијао* (проказивао) доћи ћеш ти у казнени завод.

— А дотле нек вам је срећан пут! Узмите ми моје место, а ако се над врате у Париз не дајте се ухватити у замку.

После овог одговора они почеше говорити међу собом.

— Он се још срди на нас! рече Ришелот; добро је то...

— Та треба да ћутиш! одговори затупао стана Етјен; ти си га довео. Кад си га познавао требао си знати да је способан за проказивање.

— Да, сто нам је то Ришелот направио, удахну Пом-Руж, коме чеиаћ у мало не разби главу.

— Не мрдај! виину грубо бравар.

— Он је увек онај који продаје тимже...

— Хоћеш ли ћутати, пеето! чувај њуну.

Ове речи беху последње које сам чуо, или удаљујући се по извесним покретима видео сам да се разговор развија све више и више. Шта су говорили? Не знам.

Тридесет седма глава.

У лето 1812. године Хото, бивши полицијски тајни агент, коме је крађа била занимање, у жељи да се поново врати у полицијску службу, понуди им своје услуге за свечаност у Сен-Клуду. Позвато је да је та свечаност једна од највећих у околини Париза и да због велике множине света ту и крадљивци долазе у великом броју. Био је петак кад ми је Хото дошао са једним другом. Његов ми је поступак у толико више изгледао чудноват што сам ја био тај који је прибавио подлоге на основу којих је био изведен пред суд. Може бити да је он рачунао да ми се таке приближи и да ми нешто напакости; та ми је мисао одмах пала на ум, али сам га ипак лепо примио, чак сам му изразио задовољство што није сумњао да сам увек њиман ма у помогнеме. Толико сам се показивао искрен да он није могао више сапрати своје намере: изненадна радост која му се показа на лицу уверн ме да сам примајући његов предлог потпомагао његове планове, које он није мислио да ми повери. Видео сам како се у души весели што сам тако глуп. Како му драго, тек ја сам се правио да имам у њега велико поверење и уговорисмо да он прекосутра, у недељу, оде још у два сата и да се нађе тамо где највише света има како би нам показао сваког крадљивца које буде познао.

Помењутог дана дошао сам у Сен-Клуд само са два агента који су били под мојом командом. Дошао на место тражини Хото-а, прођем свуд упаркрет, прегледао сам све, загледао на све стране, али њега нигде; на послетку, после чекања од сат и по кад сам већ био изгубио стрпљење пошљем једног од мојих пратиоца на главну стазу препоручујући му да прегледа свет неће ли где угледати нашега помагача, чије ми закашњење изгледаше тако исто сумљиво као и његова понуда да ми помогне.

Пратилац га је тражио читав сат и уморан од тражења врати се и јави ми да га није могао наћи. Један тренутак после доће Хото сам, био је сав у зноју. „Ви и не знате, рече нам, проклемо сам шест *шатрдаа Левата*, али они су *Мекелдзе* и одлакли су; штета! јер су врло опасни; али, ено што је одложено није изгубљено; наћи ћу их ја онет".

Напрамили се да ону његову причу признам за готово и он је био уверен да ми мало не сумњам у његову исправност. Провели смо заједно већи део дана и растали смо се тек пред ноће. Отишао сам био у жандармеријску постају где ми рекоше да су многи ценим сатови покрадени и то у правцу самим супротном ономе куда нас је Хото водио да нашмо. Тада ми је било јасно да нас је он водао на један крај да би на другом могао радити као је хтео. То је старо лукавство које лопови употребљавају да се обезбеде од полиције.

Пошто сам се је задржавао да му учиним ма и најмања прекор Хото уобрази да ме може лако варати; али, ако нисам говорио ништа ја сам много мислио. Показујући му ја се сасе већи пријатељ и док је он стигао да поново мајсторију, коју је извео у Сен-Клуду, ја сам му спремио био да га ухватим у првој прилици. Наш је одмах био врло добар и бољи него што сам се и потао надати.

Једнога јутра враћајући се са Кадре-ом из предграђа Сен-Марко где смо провели ноћ, иде ми на памет да посетим пријатеља Хото. Нисмо били далеко од улице Сен-Пјер-о-бев, где је он становао. Предложим Кадре-у да пође са мном и овај пристане; попнемо се, куцнем и Хото нам отвори. Он изгледаше зачуђен кад нас виде.

— Какво изненађење у ово доба? упита нас.

— Што изненађење ремим му; дошли смо да потпишемо коју.

— Ако је то, нека сте добро дошли! одговори он и затворивши врата зачуше се попова у своју постељу. А где вам је рамња?

— Кћере ће је наћи.

Мишим се у цеп и како је Кћере више жалио паре него ноге, то он прасну да је набаши и сиђе. За време његовог одсуства опазим да Хото има неки умораи изглед као човек који није одспавао своје уобичајено време, а и соба му је била у нереду. Његово одело пре бачено него остављено, изгледаше као да је недавно пожу нелину муку; пиштоље су биле поскидане неким бедничастим и још свежим глибом. Не закључити по свим околностима да је Хото тек био дошао кући значило би не бити Видов. У прном тренутку писам из тога ни изводио какав закључак, али у брзо дух мој неће од претпостављо до претпостављо и у мени се зачне сумња, али сам се чувао добро да је не одам. Писак хтео да будем љубопитљив и из бојазни да не узнемиравам нашега пријатеља писам га ништа ни питао. Говорили смо о ништа и о лепом времену и то више о лепом времену него о ништа и кад нам је нестало пића ми се растасмо.

Чим смо изишли писам се могао уздржати а да не саопштим Кћере-у моја опажања. „Изи се ја варам, рекнем му, или је Хото нешто негде нам кубе. Није ту без нечега. — И ја то мислим одговори Кћере, поштo му је одело још мокро а ципеле му каљаве. Није тај ишао по пушки.

Хото није ни сањао да ми разговарамо о њему. Где ли је био? Шта је радио? питали смо се узајамно; можда је у вези са каквом баидом? Кћере није био мање љубопитан од мене и нађена претпоставка која му дозвољаваше на мет не беше у пријог поштеља Хотовог.

У поноћ, као увек, одемо да заиимемо што смо имали преко ноћ; наш рапорт није био ни мало интересантан; реч ми шита била је написеч прило нелога формулара. А, реше нам г. Хапри, у предграђу Сен-Марко људи су у поштени; требао сам вас послати на бувљар Сен-Мартин. Изгледа да господа крадљивци поново почињу нахоп по ноћи: одмели су више од 250 килограма са једне зграде која се гради. Чувар их је гонио, али их није могао стићи и потврди да су били четворица. Крађа је извршена баш за време кише.

— За време кише! узвикнем; то је добро; ви познајете једног од тих крадљиваца.

— Који је то?

— Хото.

— Овај што је био у полицији и који да поново буде крадљив.

— Та, та!

Истина сам одмах г. Хапри-у моја јутрошња опажања и како је он био мишљења да ја имам право, изашао сам на место да се уверим у оно што сам још само сумњао. Комесар изврта у коме је крађа извршена поиао је са мном на лице места и најбоље добро утиснут траг од једне потковане ципеле: зомља се беше узегла под тежином човека. Ови су трагови били од неопељење предности те сам наредно да се приказ да се не уништи, а већ био сам сигуран да ће се подударити са Хото-овом обућом. Позовем Кћере-а да иде са мном к њему и да бих могао проверити ствар а да осумњичени то и не примети радио сам овако: дошао његовој кући закуцано јако на врата. „Устани, устани, носимо јестиво". Он устане, отвори и ми уђосмо наводећи се, као људи који су мало пиће попили.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

г. Ч. В. полицијски званичник пита: 1. кад у општини није одобрен ни прошло-годишњи буџет, како ће се издати вршити; и 2. може ли се допунити таксом недовољно таксирана жалба на решење изведене власти по члану 50. закона о таксама, пошто прекостепени суд упућује изведну власт да таксу накнадно наплати.

Одговор:

1. Сходно чл. 135. закона о општинама и члану 6. закона о окружним, срезким и општинским буџетима треба се управљати по дванајстинама буџета, који је последњи одобрен буџет те општине; и 2. Ако је жалба упућена поштом, а није довољном таксом снабдевена, треба је завести у протокол па оставити у акта. Ако је жалба примљена на руке треба поступити по члану 55. закона о таксама како би био каквом одговорни чиновник због пријема и како би се такса накнадно наплатила по прописима законским од приватног лица или од правозаступника.

* * *

Суд општине чиниглавске актом бр. 133. од 11. фебруара ове године упутио је овакве питање:

Сиротиња се обратила општинској власти молбом и тражи, да јој се из општинског поља учини позајмица хране, како би се могла исхранити. Општина власт наређује општини, да се сиротиња помогне. Међу тим општински одбор не може радити, јер су одборници у ратујућа. Пита се: ко ће онда да донесе одлуку по овоме предмету, — да ли општински суд или неко други, — и како треба поступати?

Одговор:

По тачки 10. члана 86. закона о општинама општински је одбор надлежан, да решава, коме да се издаје општинска потпора, — на према томе да одлучује и каква ће та потпора бити. По тачки 21. истога члана општински је одбор надлежан да решава и о свима предметима, које му закон о општинама или други закони стављају у надлежност. а исто тако и о свима осим предметима, за које није надлежан општински суд или збор, а треба да их уради или реши општина. Најзад по члану 23. закона о општинским кошевима за позајмицу кошеске хране потребно је одобрење општинског одбора, који ће измати да оцени умесност зајма. — Општински одбор међутим у даноме случају не може да ради због тога, што су општински одборници расгурени по војним дужностима у ратно доба тако да се и незна, када ће моћи рад у одбору да настане, то је општински одбор у немогућности да питања о помоћи оскудним реши. Ова пак питања не трпе одлагања и морају се решити. — Ми знамо поједине законе о општинама, у којима је прописано све што треба на да у свакој прилици, ма каква она била, буде органа власти, који ће равне дужности отправљати. Наш закон о општинама није нарично предвидео овакве случајеве. Закони се међутим морају разумно тумачити (§ 8. грађанског закона), и не може се закључити, да једно питање може остати нерешено за то што закон нарично није предвидео како ће се доточни конкретни случај расправити. — Дакле треба, имајући у виду прописе из § 8. и 10. грађанског закона, протумачити закон о општинама и наћи пута и начина, да се питање о помоћи реши. — Назлазимо, да би било у духу закона о општинама, ако би се поступило аналого члану 155. закона о општинама (при став), који гласи: „ако општинска одбор не реши какав предмет, који би се тицао општих интереса, која му је ради решења три пута поднесен на писмени захтев надзорне власти или општинског суда, а међутим је за решење дотичне ствари једанко одбор био надлежан, онда надзорна власт шаље дотични предмет на решење надлежном Министру, против чијег решења нема места жалби". Пре свега потребно је, да се предмет тиче општих интереса, као што је исхрана оскудних породица; даље је потребно, у смислу речи „који му је три пута поднесен", да се констатује, да одбор заиста не може да се скупи у седнице услед предвиђених прилика (рата, за који се незна кад ће се свршити), а да решавање дотичног предмета не трпи одлагања; најзад је потребно, да је само одбор надлежан за расправу дотичне ствари. Тада треба овако уредити: општински суд треба да констатује све што је потребно, и да он према надзорне власти учини предлог Министру Народне Привреде, да одобри, да се позајмица на општинског кошa може чинити сиротиним породицама.

* * *

J. C. К. практикант срески молио је, да му се одговори на ово питање:

Окружно начелство донесе решење о премештају једног практиканта из окружног начелства у срез и о премештају једног практиканта на исто среза у окружно начелство с тим, да се размештај изврши првог дана идућег месеца и с тим, да практикант, који се из начелства пра-према шта, има право на стапарину. Међутим по захтеву среског практиканта, решење се изврши пре првога. Пита се: да ли практикант, премештен из среза, треба

да врати квартирину за неколико дана раније и да ли за то неколико дана ужива квартирину практикант, који је у срез дошао?

Одговор:

Окружно начелство по истоме праву, по коме је донело одлуку о разместају практиканата, може ту одлуку и да мења, и оно је изменило ту одлуку, у погледу датума завршења разместаја, напрвијући је пре рока — члан 32. закона о уређењу округа и срезова. Како је пак практиканту, премештеном на начелства. признато право на стварину над буде у срезу, то налазимо да њему припада стварина од дана пријема дужности у канцеларији среског начелника, а до дотадањи срески практикант треба да врати ваше наузету стварину у толико пре, ако је он тражио, да се распоред изврши пре рока (§ 13. грађанског закона).

* * *

Драг. Миленковић начелник среза пратујевачког упутио је 11. фебруара тек. год. овакво питање:

„Указом од 8. св. месеца бр. 1330. помилована су сва она лица, која су осуђена по извршним пресудама привременених и виших судова по привичном законом на затвор до једне године дана или на новчану казну до три стотине динара због дела, која се казне по званичној дужности. Код мене у притвору среском налази се једно лице, које издржава казну, на коју је извршном судском пресудом осуђено на шест месеци затвора за дело из § 223. тачка 2. кривичног закона. По наредби начелства, ја сам ово лице пустио из притвора у слободу. Молим за обавештење: да ли се ово помиловање односи и на она лица, која су по горњем законском пропису осуђена или не, јер ја налазим да се ово помиловање не односи на лица, која су горњим § осуђена".

Одговор:

Кад крађљивац иђу у згради где људи живе или у припадлежне затворене просторе уђе, ускочи или отвори, или се још за дана у таквима ради крађе примири и затвори и крађу изврши, казни се, по § 223. тач. 2. привичног закона, без пријрема на величину украденог предмета робијом до 10 година, која се под ваочатим олакшавајућим околностима може спустити на казну шесто-месечног затвора. Таква крађа, која се сматра као опасна, извиђа се и казни по званичној дужности (§ 4. кривичног судског поступка). Па како је привилегија осуђена на шест месеци затвора због дела опасне крађе, и како је казна до године дана затвора опроштена свима осуђеницима, који су учинили дела, која се казне по званичној дужности, — то је срески начелник добро урадио што је послушао наредбу окружног начелства.

На случај да је находење среског начелника, изложено у његовом питању, било правилно, он не би смео без своје одговорности осуђенна пустити у слободу, и не би се могао заклонити привичне одговорности тиме, што је од окружног начелства примио наредбу о пуштању осуђеника у слободу, кад та наредба не би одговарала акту о давању највише милости и закону.

* * *

Поједини чланови и службеници општински отишли су на војне дужности, и дужности у општини морали су остати. У поједним општинама на место отсутних чланова и службеника уведени су у дужност заменици, а питања о издавању плата једнима или другима остала су нерешена, тако да општински судови познају шта да раде, услед чега многи општински судови, и многи општински чланови и службеници, обраћају се молбама, да им се објасни, како треба поступати при замењивању чланова и службеника општинских и при издавању плата.

С тога чинимо следећа објашњења:

Чланови општински, који примају плату од општине, јесу: председници општински, подпредседници општински, и кметови. Плата овим члановима општинским приналаз за сво време, док се на положајима налазе. Ове чланове власт може разрешити од дужности једино у случајевима нарочито предвиђеним у закону о општинама а на основу извршне одлуке надлежне власти. Ако би чланови општински, којим начином биле спречена да за извесно време отправљају дужности своје, они се од дужности не могу дефинитивно разрешити, већ могу једино привремено дужност предати другом лицу, своме заступнику, који ће службу вршити до повратка чланова на дужност. За заступање председника, подпредседника и кметова, према члану 120. закона о општинама, важи ред предвиђен у члану 38. истог закона. Ово важи, сумње нема, и за случај, кад чланови оде на војну дужност. По истом ставу члана 120. закона о општинама, ономе, који је одређен да заступа дуже од петнаест дана у дужности председника општине, подпредседника или кмета, који је на одсуству или удаљен од дужности, даје се плата онога кога одређени заступа, а за то време не прима своју плату. Дакле заменици примају плату, кад су замењени чланови на одсуству или удаљени од дужности. Могло би се рећи, да се ово не односи на чланове, који су отишли у рат. Али како нема специјалних прописа законских о томе, да ће чланови, кад се налазе у рату, примати своју плату од општине и за то време, и како чланови општински служе општини у првом реду на част своју, ад honores, а не по професији и ради зараде, јер им се плата изузетно даје једанпут као накнада за само вршење службе и покриће трошкова и неке врсте штете, — то налазимо да је у духу закона, да се и на овај случај односи наређење из члана 120. закона о општинама, по коме плата следује заступнику а не чланику, кад је овај у опште отсутан од дужности дуже од петнаест дана. — По рат доноси и своје невоље. Није редак случај, да су општински чланови довољно осиромашени људи и да не престављају имућне домаћине, тако, да управо својом платом издржавају породицу своју. Одвојени таквих чланова у рат, и губљењем плате за извесно време, породице им тешку осуђицу. У ратно доба отварају се срца свакоме, и милосрђе, више него икада, одликује племените душе. Председници и чланови општински јесу први грађани у општини и њима и њиховим домовима треба да се поноси дела општина. У виме тих идеја, оскудним члановима, односно њиховим породицама, не треба у време рата ускратити изворе за живот и не треба онима, који су на војничту загорчавати положај небригом за породице њихове, већ им треба издавати, по приставку заступника општинских чланова, у најмању руку разлику између плате одређене буџетом општинским на чланове и плате коју су примали они, који су постали заступници, или једну половину плате, ако су заступници општински одборници. Кад се ради на општим стварима, не треба у њиху имати само своје интересе, већ сва треба да поднесемо један део терета.

Што се тиче општинских службеника, ствар стоји другојаче: — По члану 113. закона о општинама свака општина мора имати деловођу, нога бира на предлог општинског председника одбор општински, и према потреби може имати и писаре, које бира општински суд. По члану 112. закона о општинама свака општина има свога благајника, кога бира општински одбор. По члану 86. тачка 11. закона о општинама општински одбор бира лекара, инжињера, марвиног лекара и друга стручна лица. По члану 125. закона о општинама општинске писмоноше поставља општински суд. И, по члану 109. закона о општинама председник општинског суда поставља ниже општинске особље и служитеље. — Она општинска власт, која поставља општинске службенике, има права и да их отпушта из службе. О отпуштању службеника из службе треба донети одлуку, исту саопштити дотичном и извршити је, али је потребно да та одлука извршном постане. До разрешења од дужности на основу решења о отпуству дотични има право на плату. Ако општина има закључен уговор о служби са својим службеником, и у уговору продвиђен рок за његово трајање, онда се службеник без основа не може отпустити пре него рок уговорени дође; ако нема уговореног рока одказ службе може свака доба, па и за време рата. Међу тим ни државној ни самоуправној власти и не пада на памет, да своје службенике отпусти из службе за то, што су отишли у рат; они су отишли да ране најугњетенију дужност, на бранич Отаџбине, те се не сме нечовечношћу ударити на осећаје и животне интересе њихове. Свесно су свога онога и општинске власти те и не пристају у отпуштању општинских службеника у овим временима. — Општински службеници, који су отишли у рат, требали су дужност привремено да предају својим заступницима. Према члану 120. закона о општинама делокруг одређује заступника општински суд. благајнику општински одбор, а осталим слу-

бенцима председник општине. — Општинским службеницима, који се налазе на војној дужности, у рату, припада право на плату за сво време, и општина је дужна да им плату исплаћује, докле год су у служби без обзира да ли су на дужности редовној или војној. Ово наводимо из следећег: 1. У члану 120. закона о општинама номиње се, да председник, подпредседник и њихов већи припадају плату, ако више од петнаест дана одсуствују од дужности; па како се у томе члану говори и о заступању службеника општинских,' и како за службенике није речено да у њихов случају плату неће примати (изузимајући над деловођа којуже дуже од месец дана), то се може закључити да је законодавац хтео, да се службеницима сваки издаје плата поште је по правилу службеницима професија служба, од које живе; и. 2. Члан 76. закона о устројству војске, који гласи: „Резервни официри, који су на вежбању и на служби у општ. имају за то време систематичну плату као и дејствителни официри, ако иначе нијаку плату немају, но ако имају или су чиновници са мањом годишњом платом него што има дејствителни официр истог чина, добијају за време вежбања додатак своју плати до систематичне плате чина, који имају..." има се, према законодавном тумачењу од 14. октобра 1912. године, разумети свако: да се ова одредба односи и на државне неуживе службенике, на пензионаре, као и на службенике самоуправних тела, округа, срезова и општина. (Дакле ово законодавно тумачење се не односи на чланове већ само на службенике општинске). На овог протумачењем 76. члана као општинари службеници, кад су на војној дужности, у рату, имају права на плату из општинске касе, јер им се на државне касе плаћа само разлика између плате чина у војсци и плате из општинске касе. Истина у чл. 76. је реч о резервним официрима, али то не утиче на предње објашњење, пошто је однос између општине и њених службеника исти, па био он резервни официр или редов у војсци: над законодавац сматро, да војни обвезник, резервни официр, за време рата, има право на плату од општине, без погледа је да сматра, да и редов (или нижи чин) у рату има права на плату од општине као њен службеник. — Заменицама општинских службеника треба надокнадити издатке минималне плате од употребљења по дотичним буџетским кредитима или из преплата на непредвиђене потребе, а ти се заменици могу наћи и међу добровољцима, који ће пристати да без накнаде врше службу у општини у овим временима.

Сматрамо, да смо овим детаљним објашњењима исцрпли у главноме све што треба по овоме питању.

К.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

КО ЈЕ ОВО?

Начелство округа београдског, актом својим од 18. тек. м-ца упутило је у општу државну болницу глухо-немог дечка (чију слику испосимо) за кога се нема ко је ни одакле је?

Износимо његову слику да би се утврдила идентичност и обрађање пажњу свима полицијским и општинским властима да ако би што знала о њему, известе Управу града Београда с позивом на ист Бр. 4577.

ПОТЕРЕ

Војислав Симић кројач. рођен из Палање, има да одговара за разбојништво, пије се у бегству.

Родом је из Ресавице, среза левачког, округа моравског, стар 20 год., раста малог, у општ. прекомљаст; од одела има на себи: сиви капут и испод њега, мали шал; панталоне на штрапце, на глави шешир каљене боје и на ногама америчанске ципеле.

Депеша среског суда за срез јасенички Палапка Бр. 187.

Илија Бјелићић, пекарски момак, родом из Нове Вароши, одговара за дело опасне крађе.

Стар 17 год., раста средњег, плав, очиј смеђих; од одела има блузу и панталоне од црвенкастог платна, на глави шубару, а на ногама опанке; од особених знакова има: у пределима ногу су му прише и кад иде избацује их у страну.

Депеша начелства округа чачанског Бр. 1545.

Велимир Марковић из Јорета, среза поцерског одговара за дело опасне крађе.

Стар је 18 год., средњег стаса, сувоњав, носе рибе; од одела има на себи: сиву пљеву — шајкачу, панталоне од сомота, полуну пажњу.

Акт ужичког првостепеног суда Бр. 634.

Мирко Ковачевић, који бегунац из Аустро-Угарске, напрнио је више дела преваре, у јагодинској болници и одмо оно 120 дин. и један сат са дубе лаком, сеџаџан и вбрцитер ове боје.

Стар је 28 год., средњег раста, црномањаст, бркоза праних, брија се; одело му је прило, а на глави има шајкачу, на погама чиме заковане са тврдим сорама; од особених знакова говори промуњао крез нос; влада једним немачким, мађарским и српским.

Депеша начелника среза беличког Бр. 2201.

КРАЂА СТОКЕ

Ђорђу Димитријевићу, из Обреновца украден је један коњ, стар 14 год., лаке врапе, на челу цветаст, без ровања.

Депеша начелника среза посавског округа ваљевског Бр. 1581

Ноћу између 22. и 23. тек. м-ца непознати лопови украли су два кола Радивоју Јовановићу, из Медвеђе; интори су по 5 година, један је лаке путе, цветаст, буљаст а други лаке шарасте; оба поткована и без ровања и других знакова.

Депеша начелника среза деспотовачког Бр. 1300.

Ноћу између 23. и 24. м-ца непознати крадљивци украли су Божидару П. Стојаљковићу, из Полане, једну побиму, затворено алатасте боје, цветаста, у задњу десну ногу путаста, стара 4 год., са жигом К. и једно ждребе дорастасто, старо 10 месеци.

Депеша грађског и среског суда Пожаревац Бр. 674.

Ноћу између 30. и 31. прош. м-ца украдено је Живојину С. Радићу из П. Метковића, једно јуче, лаке зелене, старо 1 год., без ровања.

Депеша начелника среза поцерског Бр. 50.

МАНГУП СТОКА

У општини пиротској ухваћена су два мангупа кола, оба сиве боје, стара око 10 год., без жигова.

Депеша начелства округа пиротског Бр. 896.

НА ЗНАЊЕ

Комплети „Полицијског Гласника" за 1906, 1907, 1908, 1909, 1910. 1911 и 1912 год., у елегантном тврдом повезу, могу се добити у уредништву по цену од 20 динара за једну годину. Комплети у меком повезу за ове исте године могу се добити по цену од 15 дин. за једну год., или сви укупно за 80 динара.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

Уредник А. Ј. Кузмановић.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОБШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОБШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊИХ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО

ПО

ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

Напомена. Као што смо то и у напомени штампаној у бр. од 3. Фебруара ове год. *Полицијскога Гласника* казали, у овој другој половини горњега рада биће изложена правила нашега Грађ. Законика о поделаји матере и удове у задруги са гледишта наследнога права, а затим, ће бити расправљена још нека питања у вези са задружним наследним правом.

Ж. М. П.

2°. *Мати у задруги.* Овде имамо да расправимо два питања: питање о праву наслеђа и о праву надржања матере у задруги. Ми ћемо, за овај мах, говорити само о првом питању, а о другом биће речи тамо где се излажу прописи о удовици у задруги.

По §-у 402. Грађ. Зак. и његовом тумачењу од 29. Маја 1853. год. (36. VII., стр. 52.), мати долази у друго наследно коло и наслеђује, после оца и рођене браће (где треба рачунати и браћу по оцу), заједно са рођеном сестрама (у оцу се, такође, убрајају и сестре по оцу). Међутим тако није у случају задруге, за које време објављење §-а 523. Грађ. Зак. од 28. Јуна 1849. год. (36. V., стр. 49.), где стоји: „Како §. 523. гласи, да жени удовици после смрти мужа у задруги заостанша, била она са децом, или без деце, задржана право уживања на делу свога мужа у задруги и смеси заостанше, то се разуме да ни оваква жена удовица, којој у задруги деце умре, не може део овог у задруге ни у каквом случају наследити, него и њој остаје само право уживања до смрти или преудаје, по гласу постојећих правила о женскињама у задруги". Ми ћемо одмах да претпоставимо да је дете о коме се говори у овом законодавном објашњењу мушко, да је, дакле, ту у питању син. По овом Закону, прати њега не може наследити, „било сама било пред сестара умрлога (§. 402.), јер ни ове последње то право немају".[1]) У осталом, то би се дало извести и из самога §-а 528. Грађ. Зак.: поштo средство у задрузи искључује средство изван задруге и поштo мати, као ни остало женскиње које у задрузи живи, није задругар, није у задругу већ ван задруге, то би мати била задругом искључена и самим §-ом 528. Затим, §. 529., у вези са Законом од 28. Новембра 1859., искључује на наслеђа у задруги и рођене сестре, што значи да он, тим самим, искључује и матер, која се, у погледу наследних права, рачина са сестрама.

Али quid, ако „дете" о чијем је наслеђу реч није мушко већ женско, ако је то кћи а не син? Овде је, дакле, претпостављена да је умрли задругар био остављао иако наследницу њега која је, затим умрла, остављши матер као најближег сродника. Хоће ли је мати наследити? Јуриспруденција није овде стална. Тако, по одлуци опште седнице Касационога Суда од 11. Новембра 1872. год., Бр. 3659. и од 18. Маја. 1874. год., Бр. 1434.: „Женско дете умрлог задругара и после смрти свога оца сматра се да и даље припада задруги, и зато мати таквога детета но смрти његовој не наслеђује ништа од задружног имања" (Гојко Ничетић, *ор. сіт.* стр. 339.). У истом смислу је и одлука одељења од 15. Маја 1884. год., Бр. 1470. и одлука опште седнице Касационога Суда од 1. Априла 1885. год., Бр. 1038. („Законом од 28. Јуна 1849. год., Бр. 1147. којим је објашњен § 523. Грађ. Зак., јасно је наређено, да жена удовица којој дете у задрузи умре не може део овог у исто] задруги ни у каком случају наследити. Уз то се у § 57. Грађ. Зак. каже, да се под задругом и задружном кућом разумевају више лица пунољетних самих или са својим потомством; — па из ових прописа, ни по значењу тих речи ни по логици не може се извести да женско дете не улаза у задругу, а ни то да се задруга расклада чим иза задругара остане женско дете, кад је мимо њега у задруги остала и која мушка глава".[2]) Гојко Ничетић, *ор. сіт.*, стр. 340.).[3]) Међутим, по одлуци одељења Касационога Суда од 22. Марта 1882. год., Бр. 4286. и опште седнице истога Суда од 8. Маја 1882. год., Бр. 1408.: „Удова задругара која своје женско дете преживи, добија по основу наслеђа имање из задруге" (Гојко Ничетић, *ор. сіт.*, стр. 340.). Нема сумње да је она последња јуриспруденција Касационога Суда тачнија. Прописи о наслеђивању у задруги имају се применити само на оног де сиіиз-а који је умро у задружном стању а не, разуме се, и на оног које је умро у стању иновасном. Кћи која је наследила, по Решењу од 1859. год., свог ода у задруги није са задругарима очевим у задружном односу, без обзира на то што је она још неподељена: ми смо већ видели да не може бити задружног односа између мушких и женских лица[4]), између њих може само бити обичног сменшитва, а обично сменшитво, у случају наслеђа,

[1]) Видети исто у истом смислу још и ова пресуда Касационога Суда (одељења): од 1. Новембра 1872. год., Бр. 3035. („Кад нико у задрузи осталог лица ода, распоредна пресуда изрична колика му део припада. Но ово умре во извишење из задруге. Мати тражи да наследи по § 402. Грађ. Зак. Касациони Суд вели, да нема места наследству, ова се део дете није остављо и оваква, ни је задруга остала у задрузи, а у задругу матере, по § 523. Грађ. Зак., немају право наслеђства": Забележене Дра-а Николе Крстића, стр. 343.); од 9. Априла 1878. год., Бр. 1347.; („Јесам и Тимотије се задругари. Јосиф умре останше двор у задрузи, која у ово и умре. Нека мати трпи да наслеђе. Оулука наведајуј Касационога Суд сказаше": Забележене Дра-а Николе Крстића, стр. 343.).

[2]) Касационог Суд је одлуку одељења од 15. Маја 1884. год., Бр. 1470. и опште седнице од 1. Априла 1885. год., Бр. 1038., што је горе цитирано] зоаи да се задруга не растаиа чим иза задругара остане женско дете, кад је женско мимо у задрузи остала и која му пи глава. Ово је тачно само у толико у колико би се поменим детотом, остала још бар она мушка лица задругара: тада би било задруге у односима са два лица, али не и у односима између ових женских детотом. Али ако би са овим осталим таквим једна мушка глава, онда задруге нема више никако.

[3]) А. Ђорђевић, *Наследно Право*, стр. 121.

долази под пропасе о инокоштини. На тај начин, када неки лица је у задругзи наследила свог оца и умрла није умрла у задругзи него у иноконском стању, ну тада, наравно, наследује најближа сродница, без обзира на то да ли је то мушко или женско лице, да ли је он у истој задрузи или је изван ње, и ако је најближи сродник умрле жђерка њена мати, тада ће је мати и наследити.[1] И највишија јурисдикција Касационога Суда у овоме је смислу, а на име: одлука одељења од 7. Септембра 1905. год., Бр. 5442. и одлука опште седнице од 1. Новембра 1905. год. Бр. 9922., које гласе: „По §§. 57. и 507. Грађ. Зак. под задругом разуме се смеша заједничког имања и заједничког живот између више пунолетних лица незних сродством. Према томе, смрћу једног задругара, кад их има свега двоје, задругни однос престаје, пошто је онај други задругар остао као једино пунолетно лице у кући способно за задругни живот; и у томе је случају кћи умрлог задругара, према другом одељку §-а 529. једина наследница његова, и после њене смрти наслеђује је мати, а не заостали задругар њеног оца, пошто од момента смрти њеног оца не може бити говора о задрузи ни о пречем наследству задруге.“ (Гојко Никетић, *op. cit.*, стр. 38.). Онде је, дакле, са свим правилно узето да не може бити задружног односа између мушкога и женскога лица, али се погрешно вели да задругу могу образовати само пунолетна мушка лица: ми смо видели да и малолетници могу бити у задружном односу.[2])

б). *Удова у задрузи.* Да ли удова има, у задрузи, право наслеђа у погледу мужевљих добара, у случају када би она могла наследити у кући иноконој §. 408. Грађ. Зак., Допуна од 21. Октобра 1850. год., Зб. V., стр. 293.)? Питање више теоријско, јер удова наслеђује мужа тек онда „ако ни материног рода по реду до овог (шестог) колена не би било“ после мужа који је умро, случај који ће се врло ретко да не кажено никад десити. Али, и ако би се то икад десило, удова не би могла наследити: она би била искључена задругом, онако исто као и деца и мати: било би нелогично да мати и рођене сестре, н. пр., буду задругом искључене а удова не. Ово разуме се само онда ако би се удова да задруге може бити без обзира на стеци сродства, то јест ако би се удова да задруге може бити и међу сродницима преко шестога кола очеве или материне лозе, питање веома сумњиво, као што ћемо то ниже видети. У осталом, §. 528. Грађ. Зак. постанио је општи принцип да је задругу, под наслеђивањем, преча од сродника изван задруге, а удова се, као женско лице, сматра изван задруге. (А. Ђорђевић, *Наследно Право*, стр. 133.).

Али, удовица има у задрузи, исто тако као и у кући иноконој, право уживања на мужевљевом делу у задружном имању, као што се то види из §-а 523. Грађ. Зак. који гласи: „Жена удовица после мужа у задрузи заостала, била са децом или без деце, задржава право уживања на делу свога мужа у задрузи и смеши заостало[3]. То је примена правила постанешога у §§. ина 412. и 413. Грађ. Зак..

Живојин М. Перић.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

II. *Иступ из § 346 к. з. (самоослобођење).* — „*Ко због истуњења на затвор осуђен*, неће се у овом §, из затвора или испред *шандура побегне* или *улучивши прилику изван места, у коме се задржавати има, удали се, казниће се тиме, што ће затвор под строжијом смотром одлежати*“.

1. *Радња* се састоји дакле у *самоослобођењу иступног затвореника*, т. ј. у *ослобођењу себе самя из затвор досуђеног за иступ*.

а) Самоослобођење за злочин или преступ осуђеног не сматра се међутим као кривично дело (в. Посебни Део). За такво се ослобођење нажњава само дисциплински, каква је казна у стварн прописана и у § 346 к. з.

б) *Помагач* у самоослобођењу нико би се казнити по § 345, пошто се ту и помагање сматра као радња напрешна.

в) Пошто је за овај иступ прописано као казна само поспитавање затвора строжијим надзором, има се узето, да се подстрекач на самоослобођење не може казнити.

2. *Кривац.* — *Никост* није потребна.

III. *Иступ из § 347 к. з.* — У овом § предвиђена су два иступа, један у ал. 1, други у ал. 2:

1. *Иступ из ал. 1 (отпуштање затвореника).* — „*Пандур*, стражар или аписанција, који се у овој ал., *испред коју осуђени на затвор због истумљења, због нехоље небрижљивости из затвора или у другу побегне, да се казни затвором до десет дана, а ако се побегли с њима споразумео, те су му они на руку ућинили да побегне, то да се казни затвором до тридесет дана*“.

а) Радња се састоји дакле у *пуштању истуног затвореника у слободу* или у *помагању, да се он ослободи*; од стране *пандура*, стражара или *аписанције*.

1° *Пуштање* затвореника у слободу је *неспречавање самоослобођења* (в. Посебни Део III § 96 1 б).

2° *Помагање* у ослобођењу затвореника је свако чињење, којим се допрпоси ослобођењу затвореника. Без значаја је међутим, да ли је ово ослобођење самоослобођење или је од некога другог извршено (в. Посебни Део III § 96 1 2 б).

3° Ослобођењу треба дакле, да је за иступ на затвор осуђен.

б) Овај иступ је сршен, чим је затворенин пуштен у слободу. Без значаја је међутим, колико је он остао у слободи. Овај иступ није дакле трајно кривично дело (в. Посебни Део III § 96 II).

в) *Кривац*.

1° *Извршилац* може дакле овде бити само *пандур*, стражар или *аписанција*. Ако је извршилац чиновник или какав јавни службеник [§ 132 к. з.), који није поменут у § 347, против њега се има применити § 129 к. з.

2° У погледу *виности* разликују се две врсте кривца:

(1) *Умишљајни*. Умишљај се састоји у свести, да се отпуштена затворенин, одн. да се потпомаже ослобођење затвореника.

(2) *Нехатни*. Нехатни је извршилац приват код оба случаја отпуштања ослобођења, т. ј. како под неспречавања самоослобођења (в. пр. нехатно неотварање плана за ослобођење или случај нас стражар услед непажње није видео, кад су затвореници обишли врата од ћелије) тако и под помагања ослобођења затвореника. (в. Посебни Део III § 96 III 2 б).

г) *Казна*.

Против *умишљајног* извршиоца („ако се побегли с њима споразумео“) прописан је затвор до тридесет дана, а против *нехатног* („због његове небрижљивости“) затвор до десет дана.

2. *Иступ из ал. 2.* — „*Овако ће се казнити*, који се у овој ал., *пандур или аписанција и онда, кад би дошштао, да се аписанција без одобрења власти с ким састоји, или би не извршио власти дозвољено да аписанцију по чаршији или каквом месту или се других наредаба у смотрењу аписанија од стране власти издатих не би придржавао*“.

а) 1° Радња се састоји дакле у *допуштању затворенинима, да се с ким састоје* или да по *варошн иду*, од *стране пандура*, стражара или аписанције, или у *вршење у непридржавању* од стране истих *других наредаба од власти издатих у погледу затворенина*.

Под *затворенинима* („*аписанцима*“) нису се овде разумеле сва лица лишена слободе од каквог органа државне власти

[1]) Или, ако је кћи умрла па ју је наследила њена сопствена кћи, односно она је наследила по праву репрезентације свог деде, умрлог у задрузи, која је био својој жени произведо, онда ће сву руку, наследницу, наследити жена баба, материна мати, њена њена мати у задрузи умрлога, ако ни би било других, ближих, према одредби §. 404. Грађ. Зак.) који ће умрлу умрлу моћи наследити.

[2]) И, о наследном праву матере у задрузи А. Ђорђевић, *Наследно Право*, стр. 132.. У прилог овоме мишљењу можемо навести и овај пасус из решења од 28. Јуна 1883. год., које није штампан у Грађ. Законику, под §-ом 525. к које гласи: „Поничевидно прикосновена... приказано је Сенату на противположно писмене прегледе: „Ово за нам после смрти оног у задрузи заостала, ако овај прочег наследника нема, опет нее наследити, нит ће само ако и друге женска с правог уживања по преуда је или смрти иначе?“ — Сврет тешки предмет сову у расправљање, ов је истина, овако објашњо (Гојко Никетић. op. cit., стр. 38.). Дакле, Министарство Правде, с правилу своме, тражи од Сената тумачење §-а 138. Грађ. Зак. само за случај да је она у питању, остављајући на страну случај кад је о другој женској реч, на коме начин стоји што ће нама ако било сушце за мата, ако је она задрузна сродница, наследује сову кћер, ако дође умрле у иноконом стању.

као таквог у *јавном интересу* (в. Посебни Део III § 94 1 1). Према томе ту спадају не само они, који су осуђени на затвор за истуне, већ и они, који су осуђени на робију, заточење или затвор за злочине и преступе, као и они, која се налазе у истражном притвору, или који су дисциплинским казнама од које државне власти.

2° Радња је *противправна*, кад је извршена без одобрења надлежне државне власти.

б) *Кривац*.

1° *Извршилац* може бити само *пандур*, стражар или аншанџија.

2° *Вимост* није потребна.

IV. *Иступ* из § 34* к. з. — „*Пандур и у опште полицијски службеник* вели се у овом §, који би се *једном* од њих, који му је *предам, да га полицијској власти преда, и у опште онога, кога он полицијској или другој власти због какве кривице води, исповати, тући или злостављати, да се казни затвором до тридесет дана, у колико то не би у већма казнимо дело прелазило. Полицијна власт дужна ће бити свему овакву тужбу одмах испитати*“.

1. *Радња* се састоји дакле у *исповању или тучењу и у опште злостављању од страме пандура и у опште полицијског службеника оног, кога спроводи полицијској или којој другој власти.*

а) Под „исповањем“ се овде има на знати начин разумети у опште *вређање*.

б) *Тучење* је једна врста злостављања (в. Посебни Део I § 7 1 1). Зато је у § 348 к. з. погрешно казано „тући или злостављати“.

в) Пошто је у § 348 к. з. реч о једном иступу, а злостава је по правилу преступ [§§ 175 и 179 к. з.], то се под злостављањем [„или злостављати“] имају овде разумети само *иступне* злоставе, предвиђене у § 357 т. 1 к. з., на име *ђушање*, ударање и радње овима подобне.

г) По себи се разуме, да је без значаја, због чега се спроводи оно лице власти. То се као наравно не чини, ако оно само није за то дало повода. Оно мора дакле да је само крivo, што се спроводи власти, и у томе се смислу мора протумачити стан „кога он... власти због какве *кривице* води“.

2. Овај иступ је дакле *нарочита*, квалификована [тежа] врста *иступне* увреде (§ 357 т. 2 к. з.) и злоставе (§ 357 т. 1), за које је прописан затвор од једног до двадесет дана. Зато ако би увреда и злостава биле преступне, имали би се применити за увреду § 213. а за злоставу §§ 173 или 179 к. з. (§ 348: „да се казни затвором до тридесет дана, у колико то *не би у већма казнимо дело прелазило*“).

3. *Кривац*.

а) *Извршилац* може бити само пандур и у опште полицајни службеник код општинске или полицијске власти).

б) Пошто је овај иступ једна нарочита врста увреде или злоставе, то се има узети, да је и овде изузетно потребна *вимост* и то у облику *умишљаја*.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ЗАР МОРА И У ЗЛОЧИН?

Једног бурног зимског вечера, пред најугледнији казану окружне вароши Г., заустављене се поштанска кола, на којих извуче Бојан Бранчић, висок двадесетпет младић, витка стаса и прних изразитих очију. Пошто је исплатио постиљона, спустио посуварењу јаку од зимског капута, дотеrao изгужване пешене од гепека, и, инстинктивно, погладио руком мале, и кокетно завијене, црне брчиће, уђе у дуњке — пуну кафану.

Са пуно свебивања и нелагодности, прође брзо врло масу непознатог света, који га је посматрао с радозналошћу, помешаном са неком врстом малаичанске неповерљивости. У кафани је био празан само један једини сто, чак у дну сале. Бојан Бранчић, не промишљајући дуг, седе за тај сто, и суморно подлактн главу обема рукама. Усред безбрижне гомиле света, који пије од силног унутрашњег задовољства, који се шали, грохотом смеја и весело пева пуне, он се осећао потпуно усамљен и потпуно несрећан.

Родом Београђанин, на старе угледне чиновничке породице, навикнут на престонички шумни живот, он се, већ при првом доласку у ову малу, забавену паланку, у коју је премештен „по потреби државне службе“, осећао као Дрејфус на Ђаволовом — Острву.

„Нигде друга, нигде пријатеља!“ — размишљао је сентиментално. — „Због ове топчидерске алеје украшене јавором, и ограђене зимзеленом! Због ове, романтична каземегданска терасо с подосојцима, над којима, увече, блешти лице од електричне светлости! Због, незаборављена вечерња шетнице у Кнез-Михајлову улици, где у првом сутону, као у мравињаку ври од небројених лепих женских лица: и примамљивих и плавих, и смеђих и гваорастих..! Због ма свагда, прохујали златни дани престоничког живота! Са ником је свршено.. Ово није само устајала бара, пуна жабокречине, у коју ме је бацило Провиђење... Ово је можда, бездана, до које не допире весела светлост живота.. И, шта ће бити излаз на овог пакла: да ли оставка на државну службу, или самоубиство? На сваки начин, ово друго. Јер, нашто тапорити и чамудати: боље је умрети, него умирати..

— „Господин је сигурно постао нов грађанин наше вароши?“ — прекиде Бојана у размишљању један висак, прозукло глас, који је имао у себи и нечег покорителског и, у исто време, сервилног.

Бојан даже главу. Пред њим је понизно стајао, с шеширом у руци, један смалена, иршав старчић, сав сед као овца, у напештапом, жутом аберцигеру који је њега висио као с клајдерштока, погрбљен, и у пријатељски осмех развучених уста, из којих су, при говору, непријатно провиривале безубе старачке десни.

— „Јест, премештен сам овде за чиновника.“ —

— „Врло добро! То ми је мило! Нама сад, пре свега, треба добар, удобан стан. Све ће се то брзо удесити, братац мој! Ни бригешна вас ништа! Ја сам варошки сензал. Показаћу вам одмах, ако желите, све станове које имам на расположењу. Ево листе! читајте! Десет празних станова... дивота! А што се тиче моје награде, зна се чина — Тошино: два динара. Обична сензалска такса. Није много, јел' те?“

— „Добро, добро! — прекиде Бојан Бранчић старца у његовој напамет научењој беседи, попишљеној до сада, вазда, неких две хиљаде пута за време од петнаест година његове сензалске праксе. „Него, хајде, да не дангубимо! Боље је сместити се још вечерас.“

Изађоше.

Напољу вејавица.

Сенерал брише све пред собом.

Улице но готову, пусте...

Пошто су обишли, једну за другом, неких девет кућа, у чијим прозорима већ месецима стоје пожутеле цедуље са оним стереотипним: „Стан за Сахца“, и, пошто су се, том приликом, код једне несташне удовице слатко насмејали, а са једном постобољном и мрзовољном бабом без мало посвађали, најзопе се пред једном новеликом, новом и као снег белом зградом, кућом трговца О. С.

— „К, братац мој, ако нам се и ова не допадне, онда ја за вас немам ништа више у овој варошн.

— „Да видимо! — учини Бојан“.

Уђоше.

Одбијала, постарија жена, газдарица од куће, уведе их у собу за издавање, и онда у Бојана погледа упитним погледом, у коме је било неко питање: А с ким имам част.

— „Допустите, да се представим, госпођо! Бојан Бранчић, ново постављени чиновник у вашој варошн.

— „Драго ми је, господине! — охоговори кућна газдарица — и њен до мало пре ледено-неповерљива погледа, поста за чудо мек, готово сродничан.

— „Код нас ће вам бити“, продужи жена, „као код своје мајке“. Поред господског стана, имаћете апсолутну тишину за рад. У кући смо свега нас троје: ја, „човек“ и „дете“. Ми станујемо у овој засебној кући, а ову издајемо самцима.

Код тако доброг стана и повољних услова, Бојан Бранчић није имао шта да премишља. Уселио се те исте вечери.

* * *

Одмах сутра-дан Бојану Бранчићу биан су представљени и газдарица „човек“ и „дете.“ „Човек“ је био за читаву децењиду старија од газдарице, и имао је велики пезинперски трбух, а „дете“ је имало двадесет две године, носило је ушуну сукњу од свилене тканине, беду кецељу од лаке, провидне, и као пена ваздушасте материје: имало је пруине, паметне очи, плаве као небо; и једра, недра, која су се заиошљиво тресла при њеном ходу.

„Детету[4] је било име Марта, али су је звали Марушом.

Она је Бојана служила, чистила му обућу, доносила воду, меса и истрпела собу, и, зими, ложила пећ. Одмењивала је у томе мајку, која се, због ревматизма, тешко кретала, а, сем тога, имала је по цео дан пуне руке посла у својој кући.

Бојан се у осталом, није ни мало жалио, што га је, у место матере, услуживала њена кћи. Шта више, осећао је неко чудно задовољство при посматрању Марушине, свеже и дупке нојаве. Истина, Маруша се никад, при уласку у његову самачку собу, није задржавала ни минута више него колико јој је требало да што год унесе или изнесе, али и то је било довољно, па да Бојан увек осети, у тим тренутцима, како се, с Марушином појавом, у тану и неистањују његове одаје изненада просто мпа свеже и пријатне светлости. Марушино „Добро јутро!“ или „Добро вече!“ — једнако речи, које му је упућивала, и које је она изговарала једним меким и нежним девојачким нагласком, биле су у стању да тај час расположе, па ма колико пре тога био суморан. Када би се неки пут десило, да Маруша, због других послова, не уђе по неколико сати у његову собу, Бојан би тада махинално седео уз прозор, и проз научено, сасвим провидне, завесе од прна, гледао пролом у дворишце, не би ли је видео... А она је, час по час, весело и хитро, често скакућући, излазила у дворишце и враћала се патрег у кућу, и не слутећи, да је наз жувано научених, али провидних, завеса, пребацу ћи пром-отворене очи изадога „господина“.

И, но ова, дошле би Бојан ужинао у тој пријатној, на њега невиној забави, да се још дуго дана не деси нешто необично.

Пошто је већ неколико часова седео замишљен у своју собицу, пошто је поткушавао да чита, на које могао; пошто је на неколике пута произнео неколико погрешних тонова, па и њу оставио, Бојан се опет, као по навици, приклоне и прозору, очекујући да се у дворишту појави Маруша.

И није дуго чекао.

С празном лименом кантом у руци, доскакута она до бунара, који је био у среди дворишта, на неколико корачаја од прозора Бојинове собе, оправио оставши канту на спуштени канак који је позрно већо једну неловину бунарског отвора, спусти лагано у бунар металну коју која је висила о ланцу, па сиђа, да би је затим извукла коју, пуну до грла горњим делом тела над бунарски отвор. Бојан, коме је била окренута леђима, посматрао ју је кроз завесе пажљиво и често не дишући. У моменту кад је девојка нагнута над бунар, десном руком тргла ланац, да би загнурила коју, она је, неговремено, махинално мало подигла леву ногу.

Посматрао је то Бојан Врачић. И, пошто је Марушу захватала воду, и ушла унутра, он је још стајао уз прозор као прикован и дубоко убубљен оним што је вид-о.

После неколико тренутака Маруша уђе у волику собу и остави на сто флашу своје воде.

— Госпођице Маруша! осовао је он, у тренутку кад је хтела изаћи из собе. „Ви сте врло вредносни. За длаку је требало, па да се мало пре спмотавите у бунар, толико сте се биле нагли над бунарски отвор. Зашто се не чувате?

— А, где! А откуд сте ви то видели?“ — дочека га она застављено, и, у недоумици, погледа на напучене завесе на прозору.

— „Чувајте се, Маруша, чувајте се!“ — прихвати Бојан, не одговарајући ја ју на питање.

То је било први корак и мосту преко Рубикона.

Већ сутра ученьен је друге, а дани су пролазили и доносили нове интимности тако да је Маруша жртвовала и нетакнуту део себе само. Страст је побеђена радум и она је тријумфовала своју гроздни тријумф.

(свршиће се)

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(ЗАСТАВАК)

— А, браво! рече Хото; ја вам честитам, ви сте вашу ћуруну наложили рако.

— Па дабогме, одговорим ја; треба нам ћуруна, хоћемо да печемо. Ти, који си тако здобан, погоди шта има овде, додам показујући му под заједом куповину коју смо донели.

— Како могу да погодим?

Тада показујући једно коше покажем му поге од живине.

— Шта је то? попика се; неки ћуран?

— Да то је твој брат,.. и као што видиш та се животиња појаје по погама. Разумеш ли сад разговор?

— Шта каже?

— Ја кажем да је печен.

— А, јесте!...

— Држ' на поминцији.

Дам му живину, и док ју је он загледао са свакс стране, Кафре се саже дохвати џиноле и метну их у свој шешир.

— Па колико кошта?

— Једну истодинарку, два кондара (динара) и десет кантића (марјама).

— Охо, па толико пошта пар џинола!

— Па оно јесте, прихвати Кафре трљајући руке.

— Дако ћемо, немамо чим јести, и тај мирис баш мами.

— Зар нисам умео набрати?

— То још нако; ко ће да сече? само ја то нећу.

— Ако, ми ћемо те служити; има ли какав нож?

— Има, потражи га у фијоци од орманя.

Нашао сам доиста нож; сад још само требало нам каван изговор да Кафре изиђе. „А, видиш! рекнем му ја; ти беш ми учинити дубав ако одеш до моје куће и јавиш да ме не чекају на доручак.

— Тамам, те да останем гладан. А, не идем ја пре но што добро наједем.

— Не можемо ни јести, немамо шиња.

— Па зар мора да се иде по њега? рече он и отвори прозор те зовну винарског трговца; овако ми се но може подалити.

Кафре је као и већина полицијских агената, над се изостави лажљивост, био добар човек, али је волео да слаже попеле. Код њега је био важнији трбух него посао и на да је држао џиноле које су нам биле тако потребно, видео сам да је било немогућно натерати га да се удали док не доручкује, и зато пожурим да исечем печење и кад стиже вино винаром му: седај једи па иди.

Постеља Хото-ова биза је сто на ноге само јели као Огри[5]) служећи се Адамовим вађушкама. Обед смо брзо свршили.

— Е сад рече ми Кафре, могу да идем; не знам да ли си ти као ја, али ја кад ми је стомак празан нисам ни за шта, а кад ми је пун? е то је нешто друго.

— Добро, иди.

— И хоћу, одговори и узех свој шешир оде.

— Оде, рече Хото тоном човека који је једва чекао да остане самном насамо. Баш нема, настави он, ни једно место за Хото-а?

— Шта би ти хтео? Треба имати стрпљења, нађи ће се.

— Кад би ти хтео да ме помогнеш, г. Хаври тебе слуша и да му ти кажеш само две речи...

— За данас то не може бити, имам други посао; ено већ два дана нано писмо ни ја ни Кафре нисмо на рапорт.

Ово сам намерно слагао; није требало да Хото помисли да знам за крађу у којој је но мом мишљењу учествовао. Он је био без себе а ја сам га одржавао у овом спокојству и бојећи се да не посумња устати окренем разговор на ово што њега највише интересује. Говорио ми је о многим стварима.

— Ах, над бих био сигуран, рече ми уздишући да ћу ући у полицију са платом од 1200—1500 динара могао бих прибавити многе податке. „Баш у овом тренутку имам једну крађу, која би за г. Хаври-а била врло повлон.

— Е?

— Да. Могао бих да натерам у хапсу три прадшника Баршије-а, званог Бисотр, Каоена и Лиона. Они су сигурни ја јамчим; као што је сигурно да ја и ти чинимо два.

— Ако можеш што да кажеш? то би ти помогло да будеш примљен.

— Знам, али...

— Да се но бојиш што? Ако учиниш те услуге, буди спокојан, ја ћу настати да будеш примљен.

— Ах, пријатељу, ти си ме утешио; ти ћеш ме помоћи?

— Па да, то није тешко.

— Е, онда нијмо! попика Хото као запет радошћу.

— Пијмо у част твога скорашњег пријема!

— Готово боље данас него сутра...

Хото је био очарап, већ је правио план као ће да живи; сањао је о срећи;

[5]) Огри који живе међу људи.

био је сав узбуђен од наде која се јавила кад је у изгледу каква радост; а ја сам стрепео да не појми да све са кревета... Најзад, неко закуца. Каоре уђе несеби у руци једно по оке равније коју је послала Анета. Треа! рече јеврејски мој колега узасеја, а трее и мирон[1]; једна је стара. Као сам се старао да будем добар Израиљац те сам одмах разумео и видео шта треба да родим. И док сам ја сипао Каоре остави ципеле на њиховог место. Продужесмо да пијемо и да разговарамо, и, пре но што ћемо поћи, дознао сам да је Хото то хтео да прокаже оне који су извршили пљачку олова. Чича-Недмом, гвожђар у улици Танери, био је, како ми он рече, јатак у овој ствари.

Појединости оне крађе биле су врло занимљиве и рекнем Хото-у да ћу одмах ићи да јавим г. Хапиу, а њему препоручам да дозна хесто где она три лопова ноћеваду. Он обећа да то проиађе и над сне уговорисмо ми се растадосмо. Каоре поће са мном. „Јесте рече ми Каоре, он је; пинале се слажу потпуно а описак је врло дубок и јасан; над је скочио са прозора притиснуо је свом својом тежином[2]. То је значила реч треф, али мена то објашњење није требало, ја сам већ био разумео понашање Хотово и учио сам врло добро улогу коју је хтео да одиграа. Било је јасно да је он извршио ову крађу да се искрсти, или је хтео два зеца на једанпут; проказујући власти своје саучеснике он је постигао и други циљ: да се пре полицијом поиаже умешан те да је наведе да га прими. Уздратао сам помишљајући на последње ако би се тај план остварио. Лутеж! помислио сам у себи; учинићу да за свој злочин добије заслужену плату; ако несрећници, који су га у овоме помагали, буду осуђени право је да и он подели њихову судбину. Нисам се устезао да помислим да је он од свих најкривљи; но свему ономе што сам знао о његовом карактеру изгледало ми је врло вероватно да их је он баш навео само да би добио прилику за сплеткарење. Ишао сам чак дотле да помислим, да је он био у стању, ако је баш сам извршио пљачку, да ниже за сходно да за своје недело оптужи људе који су већ својом неморалношћу биле сумњиви. По свакој претпоставци Хото је био велики непредвиђавовић, зато сам се и решио да од њега ослободим друштво.

Знао сам да има две метресе: Бланшју Симоне, с којом је имао неколико деце и с којом је живео, и Фелиситу Рено, једну јавну женску коју је волео. Намислив да се користим суревњивошћу ових двеју жена, надао сам се да ћу љубомором запалим лучу која ће светлети пред Правдом. Хото, разуме се, није више испуштан из очију. После подне сам дознао да је он у Јелисејским пољима са Фелиситом, одом и њеном их; наведем га на страну и кажем му да је потребно да му поверим једну врло важну ствар. „Потребно је да будем *гењем* [ухваћен] и одведен у *шатрашуку* (затвор) где ћеш искушати једног шатравог *лежата*, ногу ће *умелати* (донести) над се смека (смрши). Кад те види раније затвореног неће ни помислити да си ти *цинкао* (шпијун) и биће ти лако да се спријатељиш с њим[3]. Хоће пристале врло радо. „Кто, постадох свиђај? уздахну он; можеш рачунати на мене, само да се прво поздравим са Фелиситом[4]. Он се врати к њој, и како се приближавање ноћна милина и превод она та и не прекораваше што је остаиала тако рано.

— Сад, кад си остављо драгану, да та дам уиуствено. Знам ову малу дуванџиницу на булевару Монмартр, према новорингу Варијете?

— Знам; Бринот?

— Јесте. Иди тамо, заузми сто у дно радње, пиши *блану* пива и кад уђу два официра за одржање реда... познаћеш их сигурно?

— Како да нећу! па ја сам бивши војник.

— Добро, кад уђу дај ми знак да си ту, а то зато да би те распознали од других.

— Буди без бриге, распознаће ме он.

— Знај да би било врло непријатно ако би ухватили каквог исправног грађанина.

— Не може бити забуно, јер ја ћу бити тамо, на онда знаи; знаи је све.

— Добро си схватно.

— Нисам ваљда да неки клинан; нећу ми ни дати да ме траже.

— Добро. Они су се договорили; чим те виде знаћу шта им ваља чинити. Ухватиће те и одвести у станицу Лиџе, где ћеш остати два три сата, а то зато, да те онај, нога имаш искушати, види ту и над те почоча нађе у затвору неће се чудити.

— Ништа се не брини, ја ћу се тако претворити да и најпроседенији мора помислити да сам доиста ухапшен; у осталом видећеш већ.

Хото је тако свесрдно пристајао да сам се ја готово кајао што сам баш прнпуђен да га тако преварам, али помишљајући на његово понашање према његовим друговима, ово сажалење, које сам тренутно осетио, растура се без трага. Пружи ми руку и оде; од задовољства ишао је као да лети. А ја опет, тако исто брзо, долетео сам у Управу, где нађем инспекторе и известим их; један од њих био је Косноа, данас чувар у Бисетру. Казао сам им како треба да раде, а ја пођем за њима. Уђоше у дуванџиницу.

Чим су они прекорачили праг Хото, веран мојим упутствима, јави се показујући руком на своје груди, као човек који каже: ево мене. На овај знак инспектори пођу право к њему и позову га да покаже своје исправе. Хото, горд као Артабан[5], одговори им да их нема. „Онда, ревоше му они, ви ћете поћи с нама[6]. И да не би побегао, ако би случајно покушао, везаше га ужетом. За време овога на дицу Хотоовом огледало се неко унутрашње задовољство; он је благосиљао неве и посматрао их готово са љубављу, јер је мислио да су сне оне предострожности само форме ради, и у себи, као онај филозоф, мотао је се похвалити да је и у заиатима слободан, зато је полако и рекао инспекторима: „неки ме ћаво односи ако побегнем. *Ренавице* и *лањиће* (руке и ноге) везале! Не везује се боље ни глава шећера; ако; то значи вршити службу.[8]

Било је око осам сати кад је Хото затворен; у једанаест још не беше доведен човек нога је требао искушати; то му се учинило необично. Можда је онај устекао, испред потере, а можда је пријазнао; у том случају сеан није потребан. Незнам шта је мислио ухапшени али знам да је на крају кад му се досадило да чека и кад је помислио да ниje може бити заборављен, молио је шеса станице да известе полицијског комесар, који је још био ту. „Нека остане где је, рече комесар; мене се то не тиче[7]. Одговор не изазва Хото-у нинакву другу помисао него само да је то обична небрижљивост инспектора. „Да сам бар вечерао! понављаше он гласом и смешним и жалосним, гласом који више изазива подсмех него ли саучешће; они се смеју! може бити они су се напазкали, а ја овде не правди *хладеја* (у хапсу)[8]. Два три пута звао је чак капцара чес подзаредника да им се јада. није остано ни официра и њега је прекинуло да га пусте. „Врати ће се, ако треба, говорио је; шта ни разикује, кад сам затворен само ради форме?"

За његову несрећу официр, који нам је сутра дан причао ове појединости, био је једна од оних што не верују у кривицу и који се не могу умолити. Што се тиче Хота њега је само глад узнемиравала. За људе који верују у покајање то би био доказ невиности, али за људе који верују само у *цинкале* (конопцима).... Зна моб је хтела да је господин официр био од оних послелних и како му је било пропоручено да ништа не предузима ма шта Хото желео он није ни главе осиртао на њега, те сиромах Хото као да ништа официру одржа овај монолог.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

[1]) Гењем (ухапшен).

[2]) Лупио на јаког човека.

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

Кривци сами о себи од: Raymond Hesse.

Писац је публиковао важну збирку проучавајући литературеколошгију кривца и како је, као што је то нарочито наглашено у предговору професор Грасе, много допринео расветљавању питања, да ли је криван подиуно луд. сулуд, или душевно здрав. — У предговору писац предговора критикује са медецинског гледишта класификацију, коју је усвојио *R. Hesse*, коју дели кривце на шест типова према узроку, који их гони на злочин: новац, сладострашће, верско убеђење, освета, жена, дектира. Исти је искористио ову прилику, да покаже важност субјективности у злочину и да изложи, да дело — независно од спољних појава природе — произлази или из претеране физичке реакције, или из недовољне реакције, или из реакције опажање. — Отуда три групе криваца: Први иду у злочин са ма ког спољног утицаја (новац, жена, безвлашће),

који код њих производи непорамљну реакцију: они убијају богатог, пљачкара државног, жену, супарницу, полицајца... Други не реагирају довољно на резоне, нормалне подстицаје: изађа о фамилији о другоме није ништа за њих: то су ненормални, ван друштва, ван света, ван фамилије; најмањи спољни повод за злочин, ма какве природе био, рђав савет, пакао чланак у новинама — учиниће да извршe злочин; ништа их при томе не зауставља, па ни сам страх од казне. Најзад има криваца пастрани, са преокренутим појмовима, који ненормално осећају, чији је нормални осећај пастран, који раде револуционарно, несагласно природним и економским законима; они убијају свог ока или своју мајку, нађо имађи својих сутрађања, убијају да би задовољили њихов сиреч. инстинкт. — Књига Ресона Хесса има врло велики значај за студију криваца... (R. D. P.)

* * *

Регулисање и ограничење брака — и онеспособљавање за прокреацију деце.

Већ толико година чују се гласови, да би требало забранити брак особама епилептичним тешко оболелим и особама карактера посрнулог. Држава би требала, у границама могућности, да спречава такве бракове. Неке државе су већ, ових последњих година, донеле законе, којима се забрањују ови бракови. Да ли су ове мере довољне и да ли воде резултату, видећемо. Закони важећи, о овоме следећи су:

У Њу-Џерсеју, закон од 1904. године: По овоме закону неће моћи закључити брак особа, која је била у каквом јавном азилу или у болници као епилептична, луда, или сулуда, без уверења дипломираних лекара, којима би се тврдило потпуно оздрављење од епилепсије, лудила, или сулудости, и којима би се тврдило, да нема никакве вероватноће, да ће таква особа своје мане пренети на децу, која би се у браку родила. Свака особа душевно здрава, која би пошла за лице епилептично, лудо или сулудо, а била би свесна тога, као и особа, која би ма у чему садејствовала при закључењу таквога брака, биће кажњена за то дело.

Охио: по закону од 1904. године установљена је публикација брака, која може да буде замењена једним уверењем, издаким од стране судске власти. То се уверење неће давати пијаницама, епилептичарима, идиотама, лудама, или вандалима који у моменту тражења односног уверења буду под утицајем отровних и наркотичних пића.

Закон од 1905. године у Индијани такође предвиђа исте прописе уз оне прописе из закона у Њу-Џерсеју. Тако је исто у држави Мисисипи. Држава Мичиган додаје овим ограничењима за брак и друга ограничења: Болесни од сифилиса и говорее неће моћи ступити у брак све док се потпуно не исцеле.

Канзиџије: Казне од 500 до 1000 долара, или затвор до четири године, или и једне и друге казне. Види се да су казне доста строге...

Последњих година се приметило, да има врло мало пореста од свију оваких закона, па на како они били драконски. Потпун неуспех оваких закона скоро се не може порицати. И порез оваке мере законске сте више бива неодговорних, ненормалних, и привида у опште. Као што се да замислити, на антисоцијалног човека или жену не утичу ни правила и обзири друштвени, ни санкција закона и религије. На врло мали број особа утиче спична мера о забрани... Са тих мотива прихватило се питање о онеспособљавању за прокреацију деце... Ево у главноме текст закона о томе у Калифорнији: Кад по мишљењу главног лекара које државне болнице, или директора калифорнијског дома за чуваље и васпитање умоболне деце, или лекара кога каменог завода — треба према стању ментичком, душевном или моралном једне особе оболеле или затворене приступити онеспособљавању за прокреацију деце, тада ће ова шефова или лекара позвати на саветовање главног управника државних болница и секретара главног санитетског одељења, на ће сви заједно испитати све појединости и решиће, да ли има оправдања, да се приступи томе онеспособљавању. Ово онеспособљавање може да се врши само над особом, која је два пута патварана због кривица против благонарavности или три пута због на какве теже кривице, и која је у заводу очито показивала моралну и полну пастрасност. Над осуђеницима лаи, који се налазе на издржању вечите робије, и која се појаву полно пастрани, може се извршити онеспособљавање без другог услова. (R. C. — R. D. P.)

* * *

Из извештаја школе за научну полицију у Риму.

У извештају школе за научну познању и идентификацију криваца, чувене професор Отоленги изложио је рад школе за идентификацију криваца, коју је он учео у своју школу тако, да ова може да се такмичи са најбољим страним одељењима за идентификацију. У 1911. години одељење је утврдило 1147 идентитета, међу којима је било 296 под лажним именима.

Комесар Гасти смислио је једну новину: сједињо је разне инструменте за антропометријско мерење у један сложен инструменат, који је назвао „Panthrogomètre".

Публиковао је занимљив чланак о телеграском преносу слика. У чланку се налази једна фотографија, претутпирана, послата из Милана у Рим. Резултат је, може се рећи, са свим задовољавајући. — (R. D. P.)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Суд општине врашчанске службеним актом од 31. јануара ове године упутио је следеће питање:

Суд општински донео је решење 19. септембра прошле године, којим се општински деловођа указала на општинске службе, а за вршење дужности деловође постављена се друго лице. То је решење саопштено обојици. По томе је дотадашњи деловођа разрешен деловодене дужности и отишао на војну службу, а дужност деловође је примио његов местозаступник. Пита се: да ли је задржао каква права разне општинским деловођа, и да ли вршилац дужности деловође има право на плату општинског деловође?

Одговор:

Према члану 113. закона о општинама деловођу општине бира и отпушта на предлог председника суда општински одбор. Према томе општински суд је био сасвим немадлежан за доношење решења о укидању из службе општинског деловође. Каква права има тај укинолени деловођа, то је лична његова ствар. — Општинска суд могао је поставити једино писара општинског (последњи став члана 113. закона о општинама) и решити, да он привремено врши дужност општинског деловође (други став члана 120. закона о општинама) без права на плату деловође већ једино с правом на плату писара општинског, ако је деловођа на војној дужности, и ако нема буџетске могућности, да се писару да каква додатак за вршење деловодене дужности.

* * *

Деловођа општине дреновачке актом од 27. јануара ове године пита: да ли само општинским деловођама, који се у рату налазе а којима је главно занимање општинска служба деловође, припада плата и за време рата, или и онима, којима није главно занимање служба деловође општинског?

Одговор:

Свима.

* * *

Суд општине варошиње Деспотовца актом № 824. од 19. фебруара ове године упутио је ово питање:

На дан 16. ав уста прошле године спроведена је на извршење казнена пресуди због дела из треће части кривичног закона. Пита се, да ли је пресуда застарела до сада или се на њу односи закон о продужењу рокова, поштo је пресуђена казна новчана?

Одговор:

Према члану 1. и 3. закона о продужењу рокова плаћања по обавезама из грађанског, трговачког и меничног законика, рокови плаћања за све обавезе из трговачког, меничног законика и специјалних закона, за све уговорене обавезе из грађанског законика, осим уговора о закупу-најму кад је случај да закупац није употребљен на војну службу, плаћања премија код осигуравајућих друштава, извршења пресуда и решења по грађанским споровима и забране, као и сви рокови, који су у вези са губитком права, — продужени су. — Дакле, обавезе, из којима се рокови плаћања продужују, морају имати своја основа у трговачком односно меничном или грађанском законику или у каквом другом спе-

цијалном закону приватно-правне природе, који ствара дужност накног плаћања; обавезе плаћања држави посредних и непосредних пореза, царина и других сродних царинских дажбина, пореза и прireза округима, срезовима и општинама, као и у опште ова плаћања јавноправне природе на подлоге под одредбе поменутога закона. — Према изложеноме иступна пресуда, у колико њоме није расправљено грађанско питање о плаћању накнаде општењој страни, не подлаже под закон о продужењу рокова плаћања, и така пресуда може се увек извршити по кривичној части и у оном своме делу, који нити обилежје расправе питања јавноправне природе.

Што се тиче застарелости иступне пресуде, треба поступити по § 396. кривичног закона. Пресуда, којом је ко осуђен због иступног дела, застарјеће по истеку три месеца, осим ако је пресуда изречена због крађе, преваре или утаје у вредности већо од два динара, у ком случају пресуда застарела за време од годину дана. Застарелост пресуде почиње тећи од дана извршности пресуде, а застарелост прекида бегство кривца из руку власти. — Како је казна, означена у питању, новчана, свакако да кривац није био кажњен због крађе, преваре или утаје, и за то, ако дело није крађа, превара или утаја, пресуда по кривичној части застарела је. Казна се као застарела не може извршити, али пре него што би наступила застарелост исте пресуде по грађанској части, треба тапеу и све друго благовремено наплатити. — Неко треба да одговара због застарелости.

* * *

Милутин Костадиновић, заступник деловође општине равов-донске, упутио је овакво питање:

Једно лице је општински писар у једној општини, али за време мобилизације добије позив да дође у другу општину и заступа деловођу, који је отишао на војну дужност. Умољени прими позив, и следујући њему, оде у ту другу општину, где сада врши дужност деловође општинског. Пита се: да ли то лице има право на плату на пре општине (где је дужност напустило), или на плату деловође друге општине (где дужност врши), пошто му не дају плату ни обо општине?

Одговор:

По члану 113. закона о општинама, деловођа једне општине не може бити у исто време и деловођа које друге општине. Када је дотични позван, да врши дужност деловође у другој општини, суседној, он је могао тај позив примити, јер то не би било противно поменутом наређењу из закона о општинама, пошто у првој општини није деловођа већ писар општински. Ако у првој општини није отпуштен из службе писарске, и ако он дужности своје врши у обо општине, онда му свакојако припада право на плату писара на пре општине. Ако је пак дужност у првој општини својевољно напустио, отишавши да врши дужност деловође у другој општини, онда би прва општина имала права, да на место тога писара нађи друго лице за писара и да му плату писарску издаје на штету писара, који је дужност напустио (§ 31. и 546. грађанског закона). — Што се тиче примања и ате из друге општине, заступник деловође би могао примати само ону плату, која му се одреди с погледом на буџетске могућности, а о којој треба да буде речи у акту, којим се дотични поставља за заступника деловођи, како би се избегли доцнији неспоразуми и сукоби, и како се не би огрешило о члан 133. закона о општинама.

* * *

Суд општине Ђуковачке актом од 20. фебруара ове године упутио је овакво питање:

Деловођа једне општине као редов у војсци буде ослобођен одлуком војно командо од службе у војсци, пошто је потребно да у општини врши дужност деловођу. За тим тај деловођа откаже службу у тој општини с намером да иде за деловођу општинског у ново - заузете крајеве. Пита се: да ли тај деловођа сме напустити досадашњу дужност своју, као ће као деловођа то општине ослобођен од војне обавезе, и да ли му се останка мора уважити а друго лице за деловођу бирати?

Одговор:

Да би се у време мира и време рата могао послови правилно у на време отправљати код општинских власти, наређено је, правилима за ослобођавање чиновника и одржавања јавних служби од позива на војну службу у мару и у рату, да ће за сваку општину бити ослобођен војне обавезе по „један писар општински" — део IV, тачка 4. поменутих правила. Доцније учињеним објашњењима расправљено је, да се ово ослобођење односи на деловође општинске, које предвиђа члан 113. закона о општинама. — Пошто је означено лице ослобођено војне службе као деловођа дотичне општине, ослобођење ово односе престати чим то лице престане бити деловођа општински. — Ако нема уговореног рока о служби деловођи, општински одбор треба оставку деловође да уважи, јер то, што је деловођа ослобођен од војне службе нема тај значај, да деловођа не може на општинске службе бити отпуштен или да не може дати оставку на ту службу. — Да ли ће то лице доцније да буде изабрано за деловођу у ново-заузетим крајевима, без утицаја је на поступак власти у општини на чије службе деловођа иступа. — Да би пак општинска власт одговорила својој дужности, треба, одмах по разрешењу тога лица од деловођске дужности, да изнесети о томе надлежну војну власт, како би ова даље надала наређење: да ли да се разрешени деловођа упути на војну службу или да остане и даље ослобођен војске ако се примио за деловођу у другој општини где нема више од једног општинског деловође!

* * *

Суд општине јасиковачке актом бр. 133. од 16. фебруара ове године упутио је овакво питање:

Војна власт тражи, да јој се упути у време рата на одслужење војне обавезе једно лице, које је кмет села у дотичној општини. То лице нема никаквих чин у војсци. Општинском суду треба објашњење: да ли мора да поступи по наређењу војне власти, и да ли се сматра, да је кмет ослобођен војне обавезе само за време мира?

Одговор:

По делу IV. тачки 4. правила за ослобођавање чиновника и одржавања јавних служби од позива на војну службу у миру и рату, ослобођени су војне обавезе кметови и то за свако село по један кмет. Код тога прописа нема ограничења, да ће се кметови ослобођавати само за време мира, док, у односу ставу, иста правила ослобођавају и све општинске писаре и благајнике али само у миру, — што значи, да су кметови ослобођени војне обавезе и у време мира и у време рата. Али ниу сви кметови сеоски ослобођени војне дужности, већ само они, који нису резервни официри, пређевци, или подређевци, или водници и старешине у народној војсци (део X. 1. пом. правила). — Према томе сеоски кмет, који нема никаквих чин у војсци, нити је старешина народне војске, заиста треба да буде ослобођен војне службе у миру као и за време рата. Али, тим самим, што је њено извођаи и увиђен у дужности кмета, није ослобођен војне обавезе за време докле је часним општински, већ треба о томе да извјествује одлуку војне власти сходно наређењима из поменутих правила (део X.), на тен да се сматра за ослобођеног од војне службе, јер су та правила прописала нарочити поступак, како ће се ослобођавање вршити. Када је војна власт позвала дотично лице, које је кмет сеоски, на војну дужност, општински је суд требао према напред изложеноме, да поступи по захтеву војне власти, на да се по томе накнадно известује одлука о ослобођењу кмета од војне дужности, пошто таква одлука војне власти није раније изашла.

К.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

По чл. 158. закона о општинама не могу се казнити и пуномоћници општински.

Начелник среза П. издао је наредбу суду општине б. да сне заузимаче поштанске утрине казни и на заузетог општинског имања истисне.

Како по овој наредби није поступљено узети су на одговор председник општ. суда и пуномоћник општински који су најавили да по наредби нису поступили, за то, што се без стручног прописа не може утврдити заузеће.

Среска власт налазећи да су председник и пуномоћник општински били незадрни у вршењу своје дужности, и да су

тиме створили кривицу која се казни по чл. 158 закона о општинама, донела је пресуду којом је њихе председника тако и пуномоћника општинског казнила са по 30 динара.

Против ове пресуде казњени пуномоћник општински изјавио је жалбу Државном Савету.

Државни Савет нашао је да пресуда надзорне власти не одговара закону, јер пропис чл. 158 закона о општинама, по коме је жалитељ кажњен не може се применити на пуномоћника општинског, већ само на чланове општинске у овом пропису означене. С тога је на основу чл. 170 закона о општинама поништио пресуду као противну закону.

Одлука од 26 фебруара 1913 год. Бр. 6383/912.

И. И. Б.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Живојин Павловић, осуђеник београдског казненог завода, чију слику доносимо, побегао је јуче 27 августа 1910 год. из њи ло њихе није пронађен.

Родом је из Алексинца, стар 26 година, висока раста, косе риђе, очију жућкасто-зелених. Од особених знакова има: најизраст на левој руци, на трећој фаланги палчаног дегет.

Радосав Кнежевић, зв. Патак, осуђеник београдског казненог завода, чију слику доносимо, побегао је 16. октобра 1910 год. из њи ло њихе није пронађен.

Стар је 19 год., средњег раста, носе затворено клање, очију жућкасто зелених; од особених знакова има рањену на средњем брале.

Депеша Управе казненог завода Бр. 3967.

Емануел Кенит и Франц Визенбергер, изрешили су опасну крађу накита у Будим-Пешти па побегли.

Емануел је родом из Ебергемада, стар 29 год., нема у општ.

Франц је родом из Будим-Пеште; стар 25 год., средњег раста, бледог лица, смеђе косе, смеђих брисова и обрва, отворено-смеђих очију; носи са бриљијантима, дијамантима и другим камењем (750 нр.); 20—25 комада златних минђуша са разним шареним камењем (500 нр.); 10 комада женских бриљијант протеза са другим мозерним

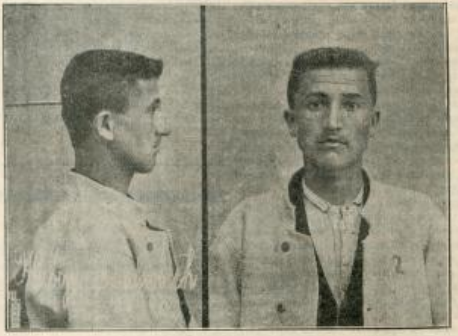

ширај; белегу од опекотине, палинг облика, величине 1 см. на десној страни потиљка; и на грудима младеж величине сочива за 8 см. испод своја плучних костију на медијени.

Акт Управе београдског казненог завода Бр. 4892.

од особени знакова има: на левом клању ожиљак, широке и отромболасте уши.

Од стварн одњих су: готовог новца 80 кропа, а од драгоцености: 30—40 пари златних преол. минђуша (300 нр.); 18—20 пари разних дугмета за манжетне са бриљијантима и другим камењима (700 нр.); 20—25 комада златних

глазаних (3000 нр.); 3 бриљијантске брошетне оточене платином (900 нр.); 28—30 пари минђуша са једним и више дијаманта (3000 нр.); један комад платине са уљеоканим зрнима бриљијанта и бисером украшен (1.200 нр.); једну бриљијанску велику игду са два жута бисера и једним бриљијантом (400 нр.); и других разних драгоцености у вредности свега 28.723 кропа.

Акт Управе града Београда Бр. 4959.

ТРАЖИ СЕ

Радисав син Михаила Мишића, дајгрнисте 26, прош. м-ца отишао је непознато где.

Стар је 12 год. у лицу смеђ; у оделу од шајца, па гледу нма нечисту а на носима пеле.

Депеша начелника среза параћинског Бр. 1951.

КРАЂА СТОКЕ

Ноћу између 18. и 19. прош. м-па непознати лопови украли су *лобању Андреји Пантићу* из П. Метковића; кобила је длаке ирне, доратаста, за чему цветаста, на врху репа бела, стара 3 год. без жига.

Депеша начелника среза поцерског Бр. 1445.

Непознати лопови украли су Велимиру Марковићу, пореднику 2 есадрона II коњич. пука једног коња, длаке затворено доратасте, стар 7 год. висок 1·60 см., на предњој левој ногни има нарезано крвено слово М, на грабену има жиле беле длаке, грива недељене дужине, ушиљу мањих реп дугачак.

Депеша начелника орашког Бр. 1515.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

Уредник А. Ј. Кузмановић.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

РАСПИС

Свима окружним начелствима и Управи града Београда.

У „Српским Новинама" од 21. фебруара ове године — број 41. — публикована је „уредба о свођењу справама, које се крећу по ваздуху."

Спречење њихову начелству на ову уредбу, која је ступила у важност једанаестога дана по публикацији у „Српским Новинама", и препоручујем да настане, да се издају Полицијске Наредбе, по којима ће бити кажњен по § 326. кривичног закона сваки онај, који поступи противно наређењима из ове уредбе у колико дело по сачињава кривицу теже природе.

О извршењу овога начелство ће поднети Министарству Унутрашњих Дела извештај.

№ 1775.
3. марта 1913. год.
Београд.

Министар Унутрашњих Дела,
Стој. М. Протић.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

за месец јануар 1913. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава, Управе града Београда, градских и срезких судова, у току месеца јануара 1913. год. извршено је у Србији:

1. **Убистава**	16
2. **Детоубистава**	7
3. **Нехотичних убистава**	5
4. **Покушаја убистава**	9
5. **Разбојништава**	12
6. **Силовања**	2
7. **Тешких телесних повреда**	2
8. **Паљевина**	46
9. **Опасних крађа**	164
10. **Злонамерних поништења туђих ствари**	8[1].

Од изложених дела пронађено је:

Убистава	15 или	93·7%
Детоубистава	5 „	71·4%
Нехотичних убистава	5 „	100·0%
Покушаја убистава	9 „	100·0%
Разбојништава	10 „	83·3%
Силовања	2 „	100·0%
Тешких тел. повреда	2 „	100·0%
Паљевина	6 „	13·4%
Опасних крађа	60 „	36·5%
Злонамер. поништења туђих ствари	2 „	25·0%

Највећи број **убистава** извршен је *ватреним оружјем* [14], затим *оштрим оруђем* [1], и *дављењем у води* [1].

Узроци њиховом извршењу леже: у *међусобној свађи* за 6 случајева, у *користољубљу* за 5, у *пређашњој завађености* за 2, у *освети* за 1; и за 2 случаја узроци су *непознати*.

Посматрана према местима у којима су извршена изложена убистава, завађају се: у срезу драгачевском 3 [1 непронађено] у срезу посавском округа ваљевског 2 и по 1 у срезовима: гročанском, јабланичком, трстеничком, ресавском, мачванском, пожаревачком, подунавском, орашком, јасеничком округа смедеревског, бољевачком и косничком.

Детоубиства су извршена: у вароши Београду 2 [оба непронађена] и по 1 у срезовима: азбуковачком, поцерском, јаранском, моравском округа пожаревачког и зајечарском.

[1] У месецу јануару 1912. године дела је ових било:

1. Убистава	23
2. Детоубистава	5
3. Нехотич. убистава	2
4. Покушаја убистава	30
5. Разбојништава	8
6. Силовања	1
7. Тешких телесн. повреда	12
8. Паљевина	39
9. Опасних крађа	99
10. Злонамерних поништ. туђих ствари	6

Нехотична убистава извршена су по 1 у срезовима: гружанском, трстеничком, расинском, добричком и пожешком.

Покушаји убистава извршени су: по 1 у срезовима: посавском округа београдског, јабланичком, параћинском, пожаревачком, моравском округа пожаревачког, бољевачком, добричком, драгачевском и у вароши Београду.

Разбојништва су извршена: у срезу драгачевском 6, у срезу таванском 2 (оба непронађена), у срезу љубићевом 2 (1 непронађено), и по 1 у срезовима: мланском и подунавском.

Силовања су извршена по 1 у срезу ресавском и вароши Београду.

Тешке телесне повреде извршене су по 1 у срезу орашном и вароши Смедереву.

Паљевине су извршене: у срезу ресавском 5 [1 пронађена], у срезу доспотоваčком 3, у срезу параћинском 3, у срезу хомољском 3 [1 пронађена], у срезу таванском 2, у срезу браничевачком 2, у срезу алексиначком 2, у срезу банском 2, у срезу мланском 2, у срезу зајечарском 2, у срезу трнавском 2 и по 1 у срезовима: колубарском округа београдског (пронађена), ваљевском (пронађена), масуричком, крагујевачком, јасеничком округа крагујевачког, крајинском, ражањском, жупском, левачком, бељевачком, нишком, љубићевом, бољевачком, златиборском, пожешком (пронађена), студеничком, и у варошима: Крагујевцу, (пронађена) и Нишу.

Вредност свих ових паљевина износи око 10.900 динара.

Опасне крађе извршене су: у вароши Београду 20 [6 пронађених], у срезу таванском 9 [4 пронађене], у срезу јабланичком 8 [1 пронађена], у срезу расинском 8 [1 пронађена], у срезу љубићевом 8 [све пронађене], у срезу мачванском 7 [све пронађене], у вароши Нишу 6, у срезу зајечарском 6, у срезу посавском округа београдског 4 [1 пронађена], у срезу колубарском округа београдског 4 [1 пронађена], у срезу азбуковачком 4, у срезу

јасеничком округа смедеровског **4** (3 пронађене), у срезу рачанском **4**, у срезу гročанском **3** (1 пронађена), у срезу хасковачком **3** (све пронађене), у срезу трстеничком **3** (2 пронађене), у срезу беличком **3** (1 пронађена), у срезу параћинском **3** (2 пронађене), у срезу ресавском **3**, у срезу рамском **3**, у срезу орашком **3** (све пронађене), у срезу крагујевачком **2** (обе пронађене) у срезу левачком **2**, у варошима Куприја **2**, у срезу левачком **2** (1 пронађена), у срезу деспотовачком **2**, у срезу бољевачком **2** (1 пронађена), у срезу пиротском **2** (1 пронађена), у варошима Шапцу **2**, у срезу јадранском **2**, у срезу посавотамнавском **2** (обе пронађене), у срезу поцерском **2**, у срезу тимочком **2**, у срезу црногорском **2**, у срезу тршавском **2** и по **1** у срезовима: посавском (пронађена), подунавског округа ваљевског, пожаничком, пасјачком, жупском, алексиначком (пронађена), белопаланачком, мланвском, пожаревачком, качерском (пронађена), бољевачком (пронађена), добричком (пронађена), косаничком, ужичком (пронађена), ариљском, драгачевском и у варошима: Крагујевцу, Крушевцу (пронађена), Смедереву (пронађена) и Врању (пронађена).

Вредност свих ових ствари износи око **17.500** динара.

Злонамерних поништаја туђих ствари било је: у срезу тамнавском **2** (1 пронађен), у срезу левачком **2** и по **1** у срезовима: гročанском, пчињском, нишком и жичком (пронађен).

Вредност свих уништених ствари износи око **800** динара.

Поред изложених дела у току месеца јануара 1913., извршено је у Србији **17 самоубистава** и то: у варошу Београду **2**, у срезу драгачевском **2** и по **1** у срезовима: посавском округа београдског, пчињском, трстеничком, сврљишком, моравском округа нишког, нишком, нишавском, лужничком, таковском, добричком, прокупачком и у варошима Неготину и Шапцу.

Највећи број самоубистава извршен је вешањем **9**, *патреним оружјем* **4**, *дављењем у води* **2** и *оштрим оруђем* **2**.

Узроци њиховом извршењу леже: у *болести* за **11** случајева, у *страху од казне* за **1**, у *душевном растројству* за **1** и за **4** случаја узроци су *непознати*.

Покушаји самоубистава извршени су у вароши Београду **4** (3 патреним оружјем а 1 дављењем у води; 2 љубав и 2 душевно растројство).

Општи преглед до сад изложених дела овакав је:

Текући број	ОКРУЗИ	Убиства	Детоубиства	Нехотична убиства	Покушаји убиства	Разбојништва	Отмице	Тешке телесне повреде	Паљевине	Опасно прање	Злонамерна поништаја туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	1	—	—	1	—	—	—	1	11	1	1	—
2	„ ваљевски	2	—	—	—	2	—	—	3	10	2	—	—
3	„ пожаревачки	1	—	—	1	—	—	—	1	14	1	1	—
4	„ крагујевачки	—	—	1	—	—	—	—	3	5	2	1	—
5	„ крајински	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—
6	„ крушевачки	1	—	2	—	—	—	—	2	13	—	1	—
7	„ моравски	1	—	—	1	—	1	—	13	15	—	—	—
8	„ нишки	—	—	—	—	—	—	—	6	11	1	2	—
9	„ пиротски	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—
10	„ подрињски	1	3	—	—	—	—	—	—	19	—	1	—
11	„ подунавски	1	1	—	2	1	—	—	5	5	—	—	—
12	„ руднички	—	—	—	—	2	—	—	1	9	—	1	—
13	„ смедеревски	3	—	—	—	1	—	2	—	8	—	—	—
14	„ тимочки	1	1	—	1	—	—	—	3	9	—	—	—
15	„ топлички	1	—	1	1	—	—	—	—	2	—	2	—
16	„ ужички	—	—	1	—	—	—	—	2	3	—	—	—
17	„ чачански	3	—	—	1	6	—	—	1	3	1	2	—
18	Управа града Београда	—	2	—	1	—	1	—	—	20	—	2	4
	Свега:	16	7	5	9	12	2	2	46	164	8	17	4

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 5. марта 1913. године АБр. 298, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО ПО ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

Није тешка ствар, када је удовица у задружној кући остало од мужа имања: она ће, по §-у 523. Грађ. Зак., имати на том имању право уживања. Али се може десити да њен муж није остављо никаквог имања. Да приметимо да оваква случај не може наступити услед тога што би муж о своме имању начинио тестаменат, јер се, по Решењу од 2. Марта 1855. год. (Збк. VII., стр. 57.), код §-а 412. Грађ. Зак., жена, у погледу свога права удовичкога уживања, изједначава са наследницима из §. 477. истога Законика, што значи да муж, својим тестаментом, не може своју супругу лишити сасвим њеног права на удовичка уживања: има известан законски део који је, и у том случају, удовици обезбеђен. Али, може бити и, пр. то да је муж умро без имања зато што је, за живота, ово отуђио било у корист кога-друге било у корист неког лица изван ове. У оваком случају: да муж удовичин није оставио, после себе, никаквог наслеђа, удовица најчешће може бити зато што је њен муж имао, у тренутку смрти, свог оца, због чега он није имао никаквог имања у задружној старини, а претпостављамо да није имао никаквог удела ни у приповку (ова су, узимамо, предошли пре његове двадесет пре године). Шта ће бити са оваквом удовицом? Да ли је задруга дужна њу издржавати? Питање је за њу од животне важности, пошто њен супруг није остављо никаквих добара на која би она, по §-у 523. у вези са §§-има 412. и 415. Грађ. Зак., имала право удовичкога уживања. Јер, од две ствари једна, или је отац њеног умрлога мужа још жив, њен свекар, и тада је он господар онога што му припада у задружној имовини, или је и њен свекар, после мужа јој умро, и тада су његови део наследили његови најближи сродници у задрузи — ми узимамо да удовица није имала деце са својим мужем, сином њеногa свекра,[1]) а ти задругари добијају наслеђени

[1]) Quid у случају да је до оних остало после себе 1) сина или синове и 2) унука од раније умрлог сина и 3) удову од онога последњег сина? Да ли ће унука имати исто онако право на оном делу до сина-оца заостављене ноја, по § 398. Грађ. Зак., припадао унуку? Треба одговорити потврдно, ако се узме за је репрезентант дирекат наследник до сина-оца, и да он посаднаје само онако стицаи од ре-презентираног, да ни би био искључен из наслеђа онаки наследници који наследују бошше propriо: пошто, онде, ово што би унук наследио њему зависи од деда а но од оца, то бисмо мати по би имала, односно тога, право уживања. Ово би могло је-дино ражаити од онога изразивања (заложитању), ако би био изузет родне ноје, а то, поставља § 137. Грађ. Зак. Али, како ће бити, ако се узме да ре-презентант зависи за наслеђа до сина-оца као наследник репрезентираног: онде репрезентант права, у заостављени до сина-оца, наслеђе репрезентираног? Да ли сада унука може тражити, на основу што је њен син у легалној заостављени добио, право уживања? А пре свега, ни ноје је од ова два

дао без икаквог ућутка de cuius-ове спахе.[1] Решење од 28. Јуна 1849. године, код §-а 523. Грађ. Зак., које вели да удови - матери „остаје само право ужинања до смрти или преудаје", не тиче се нашега случаја, пошто овде мати - удовица нема ужитак на ономе што је њено мушко дете наследило од њеног мужа, а на томе постоји њен удовичин (материн) ужитак све до њене смрти или преудаје без обзира на личност наследника на коме онаће њеног мужа може суксцесивно преузнати: удовичин ужитак, као стварно право, које, код непокретних добара, постоји и без уписа (Решење од 17. Априла 1858. год., бр. XI., стр. 65., код §-а 414. Грађ. Зак.), прати добра њене оптерећена на у чијем се она рукама налазила. Вар онако је, ако је реч о непокретним добрима. Да ли нам онде може помоћи §. 524. Грађ. Зак. који вели: „Осим тога што је задруга дужна жену удовицу задржавати, и њој уживање присгојно давати, она и т. д.«? Питање које се, поводом овога параграва поставља, ово је: да ли је законодавац сваку удовицу, која се у тренутку смрти свога мужа налазила у задружној кући, дао право на надржавање без обзира на то што, можда, муж њен није ништа од имања у задрузи останио? Ми мислимо да треба одговорити негативно. Задруга може имати обавеза само према задругарима и женама односно удовама и деци задругара; према незадругарима и њиховим женама односно удовама и деци њихових задруга не може имати никаквих обавеза, на основу прописа о задругама, па ма се та лица и налазила фактички у задружној кући. То је почетна тачка од које се

---

[1] „Пошто између ова и сина њега задруге, то сигнар које дужан издржавати своју снаху од поједине сина. — О. о. с. 24. Новембра, 1849. год., Бр. 4653.«? Којо Пантић, оп. сит., стр. 235. Међутим, по одлуци објављ. од 30. Марта 1884. год., Бр. 1195.: „Спаха има право ужинања на покојног живог њега сина његовог оцеловине спаха". Ст. Максимовић, Нова Збирка, кн. III., стр. 102.). У овом смислу је и одлука одељ. од 5. Јануара 1877. год., Бр. 103.: „Спаха има право на надржање и уживање на спорном имању, које жели његовог пуноправног сина, чија је природа остала код тужиоце сигнар као наследнице по §-у 401. које ако са бременом". Ст. Максимовић, оп. сит., кн. IV., стр. 13.. Ова одлука је тачнија. Законско обавезе постоје таме где то изричите налазе, па тако је и са законском обавезом издржавања: за ову последњу обавезу нашао сам изричите §-а 103. (о издржању „ујака жене"), 115. и 117., 119. (о издржању деце), 117. (о издржању родитеља), 119. и 121. (о издржању „ванбрачне жене), 367. (о издржању сестара), али нигде нисамо нарешће да на ову законску обавезу, сигнар, жели обавезан издржања ван уложена спаха: као онај муж није останио никакног имања односно носа би она имала право уживати, она нема ни ја, на основу издржања ван уложена, од свог сигнара потражује. Поседнла одлука је још и у томе нетачна што она, како је ми сматамо, претпоставља да је пуноважна она имао уже у приношају и стога ставља сигнару у дужност да снаху издржава и умна: међутим, то је неоправдано потраживање, јер ако је син останио ову нашао наследе, по §-у 401. Грађ. Зак., његова жена нема ни тме свој уложачки ужитак, а нимало сигнар нема, услед тога, обавезу да снаху издржава и уложи. Шта више, по §-у 414. Грађ. Зак., удова нема ни ужитка на свом оном што је њен муж останио и што је отац наследнио: она има ужитак само на позивине тога.

онде мора поћи и која нам даје сигурности да ћемо доћи, у појединим конкретним случајима, до солуције закону сходраних. Ако бисмо, пак, тумачећи буквално §. 524. Грађ. Зак., дали право на надржаље свакој удовици чије је муж умро у задружној кући, без обзира на то што он није имао карактер задругара када је умро, ми бисмо на тај начин створили једно право за које не знају ни општи прописи породичнога права ни специјални прописи о задругам. Узимимо, да бисмо боље истакли неосновапост такве интерпретације §-а 524. Грађ. Зак., овај пример: у једну задругу склопио се, са својом женом, један од сродника те задруге који је оспромашио и кога је задруга, из хуманих и сродничких осећаја, примила са његовом супругом. Ако сада тај сродник умре, да ли ће његова жена имати право на надржаље на задружне куће? Разуме се да не: на сваки начин задруга ју не може у својој средини и даље задржати, из истих побуда из којих ју је са мужем била примила, али то би била само добра воља задруге, ништа више, нипошто право те удове. На кала је овако у том случају, онда пошто би било друкчије у оном нала је у питању удова једног бившег члана задруге који је, и пошто је престао бити задругар, остао, на из важних разлога, у задружној кући и ту умро, као што би био случај горе наведени, нала би један задругар отуђио, било у корист задруге било у корист неког другог, свој део у задружној имаовини или би му то повериоци његови пописали и продали [§. 515. Грађ. Зак.]? Да је тај бивши задругар, после тога, отишао из задружне куће, или да га је задруга из ове кренула, пошто је престао бити члан задруге — јер се, као што знамо, за својство задругара тражи и заједница у имању, — несумњиво је да удова тога лица не би могла, по његовој смрти, тражити од задруге никакво надржаље. Зашто би она имала право на ово само зато што је њен муж, и пошто је изгубио својство задругара, остао, благодарећи једном добром расположењу задругара, у задружној кући? Тај факат није њему могао повратити карактер задругара нити спречити одпос инокоштине у који је он, отуђивши свој део у задружним добрима, дошао. И будући је он, тако, умро у иноконом стању, његова удова не може се позивати на прописе о задрузи да би себи обезбедила надржаље.

Живојин М. Перић.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

О ИСТУПИМА

ОД

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

§ 6. О иступима у погледу кућних старешина и њихове чељади, газди и слугу.

Иступи у погледу кућних старешина и њихове чељади, газди и слугу предвиђени су у глави XXXVII к. з., чији је наслов: „О кућним старешинама и њиховој чељади, о газдама и слугама". Они су:

I. *Иступ из § 349 к. з.* — „Старешина, о коме би се доказало, да је страни своје жене и других домаћих крајње нечовечан био, ове немилосрдно тукао и злостављао, вели се у овом §, казниће се на тужбу повређеној до тридесет дана затвора".

1. *Радња* се састоји дакле у *немилосрдном злостављању своје жене и других домаћих од стране старешине кућног и у опште у немилосрдном поступању с њима*".

а) Злостављање треба према томе да је *немилосрдно*, да би постојао овај иступ, што је једно еактично питање. Старешина кућни не би на тај начин био кривично одговоран, кад би због какве грешке тупао своју жену, али не немилосрдно. Законодавац му дакле даје право на то.

б) Без значаја је дакле, у чему се састоји немилосрдно поступање, јер се у § 349 вели „крајње нечовечан био, ове немилосрдно тукао и злостављао", из чега се види, да је немилосрдно тучење и у опште злостављање наведено само као пример нечовечности, т. ј. нечовечног поступања. Тако но би се казнио кућни старешина, који би нанео даку повреду својој жени, ако се оваква поступак с обзиром на величину нанете повреде не појављује као немилосрдан. Но из овога изиази нао закључак и то, да би се кућни старешина казнио по § 349, а не по § 173 за даку повреду, ако би се дака повреда, коју је нанео жени, појављивала као немилосрдно поступање, јер кад за даку повреду нанету од кућног старешине важи § 349 к. з., ако није немилосрдна, онда мора за њу важити онај § и онда, кад је немилосрдна.[1]

в) Под „другим домаћим" имају се разумети чланови породице кућног старешине. За слуге и службе важи § 351 к. з.

2. *Кривац.* — Из саме природе овог иступа потиче, да извршилац мора делати вино и то умишљајно.

3. Вели се изричио, да се истрага може повести само на тужбу повређеног.

II. *Иступ из § 350 к. з.* — „Но и због крајње непослушности задругара или ког од кућне чељади, на тужбу старешине задруге или куће, као овога исправитеље домаће мере према упорнику употребљене без успеха остају, упорник Ке се, вели се у овом §, казниће затвором до десет дана, о храни куће задружне или старешине кућног".

1. а) *Радња* се састоји дакле у *непослушности задругара и ког од кућне чељади према старешини задруге или куће.*

б) За нојам овог иступа потребан је *један специјалан услов инкриминације: да је непослушник остао такав и поред „исправителних домаћих мера", које је старешина против њега употребио. „Ис-*

---

[1] Тако и К. С. 1893. Бр. 11439. В. Уредник 189.

правитеља[1] домаћа мера је н. пр. тучење и у опште злостављање. Законодавац даје дакле право старешини, да употребљава ове мере против задругара и кућне чељади, но под условом, као што се је видело на претходног §-а, да није „немилосрдно".

2. *Кривац.* — В. I 2.

III. *Истуци из § 351 к. з.* — У овом §-у предвиђена су два истуца:

1. *Истуци из ст. 1: „Ко би,* који се овде, свог слугу или слушкињу *тукао, да се казни у новцу од једног до десет талира, у колико ће би дело у друго већма казнимо дело прелазило".*

а) *Радња* се састоји дакле у тучењу слуге или служавке од стране њиховог господара. Није на тај начин довољно, да га је ошамарио или ударио који пут, већ треба да је то толико пута и тако чинио, да се овај његов поступак појављује као тучење, што је једно фактично питање.[2])

б) Но ако би тучењем била проузрокована каква телесна повреда, онда би се имало применити законске одредбе о повреди телесној, као строжије. Тако исто ако би га тукао на јавном месту тако, да се овај поступак појављује као јавна, дакле преступна увреда, имао би се применити § 213 к. з. Истуци из § 351 ал. 1 је дакле у односу супсидијаритета према овим привичним делима (§ 351 ст. 1: „у колико не би дело у друго већма казнимо дело прелазило"[3]).

в) *Кривац.* — В. I 2.

2. *Истуци из ал. 2.* — *„Но и слуга и слушкиња, који се овде, ако би, као их због своје кажене или иначе, овоме очевидним упорством пркосили, да се на тужбу газде, коју он и писмена поднети може, казне затворам до три дана о храни, коју ће им газда на рачун њихове плате давати".*

а) *Радња* се састоји дакле у *пркошењу газди очевидним упорством од стране слуге или слушкиње, над их покара „или иначе".*

„Или иначе" се односи на случајеве, кад газда слугу ошамари или удари, јер, као што се видело на ал. 1, ударање и шамарање слугу и служавка је према нашем законодавцу недопустиво само онда, кад се то чини тако и толико, да се појављује као тучење.[4]) Сем тога, као што умесно примећује *Деник*, „кад би се хтело тако објаснити, као да то „иначе" означава неко нирно поступање газде, онда не би му следовало ово „очевидним упорством пркосили", почем благом поступању нема места пркосу, већ строжије".[5])

б) *Кривац.* — В. I 2.

в) Овај се иступ кажњује само по тужби господареви.

IV. *Истуци из § 352 к. з.* — *„Ко тучет слугу или слушкињу,* који се у овом §. *себи приманљује или наговара, да од свог газде иште, да се казни у новцу од једног до десет талира".*

1. *Радња* се састоји дакле у *приманљивању себи тућег слуге или служавке или у наговарању истих да од свог газде иште казну,* другим речима у *подстицању* истих од стране некога, да *и њему у службу пређу или да напусте свог господара.*

а) Без значаја је, којим се средствима врши подстицање.

б) Није потребно, да је подстицај успео.

2. *Кривац.* — Виност није потребна.

3. *Казна.* — Према правилима о односима слугу и њихових газда чл. 18: „ако ову привину (т. ј. из § 352 к. з.) учини посредник за набављање слуге и службе, поред казне осуђене се на губитак науције у корист санитетског зонда и забрањује му се радња посредничка".

(наставиће се)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ЗАР МОРА И У ЗЛОЧИН?

(СВРШЕТАК)

* * *

На *девет месеца после* пада Марушиног, једне хладне јесенске ноћи, над је мрак био густ као тесто, а киша ромињала доле, тужно и једнолично, на обламљем варошком месту који води преко Мораве, могла се видети једна тајанствена женска прилика. Она је била у црном одеду и сва забрађена црним шалом. Била је сва црна, као и та ноћ. У наручју је носила певаран предмет, тако је увијен у црни омотач. Ишла је брзо и обазирала се око себе. У мраку су се лено чули њени брзи, ситни, нервозни кораци по дрвеном мосту. Заустави се на средини моста, и опет пажљиво погледа и на једну и на другу страну, осљушкивајући.

Нигде никога!

Доле је, у влажној ноћи, тужно хујала Морава. Бујица мутне, пражне воде, надошла од јесенских киша, домиза се о огромне дрвене стубове моста и, брекћући, отварала брешу кроз нанесена дебла и гране под сводовима моста. Под ударцима водене масе, стари дрвени мост сав се тресао тако да се чинило, да ће се сваки час срушити

Тајанствена женска особа наслони се над дрвену ограду и погледа у мутну бујицу, која је бесомучно јурила, брзо скиде прни огртач са предмета који је, носила, и у њеном наручју указа се дивно детенце, рођено тек пре 3—4 дана, лепо повијено у беле порхертске пеленице, чија је белина јасно одударала од ноћне помрчине.

Малиша је још спавао. Малена устаница била су лозу-отворена, и из њих је излазно топли, дотињски дах. Од кише ветра и студени, мали се одмах пробуди и поче грчити лице и кунити усиниће, спремајући се, да удари у плач. Али пре него што је могао и гласа пустити од себе, женска прилика га снажно ишиже обема рукама и преко ограде баци у речну бујицу. За тим се наслони на ограду, и подиесе над реку, да види шта је било. Ono што је видела, било је тако ужасно, да се једва одржала на ногама, а да не падне од узбуђења.

За износ од трака, који се био заплео и застао испред дрвених стубова моста, вали се, у виду бело закачно опљењ повојима, тако, да му је глава с рамењима стојала у ваздуху, док му је труп био сав у води. На воде се, најеланцут, зачу жалосни плач малога.

Прилика с места, избезумљена од страха, ишиже се на пристима, дохвати се за ограду, и таман хтеде да скочи и сама у вртлог, над се, најодлучут, деси оно што је пре тога жељно очекивала: нов прилив водене масе снажно дохвати грање, истрже га, понесе, и отсену у речну дубину. У исто време, и плач малога изгуби се, дубоко у воденој маси.

Прилика с места пагним корацима пође у варош, и наскоро ишчезну.

У помрчини је још тужно хучала река, и та хука час је долазила као вапај нејачно-одбачене детенцета за мајчиним недрима, а час као грдит глас Правде и Закона који се буне против злочина....

* * *

Једног дана случајно сам се десно у згради простеченог суда наше вароши. Са мном су били један професор и један адвокат. Седели смо с млађим судским чиновницима, у пријатељском разговору. Пропори од собе у којој смо били гледали су у судско двориште.

— „Унутра!, — зачу се на дворишта глас судског аисанције, једног дежмекастог и намирзненог бркајлије, с повећом жицом у руци.

Погледасмо напоље. Гомила судских притворсника, пошто је провела одређено време одмора на ваздуху, у дворишту, поче се опет уваљивати у оне подземне мемљиве јазбине, што се зову и „судске апсане". Сваки би најпре покупио с плота покривач и рубље, које је био изнео на ваздух да се проветру, на ће, оборене главе, ухватио апатично унутра. Кад и последњи притворсник с прибављеном дрвљавом чергом преко рамена, уђе у подрум, аисанција затвори и закључа тешка гвоздена врата, на онда, брзим корацима, прође другом удобнијем аисанском одељењу, које није било у земљи, већ на истом нивоу на коме и саме судске канцеларије.

— „Хајд напоље!, — зачу се опет аисанција, пошто је отворио неколико соба.

Три жене и једна баба, све сељанке, у овешталим изгужваним сељачким сукњама, изукоше се полако напоље, носећи у једној руци покривач, да их изнесу на сунце, а у другој плетиво.

Једна је представљала: злонамерну паљевину[2], друга „детоубиство"[3], а остале две: „опасну крађу"[4].

Одмах за њима, из једне засебне, и најбоље собе изађе једна лепо обучена девојка.

---

[1]) Таки *Деник* 850.

[2]) Уп. *Деник* 850, *Урошевић* 361.

[3]) Стр. 850.

Погледах боље...

— „Маруша!“ — узвикнух, и погледах упитно у судске чиновнике. „Зар њена стварь још није окончана“?

— „Јесте. Баш је јутрос стигло решење Касни. Суда нијe се одобрава апелационна пресуда. Осуђена је“ — објашњавање судски чиновник.

— „А, шта је урадила та девојка? утече се љубовницима мој пријатељ, професор, који је тек пре недељу дана премештен у нашу варош.

— „Стара историја, господине!“ — окрете му се судски чиновник, „Леп младић станује у њеи где има лепа девојка. Најпре погледи, за тим подухици, после загрљаји, и онда повлињење — пад. Младић је остављао на цедиљу, сколивши се благовремено, на варошн. Девојка, у тој ствари, закључана у својој соби, постаје мати. Чим се, после три дана, опорнла од порођаја, излази на свог својевољног домаћег затвора, и, поћу, с моста, баца у реку плод своје рођене утробе. Стара забудуа овоју превареиих девојака! Оне, јадиице, мисле да ће уништењем плода своје грешне љубави, отклонити од себе казну неморале, а не увиђају, да баш тиме навлаче на себе другу једну много тежу и праву казну злочина. Оно не увиђају, да се грех не искупује тиме, што ће се уништити његова последица, већ да треба отклонити његов узрок: треба очистити, и излечити своју душу. А душа се прочишћава само истинским кајањем, а не злочином.

— „Инак, ја је жалим, леду и младу девојку превареиу та остављеиу“ — упаде у реч мој пријатељ, професор. „Она је најпре била жртва рђавог васпитања данашњих младих људи: зато је повлињена. Затим је била жртва оне женске предрасуде да дете то неивно и као анђео чисто створење, представља живо оличење греха и срамоте: зато је узлазила у злочин. Она је више за жаљење но за осуду.

— Напротив! Ја држим“ — умеша се у разговор адвокат — „да су овакве женске у равној мери и за осуду и за жаљење. Ако су за осуду мушкарци, који ради задовољења најнижих страсти, међу под ноге и образ и поштење, и своје и туђе, онда су, у том погледу, још за већу осуду женске, јер да је онај њихов природни оклоп, оличен у женској стидљивости и чистосрдачности, било довољно чврст, не би ни дошло до срамоте. Поред тога, господо, по моме мишљењу, много је неће злочин убити једно мало, неивно створење, него да одрасли човека. Вама то, може бити, изгледа парадоксално. Али размислимо дубље. Одрасли човек већ је, у главиом, дао другоме што је могао дати: и пород и економски рад и капитал. Његова смрт значи губитак само једне људске индивидуе. Једно неивнашце, пак, умре и не познавши свет, и не остави после себе никаквог порода, те, у ствари, његова прерана смрт значи за друштво губитак, неколиких људских живота. Разумем, да ниже могу ме бити свесне. Да на тај начин, убијају људска бића која имају право на живот, и да убијају будуће грађано ове земље, али не могу никад допустити трпљење да је једна женска нема ни онолико материнског осећања, колико га имају чак и неке животиње, и да могу убијати своју рођену децу, па да такве злочине побуђују само жаљење. Не, господо, овде могу бити само две претпоставке: Или оне то чине из глупости, — онда с њима у болиницу! или, свесно, из саможивости, да би само свој углед очувале, прше злочин, и онда су то бездне хеђене којима нису довољна једна вешала.

Ту ућута.

Под утиском његових речи, ћутали смо и ми сви.

Тако је говорио и размишљао на свој начин адвокат.

— „Можда и има право!“ — помислих у себи, — над тим с поља одјекну глас анспанције:

— „Узазите! Бромо је!“

Четири сељаике дохватише своје рубље и повриваче, и, полако, тромо, пукући се, уђоше у анспану.

Уста и Маруша још ћутке, достојанствена, а лепша но што је икад била; она најпре баци један поглед на прозоре наше собе, осмехну се, на хитро скинућу уђе унутра.

Кад анспанција по том залуни и забрави за њом железна тамничка врата, ја осетих у том тренутку, да у срцу немам ни трунке жаљења за судбину ђене и суров грешнице....

В.

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

— Добру су ми вољу скинули... оставише ме да преноћим овде.. али не, они ће доћи... Нема инспектора а нема ни опога затворског... Да се нису задоцнили?... Ах, да су они под мојом командом као ја проврелно!.. Да нису они погрешили не би се имало шта рећи,...

Као да су ме овде посадили да се подмлађим... али дон не доведу то ново познанство... Ако га нису ухватили не могу ни... нема смисла ... ја, која нисам ништа окусно отиако сам устао... Дакле, господо, кад вам се буде свидело, ја сам ту... Јесу ли они луди?.. Не може се увек радити шта се хоће; судба је променљива!.. Зар није моја строга?.. строга или не, ја сам уханиен; кад ли ће ју јести?.. Не говоримо више о томе.. како ми ирче пребља!.. Она би крчела и због нечег маљег; на послетку она позиваћу на осветуу... Устаном, то је последица занат; мени је то сад први пут... јест, лепо сам сентенсао, то треба признати... Ама да се црева не туку?... е ово је дивно!... Три, младићу, трн: то је забавно! не умире се од тога... Сутра ћу боље ручати... Опкладио бих се да се они сад смеју. Лопови! Да су ми сад овде... аја, ово ниje помеиьа... ово је нека подпала... Сто му... Де, дечко, де... ти се одиш?... Глад истерује и курјака из шуме: изиђи, дакле, изиђи... Како је то лако рећи?... Да ми је бар онај јутрошњи ћуран; да ми је пријатељ Жиљ овде... али он не зна, јер кад би знао...

Хоће говорише као прост народ: над да краљ зна!: али док је он оплакивао моје незнање и док још није могао предвидети последице хаџшења, које је изгледало нао извештачено, ја сам претрезњен мало више у околини пијаце Шатле нашао Емилију Симоне, у једноме од оних јадних кућерака где за уживање оних којима су кесе тиље, једна жена држи пиће и девојке, које се у потрошња уједамно помажу, и ако и једно и друго не зиаш. Овде су типери исто што и на највеће коцкарници тајни улази којима се вараду шпијуни. Какав срамежљив посвијања уђе да поиије само једну малу чашу, на се и по два пут опије. То су оне врачине кафанице где се скупља измет проституције и где он пролази благодарења пијанству или спроматитва купаца. Многе од ових депота, данас спале на просте одело: кратке сукње и црвене цинеле или цвеле од 15—25 марјаша. жене ту од своје доскорашње врачине прошлости, од драги које су им исиад доносиле богато одело, кад су се шетале по Монморансију, или кад су се возиле у дивним колима по Багателн. Видео сам хиљаде ових овако преиграних, али нанешњу само један пример. Једна од другарица Емилијиних, Каролина, била је метреса неког руског кнеза; у данима њене славе сто хиљада талира на годину није било довољно за трошак у њеној кући; имала је кола, коње, слуге, слушкиње. Била је лепа, врло лепа и сте то прође; сад је била другарица Емилијина а може бити још нижа од ње. Стално употребљавала за спиритизам није имала више ни трентук сентс. Гледарице оне куће, која јој је набављала и одело, јер Каролина није имала више ни дроњака, морала ју је надзирати као мајка на ватри, да не прода њене ствари; сто пута су је водили у стан голу као црва и потпуно пијану. Такав је жалостан живот ових бића, која готове сва пиају у животу један трентук кад су богати; пошто су раскошно расула новац она су сад жудно погледала и на касарнски тајни и укус који се некад наслађивао ианим јестиком сад се задовољавао грчевним кромпирима. Тој су врсти шћемила припадало оне девојке које су учествовале, радиике, носаче и сакаџије. Издржавајући се од расипања ових радних људи, оне, над их не прво какав учитељ борења, какав трчкарај или нека уличии певач, издржавају прадљиве или, у најмању руку, оне им олакшавају издржавање затвора или их помажу за време мртве сезоне.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

О дежп. М. Bodeux у својој студији између осталога навео је и ово: највећа деца престављају знатан постотак младежи која врши криичиа дела. То је сасим појмљиво. Храњени често злом

изнесеварним, рођена у средини где су страсти владале, без узрута и надзора у животу, скитају и кроје се као залутале звезде. Услед рђавог васпитања, које добију, вапбрачна деца постају, чешће него ли остала деца, опасна по друштво, а с друге стране и сама су изложена нарочитим злим последицама. Њихов криминалитет достиже 9 и 11 од сто целокупног броја у место да је 7 од сто... Примећује се, да је моралпа дегенерација већа код вапбрачне деце него код деце брачне. У Бордину, међу особама од двапаест до двадесет година има 200 осуђеника на 1444 детета брачна, а 150 осуђеника на 850 деце вапбрачне. Повратбрачних преставља 2,62, а брачних 1,77. У нижим друштвеним редовима, вапбрачна деца се не увиђају ни морал. Искушења водених варошп немају према себи уставе. Вапбрачни, један пут осуђен, тешко се поправља и постаје по несрећи поново кривац.. — Треба поваљати следеће: вапбрачна деца су често рођена под жалосним околностима. Носе кадкад у себи последице алкохолизма и разврата. Немају огњишта или им је њ.ка бедна. По закону су без оца и мајке. Упућена су на скитњу улицама. Намењене им је, да постану непослушници и правци. Зашто тим једним бићима, који нису одговорни за грехе оних, који су их створили, не би друштво дало без изузетног одлагања једног тутора из какве установе за добровољство. Овај тутор позвао би мајку ради давања изјаве за утврђивање материнства детету. Тај тутор поучио би мајку о правима, која би она и дете могли имати према оцу детињем. Вршио би права детињ. Давао, ступајући у живот. то сирото биће би нашао заштитника и браниоца, а не би било остављено на милост и немилост случајних прилика у животу. Тако, тутор би се бринуо за чување детета, за васпитање, школовање, упућивање на самосталан живот; спроводио би кроз живот дете, и одстрањивао би га од пута деоности, мрака, просјачења и порока. Ако ово туторство буде остварено, ко не би сагледао добра дејства његова!

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

* * *

Ради расветљења питања, која су тако рећи на дневном реду, и ради одлагшице, да полицијске и општинске власти као и грађани врше правилно своју дужност, — чињено следеће објашњење по питању о одласку Срба у иностранство на рад.

Прибављена су време, када обично сваке године маса радника, нељном пољопривредних радника, оставља Србију и одлази у иностранство ради надничења. На овај се начин обично напоси из земље готово најбоља радна снага, која одлази у иностранство, да тако, не под сувише повољним условима, спечали коју пару. Сваки који одлази у нечалбу сматра, да ће доста новаца моћи уштедети и понети собом, кад он куће буде пратио. Међу тим, по правилу, готово сваки се враће што је напустио своју Домовину и што је у иностранству одлазио да прода своју радну снагу. У иностранству се за релативно мали новац ради тежак посао, а уз то долазе и друге незгоде. Поједини послодавци чак више и не исплаћују како треба своје раденике и користе се њиховим странчарским положајем, незнањем језика и немањем заштите. Зарада већином не износи више од тридесет динара месечно, а уз то иде и храна, која се може назвати бедном. Радници при повратку кућама толико су се пута жалили на ту храну као и на многе друге ствари. Радници се у иностранству често излажу разним непријакама како од послодаваца тако и од посредника (драгомана), који их врбују за рад и одводе на страну. Неки пут те непријаке долазе и стицајем околности; тако, радници, које мобилизација затече у иностранству, треба да се врате у домовину, али послодавци им то, разуме се, спречавају и одричу, да им исплате зараду. Све то погоршава положај радника.

Све док у земљи има довољно рада за сваког, не треба ићи у туђ свет на рад, јер услови под којима се ради у иностранству нису са свим завидни. Полицијске и општинске власти треба о томе да дођу обавештења радном свету.

Данас нам код нас нису редовне прилике. Наши грађани најбоље снаге спи су сад под заставом и они по томе не могу ни одлазити на земље. На домовина остало је недорасли младића и старака. Посредници за набавку радне снаге за иностранство, у оскудици бољих радника, свакако ће се задовољити и недораслим младићима и старцима, па ће гледати да њих одведу у свет на рад. Међу тим потребно је, да та радна снага остане у земљи у замену оне снаге радне, која је на граници: потребно је њима обрадити, у јесен усеве обрати и проко целе године пољопривредне и друге послове обављати, како се ни у чему не би осетила оскудица. — С тога и младићи испод осамнаесте године живота и старци, који су прешли године последње одбране, треба да буду спесни своје дужности према Отаџбини, и да, нарочито у данашњим временима, њој послуже, не остављајући своје домове, над им је, шта више, и без стварног цила одлазак њихов у иностранство у нечалбу.

Највећи број наших пољопривредних радника свако године је прелазио у Румунију у нечалбу. — Те наше раденике готово увек прати као драгоман из ноја личност, који су познате прилике и румунски језик. Она уезима на се, да ће посла радницима, и у њихово име закључује уговоре за рад са појединим посленицима имала. Међу тим та драгоманска, да би што више користи за себе искрпли на рачун послодаваца и самих радника, често чине много злоупотребе и тиме задају посла и нашим и румунским властима; тако она наговарају радснике, у чије су име закључили уговор, да с времене напуштају посао, само ако с тичпа посодпих не буде пристао да задовоља њихове жеље, и најзад са својом дружином иду даље, да се са другима погоде; тим људима ништа не смета да за време једне пољске сезоне погоде своју дружину код неколико разних господара, а да нигде не остану, да одсуже погођено време; но некад опет ти исти драгомани одвесу зараду своје дружине и по том је остављају, да се у туђем свету, међу људима чији језик не зна, муче и пате. Услед таквих поступака ових људи, наше и румунске власти, на жалбу час општинских радника час преварених посленика нимала, отварају један тежак погао трагајући за врвећем, који је за то време промепно неколико места. Да би се спречиле злоупотребе поверења, које врше ови драгомани, ваља обраћати већу пажњу на личности, које буду као драгомани одидили наше раденике у Румунију; тада ће се стати на пут честим злоупотребама, које се чине на штету наших радника и румунских посленика. У Румунију су прелазили наши раденици највише из округа крајинског, тимочког, пиротског, нишког и врањског, врљујући обманама драгомана, да ће се у Румунији радити под много и много повољнијим условима, него што су услопа и дневнице по другим крајевима Србије, где су раденици потребни.

У циљу заштите наших радника, Министар Унутрашњих Дела на основу § 7. и 27. тачка 1. Уредбе о Централне Државне Управе прописао је 15 јануара 1908. године под П.№ 19928./07. Правила за раденике, који полазе у Румунију ради надничења.

По тим правилима: — Нико, из нема писмена дозвољења од надлежне полицијске власти, не може врбовати раденике за иностранство. Ово дозволе надлежне полицијске власти само онима, за које знају: да су поштени, честити и поуздани људи; који својим имовним стањем дају довољно гаранције, да неће чинити никакве злоупотребе и преваре, и који се обавезују, да ће за свакога радника, кога буду повели у Румунију, положити месној полицијској власти по двадесет динара у депозит на име трошкова око њиховог евентуалног репатприрања. — Врбоване раденика дозвољава се само онам драгоманима, који поред напред поменуте дозволе поваже и у препису преда сваној полицијској власти, у чијем реону врбује раденике, одобрење румунске власти издано дотичном послодавцу за улазак у Румунију оноликог броја радника, колико их драгоман за тог послодавца жели одвести из Србије у Румунију. У Румунији пак постоје прописи: да ће се допустити улазак у Румунију само тада, кад сваки радник има уредну путну исправу, и кад послодавац закупац, подузетник, има писмено одобрење румунског министарства унутрашњих дела, да може извести број страних радника дозвести. — На основу документа изложених дужни су драгомани и радници закључити између себе уговор, који се потврђује код полицијске власти, а у коме се поред њихових погодаба уноси: име и презиме и место одакле је сваки радник, који уговор са драгоманом закључује, и пристанак драгомана и радника, да наше По-

сланство у Букурешту може на рачун депоноване суме повратити радинике у Србију (репатрирати) на случај, ако би се радник нашао примораи напустити посао и вратити се у Отаџбину. Полицијска власт у потврди уговора назначава, колику је суму драгоман депоновао за те радинике и под којим је бројем књиге унесена у депозитну касу. Док се по положи потребан депозит, уговор се не потврђује. — Пре но писмене дозволе румунске власти полицијска власт заједно са закључним уговором између драгомана и радника чува ради могућног спора између њих кад се буду вратили у Србију, а уговор у препису шаље нашем Посланству у Румунији ради његове употребе. — Сваки радник мора бити снабдевен лесебним уредним заграничним пасошем, у коме ће се све исправке румунске власти правилно попуњати на српском и француском језику. — Пограничне власти дужне су, поред прегледа пасоша, да се увере и на уговора закљученог између драгомана и радника да границу прелазе само они радници, који су означени у уговору. — Драгоман не сме повести већи број радника, нити полицијска власт сме потврдити уговор на већи број радника, него што гласи писмено одобрење румунске власти, издано последњу за набављање радника са стране. Ради контролисања овога полицијска власт мора при потврди уговора назначити на писмену румунске власти, колики је број радника по том писмену набављен и с њима уговор закључен. — Драгоман је дужан увек имати при себи писмену дозволу румунске власти и уговор закључен са радницима и потврђен од полицијске власти. Без тих исправа не допушта се одношење радника преко границе без обзира на путне исправе. — Кад прође време повратну радника у Србију, полицијска власт враћа драгоману депоновану суму, ако јој преда писмено нашег Посланства у Букурешту, да за његове људе и за њега није учињен никакав издатак. Иначе се депозит чува ради накнаде трошкова Посланству ако их је учинило за драгомана или његове раднике.

Наше власти треба да обраћају довољно пажње и на то, да прошени о азилу радника у иностранство не буду изиграни. Неки драгомани удесе са радницима, као да радници не путују са драгоманима, већ као да радници појединачно одлазе на страну без икаквог претходног споразума и уговора. Овакве треба изналазити, за конспиративно називати и у опште не дозвољавати, да се прониси не поштују.

Али сматрамо, да и нема потребе, да се данас примењују ова Правила, јер верујемо, да Срби и неће хтети у овим временима одлазити на страну ради продаје радне снаге.

Сем тога радни свет, не знајући све последице од својих поступака, одлази и преко мора, у Америку, исељава се, а напушта плодне и необрађене пределе своје Домовине и разноврсне послове, који траже руку у непосредној његовој близини; иде у туђину и туђину, а оставља огњиште и браћу своју.

Увек треба да су нам пред очи оне жалбе и оне жалосне слике, које нам причају радници кад се из печалбе кући враћају са утрошеном радном снагом, са оронулим здрављем, и са правим торбама својим, тражећи често пута милост, да би се могли дохватити врага дома свога.

У данашњим приликама нарочито, свани код нас треба да је свесан своје дужности: радну снагу употребити у земљи својој. Све што се Србином зове, и у старим и у новим границама, и све што српски осећа, треба да дегне на своју дужност и да рад искористи на добро средине своје, делећи са њоме и зло и добро. Војник је данас на својој дужности: младић испод 18. године живота и старац треба да одлену војника у дужностима свакодневног живота и да помогну, да привредни живот народа тече како треба.

К.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА, КАСАЦИОНОГ СУДА, И ВИШИХ ВЛАСТИ

На оцену о надлежности власти за домишљење решења по жалби утиче оно што је у жалби назначено као и вредноћа таксе утиснуте на жалби!

1. Општина нишка путем експропријације а на основу одлука општинског суда и општинског одбора уступила је М-њу из Ниша извесно општинско земљиште од 134 метара квадратних, за које је општина, према комисијској оцени износила 134 динара на име процењене вредности, па је исмало уручила тако, да исто сада узима М-њ као савесан држалац по § 200. грађанског закона. После овог уступљена јавно се општинском суду С-њ, и тражио да се њему уступи ово земљиште, наводећи, да он има право откупа овога земљишта, пошто се исто граничи са његовим имањем. С-њ је понудио новац за откуп по напред номинтој процени. Али суд општине нишке оценио је, да не може С-њу уступити ово општинско земљиште са разлога што га је раније већ уступио М-њу, и да С-њ неможе без грађанске парнице доћи до јачег права за откуп овога земљишта, а да му је успех парнице сумњив према § 670. грађанског закона и законодавном решењу Бр. 513. од 14. маја 1847. године. — на је с тога према изложеномо стању ствари донео решење, да молиоцу С-њу по његовој молби не може дати никакног задовољења. — С-њ је изјавио жалбу противу овог решења општинског суда и начелство округа нишког решењем својим одбрило је ожалбено решење општинског суда као на закону основано, а своју одлуку је заснивало на члану 11. закона о уређењу округа и срезова. — Незадовољан овим одлукама С-њ је изјавио жалбу противу поменутог решења начелства округа нишког; жалбу је снабдео са два динара таксе и упутио Министру Унутрашњих дела а предао је поштп за начелство округа нишког. — Начелство округа нишког је жалбу са ожалбеним решењем и односним актима послало на расмотрење и решење Државном Савету, сматрајући, да је Државни Савет надлежан за расматрање ожалбеног решења на основу прописа из закона о општинама. — Државни Савет нас одлуком својом бр. 11958./12. пратио је начелству округа нишког нерасмотрена акта овога предмета, пошто је Савет нашао, да је овај предмет погрешно упућен Државном Савету, јер, кад је жалитељ жалбу изјавио Министру Унутрашњих дела и приписну таксу платио, онда је начелство било дужно предмет да пошаље Министру Унутрашњих дела, пако би му он у смислу члана 27. Устава могао издата формално решење.

2. Одбор општине дуванске по предмету паплате дуванске аренде од псеског дућанџије В-ића донео је решење своје и исто у смислу члана 85. закона о општинама достављо на расмотрење начелнику среза моравског округа нишког као надзорној власти према члану 142. закона о општинама. — Начелник срески на основу члана 152. закона о општинама задржао је од извршења оку одборску одлуку по званичној дужности, нашавши, да је иста противна закону. — Заинтересовани В-ић, незадовољан овим решењем надзорне власти, изјавио је на исто жалбу. Жалбу је упутио истом начелнику среза моравског, а предао је поштп на повратни рецепис на адресу среског начелника; на жалби је утиснуо таксу од два динара, и молио, да се поново узме у оцену овај предмет и друга одлука донесе. — Срески начелник је жалбу са оцима актима послао Државном Савету на расмотрење и решење, али Државни Савет је одлуком својом под бр. 6397. од 23. фебруара ове године вратио нерасмотрена акта овог предмета, сматрајући, да жалба, која је спроведена Савету, није намењена Савету, што се види на њене садржине а и на таксе, која се налази утиснута на жалби.

А.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Лазар Томе Савић, родом из Неви, одговара за дело убиства без предумишљаја, казнимо по § 156. крив. законика.

Лазар је у време извршења кривице живео у Свиларни и Мелнобри, среза јабланичког, округа врањског, стар је 22 год., стасти средњег, лица округла, коса обична, очи говорете, нос и обрве црни, усти обични, чело широко.

Акт лесковачког првостепеног суда Бр. 2227.

Михаило Вукашиновић, осуђени београдског казнског завода, чију слику износимо, побегао је.

Родом је из Мислођина, среза посавског, округа београдског, стар 29 година, висина раста, угаоито-црних очију, нос прав, бркова рифих: од особених знакова има: на долњитиди леве руке белегу од опекотине неправилна

облика, величине 11/6·5 см. за 5 см. испод преноја лакта, страна спољна; на грудњу белегу од опекотине неправилна облика, величине $6^{1}/_{2}$ см.; на левом образу брадавицу величине кукурузног зрна; мадеж величине сочива за 5·5 испод средњи десне кључне кости и брадавицу величине кукурузног зрна за 9 см. испод 7-ог обртка и за 5 с. лево од пупчета.

Акт Управе београдског казненог завода Бр. 882.

Антоније Мијатовић, зв. „Мајка" осуђеник београд. казненог завода, чију одећу износимо, побегао је,

Родом је из Нова-Бановца у Срему, стар 26. година, високог раста, утонуло жуто зелених очију, косе и брчина плавих.

Рођен је у Вилаку, (кантон циришки), стар 34 год. раста средњег, косе смеђе, обрве смеђе шипе, очију плавих, браде и брчова риђих, нос пљоснат, чела висока, зуби предњи добри, боје лица тамне, лице дугуљасто, корнуљенција средња, ход прав.

У моменту одласка имао је црно одело, прекинут изношен од браон шине-а, кошуљу белу са порупчавима на грудима, опобртник прав, дугме, мајица прва.

Говори немачки и француски.

Од вредећих папира одиео је:

25. акција Comptoire d' Escompte № 27,172 — 27,182 до 189 — 27,199 до 200 — 29165 до 169 — 24360 — 21533 до 534.

25. акција Union Financière № 9470 до 500.

Раније је живео у Београду, а по занимању је зидар.

Акт Управе београдског казненог завода Бр. 858.

Готхард Шибли, банкарски чиновник, чију славу износимо, проневерио је самостално католичкој црпви у Женеви 100.000 динара па је побегао.

— 36,265 — 36.387 — 41651 до 41653 — 51918.

10.000 крона 4% ренте параши Беча 1902.; 10. папира од 500. № 23 серија 6, 515. № 15. серија 6729 — № 15 до 18 и 25 до 28 серија

Готхард Шибли

7549 и један папир од 5000 крона № 3 серија 12,262.

10. облигација кантона Grison 1912 4%; 10 папира од 1000. дин. № 36.093 до 102.

Акт Антропометријско-Полицијског Одељења Бр. 328.

ТРАЖИ СЕ

Драгутина сина Божина Н. Стаменковића из Врбе нестао је пре десет дана.

Стар је 15 год., раста средњег, у опште смеђ, кад говори по мало шушка и на длану леве руке између палца има белегу од посекотине.

Депеша начелника среза ваљевског Бр. 1669.

КРАЂА СТОКЕ

Непознати лопови украли су Милутину Ђорђевићу из Породина два кола; једна је дашне црне, бувљег, стар 6 год., други дашке зеленомрке, стар 8 год.

Депеша начелника среза моравског округа нишког Бр. 2760.

Непознати лопови украли су Сими Кушићу, из Породина једну кобилу, дашке зеленасте, стара $2^{1}/_{2}$ год. без жига и ронила.

Депеша начелника среза моравског округа пожаревачког Бр. 2389.

УХВАЋЕН

Ђура Пешовић „Стојадиновић" осуђеник пожаревач. казненог завода, чију смо потерницу са сликом објавили у броју 10. „Полиц. Гласника" за 1911 год.

Депеша Управе пожарев. казненог завода Бр. 433.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије Уредник **А. Ј. Куамановић.**

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО ПО ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

Исто тако не би имала право на издржање од задруге ни она удова чији би муж умро пре свога оца који је у задрузи: њен муж, за кога претпостављамо да није имао удела у задружној имовини, није био задругарин ту с својим односима са оцем ни у својим односима са задругом, он је био, и у једном и у другом погледу, у иноносном стању, због чега за његову удовицу не проде прописи §§-а 523. и 525. Грађ. Зак. који се тичу удовица оних који су умрли у задружном стању. И, као и у претходном примеру, тако је и овде задруга могла удовичиного мужа кренути из задружне куће, пошто у задружној имовини није имао удела ништа је, услед тога, био задругар — задруга може пренути из задружне куће и задругара, дапши му његов део у задружним добрима (§. 514, Грађ. Зак.), тим пре може она га ње пренути и једног незадругара, — и у том случају удова тога сина незадругара не би, несумњиво, могла тражити ма шта то било од свога свекра[1] или од задруге на име издржања. Зашто би она то могла чинити да је њен муж био још у задружној кући када је умро, околност која не мења његов положај иноснога лица? У овом смислу можемо навести и одлуку одељења Касационога Суда од 17. Јануара 1877. год., Бр. 103., по којој: „Снаха не може имати право на издржање и удомљење од свекра по односу задруге између њеног покојног мужа, као сина и сапрца, као ова. По §-у 507. Грађ. Зак., задружно је стање овде где је смеса заједничког живота и имања свесном средства утврђена. Где тога нема ту не постоји задружно стање, нити се тај услов може да замени делом наслеђа, јер је то тек надежно право а не и фактично. Дакле, право издржања снахе према свекру не да се наводити основом задруге, него по томе што је њезини оженивши сина, задржао га у кући и на имању као пуполетног а тим постао одговоран према снаси".[2])

Нема, такође, право на издржање на задруге ни она удовица чији би син умро у задружном стању, зато што је иако удела у задружној имовини, само зато њен муж није остављао у задрузи никаквог имања. Н. пр., један задругар је отужио свој задружни део, док његов син, који, по претпоставци, има удела у задружном приновну и приходу (док је стечен по његовом пуполетству), тако не учини већ свој део у задружној имовини сачувао: отац умре, остављши удову, а пошто умре и син, оставивши иза не потомства — то је надзаверштво на оно што хоћемо овде да утврдимо. Удова-мати нема овде право узимства као ни право издржања у погледу задруге. И заиста, овај према коме би она имала право узимства, то јест њен муж, није остављао никаког имања, а онај који је остављао имања, то јест њен син, према њему она нема право узимства: удова има овај на мужевљевој заоставштини а не и на заоставштини синовљевој, ако, наравно, она последња није наслеђе од његовог оца (удовиног мужа), а тако исто у оваквом случају ни задруга није дужна издржавати удову, јер је она удова једног лица које није било задругар.[3]

Свакако да ће, у оваквом случају, положај удовице бити тежи, ако би њу за-

[1]) „Свекар је дужан да сама издржавање своју снаси док је син под његовом влашћу (одлука опште седнице од 21. августа 1885 г. бр. 3154.)" Ст. Манојловић, ор. cit., стр. 99.

[2]) Горе Навелић, ор. cit., стр. 338. Да примењено на овде потпуно ова Касациона Суд да је, тим пре је отац сина задржао и после пуполетства ког себе, он исказао у обавезу према снаси на је, по смрти синовљеној, издржава и удова: у правог такође тврђења не може се навести ни једна законска пропис нити га има.

[3]) Напоменимо је овако, ако је удова-мати, и поред тога што њен муж није остављао никаквог имовинског посла себе и што она нема ужитка на синовљевој заоставштини, материално обезбеђена: она има претпостављено, својих личних добара (наравно — бившим наравно, пошто јој је муж умро — или паровременима — §-ом. у вези са §-има 760. и 771. Грађ. Зак.). Али quid, ако је мати - удова у немаштини? Питање се по-

ставља због 1-ог 127. Грађ. Зак., на чијем другом стоји: „Али ако би родитељ у немоћи или невољи пали, деца су дужна њих приштојно издржавати и са потребним снабдевати их" (в. §. 154. Аустр. Грађ. Зак., други став: „Verfallen aber die Eltern in Dürftigkeit, so sind ihre Kinder die anständige zu erhaltende verbunden"). По овом пропису, у горњем случају, удова-мати, ако, после смрти мужевљеве, не би имала право тражити издржење од задруге, имала би право то тражити од свога сина. Питање је само ово: да ли би мати имала право захтевања на никаква имовинског а после њеног смрти, то јест по заоставштини њеног? Ово имамо једну одлуку Касационога Суда од 24. Јануара 1874. год., Бр. 70., која по Забелешкама Д-ра Н. Крстића [стр. 312.], гласи овако: „Родитељу преко имања умрлог сина (или кћери) признало право на које имала тражити издржење". (Ова одлука односи се к чл. Грађ. Законика, ор. cit., стр. 70.). Ми ће исказано овако. Јер, обавеза издржавања родитеља јесте лична обавеза детета, сина или кћери, зато што је лична, не прелази на њихове наследнике (§ 918. Грађ. Зак.). Није право родитељево на издржање (Die elterliche Alimentationspflicht) исто сводно право које би потраживало, као ово удовичин узитак мушкољевљеве заоставштине, женскиху детета, тако да би оно прешло на у чије она заоставштине времен. Нешто, опако сказано, право издржања родитељ неје много штурно: оно се гаси, у погледу имовине детета, чим ова прође, било наслеђем било каквим актом (ако хоће, на друге лица. Quid ако би родитељ, по основу судске пресуде или поравнања са дететом, стекао извесну имовину на коју детенце за обезбеду свога издржања? Ми се ограничавамо за читаоце само поставимо, али га овде расправљати не можемо). Али, те је законодавчев посао да се побрине за овакозвани празан који старо, а номинирност ни судија ако једнако да законом тумачи или не и да га допуни. У осталом, у оваквим случајима има још у закону, н. пр., обавеза мужевљева да издржава своју жену и децу [§§ 103. и 119. Грађ. Зак.] но опета жену ни издржи да својим добрима може слободно — све док год да није стављен под старатељство због умне слабости; односно само због расипништва — да располаже, када би иена односно деца могли, због свог права издржања, ускраћивати оне који би на мужевљеном односно очином имању задобила правилно каква права. И овде се поставља питање за случај да су деца или деца добила против муке односно оца пресуду за издржање ради чијега су вишкова она стекла капитову на добра лудница, питање које, такође, нећемо сада расправљати).

Исто питање је непотребно и у француском праву, али тако овде В. Laurent-ov Précis de droit civil, t. I, p. 366), јрадоруговница, наглаш, стоји је најрад на то гледиште: да се право издржања предака у погледу потомака, за pension alimentaire, не преноси на наследнике онога који је био обавезан давати издржање: ово се, дакле, сасе са смрћу дужника (Bousquet, 8. Јуда 1879. год. ин в. к. Ке-

друга, што би њено право било, да њуне задруже кренуза. Јер, баш да удова и има живе родитеље своје, они не би били по закону дужни издржавати је, поштo §. 117. Грађ. Зак., вели да дужност родитеља да своју женску децу издржава траје само до њихове удаје[1]). После тога тренутка та обавеза на њима више не лежи. На свани начин, тр је морална дужност родитеља да своју кћер, која је остала без мужа и средстава за живот, узме у заштиту, само што овде није питање о моралној дужности већ о законској обавезама. Али, и да се узме да би родитељи имали, у погледу своје кћери која се у таквом материалном положају налази, законску обавезу да овој притеку у помоћ и да је издржавају[2]), питање се још поставља за случај да удовици нису родитељи живи или да су и они сами у немаштини. Али, ове примедбе не умањују основаност, са гледишта законских прописа, солуције која је горе дата за случај удовице чији муж, и ако је умро у задружној кући, није оставио никакве имовине у задрузи. У осталом, примера удовица, као и деце, које је отац остављо без средстава за живот тако су чести, да то није ништа необично ако се такви примери деце и у задружним кућама. Најзад, то су последице данашње економске организације, и законодавац се таки примери не могу стављати на терет.

Дакле, дефинитивно, само она удова има право на издржавање чији је муж умро као задругар, који је, другим речима, остављо у овој деци у задружној имовини.

Живојин М. Перић.

(наставиће се)

свој Steuy, 30. 2. 298). У овом смислу, поводом из нашо јурисдикцији навођа одлуку окољна Касационог Суда од 28. Фебруара 1875. год. Бр. 889., у којој, по Забелешкама Д-ра Николе Крстића (стр. 318, и 313.), стоји овако: „И кад је деца преузела својим да издржава унучад, опет за онуда по лици на живу и сирају лошијо губе наследст, јер дужност деда по § 119. Грађ. Зак. лична је и не прелази на наследнике". (В. исту одлуку и код Гојка Никотића, ор. cit., стр. 46.). И, исто тако — по ово одлуке то нашо — обавеза детета да издржава родитеље не лежи, такође, на њиној деци и не прелази на наследнике. Ова одлука Касационог Суда, према свима што смо горе навели, тачнија је него одлука окољена истог Суда од 24. Јануара 1874. год., бр. 70., коју смо већ, по Д-ру Н. Крстићу, горе навели. Има, о истом питању, и она правила одлука, забележена код Ст. Максимовића (Збирка, кн. 1., стр. 63.): „Обавеза из §-а 119. Грађ. Зак. лична је и не прелази на наследнике (досадашња пресуда од 6. маја 1877. год. бр. 524., немамо решења Касационог Суда)".

[1]) Ово, у осталом, тврдо тога §-а: „Ове законите родитељске за издржавање трају дотле, докле деца не буду у стању сама себе издржавати. Закон не тиче рок година пунолетности, већ напомену 21 годину код мушкараца, а код женскиња удају". — И, и §§ 150. и 151. Грађ. Зак.

[2]) Да наведемо, овом приликом, опет одлуку једног страног суда нашијему у Новој Збирци Ст. Максимовића (књига I., стр. 191.: „Законик обавеза родитеља односно деца, да се стара за издржење детета настуна на њиво, као дете, ма да је пунолетно постаде и само се о себи старало, нипошто постоји несогласно за пробављена средства за живот (из страног правосуђа").

О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

V. *Иступ из § 353 к. з.* — „Газда, вели се у овом §, *који своме слуги заслужену плату закида, да се казни са двадуг окольико, колико је слуги закинуо хтео*".

1. а) *Радња* се састоји дакле у *закидању своме слуги заслужене плате.*

У § 356 а к. з. вели се: „Што год је у предидућим параграфима о слуги казано, разуме се и о женскима, које служе".

б) *Противправност* је искључена, кад би господар наводио какав разлог, који му даје право на закидање, и за који би се доказало, да је истинит. Тако то би био случај онда, кад би нанео, да му је слуга учинио какву штету, или да је слуги раније дао онај део плате, који закида.

Законодавац је у § 353 одредио и начин, како се имају расправити спорови ове врсте између господара и слуге. Он је ту предвидео три случаја:

1° „Но ако би газда, вели се у ал. 1 ст. 2, слуги задржао плату с наговором, да му је овај какву штету причинио, па би слуга то одрицао, полицајна ће власт, *ако за сходно нађе*, новце од газде наплатити, па под себе задржати, а стране суду упутити".

2° „Буде л' се пак, вели се у ал. 2 ст. 2, распра о поличини плате повела пак би се газда наговарао, да је слу или неку част плате слуги надао, онда ће полицајна власт парничаре суду упутити, а оно што газда признаје да треба слуги да плати, наплатити и слуги дати".

3° „Ако газда, вели се у ал. 2 ст. 1, не би за накнаду штета плату слуге задржавао, већ због другог какког узрока, онда ће полицајна власт *дужна* бити уговорену плату од газде наплатити". Пропуштено је да се каже, да полицајска власт има и у овом случају парничаре суду упутити, ако је од газде наведени узрок такав, да би газда дабао право на закидање, ако би био истинит.

4° „Наплату ће, вели се у ал. 3, полицајска власт удејствовати, ако не иначе, егзекутивним путем".

5° „Све што, вели се у ал. 5, речено у смотреју потраживања плате, само ће се онда у претресање и даље поступак предузимати, ако није прошло 6 месеци од дана, кад је требало да газда слуги тражену плату по уговору изда; иначе чим је то време прошло, потраживање је сасвим застарело, изузимајући случај, кад би слуга доказано, да је плату газди на зајам, остану и т. п. дао, у ком ће случају распру надлежни судови пресудити".

[1] Закидање није према томе противправно, кад је прошло шест месеца од дана, кад је требало да газда слуги плату по уговору изда.

[2] Рок од шест месеца почиње да тече од дана, кад је по уговору о служби газда био дужан да слузи изда плату. Тако ако је уговорено да се плата нада крајем месеца фобруара, онда рок застарелости почиње тећи с 1 мартом. Dies a quo т. ј. дан, кад је требало издати плату, не рачуна се давле у дан рока, јер се вели „од дана", а не „с даном".

2. *Кривица.* — В. IV 2.

VI. *Иступ из § 354 к. з.* — „Газда, вели се у овом §, *који свог слугу пре времена отпушта, да плати слуги једномесечну плату; а ако је слуга месечно погођен, онда ће му платити окольико, колико још до месеца одслужило није*".

1. а) *Радња* се састоји дакле у *отпуштању свог слуге пре времена.*

б) *Противправност* је искључена онда, кад је слуга *неуредан*. „Неуредног слугу, вели се у ал. 2, може газда у свако време отпустити[1]). Тако се има узети и онда, кад слуга није способан за посао, за који је погођен, а при погодби се је предтавно као способан, јер тада уговор о служби између њих заваљчен није пуноважан.[2])

2. *Кривица.* — В. IV 2.

3. *Казна.* — Као што се види, за овај иступ прописана је новчана казна у корист слуге: плаћање једномесечне плате, ако слуга није месечно погођен; а ако је погођен месечно, онда плаћање и за оне дане месеца, који преостају до краја истог од дана отпуштања. Према томе ова казна није јавна, већ *приватна* казна, на чега налази, да овај иступ није привично дело, већ приватно-правни деликт, те му и није било места у Казненом Законику.

VII. *Иступ из § 355 к. з.* — „*Затвором до седам дана*, вели се у овом §, *да се казни:*

1. **Слуга, који би пре времена своја газду оставио, без довољног узрока**".

а) 1° *Радња* се састоји дакле у *напуштању свог газде пре времена од стране слуге.* Напуштање је превременото према чл. 21 прав. о односима слугу и газда онда, кад од дана отказа није протекло 15 дана код уговора дужих од месец дана, а 7 дана код уговора месечних.

2° Радња је *протиправна* само онда, кад се врши *„без довољног узрока"*.

У чл. 21 прав. о односима слугу и њихових газда предвиђени су узроци превременог напуштања газде, који се од законодавца сматрају као „довољни". На име после чл. 20, који гласи: „Слуга је дужан све уговорено време одслужити и не сме пре времена газду оставити *без довољног узрока*, јер ће иначе одговарати по тач. 1 § 355 Каз. Законика", вели се у чл. 21: „Пре уговореног рока слуга може свог газду напустити, ако код пласта покаже вероватност својих навода: а) да би му шкодило здрављу, ако би и даље на одређеном послу радио, зашто је потребно лекарско уверење; б) кад га газда или во од укућана злостављао, или га на неморална или противзаконита дела наводи; в) кад газда одјави њиме места свога становања и њега поди да тамо дуже од два

[1]) Уп. *Цивил* 954.

месеца или сасим остане, но у томе случају дужан је газду известити на седам дана пред полазак, да неће с њим ићи; г) кад га родитељи услед напредне болести позову, или кад му код куће имање нема ко да надгледа услед болести или смрти у фамилији; д) кад код младјег — женског пола, наступи случај удомљења. Но дојиља или лице, које је погођено да чува слабомоћне, не може службу ни у ком случају пре времена, док особиту замену не нађе". У чл. 22 учињен је од овог један изузетак, „У кући, гдје се онде, гдје је само *један* слуга или једна слушкиња, напуштање службе не може бити, *док се замена не нађе, изузимајући случајеве*: болести, и кад је отказ учињен код уговора дужих од месец дана, на 15 дана, а код уговора месечних на 7 дана".

б) *Кривац.* — В. IV 2.

2. Слуга, који би се код једног потодио, пак би га преварио и код другог отишао".

а) *Радња се сматра да је учињена у ступању у службу код другог, а не код оног, с којим се је већ потодио.*

1° Не би према томе постојао овај иступ, кад би се но потодио код једног, на ње би ступио у службу ни код њега, нити код ког другог.

2° Не би такође постојао овај иступ, кад би се А потодио прво код В, затим код В, па ће ступио у службу код првог.

б) *Кривац.* — В. IV 2.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ЗАМКЕ

од

Мориса Леблана

Кад је обишао ивд који је окружавао замак, Арсен Лупен се врати на оно исто место одакле је и пошао. Извесно да никаква преласа не беше и једино се у пространи домен Монертина могао уђи на мала инска врата добро заклоњена иза главни узвак крај кога се налазно вратарев стан.

Инак, рече он, употребићемо друго средство.

Уђе у шибљак, где је сакрио свој мотосиклз, откачи испод седла један пакет у коме је био канап и упути се месту које је одредио за најзгодније при свом исшитивању. На том месту удаљеном од пута, на окомку шуме, велика дрвета окружаваху парк и преплавила су пресно зида.

Лупен утврди камен на крају канапа и баци га, ухвати једну дебелу грану, привуче је себи и окорачи. Грана се одби и поднге га од земље. Он пресконч зид, свуче се низ дрво и лако скочи у парк.

Била је зима, и кроз оголеле гране а преко таласасте ледине видео се на долена мали замак Монертис. Пошавши се да га не види, он се сакри иза једне гр. ше гиза. Одатле је пажљу дурбина посматрао суморну и мрачну фасаду замка.

Сви су прозори били затворени и осигурани херметичним капцима. Изгледало је да нико не станује.

До завола, промрмља Лупен, куће није весела. Нема изгледа да ће у овде остати.

Али чим на сахату изби три сата, један врата на приземном спрату, која воде на терасу отворише и појави се једна врло слаба женска силуета, увијена у цви оргтах.

Прошета се горе, доле, онколења тицама, појама је бацала мрке хдеба; затим се спусти низ камене степенице, које су низлазиле у башту и упути се десно алејом.

Помоћу дурбина Лупен је јасно видео. да се упутила у правцу где је био он. Била је висока, плава, отмених покрета, сасим млада девојка. Кретала се весело посматрајући бледо децембарско сунце и кидала је с времена на време мале супе гранчице поврај пута.

Већ је била прешла дне трећине пута који је раздвајао од Лупена. кад се зачу страховито лајање, и један огромни дански пас појави се на оближње кућице и затеже ланац којим је био везан.

Млада девојка се изненађено трже и продужи даље не обраћајући пажње на догађај који се сваки дан понављао.

Пас се још више ражалости уперан се на шапе и затеже ланац да га своро удави.

Тридесет или четрдесет корака даље, девојка, већ нестрпљива без сумње, ману му руком. Ланац подскочи од беса, повуче се до дна своје кућице и поново нагло скочи. Млада девојка упаљена узвикну. Пас је јурно преко ледине и вукао за собом прекинут ланац.

Она поче да трчи из све снаге и ниче за помоћ. Али у залуд. Уз неколико скокова пас је стиже. Она паде изнемогла, изгубљена. животиња је била већ над њом, додиривала је.

У том страшном моменту одјекну пуцањ. Пас подскочи у напред, поведе се, загреба земљу, паде урлајући прозујало, пригушено и сврши тужно у нејасном роњцу. То беше све.

Мртав, рече Лупен, који одмах дотрча, спреман да окине свој револвер и по други пут.

Млада девојка се диже, бледа још повођења се. Она је посматрала, врло изненађена, овога човека. кога није познавала, а који је јој живот спасао, и мљала:

— Хвала, много сам се уплашила... Било је већ крајње време... Ја вам благодарни господине.

Лупен скиде свој шешир.

— Дозволите ми да се представим госпођице... Поја Добр-ej... Али про сваког објашњења молим за један моменат.

Он се сакс на псу, ослитујући на занцу место, где је прекинут.

Заиста је оно што сам претпостављао, прошапта он. Хм... догађаји теку и сувише брзо... Требао сам доћи раније.

Кад се вратио младој девојци рече:

— Госпођице, ми не смемо ни један моменат да изгубимо. Моје је присуство у овом парку сасим необично. Ја нећу да нас изненаде из разлога који се лично нас тичу. Замените да су у замку могли чути пуцањ?

Млада девојка изгледала је као да се већ повратила од узбуђења и одговори са сигурношћу, у којој се огледала сва њена храбра природа.

— Тога се не бојим.

— Господин-, ваш отац је у замку данас, зар не?

— Мој отац је болестан, лежи већ месецима, у осталом његова је соба с друге стране замка.

— А послуга?

— Они станују сва заједно и они су такође на другој страни. Овамо нико не долази, једино се ја по овом крају шетам.

— Дакле, вероватно је, да ме нису видели, а у толико пре што нас оно дрвеће прије.

— То је вероватно.

— Онда вам могу говорити слободно.

— Зацело, али ја не могу да објасним...

— Ви ћете већ разумети и он јој се приближи и рече:

— Дозволите ми да будем кратак. Дакле пре 4 дана... Госпођица Жана Дорсеј...

— То сам ја, рече она смешећи се.

Дакле, госпођица Жана Дорсеј настави Лупен, писала је писмо једној своје пријатељици, која се зове Марселина и станује у Версају.

— Одкуд све то знате?„ рече млада девојка упљашено, ја сам писмо поцепала пре него што сам га довршила.

— И ви сте бацили парчад крај пута који води на замка у Вальом.

— Заиста, шетала сам се..

— Та су парчад била покупљена и доспела су до мене одмах сутра дан.

— Онда... ви сте читали, рече Жана Дорсеј са извесном срдбом.

— Јест, ја сам учинио ту грешку, али не жалим јер нас могу забавити.

— Да мо забавите... од чега?

— Од смрти.

Лупен изговори ову малу реченицу јасним гласом. Млада девојка уздрхта.

— Мени не прети смрт.

— Да, госпођице. Крајем октобра кад сте чатали на клупи терасе, где сте свакодневно имали обичај да седнте, један део украса се одломи и само неколико сантиметара је требало па да нас погоди.

— Случај...

— Једне вече вечери у новембру ви сте пролазили при месечини врез вођаљ. Пушка пуче и метак нам прозуја поред ушију.

— Мислила сам... бар...

— Најзад, прошле недеље, мали дрвени мост, који води преко реке у парку на два метра од водопада, у моменту кад сте преко њега прелазили сруши се. Само сте се неким чудом могли ухватити за неки корен и спасти.

— Да, али у свему томе што сам писала Марселини, то је само серија догађаја, случаја...

— Не, госпођице, не. Случајеви те врсте искључени су. Два су још могућа!... Ја ни немамо права да претпостављамо да се случај три пут јављао и успева да се понавља под тако необичним околностима. Зато сам и рачунао да ми је дозвољено да вам дођем у помоћ. На како мој успех може бити осигуран само тако, ако остане у тајности, ја се писам устезао да ни овај начин уђем и избегнем врата. Било је време како ни рекосте. Непријатељ нас је и у овом данашњем случају опет напао.

— Како!... Ви мислите... Не, то није могуће... ја не могу да верујем.

Лупен дохвати лампу, и показа јој:

— Погледајте последњу алку. Нема сумње да је била престружена, јер без тога ланац ове јачине не би могао пропустити. У осталом зар ово није очигледан знак да је престружена.

Жана пребледе, страх је наменио њено лепо лице.

— Али коме то треба? шапутала је она... Да никоме зла не чиним. А међутим изгледа је да ми имате право. Шта више...

— Затим запраши тише:

— Шта ваше питам са да нека опасност и мом оцу не прети. — Јесу ли и њега нападали?

— Не, јер се он не миче из своје собе. Али је његова болест тако тајанствена; он нити има снаге нити може да иде, још добија и гушење — као да му срце стане! Ах какав ужас.

Лупен употреби сав ауторитет који би могао имати над њом у сличном тренутку и рече јој:

— Не бојте се госпођице. Ако не само послушате, сигуран сам у успех.

— Да, да... врло радо... али је ово страшно.

— Имајте поверења, молим вас и слушајте ме. Потребна су ми нека објашњења.

Једно за другим постави јој десет питања, на која Жана одговори брзо.

— Ова животиња никад није пуштана?

— Никад.

— Ко је храни?

— Чувар, пред вече јој је донесно храну.

— Он јој се данас смео приближити без страха.

— Да, али само он, јер је нас већ дво подивљало.

— Ви не сумњате на тог човека?

— Ох не... Баптист!.. Никад.

— Та ви не видите ни у коме непријатеља.

Не, наша послуга нам је веома одана. Они ме сви много воле.

— Ви немате пријатеља у замку?

— Не.

— Ни брата?

— Не.

— Отац вам је једини заштитник?

— Да, ја сам вам већ казала у каквом се стању он налази.

— Ви сте му причали о раније покушајима?

Јесам, али нисам имала право. Наш лекар стари доктор Геруа, забрањно ми је да га узбуђујем.

Ваша мајка?

— Ње се не сећам, она је умрла пре шеснаест година, био тачно ове толико времена.

— А колико сте ви тада имали?

— Нешто мање од 5 година.

— И становали сте овде.

— Становала сам у Паризу. Тек је прошле године мој отац купио овај замак.

Лупен остаде неповино трепутака замишљен, па онда рече:

— Хвала, госпођице, благодарим вам. За сад су ми ова објашњења довољна.

У осталом било би несмотрено да останем дуже овде.

— Али, одговори она, чувар ће одмах наћи псето .. Како да кажем... но га је убио?

— Ви, госпођице, да би се одбранили од напада.

— Ја не носим никад оружје.

— Морају веровати да сте ви, рече Лупен, смешећи се, јер сте го једино ви могли убити. У осталом могу мислити, шта им је која. Главно је да не посумњају на мене, кад будем долазио у замак.

— Како? Ви имате намеру?...

— Ја још не знам кад, али ћу дећи, Вечерас још... Тако дакле, поналазам вам, да будете мирни, ја одговарам за све.

Жана га погледа, а под његовим утицајем... побеђена његовим изгледом који јој је уливао сигурност и веру рече само:

— Ја сам мирна.

— Онда ће све ићи како треба. Вечерас, госпођице.

— Вечерас.

Она се удали и Лупен је пратио погледом све док не нестаду за угао од замка, затим рече:

— Лепо дете! Било би штета да јој се деси несрећа.

Не брињући се много да ће га не срести, обазрино прегледа у парку и најмањи кутак, потражи мала писма врата, која је спољна опазно, и која су водила у воњаке, откључа их, узе кључ и продужи пут крај зида и дође до дрвета са кога је био скочно. Два минута доцније већ је био на свом мотосаоју.

Соло Мопертис било је готово уз сам замак. Лупен се распита и сазна да доктор Геруа станује близу цркве.

Он завиши и кад га уведоше у кабинет за консултацију он се представи под именом Пола Добреја, који станује у Паризу, у улицу де Сирен, па пошто је у служби Јавне Безбедности, донео је, помоћу једног поцењног писма о догађајима, који су довели у опасност живот г-ђице Дорсеј, дошао је у помоћ младој девојци.

М. М. Л.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Другарица „принцезе" Каролине, Емилија Симоне, или г-ђа Хото, биза је баш од те сорте. Напио сам је под мајке — Барнол. Мајка — Барнол, добра жена, ако је то у опште икада била, и часна, колико се то може бити у њеном позиву, уживала је међу врсту поштовања међу разпратницима, који посећују ове радње где се беда и уживање друже. Она је жена још, али, како више писам приморан да је виђам, не знам да ли је њена радња иста онакна каква је биза у време кад сам је ја уносно; она је према мени имала ово обзире које један шпијун и може очекивати. Врло је се обрадовала кад сам је упутио за Емилију Симоне, њену љубимицу, јер је помислила да ми се Емилија допада.

— Ти је не би тражио кад бих ти је ја хтела дати.

— Нето! Ја волим жене које се брину о својој деци; да; кад би их она упропаштивала ја је не бих погледала! Та сирота мала бића не траже да се роде; зашто крштењи немају толико љубави према деци колико имају животиње?... Ова последње је моје кумче... Исти Хото... сутри отац... Волела бих да је видим, расте као на води... На од кога се та не плаши, а већ све разуме...

— Развила се пре времена?

— Да и лепа је; права љубав; кад буде имала петнаест година она ће сигурно сама зарађивати мојим колико и мајка. Од њерке со унек види зајда.

— Знам.

— Да, да; Бог ће благословити Емилију; толико време већ није имала непризнике са људима.

— Зар се Бог меша у то?

— Ах, ви безбожници! ни не верујете ни у шта.

— А ви имате веру, мајка — Барнол?

— Ја мислим да је имам. Ја не волим попове али је иман имам; нема још осам дана како сам давала *деветодневну молитву* Св. Женевјеву да ми помогне на аутрији у Брислу; провукли су ми доз испод његовог чивота.

— А крај од спеће јесте ли...

— Ћути, безобразнице!

— Кладим се да ви имате више кревета замењен осећен на Цвета?

— Нешто мало, синовче.

Барнол која није водела да се противречи њеном уверењу звину Емилију.

— Пожури се рече јој. Чекај да видим да ли је готова.

— То ћете добро учинити јер хитам.

Емилија ускоро дође са једним ватрогаским капларом, који и не гледајући друге поздрави се с њом и оде.

— Пошто је он заборавно своје пиће, приметя Барнол, вратићемо га у флашу.

— Пошињу га ја, рече Емилија.

— А не.

— Шалите се? оно је плаћено. (Пијући) Где има муза.

— То ће ти развеселити срце, ревнем ја.

— А, ти си то Жиле! Шта радиш у кварту?

— Знао сам да си овде па рекох у себи: хоћу да видим Хотову жену и да је частим једну литру.

— Агата, командова Барнол, донеси једну литру.

Агата одмах отрча, као увек, прво у подрум, па из њега винарском трговцу, купи једну литру и донесе, али одвоји из ње три четврта на доли водом.

— Није много крштено, рече Емилија гледајући како ја сипам у њену чашу; видиш, не пенуши, то је добар знак: нићу га и данас.

Ја сам Емилији учинио велико задовољство пустивши јој да окуси грло, али за мене то је само био први корак да задобијем њено поверење; требало је направити је да се *жали* та Хотеова. Чувао сам се прво обазриво да штогод не посумња; прво сам се почео тужити на своју судбину. Кад се човек жали дечијама на несрећу од које и оне пате оне не окленеју ни мало да се с њим здруже; ја сам их видео доста да се уз другу литру гушо у сузама као Магдалене; уз трећу постајао сам као њихов највећи пријатељ; тад се већ више не уздржавају, све што им је лежало на срцу избија, иностаје тренутак да изађе. — Емилија, која је раније већ била пила доста, убрао нам свој тањи због своје сурвишице и неверства Хотеног.

— Ах, тај Хото; Свиња једна! Он заслужује да има жену! Да те изневери због Фелисите! Међу нама речено Фелисита је један гад и кад бих ја имао да бирам, ево кажем ти, ти би имала прекућеће.

— Дакле, и Жиле ми се смеје! удахну она. Узми плоу. Знам ја да је Фелисита лепша од мене, али, ако писам као она племенита, иман имам добро срце; ти си то видео кад сам му носила пазар (хлеб) у Тарђању; тад је и он могао видети да ли сам *штедна* (добра).

— Доиста ти си се бринула за њега, ја сам сведок.

— Зар писам ја, Жиле, чинила за њега све? А он неблагодарник!. Погледите му ни нарас... Јесам ја над год била друкчија?.. Он нема шта да захери моме младожу; ни законита жена, која би била венчана и све, не би му чинила више.

— Тамам! не би му она чинила ни толико.

— И не би. Он и не зна како сам се бринула о деци док је он био потпајсет месеци у *бајбоку* [затвору]; ја сам радила без њега. То је врлина! Нек нађе још једну такву! Ја сам се лишавала свега то не зна нико; кад бих причала трајало би дуго. Да је сачувао оне паре што их је потрошио код Барнол куд би му био крај! Нек се само тога сети, алш...

— Иман право; ниx му не би могла Фелисита дати.

— Фелисита! Она би му само могла помагати у трошењу. Али, он ју више воли!.. удахну Емилија; нови чашу и опет удахну. Јеси ли их видео заједно, кажи ми искрено?

— Јест, да ти кажем; све сте ви брбљивице.

— На часну реч! Закуњем се пепелом мога покојног оца!

Овај Хомерове паран употребљавају свештенице њужичке Венере! Одалле је дошао? незнам. Да се њерна какве праље закуне пепелом своје мајке, иде, — али пепелом свога оца!.. Ова реч казује читаву монографију. Кад је изговара жена која рачуна да је часна она је увек њено предсказање, и, ма какве било њено одело и стање, човек јој, без бојазни да ће се преварити, може рећи: *знам те лепа мајко.* Ова заклетва увек ми је изгледала смешна и никад није предамном изговорена а да нисам добио ножу за смејалем.

— Смеј се, смеј се, рече ми Емилија; мислиш да је то смешно? Тути.. од њега нема никаквог добра; он не верује ни у шта... Ја бих била најсрећа незналица под небом... Закињем се у оно што ми је најдражије на свету, у живот мога детета, у које се не заклињем никад; нека ме спаљу све несреће ако ну будем казала.

За време овога разговора паша се литра неколико пута обнављаше, а што се више пило Пепелона Хотова постајаше све нестрпљивија и упорнаше ме да ће чувати тајну.

— Дакле, Жиле, кад ти ја обећавам... он неће знати ништа.

Лепо, казаћу ти шта је у ствари, али чувај се да не *изједеш мамац* (да не наиђаш), иначе ја ћу те убити; Хото је мој пријатељ, разумеш ли?

— Ништа се не брини.., што се мени каже то је чу, као папопано рече она показујући руком груди.

— Добро. Вечерас сам био у Јелисејским Пољима, видео сам твога мужа и Фелиситу; прво су се нешто препирали она му пребацивање што те је примио у свој стан у улици Сен-Пјед-о-Беа. Он је се закињао да то није истина и да се с тобом више не састаје. Појмићеш над сам био с њима да сам морао потврђивати оно што је он говорио. После су се измирили и по речима из њиног разговора разумео сам да је Хото од јуче на ноћ до данас био са Фелиситом у стану на тргу Пале Роајал.

— Е то није, јер је био са *пријатељима.*

— Са Кизеном, Бисетром и Лиоанном? то ми је сам Хото причао.

— Како! он ти је сам то казао? а мени је међутим забранио да ти о томе говорим; сто какав је, а после, ако му се што деси он ће грдити мене.

— Не бој се нећу ја никад наудити пријатељима; и ако сам њима нам ја још осећања.

— Јесте, али ипак није велики канцеларију него казнени завод.

— Па ипак, био у канцеларији или не, ја сам поштен човек и ако морам нешто да правим неправилне нећу бар Хото-у.

— Имаш право, јагње моје, али треба ићи и пријателе издати; него, рећи ти мени куд је мој муж са оном отишао.

— Баш хоћеш да знаш? Отишли да спавају код Бисетра; незнам тачну адресу, нисам их питао.

— Дакле, код Бисетра! добро, добро... Идем да их узнемирим.

— Идем и ја с тобом; да ли Бисетр далеко станује?

— Знаш улицу Бон-Пи?

— Знам.

— Ту, код Бахпре, на четвртом спрату Ах, буди сигуран да ћу је розвашити! Да ли имаш какву банкарупу да јој пишарам лице?

— Немам.

— Свеједно, имам ја кључ... а, виђење они сад...

— Слушај, пису они главиње купуса... Није зго но да се ти пеђеш ако они нису тамо... Ти мени верујеш, пусти мене... Пошеђу се; ако останем знаћеш шта то значи: да сам напио тице.

— Сасвим, то си се добро сетио; треба бити обазрив да се џабе не диже ларма.

Дођосмо у улицу Бон-Пи; уђем. Пошто сам се уверио да је Бисетр на логалу братом се Емилији, нојој вино и жубомора беху помутили мозак.

— Баш немамо среће; Отишли са Бисетром и његовом женом на вечеру под Линоа, рекнашо сам се ја: Линоа станује, али ми нису умели рећи.

Можда нису хтели, али то није ништа, баш ништа; ја знам где Линоа станује; код његове мајке. Пођи и ти, ти га и потражи да се не би што посумљало.

— Ти ћеш ме тако вући до сутра.

— Лепо, Бога ми! ти ме одбијаш!.. ах, молим те, не остављај ме. нећеш са кајати... пољубићу те.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

К. *Bertrand о забави у затвору.* Затвореници проводе време као и остали људи. Раде. Али многима ће се учинити чудновато, кад се каже, да се затвореници такође и одмарају недељом као и остали грађани. У свима земљама где се хтело уредити казнене заводе, управе су имале пред собом овај тежак задатак: чиме треба да се заниша за време дугог недељног дана становништво казненог завода. Добра страна модерног затвора састоји се у томе, што је он у исто доба и васпитни и репресивни. Много је тражити од затвореника, да ради и недељом као и остали радним данима. У месту да се затворник подигне, он би се бацио у назад; уместо да му се улије поштовање природног закона, религиозног и грађанског, он би се подржавао у непоштовању закона; у месту да се прилагоди друштвеним правилима и редовном тону живота, он би се од тога одстрањао све више и више. Затвор, да би одговорио своме циљу, не треба да је у супротности са тренутним обичајима и нормалним током живота. Ако се не може из основа изменити васпитање једнога човека, није немогуће на долу му показати оно што ће га можда довести у животу спасти, а то је: да треба стално радити преко недеље, а одмор нако седмога дана. — Одмор недељом потребније је у затвору него иначе, а то долази усled једнообразности живота затворенпкове.

Признавање недеље у казненом заводу је дакле филозофска потреба, којом се доприноси и поштовању слободе савести. Тиме се у затворенику подржава осећај о достојанству човека. Али недељни дан не треба оставити лењствовању. Лењствовање је, напротив у затвору, мати свију порока. На разне начине се употребљава недеља у затворима. Присуствовање служби Божјој не може да буде наредба за све, јер треба поштовати слободу верског убеђења, а сем тога та служба траје само један мали део дана. Недељом затворени прима посету своје фамилије, пише писма, и чита примљена писма и друге корисне списе и т. п. Један распоред о употреби недељног времена изведен је овако: у 6 сати дизање са спавања, у $6^1/_2$ доручак, у 7 читање, у 8 Божја служба, у 9 излазак на ваздух, у 10 примање посета и кореспонденција, у $10^1/_2$ школа и предавање часова, у $11^1/_2$ ручак, у 12 читање, у 3 мразна поука, у 4 настава, у 5 вечера, у $5^1/_2$ прекрашивање времена, и у 9 спавање. — Библиотека треба да садржи, сабрано жеља израженој на париском конгресу од 1895. године, што је религиозне и моралне, дела поучна, путописе, илустроване публикације, забавне романе. — Међу поље стварије су уводе у казнене заводе, јесу новине и концерти. Концерти за сада нису одомаћени, али то ће бити у будућности, јер музика облагорођава нарави, и с погледом на ту циљ, заиста се оправдава средство. У малим заводима употребљава се свирање или друга механичка музика. Да би затвореници с времена на време имали добре новине у рукама, издаје се по негде нарочити повремени журнали за затворенике. Њима се дозвољава гајење цвећа и тиме се забаве добро утичу на морал јер облагороњавају душу човекову. Затвореницима се дозвољава да се занимају и правим играма, ако оне имају у себи нечега поучног. Да се и ли сувише рано исцрпла игра као средство за одмор, игру треба дозволити у моменту кад је она заиста потребна, а то је што доцније у вече. — Сувишна строгост нечему не служи; она на против појачава отпор. Средина је најбоља. Благост и радост треба да уђу и у затворе кроз решетке и вратнице катанцем затворене. Кад се дозволи, да затвореници обделавају башту, у њих се, мало по мало, буди нешто, што је код њих успавано: интерес за живот пан себе самога. Ваља код затвореника омилети уживање у природи, поступати са њиме као са дететом, да би га направили човеком са здравим васпитањем. Треба га свакој да тражи уживање само где га налазе часни људи, а не у клу. Треба му показати, да задовољења сваки може да нађе чак и само, где се није надао и где он заувима потпуно незавидан положај. — И поред умеравања строгости у казненим заводима, лишење слободе остаће увек за човека, роћеног за слободу, потпуно тешка казна, јер казнени завода никад не могу бити нешто лепо и добро, већ само: гадна потреба.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Суд општине богапске актом № 132, од 25. фебруара ове године упутио је овакво питање:

Закупац утрпше једне општине требао је према условима уговора да положи закупну цену за 1913. годину још у новембру месецу прошло године. Међу тим он није да положи новац наведени, да му је законом продужен рок за плаћање. Пита се: да ли он има право на продужење рока плаћања и може ли сада одређи за ову годину држаље утрпше под закуп?

Одговор:

По члану 1. у вези са чланом 3. закона о продужењу рокова плаћања по обавезама из грађанског, трговачког и меничног законика, рокови плаћања за све уговорене обавезе из грађанског законика „осим уговора о закупу — кирији кад је случај да закупац није употребљен за војну службу", продужени су од дана мобилизације војске. — Код обавеза плаћања из грађанског законика закон разликује уговорне обавезе од законских. Код првих т. ј. уговорних продужују се рокови, код законских теку редовни рокови. Уговорне обавезе јесу оне, о којима говори друга одељак друге части грађанског законика. Од онога правила учињен је делом изузетак за уговор о закупу — кирији. Овде ваља разликовати: да ли је закупац војни обвезник или није, па ако јесте, онда се користи овим одлагањем, а у противном не. Законопас пак обвезе плаћања, као обвезе издржавања међу супружника или међу родитеља и децом, као и обвезе из закона о старатељству, морају се и даље о року испуњавати.

Пошто се у § 678. грађанског закона прави разлика између реч кирије и реч закупа, то ваља признати, да члан 1. поменута закона није довољно јасан у речима „осим уговора о закупу — кирији.." Ако је законодавац хтео рећи, да ће се, у овом случају (кад је закупац на војној дужности) уговорено плаћање по уговору о закупу, уколико реч закупа у ширем смислу, одложити онда није требало употребити после паузе реч „кирије", јер та реч са употребљеном паузом може бити тумачена тако, да је законодавац хтео, да одлагање плаћања не буде једнако под уговора о кирији. кад се кирајџија не налази на војној дужности; да је законодавац хтео, да се изузетак односи и на случај плаћања по уговору закупа у ужем смислу и по уговору о кирији, могло би се рећи, употребио би израз „осим уговора о закупу и кирије.." — Правилник за извршење поменутога закона није протумачио изложену нејасност, што се види из тачке 5. Правилника. — Ми смо мишљења, да је законодавац имао намеру једино код уговора о кирији да одстрани продужење рокова плаћања, кад закупац није у војсци, а не код свих уговора о закупу у ширем смислу, и сматрамо, да лице у питању означено не мора о року уговорене да плати закупну цену (пошто се и утрпна уподобљава њима, кад је реч о употреби тих добара). — Пошто дотично лице није хтело о уговореном року да плати закупну цену, општински муномоћник треба да га опомене надлежном суду (ако општинска власт сматра да закупац није у праву), на ће суд расправити спорно питање и закон протумачити у конкретном случају.

— Ако судска власт буде тога мишљења, да се на сваку пруту закупа (и на кирију и на закуп у ужем смислу) примењује продужење рокова плаћања, само у случају кад је закупац на војној обвези, онда је закупац дужан за одмах платн закупну цену. — претпостављајући да он није на војној дужности као војни обвезник.

Што се тиче одрицања уговора о закупу ту важе прописи из главе XXV. грађанског закона и у опште наређења о уговорним односима.

* * *

Деловођа општине драговачке актом од 31. јануара ове године упутио је овакво питање:

Председник овог суда рефератом је отпужио једно лице, што је осечено општинско дрво, које се налазило на земљиштем општинским земљу, повредило и од овог извесни део дрва одцело своју кућу за употребу. Исцељењем овога дела утврђена је преступна кривица оштећеног лица, јер је и оно на своме сасуђају признало дело. Суд је по извршеном исцељењу наиао, да овде постоји дело из члана 116. закона о шумама, и с тога је кривица преследом својом казнио са тридесет динара новчане казне у корист општинске касе и др. По изјављеној жалби првостепени суд је решењем својим поништио пресуду суда општинског, напашши да овде не постоји дело из члана 116. закона о шумама. Пита се: какво дело овде може да постоји? Да ли је то дело из члана 113. закона о шумама?

Одговор:

Кад ко положи или одсече гране са необореног дрвета у шуми у намери, да их противзаконо присвоји, накнадиће вредност и платиће по члану 113. закона о шумама двоструку предност тога предмета на ime казне. А по члану 116. закона о шумама казни се новчано од 2 до 50 динара онај, који повреди осечена дрва или друге шумске производе, ограду, шипаџ, обалу, насип, мост, преласа, водовод, јаз, канал, рибњак, пут, водиник, точило или ма какву напрану за сечење, краду или изношење дрва и грађе, путоказе, табле, знаке за море остојања или ма какве друге знаке у интересу чувања и обделавања шума, или који растуре сложена дрва. — Према томе престављено дело не може се квалификовати као кривица из члана 113. или из члана 116. закона о шумама са оних разлога: дела из члана 113. и 116. закона о шумама, као шумске кривице, могу се учинити само *у шуми и на шумском земљишту*, јер шумске кривице (изузимајући административне шумске кривице) јесу: 1. краће дрва и осталих шумских производа извршене у шуми, 2. повреде тих ствари у шуми, и 3. недопуштене радње у шуми и на шумском земљишту; дело из члана

113. закона о шумама преставља крађу, али крађу са необореног дрвета (што овде није случај); дело из члана 116. закона о шумама, преставља повреду шуме и шумских производа (што такође овде није случај, јер су делови дрвета одвећи — украдени); па како престављено дело у опште није извршено у шуми и на шумском земљишту те у овом случају и не може бити речи о примени прописа из члана 113. или 116. закона о шумама. — Пошто је престављено дело учињено на зиратном општинском имању и пошто се оно састоји у кварењу општинског одсеченог дрвета и у противзаконом присвајању једног дела дрвета, — то се овде може говорити једино о поништају туђе ствари и о крађи, која се дела нажалазују по прописима из кривичног закона с погледом на предност ствари.

К.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Један случај примене § 471. грађ. суд. поступка.

Суд општине града Београда за обезбеду дуга у 130 дин. колико је Н. Н. земљоделац из села З. имао плаћати написном лицу по пресуди судској — одобрио је тражену забрану на две краве и једна кола.

Дужник Н. Н. обратио се општинском суду и тражио да се поште скине и стока му врати пошто је он земљоделац и друге стоке нема, за доказ чега поднео је и уверење дотичног општ. суда.

Суд општине града Београда нашао да прописе § 471. тач. 4. грађ. суд. пост. штити земљоделцу само једну краву, па је решењем својим скинуо пошне с' једне краве и кола.

Ово решење одобрио је Министар Унутрашњих Дела против кога је Н. Н. изјавио жалбу Државном Савету наводећи, да он од стоке има само ове две краве, да са њима оре, кулучи, и рабција, ко су му давале, оне волови. Главно је, вели, овде то, да он друге стоке нема, већ да ове праве преке у кола и да му ове служе у место волова, те као такве не могу бити ни узете у пошне.

Државни Савет нашао је, да је решење Министрово на закону основано.

Одлука од 5 марта 1913. Бр. 575.

Државни Савет није надлежан да разсматра одлуке којима се на основу § 4-а полиц. уредбе неко ставља под полицијски надзор.

Да би се спречило учествање крађе, суд и одбор општине Р. на основу § 4-а полицијске уредбе донели су одлуку да се поред осталих сумњивих лица и Н. Н. стави под полицијски надзор.

Противу ове одлуке Н. Н. изјавио је жалбу среској власти која је нашла да је одлука суда и одбора правилна па ју је на основу §§ 15 и 16 полицијске уредбе одобрала.

Ово решење среске власти одобрио је и Министар Унутрашњих Дела на основу § 10 Устројства центр. државне власти.

По изјављеној жалби Државни Савет нашао је да у овом случају не постоји административан спор у смислу прописа чл. 48 саветског пословника, па је жалбу одбацио као неналежној власти поднесену.

Одлука од 5 марта 1913 г. бр. 580.

К. И. Б.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОНОВНЕ ПОТЕРЕ

Мојсило Станојевић, осуђеник београдског казненог завода, чију слику износимо, побегао је још 1. јула 1911. год., па ни до данас није ухваћен.

Родом је из Стапића, стар 21 год., средњег раста, очиву жућкасто-зелених, косе смеђе, лица широког, обрва густих.

Акт Управе београдског казненог завода Бр. 4060.

Живан — Живојин — Милијановић, осуђеник београдског казненог завода, чију слику износимо, побегао је још 1. септембра 1911. год. па ни до данас није ухваћен.

Родом је из Заглиже, среза посавског, округа београдског, стар је 20 год., средњег стаса, очиву угастих, косе смеђе; од особених знакова има на десној слепоочници белегу од шкрофула.

Акт Управе београдског казненог завода Бр. 5044.

Петар Павловић, осуђеник београдског казненог завода, чију слику износимо, побегао је још 5. октобра 1911. год. па ни до данас није ухваћен.

Родом је из Заглиже, стар је 64 год., средњег раста, сувоњав, проседих брковa и косе, крупних угастих очиву, црних обрва, густих и дугачких; од особених знакова има: испод средине леве обрве брадавицу величине кукурузног зрна.

Акт Управе београдског казненог завода Бр. 5781.

Светозар В. Живковић, осуђеник пиротског казненог завода, чију слику износимо, побегао је још 13. јануара 1910. год., па ни до данас није ухваћен.

Родом је из Градишта, среза белопаланачког, стар 26 год., средњег раста, црне косе и брковa.

од особених знакова има: на левом образу има седам белега од опекотине.

Депеша вишког пазарног завода Бр. 180.

ПОТЕРЕ

Павле Мандић, земљак из Плоче жандарм је убиство и покушај убиства, па је побегао.

Стар је 32 год., раста средњег, косе и брнова плавих, очију зелених; говори брзо; од одела има пантаоне од полувуненог и капут од шајца: на глави шубару а на ногама опанке.

Досељеник је из Црне Горе, а радио је по другима и најдаљима утеклим по унутрашњости и по Бугарској.

Депеша начелника среза јабланичког Бр. 2621.

Драгутин Филиповић, бравкарски радник, притвореник Управе варошн Београда, а који одговора за неке дела краће, побегао је.

Мирјан Петровић, земљак, родом из Крнјева, који је решењем зајечарског окруж. суда стављен под поротни суд и притвор због неке дела краће, побегао је из Зајечарске Окружне Болнице, где је био упућен на посматрање.

Стар је 18 година, висока раста, округлих образа плаве сувоњав, косе прне, очију црних; има говори гласно у зеваљу.

Од одела има на себи: чакшире и гуњ од црног сукна, на глави белу шубару.

Акт зајечарског првостепеног суда Бр. 1015.

Боривоје-Бора Живковић, ошт. варошн је опљачкао крађу, па је побегао.

Стар је 14 год., малецког раста, црнопуљаст, на челу има посекотину, кад говори зацмиче; од одела има рекао исцепану, шубару и опанке.

Депеша начелника округа врањског Бр. 1426.

Родом је из Градишта, стар 26 год., средњег стаса, омањ, ситних плавих очију, плавих свежих брнова, добро развијен; од одела има црн капут а на глави браон качкету.

Акт Управе варошн Београда Бр. 3594.

КРАЂА СТОКЕ

Непознати лопови украли су Јовану Радовићу, из Богошине, једну кобилу, стару 7 год., зађа копита крива, без ронаша и других знакова.

Непознати лопови украли су Лапчанку Ђеферану, једно жаребе, старо 1 год., дорастасто, без ронаша.

Депеша начелника среза бољевачког Бр. 2234.

МАНГУП СТОКА

У варошн Ћуприји ухваћено је једно мангуп женско ждребе, матиро годину дана, длаке дорастасто, без ронаша.

Акт начелства округа моравског Бр. 1818.

УХВАЋЕН

Михаило Букашиновић, огњењик београдског казненог завода, чију смо потерницу изнели у 11 броју „Полиц. Гласника" за ову годину.

Акт Управе београдског казненог завода Бр. 966.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Александар Ђорђевић, каменорезачки радник, убијен је 24. фебруара ове године у Топчидеру.

Стар 32 год., средње раста, плав, брнова плавих средње величине — бликих података нема.

Како се истрагом није могло утврдити одакле је погинуо Александар, и да ли има у општ каквих рођака, да би се могла узети тужба против његовог убице, то се скреће пажња свима полицијским и општинским властима да његову родбину потраже и известе да се најближи сродник у законом одређеном року пријави Управи града Београда с позивом на Бр. 6887.

НА ЗНАЊЕ

Комплети „Полицијског Гласника" за 1906. 1907. 1908. 1909. 1910. 1911 и 1912 год., у елегантном тврдом повезу, могу се добити у уредништву по цену од 20 динара за једну годину. Комплети у меком повезу за ове исте године могу се добити по цену од 15 дин. за једну год., или сви укупно за 80 динара.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИХ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу фебруару 1913. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава, Управе града Београда, градских и срески судова, у току месеца фебруара 1913. год. извршено је у Србији:

1. **Убистава**	25
2. **Детоубиства**	5
3. **Нехотичних убистава**	8
4. **Покушаја убистава**	12
5. **Разбојништава**	11
6. **Силовања**	2
7. **Тешких телесних повреда**	12
8. **Паљевина**	60
9. **Опасних крађа**	157
10. **Злонамерних поништаја туђих ствари**	10[1].

Од изложених дела пронађено је:

Убистава	24 или	96·0%
Детоубиства	1 „	20·0%
Нехотичних убистава	8 „	100·0%
Покушаја убистава	11 „	91·6%
Разбојништава	11 „	100·0%
Силовања	2 „	100·0%
Тешких тел. повреда	12 „	100·0%
Паљевина	9 „	15·0%
Опасних крађа	65 „	41·4%
Злонамер. поништаја туђих ствари	5 „	50·0%

Највећи број **убистава** извршен је *затвореним оружјем* (**14**), затим *оштрим оружјем* (**8**), и *тупим* (**3**).

[1]) У месецу фебруару 1912. године дела је овако било:

1. Убистава	35
2. Детоубиства	2
3. Нехотичн. убистава	3
4. Покушаја убистава	37
5. Разбојништава	5
6. Силовања	2
7. Тешких телесн. повреда	19
8. Паљевина	88
9. Опасних крађа	119
10. Злонамерних поништ. туђих ствари	17

Узроци њиховом извршењу леже: у *међусобној свађи* за **9** случајева, у *освети* за **6**, у *користољубљу* за **4**, у *нужној одбрани* за **3**, у *љубомори* за **2**, и за **1** случај) узрок је непознат.

Посматрана према местима у којима су извршена изложена убиства, јављају се: у варошн Београду **2**, у срезу драгачевском **2** и по **1** у срезовима: колубарском округа ваљевског, подгорском, мачванском, јадранском, лесковачком, гружанском, ключком, пореч ком деспотовачком (непронађено), беличком, сврљишком, нишком, лужничком, млавском, моравском округа пожаревачког, звишком, таковском, подунавском, загласном, ужичком и жичком.

Детоубиства извршена су по **1** у срезовима: посавско-тамнавском, љубићском (непронађено), зајечарском (непронађено), и у варошима Прокупљу (непронађено) и Београду (непронађено).

Нехотична убиства извршена су: у срезу јасеничком округа смедеревског **2**, и по **1** срезовима: неготинском, беличком, ресавском, моравском округа нишког, звишком и у вароши Пироту.

Покушаји убистава извршени су: у срезу тамнавском **2** и по **1** у срезовима: лесковачком, крајинском, расинском, деспотовачком (непронађен), алексиначком, сврљишком, нишком, хомољском, бољевачком и добричком.

Сва ова дела извршена су међином у међусобној свађи и осв. те.

Разбојништва су извршена: у срезу бољевачком **2**, у срезу добричком **2**, у срезу драгачевском **2** и по **1** у срезовима: грочанском, левачком, беличком, љубићском и у вароши Београду.

Силовања су извршена по **1** у срезовима: тамнавском и расинском.

Тешке телесне повреде извршене су у срезу нишком **2** и по **1** у срезовима: колубарском округа ваљевског, неготинском, трстеничком, расинском, јадранском, качеронском, орашком и у варошима Крагујевцу, Нишу и Београду.

Паљевине су извршене: у срезу ресавском **5**, у срезу нишком **4**, у срезу зајечарском **4**, у срезу грочанском **3** (1 пронађена), у срезу алексиначком **3** (1 пронађена), у срезу јадранском **3** (2 пронађена), у срезу подунавском **3**, у срезу колубарском округа београдског **2**, у срезу лесковачком **2** (1 пронађена), у срезу крагујевачком **2**, у срезу деспотовачком **2**, у срезу сврљишком **2**, у срезу баљевом **2**, у срезу звишком **2** (1 пронађена), у срезу тимочком **2**, у срезу заглавском **2**, у срезу добричком **2** (1 пронађена), у срезу азатиборском **2** и по **1** у срезовима: јасеничком округа крагујевачког, левачком, беличком (пронађена); параћинском, поречерском, посаво-тамнавском, млавском, пожаревачком, таковском, студеничком (пронађена) и драгачевском.

Вредност свих оних паљевина износи око **72.200** динара.

Опасне крађе извршене су: у вароши Београду **11** (2 пронађене), у срезу расинском **9** (4 пронађене), у срезу азбуковачком **9** (5 пронађене), у срезу тамнавском **7** (3 пронађене), у срезу нишком **6** (2 пронађене), у срезу зајечарском **6** (2 пронађене), у срезу ресавском **5** (1 пронађена), у вароши Нишу **5** (1 пронађена), у срезу поцерском **5** (2 пронађене), у срезу јадранском **5**, у срезу љубићском **5** (4 пронађене), у срезу грочанском **4** (1 пронађена), у срезу крагујевачком **4** (2 пронађене), у срезу левачком **4** (2 пронађене), у срезу тимочком **4** (2 пронађене), у срезу колубарском округа београдског **3** (1 пронађена), у срезу јасеничком **3** (1 пронађена), у вароши Крагујевцу **3** (1 пронађена), у срезу расинском **3**, у срезу пожешком **3** (две пронађене), у срезу посавском округа београдског **2**, у вароши Неготину **2** (1 пронађена) у срезу трстеничком **2**, у срезу жупском **2** (обе пронађене), у срезу деспотовачком **2**, у срезу белопаланачком **2** (1 пронађена), у срезу посаво-тамнавском **2**, у срезу рађевском **2**, у срезу мачванском **2** (обе пронађене), у срезу моравском округа пожаревачког **2** (обе пронађене), у срезу голубинском **2**, у срезу пожаревачком **2**, у срезу таковском **2** и по **1** у срезовима: врачарском (пронађена), посавском округа ваљевског (пронађена), колубарском округа ваљев-

ског, масуричком, пољаничком (пронађена), јабланичком, јасеничком округа крагујевачког (пронађена), грузанском (пронађена), неготинском (пронађена) поречком, брзопаланачком, рамнашком, темнићском, парачинском (пронађена) бањском (пронађена), алексиначком (пронађена), дунајачком (пронађена), качерском (пронађена), орашном, јасеничком округа смедеревског (пронађена), косаничком (пронађена), рачанском, црногорском, ибарском (пронађена), драгачевском (пронађена), и у варошима: Ваљеву (пронађена), Крушевцу (пронађена), и Ћуприји.

Вредност свих ових краја износи око **19.600** динара.

Злонамерних оштећења туђих ствари било је: у срезу расинском **2** (оба пронађена), и по **1** у срезовима: колубарском округа београдског, пронађен, тамнавском (пронађен), крагујевачком (пронађен), жупском, нишком, посаво-тамнавском, зајечарском и добричком.

Вредност свих уништених ствари износи око **800** динара.

Поред изложених дела у току месеца фебруара 1913., извршено је у Србији и **18 самоубистава** и то: у вароши Београду **3**, и по **1** у срезовима: посавском округа ваљевског, тамнавском, јасеничком округа крагујевачког, поцерском, деспотовачком, параћинском, алексиначком, забубуваћком, качерском, зајечарском, вожданском, жичком и у варошима: Крагујевцу, Крушевцу и Нишу.

Највећи број **самоубистава** извршен је ватреним оружјем **7**, вешањем **5**, дављењем у води **3**, оштрим оруђем **2** и тровањем **1**.

Узроци њиховом извршењу леже: у душевном растројству за **5** случајева, у болести за **3**, у страху од казне за **1**, у љубави за **1**, у чистољубљу за **1** и за **7** случајева узроци су непознати.

Покушаји самоубистава извршени су у вароши Београду **3** (2 ватреним оружјем а 1 дављењем у води; чистољубље, љубав и непознат).

Општи преглед до сад изложених дела означак је:

Текући број	О К Р У З И	Убиства	Детоубистви	Нехотична убиства	Покушаји убистава	Разбојништва	Силовања	Теже телесне повреде	Паљевине	Опасне крађе	Злонамерна оштећења туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубистава
1	Округ београдски	—	—	—	—	1	—	—	3	10	1	—	—
2	„ ваљевски	1	—	—	2	—	1	1	—	10	1	2	—
3	„ крајински	1	—	—	1	—	—	—	2	6	—	—	—
4	„ крагујевачки	1	—	—	—	—	—	1	5	9	1	2	—
5	„ крајински	2	—	1	1	—	—	1	—	5	—	—	—
6	„ крушевачки	—	—	—	1	—	1	2	—	15	3	2	—
7	„ моравски	2	—	2	1	2	—	—	10	14	—	2	—
8	„ нишки	2	—	1	3	—	—	3	11	13	1	2	—
9	„ пиротски	1	—	1	—	—	—	—	—	3	—	—	—
10	„ подрински	—	1	—	—	—	—	1	5	25	1	1	—
11	„ пожаревачки	3	—	1	1	—	—	—	4	9	—	—	—
12	„ руднички	1	1	—	—	1	—	1	1	8	—	1	—
13	„ смедеревски	1	—	2	—	—	—	1	3	2	—	—	—
14	„ тимочки	1	1	—	1	2	—	—	8	10	1	1	—
15	„ топлички	—	1	—	1	2	—	—	2	1	1	—	—
16	„ ужички	1	—	—	—	—	—	—	2	4	—	1	—
17	„ чачански	3	—	—	—	2	—	—	2	7	—	1	—
18	Управа града Београда	3	1	—	—	1	—	1	—	11	—	3	3
	Свега:	25	5	8	12	11	2	12	60	157	10	18	3

На канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 24. марта 1913. године АБр. 393, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАБАВНИ ЛОКАЛИ

У Београду и по неким варошима и варошицама наше Отаџбине постоје забавни локали т. зв. „кафе-шантани", у којима се српска омладина и здравственo и морално упропашћивала, само за то, што се није водило рачуна ни о особама, које су представљали и извођачи забава, ни о локалима, у којима су се приређивале забаве. Скоро сви досадашњи „забавни локали" били су, махом, по згралама, које нипошто нису одговарале ни грађевинским, ни хигијенским захтевима данашњег времена. Изузетак од овога, варошто у Београду, можда би учинили највише две до три зграде: али, строго узевши, ни оне не би могле одговорити чисто техничко — уметничким захтевима, какви се траже у осталоме свету.

Досадашњи „кафе-шантани" стајали су у опреци са Законом о Народном Позоришту у Београду (од 27. маја 1911. год., одштампаним у бр. 117. „Српских Новина") и са Уредбом о Народном Позоришту (од 15. јуна 1911. год., одштампаном у бр. 134. „Српских Новина"): они нити су гајили уметност, нити су се придржавали уметничких и националних обзира, које налажу поменути закон и уредба. Према њима, не може постојати никакав „забавни локал", у коме би се смеле приређивати сталне позоришне представе.

Ако је икада полицијска власт својом дужношћу, у потпуном смислу речи, била позвана да се стара о одржавању јавнога морала и, нарочито, народнога здравља, онда јој се та прилика указује данас.

После толиких жртава на бојноме пољу за ослобођење потлачене наше браће на Балкану, у болницама и по војничким местима становања — од непријатељског оружја и опаких заразних болести — број најспособнијех за живот становника обновљене и проширене Краљевине Србије снашли је у великој мери. До душе, наша је земља, освојењем непријатељске земљишта, добила много, бројем повољно становништво; али то становништво, које је, самим природно, врло мало или и нимало, способно за општи, државни живот, треба одмах почети васпитавати и напикавати на то. Познато је да је за васпитавање народних маса прва чинилац — полицијска власт, чија је улога у животу народа и државе од врло велике важности.

И зато, данас треба највећу и најстрожу пажњу обратити на јавни морал који је у непосредној, органској вези са народним здрављем. Данас, над је само један мали део Српског Народа показао толико својих животно — културних особина, тако да је скоро цео свет на основа промењио о њему своје досадашње, скроз погрешно и тенденциозно мишљење, — данас је потребно уложи се свом снагом и радити на уздизању јавнога морала, односно на чувању народнога здравља. Постигнута успех иначе двоструку, скоро подједнако судбоносну предност: унутрашњу и спољашњу.

Познато је свиар да се у великој већини досадашњих „кафе-шантана" — ако не баш у свима — као представљачи и извођачи забава, налазе странци, у већини женског рода, која су, махом, врло сумњивог и здравља и морала. Уз то, зна се да оне нехигијенске и немеродне локале обично посећују публика, која, по инстинкту, много више има склоности неморалу, него културној забави. Према томе, ти локали, уместо да врше своју културну дужност, служе само као расадници неморала и разних болештина.

Нашој Отаџбини, која је приступила остварењу идеала Србинових, потребна је здрава и свесна омладинска снага, јер је неповољна истина да је „мена зана је сегоре зано". И ако полицијска власт благовремено не стане на пут овоме друштвеноме злу; ако ни стане проинсистати

нарочито погодбе под којима се оне „забавни локали“ могу стварати и одржавати, — онда она несвесно почиње узимати на се улогу народнога целата. Јер, после горенаведених наших хигијенских неволја, у Србији, а нарочито у оне крајеве њене, натрпаће сизини „носиоци европске културе“, многи, можда, и с нарочитом тенденцијом, а који ће, у самој ствари бити најпрљи олош у погледу здравственом и моралном, и њихов додир са светом који тек има да се васпитава, биће би одрло кобних последица.

Као једини „забавни локали“ могу остати биоскопска позоришта за чије би се зграде, у погледу хигијенском и грађевинском, имали да пропису нарочити услови. Осим оних биоскопа, који би били стални, и која доста васпитно утичу на публику и разоноћавају је, могло би се, повремено, допустити појединим лицима или друштвима да — у просторијама које, у главном, задовољавају хигијенске и грађевинске погодбе — могу изводити своје вештачке продукције, декламације, концерте и томе слично.

Према свему овоме изнели да је једна од главних животно-националних потреба да се, ма и за један врло кратак период времена, у чистом интересу нарочитога здравља, законским путем забрани даље отварање и одржавање оних и оваквих „забавних локала“. Но ако се у нашем још недовољно развијеном друштвеном животу осећа потреба на правом културном забавом, онда би појединци, са законским допуштењем, могли приступити подизању нарочитих зграда, намењених овоме циљу. Оваквих приватних зграда има у сваком већем граду, у другоме свету.

Бран. Т. Рајић.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ЗАМКЕ

од

Мориса Леблана

(НАСТАВАК)

Доктор Герул, стари сеоски лекар, обожавао је Жану, и одмах према изласку Лупена увиде да су сви ови догађаји јасни данаши неке завере. Врло узбуђен понуди гостопримство своме посетиоцу и задржи га на ручку.

Цео дан су се врло пријатно разговарали, и у вече унутиште се обојица у замак.

Доктор оде у собу болесника, која је била на првом спрату и замоли за дозволу да доведе једног од својих млађих полега, коме је, жељан одмора, имао намеру, да преда на кратко време своју клијентелу.

Узнемирен, Лупен спази Жану Дорсеј, прај постеље њеног оца. Она учини покрет пун изненађења и на знак доктор изађе.

Консултација је присуствовао и Лупен. Господин Дорсеј имао је слабо и жртвано лице услед дуготрајне болести, и очи грозничаво сјаше. Тог се дана нарочито на ране тужно. После свршеног прегледа, он је испитивао доктора са очевидном намером и сваки одговор био је за њега утеха.

Говорио је такође о Жани убеђен да га варају, да је његова кћи избегла сваке опасности. Поврај свег одрицања докторово био је уверивши, и тражио је да се извести полиција, која би пронашла узроке.

Али га његово узбуђење замори и он заспа полако.

У ходнику Лупен задржа доктора.

— Желео би докторе да чујем ваше право мишљење. Верујете ли да болест Г. Дорсеја може бити нарочито названа.

— Како то?

— Претпостављамо да исти непријатељ има интереса да уклони и оца и кћер.

Доктора Геруза ова хипотеза као да пробуди.

— Заиста... заиста... ова се болест по некад појављује сасвим неморално. Тако и парализа ногу, која је готово потпуна, требала би да има за последицу...

Доктор се замисли један моменат и тихо додаде:

— Отров, да... али какав отров. У осталом ја но видим никакви симптом тровања... могло би се претпоставити... Али шта радите..? Што је..?

У том тренутку разговор се водио пред малим салоном на првом спрату где је Жана, користећи се присуством доктороним под оца, хтела да вечера.

Лупен је опази с прата и виде кад принесе устима шољу и попи неколико гутљаја.

У моменту нагло јој праће и ухвати је за руку.

— Шта то пијете?

— Али, одговори она збуњено.... тој... да, тој.

— Ви сте се мало намрштили кад сте пили, зашто?

— Не знам... учинило ми се....

— Учинило вам се?

— Да је ово нешто горак... али је то без сумње услед лека који сам помешали.

— Какав лек?

— Кинајне, које узимам при сваком ручку, по вашој наредби, јел'те докторе?

— Да одговори доктор, али тај лек нема никакви укус, ви то добро знате, Жана, јер га употребљујем вас 15 дана, и сад при пут....

— Истина... прошапута млада девојка, а сад има неки укус... Ах! још ми уста горе.

Доктор проба један гутљај из шоље.

— Ах, ну! викна он и пљуну.

Заиста ни имао право. За то време Лупен је испитивао флашу у коме је био лек и запита.

— Пресо дана где стоји ова флаша?

Али Жана не одговори, већ принесе руку грудима, побледи, укочена погледа, изгледало је да бескрајно пати.

Како ми је рђаво, како ми је рђаво мучине она.

Оба човека односоше је брзо у њену собу и спустише на постељу.

— Потребно је да повратя, рече Лупен.

— Отворите орман, наредн доктор, наћи ћете једну мутљу са земарињама. Нашли сте је? Изваините једну од малих чеви... Да, ту... и сад лајте топле воде... Ено је у чајнику.

Собарица, која је била једино одређена у службу код Жане, дотрча на глас звонцета. Лупен јој објасни да је г-ђици Дорсеј изненада позлело.

Затим се врати у малу трпезарију, прегледа боце и армане, сећу у кујну под изговором да му је доктор наредио да одреди што треба за храну г. Дорсеју и поче неприметно да испитује кувариду, слугу и чувара Бантиста који се храни у замку.

Кад се вратио видје на доктора.

— Како је?

— Она спава.

— Нема опасности?

— Не, срећом попила је свега 2—3 гутљаја. Ви сте је данас но други пут спасли. Анализа ово флаше, све ће нам потврдити.

Анализа је узалудна, докторе, покушај тровања је очевидан.

— Али ко је кривац?

— Не знам. Демон, који овам овим управља познаје изнесно правило у замку. Он иде тамо ано но своју вољи, шета се по парку, преступује запад, спна отров у храну, једном речју ради се и ради као да живи заједно са оном, или још боље са оним, које хоће да уклони.

Ах..? ви изнесено мислите да иста опасност прети и г. Дорсеју?

— Без сумње.

— Онда је вероватно који од послуге. Али то је непојмљиво. Мислите ли?...

— Ја не мислим ништа. Не знам ништа. Све што могу рећи, то је да је ситуација трагична и да се треба бојати још горих догађаја. Сирт је ту докторе, она се приврала преа замак, и тек што се није доченала свога, нога гоне.

— Шта да чинимо?

— Да будемо на опрези, докторе. Под изговором да нас здравље г. Дорсеја узнемирује, хоћи ћемо у овом малом салону. Обе себе, и оца и кћери су ту врај нас. У случају узбуне, сигурни смо да ћемо све чути.

Како су имали једну фотељу на расположењу, договорише се да на њој наизменично спавају.

У стварн Лупен је 2—3 часа спавао, и у сред ноћи не јављајући се свом другу, напусти собу, обиђе замак најбрижљивије и изађе на главну капију.

Око 9 часова дође у Париз на свом мотосиклу. Два његова пријатеља, којима је с пута телеграфисао, очекивали су га. Сва тројица, одвојено, провели су дан у истраживању, за које је Лупен начинио план.

У 6 часова он нагло отпутова и никад можда, нако је после причао, он не стави свој живот на коцку, нако при том повратку, возећи се нечувеном брзином,

магловитог децембарског вечера, где је светлост њеног сеновера једва пробијала помрчину.

Пред капијом, још отвореном он скочи са мотоциклa, уђе у замак и са неколико акорда пође се на први спрат.

У малом салону не беше нико. Без устезања, без куцања, он уђе у Жанину собу.

— Ах! ви сте ту, рече одахнувши, кад угледа Жану и доктора, који су разговарали, седећи једно крај другога.

— Шта је? Има ли шта ново? рече доктор узнемирен што види овога човека, чију је халуцинирност познавао, тако узбуђена.

— Ништа, одговори он, нема ништа ново. А овде?

— Овде још мање. Тек што смо сетили г. Дорсеја. После једног прекрасног дана, ручао је са одличним апетитом. Што се тиче Жане, погледајте је, њој се већ повратила њена лепа, свежа боја.

— Онда треба да отпутујете.

— Да отпутујем! То је немогуће, протестова млада девојка.

— Морате, повика Дупен, и лупи ногом са необичном жестином. Затим се одмах сабрала, извини се и остале 3—4 минута непомичан, ћутао је, Жана и доктор пазили су да га не узнемире.

Најзад рече младој девојци

— Ви ћете сутра отпутовати само на једно две недеље. Одвешћу вас код ове ваше пријатељице у Версај, којој сте писали. Молим вас да припремите све и то још вечерас. Известите послугу. Од своје стране доктор ће известити г. Дорсеја и објаснити му, обавирно, да је овај пут неопходно потребан рад ваше сигурности. У осталом он ће вам се придружити, чим му здравље дозволи. Дакле, то је свршена ствар, јел'те?

— Да, рече она, потпуно под утиском благог али одлучног гласа Лупенова.

— У том случају, рече он, спремајте се брзо и не напуштајте никако вашу собу.

— Али примети млада девојка са извесном дрхтавицом... А ноћас...

— Не бојте се ништа ако буде ма и најмање опасности, ја и доктор смо ту. Ваша врата отворите само на три лака ударца.

Жана зазвони за собарицу. Доктор оде код г. Дорсеја, и за то време се Лупен потајно јелом у малом салону.

— Дакле све је готово, рече Лупен после неког времена, г. Дорсеј није много протестовао. И он налази да је добро, да се Жана мало удали.

М. М. Ј.

(наставиће се)

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Зар да се противим пољупцу? Пустио сам да ме одведе чак у улицу Жокле и ту се појмем на шести спрат, где затекнем Жилоа који ме је само по имену познавао.

— Тражим Хото-а, рекнем му; нисте ли га видели?

— Не, одговори ми он и како беше легао је се братом и пожалим му лаку ноћ.

— Е, ово је несрећа! Чабе сам се ја. Долазили су али су отишли да траже Кафена, који треба да изађе ићће... Где ли сад ставује он?

— По томе какав је он, тешко би било знати, али како он трчи за сунцем сигурна сам да ће његов стан знати девојке на Плас — о — во. Пођимо молим те.

Да не мислиш да обилазим цео Париз? дошкао је, немам времена.

— Молим те, Жиле, не остављај ме, полиција ће ме одмах ухапсити.

Како сам од ове услуге имао користи то ниссам много ни одбијао; пођем са Емилијом на кажање у казину; узимајући у свакој храбрости, ми смо летели месту где сам се надао допунити обавештења која су ми требала. Летели смо; то је мало смело рећи, јер Емилија добро накресала са тешком муком ишаше ногу пред ногу. Али, у волико њен корак постајаше несигурнији у толико је бивала говорљивија и тако ми пададе и најтајније ствари њеног неворника. Од ње сам сазнао све оно што ми је требало о Хоту да знам и имао сам задовољство да се уверим да се ниссам преварио што сам мислио за је био у стању навести лопово које је хтео да изда полицији. У један сат најутра био сам још у истраживању са мојим вођом. Емилија је држаше Хото а а ја Кафена вад нам нека Луја Лаблареа, који сретосмо, рече, да је Кафен био са Емилијом Таве и да ће ноћ провести код под Барноа или под Елоазеве, која је тако исто примала у кућу љубавнике...

— Хвала, девојко, рече Емилија Симоно Лујон, која нам је дала тако драгоцен податак. Да. Бистер је са својом женом, Линоа и Кафен са својима. Хото са Фелиситом. сваки са својом... Питиов! Или нек ми узме живот или ће ју ујести живот;,мени је свеједно да умрем Жиле, не остављај ме; хоћу да их побијем; да, да их побијем!..

За сте врема сва прасне ми немо престајали ићи; најзад ово нас на углу улице Арси.. „Шта ти је, Мели?..“ Чух неки глас који као да долазаше из зида. Према светлости сеновера приметисмо неку жену у положају која потпуно правда ону изреку *мужа злом жена*. Та жена уста и праће нам.

— На то је Мадлона! узвикну Емилија.

— Ах, не говоре ми, ја сам несвојна. Јеси ли видела где Кафена?

— Шта кажеш? Кафена?

— Да, Кафена.

— Она су код Барноа.

Никад није дошкао кад нам нешто да се уради; у осталом и Емилија не беше више за улицу. Уверисмо и дознадосмо да је Кафен дошста ту, али да Хото није долазио. На ту вест г-ђа Хото помисли да ју иде мужа. „Ви помажете правца, викну она Варноли; пратите ми мужа, матора“... Не сећам се сад шараа које она још наброји, али та је пража трајала непрекидно четврт часа а потиривана је чапицама *проклетице* (рашље) која се мешала са пошвареним вином и разбуктавала љубомору. „Хоћеш ли један пут престати са твојом причом? прекиде је Барноа; твој муж! твој муж! У водењици је; ћаво нема га носи! Зар си ми га дала на чување? Красан ти је он! Таквих имам доста... Ти мислиш он је с Кафеном? иде на вид. Пошни се у собу“. Емилија није чекала да јој се два пута каже; оде доиста да види и прати се.

— Сад сам ћаволски задовољна? рече јој Барноа.

— Само је само Кафен.

— Нисам ли ти то казала?

— Где ли је сад? ах где је?

— Ако хоћеш, рекнем јој, одвешћу те само где је.

— Ах, води ме само; учини ми то Жиле, молим то.

— Дајеш је одавде, у хотелу „Енглеска“.

— Мислиш да је само?

— Ја одговарам. Он ће ту провести сат два, причекаће Фелиситу док она сврши свој посао, а одатле њих ће да је траже у улицу Фроа-Манто.

Емилија не сумњаше ни мало у ово што сам ја говорио; не држаше је више место и ко остани ме на миру док ниссам пристао да ћеће у хотел „Енглеска“. Пут ми се учини дуг јер сам био пратилац једне даме чије ми од претпрасти померено средиште равнотеже, сметаше да и сам држим своју равнотежу: али и поред тога пола вукући ја а пола носећи стигнем с њом у улицу Сентоноре, пред врата куће у којој је живела њена своја драгог. Прегледасмо сва одељења; не обзирући се ни мало што узнемиравамо закључене парове у њиховом *часомо*, загледали смо у сваку засебну собу, које су дуж ходника поређане у два реда. Хото не беше ту, а Фелиситиној сувањици удараше било сто пута у минуту, очи јој се издвајаху из дупља, усне јој беху покривене пеном; планаше, пиљаше, била је као епилептичар, као бесомучна; рашчупаваћена, бледа, хвиа некако страшно згрченог и са набрекнутим пратним жилама изгледаше као ова страшни анатомски предмети у којима галванска струја изазива покрете. Страшна последица љубави и какође и љубоморе и вина! Па иша Емилија ме не губљаше ни вида; она се приближаше уз мене и закивљаше ме да је не остављам докле ће наће неизхвалнице, који јој је причинио толико јада. Али, она мени није могла више користити а било је већ доста дуго времена како је вучем, те, желећи да је се отресем, кажем јој, да ће ићи да се тачно известим да ли је се Фелисита вратила, а то је, рекнем, лако, пошто Фелисита станује у једној кући близу.

Емилија неја се могла исхвалити толиким мојим услугама, сматрала је ту поћуду као нов доказ моје резности; изађем а она и не показа жељу да ме прати; и место да извршим поруку за коју сам мољен, дођем у станицу Шато-д'о. где, пошто сам се представио, замолим шефа да је ухапси и да је држи строго одвојену. Нема сумње било ми је непријатно, прибећи овоме свирепом средству; после

свега што је претрпела Емилија је доиста заслуживала бољу судбину, бар за ову ноћ коју је провела у затвору! Пико није нико боље од мене где се њен љубавник налази, али зар ништа није могао да спреми за њене сузе пустим, над га и она сама криви?!

Можда неће бити бескорисно да кажем зашто сам затворио Хото-а. То сам урадио да не би добио времена да спреми одбрану, било уништавајући трагове свога учешћа у крађи, било што би уговорио са полицијом да не буде кажњен. Али зашто је затворена њежна Емилија? Зар се ништа не може учинити да се она врати Барнолу и да у њиховом стану каже штогод из чега би Кавен могао извући користи? Примећује ми се да је она била у таквом стању да није могла ни на ногама стајати; ја то не поричем, али ће се чекатилац сетити да су изнесени „филозофи, посматрајући децу и њихање, дошли до закључка да је човек (ту се разуме и жена) прво било четвороножац; Емилија би се тако исто могла пратити и кад јој се не врати говор уништила би и моје планове.

(наставиће се)

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

О нештачком мишљењу.

На страни је скоро расправљано о овоме:

Кад лекар као експерт у привичној истраги по захтеву истеднаковог да мишљење о душевном стању оболљеног лица, на доцније од тога лекара заинтересована лица траже копију раније датог мишљења, да би је употребили у другој ствари пред судом, — може ли тај лекар издати ту копију свога мишљења? — Извештај, дат власти, припада актима истраге, и лекар није сам њиме нома посла, јер више није његов; једино власт надлна, односно судска, располаже на даље њиме. То је једно мишљење. Друго је мишљење овако: Ако је извештај читан на претресу јавно, или ако је лекар на претресу јавно посведочио што треба, онда би лекар могао доцније и да располаже поменим давањем тога мишљења ради друге ствари. — У случају, да лекара, који је раније дао извештај као експерт у једној ствари неће очевичанац, позове неко као сведока по другој ствари, да би поново своје закључке, треба ли лекар да изда сведочанство? Постоји мишљење, да лекар треба само да назначи, над и пред којом је власћу дао прво свој извештај, а заинтересовани ће надлештовати, да се у новој ствари добави копија од власти, која је била расправљала ствар, по којој је мишљење прво пут дано. — (Р. М.)

* * *

Несретни случајеви. И поред све пажње и предузимања мера предострожности несретни случајеви при радовима јесу врло чести. Тако, у 1911. години број несретних случајева у Француској, појима су се и власти занимале, износи 33088, од кога броја било је 2613 смртоносних случајева, 139 случајева сталног онеспособљавања за рад, и 30336 случаја делимичне неспособности за рад. Услед 2613 смртних несретних случајева остало је 2040 удовиц, 2858 деце без родитеља и 618 родитеља без хранитеља. — Од 33080 случајева несреће при раду пада: 917 на младиће испод 16 година старости, 156 на девојке испод 16 година старости, 30673 на људе старије од 16 година, и 1342 на жене старије од 16 година. — Може се мислити, колико мора да су велико суме, које се издају на пенсије ових несретних радника и њихових породица. Има пак случајева, где радници неверно престављају несретне случајеве при раду, само да би извукли на несавесан начин користи за себе, па шта више и намерно проузрокују себи неке лакше повреде. Али овакве преваре обично не остају обелодањене, и тада судови изричу строге казне кривцима, стављајући их у затвор годину-две дана.

* * *

Смртна казна. Још једнако се води дискусија о томе, да ли треба задржати или избацити смртну казну. Ово ће питање још дуго остати на дневном реду. Конгрес немачких правника, који је одржан у Венецији, изјаснио се, после дискусије, која је трајала више дана, за одржање смртне казне. Било је 470 гласова за смртну казну, а 424 гласа против ове казне.

* * *

Позоришта представа у казненом заводу. По неке управе казнених завода дозвољавају, да се осуђеницима с времена на време приреде и позоришне представе. Разуме се, да се оне представо дају у самим казненим заводима. Велика уметница Сара Бернар недавно је у једном заводу играла пред хиљаду и десет стотина осуђеника комад „Божићна ноћ". За време од пола сата, колико је трајала трајала, осуђенице су набављали, да се налазе међу заводске зидине, — и ако су они били распоређени по хелијама тако, да су из њелија могли видети једино припремено подигнуту бину. У прави редовима било је неколико убица, који су се ако и остали гледаоци смејали и плакали према току представе. На крају представе један је осуђеник у име свију гледалаца заблагодарио уметници на њихов и неличини њене уметности.

* * *

Ненормална деца. Мало нас времена дели од доба, када се озбиљно почело мислити о ненормалности деце. Некада се није правила разлика између нормалних и ненормалних, и, изузимајући луде, сматрали је сваки као потпуно одговорно биће. За тим се удаљио у једну крајност, па је сматрано, да ненормално биће није подложно утицају васпитавања, и да га с тога треба склонити у неки азил. У новије време, од пре петнајест година, посвећена је нарочита пажња на ненормалне особе и на могућност, да васпитавање целисходно утиче на те особе приступало се нарочитој студији ненормалне деце, како би се васпитањем у детињству отклонили утицаји ненормалности, које је доцније све теже и теже отклањати. На овоме раде данас подједнако и педагоги и лекари и социолози и правници. — Питање о постојању са ненормалном децом и о њиховом васпитавању јесте врло важно. Ненормалну децу скупљају у нарочите заводе; али много је боље наћи други систем, који би дозволио, да једно ненормално дете не буде у блнзини друге ненормалне деце, и да има нарочити надзор и нарочите односе друштвене и породичне, који су тако важни у васпитном погледу; ненормалној деци могу се наћи места код појединих породица или у нарочитим колонијама. Ту децу треба слати у школе нарочито организоване. Ове школе могу бити уз обичне постојеће школе или са свим одвојене. Како ненормално дете треба да има нарочиту наставу и како треба сва пажња да се обрати на такву децу, — боље је да ове школе буду са свим одвојене. Примећује се, да ове нарочите школе за ненормалну децу стварају непотпуно расположење код родитеља, јер се деца из таквих школе сматрају као нешто друго него што су остала деца; међу тим, кад се постара, да таква школа одржи добар глас и да не буде много говора око ње и њених посетилаца, онда ће свакојако отпасти и моменута замерка, јер деца изашавши из те школе, не зна-ју ни по чему бити назначена за децу, којој остала не би била равна. На избор наставног особља треба нарочито пазити; ту треба да је један лекар, који ће знати шта сваком детету треба да постане као нормално дете. Ненормално дете свакојако је прс свега потребно да се обучи у ручним радовима и за самостално занимање, него да се баш теоријским студијама; с тога нала програм удесити према задатку школе. — (R. D. P.)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Суд општинске добросељичке актом № 243. од 28. фебруара ове године упутио је овакво питање:

Деловодња општинска био је про неколико година благајник општински, па како је у рачунима неисправан био и учинио злоупотребе, то је окривљен под надзорне власти због тих злоупотреба. У томе је отишао у рат. Пита се: треба ли њега разрешити од деловодне дужности и отпустити, пошто је као благајник неисправан био?

Одговор:

Пошто овај деловођа није осуђен због злоупотребе, која би била злочин, преступ или иступ учињен на користољубља, већ је само окривљен, то према члану 114. закона о општинама он не мора бити уклоњен са дужности општинског деловође. Општински одбор, ако има каквих нарочитих разлога, може, али не мора, овог деловођу отпустити из службе. Ли треба

пренаглити, и у обзир треба узети и то, што је ово лице неспособности чинило много раније и то у спољсну благајника а не деловоља општине, и што се сада налази у рату.

* * *

Суд општине драженачке актом бр. 1344, од 4. фебруара ове године упутио је овакво питање:

Банка је тражила забрану на плату деловоља општинског суда за обезбеђу меничног дуга и привостепени суд решењем својим је одобрио забрану на једну четвртину плате деловоља и јуна месеца прошле године наредио благајцу општинског суда, да сваког месеца обуставља једну четвртину плате. Пита се, да ли закон о мораторијуму одлаже и наплаћање плате деловоља општинском, и да ли треба и сада обуставити деловоју једну четвртину плате?

Одговор:

Забране се одлажу према члану 1. закона о продужењу рокова плаћања по обавезама из грађанског, трговачког и меничког законика. Према тачки 9. Правилника за извршење овога закона, судови имају да донесу потребна решења по забранама, које су тражене код судова пре 17. септембра прошле године; решења по забранама одобрених после 16. септембра прошле године судови ће сами огласити за уништена, а ако су и удостоверана, ове ће се вратити у правилне стање до новог рока; по тражењу поних забрана судова неће доносити никакве одлуке, већ ће их заводити у наречити протокол, поред завођења у деловодни протокол, и решити их о продуженом року. С обзиром на ове прописе усвојена је оваква пракса, са којом је сагласан и Државни Савет као највиша административни суд: кад је решење о забрани на плату донето пре 17. септембра прошле године, плата се обуставља у одређеном делу сваког месеца без погледа на закон о продужењу рокова. — Пошто је у означеном случају забрана одобрена решењем пре доношења поменутог закона, то општински суд треба сваког месеца једну четвртину плате деловоље да задржава за обезбеду потраживаног као гласи решење о остављеној забрани. — Остатак плате треба издавати деловоља, јер се на плаћања јавно-правне природе не односи закон о продужењу рокова. — Да би се општински суд определио, може ли повернону сада издавати узабрањени део плате, треба да узме у оцену: надлежност или ненадлежност своју за извршење; постојање осудног решења пре или после 16. септембра прошле године; почетно извршење пре или после 16. септембра прошле године; и прошле из трећег става тачке 8. Правилника за извршење закона о продужењу рокова.

* * *

Деловоља општине мало-сугубинске актом од 4. фебруара ове године упутио је овакво питање:

Један председник суседне општине, сада у ратном стању, учинио је смену своја деловоља на овај начин: досадањег деловоља као неспособном за војну службу уважио је останку, а узео за деловоју једног војног обвезника и тиме му учинио, да не иде у војну команду користећи се правилима за ослобођење од војне службе. Пита се: да ли је правилна оваква радња председникова?

Одговор:

Кад је деловоља општински дао оставку на то звање, останку му је могао уважити једино општински одбор према другом стану члана 113. закона о општинама. Према томе председник општински није могао сам доносити решење о уважењу оставке деловоља општинског суда. Тако исто председник општински не може ни поставити новог деловоља, јер је за то надлежан општински одбор, а председник чини само предлог општинском одбору о томе. Не може се претпостављати, да ће општински одбор примати за деловоју једно лице само у томе циљу, да оно не врши своје војне дужности. Тим самим пак, што одбор изабере за деловоју лице, које је војни обвезник, није то лице ослобођено од служења у војсци све док надлежна војна власт о томе не донесе своју одлуку према наређењима из правила о ослобођењу од позива на војну службу. Ако то лице својевољно, па и и по захтеву општинске власти, изостане од војне дужности, одговараће кривично.

* * *

Писар општине ошљанске упутио је питање овакве садржине:

Један трговац има своју радњу протоколисану по закону; одмах после огласа мобилизације он је отишао у своју команду, а код куће остано жену и малолетног сина, који су наставили да раде у дућану. Пита се: могу ли ови укућани овако радити, кад фирма не гласи на њихово име?

Одговор:

Од трговца, који оде у рат, не може се захтевати, да он своју радњу затвори. Он, уз помоћ својих укућана, има право да продужи радњу. Његови укућани раде, тргују не у име своје већ у име отсутног сопственика радње. Ови укућани који помажу трговцу, не сматрају се ни као помоћно особље по закону о радњама, јер помоћно особље је оно, које ради у циљу изучавања неке врсте рада или у циљу заједе (члан 46. закона о радњама).

* * *

Суд општине гулијанске актом № 104, од 29 јануара ове године упутио је овакво питање:

Буџет ове општине за 1912. годину утврдио је општински суд са одбором на 80% општинског прираза, колико је и збор одобрио, док међутим Министар Финансија при одобравању истог буџета повећао је исти прираз од 80 на 86% с тога што је долаза у буџет расхода и плата општинском благајнику од 240 динара на годину, која није била предвиђена; али општински деловоља вршио је и врши и дужност општинског благајника без нарочите награде за вршење благајничке дужности. Пита се: пошто нема потребе за надавање плате благајнику, сме ли се општински прираз разрезати и купити по стопи од 80% а не се мора скупити по стопи од 86% непосредног пореза?

Одговор:

У општински буџет се морају уносити кредити за плате општинских службеника (члан 129. закона о општинама). Кад у некој општини нема нет стотина правих гласача, за благајника општинског може одбор изабрати, поред редовне дужности, председника општинског суда, кмета, одборника или кога општинског службеника; ако се општински часник или службеник, изабрат за благајника, неће да прими тога посла, онда општински одбор бира нарочито лице за благајника члан 112. закона о општинама. Уз то свака општина, која има више од пет стотина правих гласача, мора имати нарочито лице за благајника. — Ако поменута општина има преко нет стотина правих гласача, она мора имати своја нарочитог благајника, и с тога је добро урађено што је у буџету додата позиција расхода на плату благајника а уз то повећана стопа општинског прираза; и ако је деловоља пристао да баспаштво врши дужност благајничку опет је добро урађено што је буџетом предвиђен расход на благајничку плату, јер, према наређењу на члана 112. закона о општинама, као пропису јавно-правног карактера, с погледом на § 13. грађанског законика, поменути деловоља може у свако доба отказати услугу да буде и општински благајник, и онда ће општина бити принуђена, а на то је може принудити и надзорна власт по званичној дужности, да приступи избору нарочитог благајника, зашта јој је потребан кредит. — На случај, да општина нема нет стотина правих гласача, опет је добро, што је плата благајнику предвиђена буџетом, јер у току године може наступити потреба да деловоља више не буде и благајник, а за подмирење те потреба зала плата одобрен кредита. — Прирез општински се мора покупити онако како је одобрен т.ј. 76% непосредне пореза — члан 5. закона о окружним, среским и општинским буџетима — а неупотребљени приходи преносе се као готовина општинска; прирез на дугу остаје као потраживање општинско. — Овакво стање преноси се и на 1913. годину, ако буџет општински за ову годину не буде израђен и одобрен.

К.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Надлежност власти за расматрање одлука о наплати претплате за „Српске Новине".

Управа Државне Штампарије проставила је среској полицијској власти да извесне каземље нису платили претплату за „Српске Новине" из ранијих го-

дина, ма да им је лист уредно слат, објашњујући, да су они по неки пут новине враћали уредништву са изјавом, да их неће примати.

Пошто је обавеза тих каседија доказана књигама и актима Државне Штампарије, то је среска власт на основу поменуте Уредбе и на основу тачке 4. § 465. грађанског судског поступка решила, да се дугујућа претплата од тих каседија ефикасним путем, ако они сами новац не положе.

Заинтересована лица по овоме предмету, која су била незадовољна решењем среског начелника, најавила су жалбу начелству округом, које се упустило у расматрање оваквог предмета и решењем својим одобрило одлуку среске власти. Поводом изјављене жалбе против решења окружног начелства, начелство је акта са жалбом и ова бе-лешем решењем послало Министарству Унутрашњих дела на расматрање. Али као је Министарство Унутрашњих дела одржало надлежност своју за расматрање и решавање по овоме предмету и предмет упутило Министарству Просвете и Црквених Послова, сматрајући да је ово надлежно за рад по овакиим предметима, што Управа Државне Штампарије и уредништво Српских Новина потпада под Министарство Просвете и Црквених Послова (члан 1. закона о уређењу Министарства Просвете и Црквених Послова), што уредбу „Представљење Народној Скупштини Спасовској о државу српски новина и објављењу уредба земаљски посредством поста“ од 30. маја 1837. године имају да извршују власти под управом Министарства Просвете и Црквених Послова, и што извршна, полицијска, власт, доносећи своје решење по овоме предмету (о осуде, а не о извршењу осуде), примењује у првом реду поменуту уредбу о државу Српских Новина, која се примењује и с погледом на тачку 4. § 465. грађанског судског поступка (— полицијске власти у недостатку парочитих органа власти за специјалне пословне врше и те специјалне управне послове, али свакојако под управом Министара, који би требали за те послове, према њиховој природи, да се старају, а не искључно под управом Министра Унутрашњих дела —), и како ни Министарство Просвете није хтело да се огласи за надлежно, — то је на основу тачке 7. члана 144. Устава, тачке 7. члана 5. закона о уређењу Државног Савета и члана 32. закона о пословном реду у Државном Савету изашват код Државног Савета сукоб о надлежности. Министарство Просвете је било мишљења, да је за решење надлежно Министарство Унутрашњих дела, јер је решење, противу кога је жалба била изјављена, донето од стране полицијске власти.

Поводом овог покренутог спора о надлежности за расматрање предмета по изјалти претплате Српских Новина, Државни Савет је под № 340./13. донео одлуку, да је за расправу оваквог предмета надлежан Министар Унутрашњих дела, и то са ових разлога: питање о извршењу наплате дуга расправља се по прописима главе XVIII. закоиика о поступку судском у грађанским парницама; на како су решења полицијске власти основана на пропису тачке 4. § 465. грађанског судског поступка, то по овим прописима а с погледом и на § 28. закона о Устројству Централно Државне Управе за расматрање је надлежан Министар Унутрашњих дела.

А.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОНОВНЕ ПОТЕРЕ

Станимир Милутиновић, кочијер, осуђени пиштоц казненог завода, чију слику новносимо, побегао је још 5 октобра 1911 год., па ни до данас није ухваћен.

Родом је из Книћанина, стар 30 год., средњег стаса, косе плаве, образа пуних.

Депеша Управе пиштоц казненог завода Бр. 3106.

Филип Никић — Николић, осуђени пиштоц казненог завода, чију слику новносимо, побегао је још 28. јула 1912 год., па ипак до данас није ухваћен.

Милан Станојевић, осуђени пиштоц каз-

пиштоц завода, чију слику новносимо, побегао је још 5. јула 1912 год., па ни до данас није ухваћен.

Родом је из Брусница, среза и округа крајинског стар 28 год., средњег стаса, очију плавих, косе и бркова смеђих; од особених знакова има: плавељ величине шшеничног зрна, за 2 см.,

ког. то је од стране начелства округа тополичког од 31. јула 1912 год., Бр. 7126. поован да се у законом року пријави надлежној полицијској власти, на како то није учинио оглашен је за хајдука, и на до данас није ухваћен.

Родом је из Косанче, среза поморавског, стар 37 год., стаса висока, очију усахло жутих, косе плаве; од особених знакова има: на лопатици десне руке белу флеку неправилна облика величине 3/3·5 см. и 4 см. испод врховца лопата стране спољна; плавељ величине пшеничног зрна за 2·5 испод десне јагодице и за 3·5 у десно од десне подбрве; белегу од посекотине врата врпца, правца вертикална, величине 1 см., на средини левог браха; горњу усну расечену и плавељ малог величине пшеничног зрна на средини леве вилице.

Депеша Управе пиштоц казненог завода Бр. 2018.

7·5 см., испод десне сисе; жмуљеж величине кукурузног зрна, за 14 см., испод леве сисе и за 14 см., у лево од медијане; белегу од рана

Депеша Управе београдског казненог завода Бр. 1110.

величине $3.^5/_1$ за 11 см., нешто ниже и за 9 см., у десно од њега.

Депеша казненог завода Бр. 2040.

ПОТЕРЕ

Поти Николић, земљак из Дучевца, одговара за извесно кривично дело.

Стар је 53 године, средњег раста, очију грозастих, округлих лица, нос правилан, брчкав проседих; у сељачком оделу.

Депеша начелника среза лужничког Бр. 1922.

Ђорђе Шашић, пенкерски палча, родом из Крушевца, напустио је кућу два златна прстена, Малутину Стошићу, па је побегао.

Стар је 20 година, висока раста, у опште плав, одело носи час грађанско час војничко.

Депеша градског и среског суда Крушевац 1399.

Сима Николић — Пацић, Стеван и Јован Динић и Петроније Стевановић. — Динић, окривљени су да су ноћу између 19. и 20. октобра 1912 год., обили врата на другу Вељоа Јел. Ђокића, из Јелашинце и одвели су слеђеће ствари: 20 комада пошуља памучних, 4 комада прегаче, 20 сукања ткани, 1 сукно од куповног лана, 1 женско либаде, 1 јелече од сомота 12 пари ткanина, 12 пари женских чарапа, 10 пари мушких чарапа, 11 комада прегаача вешених, 20 комада белих пешкира, 6 комада јелека, један јелек од сукна са гајтаном, 1 шубару, 1 пар рукавица, 2 покривача, 10 чарама, 1 повеју жуту и 50 метара платна.

Акт начелника среза тимочког Бр. 1235.

Обрад Божидаревић, осуђеник београдског казненог завода побегао је.

Родом је из Зајечара, стар 25 година, раста средњег, кратка чела, црномањаст, нос брз хол, брзо говори и лицем мало на бутарски. Раније је био шпицлер.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Једно непознато лице пријавило се 18 августа 1912 год., румунском конзулату у Дрезди, и молило је за повчану помоћ да би могао даље отпутовати у своју домовину. Пријавио је да му је име **Шарл Петреску**, и износио је једно упросле Румунске Конзулате у Хелзингфорсу, којим се тврди, да је исти пријавом пронашао брода „Отеа“ своје имање изгубио.

Исто тако, мало доцније неки **Карл Далиј**уо, који се представљао као кашетан пловаре је 13. новембра 1912 год., од руског „генерал-конзулата“ добио у Франкфурту на Мајни 500 маraка. Он је причао, да је са описком једрилицом „Уома“ претрпео бродолом у Балтику Аландске, и да се сама са 23 лица са брода врађе у непознату. Варалиђ је у овом случају показало једно лажно писмо „Вице Конзулата руског у Аленди“ на коме је био потпис „Ширино Свеи“.

Па како се истражом утврдило да је те преваре вршило једно исто лице; од прилике старо 40 година, омиљен, црне или утасите боје косе, у говору улара гласом као да је морезновац, и како постоји сумња да ће и даље правити преваре на сличан начин, то се обраћа пажња на њега, а у исто време изношено верзи слог лажног конзулатског писма који гласи у преводу:

„Ја доле потписати тврдим, да је низот (прилог) Шарл Петреску, рођен 24 децембра 1857 год. у Сулини, подавин румунски претрпео бродолом на једрилици „Стеа“ 22. јула 1912 год., којом је пређником изгубио свој пртљаг и своје имање.

Петреску је дакле дужан да иде у Бриндиз, да свој положај регулише и нађе другу нову лађу.“

Хелзингфорс 24 јула 1917.

П. Л. Румунски Конзул.

(М. П.).

Акт Антропометријске - Полиц. Одељења Бр. 376.

МАНГУП СТОКА

У атару општине глибовачке украдена је једна кобила омиља: длаке је зелене, а на десном буту има белу белегу

Депеша начелника среза јагодинског округа смедеревског Бр. 1041.

ТРАЖЕ СЕ

Трајко Пешић, из Поповца, отишао је пре 15 дана од своје куће, па ни до данас се није вратио.

Стар је 18 година, плав у опште, браон мањих плавих, и на десном образу испод јагодице има ману младеж; у оделу сељачком.

Депеша начелника среза јабланичког Бр. 3282.

Нестор син Гавше Миића, из Белог Поља отпутовао је од своје куће још 25 фебруара, па ни до данас се није вратио.

Стаса је средњег; од одела има на себи чакшире сукнене и гуњ.

Депеша начелника среза тимочког Бр. 1870.

Димитрије син Миноја Ђорђевића, из Црквина среза ресавског, пре 14 дана отишао је неизвно где па ни до данас се није јавио.

Стар је 18 година, средњег стаса, у лесно осно мало разрок; одело има на себи сељачко сукнено а на глави пажу шајкачу.

Акт Антропометријско - Полиц. - Одељења Бр. 375.

Димитрије Секаровић, из Сиопља, отсутствује је неизвно где од своје куће, па ни до данас се није вратио.

Стар је 19 год., средњег раста, у лицу смеђ, косав; од одела има на себи жуте хлаче и димеин капут жут са штрафтама, на ногама ципеле а на глави жути фелцани шешир.

Димитрије има довољну налату од стране надлештва у Сиопљу, којом му се дозвољава пут, под Бр. 1006.

Депеша начелника округа сиопљанског Бр. 2955.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Коста Н. из среза пчињског, свиа пол пољи Ниље Трнавуша, напастала живео је 21. тек. м-ца два жедебља у шетњу и у путу му утекли. Једно жребе старо 2 године, женско, зове се „Мара“, длаке затворено дорастасте, на челу цветасто. Друго је такође женско, зове се „Голубица“ длаке отворено дорастасте. Скреће се пажња свима полицијским и општинским властима за траженье нојница и жребади.

Депеша начелника среза алексиначког Бр. 7682.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије Уредник А. Ј. Куманановић.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се плаћа у напред, и то најмање за пола године, код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Појединн бројеви „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ не продају се. Рукописи се не враћају

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Петра I. на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се др. Бранку Затлоукалу, контрактуалном лекару среза тршавског, уважи оставка, коју је поднео на државну службу.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела 26. марта 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се др. Милан Крстић, лекар среза космајског округа београдског, на основу § 69 тачке 2 закона о чиновницима грађанског реда, стави у стање покоја с пензијом, која му према годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 28. матра 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, постављен је:

за полицијског писара друге класе Управе варошн Београда Драгишу Ст. Видаковића, — који је Указом од 14. децембра 1912. год. стављен на расположење Врховној Команди и разрешен од дужности полицијског писара Управе варошн Београда.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 28. марта 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Радмило Стојановић, полицијски писар треће класе управе варошн Београда, на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда, отпусти из државне службе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 28. марта 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Светолик М. Княжевић, полицијски пистар треће класе начелства округа врањског, — који је Указом од 15. јануара ове године стављен на расположење Врховној Команди и разрешен од дужности полицијског писара начелства округа врањског, — на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда отпусти из државне службе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 28. марта 1913. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО

ПО

ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

Какво је и колико сада то издржање у Док је удовац у задрузи, она ће продужити, у погледу свога издржања, онај живот који је водила и пре смрти свога мужа, и то је живот којим живе и остале удате жене у задрузи: ни сво неће искали да, у том погледу, влада једнакост међу онима који живе у кући задружној. Без обзира, дакле, на то, колики је део покојнога удовичиног мужа у имовини задружној, она ће добијати у задрузи животне потребе и намирење као и друго задружне жене: онако исто као што и величина дела који један задругар има у заједничким добрима нема утицаја на количину његовога трошка у задружној кући. Док друга постеји, задружно имање се сматра, у овом обзиру, као власништво задружне целине и не води се рачуна о томе колико коме од задругара у том имању припада: сва лица у задрузи, и мушка и женска, раде у корист задруге према својим физичким и умним моћима, добављају, за то, оволико колико им задруга може да да.

Осим права на издржавање, удовица у задрузи има још једно право, а то је право на удомљење. Само, питање је ово: на кога пада терет удомљења, да ли на целу задругу или на онај део задружнога имања на коме удовица има уживан? Да приметимо, најпре, да, код неокосне куће, удовица нема права на удомљење из заоставштине мужевљеве. Ова солуција, да удовица нема права на удомљење, оснива се, мислимо, нарочито на тој конзидерацији да, иако је и морално и правично да удовица ужива имање онога чија је жена била и чије име још носи, не би било ни једно ни друго да се удовица преудаје, да напушта име и успомену свога мужа на рачун и помоћу онога што јој је он иво уживан оставио.

Ми мислимо да терет удомљења удове пада на целу задругу а не на део њеног мужа у задружној имовини, онако исто као што и њено издржавање пада на задругу а не на заоставштину мужа јој. Најпре по§-у 524. Грађ. Зак., задруга је дужна удовицу и удомити, а, затим, било би, као што смо мало час видели, неморално да се удовици даје удомљење из заоставштине њеног мужа. У кратко, положај удовице у задрузи је исти као и положај деповке: и једну и другу има задруга да издржава и удоми. Отуда, задруга неби, од наследника мужа удовичиног, могла тражити никакву накнаду за удомљење удовице, као што се ни она не би могла,

за своје удовољење, обратити томе наследнику већ целој задрузи.[4])

Законодавац говори нарочито о удовољењу удовице стога што је његова намера била да се задруга постара да се удовица, разуме се ако је у годинама да се још предузати може, удови, а та намера објашњава се и самим моралним обавезама. Да приметимо да на удовољење удовица има право и онда, ако се је она евентички предавала, само ако није на задругу опремљена. О томе има и једна одлука Опште седнице Касационога Суда од 2. Јануара 1890., бр. 4829.[5] Разуме се да само она удова има право на удовољење која има и право на издржање, а то је удова чији је муж био члан дотичне задруге, који је, дакле, не само био са осталим задругарима сродник и са њима заједно живео, већ који је, осим тога, имао и удела у задружној имовини.

Овде се поставља сада оно питање: какве је гаранције дао законодавац удови и девојчама за њихово право издржања и удовољења?

Да умесно прво случај удовице која, по §. 523. Грађ. Зак., има на заоставштини свога мужа удовичин уништак. Прво питање које се ту поставља ово је: да ли удовица у задрузи, у колико је реч о њеном уништку, има право дебље онако исто као и удовица у иновионој кући за коју §. 414. Грађ. Зак. вели да има право одељити се, ако се не би могла сложити на ужинању мушкељских добара са децом мушком или женском, или са родитељима његовим или браћом и сестрама?

Код овога питања мишљења су подељена. По нашим писцима, а на ime по А. Јовановићу[6]) и А. Ђорђевићу,[7]) удова у задрузи нема право одвојити онај део мужевљеве заоставштине на којем има право удовичнога уништка. А на примедбу да право удовичнога уништка може бити изузорно, ако јој се дебба не допусти, за случај да задругари њој чине живот у задрузи немогућним, Г. А. Јовановић одговара да се тада удови мора признати право на издржавање у новцу на задруге. Само, додаје Г. Јовановић, пошто удова у задрузи, и поред удовичнога уништка, има за дужност да у задрузи ради, то би се, у таквом случају, удовичко издржавање морало свести, по моју вештачке оцене, због тога што задруга туђи услед одласка удове из задруге која, на тај начин неће у задрузи више приносићевати. Г. Јовановић наподи у смислу мишљења да удова нема права на дебу задруге и једну пресуду Ваљевскога Првостеп. Суда од 23. Октобра 1872. год. бр. 24.642., којом је удова добила право на издржавање у новцу ван задруге пошто је доказан био рђав живот између ње и задругара, а деца су и даље остала на деду очевине.

Противно овом мишљењу да удова нема права на дебу имамо једну одлуку опште седнице Касационога Суда од 17. Децембра 1894. год. (бр. 9.973.), наведена код Г. А. Јовановића, у поменутој књизи (стр. 104. и 105.) којом је удови признато право на дебу, и на основу том допуштено јој да једну половину дела умрлога задругара, њенога мужа, издвоји као да на њој могла вршити своје право уништка, а друга половина остала је у задрузи ради издржавања малолетног детета, наследника. Дакле удова је овде добила дебом право уништка у натури а не у новцу.

Живојин М. Перић.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

3. Ако би слуга непослушан или иначе рђавог владања био, или би се о укућанима свађао, гнаду, газдарицу и остале срчао и псовао, или би челад домаћу разаратностима којекаквим учио, или би руку на господара и газдарицу хитао, у колико то не би проглашло у ред других већма казнимих дела".

а) *Радња* се састоји дакле у *рђавом владању, свађању с укућанима, вређање газде газдарице и осталих укућана, учењу домаће челади разаратностима или дизању руке на газду или газдарицу од стране слуге.*

б) Ако би се која од напеденик радња појављивала према оногностима нао канно привичнио дело, онда би иступ из § 355. т. 3. био конеумиран овим привичним делом, т.], постојало би само ово привично дело. Иступ на § 355. т. 3. надаино би се дакле према њему у односу супсидиаритета [„§ 355. т. 3. у колико то не проглашло у ред других већма казнених дела"]. Тако вређање је увек теже привично дело, бива упреда преступна или иступна, те га је законодавац само услед непознање увек у § 355. т. 3.

в) *Крштај.* — В. IV 2.

г) „У свима овим случајевима, вели се у § 352. ал. 3, која се односи на сва три иступа из овог §, стоји господару на вољи таквог слугу по надржавању каши опет и себи узети или отпустити".

VIII. *Иступ из 457 к. з.* — „*Газда, који слугу свог за петнаест дана, од како га је погодио, полицајној власти не пријави, да се казни, вели се у овом §, у новцу до три до шест цванцика.*

1. *Радња* се састоји дакле у *непријави слуге полицајској власти у року од петнаест дана, од како га је погодио.*

а) Пријава треба наравно да је учињена код надлежне полицајске власти.

б) Рок од петнаест дана почиње, да тече од дана, кад је слуга ступио у службу, а не од дана, кад је уговор закључен, јер према чл. 9. Правила о односима слугу и њихових газда од 22. септембра 1904. год. обавеза на пријаву почиње тек од дана ступања у службу.

Према чл. 17. прав. о односима слугу и газда, слуга је дужан, да достани власти за непријаву. За ово недостављање прописана је иста казна као и против газде за непријаву слуге.

2. Овај иступ је *свршен*, чим је протекао рок од петнаест дана. Он дакле није трајно привично дело. Према томе и рок застарелости почиње одмах да тече[8]).

3. *Кривац.* — В. IV 2.

IX. *§ 356 к. з.* — *Овај § гласи:* „*Што год је у предидућим изразитима о слугама казано, разуме се и о женскима, које служе*"[9]). — В. V. 1.

X. *Истуни из 456 б и. г.* — „*Ближа определења, вели се у овом §, и ове оне мере, које имају предидуће овим законом или у колико би се потребно, да се тачније биле и савршеније уреде у опште одмоси и служба слугу, слушкиња и њихових газда, као и оних, који буду као посредници стално и ванре набављали слуге и слушкиње, пропасће Министар Унутрашних Дела.*

Кривице учињене против ових правила, казниће се до 30 дана затвора или 150 динара".

Ово је дакле један *бланкетни* параграф. Иступи, за које је у њему прописана казна, и који су у њему наговештени у најопштијим цртама, предвиђени су у *Правилима о односима слугу и њихових газда од 22. септембра 1904. год.* издатим од Министра Унутрашних Дела на основу §-а 356 б к. з. Та су иступи:

---

[1]) У овом смислу и одлука Опште седнице Касационог Суда од 11. Јануара 1890. год., Бр. 4810/89., забележена код Г. Николића, оп. сіт., стр. 136.

[2]) Опште је ова одлука забележена код А. Јовановића, оп. сіт., стр. 92., прим. под 1., док, међутим, код Г. Николића, оп. сіт., стр. 136., нашао сам ову забелешку: „Право на удовољење има по § 571. Грађ. Зак. запосели је обилази задруге, и на задруги која терет заказивања испуњена са обилази, над са њено испуњење односе. — О. о. б. Октобра, 1889. год., Бр. 2698. — О. о. 11. јануара, 1890. год., Бр. 1622/48.".

[3]) Историјско: разлитак о овом *Јавору*, стр. 92. и 104. Образложено т. 414. Грађ. Зак. од 6. Јуна 1853. ВК 139 (Збор. III. 541.) вели А. Јовановић (пр. сіт., стр. 104.), вала сматрите такође да удова у задрузи има права на ужинање мушкељског дела појединаца са којеном заједно заоставштине, ако не и право на дебу у том делу ако своје издржање. Тад би се то право признало задругиним удовама, онда би потпуно сами стрпа преступ нашим задругама".

[4]) *Неслодов* право, стр. 152.: „Удовица није заоста сама трпити дебу задруге иновине ради питалења дела мушкељског те да она сама њиме управља и ужива га. То би било очигледно противно јасној законској одредби да задружно имање одржи увек у заједници. Ни те тешке законодавци прати и сами застарелости, супсидиозношћу задружног имања, да се због мало њихових узрока (в. пр. новаде) *мало* (в. напоред. решење 12. јуна 1854. г. В. К 278. неког §. 496.). Сматрајући много мање дозунта удовице за *дебу* задруге грађ.".

[5]) К. С. 1910. Бр. 4461 узима погрешно, да је овај иступ трајно привично дело („Иступна привична из § 356. зван К. С. ту, на ime као газда слугу з. претпоставе дома да прајена у службу на увиме, ни и после тога ова дан ако ће пропустите то учинити. (сете трајна кривица"). За то је погрешно и погоно чињење о почетку рока застарелости, из ако: да застарелост из дело из § 356 к. з. почиње тећи од дана, кад је газда слугу остуштао, јер та дела нису никакви уништи и ако та је утврђено, ако по протеку прописаног рока, ова застарелост почиње од дана таквог одлашења уништ". *В. Урошевић* 304.

[6]) „Овом параграфу, вели *Пенић* (836), дало је повода, што су се неки, као из је власт ухватила да њиме по стајаћем пропису, из уколику, наговарати почеше, да овом свом о слугама говоре, а ни е и одушевљава".

[7]) „Овом параграфу, вели *Пенић* (836), дало је повода, што су се неки, као из је власт ухватила да њиме по стајаћем пропису, из уколику, наговарати почеше, да овом свом о слугама говоре, а ни е и одушевљава".

1. Чл. 13: „... Ако се утврди, да је неко намерно упропастио неприју, што је у њој била рђава оцена ранијих година, онда ће се у њу уносити и ти подаци, прибеле их на регистра, поред казне, која се иначе у смислу чл. 31 ових правила".

Чл. 18: „Ко наговара слугу да не ступа у поготовну службу, казниће се по овим Правилима... Али ако ову пријаву учини посредник за набављање слугу и службе, поред казне одузеће се на губитак каучије у корист санитетског фонда и забраниће му се рада посредничка".

3. Чл. 26: „Кад се слуга намерно понаша тако, да би газду натерао, да га пре времена отпусти, по службе и оцени окоштности казниће се по овим Правилима".

4. Чл. 27: „Ако би се свађало, да жена са у кући, где слуги, прима мушка лица и с овима бауд проводи, казниће се по тач. 6 § 362 Казн. Законика; а ако прима љубавника или ако у опште слуга прима у кућу друга лица, било мушка било женска, без знања и одобрења газде казниће се по овим Правилима".

5. Чл. 30: „Слуга је дужан, да све своје исправе бриљавно чува. Ко по уговору или исправи ирља, брише, цепа, казниће се по овим Правилима, у колико које лице не би за учињено дело одговарало по тач. 4 § 342 Казн. Законика".

а) У § 342 т. 4 прописана је казна за мрљање, брисање и кварење у исправи од стране „бећара", т.ј. слуге. Према томе по Правилима на основу чл. 30 имају се казнити само женске, а од слугу само они, који врше ово радње по уговору а не по служитељској исправи, пошто се у т. 4 § 342 говори о мрљању и т. д. служитељска исправа.

б) Потребно је наравно и овде као и за ступ на § 342 т. 4, да присваћивање у исправи није толико, да се појављује као фалсификовање на § 150 ал. 2 к. з.

6. Чл. 31: „Ко своје исправе с рђавим сведоџбама намерно уништи или сакрије, казниће се по овим Правилима; а ако је намерно дата рђава сведоџба, млађе се може користити правом, које му даје чл. 42 ових Правила".

7. Чл. 34: „Наједан газда не може држати слугу у служби без исправе и поресне књижице, и биће кажњен, ако у овом случају није поступио по чл. 4, 9 и 13 ових Правила".

9. Чл. 42: „Биће кажњен и дужан накнадити штету у висини једномесечне плате газда, који намерно да слуги рђаву сведоџбу".

9. Чл. 43: „Ако је престанак уговора на основу закона и ових Правила, на газда неће свом слуги да да отпуст и исправе, власт ће га поред казне принудити, да исправе преда, а сама ће у исправи или на уговору записати: колико је времена служио, и уколе, са кога отпуст она издаје".

У чл. 44 прописана је казна предвиђена у § 356 б к. з. „Ко се огреши, нели се ту, о ова Правила, казниће се по § 356 б Казн. Зак. до тридесет дана затвора или новчано до сто педесет динара."

За остало иступе у овим Правилима има се казнити по одговарајућим одредбама Казненог Законика, на које под тих иступа упућују Правила.

Код свију горе поменутих иступа наравно није потребна виност за појам приказа.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ЗАМКЕ

од

Мориса Леблана

(СВРШЕТАК)

Они се обојица повукоше и изађоше на замка.

Пред капијом Лупен дозва чувара.

— Ви можете затворити пријатељу, а ако будемо потребни г. Доресју, нека нас одмах позове.

Два часа избише на прави у Монертису. Прво облази низ којих се трешутно појављивао месец, гомилали су се на хоризонту.

Оба човека прешоше једну стотину пораки.

Већ су дошли до села, кад Лупен ухвати за руку свога помагача.

Па!

— Шта је? упита доктор.

— Ако су моји рачуни тачни, и ако се не преварим од почетка до краја у овој авери, прогонори пригушено Лупен, онда ове ће ноћи госпођица Доресј бити убијена.

— Шта кажете, пребледевши, упита доктор, ... на зашто смо онде долазили.

Једино зато да злочинац, који из приправа прати сваки наш покрет, не промени свој план, већ да га изврши не онда кад ви хоће, већ кад ја одредим.

— Ми ћемо се дакле вратити у замак?

— Да, али сваки засебно.

— И то одмах, зар не?

Слушајте ме докторе, рече Лупен озбиљно, и не губимо времена у празном разговору. Пре свега морамо заварати свог врага. Зато идите право куће и не појављујте се све док не будете сигурни, да на вас нико не мотри. Онда пођите зопо дуж зида око замка, све до малих врата од воњалка. Ево вам и кључ. Кад на приведен сату откуца једанаести час, отворите их полако и упутите се право са терасе ка замку. Пети прозор рђаво се затвара, ви имате само да прескочите балкон. Кад дођете до собе госпођице Доресј, забраните врата и не мичите се.

Дакле, разумете ли, не ничите се ни једно ни друго, па ма шта се догодило.

Приметио сам да госпођица Доресј остаиља отворен прозор на својој соби за тоалету, јел'те?

— Да, на то сам је ја навикао.

— Там ће со пући упући злочинац.

— А, ви?

— И ја ћу истим путем доћи.

— Ви знате који је тај бедник?

Лупен се замисли на онда одговори:

— Не... не знам... али ћу брзо сазнати. Само вас преклињем да будете хладнокрвни, без повреда и без речи, ма шта да се деси.

— Обећавам вам.

— И још нешто више, дајте ми часну реч.

— Дајем вам часну реч.

Доктор оде. Лупен се попе на једну оближњу узвишицу одакле је могао видети прозоре на прном и другом спрату замка. Већина је била осветљена.

Чекао је прилично дуго. Једна по једна се светлост гасила. Тада се унути у противном правцу од докторова пута т. ј. ноће десно дуж зида, до груне дрвећа, где је у очи тог дана био сакривао свој моторџик.

Изби 11 часова. Он сачека време, које је доктору требало да пређе ноћњак и уђе у замак.

— Дакле, рече он, са ове стране је све у реду. Сад нам Лупене. Непријатељ неће оклевати да одигра свој последњи адут, до краја, ја морам бити ту.

Он и овога пута прибуче грану поноћу канала, дохвати се зида и попе се на дрво. У том трепутку осврну, Учини му се да нешто шушиу. И збила он угледа једну сенку, која се кретала доле испод њега на тридесет метара дањине.

— Врага, рече он, пропао сам, непријатељ је спремно ударац. Један мишићен се врах појави. Лупен јасно виде да човек пиша. Хтео је да скочи на земљу и окрете се. У том моменту чу пуцањ, осети удар у груди, онесвза гњевно, и скотрља се са гране на грану пао мртав.

* * *

Међутим доктор Герул по упуству Лупена, прескочи пиицу пагог прозора и упути се полако, на врховима прстиџу према спрату. Кад дође пред Жанину собу пакуда тихо три пута уђе и закључа врата.

— Лепи, на твоју постељу, рече, полако младој девојци, која се није свлачила те вечери. Мораш се претварати да спаваш. Брр... онде није топло. Прозор од твоје собе за тоалету је отворен, је ли?

— Хоћете ли да...

— Не, остани, нагледа да ће се неко унући туда.

— Неко, да се увуче? запита Жана дрхтајући.

— Да, без сваке сумње.

— Али на кога то сумњате.

— Не знам. Изгледа ми да је неко сакривен у замку или у парку.

— Ох, ваше се бојим.

— Не бој се. Дечко који те чува изгледа доста јак и ради само кад је сигуран у успех. Он мора да је негде на стражи у дворишту.

Доктор угаси светлост пређе прозору и подиже завесу; широки украс који је окружавао врх спрат дозволи му да види само мали удаљен део залиде; врати се и седе крај постеље.

У очекивању им прође време необично споро и мучно, часови су наизглед страховито дуги. Сат је у селу избијао, али они су били толико занесени, ослушкивањем и најмањег шума, да су једна приметили откуцавање.

Са напрегнутим нервима непрекидно су очекивали.

— Да ли чујеш? упита доктор.

— Ох, јесте, јесте, рече Жана и седе на постељу.

— Леш... Дели одговори у истом моменту доктор, ево га долази.

Тих шум чу се напољу под прозором, затим неко неодређено шушкање, за које се није могло тачно знати одакле долази. Њима се учини као да се суседни прозор јаче отвори, јер хладан ваздух нагло у собу уђе.

Најзад било је јасно да је неког било у близини.

Доктор, чија рука мало задрхта, стеже револвер, али се не покрену с места, јер се сети јасне наредбе Лупенове, но иначе зато покољеба се да ли да учини обратно. У соби је био потпун мрак и он није могао видети где је непријатељ, али је осећао његово присуство. Пратио је његове невидљиве покрете, његов печујан ход но тешких и није више сумњао да је већ ту.

Непријатељ стаде, „у то је био сигуран, стаде на 5 корачаја од постеље, непокретан, неодлучан, као да је тражио да својим оштрим погледом пробије ирос помрчину.

Рука Жане, која је била у докторовој руци, сва у хладном зноју, дрхтала је.

Својом другом руком доктор јако стеже револвер и зане ороз. Ма да је дао реч инак се више није устезао: чим би непријатељ додирнуо врх од постеље, он би опалио.

Непријатељ корачну и опет стаде. Та тишина је била страшна, та напрегнутост ослушкивања ова два бића у мраку ужасна.

Ко ли се то приправао тихо у позној ноћи? Ко је то био? Каква је страшна мржња гонила против ово младе девојке и зашто је то чињо?

И ако су били престављени инак су само једну мисао имали: да виде, да познају истину, да скину обрамину са лица непријатељеног.

Он опет корачну и не помаче се. Чинило им се да се његова силуета оцртава још јача у мраку и да се његова рука диже по мало.

Прође једна минут; па још један.

На једанпут иза силуете даље у десно чу се бра шум... Светлост јака, изненада осветли немилосрдно, неочекивано, непријатеља.

Жана ужаснута узвикну; јер изнад себе угледа човека с ножем у руци и то њен отац.

У исти мах готово, чим светлости нестаде, чу се пуцањ... Доктор је опалио.

— До ђавола! не пуцајте узвикну Лупен. И дохвати доктора који се гушио, па га отеже за руку.

— Јесте ли видели... Јесте ли видели... побеже.

— Останите га нека бежи... то је још најбоље.

Лупен отвори пиново свој електрични фењер, отрча у собу за тоалету, уверио се да је злочинца нестало и врати се мирно у собу где запали замку.

Жана је онесвешћена лежала на својој постељи.

Доктор згрчен у својој наслоњачи пуштао је неразумљиване гласове.

— Погледајте, рече Лупен, и насмеја се, погледајте се, све је свршено, нема више ништа.

— Молим вас докторе, госпођица Дорсеј је болесна, помозните јој.

И без једне речи више. Лупен се упути у собу за тоалету, пређе на балкон, где наће једне наслоњене мердевине, брзо се спусти помоћу њих и прегледа зид. На двадесет корачаја даље удари на пречагу од лествица на која се успе и дође до собе госпођица Дорсеја. Соба је била празна.

— Одлично, рече он. Непријатељ је проценио ситуацију као опасну и побегао је. Вероватно да је и врата барикадирао, заиста... Тако је дакле наш болесник даљу мучно своје ваљаног доктора, а ноћу се потпуно сигуран дивио, утврђивао лествице на балкону и прилично мале замке.

Овај Дорсеј није баш тако глуп.

Затим скиде браву и упути се у Жанину собу. Доктор баш тада изађе и одведе га у мали салон.

Она спава, не узнемиравајхо је. Потрес је био и сувише јак, биће јој потребно доста времена да се опорави.

Лупен узе чашу воде и испи је. Затим седе и рече тихо.

— Ех, до сутра ће све већ проћи.

— Шта кажете?

— Кажем да ће до сутра све проћи.

— А зашто?

— Јер ми се чини да госпођица Дорсеј није имала велике наклоности према своме оцу.

— Све једно! Помислите само... отац који хоће да убије своје дете! Отац који већ 6 месеци покушава 4. 5. 6 пута да изведе свој злоначачки план. Зар се тиме не убија и душа мање осетљива од Жанине? Каква одаратна успомена.

— Она ће заборавити.

Тако што се не заборавља.

— Заборавиће она то докторе из врло простог разлога...

— Па рецте зашто?

— Она није њен г. Дорсеја.

— Како?

— Поналазам вам да она није њен тог бедника.

— Шта кажете? Г. Дорсеј..

— Г. Дорсеј је само њен очух. Она се родила одмах по смрти свога правог оца. Мајка Жанина удала се потом за рођака свога првог мужа, који је имао исто име, и после те своје удаје, убрзо умре. Она остави Жану г. Дорсеју да је он чува и васпитава. Г. Дорсеј одводе је прво у иностранство, а после пуни овај заман. Па како га нико овде није познавао он престави дете као своју кћер. Чак ни она сама није знала шта је у истини.

* * *

Доктор је изгледао збуњен и преплашен.

— Јесте ли у ово сигурни.

— Цео сам један дан провео у трчању по Паризу и општинама, у прегледању венчаних протокола и крштеница. Испитивао сам два бедовника и прочитао сва акта. Као што видите свака је сумња искључена.

— Али то но обраћања злочин, или још боље низ злочина.

— Одмах у почетку, од пред часа, кад сам се умешао у ову аферу једна ми је реченица госпођице Дорсеј показала пут, којим сам требео поћи. „Било ми је већ 5 година, кад ми је мајка умрла, а од тог доба има већ 16 година". Госпођица Дорсеј требала је дакле да уме 21 год. т. ј. ускоро би постала пунолетна. Одмах сам у тоне видео једну важну околност. Пуноветво је доба када се предају рачуни. У каиком се положају налазила Жана као законита наследница своје мајке. Разуме се да нисам ни момента помишљао на оца. Пре свега, немогуће је и замислити тако што, а затим и комедија коју је напраавао г. Дорсеј као одузет у постељи, болестан.. спречавало ме је да на њега сумњам.

Све је било тако добро смишљено, да сам сам рачуно и њега као злочиначну житву. Али да ли је било у њиховој породице особе, која је радила да њих нестане? Мој пут у Париз показао ми је истину. Жана је имала од своје мајке велико наследство, од чега је живео и њен очух. Пређе месеца требао је, да се по позиву патарвоен у Паризу састане краљевски савет.

Истина би тада изашла на видело, а то би била пропаст за г. Дорсеја.

— Он није дакле сасвим новац на страну ?

— Јесте, али је имао велике губитке у неуспешним шпекулацијама.

— Али му зашто Жана не би ускратила да и даље живи од њеног новца.

— Има једна ствар коју ви не знате г. докторе, а за коју сам ја тек дознао кад сам прочитао ово исцепано писмо. Госпођица Дорсеј води брата своје пријатељице Марселанке из Версаља, а г. Дорсеј том браку противи се из познатих разлога. Она дакле мора да чека на пуноветво, да би се могла удати.

— Заиста, рече доктор, то би била пропаст за г. Дорсеја.

— Јесте пропаст и ја то поналазам: Једини је излаз, који му остаје најбоље историје, јер он је њен најближи наследник.

— Да али под условом да га но осуљиче за убиство.

— Наравно, и зато је он припремио низ несрећних случајева, да би смрт изгледала нехотична. И с тога сам ја замолио, да бих убрзао рад, да је одузван Жане неспходан.

И од тада није било више могуће да овај назови болесник пута, ни по нарку или по холициши, и да спрема ударац, који је тако дуго припремао. Сад је требало радити и те одмах без спремања.

грубо, наоружаном руком. Писам сумњао да се неће на такав корак одлучити, па се тако и десило.

— Он се није дакле бојао?

— Од мене јесте. Он је предвиђао да ћу се ја чувати оне ноћи, те је и стражарио на месту где сам ја већ једном прескочио зид.

—"Па!

— Па, рече Лупеж, смејући се, добио сам метак право у груди... или још боље мој бележник је добио метак, пазите ово рупе... Тада сам се скотрљао с дрвета као мртав. Кад је видо да се ослободио свог једног супарника, упути се замку, ово кога се читавих два часа шуњао. Онда се одлучио, узео мердевине и наслонио уз прозор. Сад сам имао само да идем за њим.

Доктор се замисли и рече:

— Ви сте га могли и рањеје задржати. Зашто сте га пустили да се иде. Све је то било грубо и непорецно за Жану...

Било је неопходно потребно.! Никад госпођица Дорсеј не би могла претоставити истину. Требала је да види лице свога убице. Чим се пробуди неће ће јој каквом је положају брао ће оздравити, будите уверени.

— А г. Дорсеј.

— Ви ће те објаснити његов наостанак, како налазите за најбоље... да је отпутовао... моментално нервно поремећен. И будите сигурни да ће брао заборавити.

— Да збиља... нисте право. Ви сте све ово извели са необичном вештином и Жана вам дугује за свој живот. Она вам је већ и сама благодарна. Од своје стране желео бих да вам помогнем ако вам је у чему потребна моја услуга.

Лупеж се захвали, поздрави госпођицу Жану и журно изађе.

М. М. І.

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Дакле, Хото ми је био под руком, остајаше ми само да се обезбедим од његова три саучесника. Знао сам где ће их похватати, поведем два агента из Главне Управе и у име закона дођем поново код Барнол. „Ах, рече ми она, над сам те угледала да пучеш те таке овако предосећала сам да ниде на добро. Чиме могу послужити господу? додаде она обраћајући се агентима; морате нешто узети; да видимо ваш укус: малу флашу? ону пријатељску?" И једнако говорећи она се саже да тражи по ормару и извуче из разних страни једну позлаћену флашу у којој је била скупоцена течност. „Морала сам да сакријем, јер са овим дечацима... Човек је зажаљење кад ради са женама... Све се зарачем да предам радњу... Благо онима који имају од чега да живе!.. Погледајте ја немам чим за куњак једну фотељу... Ево ова само ради реда... пинтиће... ниде јој се кости.

— А да! наша фотеља, има лепу косу, вири из ње чекутина, на наломљене ноге, рече једна млада девојка, која, кад ми ућосмо спазише наслоњена на сто у дну сале.

— А то си ти мала Реал; писам те сназила; шта кажеш ти?

— Кажем да је наша фотеља као Сибилина троножна столица.

— Тако је, тако је, та је фотеља троножна, али но морам казивати другом; поправићемо је. Одн. оди Финина, има овде један за тебе.

— Ви сте баш добри, господо.

— Само не моје казивати другима.

Чаше се напуниште, по површини њених ухватиште се два реда исприна.

— А, ово је красно, примети Финина.

— Дакле, господо, пићете вазда ово оставити за нлаћоре? Помучимо се, и ја ћу с вама, у наше здравље спити! Сетите се да данас јесмо сутра писмо; ах лесно је то бити са пријатељима у другштву и слози! Само не мучи што се на прају мора умрети и ако човек има толико непријатности у животу; нема трпутка да о томе не имслиш. Главно је бити поштен, а после можемо ићи дигнуте главе! Нек нас не нами ако што није наше! Уосталом ја могу умрети кад хоћу: но можо ми се пребацити ни за кога... Него, шта вас доводи у ово доба, деце?. Због мојих девојака није; оне су мирне; ето вам пример показујући на Финину; ни сте њу узнемирили... Збиља Жиле, шта учини са Кмаљјем?

— Причаћу ти доцније, а сад нам дај спићу.

— Кладим се да тражиш Кафена? О то ће ми мало лакнути, ја те уверавам; он жени о трошу девојака.

— Он је бич божји за жене, прихвати Финина.

— Од њега нема никакве ваде; проследај на табли његов трошак и зараду његове жене. Она не може само за њега довољно да зарани. Нека се Париз ослободи па ма их све позатварали!

Г-ђа Барнол хтела ме одвести у собу да ручавање, али како сам и ја знао шта захаклим јој се на љубазности. „Другог врата, рече ми она, кауч је између врата". Нисам погрешио; уљем и сапунитим Кафену да је мој затворени.

— Е, а шта има? рече Кафен будећи се; Како? ти си ме, Жиле, ухватио?

— Не, пријатељу, нисам ја прав; да те није неко издао не бих ти нварно сао.

— Увек ти имаш изговор; али не прима се ваше то.

— Како хоћеш, твоја ствар, али ако је истина оно што се говори, онда си тачно рекао: отиће ћеш у казнени завод.

— Е? нерућ и ја хладну воду! никад ти нећеш бити сит. -

— Ваш хоћеш да погодиш? Слушај, немам ја разлога да те кажем; нисам ја прав кажем ти, и да није казано да сте ирали олово на булевару Сен-Мартен, где вас је опасно стражар, не бих ти ја правио посету. Да ли ти је сад јасно? Од вас четворице, колико вас је било, један је признао; погоди који; ако га именујеш рећи ћу ти: тај је.

Кафен размишљаше за тренутак затим подигнув мало главу, рече: „слушај, Жиле, видим да међу нама нема један пас који је проказао, води ме комесару и ја ћу признати. Питкон је тај који продаје своје другове, нарочито над је и сам шатрао *бесат*! Ти си нешто друго, ти си постао *цвеја* по нужди; ја сам сигуран да би се ти, над би ти ненало за руком да *тенеш* што добро, захвално полицији."

— Готово тако је, пријатељу; да сам знао ово што знам не бих био тамо, али свршено је, натраг се не може.

— Куда ћеш да ме водиш?

— У полицијску станицу на трту Шатле и ако си се решио да признаш пићу комесара.

— Да, зова ја, хоћу да окпужам онога луђака. Хото-а, јер нино нас други није проказао но он.

Комесар дође, Кафен му признаде дело, али не заборави да и Хотоа оптерети; означи га чим за својега јединог саучесника. Види се да није хтео олати све, а и друга два пријатеља показали су се тако исто љубазни: изненађење у времену и испитани посебице нису се могли одбранити, али Хото је био једини кога су оптуживали за своју несрећу. И поред толике њихове племенитости овај отмени трио послат је на галије заједно са Хотоом. Хото је данас у казненом заводу где неровато нази да се но сети појединости свога занимљивога хапшења.

Емилија Симоне пуштена је из хапса после неких шест сата. Кад су је пустили она је била упола обамрла од пића, које је била попила; не чујаше ваше, не говораше, но виђаше и не беше запамтила ништа од свега што је било; а чим дође и себи оне затражи свог љубавника, и кад јој једна друга рече, тај је у Тарбаи, она узвикну: Несрећник! шта му је требало да иде да тражи олово по крововима; зар крај мене није имао све што му треба? Отада сирота Емилија поста неутешна и опијаше се сваки дан; чим изјутра окуси у ноћи је мртва пијана. Страшно дејство љубави и рапије, љубоморе и пића!

Она краћа дала ми је прилику да нашликам врло мрске слике, али оно су само непотпуне сенке грозне стварности од којих ће нас власт, која треба да је заштитник културних људи, ослободити онда кад она буде хтела. Трпети да бездана покварености, где народ пропада телесно и душевно, буду стално отворена, значи убијати морал, значи сраметити природу, значи злочин према човечанству. Нека нико не каже да су све стране у Меморарима разузлане, јер оно нису прозе Петроноове[1]) које расплуђују машту и стварају нове присталице покварености! Ја сам описао поквареност не да је препоручим него да је сваки сирање; ко би могао прочитати ову главу која једина пропадаље последњо прате, а да се не ђрози?!

(НАСТАВИЋА СЕ)

[1]) Римски писац за време Нерона.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Суд општине љубићске актом № 167. од 30. јануара ове године упутио је овакво питање:

Општински суд је пресудом казнио извесна лица због иступа кривице из треће части кривичног закона. Општински суд је био образован од председника општинског и два одборника, пошто су кметови оба села, која састављају општину, на којој дужности, и пошто је општински одбор донео одлуку, коју је одобрила и надзорна државна власт, да одборници заступају одсутне кметове. По жалби заинтересованих лица приостанени суд је поништио пресуду општинског суда, што овај није био како треба састављен. Пита се: да ли је посматраће приостанетог суда правилно, и шта треба радити?

Одговор:

За заступање у дужности кметова важи, према члану 120. закона о општинама, ред предвиђен чланом 38. истог закона, а овај нам законски пропис наређује, да кмета може заступати у дужности одборник, кога одреди општински одбор. Али у члану 88. закона о општинама предвиђено је да општински суд чине: председник, два кмета и деловођа, а да се на случај препреке или потребе само један кмет може заменити одборником. — Према томе правилно је посматрање приостанетог суда, кад је пресуду по жалби поништио, јер је у суду преред председника и деловођа морао бити још један кмет и један одборник. — Кметове у дужности могу у опште заступати, без ограничења, одборници, али што се тиче судске дужности кметова, ту се мора увек подешавати тако, да само један кмет у суду буде заступљен одборником, кад то потреба захте. — Општински председник би требао, да изјестује, да се један кмет ослободи које обавезе, како би општински суд могао радити, а хотле да се у погледу суђења помогне надлежнијим државне полицијске власти за извођење и суђење иступних кривица, и да се помогне прописа из § 17. а. и 17. б. грађанског судског поступка.

* * *

Суд овоске општинске образоване актом № 464. од 20. марта ове године упутио је овакво питање:

У прошлој години пресудом пиротског приостанетог суда казнени су председник општинског суда и општински деловођа новчаном казнама од подесет динара у корист државне касе због застарелости једног предмета, који им је нашао срески начелник, кад је вршио ревизију у општини. Пита се: с погледом на указ од 8. фебруара ове године о помиловању, да ли су опростене казне председнику и деловођи, или их треба да изврши општински суд обустављом плата?

Одговор:

Сва лица, која су осуђена по извршним пресудама приостанених и виших судова по кривичном закону на затвор до једне године дана или на новчану казну до три стотине динара због дела, које се казне по званичној дужности, ослобођена су од казне путем Највише Милости указом од 8. фебруара ове године.

Пошто су поменути председник и деловођа осуђени пресудом приостанетог суда на казну од подесет динара, то би се помиловање на њих могло односити само тада, ако су казњени због кога дела из кривичног законика, а не из дела из закона о општинама. Према томе треба се из пресуде судске уверити, да ли је суд казне изрекао по кривичном закону или по закону о општинама, на извршење пресуде по кривичној части напустити саме у њном случају. Ако казна није опроштена, онда треба видети, да није случајно застарела, јер према члану 167. п. закона о општинама дела, која се по овоме закону не казне више од шест месеци затвора или новчане више од пет стотина динара, застаревају за шест месеци а сва остала застаревају за годину дана; ово законско нарочите треба донести у вези са прописом из § 79. кривичног закона, по коме пресуда, односно казна, застарева за оно исто време, које је предвиђено за застарелост дела. — Али општински суд при своме раду по овоме предмету извршења казне треба да обрати пажњу на надлежност власти на извршење казни, јер она власт која је надлежна за извршење судске пресуде, којом су казњени председник и деловођа општински, надлежна је и за расправу питања, која стоје у вези са извршењем казне, а та су питања и ова: да ли је казна опроштена путем Највише Милости, и, да ли је казна застарела. Општински суд треба дакле да види, да ли је он надлежан за извршење ових казни, пошто § 286. законика о кривичном судском поступку наређује, да сваку пресуду, којом се ко осуђује, чим постане извршна, суд пошаље полицијској власти са налогом, да је полицијска власт у свему изврши. За наплату новчане казне из имате осуђених лица полицијска власт може да више дотичној благајни, да плату обустави, али тиме није пренето само извршење казне на ту благајну, односно на надлештво, чија је благајна. Према томе општински суд треба ствар да прочи, па да се не упушта у решавање онога предмета, за који он не би био надлежан.

* * *

Деловођа општине средњо-речке упутио је актом од 3. марта ове године овакво питање:

Једно лице је у прошлој години купило извесну количину сена и један део купионе цене положило. Сва количина купљеног сена предата је постепено коме треба и остало је само, да купац остатак цене исплати. Купац и продавац одоше у рат. Брат продавчев тражио је од жене купчеве да положи остатак дуга, а кад жена није то хтела учинити не знајући каква погодба постоје, он са утрине одвојп тридесет оваца купчевих и отера у своју шталу наводећи, да остатак дуга износи тачан толико, колико вреде ове овце. Пошто су разни органи власти нестагласни по овоме предмету, пита се: да ли је брат продавчев могао овако поступити или не?

Одговор:

Овде постоје теретни уговор куповине и продаје — § 641. и 642. грађанског закона. Пошто је уговор делимично извршен, то се од извршења не може одустати, и купац је према томе дужан да плати остатак купионе цене — § 553. грађанског закона. Ако једна уговорна страна неће да испуни уговор свесовољно, друга страна може је тужити суду, и тек над надлежстиује судску пресуду о своме праву може, преко надлежне власти реализати своје право — § 21. грађанског закона и § 13. и 462. грађанског судског поступка. Продавац односно његов брат није овако поступио, већ је сам без пресуде судске за наплату дуга одузео и присвојио туђе ствари, што није смео учинити. Јер се по § 195. кривичног закона казни затвором до два месеца овај, који, осим случаја дозвољеном одбране, самовласним и недозвољеним начином своје право тражи или задовољење сам себи прибавља, у колико дело не би представљало кривицу теже природе. Према томе полициска власт је дужна, да наступе, да се поменутој жени одних врате овце и да јој се заштита да, а да се продавац упути на стрпљење и на евентуалну парницу за осуду о остатку дуга.

* * *

Писар општине ћелчинске актом од 25. марта ове године упутио је питање ове садржине:

Један писар општински, који је напрошио три године писарске службе, а који је малолетан, жели да постане деловођа општински у ново-заузетим крајевима без положеног испита за општинског деловођу. Пита се: може ли то да буде?

Одговор:

По закону о општинама деловођа општинска мора, поред других услова, имати и ове: 1. да је пунолетан, и 2. да је положио испит за деловођу (сем ако је био најмање три године деловођа или писар општински и то пре него што је ово законско наређење ступило у живот) — члан 114. поменутога закона. — Како дотични општински писар нема ни један од два овде изложена услова, то он не би могао бити општинска деловођа у старим границама Србије пре него што постане пунолетан и пре него што положи испит за општинског деловођу. — Што се тиче постављања за општинског деловођу у ново-заузетим крајевима, ствар стоји овако: Уредба о Уређењу Ослобођених Крајева, коју је прописао Врховни Командант Војске 14. децембра 1912. године не предвиђа општинске деловође већ општинске писаре, и наређује, да ће њих постављати среска власт из редова одабраних грађана у општини, а, где изнесуће нарочита потреба, да их

може узети из реда способних људи из других општина, над које да се настане у дотичној општини. Ова уредба није прописала никакве услове за општинске писаре, али сваљано, с погледом на позитивне прописе законске, који важе у старим границама Србије, они писаре, који су у стварн општинске деловоде, треба да буду пунолетна. Сем тога, ове дотле, док буде кандидата са положеним деловодским испитом, без сумње да ће они бити пре употребљени за општинске послове у ново-заузетим крајевима него они, који немају положен испит. — Удружење општинских деловођа подузталило се, да ново-заузете крајеве снабде исправним и квалификованим општинским писарима.

К.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА, КАСАЦИОНОГ СУДА, И ВИШИХ ВЛАСТИ

Један случај оцене услова за положај председника општинског.

У општини н. пришао је избор председника општинског на дан 29. априла 1912. године, и за председника буде изабран Ж. С-нћ. По жалби једнога гласача Државни Савет је решењем својим № 4896. од 30. маја 1912. године на основу члана 170. закона о општинама решио, да се поменути избор поништи, пошто је нашао, да избор не може остати у снази с тога, што је утврђено да је изабрани председник Ж. С-нћ био осуђиван за дело из § 112. у вези са § 132. кривичног закона, те према пропису члана 53. в. закона о општинама не може бити председник општински.

За то је поносна пришао избор председника у тој општини на дан 15. јула 1912. године. И овога пута био је кандидат за председника исти Ж. С-нћ, који је опет био изабран. По жалби приватног лица против овог избора Државни Савет је одлуком својом № 6395. од 23. августа 1912. године на основу четврте алинеје члана 170. закона о општинама одбацио ову жалбу као поднесену од ненадложног лица и акта нерасматрена вратио, сматрајући, да је изабрани председник по члану 53. в. закона о општинама, као раније судом осуђиван, може остати на томе положају.

Према оваквом стању ствари надзорна државна власт размотрила је односна акта и нашла, да је Ж. С-нћ поротном пресудом пропштеног суда од 4. марта 1909. године, коју је одобрио Касациони Суд решењем од 3 априла 1909. године, осуђен био за дело из § 112 у вези са § 132. кривичног закона на месец дана затвора, што се противправно службе општинским новцем као раније председник општински, — па је на основу члана 53. в., 121., 122., и 148. закона о општинама учињена образложени предлог општинском одбору, да председника укине са дужности, пошто од дана поменуте осуде није протекло пет година. Општински одбор није хтео усвојити овај предлог надзорне власти, сматрајући, да изабрани може остати као председник пошто пошто није био осуђен на губитак грађанске части.

С погледом на поменуте две одлуке Државног Савета, на основу члана 148. закона о општинама учињен је предлог Државном Савету, да он реши разрешење од дужности овога председника, које разрешење није хтео усвојити општински одбор. Државни Савет је нашао:

Да се захтев о разрешењу не може усвојити, јер општинама учињени предлог суде пропштеног суда од 4. марта 1909. године, није осуђен уз казну затвора и на губитак грађанске части, те у овом случају на њега не може бити примењен прописе члана 53. в. закона о општинама, према коме онај, који је осуђен и на губитак грађанске части, па је грађанску част поправио, не може за пет година од дана повраћаја грађанске части бити изабран за председника и чесника општинског.

С тога је Државни Савет одбио захтев о разрешењу овога председника.

Вала додати:

Државне надзорне власти треба да пазе у вези, при оцени услова за општинске чланове, наређења из члана 53. в. закона о општинама, који гласи: „За председника, подпредседника, кметове и остале општинске чланове не могу бити изабрани они, који су грађанска или дисциплинарним судом осуђивани за бесчасна дела или за злочинства и преступе учињене из користољубља, као и за дела из § 112. кривичног закона док не прође пет година од дана, када су повратили грађанску част ...“

А.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОНОВНЕ ПОТЕРЕ

Марко Савић, осуђеник поправничког казненог завода, чију сламу изводимо, побегао је још 4 јула 1907. године, па још до данас није ухваћен.

Родом је из Орашца среза поцерског, округа подрињског, стар 38 година, средњег стаса, прне косе, плавих брнова, очију жућкасто-плавих; од особених знакова има: а) белегу од посекотине, рошавост облика величине 3/1·5 см. на кожи на лицу, страна свакашњој; б) белегу од посекотине измученог облика, величине 1·5 см. на врху палиног десног палца; ц) белегу од посекотине неправилног облика величине 3/1·5 см. за 1·5 см. на левога зглоба.

Акт Управе поправничког казненог завода Бр. 1823.

Мариниа Драгутиновић, свештеник, Цигански, осуђеник општег казненог завода, чију сламу изводимо, побегао је још 17. августа 1912 год. па ни до данас није ухваћен.

Родом је из Бучета, среза јабланичког, округа врањског, стар 35 год., ствара средњег, очију усталих, косе и брнова прних; од особених знакова има на десној руци на трећем зглобу палинрета брадавицу величине кукурузног зрна.

Акт Управе општег казненог завода Бр. 2781.

Стојан Стаменковић, осуђеник поправничког казненог завода, чију сламу изводимо, побегао је још 30 августа 1908 године па ни до данас није ухваћен.

Родом је из села Копривнице среза општег, стар 27 година, средњег раста, очију жуто зелених, косе прне, малих брнова, брца се.

Акт Управе поправничког казненог завода Бр. 210.

ПОТЕРЕ

Недељ Метонић, возар из Оглаћа, среза гиљанског, одговора за дело хотимичне убиства, пазаи се у бегству.

Лични опис непознат.

Јеменска начелника среза прешевског Бр. 1547.

Карло — Јохан — Јахалион — Хеден, банкарски чиновник из Штокхолма, живрши је проневеру, пазаи се у бегству.

Стар је 35 год., средњег раста, добро раз-

виен, лица пуна и бела, косе смеђе, очију плавих, опитра погледа, особина држеља; у

плавом оделу и отворено грло иберцигеру, а на глави има црн шешир. Говори само шведски.

Акт Управе града Београда Бр. 8330.

Велимир В. Ђ. Ђорђевић, телеграфиста из Сенурича, притворени начелника среза ваљевског, који одговара за одаску крађу, кажали се у бегству.

МАНГУП СТОКА

На кат „Цигаларији" украдено је једно ждрело, старо годину дана, женско, јалово сиво.

Акт комесара чукаричке полиције Бр. 817.

Стар је 70 година, неразвијен, сувоњав, приповедач, без браде и бркова, у сеоском сивомрком оделу, и на глави има шубару, а на ногама опанке.

Депеша начелника среза ваљевског Бр. 2273.

КРАЂА СТОКЕ

Непознати украли су две кобиле Милошу Константиновића, из Вел. Мошгашице: једна је кобила јабе доратасте, на челу шестаста, стара 7 год., са исеченим репом; друга је врло ло, ратаста, исечена рема, четира 6 год.

Депеша начелника среза посавског округа београдског Бр. 2979.

ТРАЖИ СЕ

Даница ж. Михаила Стојиљковића, из Ромеа, отсумарала је од своје куће непознато где.

Лични опис: очи црне, обрве црне, нос црн и у опште приповедница, у лицу тен, крупна и пуна, стара 19 год.; од одела има на себи: на глави сеоска марама и кошља, хаљет сиве боје, сукња сеоска црне боје са шарама а на ногама сеоске чарапе и опанке.

Депеша начелника среза подунавског Бр. 2913.

ОБЈАВА

Милош Јаковљевић, из Бруснице, који је код првостепеног Горњо-Милановачког суда био у притвору због убиства своје мајке, побегао је 22 децембра прошле год. из судског притвора и одметнуо се испод власти у намери да чини кажњива дела.

На основу чл. 9. закона о јавној безбедности, начелство округа Рудничког овим позива Милоша, да се у року од *двадесет дана*, рачунајући од дана кад ова објава изађе у „Српским новинама", преда најближој полицијској власти или најближем првостепеном суду. Ако ово не би у остављеном року учинио, начелство ће га огласити за хајдука и свакоме ће бити слободно убити га.

Лични опис: стар 30 година, мало више од средње висине, развијен, главе округле, очију тамно-граорастих, носа неправилног, бркова смеђих кратких и ретких, косе смеђе, горња усна му је расечена и мало изашла напред, у лицу бео. Кад је побегао имао је на себи панталоне од штофа са галунским пругама цинет-боје, плаи коморан са гајтанима, закрпљен на рукавима зеленом чојом; посао је браон шешир, потковане опанке са ђоновима и кукицама од пиклених петпараца.

Из начелствије начелства округа Рудничког 29 марта 1913 год. у Горњем Милановцу Бр. 1364.

НА ЗНАЊЕ

Комплети „Полицијског Гласника" за 1906, 1907, 1908, 1909, 1910, 1911 и 1912 год., у елегантном тврдом повезу, могу се добити у уредништву по цену од 20 динара за једну годину. *Комплети у меком повезу за ове исте годиие могу се добити по цену од 15 дин. за једну год., или сви укупно за 80 динара.*

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Излази:

„ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА"

готова је, и може се добити у свима београдским књижарама и код експедитора *Полицијског Гласника*.

Цена је 8 динара.

Претплатницима пошаље се на допису или пошљу своје тачне адресе и јаке поштр, преко које треба послати новац.

Лица и општине, које су положиле претплату средством пашетима, могу напиадно положити код истих по 3 динара и чим новац буде примљен, послаће се књига.

Димитрије С. Калајџић
окружни начелник.

БРОЈ 15. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 28. АПРИЛА 1913. ГОДИНА IX

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО ПО ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

Што би се могло још у прилог ово последње одлуке навести, то је ово: §. 523. Грађ. Зак. вели да удова има права уживања на заоставштини мужевљевој, а то право је, као што знамо, стварно право.[1] Општи је принцип да нико не може бити принуђен да своје право преобрати у неко друго, принцип познат под именом непримосновености права, који, као што видимо, обухвата два појма: онај, који сад изложисмо, и тај да нико не може бити, ни самим законом (чл. 36. Устава), лишен својих права, изузев случај експропријације (чл. 16. други став Устава). Отуда, ни наследница не могу удову приморати да она своје уживање преобрати у тражбено право издржања, право које њену ситуацију на основа мења. Ово важи и за задругу где таква власт, такође, није призната задругарима-наследницима. Да је законодавац хтео то право дати овима, он би то нарочито казао, као што је то учинио са девојкама (кћерима) које нису њију и у погледу којих наследници имају право њихово наслеђе у натури преобратити у наслеђе у новцу, ако су у питању непокретна добра (Решење од 28. Новембра 1859. год.). А што тако и удова нема права пахтевати од задругара да јој они дају, у место уживања у натури у задруги, издржање у новцу и'ван задруге.[2] Према овоме, ако би се наследницима дозволило да удову могу из задруге пренути, тако да јој, на име њеног права уживања, дају извесно новчано издржање, повредио би се онај горе истакнути принцип непримосновености права. И обратно, исти би се принцип, такође, повредио, ако би удова могла својом једностраном вољом место уживања у натури у задрузи добити издржање у новцу изван задруге.[1]

Друга примедба која би се могла учинити на изведену праксу у Ваљевском Прв. Суда, то је ова: сам тај факат што удова није у задруги и у њој не приноси (§ 523. in fine) не даје задрузи право на смањење удовичиног издржања — ако се већ приме као тачно мишљење да удовица нема права на дедбу. Јер то би значило признати задрузи у сваком случају право на накнаду штете, ако удовица не би у задрузи радила, ако, т. ј., удовица не би вршила ту своју законску обавезу in faciendo. Међутим, као што знамо, за накнаду штете није довољно да дужник није испунио своју обавезу, већ је још потребно и то да је дужник крив за неиспуњење своје обавезе. Ми сасвим радумемо да би се, од издржања удовичиног, могло одбити нешто — а ово је равно вредности рада удовичиног — на рачун тога што је удовица задругу напустила, ако је она ово самовољно учинила. Али, не разумемо да тако буде и онда, ако је она задругу оставила принуђена задругара (рецимо они су је злостављали). Истина је, да овде удовица не испуњава своју обавезу рада, али она није за то неиспуњење крива, и онда, би ли било правично да она плаћа задрузи накнаду за једну штету коју она истина трпи али коју је сама изазвала?

Према овоме, и када се има у виду да се једно право не може, без пристанка његовог титулара, преобратити у неко друго право, и када, затим, задруга не може да лиши удовицу њеног уживања, има се узети да је удовица законом овлашћена да може тражити, у колико је реч о њеном уживању, дедбу онда када јој је баш њене у задруги начињено немогућним поступањем задруге наспрам ње. Са оним случајем треба изједначити и оне случајеве у опште када је удовица принуђена да задругу остави, н. пр., она је болесна и жели да се врати својим родитељима, где ће имати бољу негу, или она мора да остави задругу ради своје деце коју хоће што боље да на пут изведе.

Али, да ли ће удова имати право на дедбу, ако она не може да наведе и утврди ни један оправдан разлог због кога мора да жили изван задруге? Н. пр., удовица, са којом иначе задруга добро поступа и која је здрава и способна за рад, хоће да се врати у своју родбину коју претпоставља задруги? Овде би се могло истаћи ово мишљење: да удовица такво праве нема, већ да она, ако жели имати уживање, мора бити у задрузи и овој приномагати, а ако не жели у овој остати, она може, али по цену губитка — бар приближеног, док је један заједружне куће — уживања, из куће отићи. Она би имала, дакле, да бира једно од овога двога: или уживање али са радом, или нерад али без уживања. Друго би мишљење било ово: да удовица има, у сваком случају, право на дедбу, стим да би остало још да се регулише питање о евентуалној накнади штете задрузи зато што она не би у задруги радила.

Да кажемо, најпре, да ће задруга имати интереса да се противи дедби у том случају јер је део задружне имовине на коме удова има уживање велики, тако да је корист коју задруга отуда има много замашнија него оно што она даје на удовичино издржање. У оваквом случају задруга, поред штете коју би имала, ако би се удова оделила, у томе што она у задружној кући не би радила, имала

[1] В. моју расправу: О правном карактеру удовичиног уживања и његовом односу, у збирци: Правство Право, стр. 125. и даље.

[2] „Удова умрлога задругара нема права на уживање у готову, као према ч. 523. Грађ. Зак. удова ужива део своје мужа у задрузи умрлога у натури, с обавезом да и она ће интересе задруге прилагодити." — О. с. 21. свеска, 1890. год., Бр. 4286.8: Гајко Николић, зр. сп., стр. 238.

[1] Истина је да удова иде у задругу уживати на беду свога мужа, али, ако је она у задрузи, она то право уживања не врши онако као га врши евентуални наследник у свом посебном случају, удовица врши своје уживање као и сваки други уживалац, и ако сваки други прима у њу друге особе до обавезу in non faciendo, т. ј. да јој не сметају у вршењу њеног права. Међутим, у задруге удово не врши директно право уживања: она то не би ни могла, пошто добра на којима то њено право постоје нису материјално одређена, већ — као што смо горе казали — она то право врши у обавезу издржања које јој задруга даје, као и остали чланови.

би и горњу штету. Удова, пак, која би, у овом случају, имала интереса да се одели, имала би, напротив, интереса да се не одели у случају да је део њеног мужа у задружним добрима на коме постоји њен ужитак мали тако да су трошкови око њеног издвајања у задруги — н. пр., то је једна богата задруга — много већи него приходи од тога њеног ужитка. У овом случају, задруга може имати интереса да се удова одели, нарочито ако је она тапиа да задруга нема велике добити од њеног рада.

Живојин М. Перић.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

О ИСТУПИМА

ОД

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

XI. *Иступ из § 356 в к. з.* „Ако кирајција или закупац, који се у овом §. *може је рок закупа истекао, или му господар закупа на време отказао (§ 701 Грађанског Законика), неће, са захтев господарев, из закупног добра да оде, полицијска власт ће му наредити, да се у року од једног а најдаље до три дана из закупног добра исели; и ако он то не учини, биће хатимично било из узрока, који га по закону не оправдавају, власт ће га силом из добра истерати и за несвршавање казнити затвором од једног до десет дана или новчано од пет до десет динара.*

Кирајција или закупац може само изузетном писменом исправом доказивати, да рок закупу није истекао или да је продужен; иначе у недостатку тога доказа, полицијска ће власт и поред тога, што би кирајција или закупац наводио, да је закуп усменим уговором с господаром продужио, поступити по прописаном одељку §-а. а кирајција или закупцу остаје право да тражи код суда накнаду штете од господара, ако је кривицом свога оптећен.

Ако би било сумњиво, да ли је рок закупу истекао, полицијска власт ће упутити господара надлежном суду решењем, пропису кога места места жалби, и закупац се не може из добра изгонити[8].

1. а) *Радња се састоји дакле у исељавању из закупног добра на захтев господара истога од стране кирајције или закупца, може је рок закупа истекао или му је господар закупа на време отказао* (§ 701 грађ. зак.).

1° Без значаја је дакле да ли је закупно добро *покретна* или *непокретна* ствар[9])

2° Закуп се може отказивати онда, *кад нема нарочито уговорено рока за грађење истога* (§ 701 грађ. зак.).

(1) Према § 701 грађ. зак. закуп се отказује код покретних ствари на двадесет и четири сата, код пољских добара на шест месеца, а код осталих непокретних ствари на четрнаест дана пре истека рока. Рок за отказ закупа није дакле вези код свих ствари.

(2) Кад није ништа уговорено о трајању закупа, онда се ова узети. да он траје за време уобичајено у оном месту, где се закупно добро налази, за то закупно добро. Према томе овакав закуп се не може у свако време отказати, тако да се закупац мора исселити, чим протекне рок за отказ одређен, н. пр. за куће чим протекне рок од 14 дана од дана отказа. Закупац има дакле право да још остане на закупном добру све до истека месног уобичајеног рока, а отказ је пуноважан само онда, кад је учињен најкасније на двадесет четири сата за покретне ствари, шест месеца за пољска добра, осм. четрнаест дана за остале непокретне ствари пре истека уобичајеног месног рока[1]).

3° Потребно је дакле, *да је закуп престао да траје*, било на основу уговора било на основу благовременог отказа.

1° Према § 356 в. ал. 3 закупац се не мора селити, „*ако је сумњиво, да ли је рок закупу истекао*[2]).

2° Према § 356 в. ал. 2 „кирајција или закупац може само пуноважном писменом исправом доказивати, да рок закупу није истекао или да је продужен[3]. Према томе закупцу се мора признати право на доказивање писменом исправом, да рок закупу није истекао, у свим случајевима закупа, т. ј. без обзира на то, да ли је било уговора о закупу, *писменог* или усменог или га није било, пошто законодавац не чини у том погледу никакву разлику.[4]) Чим је дакле на основу какве

[1]) Тако К. С. о. з. 1910. Бр. 5190. (на тражење Министра Унутрашњих Дела Шир. 3024, зач. 1: „*да би се рок од 14 дана, прописан у § 356 в. к. з. и 701 грађ. з., рачуна само пред собом уобичајеним месним роковима не престаје закупа, или се закуп у опште моли отказати у свако доба године без обзира на уобичајени рок места*". В. Калајић Поуке о облигацијама (1912) 235. — К. С., исп. се у одлуци, је написано:

„Да се рок од 14 дана за отказ закупа непокретних ствари, о коме је отказу реч у § 356 в. з. и § 701 грађ. зак., има узети у рачун код уобичајених месних рокова, где дакле нема уговореного рока за трајање закупа.

Свакако § 701 грађ. зак. у томе је сасвим јасан. Исто тако је јасан смисао и § 689 грађ. зак., да се онај, где нема нарочито уговореног рока, узима, да је закуп уговорен за време у том месту и за то закупно добро уобичајено. Према томе нема дакле у смислу да се закуп, који нема нарочито уговореног рока, не може отказати сваки, па ма се хтео, тако да по истеку 14 дана од тога отказа закуп престаје, него се мора отказати само на 14 дана пред уобичајени за то место и за то ствари рок трајања закупа, као тога уобичајеног рока има.

Ово наиме за отказ сваког закупа, где нема уговореног, као има уобичајеног месног рока, пакле не само закупа, као непокретних ствари и покретних ствари, нарочито с тим само разликом што, по поменутом § 701, код покретних ствари закуп се отказује за 24 сата пред уобичајени месни рок, код закупа пољског добра на 6 месеци, а осталих непокретности на 14 дана пред тај рок".

[2]) Према томе неоснователно је тврђење *Калајић*-*Гесса* 253: „Но томе као год нема изричнога уговора о закупу, а сопственик је, међутим, отказао закупцу дакле барабарно у смислу § 701 грађ. зак., полицијска власт дужна је да закупцу нареди исељавање према § 356 в. помоћутог закона". В. о овом питању изричне *Калајићу* и *Д. Николић* Полиц. Гласник 1908 бр. 19, Ж. Тошајлић Пол. Гласник 1910 бр. 24 и 27.

писмене исправе поднете од закупца постало сумњиво, да је рок закупу истекао, закупац се не мора селити.

3° Кад је на основу какве писмене исправе поднете од закупца постало сумњиво, да ли је рок закупу истекао или не, полицијска власт има упутити господара закупног добра суду решењем, против кога нема места жалбе, како се вели у § 356 в. ал. 3.

б) За појам овог иступа потребан је још *специјалан услов инкриминације*: *да се закупац није исељо, и ако му је полицијска власт по истеку закупа наредила, да се исели у одређеном му року, који може бити најмање једам а највише три дана.*

1° Ову наредбу издаје полицијска власт на молбу закуподавца. У молби се мора навести *узрок*, са кога се закуп отказује.[1])

2° У наредби се дакле мора одредити рок, у коме се закупац има иселити, и то један а највише три дана.

3° Одлука полицијске власти о исељењу закупца у одређеном му року има се доносити у облику *наредбе*, а по *решења*, пошто законодавац вели у § 356 в. ал. 1: „власт ће му *наредити*"[2])

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Тридесет осма глава.

Ретко бина да човек и обичније спреме, кад сну своју пажњу управи на један једини предмет, ма како он био тежак, ретко бина да тај човек не добије и ону способност која постаје на самога рада. На тај начин и ја сам постао способан за проналажење крадљивца. Од кад сам постао тајни агент имао сам само једну мисао и све моје силе биле су управљене на то да колико је могућно више

[1]) Тако и *Калајић* ор. сіт. 257 („Како § 701 грађ. зак., који дозвољава могућност отказа уговора и напрја, не условлава, вели *Калајић*, узок и узрок за отказ, то и полицијске власти моју дужност да ни грађе и случајевима, кад се грађи молбе са-радња").

[2]) Тако и К. С. у поменутој одлуци доноше на основу тумачења Министра Унутрашњих Дела као одговор на т. 2 питања „да ли наредбу за исељење из кирије, по условлава, вели *Калајић*, узок и узрок за отказ, то и полицијске власти моју дужност да ни грађе и случајевима, кад се грађи молбе са-радња").

[3]) Тако и К. С. у поменутој одлуци доноше на основу тумачења Министра Унутрашњих Дела као одговор на т. 2 питања „да ли наредбу за исељење из кирије, по условлава, вели *Калајић*, узок и узрок за отказ, то и полицијске власти моју дужност да ни грађе и случајевима, кад се грађи молбе са-радња").

[4]) Тако и *Калајић* ор. сіт. 257 („Како § 701 грађ. зак., који дозвољава могућност отказа уговора и напрја, не условлава, вели *Калајић*, узок и узрок за отказ, то и полицијске власти моју дужност да ни грађе и случајевима, кад се грађи молбе са-радња").

[5]) Тако и К. С. у поменутој одлуци доноше на основу тумачења Министра Унутрашњих Дела као одговор на т. 2 питања „да ли наредбу за исељење из кирије, по условлава, вели *Калајић*, узок и узрок за отказ, то и полицијске власти моју дужност да ни грађе и случајевима, кад се грађи молбе са-радња").

[6]) Тако и К. С. у поменутој одлуци доноше на основу тумачења Министра Унутрашњих Дела као одговор на т. 2 питања „да ли наредбу за исељење из кирије, по условлава, вели *Калајић*, узок и узрок за отказ, то и полицијске власти моју дужност да ни грађе и случајевима, кад се грађи молбе са-радња").

[7]) Тако и К. С. у поменутој одлуци доноше на основу тумачења Министра Унутрашњих Дела као одговор на т. 2 питања „да ли наредбу за исељење из кирије, по условлава, вели *Калајић*, узок и узрок за отказ, то и полицијске власти моју дужност да ни грађе и случајевима, кад се грађи молбе са-радња").

[8]) Тако и К. С. у поменутој одлуци доноше на основу тумачења Министра Унутрашњих Дела као одговор на т. 2 питања „да ли наредбу за исељење из кирије, по условлава, вели *Калајић*, узок и узрок за отказ, то и полицијске власти моју дужност да ни грађе и случајевима, кад се грађи молбе са-радња").

[9]) Тако и К. С. у поменутој одлуци доноше на основу тумачења Министра Унутрашњих Дела као одговор на т. 2 питања „да ли наредбу за исељење из кирије, по условлава, вели *Калајић*, узок и узрок за отказ, то и полицијске власти моју дужност да ни грађе и случајевима, кад се грађи молбе са-радња").

опречним у раду оне бедника који се, нрљавећи рад, издржавају себе пљачкајући туђу својину. Ја се нисам ни мало варао о успеху коме сам тежио, а нисам лудо ни помишљао да ћу искорените крађе, али борећи се са крадљивцима до последње границе, надао сам се да ћу крађе учинити што ређим. Слободан сам рећи да је успех тога почетка пребашио и моја и г. Хаџирева очекивања. Као по мојој жељи мој углед је растао чак врло великом брзином, али је мој углед у исто доба изазвао и тајност моју у служби, и од тренутка кад сам постао познат требало ми је да се одрекнем службе у полицији или да је вршим јавно. Отада мој посао је постао много тежи, али прекс не нису застрашавале, и како ми је нпрље подоставала ни ревност ни пожртвовање, мислио сам да ћу још моћи одржати лено знање које је власт имала о мени. У будуће нисам се могао претварати пред злочинцима, са њиховим очима сплела је сопрена: постао сам шпијун и ништа више. Али, и као шпијун ја сам увек био у згоднијем положају него већина мојих другова и над нисам је могао успети друкчије користило ни је оно време кад сам био тајни агент, било везама које сам био сачувао, било збирком описа и података свакс врсте које сам запамтио. Ја сам могао као онај португалски краљ, али сигурније него он, познати људе по лику и запамтити опасне, од којих је требало осломбодити друштво. Неограничена власт коју је полиција у оно време имала и право да административно хапси, што је и чинило њену моћ, неоиа су ми олакшавали да корисно употребим моје забелешке и познавање људи по изгледу. Али изгледа ми да је јавни интерес захтевао радити са мало мање бранке. Извесно ништа ми није лакше било него напунити затворе, јер крадљивци и сви други онтуживани за непоштена дела нису знали да њихова судбина зависи како од пркога тако и од последњега агента и да је за њихово затварање био довољан само један рапорт, истинит или лажан; нарочито они који су били осуђивани били су изложени денунцијацијама, а нико се није мучио да те онтужбе проверава. Тако исто било је у престоници једна гомила људи који су били *једанпут* записани и с разлогом или без разлога *једанпут* ослашени и који нису имали више штеђења. Овај начин гоњења стварао је врло велике непријатности, јер могаше закачити и невиног као и кривога, онога који се поправио као и неисправљивога. Нарочито кад призиком каквога праћника или сведочанги долажаху у Париз многа страница, било је лако обсбедити се хапшењем онако на гомиле, али су се у брзо морали пустати сви они против који су постојале само сумње и тако су онда постојала нова друштва створена баш начином, који је имао задатак да их уништи. Они, који су се били трли и пошли путем части, силом су на тај начин упућивали рђавим пашњама и одлазили и против воље на стара места. Поведи и ако рђав поданик био је на путу да промени свој живот, али помешан са злочинцима пропадао је за навек... Тај начин био је за жаљење и ја сам пронашао један други, који се састојао у овоме: не поступати строго са осумљиченима, али хватати на делу оне за које се поуздано зна да су рђави. Поводом тога ја сам класификирао крадљивце према врстама крађа, које су најчешће вршили, и старао сам се да са сваком њиховом групом одржавам везе да бих био тачно обавештен шта се у њој догађа; на тај начин не могаше се извршити ниједна крађа а да не будем о томе извештен и да не знам најглавније кривце.

Деца пута моји шпијуни, и људи и жене, јер сам их имао од оба пола, били су умешани у крађе; ја сам то знао, али у уверењу да ће ми пружавати каквог већског друга, који их је претекао у достављању, ја сам пристајао да ти шпијуни остану на завесе. То сам радио зато што правда од тога не губљаше ништа: достављали или достављени извађе исти крај, казнени завод: нико није остајао некажњен. Нема сумње да ми је било непријатно служити са таквим помагачима, али безбедност Париза налагаше ми ове обзире који су доиста били моралне. Лепо, кажем сам у себи, учинићу да буде осуђен један лупеж, али ако га данас не поштедим недесет других, које ће он одао, набећи ће законску казну; и овај рачун ми је налагао да овако поступам, али те је иван трајао само дотле докле је било корисно за друштво. Међутим непријатељства између мене и прављивача била су стална, само сам допуштао да непријатељ са мном преговара и љутке сам давао заштиту довољу и примирје, али је све то само по себи истицало при првом прекршају. Проказивач је постајао жртва других проказивача, ја нисам имао више моћи да ће ставим између кривице и казне; издајник кривац подлегао је надзирању другога кривца. Тако сам крадљивцем другога кривца. Тако сам крадљивце хватао помоћу њих самих; то је било најчешће и сви други онтужинани за непоштена дела нису знали да њихова судбина зависи како од пркога тако и од последњега агента и да је за њихово затварање био довољан само један рапорт, истинит или лажан; нарочито они који су били осуђивани били су изложени денунцијацијама, а нико се није мучио да то онтужбе проверава. Тако исто било је у престоници једна гомила људи који су били *једанпут* записани и с разлогом или без разлога *једанпут* ослашени и који нису имали више штеђења. Овај начин гоњења стварао је врло велике непријатности, јер могаше закачити и невиног као и кривога, онога који се поправио као и неисправљивога. Нарочито кад призиком каквога праћника или сведочанги долажаху у Париз многа страница, било је лако обсбедити се хапшењем онако на гомиле, али су се у брзо морали пустати сви они против који су постојале само сумње и тако су онда постојала нова друштва створена баш начином, који је имао задатак да их уништи. Они, који су се били трли и пошли путем части, силом су на тај начин упућивали рђавим пашњама и одлазили и против воље на стара места. Поведи и ако рђав поданик био је на путу да промени свој живот, али помешан са злочинцима пропадао је за навек... Тај начин био је за жаљење и ја сам пронашао један други, који се састојао у овоме: не поступати строго са осумљиченима, али хватати на делу оне за које се поуздано зна да су рђави. Поводом тога ја сам класификирао крадљивце према врстама крађа, које су најчешће вршили, и старао сам се да са сваком њиховом групом одржавам везе да бих био тачно обавештен шта се у њој догађа; на тај начин не могаше се извршити ниједна крађа а да не будем о томе извештен и да не знам најглавније кривце.

Деца пута моји шпијуни, и људи и жене, јер сам их имао од оба пола, били су умешани у крађе; ја сам то знао, али у уверењу да ће ми проказ

му да ћу се постарати да сазнам шта је ово.

— Како ти драго, рече ми он исправно. Купање попова поче, упитам ко је.

— Г. Госпе није ту? одговори неко умиљатим гласом.

— Г. Госпе је на доњем спрату, слична врата.

— Хвала; извините што сте пробуђени.

— А, ништа, ништа.

Неко сиђе; отворим напољно врата и у два корака ево сам у нужнику, бацим у руку полугу и спремао сам се да бацим и кључеве, али неко уђе иза мене; окренем се и познам инспектора Синиета, који је био прадеда иследном судији; он познаде такође мене.

— Шта вас тражи, рече ми.

— Мене! а зашто?

— Ни за шта. Г. Виња, судија, жели да вас види и да с вама говори.

— Ако је тако, да обујем чапеле и појасим.

— Пожури се и причекај ме док и ја свршим нужду.

— Причекао сам инспектора и пођосмо заједно у нашу собу Соба је била пуна жандарма и шпијуна, а г. Виња беше у њиховој средини; он ми одмах даде да прочитам наредбу да будемо доведени, ја, моја пријатељи и њихове жене; затим да ја извршио све што за испит треба, наиди да ме претресу најмарљивије. Није ми тешко било увидети одкуд ветар дува, нарочито што Синиет подигнув душек и свакако наносећи што није њиме ништа, погледа пенако нарочито Госпе-а, који беше пренеражен. Његова забуна није ми могла измаћи; видело се очито да је лут. Ја опет потпуно миран ронем судија: „Видим да вас је неко преварио, нема овде ништа сумњиво; у осталом то ни г. Госпе не би овде трпео; је ли тако г. Госпе? Да ли би ви тако што трпели? одговорите г. судији. Он није имао пух него је потврдио моје казивање, али је говорио само устима, а није било потребно бити врач па погодити да му је у души другчије.

Пошто се свршн претрес понеше нас у два фијакера, пошто су нас прво свезали, и одведоше у Управу где нас затворише у једну собицу, звану *мишолоска*. У затвору сам се уздржавао да Госпе-у и Доре-у каком сумњу коју сам о њима стекао. У подне нас испиташе, предвече моје другово проведоше у Тврђаву, а мене у Св. Полагију. Не знам како је било, али тек кључеви које сам чувао у џепиру осташе непримећени. Ма да су ме претресли шесу их нашли, а ја се због тога, разуме се, писам кидао. Одмах напишем писмо г. Хајнеру и јавим му шта ми је приређено; писам имао муке да га много уверавам да сам невин, то ме после два дана пустише. Дошао сам у Управу заједно са кључевима који су тако срећно измакли свему истраживању. Сматрао сам се за срећног што сам утекао испред опасности, а нарочито сам се само два прста далеко од пропасти; да није било метресе Дорооне и да писам сам био пресбан, нема сумње, ако бих у надзежност аргусена... Само због тога што сам код себе имао лоповски алат поново би ме осудили, а у толико јакше што сам већ био бегунац, и одвели би ме у казнени завод. Г. Хајнеру ме упори због толике непромишљености, која је могла да ми буде погиба. „Видите ли, рече ми он, где би сад били да су Госпе и Доре изведи ову ствар са више пештаме. Чујај се, Видоје, и не поверавајте се много, нарочито не поверавајте се лоповима, јер ви имате много непријатеља. Не предузимајте ништа док добро не промислите; пре но што предузмете какав рад питајте мене". Користио сам се овим саветом и било ми је добро.

Госпе и Доре нису дуго остали у Тврђави; кад су изишли напио сам се с њима али сам моју сумњу о њиховом притворству крио од њих. Но, хтељући да им се осветим за оно што су ми урадили, и ако за тим писам ништа изгубио, пошаљем им једног дана и врло брзо дознам да су извршили једну крађу, за коју су доказ врло лако набављени. Ухваћени и осуђени они су имали четири године да размишљају о мени. Кад је донета пресуда која је одредила њихову судбину посетио сам их; кад сам им испричао, како сам сазнао и осујетио њихове планове, они су изјавили од једа. Госпе-а одведоше у затвор Ореј из кога је и бежао, али док је био у њему он смисли начин освете, но у томе није успео. Правећи се да хоће да се исповеди тражио је свештеника и под изговором да ће искрено да говори он признаде свештенику један велики број крађа у које је и мене упукао. То моје саучешће није свештенику казао нао тајну и овај упути Управи акт, којим сам био тешко оптужен, али Госпе-ово казивање није имало последице какве је он замишљао.

Неограничена власт, коју је полиција имала над крадљивцима, разнила је међу њима страст да се узајамно оптужују и доводила их је, ако је слободно тако рећи, до највеће деморализације. Пре тога они су у друштву имали засебно друштво које није имало ни најмање ни одбеглице, а над су их стали проганити у гомилама њихови редови, у место да се зближе, назајаклаи су од страха и, без обзира на раније пријатељства, примали су сва средства за спасавање као довољена. И кад је весз, која их је везивала једни пут прсла, сваки од њих, у свом личном интересу, није имао више никаквих обзира у чувању осталих другова. Кад се стану приближавати опасни трешутци, а они су обично бивали о Новој Години, о царевом дану, или о сваној другој свечаности, требало је видети како достављачи навалују у *Друго Одељење*. Да би избегли оно што агенти зову bel ordre, т. ј. наредбу да се укаиси сваки онај који је важно као крадљивац, крадљивци су давали полицији врло корисне податке. Они су достављали и оне своје другове, којима се није знао стан, и тако није требало дуго времена па да се напуне затвори. Свсвим је јасно да је у овом општем хапшењу немогућно било избећи грешке; највеће неправде остајале су често без поправке. Сироти радници који су после просте казне за поправку, ступили на посао и стварали се да избришу непријатну успомену из прошлости, хватани су и затварани са крадљивцима којима је краља била занимање; час нису имали ни могућности да се жале. Због ових у затвору они су сутра дан наводили пред страшного Лемодена, да их испита. Какав испит!

— Име ти је?.. Станујеш?.. Ранше си осуђивао?..

Јесте, господине, али ја радим и...

— Доста: друга!.

— Али господине, ја вас...

— Мир! Друга: Ја вадла јасно говорим?

Онај коме је он препоручивао ћутање могао је навести најбоље доказе. Слободан толико година могао је навести доказе о своме поштењу, са циљалу сведока потврдити да има рада, најзад, да је безприекоран у сваком погледу, али г. Лемоден није имао времена. „Кад бих ја то све слушао, каже он, не бих нинад свршио посао". Поносила само за једно јутро овај грубн испитивач исправљао је на тај начин по стотину зина, људи и жена, једне у Тврђаву, а друге у Сен-Бивар. Он је био без милости; ништа га није могло ни на тренутак отргнути од таквог поступања Колико је тих сиромаха, који су се били мамули рђавих дела, он сам гурнуо попова на стари пут! Колико је жртава ово његове неумољиве строгости, које су се кајале што су се поправиле жел ни о томе не води рачуна, и огорчени заклињали су се да ће бити најбоља разбојница. „Шта ван вреди да смо поштени? говораху поносад они несрећници: ето, како се са нама поступа! Треба човек да је лопов целог века. Зашто су закони ако се о њима не води рачуна? Зашто нас осуђују на времену казну ако не да да се могли поправити? Вође је да нас осуде на вечиту казну или на смрт код нам се не допушта да идемо добрим путем". Слушао сам врло много оваквих оптужби и готово увек су биле оправдане. „Ево четири године како сам изашао из затвора Св. Пелагије, говорио је један од оних хапсењика; од дана ослобођења радио сам стално у једној истој радњи, а то доказује да се писам покварио и да су били задовољни мноме, а сад ме шаљу у Бисетр и ако писам ништа учинио, већ једино зато што сам осуђивао на две године затвора".

Ово грозно тиранско поступање није без сумње било познато г. управнику, јер водим да у то вероујем, али је ово иман у његово име чињено. Јавни или тајни агенти били су у оно време врло страшни, јер су њихови рапорти примани као закон. Ухваће ли они каквог човека на народа или га означе као опасног и непоправљивог крадљивца, а то су они увек радили, онда је било све свршено: човек је хапшен без сажалења. То је време било шпијунско златно доба, кад је сваки овај напад на личну слободу њима доносио користи, истина та корист није била велика (а свако хапшење добијали су по један мали талир), али за један мали талир шта шпијун неће учинити ако само за њега нема никакве опасности? Ако је сума и била мала шпијуни су рачунали на број: они су

често понављали. С друге стране, прадљивци који су желели да своју слободу куће услугама достављали су полицији има ли разлога или нема, све оне које су познавали, били поправљени или не били. По ту цену ти достављачи могли су остати у Паризу, али кад су похапшени почели достављати њих достављача су убрао правили друштво достављенима.

Не може се замислити број лица, које је овај административни затвор натерао у повратнике, а они би то избегли да је тај грозни систем истрајао раније укинут; да су их оставили на миру они се никада не би осрамотили, али макако они мислили изаст их је овакним поступком примораваја да постану крадљивци. Поједи од пуштених осуђеника, који су имали надзирати полицијски надзор у Бицетру, добијали су изустено дозволу да га видже под своје куће, али им нису давање никакве исправе и зато нису могли наћи рада. Они су једино имали право да — умру од глади, само што се нико својеволно не жртвује тако; они нису умирали него су крали, и најчешће достављали су и крали у исто доба.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

ГОСПОДИН ЛЕПИН

Човек неоспорних врлина, неуморни радених кроз толики низ радних година, полицајац у сваком погледу за углед, њаван грађанин Републике, којој се одушко, јесте уважени Господин Лепин, дворашњи управник париске полиције. Ово име париског пређеката полиције везано је и остаће вечито за главну варош европског света, и наћи ће свога места у повесници ове вароши. Господин Лепин је свакако са поузданије активности и са пуно части дошао у пенсију, не би ли се одморио од толико трудног рада кроз читав низ година. — Господин Лепин нам је лично и и преко својих помагача у париској пређектури био учитељ. А ми смо имали чему да се од њега научимо. Видели смо у њему потпуног познаваоца своје дужности, и научили смо се, да се посла треба латити онда, када се од добро разуме; видели смо, да на сваки посао треба леки и неуморан бити, па да се виде све користи, које се од сваког јавног посленика очекују; видели смо, да борбу треба водити и у њој истрајати; видели смо, да своју вољу, кад је свобразна прилакама, реду и закону, треба другима натурити ради општег добра; видели смо у њега владан добрих ствари, — и понављамо: имали смо чему се од њега научити. — У сваког може важнији прилаци, где би била потребна интервенција полицијских органа, ту се у првим моментима налазио г. Лепин пређеки службу. Где је узбуна, где је пожар, где је ма каква важнија социјална појава, г. Лепин је ту, на лицу места. Толико и толико пута се лично излагао опасностима, од којих није презао. И смелост му је била лепа одлика. Потчињени му органи имали су се само угледати на њега. Кад год су му нак потчињени органи вршили дужност на његово задовољство, он је имао за њих не само лепе речи него и лепа дела: с једне је стране награђивао морално и материјално своје органе, старајући се по само о побољшању њихових положаја у опште него и о специјалном награђивању њихових, а с друге стране је заштићавао органе, кад год је то требало и то на начин потпуно каваљерски. Сећамо се једног штрајка у Паризу, који је праћен са правим нередима по појединим крајевима париским; скоро на сваком таквом месту у сходном моменту појављивао се г. Лепин, дајући својим органима потребна упутства за вршење службе; органи власти биле су приморани да употребе силу за одржање реда и за чување опште безбедности и морали су да сваким помоћне извесна права грађанска; дошло се услед тога до извесне одговорности, у првом реду политичке; тим поводом г. Лепин је пред једним административно-политичким колегијумом, коме је требао одбрану дати и рачун положити, говорио овако: „Ја имам обичај, да лично будем тамо где треба и да лично дајем наредбе; кад се може догодити каква неред, ја изађем на лице места; отуда ја знам шта се збива, јер то сам ја видим, и онда не могу да теретим сироте потчињене ми органе под изговором, да су могли да отклоне такве и такве догађаје; не тражите лакше друге одговорне пал-в-ином ни под-а-ином; ја примам сву одговорност, а само вам догађаје објашњавам овако..." Кад му је један упао у реч: „Признајете, да сте ви само одговорни!", г. Лепин је продужио: „Тако је" и наставио је објашњење догађаја, служећи се својом, добро познатом, духовитошћу. Показао је, да се радило само овако, како је се морало и требало радити. Одбранио је себе а тиме и своје потчињене. На крају је рекао, да перспектива показења из активне службе нема у себи ничега страшнога после толико-годишњег рада и после толико-годишње преданости служби. — Својим ваљаним надзором г. Лепин се поносио. Једном приликом г. Лепин се јавно хвалио пред Министром Војним својом полицијском војском овако: „Пар: з је поверио овим људима старање за безбедност; али, ако устреба, ако се опет као оно пре тридесетину, и више, година ангеље на њихов патриотизам, они ће отићи, као и њихови претходници, да појачају и попуне редове редовне војске; тада ћемо видети оних десет хиљада нетерана, како служе за пример млађим појединцима, јер је то једна одабрана трупа, која зна тачно шта је дисциплина, која је спикла на свакодневни умор и на разноврсне непогоде и неволе, и која, по себи се разуме, зна за светињу заставе, за пожртвовање, за осећај дужности; сви паримање су их видели на делу и одају им признање..." — Поклоне једне лепе и занимљиве карактере г. Лепин је постављен за управника париске полиције. Мењале су се владе у Паризу; али није било потребно смените са управничког положаја г. Лепина; он је годину за годином отправљао, и тако је, може се рећи, читав радни век провео као пређект париски — све док није дошло време, да му се одмора дате. Невероватна је наше пароди. Г. Лепин није посао тајсулу, за да се на тиме сврши, већ је двадесетину годишњачно руководио пословима огромне париске пређектуре. Скоро смо имали прилике да прочитамо, како и на њиакву своје активне службе г. Лепин није пуни опако како би је ретко ко и од нас млађих пришо. Близу једне железничке станице у даљој околини париској приличном брзином је ишао на точку један омањи господин сав покривен прашином; дошао је до железничке станице, сашао са точка, абаџио прашњави огртач, мало се отресао од прашине, ушао у кол и вратио се у Париз. То је био пређект г. Лепин, који је на својој подручној области вршио службу, као што видимо, не штедећи себе и не подећи много рачуна о својим годинама. — Живахан човек, пун енергије и воље, стигао је, да на сваком послу буде, и да за сваки посао у првом роду он понесе одговорност. Природа у њему отмена, уз украсе од врлина, привукла му је љубав свега становништва париског, које га је поврх свега јако поштовало. Тешко је наћи тако популарног човека, као што је био г. Лепин, јер је он био популаран не само код виших него и код осталих слојева друштвених. — Далеко од тога, да овде излажемо систематски рад пређеката г. Лепина, ми смо извели само извесне сцене из његове службе и извесне његове особине, које би требале да красе сваког јавног радсника. — Бити талав управник, имати такав углед, уживати толику љубав и толико поштовање, није дуго него бити, да се изразимо мало лакшим стилом, краљ Париза, — а то је нешто потпуно завидно. У њиметн нам је жива слика једног јесног дана, када је окићени Париз са пуно задовољства дочекивао, једног страног поглавара; ишао се кроз Елисејска-Поља; пуцњи топова узнемиравали су по дрњеу, жбуњу и шаварку тице; али кад је пређект г. Лепин својим колима у униформи ишао напред спроводећи кортеж за Елисејски Двор, и кад је народ на сав глас, громогласно, викао „Живео Лепин", тек су тада те тице постале потпуно узнемирене, живахне, па су и оне нешто гласно, весело, викале, певале, свакојако потрешљивале: „Живео Лепин". Не знамо, да ли су се толико радосни гласови народа и тица чули, над су пролазила друга кола. И те тице имале су се зашто одушити г. Лепину. — Ми се одужујемо г. Лепину са жељом: да се добро добро и дуго дуго одмара.

А. Г. Кузмановић.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

И. Ж. званичним руским актом од 13. фебруара ове године упутио је овакво питање:

Највишим буџетом среским за ову годину предвиђен је кредит од 120 динара, па ако награде за рад у среском одбору и среској скупштини за 1912. и 1913. годину*. У среској скупштини био је на раду и један среза практикант, и с тога је овај тражио од пореског одељења, да му исплати сразмерну награду предвиђену среским буџетом; али пореско одељење га је решењем својим одбило од тражења сматрајући, да је тај практикант био деловођа у среској скупштини и да нема у опште права на награду; међу тим практикант доказује у жалбеном среске власти, да је деловођа среске скупштине био срески писар, према чему је практикант радио сношење послове у среској скупштини. Пита се: има ли овај практикант право на награду, и да ли је радња пореског одељења правилна?

Одговор:

Према члану 138., 139., и 142. закона о уређењу округа и срезова у вези са чланом 156. истог закона, суме одобрене у среском буџету расхода могу се употребити само на оне потребе, на које су прописно и одобрене: наредбодавац је за издатке по буџету срески одбор, а рачунополагач је благајник односно чиновник, који руководи среским новцем чинећи издатке само по упутницама, које издаје срески одбор. — Из овога се види, да је пореско одељење изашло из круга своје надлежности, кад се упустило у расправу и решавање питања, да ли практикант има право на награду или не. Пореско одељење је једино требало да мотивисано потражи жалбу, што се обратио надлежној власти, јер је срески одбор надлежан по члану 150. закона о уређењу округа и срезова да напред уједе одлуке среске скупштине, да чини расходе по одобреном среском буџету, и да издаје упутнице благајни за исплату, пошто благајник без упутнице несме издатак чинити. — Да ли ће нам надлежна самоуправна среска власт признати овоме практиканту право на награду за рад у среској скупштини, и колике ће величине та награда бити, то је стварно оцене те самоуправне власти; у сваком случају, разлог за одбијање практиканта од тражења не може бити у томе, да је он био деловођа среске скупштине, кад то не одговара стању ствари и кад по трећем ставу члана 147. закона о уређењу округа и срезова деловођа у среској скупштини увек мора бити један од среских писара. — За правилну оцену ове ствари треба прочутити: какву су намеру имали среска скупштина и надзорне власти, кад су одобравале кредит „на име награде за рад у среском одбору и среској скупштини“...

* * *

Суд општине прекопуџке актом № 255. од 15. фебруара ове године упутио је питање овакве садржине:

Једно лице треба да даје за помору два кола и кола, и једног коња. Али то лице своју стоку продаје пре мобилизације, тако, да за време мобилизације није имало ниједна кола; влашт је међу тим од купаца узела ту продају стоку. Пита се: у каквом се положају сада налазе купци и продавац, и шта треба радити?

Одговор:

На следеће назагања моћи ће општински суд добити обавештења по овоме предмету: — Војска се снабдева са потребном стоком (коњима, воловима, и т. д.) и комором са опремом на два начина: 1. пописом у народу све стоке и возова способних на војну службу, и 2. средством сталног прираза од нет од сто непосредне годишње порезе, чији ће разрез вршити војне власти на општине, које су дужне новац предавати непосредно пуковнику окружним командама при купљењу пореза. — На овај начин обвезана свију грађана и имања у земљи двојако је: давање стоке и коморе у натури, и плаћање прираза. — Комбинација и сви остали, који службу врше на новаме уписују се и рекрутују прописано од оних, који немају и могу имати у свако доба прописне коње са исправним и потпуним јахаћим и коњским прибором. У колико се при самом упису и рекрутовању не може попунити потребан број, било што таквих имућних људи нема, било с тога, што се за ову службу тражи извесна парочита подобност, уписивање се за ову службу и спромагнија, а потребни коњи са прибором набављће се пописом у народу, где се њиу на дану од оних, који коње немају а нису обвезници или ни служба у којсци није на коњу, у ком случају ови дављаци коња ослобођавају се прираза по парочитим одредбама. — Из артиљерију се коњи опасно набављају пописом. — Сву потребну комору за војску свију позива дају она лица и имања у земљи, која одговарајућу стону и волове имају на лицу, на било да она подлеже службеној ма ког позива или последње одбране у војсци или не. — Ко прописних начином буде уписан, било лично да са својом стоном и комором служи, било да је начас дао за војску, дужан ће бити да уписану стоку или комору чува и одржава свагда у исправном стању, тако, да се на одређену војну службу може у свако доба употребити. Кад коме од оних уписана стока угине, или постане неспособна, или се прода, дужан је одмах о томе да извести своју општинску власт и у року од два месеца набавити и привести јој другу стоку, а по том и војној власти, те да се она прегледа и у списоке уведе. Ко ово не учини било што не може другу стону да купи или што више не намерава да нету држи (што не важи за оканање — резервисте прва позива народне војске), дужан је опет у овом року да о томе извести своју општинску власт, а ова војну и пореску, те да се дотични обвезник од ослобођења прираза избрише и у војску на одговарајуће место распореди. — Кад се нареди мобилизација или скуп и вежбање дотичне једнињаце војске, нико не сме своју стону отуђити, што вреди за сво време мобилисаног стања и вежбе. — Они, који ма у чему не одговоре својој дужности у погледу чувања и давање стоке и коморе, или који покушају да избегну те своје дужности, кажњавају се по закону о употребу војске од стране команданта дотичне дивизијске области са сто до три стотине динара а у нарочитом случају са пет стотина до хиљаду динара.

* * *

Г. А. Костић, полициски писар унутно је актом од 4. априла ове године овакво питање:

Пресудом среске власти од 13. августа прошле године кажњени су за разне кривице по закону о општинама часници двеју општина са десет динара сваки у корист државне касе. Часници једне општине жалили су се на ову пресуду Државном Савету и Државни Савет је пресуду одобрио решењем својим од 16. марта ове године. Часници друге општине нису се никако жалили противу ове пресуде. Пита се: да ли је пресуда писарам часника ове друге општине, који се нису жалили, застарела, или ће се сматрати, да је пресуда нао ожалбена била на раду те тако да није застарела?

Одговор:

Овде је реч о застарелости казне. О застарелости казне може се говорити тек на основу извршне пресуде, којом је казна досуђена. Поменута пресуда полициске власти према часницима једне општине, која су се жалили на њу, постала је извршном онога дана, када је њу одобрио Државни Савет према члану 170 закона о општинама, а према часницима друге општине постала је извршном онога дана, када је надзорна власт на основу члана 167, о. закона о општинама пресуду донсла, јер су ти кажњени часници коме били задовољни па се нису ни жалили. — Застарелост казне почиње тећи од дана извршности пресуде; дакле према часницима друге општине застарелост тече од 13. августа прошле године. По члану 167. н. закона о општинама, дела, која по овоме закону суде по званичној дужности надлежне надзорне власти, а која се не казне више од шест месеци затвора или новчано више од нет стотина динара застарелост за шест месеци; кад се пак ово законско наређење доведе у везу са прописом из § 79. и 396. кривичног законика, излази, да казна, наречена од надзорне државне власти по закону о општинама, застарева за исто време, т. ј. за шест месеци рачунајући од дана извршности пресуде. Према томе, казне, изречене моментом пресудом од 13. августа прошле године, према часницима друге општине, који нису изјавили жалбу противу те пресуде, застареле су, јер је од дана извршности пресуде прошло више од шест месеци.

К.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА, КАСАЦИОНОГ СУДА, И ВИШИХ ВЛАСТИ

Сукоб између полицијске и судске власти о надлежности за расматрање општинске пресуде, којом је на основу чл. 25. зак. о чувању пољског имања и § 800 грађ. зак. расправљено питање о накнади штете.

Пресудом општине јавначке од 5. новембра пр. год. Бр. 1868., а на основу чл. 25. зак. о чувању пољског имања и § 800. грађ. зак. осуђени су Михаило и Стеван Николићи и Ђока Стојковић, из Јанпаја, по тужби Живке ж. Андреје Николића, овд., да јој накнаде штету причињену у њеном имању.

Против ове пресуде изјавили су жалбу осуђени Стеван и Михаило, и суд општински спровео је исту начелнику ср. врачарског на расматрање. Назначи да је на расматрање ном. пресуде надлежан прв. суд, а не полиц. власт, начелник среске вратио је општинском суду, те да је он спроведе прв. суду, што је овај и учинио. Али прв. суд за окр. београдски одлуком својом од 8. децембра пр. год. Бр. 41817 нашао је да је ово вступна пресуда. донета по специјалном закону, и да према томе прв. суд није надлежан за њено расматрање. пошто је по §§ 15. и 16. полиц. уредбе он надлежан само за вступе из III. части казненог закона.

Начелник ср. врачарског није усвојио ове разлоге прв. суда. већ је поново вратио пресуду прв. суду на расматрање остајући при томе да је прв. суд надлежан за њено расматрање, зато: што моменутом пресудом општинског суда није изречена казна за учињену привилу, већ је само досуђена накнада штете оштећеним лицима, те је према § 15. грађ. суд. пост., и објашњењу г. Министра Народне привреде од 19. марта 1886 год. ЗБр. 351, за њено расматрање надлежан прв. суд.

Али пакс је прв. суд поново одбио своју надлежност и акта пратио начелнику ср. врачарског, то је овај у смислу § 41. крив. суд. пост. спровео ном. пресуду општинског суда са односним актима, 14. марта т. г. под бр. 3351 Касационом Суду те да он реши ко је надлежан за расматрање ном. пресуде.

Касациона у своме II. одељку, донео је следећу одлуку:

„Касациони Суд расмотрио је акта сукоба између начелника ср. врачарског и прпост. суда за окр. београдски о надлежности за расматрање пресуде суда општине јавначке од 5. Новембра 1912. г. Бр. 1868., којом су на основу чл. 25. зак. о чувању пољског имања и § 800. грађ. зак. осуђени Михаило и Стеван Николић и Ђока Стојковић, сви из Јанпаја, да накнаде штету, причињену у имању тужиље Живке ж. Андреје Николић, овд. па је нашао:

По § 15. грађ. суд. пост. пресуде општинских судова по грађан. споровима подлеже расматрању првостепених судова, а по објашњењу Г. Министра Народне Привреде од 19. марта 1886. г. ЗБр. 351. питање о кривици и казни, које се расправља по званичној дужности — чл. 2. зак. о чувању пољског имања, расправља се одвојено од питања о накнади штете, које се цо чл. 24. истог закона расправља само по тужби за интересованог на се, према томе, по жалби интересованог лица пресуда општинског суда. изречена о накнади штете, шаље на расматрање надлежном првостепеном суду, а пресуда изречена по кривици на расматрање надлежној полицијској власти.

Из акта овог предмета види се. да је пресудом суда општине јавначке Бр. 1868 расправљено само питање о накнади учињене штете на пољском имању тужиље Живке, те по томе и наведеним зак. прописима и објашњењу та пресуда, по жалби осуђеног Михаила и Стевана подлежи расматрању надлежног првостепеног суда а не полицијске власти". —

Ј. М.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

РАДИ УПРАВЉАЊА

Скроће се пажња свима оним полицијским чиновницима, који су у прошлој години премештени, а нису још рачуне о путним и подвозним трошковима поднели, или су их поднели, па на учињене примедбе нису одговорили, да пожурс са тим подношењем и пошаљу их Министарству Унутр. Дела најдаље до 25. априла тек. год., како би се дотичне суме могле антиципати за исплату.

Многе полицијске власти, шаљу покушљену претплату на „Полицијски Гласник" како за текућу тако и за раније године, непосредно Министарству Унутрашњих Дела. Ова је радња погрешна и стварa излишне послове.

Претплате на „Полицијски Гласник" до закључно 1907 год. треба слати Министарству Унутр. Дела, а претплате од 1908., 1909, 1910., 1911., 1912., па и у будуће, треба слати непосредно својим окружним благајницама, или их предавати дотичним пореским одељима. Само ваља водити рачуна, да се у спроводним писмима тачно означавају имена и презимена лица или општина. од којих је претплата наплаћена, као и време за које је претплата наплаћена.

Како се многе полиц. власти не придржавају расписа Г. Мин. Унутр. дела од 4. Марта 1909. год. АБр. 486. то им се овим путем скреће пажња на тај распис, који овако гласи:

„Да би Администрација „Полиц. Гласника" могла водити тачну евиденцију о наплаћеној и предатој претплати, власти ће извештавати о сваној предаји новца и Антропометријско Одељење на тај начин: што ће уз акт, којим се новац предаје Благајни, слагати благајници и акт адресован на Антропометријско Одељење, у коме ће бити побројани претплатници, од којих је наплата извршена, суме које су наплаћене и за које време.

Благајница поште уколико примљене суме у дневник касе, написаће на акту спремљеном за Антропометријско Одељење, да је дотичну суму одиста примила и назначиће број дневника под којим је примљена сума упмежена.

Тако сверен акт благајница ће послати Антропометр. Одељењу на даљи рад".

За Полицијске Власти у Ново-ослобођеним Крајевима.

Сву претплату на „Полицијски Гласник" треба слати непосредно Министарству Унутр. Дела до даље наредбе. Ово је потребно за то, да би се имало тачних података, пошто Буџетом нису предвиђена издаја на увећан број примерака, те на случај прекорачења, да не имају стварни подаци за што је тако учињено.

Полицијске Власти у ново-ослобођеним крајевима, треба да наставу на прикупљању претплате што жешће, како би се што већи број овог листа растурао, не само у интересу јавне безбедности, него и у интересу дотичних органа власти, које ће црпсти поука из „Полицијског Гласника.

ПОТЕРЕ

Вранислав М. Станојевић, цигански из Лукавице, одговара за опасну крађу. Стар је 22 год. приномаљат; од одела има капут и панталоне.

Дежела начелства среза колубарског округа београдског Бр. 3548.

Адам Мирковић, из Пожеге, одговара за опасну крађу побегао је из затвора. Стар је 20 год. раста средњег, у опште плав. испод врата има једну жвезду, одело има беличасто а на глави шубару.

Дежела начелства округа ваљевског Бр. 2393.

Милош Илић, земљ., родом из Одељења, среза и округа тимочког, побегао је из притвора. Стар је 17 год., приномаљат у опште, у одељ сељачком.

Дежела начелства округа тимочког Бр. 2426.

Спасенија Дукић, зв. „Гара" из Белотића, која одговара за опасну крађу побегла је из притвора начелника среза мачванског. Стара је 30 год. раста средњег, у лицу зепушпаста, од одела носи мошну шго исте селљаке у Мачви, забрађена је вуненим шалом.

Дежела начелства округа подринског Бр. 3178.

*

Јован П. Турец, из Савинца, одговара за разбојништво над Маријом женом Видена Јанковића, из Белића. Стар 28 год. приномаљат, од одела има на себи: бело сукнене чакшире, црну блузу а на глави шајкачу, шво

ружжа је државном граничном пушком са реденицима.

Депеша начелника среза болевачког Бр. 2984.

Војислав Симић, кројачки радник из Пландиште. Стар 20 година, очи црне, бркова мали, бубуљичав у лицу; од одела има црни капут, панталоне суре, на глави шубару, од стварн има џепни сат са жутим ланцем.

Депеша начелника среза белачког Бр. 6125.

Јован Васиљевић, из Бучја одговара за опасну пљачку, побегао је испред општинског судитеља. Стар 40 год., приземљаст, раста средњег, од одела има црн гуњ, беле чакшире, на глави белу шубару.

Депеша начелника среза зајечарског Бр. 4387.

Милисав Вићентијевић, из Тодориног Дола, а који одговара за више опасних крађа, побегао је из притвора. Раста је средњег, сувоњав, у нешто приземљаст; одело носи сеоско, на глави има шубару а на ногама опанке.

Депеша начелства округа ваљевског Бр. 2884.

Петар Максимовић, нек. помоћник, у радњи Светозара Пешића овд. пекара, родом из Русиће ср. Пчињског, коју наземљу 18 и 19. т. м. обио је сандук на паси свога газде и из истог украо 31. д. на по том побегао.

Петар је стар 17 год., омањег раста, добре развијености, округла лица, црне косе и очију.

Од одела има на себи панталоне на штрафтама од материје, копорци од шајка, на глави војничка капа, из ногама војничке цокуле.

Акт Градског и Среског Суда Лесковог Бр. 1260.

КРАЂА СТОКЕ

Непознати лопови украли су Драгутину Срећковићу, из Вел. Крчмара, једну кобилу жаребицу, стару две године, дакле ждрао.

Депеша начелника среза лепеничког Бр. 3143.

Непознати лопови украли су ноћу између 12. и 13. ов. м-ца Павлу Милојковићу, тежаку из Синића, једну кобилу жаребицу, мастор трн гошаву, дакле зелене, шестаста, непокована, висока 155 см.

Депеша начелника среза лепеничког Бр. 3193.

Непознати лопови украли су Божидару Ристићу из Лугавчине, једну кобилу, дакле ждрапаста, стару 10 год., са жигом „О“

Депеша начелника среза јасеничког округа смедеревског Бр. 1327.

Непознати крадљивци украли су Обраду Симићу, из Трбушница, једну кобилу дакле мрко-ждрапаста, у леву задњу ногу шутаста, подсечена репа и грива, на десној нози белеги од убода и са жигом „О“

Депеша начелника среза колубарског округа београдског Бр. 3637.

Непознати лопови украли су жени Косте Николића, из Поповца, једног коња, дакле ждрапаста, шестаст, стар 10 година.

Депеша начелника среза параћинског Бр. 3671.

НАЂЕНИ ЛЕШЕВИ

У реону општ. пландишког, нађен је леш непознатог лица, чију слику износимо.

Стар је око 50 година, раста средњег, лица дугуљаста, образа увалних, браде и бркова доста великих и проседих.

Од одела има на себи: кратак жућкаст капут, црн прслук и панталоне сивкасте, на глави мекан жут шешир; на ногама ципеле на ђердан од фине жице и на штрафти стоји марка, „Антон Сабо-а“.

Акт квартног пландишког Бр. 2221.

У атару општине зајечарске среза мачванског избијен је Сава леш једног непознатог лица.

Леш је мушког пола, старо преко 20 година, средњег раста, добро развијене мускулатуре.

Од одела су нађени само опанци коначари и остаци од панталона, које су биле од неке црне материје.

Акт среског суда за ср. мачвански Бр. 1096.

УХВАЋЕН

Обрад Божидаревић, осуђеник београдског казнионог завода, чију смо потерницу издали у 13. броју „Полицијског Гласника“ за ову годину.

Акт Управе Београдског Казненог Завода Бр. 1376.

МАНГУП СТОКА

У атару општине бучанске, ухваћена је једна мангуп кобиљ, стара 10 год., висока 136. см., дакле отворено дорастасте, на челу цветаста, са жигом „О“.

Акт начелника среза зајечарског Бр. 4391.

У атару села Ошљана нађен је један коњ, стар око 5 година, висок 146 см., дакле праве, на десној нози мале беле ознаке.

Акт начелника среза тимочког Бр. 2104.

ОБЈАВА

Управа варошн Крса достављена је, да је једно лице, које се представљало као орпске поданици под именом *Иван — Јован Милошковић*, било притворено на Крсу почетком ове године због сметичења, и да је у притвору напрасно умрло због ране у грлу, нако гласи уверење лекара, који је вршио секцију леша.

Ако во зна што год о овоме лицу, и ако зна одакле је, — треба да о томе обавести Министарство Унутрашних дела с позивом на акт Бр. 3529. од 6. априла 1913. године.

НА ЗНАЊЕ

Комплети „Полицијског Гласника“ за 1906, 1907, 1908, 1909, 1910, 1911 и 1912 год., у елегантном тврдом повезу, могу се добити у уредништву по цену од 20 динара за једну годину. Комплети у меком повезу за ове исте године могу се добити по цену од 15 дин. за једну год., или сви укупно за 80 динара.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

Уредник А. Ј. Кузмановић.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одликовати

Орденом Св. Саве

ТРЕЋЕГ СТЕПЕНА

Петра Лешњаревића, председника општине битољске, и

Орденом Св. Саве

ЧЕТВРТОГ СТЕПЕНА

Ристу Цветковића, кмета општине битољске, и

Косту Козмеску, Мехмеда Васиф Усеина, Методија Оцевића, Јусула Алеви и Наума Грујића, одборнике општине битољске.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 24. априла 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

Душан Ђ. Алимпић, инспектор друге класе Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, ставља се на расположење Врховној Команди на терет ратног кредита с правом, која му даје указ од 11. маја 1912. године.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 25. априла 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за шефа Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела у рангу секретара друге класе Министарства Унутрашњих Дела Добривоја В. Вакића, секретара исте класе Министарства Унутрашњих Дела, по потреби службе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 25. априла 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за секретара пете класе Министарства Унутрашњих Дела Д-р Борђа В. Тодоровића, секретара исте класе Министарства Правде, по потреби службе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 25. априла 1913. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО

по

ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

Враћајући се на горње питање, ми мислимо да удовица има право на дообу у сваком случају, то јест и онда ако бе она, по својој властитој и слободној вољи, дакле не другом ни иначе непринуђена, хтела задругу напустити. Најпре, може удови бити тешко или неугодно да остане у задружној кући при свем том што се са њом ту зло и наказно поступа: н. пр., да би лакше спознала жалост за својим изгубљеним мужем, она мора да оде из куће у којој је све на мужа подсећа и њену тугу подстрекава. Не може се рећи, наравно, да би овде задруга могла бити оправдана за удовичин напавак из куће задружне, али, тако исто, биће би неправично пагнати удовицу да, под таквим околностима, ту жили односно да, ако би кућу напустила, она изгуби свој ужитак. Затим, начело личне слободе, и Уставом осведочено [чл. 9.], не допушта да се удова принуди да живи у задружној кући, и ако то неће. Право удове на дообу мора се признати у сваком случају бар данас када више не постоје принцип недељености задруга. §. 492. Грађ. Зак. поставио је правило да наследници могу, према своме нахођењу, остати у заједници или се један од другог одвојити. [„Наследницима стајање на вољи, или поделити се, или у заједници неподељени заостати" — в. и Решење од 22. Јуна 1846. год., В. И. 270. код тога параграфа], правило основано на мало час реченом начелу личне слободе. Истина, удова, у погледу свога ужитка, није наследник свога мужа, како ми ствар ову схватамо [в. нашу расправу: *О правном карактеру удовичког ужитка и о његовом упису*, у збирци: *Приватно Право*, стр. 138., прим. 3.], али, са гледишта правила у §-у 492. Грађ. Зак. формулисаног, и она се има изједначити са наследницима. На сваки начин да дообa удове слаби задругу, али, као што сада видесмо, законодавац претпоставља личну слободу целокупности задруге.

Друго је сада питање, да ли удова другује неку накнаду задруги онда када ону својевољно, као што ми то овде узимамо, напусти. На сваки начин, не може бити говора о томе да удова задруги даје накнаду штете, по том основу што је, евентуално, приход са дела имала задружног на које удова има ужитак био већи од трошкова за њено надржавање у задружној кући: чим се призна да је то

удовичино право да живи у задрузи или навои ове, не може бити говора о некој њеној накнади у корист задруге, ако би она хтела из ове отићи, јер накнада ова хтела из ове отићи, јер накнада ова претпоставља повреду ове исте права, чега овде нема. *Nemineni laedit qui suo iure utitur.* Овде може бити говора једино о накнади штете, од стране удовице, зато што ова, изазвећи из задруге, неће више „по могућству задруги припомагати“ (§. 523. Грађ. Зак. *in fine*) и тако ће задругу лишити користи коју је она имала од њеног рада.

Питање ово састоји се у томе да се она да ли је обавеза удове, коју мало час наведосмо, законска или *моралана* обавеза? Ако је то само једна морална обавеза удовичина, онда ту не може бити говора о накнади штете, пошто ова претпоставља неиршење једне законске а не моралне обавезе (§. 800. Грађ. Зак.). Ми мислимо да смо овде у присуству законске обавезе, или опет назвасмо да задруга не би имала право на накнаду штете, ако би се удова оделила, а ево зашто. а). Узимимо прво случај да је ужитак удовичин у задруги толики да он надмашује трошкове око њеног издржавања. Да ли је и тада удова дужна „по могућству задруги припомагати“? Јесте, али зашто? То сваково није зато што задруга њу издржава, јер, ако би се овде стало на гледиште компенсација, не само да удова не би била дужна радити, него би она имала чак и право на накнаду од задруге. Па на кога је онда разлога дужна удова задруги припомагати? Она је то дужна чинити по оном општем правилу задружнога живота, правило солидарности, по коме сваки у задрузи, без обзира на то колико има у задружној имовини, мора у кући радити: сваки у задрузи има да овој припомаже, а ова опет има сваком у њој да обезбеди опстанак. Задруга је, док је неподељена, у овом погледу једна врста колективизма. Ако би који од задругара имао, н. пр., позоришну у свима задружним добрима, док би власници оне друге половине биди њих, рецимо, четири задругара, онај први задругар био би дужан радити онолико исто колико и сваки од ова четири последња задругара, па чак и више ако је од њих за рад способнији. Док су заједно, не води се рачуна о томе колико ко има. И када је тако, онда не видимо но коме би то основу задруга имала право тражити од удове накнаду, ако би се она оделила. Задруга нема право на рад удовичин у сваком случају већ само дотле док она живи у задрузи, и тада се њена обавеза рада представља као накнада за издржање и одбрану коју она у задрузи има, што значи да, када ово последње престане, престаје и оно прво. То су две обавезе које једна другој одговарају и једна другу условљавају, тако да једне без друге бити не може. паузом, наравно, случаја када је удова, зато што би била услед слабости физичке или умне у немогућности да у кући привређује, ослобођена своје обавезе рада. И онда, како би задруга могла тражити њену накнаду од удове, зато што она више, услед свога пласка из задружне куће, у овој не ради, каза ни задруга више удову не издржава? Накнада коју би овде задруга од удове захтевала била би без основа, *sine causa*, и она би била таква без обзира на разлог због кога је удова задругу напустила, другим речима, без обзира на то да ли је самовољно напустила или је на то била приморана: ми смо видели да је то њено *право* да из задруге може иницн када год хоће, право безусловно, а поназво је да нико не може бити законски одговоран за пршење једног свог права. Одговорност законска претпоставља противправан акат чега овде нема. Ако би се ствар другчије решила, ако би задруга имала право на накнаду од удове која се дели, онда би њој, задрузи, требало, тако исто, признате право на накнаду и противсваког задругара који би се хтео самовољно оделити: пошто је сваки задругар дужан у задрузи радити и припомагати, то задруга, у случају једног од задругара, губи, због чега би јој, и ту, требало, логично, дати право на накнаду. Међутим, нико такву претензију садта да је удовичин ужитак у задрузи, а зато што је удео њеног мужа у задружној имовини био мали, испод трошкова које захтева њено издржање у задружној кући. Обавеза удовичина да кући припомаже није овде мотивисана само оном општом обавезом задругара да у задрузи раде, без обзира на то колико ко има удела у имовини задружној, па, дакле, и тада ако би удео дотичног задругара био много већи по својим приходима него трошкови око његовог издржања, већ и зато што су ту приходи које би удовица имала од свог ужитка много мања него трошкови њеног издржања: ту се њен рад јавља као компенсација тога њеног издржања. Али та околност нам не даје задрузи право ни на какву накнаду када се она одели, по оном истом резоновању које смо горе изнели: чим престане задругино издржавање, престаје и удовичин рад, онако исто као што, чим удовичиного рада нема — јер она више није у задружној кући — нема ни задругиного издржања. И задруга која би тражила накнаду од удовице која се дели чинила би ово исто што и удовица која би тражила од задруге издржање, и ако она, зато што је из задружне куће изишла, у овој више не ради. Најзад, тражење задруге да јој удовица даје накнаду контрастирало би и са појмовима народним који се не би слагали са тим да мушка лица, задругари, траже какву помоћ од једне жене.

Дакле, удова, којој стоји на вољи или да живи у задружној кући, у ком случају она, као и остали задругари, има да ради и добија своје издржање, или да се одели па да прши своје право ужитка, није дужна, у овом последњем случају, давати задрузи никакву накнаду. Али, тако исто треба признати и задрузи право да и она, по принципу личне слободе, може, ако јој је по вољи, кренути из своје средине удову и оставити је да она живи од свога ужитка и задруга јој нема за то да даје никакву накнаду. Инак, има један случај, у коме ће задруга бити дужна удови дати накнаду, ако је је, самовољно, из задруге кренула или је је натерала, својим рђавим поступањем према њој, да из задруге изиђе. То је онда, када је ужитак њен тако мали да она од њега не може да живи, док је била у задрузи, она није осећала, и поред тога што је њен ужитак тако незнатан, никакву оскудицу, јер је у задрузи имала све што јој треба: ми смо назали да се у задрузи не гледа на то колико ко има у задружној имовини, већ сваки онај који живи у задружној кући добија од задруге све животне намирнице, стим да и он задрузи припомаже; међутим сада, када удова има да се ограничи на приходе од свога ужитка, њој ће недостајати многе потребе за живот. Ми мислимо да тада задруга мора удови дати у новцу онолико колико јој још, преко њеног ужитка, треба на да живи оним животом какав води остало женскиње у задрузи. И заиста, по §-у 524. Грађ. Зак., задруга је дужна издржавати удовицу умрлога задругара, која је опет, дужна задрузи припомагати, и ако би задруга могла, по своју волу или уопште својим неисправним поступањем, удову из задружне куће иренути, не дајући јој потребно издржање у случају када њој мужевљев ужитак није довољан, задруга би имала сваrда могућности да се те обавезе своје да удову издржава ослободи. Истина, задруга не би дошла у такав однос напрам једног задругара кога би без разлога одвојила: један задругар, који сада, зато што је његов део у имовини задружној мали, нема довољно средстава за живот, а имао их је, док је у задрузи био, не би могао од задруге тражити ништа на име издржања, али то је стога што је задругару, као мушком лицу, лакше наћи зараде него једној удовици.

Живојин М. Перић.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

4° Против наредбе полицијске власти о исељењу закупац се не може жалити *пређстеком суду*, пошто код истуна жалбе може бити само против решења или пресуде по отпужењу за иступ, а онда, над се наредба о исељењу издаје, иступ из § 356 и к. з. још не постоји. Тако исто закупац се не може против ове наредбе жалити ни пшо] замисстративној власти, што се види из кратконе ронова, које полицијска власт може на основу § 326 и ал., дати закупцу за исељење из закупнног добра, и који би иначе били без предности, као и из тога, што се власти наређује безусловно, да

не истеку рока силом истера закупца, ако сам не изађе.[1])

Паредба о исељењу може само *посредно* бити предмет расматрања од стране вишестепеног суда. То ће бити случај онда, кад се кажњени закупац жали против пресуде (§§ 15 и 16 полиц. ур.).[2]) Ако би суд пресуду поништио, налазећи, да је паредба о исељењу незаконита, закупац има право да тражи накнаду на основу § 356 в ал. 2 од закуподавца за принудно превремено исељење.

2. Према § 356 в ал. 1 к. з. противправност неисељавања закупца у одређеном му року била би искључена, ако би закупац имао *уговорно* или *по закону оправдавајуће* разлоге, који га по постојао, кад се закупац није исељо зато, што није могао наћи други стан, или што му је неко од умрлаца умро.

3. Према § 356 в ал. 2 ст. 2 закупац, који се је из стана исељо на захтев закуподавчев или по паредби полицијске власте, или који је од ове власти силом истеран, може тражити код суда *максимум штете*, ако држи, да је имао право још остати на закупном добру.

4. *Кривац.* — В. IV 2.

§ 7. Истуци повреде личне сигурности и части.

Истуци повреде личне сигурности и части предвиђени су у глави XXXVIII к. з., чији је наслов: *„О повреди личне сигурности и части."* Они су:

I. *Истуци* из § 357 к. з. — „Казниће се затвором, који се у овом §, од једног до двадесет дана:

1. **Ко на другога насрне, те га ћушки или ударе. Ако су се двојица побили, пак се потреба видаље породила, крива страна да плати кидарину. Ако су обојица једнако криви, онда да се обојица једнако кажне.**"

а) *Радња* се састоји дакле у *ћушању* или *ударању*.

1ª *Ћушање* и ударање су *злоставе*, о којима се као о преступима говори у §§ 173 и 179 к. з. Законодавац их је међутим издвојио од преступних злостава и сматра их као иступе. С обзиром на то, што је ово надвађање неоправдано, *Ценић* с правом сматра, да ће ова два ограничења за примену § 357 т. 1 к. з.:

(1) § 375 т. 1 се не може, вели, применити ако постоји једноставан напад, већ само онда, кад су се двојица посвађала и *потукла* и у томе међусобно шамарала и ћушкала. Ово ограничење је неоснован, јер је случај, кад су се двојица побила, предвиђен засебно у ст. 2 („Ако су се двојица побили...").[1])

(2) § 375 т. 1 се може применити, вели, само онда, кад је ко кога само *једанпут* ћушно или ударно, „јер више шамара или ударања долазе у злостављање и лакше или, према околностима, и теже телесно повређење, о чему глава деветнаеста прописе садржи", а у § 357 се каже: „но на другог насрне те га ћуши или ударе". Но и ово ограничење је неоснован, јер је и један ударац или шамар злостава, а из начина наразлажања у закону не може се закључити, да овде спада само случај, кад је напет један ударац или шамар.

Ћушање и ударање спадају према томе увек под § 357 к. з., но нарочито под условом, да њима није проузроковано телесна повреда у ужем смислу, јер би се онда имале применити законске одредбе о телесној повреди. Али ако су се двојица побила, па је ћушањем или ударом неко од њих зло повређен, имао би се према § 357 т. 1 ст. 2 применити овај §.

2ª Ако се ћушање или ударање појављују као јавна увреда, онда постоји идеално стицај између увреде из § 213 к. з. и иступа из § 357 т. 1 к. з., те се има применити само § 213 к. з. као строжији.[2])

б) *Кривац.* — Поштo је ћушање или ударање једна врста злоставе, и овде је потребна нишет и то у облику умишљаја.

в) Ако су се двојица побила, па је ћушањем или ударом неко од њих повређен, онда се има казнити и онај, који је ударом повређен, ако је и он „крив" за тучу, т. ј. ако је и он исту проузроковао [§ 357 т. 1 ст. 3].

2. **Ко другога увреди, т. ј. које спрам другога рекне или делом учини такво што, што се по општем мњењу као псовка, грдња и у опште ако безчешће и увреда појављује".**

Овде је дакле реч о *простој увреди*, т. ј. о увреди, која није јавна (§ 213 к. з.).

а) *Увреда* је *нарав*, којом се *према спољашњој појави изражава омаловажавање једног одређеног*: лица од стране извађивача, и која је свакако од некога. О елементима увреде као и томе кад увреда није јавна в. *Живановић* О увреди и клевети у Полиц. Гласнику за 1910 и 1911 год.[3])

б) *Кривац.* — Потребан је умишљај. В. исти мало час поменути рад.

в) И ова се увреда исељује нарочито по тужби повређеног и у опште за њу важе §§ 215 и 216 к. з. (§ 357 посл. ал.).

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

[1]) Тако и К. С. у поменутој одлуци као одговор на запомену т. 2 ст. 2 тумача Министра Унутрашњих Дела. „Односно права закупчевог на жалбу против ове паредбе полицијске власти, вели се ту, Касациони Суд мисли, да би таком праву за жалбу одговарала дужност надлежне старије власти, да испита, по жалби странке и о томе жалиоцу своје решење изда. Да се при поновљеној процедури § 356 в мислило на такво право жалбе, то би, вема томе, ту било и изближе одређено: нарочито би било поменути право жалбе, пошто ће било у ово року, чим и ново се треба сналати, као и да ће се исељењу по потреби и силом извршити тек по извршности одлуке о исељењу. Како ове не само нигде изнова у § 356 в. ништа се закупцу, да се закупац силом истера, ако се из закупног добра сам не исели, а ни у § 356 г. да, ако већ неје то ту потребно, и да се за ту неисполнитост казни, то је основано, да се ове ствари ни изнова имелазе на неко право жалбе, којим би се ова кратка рокова за исељење чинила каучорком и умак могао извратити свака одлука из закупу основана паредба.

Због тога, што је одлука о исељењу у закону названа паредбом, а право на жалбу може бити само против решења и пресуде, у закону и није речено, — јер би то било сасвим излишно, — да закупац, које је полицијска власт наредила исељење, против тога нема право жалбе.

Исто тако би било сасвим погрешно ово право жалбе против паредбе за исељење из закупног добра ограничити на поједе новог административног спора. Тога административног спора у овом случају по моме бити, јер су овде у спору обе странке приватна лица, закуподавац и закупац а не управна власт према приватном лицу, које ба престављало, да му је она повредила неко приватно право. Тај спор чисто приватни правни односај има да се после извршене паредбе пред редовну расправну надлежност и сменљиве и кривичне судове. Сасвим тако, другим словом § 356 в уређује се закупни суду, да тражи накнаду штете од господара отвара, ако је кривично одлога одређен узмед тога, што га је полицијска власт на захтев закуподавца из закупног добра истерала.

Наредбу полицијске власти поменуту не § 356 в може разматрати старија полицијска власт само по праву свог општег надзора над подручном јој нижом власти, а не поводом жалбе, коју је овај своја против тога поднео, јер ова нема дужности нити закупац има одлучна за право, да од не захтева да по извршеној жалби ту паредбу разматра и о томе му даје своје коначно решење".

[2]) „Посредно паредба за исељење из закупног добра, продужује К. С. у наведеној одлуци, подлеже разматрању пра. суда, а то је кад пасст због поступања по тој паредби буде нанешла закупцу по § 356 в за иступ дополнитеста. Правостепени суд по жалби закљученог закупца разматраће тада по § 15 и 16 полиц. уредбе и закључиће паредбе за непотребност, напре је поништи наложи. Пре тога не може ни правостепени суд разматрати паредбу о исељењу, јер по § 15 и 16 полиц. уредбе правостепени суд разматра само пресуде или решења по иступима лолиша, а у овом случају још и нема никаког иступног дела, него је ово само у изгледу и биће га, тек ако се не ба послушала паредба о исељењу.

Извршење полицијске паредбе о исељењу за стан које само условљено никаквим решењем судске или старије административне власти по исељењу жалбе, јер ово такође жалби не подлеже".

[1]) Стр. 558.

[2]) В. Основи Кривичног Права. Посебни Део I § 36.

[3]) В. *Живановић* О увреди и клевети у Полиц. Гласнику за 1910 и 1911 год.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Ова шпијунска власт, тако да је назовем, достигла је невероватан врхунац. Докази о томе тако су многобројни да не знам коју да изаберем. Често пута крадљивци кад нису имали да ми доставе какву тућу крађу проказивали су злочине у којима су оптуживали један другог и који су били повод и за њихову осуду. Ево примера:

Нека Боји, стара крадљивица, затворена у Сен-Лазару, зовну ме да ми да нека обавештења; одем и она ми рече да ће ми, ако се заузмем да буде ослобођена, проказати извршиоце пет крађа, од којих су две опасне. Пристанем на погодбу, и подаци, које им је каза-

ла, били су такве вредности да сам мислио да немам шта више да радим него да испуним своје обећање. Али размишљајући о појединостима, које ми је испричала чудно сам се како је она могла бити тако тачно обавештена. Она ми је казала оне који су били покрадени; један од њих био је г. Фредерик, у улици Сент-Оноре. Одем одмах тамо и прибирајући податке стекао сам уверење да је Баји била једини извршилац ове крађе; повео сам полеђење и по другим крађама и свуда сам налазио на исто. Требало је још ствар проверити; поведем тужиоце у Сен-Лазар и кад сам им показао једну групу женскиња, међу којима је била и Баји, они су је одмах познали и као учиниоца означили. Баји се јако збуни и призна де све; то јој је донело осам година затвора. Имала је времена да себи рекне: сама сам крива. Ова је жена за ове крађе била оптужила два своја друга, против којих је стајало као основ њихово сумњиво владање. — Друга једна крадљивица, нека Бел-Бушер, која ми је тако учинила слична открића, није ни мало боље прошла од Баји.

Неки Уас, чији је отац допире био умешан у кривицу бакалина Пулена, означи ми три личности као учиниоце једне опасне крађе извршене, ноћу, у улици Сен-Жермен-Оксроа, код једнога дуванџије. Отидем „на лице места", распитам се и добијем необорљиве основе да је и Уас, и ако је скоро пуштен, умешан у злочин. Тутао сам, али сам придружио полеђење те је ухапшен као саучесник и осуђен на затвор. Ово је требало да га одучи од денунцирања, али он је хтео по сваку цену да постане шпијун и достави државном заступнику у Версаљу неке лажи које су му до-неле две или три године затвора. Ја сам већ рекао да злочинци нису злопамтила, па тако и Уас: чим је изашао дотрчао је к мени да ми, опет, о једној крађи јави. Проверио сам његово казивање и крађа доиста беше извршена. Али, да ли ћете веровати? крадљивац је опет био Уас. Ухваћен признао је и осуђен је поново. Кад је за време издржавања казне дознао, да му је отац ухапшен, овај бедник ми је доставио неке ствари које су теретиле његовог оца и ја са их по дужности доставио власти. Тај његов поступак показује колико је то био покварен син.

Прекинути отворено с лоповима значило би у полицијској служби лишити се једног врло корисног средства, те се зато ја никако нисам потпуно одвајао од њих; и кад сам их гонио правио сам се да водим рачуна о њиховој судбини. Да ли сам био нас или курјак? Такву сам сумњу волео да изазивам у њима, а та сумња је увек вредно служила да оговарање кад ми се пребацивало да тршим лопове и ако то у истини никад није било. Та њихова сумња никад није била расветљена. Его зашто су крадљивци подизали мој углед, који сам имао: они су мислили да сам јашио њихов отворен непријатељ, али да их тајно штитим; поневши пут су ишли дотле да су ме жалили што сам приморан да радим овај посао, а међутим они сами су ме помагали у раду.

Међу крадљивцима којима је крађа била занимање био је мали број оних који нису сматрали за срећу ако их полиција уштта за какво обавештење или, ако их где употреби; готово сви су утркивали да докажу своју ревност верујући да ће им то донети ако не потпуно некажњавање а оно бар да им се који пут прогледа кроз прсте. Они који су се најпише бојали полиције готово увек су били вољни да јој послуже. Сећам се шта се десило једном пуштеном робијашу, неком Буше-у, званом Каде Познод. Било је већ три недеље како га тражим, кад сам га случајно нашао у крчми „Златна Рука" у улици Св. Антоније. Ја сам био сам а он у великом друштву; хватати га ex abrupto[1] значило би помоћи му да утекне, јер је могао покушати да се брани а имао би, сумње нема, помагача. Буше је раније био полициски агенат, ја сам га у служби и познао и чак смо били доста времена заједно. Паде ми на памет да му пријем као пријатељ и да му подвалим на свој начин. Уђем у крчму и, идући право к столу где је он седео, пружим му руку.

— Добар дан, друже Каде, рекнем.

— Где, друг Жил! Хоћеш да се мало освежиш? тражи једну чашу или узми моју.

— И твоја је добра, нису ти ваљда уста шугава (узмем и пијем). Хтео сам да ти нешто насамо кажем.

— Драге воље, можемо одмах. Он уста с ја га узмем под руку.

— Та се сећаш, рекнем му, Малога Бродара што је био у твоме друштву?

Да, сећам се, један кратки дебељко који је био на десетом ужету, је ли?

— Да, тај; бар ја тако мислим; сећаш га се још?

— Ни мог ока не би лакше познао; пагледа ми да га још видим на тринаестој *клупи* како прави дрвену обућу за осуђенике.

— Сад сам ухватио једно лице и мислим баш да је он, али нисам сигуран; предао сам га станици Бираг и над сам изашао видим тебе где уђе амо. Е, баш добро, помислим у себи, ево га Каде, он ће ми рећи да ли сам се преварио

— Ја сам ту, драги мој, ако ти требам, али пре но што пођемо да попијемо још по једну. (Окрећући се својим друговима). Пријатељи, не брините се ништа, за минут враћам се.

[наставиће се]

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

О заштити животиња. Предузето дело друштава за заштиту животиња јесте, само по себи, несопорно добра ствар; али често се мора констатовати, да се у томе у неколико и претерује. С почетка се сматрало, да животињу треба штедети и заштићавати рани ње саме; мислило се, да животињи треба признати нека права, која би човек био дужан да поштује. По овој неуспелој теорији види се, да и у овом питању, као и многом другом, има претераности. По доктрини Аристота и других стварни разлог за заштиту животиња лежи у природној и моралној корисности самог човека. — Разни погледи о овим принципима, разуме се, повлаче разна посматрања о мерама, које треба предузети за заштиту животиња. Отуда се јавла потреба, да пре свега буду тачно постављени ови принципи. — Ови пак принципи најбоље ће одговорити правом стању и здравој философији, кад се постане с погледом на намену животиња. — Заштита коња

[1]) Одмах, без припрема.

и заштита паса јесте најобичнији облик заштите животиња, и у томе се често претерује. Са псом треба поступати благо, човечно, али ипак као са псом. — Као што се треба чувати, да не постане одомаћено по све лоше поступање са животињама, тако се исто треба чувати и претеране сантименталности. Без поговора ваља да остане као оправдано сечење живих животиња неких врста, пошто је то потребно за наставу, за прогрес медицинске науке и друге сврхе. — Данас се предметом о заштити животиња у појединим државама занимају многи, како би се донели прописи, који ће ову ствар правилно регулисати, те да животиње буду заштићене само онолико колико треба.

* * *

Међународна удружења злочинаца. У појединим државама у Европи, као у Француској и у Енглеској, и у Америци, постоје моћна међународна удружења злочинаца. Ова удружења нису потпуно стална, већ привремена, и представљају опасност по друштвени ред. У ова удружења улазе већином крадљивци, који постављају себи извесан план и задатак; чим се план изврши, друштво се растура. Најмоћнији фактор снаге оваквог удружења налази се у апсолутној узајамној верности чланова. У томе они огледају своју част, али на то их гони и природа саме ствари, око које се скупљају. Има иначе доста примера, како чланови умеју да чувају тајну, пошто не одајући саучеснике, а старајући се, да нико од њих не буде ухваћен или осуђен. Има случајева шта више, да су ти чланови чували део покраће за осуђеног им друга и помагали његову фамилију за време издржавања осуде. Ови међународни злочинци у опште раде отворено, у некој банци, на станици, у хотелу и т. п. Брижљиво припремање на дело и крајња хитрина у извршењу јесу главне њихове одлике, које им осигуравају успех. — (R. D. P.).

* * *

Један злочин у Француској. Једна жена, љубоморна, убија љубазницу свога мужа; порота у томе делу није нашла кривичну одговорност, и ослободила ју је казне. — Обична ствар, али у њој је било и извесне значајности, која карактерише садање време, и његове праваце. — Оптужена се удала пре неколико година за једног малог индустријалца. Сад јој је 38 година. Оглушела је и мора да се служи акустичким апаратом, да би могла чути шта јој се говори. Дело је извршила из љубоморе, а наклоњена је била у опште драмским сценама и волела је читати сличне ствари, те је и лектира утицала на њу, да изврши злочин. Кад је њен муж стекао љубазницу, она га је прекоревала и отуда је било неспокојства домаћег. Кад су чињени покушаји, да се њен муж врати на прави пут и частан живот, остали без успеха, жена је позвала љубазницу свога мужа и тражила од ње, да јој врати мужа; кад је пак ова то одбила, и кад је њен муж због овог скандала отерао, дошла је у стан код свога љубазника, како би што тешњи ванбрачни живот засновали, услед чега је и у љубоморна жена револвером убила при првом сусрету. — Од значаја је реч браниоца оптужене у овој ствари. По њему оптужена се управо нема шта замерити, сем то, што је на недостојан начин проставила сину своје супарнице, да му мати руши туђ брачни живот; осим тога, по њему је прави кривац муж оптужене, и с тога треба жалити што се и он не може ставити на оптуженичку клупу; бранилац је додао, да би се требало само поклонити пред чином, да је љубоморна жена погодила мужа, који је требао жртва да буде. — Оваква посматрања једног браниоца нису правилна и шта више за осуду су. Једна је ствар, да ли ће порота у овом поступку љубоморне жене да наће постојање кривичне одговорности или не, а друга је ствар, са свим чиста, у овоме: не може се тражити од закона, да он неверног мужа ставља на оптуженичку клупу за убиство, које је извршила његова жена из љубоморе; не може се никако усвојити, да несретна жена има права, да сама себи додељује правду и да убија било своју супарницу било недостојног јој мужа. Према томе, није било места оваквом разлагању браниочевом. — На претресу је било доста одабраног света, а међу осталим много младих девојака, — које су њихове мајке довеле ради учвршћивања морала? — (R. P.).

* * *

Рад осуђеника у Немачкој. Радом осуђеника треба да се користи држава, која их храни. Треба издвојити антисоцијалне личности и натерати их да привређују и за себе и за остале друштвене редове, који мора да се од њих бране и да се старају за њихово издржавање. Индустрија у казненим заводима јесте један извор прихода за државу. Одело војничко већином је израђено у казненим заводима. Штампарски радови за државу врше се такође у тим заводима. Намештај и веш потребан за доброчине завода израђују осуђеници, као и у опште предмете за потребу војске, администрације и завода за доброчинство. Осуђеници не само да израђују те предмете, него и сами зидају радионице и заводе у којима се баве и раде; држава купи на погодном месту, доста далеко од великих варош и у близини неког мање насељеног места, довољан простор земљишта, и ту доведе осуђенике, који себи кућу и радионицу направе. Кад у тим заводима осуђеници не раде како треба и кад се непрано владају, сустижу их ове дисциплинске казне: 1. укор; 2. лишење обичних привилегија; 3. одузимање књига за време од три недеље; 4. изоловање од рада за време од једне недеље дана; 5. испуштање у шетњу — на ваздух — за време од једне недеље дана; 6. спавање на даскама за време од једне недеље дана; 7. смањење хране за време од једне недеље дана; 8. окивање за време до четири недеље дана; и 9. стављање у тесну мрачну ћелију за време до шест недеља. — (R. P.).

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Суд општине драпшке актом № 383. од 3. априла ове године упутио је питање ове садржине:

— По члану 132. закона о општинама, с погледом на члан 167. Устава земаљског, кад је за подмирење општинских расхода по буџету потребан и општински прирез ма колике стопе процента на суму непосредног пореза, који је у општини разрезан за годину за коју се буџет прави, општински одбор,

пошто претресе и реши такав буџет, послаће исти на примедбу надзорној власти, која га расматра а по том одмах враћа општинском суду, односно одбору, који по пријему истог одређује дан за сазив општинског збора, коме се износи на решење питање о општинском прирезу. Пошто су сада већином правни гласачи на војишту и војним кулцима, то с обзиром на четврти одељак члана 30. закона о општинама настаје двоумица: да ли се може пре демобилизације целе војске сазивати општински збор ради наведене цељи, и, ако би се сазвао, да ли би та радња била правилна и да ли би зборска одлука у том случају била пуноважна. —

Одговор:

Закон о општинама, у члану 33., ређајући које послове ради општински збор, у тачки другој наводи, да општински збор решава о прирезу за подмирење општинских потреба. Али како се земља сада налази у ратном стању, и како су услед тога гласачи већином ван своје општине на војним дужностима, настаје питање, да ли би требало ради гласања о прирезу општинском сазивати општински збор, па се задовољити исходом гласања на њему без обзира колики је број „грађана узео учешћа на збору. — Наше је мишљење, да зборове општинске ради ове цељи не треба сазивати са ових разлога: пре свега општински је збор сазвани и конституисани скуп правних гласача једне општине (члан 29. закона о општинама), те по томе, ако су гласачи у већини препречени да на збор дођу и право гласа употребе, а та препрека није зависила од њихове воље (већ на пр. од елементарних случајева, од каквих неодложних дужности, које стоје у вези са „преком опасношћу", како се наводи у последњем ставу члана 30. закона о општинама), онда се за мањину, која је у доношењу одлуке учествовала, не може рећи, да преставља збор правних гласача дотичне општине и да преставља израз воље и оних грађана који су ометени, да право гласа употребе, а то значи, не може се рећи, да правима грађана, који су на војној дужности, у рату, могу без ограничења на бројну сразмеру расподагати грађани, који су остали код кућа својих; сем тога, у ратним приликама, кад је код општинских власти тешко израдити нове општинске буџете и сагласити се редовној процедури око одобравања буџета, изгласавања кредита, прореза, задужења и т. д., највише је за препоруку, да се искористи као право о продужењу важења буџета прошло-годишњих, пошто надлежни одговорни органи тврде са којих се разлога није могло створити ново стање у погледу буџетирања и прикупљања прореза. — Дакле, сматрамо, да збор, на коме би дошла једна мањина гласача, пошто је већина у рату, не би одговарао закону, и да би одлуке таквога збора требало ништити као несагласне духу закона.

* * *

Јован Михаиловић, општински деловођа из Кормана, актом од 2. априла ове године упутио је питање овакве садржине:

Суд општински донесе решење, којим заинтересовану страну по једном предмету спорне природе упути на парницу у року од петнаест дана ради доказивања свога права. Решење је предато заинтересованој страни 17. септембра прошле године, и она до сада није изјавила жалбу на то решење, нити је код суда парницу повела. Пита се: да ли је то лице изгубило право на жалбу и право на вођење спора, и да ли општински суд може огласити своје решење за извршно?

Одговор:

Законом о продужењу рокова плаћања по обавезама из грађанског, трговачког и меничног законика не само да су продужени рокови плаћања, него су продужени и сви рокови, који су у вези са губитком права, као и рокови за жалбе и незадовољства по грађанско-правним споровима и решењима административних власти, који би пали на дан 17. септембра 1912. године и после тога. — Рокови, који су у вези с губитком каквог права, односе се не само на рокове из грађанског судског поступка, већ и на рокове из других закона, који предвиђају рокове за испуњење каквих дужности и наређују губитак каквог права услед неиспуњења те дужности о року. — Према томе, у питању означено лице није изгубило право на жалбу противу поменутога решења општинског суда. Ако то лице неће да изјављује у опште жалбу, што је тим решењем општинске власти задовољно, опет оно није изгубило право да води спор, на који је упућено одлуком општинског суда, јер је рок од петнаест дана за вођење парнице продужен према закону о продужењу рокова — С тога општински суд није у могућности, да сада огласиће своје решење за извршно, нити да се упушта у даљу расправу предмета поводом кога је донето решење општинског суда.

* * *

Суд општине каменичке актом № 453. од 2. априла ове године упутио је питање овакве садржине:

Деловођа једног општинског суда у августу месецу прошле године стављен је под суд и у притвор код пристепеног суда за дело из § 113. кривичног закона. Приликом објављене мобилизације пуштен је у слободу на јемство до пресуде. На његово место узето је друго лице за деловођу, али је оно отишло у рат. Пита се: може ли суд и одбор опет узети ово лице за деловођу или заступника деловође, које је било у притвору, кад у општини нема друго способно лице за деловођу нити суд пак може у овом времену да нађе друго лице за вршење дужности деловође?

Одговор:

Деловођа, кад оде у рат, тим самим не престаје бити деловођа општински. Према томе онде може бити речи само о замењивању у дужности општинског деловође, а о томе заступању одлучује према члану 120. закона о општинама општински суд. — Општински суд пак требао би да се побрине, па да нађе за заступника деловођи једно лице, које ће давати довољно гаранција, да ће дужност правилно и савесно вршити. Лице, које се налази у притвору или које је пуштено на јемство у слободу а налази се под кривичном истрагом за дело из § 113. кривичног закона, не пуди довољно гаранција за исправност у служби и не треба да буде узимано у обзир при бирању лица за општинску службу.

* * *

М. К. из Лозовице, као претплатник „Полицијског Гласника" 2. апри-

ла ове године упутно је овакво питање:

Један практикант општински по огласу мобилизације отишао је на војну дужност у истом месту. Општински суд му од новембра месеца није хтео издавати плату наводећи, да је он од тога месеца одлуком председника отпуштен из општинске службе. Пита се: да ли је могао бити отпуштен, кад је као обвезник требао да прима плату од општине у којој је службеник био?

Одговор:

По члану 109. закона о општинама председник општинског суда прима и отпушта ниже општинско особље и службенике. Кад је председник нашао разлога, да и за време рата отпусти из службе практиканта општинског, он је искористио само своје законско право. Да ли је он имао довољно разлога за такву одлуку, ствар је његовог убеђења. — Од дана разрешења од дужности отпуштеном практиканту престаје право на плату. — Одлуку о отпуштању треба увек саопштити ономе кога се тиче, како би он могао употребити правно средство, ако налази да му је њоме какво право повређено.

* * *

М. Николић, општински писар из Малог Извора актом од 17. априла ове године упутио је питање овакве садржине:

На предлог председника општинског суда одбор општински извршио је у своје време избор поротника за 1913. годину, пошто је било довољно одборника за решавање, јер већина одборника није отишла у рат. За поротнике изабрата су лица, која по закону имају услове, да буду поротници. Одлуку одбора општинског о томе одобрила је надзорна власт. Списак овако изабраних поротника послат је првостепеном суду. — Како постоји распис, да избори старих поротника важе и даље, и да дужност поротничку врше стари поротници, због мобилизације војске и рата, то се пита: важи ли сада избор старих поротника за ову општину или избор ново-именованих поротника?

Одговор:

Према члану 6. закона о пороти, поротнике бирају општински одбори у првој половини месеца новембра сваке године. Председник општинског суда или његов заступник, дужан је, да се стара, да се избори поротника изврше најдаље до петнајестог новембра закључно. Иначе, кад председник ову дужност не изврши, надзорна власт га кажњава новчано од 20 до 50 динара. — Како пак услед ратних прилика општински одбори већином нису могли да раде у своје време на послу око избора поротника, то је 10. децембра прошле године донето овлашћење државне централне власти, којим је препоручено властима, да изборе поротника, који су вршени за прошлу годину, важе и за ову годину. — Али, како је поменути општински одбор извршио своју закону дужност у своје време правилно по закону и ту му одлуку одобрила непосредна надзорна државна власт, и како поменути распис, по нашем мишљењу, треба разумети тако, да он значи, да се наименоване поротника у прошлој години у новембру месецу није морало извршити услед нередовних прилика, што је то било у неколико и немогуће, а не да се није смело извршивати и да извршени избори немају важности, — то налазимо, да за ту општину имају поротници бити она лица, која је одбор општински изабрао као поротнике за ову годину. — Али треба пазити, да ли је избор поротника извршан постао, то ј. да ли је, по члану 7. закона о пороти, списак изабраних поротника, у коме се назначује име и презиме поротника, њихово занимање, место одакле су, године старости, количина годишње непосредне порезе и дан избора, наложен био јавности у општинском суду, јер у року од пет дана по објави грађани имају права да се жале на избор појединих изабраних поротника, ако немају услове за вршење поротничке дужности. — Пошто је општинска власт списак поротника доставила већ првостепеном суду, то ће овај и бити надлежан, да према чл. 9. закона о пороти одлучује, с погледом на законске прописе и с погледом на поменути распис (одлуку централне Државне управе), да ли треба поротни суд састављати из поротника дотичне општине, који су изабрани за ову годину, или из поротника, који су то били прошле године.

* * *

Председник суда општине врбовачке актом од 23. марта ове године упутио је овакво питање:

Један општински чесник због нетачног вршења дужности кажњен је решењем команданта дивизијске области новчаном казном од двеста динара у корист ремонтског фонда. Пита се: да ли је ова казна опроштена путем највише милости или не?

Одговор:

Указом од 8. фебруара ове године помилована су од казне сва она лица, која су осуђена по извршним пресудама првостепених судова по кривичном закону на затвор до једне године дана, или на новчану казну до три стотине динара због дела, која се казне по званичној дужности. — Како осуђеном чеснику није казну изрекла редовна судска власт, и како он није кажњен за дело из кривичног закона већ по закону о устројству војске, — то се помиловање по указу од 8. фебруара ове године не односи и на њега.

К.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Костандин — Владимир — Дика М. Стајић — Ђорђевић, осуђеник пожаревачког казненог завода, родом из Мраморача, среза добричког округа топличког, побегао је. Стар 21 годину, стасао средњег, косе и обрва смеђих, очију граорастих.

Депеша Управе пожаревачког казненог завода Бр. 799.

Младен Радосављевић, земљ., који одговара за опасну крађу, побегао је из притвора.

Родом је из Роанде, стар 21 год., раста средњег, косе смеђе, без бркова; од одела има сукнене панталоне без горње хаљине, са грло плетеном подкошуљом, на глави шубару, а на ногама високе чарапе и опанке са најшима. Има обичај да се крије под именом свога брата Милентије Радосављевића, из Роанде.

Депеша начелства округа моравског Бр. 2969.

Љубомир Путниковић, осуђеник београдског казненог завода, чију слику износимо, побегао је.

Родом је из Кључа, среза колубарског, округа ваљевског, стар је 24 год., раста средњег, очију угаситo-жутих, косе смеђе; од особених знакова има: на левој мишици младеж величине лешника, страна свољна; на левој вилици младеж величине просног зрна; младеж величине просног зрна за 1 см. у лево од спољног угла левог ока; на средини чела јамицу величине просног зрна; позади са леве стране врата белегу од чира величине и облика кукурузног зрна за 6·5 изнад и лево од 7-ог обртна на кичми и белегу од чира на медијани, величине 2/1 за 3 см. изнад пупка.

Депеша Управе београдског казненог завода Бр. 1490.

Станимир Милутиновић, кочкар осуђеник пиротског казненог завода, чију слику износимо, побегао је испред спроводника. Родом је из Књажевца, стар 30 година, косе плаве, обрва дугих. Раније његова потерница са сликом изнета је у 13. броју „Полицијског Гласника" за ову годину.

Депеша начелства округа пиротског Бр. 2155.

Глигорије Д. Пауновић и **Крста Момчиловић**, осуђени су са по 1

годину дана робије због разбојништва, побегли су.

Глигор је родом из Топлог Дола, среза масуричког, црномањаст, омален, кад иде неприметно рамље, јер му је једна нога краћа; од одела има на глави плаву шајкачу, панталоне и капут кратак од домаћега сурог сукна, на ногама опанке.

Крста је родом из Мањака, среза масуричког, црномањаст, просед, очи граорасте, средњег раста; од одела има чакшире и гуњ кратак од сукна, на глави шубару, а на ногама опанке.

Депеша начелства округа врањског Бр. 3494.

КРАЂА СТОКЕ

Непознати крадљивац украо је Петру Китановићу, из Пуковца, једну кобилу, стару 16 година, длаке мрке, висока 145 см. са жигом „Т".

Депеша начелника среза добричког Бр. 5887.

МАНГУП СТОКА

У атару општине малајничке нашли се једна мангуп кобила, стара 2 године, длаке мрко-дорастасте висока 147 см.

Акт начелства округа крајинског 2287.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Књига:

„ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА"

готова је, и може се добити у свима београдским књижарама и код експедитора *Полицијског Гласника*.

Цена је 8 динара.

Претплатницима послаће се на доплату кад пошљу своје тачне адресе и јаве пошту, преко које треба послати књигу.

Лица и општине, које су положиле претплату среским властима, могу накнадно положити код истих по 3 динара и чим повац буде примљен, послаће се књига.

Димитрије С. Калајџић
окружни начелник.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије Уредник **А. Ј. Кузмановић.**

БРОЈ 17. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 12. МАЈА 1913. ГОДИНА IX

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА
(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године, код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" не продају се. рукописи се не враћају

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Драгомир Јовановић, начелник треће класе среза хомољског, на основу § 76 закона о чиновницима грађанског реда, отпусти из државне службе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 2. априла 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за контрактуалног лекара среза пчињског, Др. Фрања Кавчића доктора целокупног лекарства.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 25. априла 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника прве класе среза параћинског Николу Ст. Вељковића, секретара четврте класе Министарства Унутрашњих Дела;

за начелника треће класе среза подунавског Лазара Кречковића, начелника исте класе среза параћинског, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза хомољског Илију Протића, секретара друге класе књажевачког протестеног суда;

за секретара треће класе начелства округа крушевачког Влајка М. Поповића, секретара исте класе начелства округа ужичког, по службеној потреби;

за секретара треће класе начелства округа ужичког Милутина Кокановића, секретара исте класе начелства округа крушевачког, по службеној потреби; и

за комесара железничке полиције у Ристовцу, у рангу начелника среског друге класе, Михаила В. Стојковића, полицијског комесара у пенсији.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 6. маја 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за полицијског писара прве класе среза рађевског Михаила Васиљевића, полицијског писара исте класе среза јадранског, по молби;

за полицијског писара прве класе среза јадранског Радомира Матића, полицијског писара исте класе среза рађевског, по службеној потреби.

за полицијског писара прве класе среза лепеничког Животу Павловића, полицијског писара исте класе среза звишког, по молби;

за полицијског писара прве класе начелства округа крагујевачког Милована Митровића, полицијског писара исте класе среза крагујевачког по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза параћинског Милана Е. Поповића, полицијског писара исте класе среза златиборског, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза врачарског Димитрија Игрошанца, полицијског писара исте класе среза ваљевског по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза крагујевачког Војислава Цветковића, полицијског писара исте класе начелства округа крагујевачког, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза посаво - тамнавског Љубомира Ж. Јовановића, полицијског писара исте класе среза орашког, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза пожаревачког Стевана Пантића, полицијског писара исте класе среза златиборског, без права на накнаду путних и селидбених трошкова;

за полицијског писара друге класе среза заглавског Стевана Вучковића, полицијског писара исте класе среза тимочког, по молби;

за полицијског писара друге класе начелства округа моравског Василија Брачанца, полицијског писара исте класе среза златиборског, без права на накнаду путних и селидбених трошкова;

за полицијског писара друге класе начелства округа крушевачког Тодора Живића, полицијског писара

исте класе среза прокупачког по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе начелства округа ваљевског Александра Јосиповића, полицијског писара исте класе среза звишког, по молби;

за полицијског писара треће класе среза тимочког Боривоја Марковића, полицијског писара исте класе среза заглавског, по молби;

за полицијског писара треће класе среза ужичког Михаила Јеремића, полицијског писара исте класе среза азбуковачког, по молби;

за полицијског писара треће класе среза ваљевског Милорада Карајичића, полицијског писара исте класе среза лепеничког, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза колубарског, округа ваљевског, Предрага Ж. Петровића, полицијског писара исте класе начелства округа ваљевског, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза посавског, округа београдског, Драгутина Станковића, полицијског писара исте класе управе вароши Београда, по службеној потреби;

за полицијске писаре треће класе среза звишког: Драгомира Лазића, правника и Чедомира Алимпића, практиканта начелства округа подринског;

за полицијског писара треће класе среза јабланичког Петра Довезића, практиканта среза звишког;

за полицијског писара треће класе среза ужичког Милана Драгосављевића, учитеља ужичке гимназије;

за полицијске писаре треће класе среза златиборског: Божидара Ђурића, пореског помоћника пореског одељења среза кључког; Милана Борђевића, практиканта среза пожешког и Тихомира Павловића, пређашњег судског практиканта;

за полицијског писара треће класе среза прокупачког Војислава Ђировића, пореског помоћника пореског одељења среза јасеничког, округа крагујевачког;

за полицијског писара треће класе среза орашког Јована Јовановића, пореског помоћника пореског одељења среза рађевског;

за полицијског писара треће класе среза косаничког Данила Николића, пореског помоћника књажевачког пореског одељења; и

за полицијског писара треће класе среза азбуковачког Витомира Ј. Митровића, пореског помоћника горњо-милановачког пореског одељења.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 6. маја 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одобрено је решење Државног Савета од 26. априла ове године Бр. 1012, које гласи:

„Одобрава се Министру Унутрашњих Дела, да на оправке на зградама болнице за душевне болести по прегледаном и одобреном предрачуну може утрошити 4.178·41 — четири хиљаде сто седамдесет осам динара и 41/100, на издатак ставити на терет Ванредних Расхода а.) Санитетског Буџета за 1913. годину на оправке и доправке болница и других санитетских грађевина".

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 6. маја 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

Стојан Бабић, полицијски писар прве класе среза врачарског; Милорад Ристић, полицијски писар прве класе среза посаво-тамнавског; Љубомир Марковић, полицијски писар друге класе среза посавског округа београдског; Милан Глигоријевић, полицијски писар друге класе среза пожаревачког и Димитрије Којић, полицијски писар друге класе среза јабланичког, — разрешавају се од њихове досадашње дужности у поменутим срезовима и стављају се на расположење Врховној Команди на терет ратног кредита с правима, која им даје Указ од 29. јуна 1911. год.; 7. фебруара 1912. г.; 4. новембра 1910. год.; и 2. маја 1912. год. са последњу двојицу, као и оним, која су стекли постављењем Врховне Команде, у колико су она у сагласности са законом о чиновницима грађанског реда и законом о уређењу округа и срезова, односно квалификација.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 6. маја 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, решено је:

да се Мирославу Св. Дишићу, полицијском писару треће класе среза ваљевског, коју је поднео на државну службу.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 6. маја 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одобрено је решење Државног Савета од 2. априла ове год. Бр. 816. које гласи:

„Одобрава се Министу Унутрашњих Дела да на израду ограде око болничких зграда у Брусу, по прегледаним и одобреним техничким погодбеним документима и понуди предузимача, коју је Министар Грађевина на основу чл. 86. 1. закона о Државном Рачуноводству одобрио 13. фебруара ове године, Бр. 852. може утрошити (5100) пет хиљада и једну стотину динара и издатак ставити на терет Ванредних Расхода партије а) санитетског буџета за ову 1913 годину на оправке и доправке болница и других санитетских грађевина."

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 3. маја 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а на основу § 6. закона о местима, решено је:

да се заселак Мешник у срезу златиборском, округу ужичком, по изјављеној жељи његових становника, прогласи за село под истим именом.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 6. маја 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а на основу чл. 6. закона о местима, решено је:

да се заселак Ждраљица, у срезу крагујевачком, по најављеној жељи његових становника прогласи за село под истим именом, с тим да и даље остане у саставу општине трмбашке.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 6. маја 1913. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО
ПО
ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

Сличне питање се поставља и за девојке у задруги које не би наследиле ни да је случај куће инокосне, питање које смо ми и напред потврдили, остављајући да на њега сада одговоримо. Да ли ће и тада девојке имати право на издржање и удомљење? Јер, ако им се оно мора признати, онда када су оне на наследа задругом искључене, — а оне би наследиле да је свима умро у инокосном стању: — издржавање и удомљење појављује се тада као напада тога искљученља, да ли ће тако бити и у противном случају, то јест када њих задруга није на наследа до свиа-а искључила, јер овога девојка не би наследила и да он није умро у задружном стању?

Сучај када њи није задругом искључена, то јест када она не би наследила ни у инокоштини није тежак, ако је она за наследа де свиа-а искључена рођеном браћом својом, синовима де свиа-овим: поштo по §. 397. Грађ. Зак. сестре, искључене браћом, имају право на издржање и удомљење, то ће, по тој пропису, девојке у задрузи, када је њихов отац остављено као набављач средница у задруги рођеног брата и сестру? Ту ће наследник бити само брат — као и у наследник бити само брат — као и у инокоштини, а сестра ће бити искључена на наследа, и не само то него она не би имала ни право на издржање или удомљење, да је случај инокосне куће. Ми мислимо да се такве девојке не могу познавати на §. 529. Грађ. Зак.. Речи: „Девојке у задруги заостале" односе се једино на кћери које нису наследиле свог оца зато што су биле синовим (§. 397. Грађ. Зак.) било дањим мушким сродницима који су са њиховим оцем били у задрузи биле искључене у њиом случају, девојке, и ако не би наследиле ни у инокоштини, имале би, по §-у 397. Грађ. Зак., бар издржање и удомљење, а у другом, задруга им лугује обоје као компензацију, јер да је де свиа умро у инокосном стању оне би, и не задруга, наследиле. У том смислу можемо навести и решење од 7. Фебруара 1847. год. (Зб. IV., стр. 6.) код §. 529. Грађ. Зак., у коме стоји, као што знамо: „Законодавна је власт при издавању законика то хтела, да у задружном стању њи умрлога, и ако мушке деце нема, не наслеђује његов део задружног имања, но тај да остаје задрузи, као најпречем наследнику, а иста задружна кућа да је дужна њер умрлога издржавати и у своје време пристојно удата, по постојећем обичају, као што ону дужност према таквој и у инокосном стању има онај, који имање умрлога наслеђује..." Оно је решење, истина, данас укинуто (Решењем од 28. Новембра 1859. год., код истога параграфа, 529., Грађ. Зак.), али то ништа не смета да нам оно, за питање које нас овде занима, може послужити као подстак за истраживање законодавчеве намере: дакле, законодавац, када говори о девојкама у задрузи које она нема да издржава и удоми, није могао мислити на девојке које се њиу налазиле ни у једном од горња два случаја. Ако би таквих девојака било у задружној кући, њих ова не би морала ни издржавати ни удомити, јер их није ни наследља искључила — искључење које је подлога праву издржања и удомљења девојака у задрузи (§. 529. Грађ. Зак.), — поштo оне, по нашој претпостављи, не би наследиле ни у инокоштини.

Живојин М. Перић.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

О ИСТУПИМА
од
Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

3. Ко измишљава или распростирања лажне гласове или друго што, што појединог или у општине житеље обезнокојава и узнемирава".

а) *Радња* се састоји дакле:

1° *у измишљању лажних гласова или другог чега, што појединца или у опште житеље обезнокојава и узнемирава.*

(1) Само измишљање лажних гласова не може бити кривично дело, ако то није распростро. Потребно је дакле, да је онај, који је измислио што, оно и распростро (в. ниже).

(2) Без значаја је дакле, канна је лажна чињеница измишљена. Довољно је, да је она таква, да обезнокојава и узнемирава било појединца било у опште становнике, што је једно фактично питање.

2° *Или у распрострањању лажних обезнокојавајућих чињеница, које измишљај није сам измислио.* Распрострањање је саопштавање чињенице другоме.

(1) Без значаја је дакле, да ли је чињеница саопштена само једном лицу или већем броју лица.

(2) Без значаја је такође, да ли је чињеница саопштена као своје или као туђе уверење, да ли је дакле саопштавање учињено у облику измишљена или у облику проношења (в. Увреда и клевета § 8 § I A).

б) *Кривац.* — *Вимост* није потребна.

в) Кад је ово дело извршено путем штампе, имају се применити одредбе Зак. о шт. (чл. 58. з. о шт.)

г) Ово дело се искључује по званичној дужности Последња-ал. §-а 357 к. з. се односи само на увреде.

4. Ко на једне куће у другу преноси речи у намери, да појединца лица или фамилије окрзни или завади".

а) *Радња* се састоји дакле у *преношењу речи на једне куће у другу нарочитом на то, да се појединца лица или породице окрзне или завади.*

б) Кад је ова радња извршена путем штампе, имају се применити одредбе Зак. о Штампи (чл. 58. з. о шт.)

в) *Кривац* — За појам прнпца потребна је намера, да се појединца лица или породице окрзне или завади.

г) Ово се кривично дело искључује по званичној дужности.

II. *Иступ из § 358.* — „Затвором од пет до тридесет дана или у новцу од пет до тридесет талира, ако се у овом §. да се казни, који уреди пислание странних сила у Србији стапнјуће.

У овом случају моби ће власт испитивати и судити само онда, ако јој је тужду поднео заступник уређени, било непосредствено или посредством дотичне административне власту. За јавне уреде прописана је казна у § 218. з.

а) Овде је дакле реч о простој уврели страног дипломатског представника, т.ј. увреди истих која није јавна. В. Увреда и клевета § 11 § V.

1° И ако се у ал. 1. помиљу само посланица. овде се имају подвести и отправници послова, јер се у ал. 2 употребљава израз „заступник".

2° Захтева се, да заступник и *станује* у Србији:

III. *Иступ из § 359 к. з.* — „Затвором од једног до тридесет дана, који се у овом §. да се казни:

1. Ко полицијну или другу власт ма у чему обмане или превари, у колико не би то у друго дело већма казнимо проваљало".

а) *Радња* се састоји дакле у обмани власти[1].

1° *Обмана* је *изазивање или подржавање заблуде о нечем.* Заблуда може бити

[1] У преводу је изашло погрешно: „и превари", јер овде није реч о превари из § 351 к. з. већ у опште о обмани.

изазвана лажним представљањем, припремањем или поспрчавањем истине[1].

2° Без значаја, о чему је власт обманута, у чему се дакле састоји обмана.

3° Без значаја је такође, да ли је обманута полицијска или која друга власт.

б) *Кривац.* — Из саме природе радње истиче, да је потребан умишљај, т.ј. знај, који распростире какву чињеницу треба да зна, да је она неистинита.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Пођемо! Дошао на врата станице, учтивост је захтевала да га пустим да први уђе и ја му учиним ту почаст. Он оде до на крај предсобља и окрену се свуд около себе тражио је узалуд лице о коме сам му говорио. „Ама, рече ми, који је ово робијаш што га видим". Ја сам био тада до врата и приметим да он гледа у једно огледало углављено у зиду, каквих огледала има у већини станица ради огледања. Викнем га и покажем му да је то огледало. „Одувај треба гледати", рекнем му. Он погледа и окренув се мени додаде: а, ти се шалиш, ја видим само себе и тебе, али ухапшеногa... где је ухапшени?

— На ти си тај ухапшени, нема овде другог; ово народба која се на тебе односи.

— Тако! тако раде само питкови!

— Они према најгорему на свету.

— Најгорему? нека буде како ти кажеш; али знај да подвала исправном човеку не доноси добра.

Кад је пут за проналажење какве важније ствари био претрпан тешкоћама мени су крадљивице често чиниле веће услуге него крадљивци. У општо у полицијским истраживањима жене имају преимућство, које их чини надмоћнијим над људима. Везујући такт са лукавством оне између осталога имају и постојаност која их увек води к циљу. Оне назначују мање неповерења и могући свуда а да не изазову сумњу; оне имају изванредан дар да се спријатеље са служавкама и вратарkама; оне умају нешто да заспују везе и да дуго разговарају а да не одају тајну; приступачне по изгледу и кад су најуздржљивије у стању су да изазову поверење. У опште, оне имају изнише свих оних особина које су својствене ухођењу и кад су одане полицији нема од њих бољих агената.

Г. Ханри, који је био врло вешт човек, употребљавао их је често и у најтежим стварима и ретко да се није похвално њиховом умешношћу. По примеру овога шеса ја сам у министарству употребљавао женске и увек сам био задовољан њиховом службом. Међутим како су шпијункиње врло покварена бића, и можда покварења него шпијуни, то сам према њима морао стално бити на опрезу. Ово што иде показаће да не треба увек веровати у њихову верност коју оне нарочито показују.

Издејствовао сам био слободу двема крадљивицама под условом да служе полицији. Оне су још пре биле дале доказа да умеју радити, али радећи без плате и приљубљене да краду да би се могле издржавати, ухваћене су биле на делу. Ја сам им скратио издржавање казне за ова дела. Софија и Домер, то су њихова имена, отада су биле у непосредној вези са мном. Једнога јутра оне ми јавише да су у стању помоћи полицији у хватању некога Томино-а, опасног човека који се од дужег времена прати. Оне су, рекоше ми, с њиме доручковале и да ће се довече наћи с њим у једној винарској радњи у улици Св. Антоније. У сваког другог прилици оне би ме морале преварити, али ја сам био Томино-а ухапсио још у очи тог дана, те је било довољно незгодно да су могле доручковати с њим. Интересовало ме је ипак да видим докле ће да терају у варању и обећам да ће и ја поћи на њихов састанак. Чекали смо досте, али, као што се већ појми, Томино не дође. Чекали смо до десет сати; најзад, Софија правећи се нестрпљива уђе у моја кола и рече ми да је Томино-а ухапсио један господин да их тражи.

— Овај с којим сте доручковали? одговори момак; он је долазно мало пре мрака и рекао ми је да вам кажем да се не може вечерас наћи с нама, али то може бити сутра.

Био сам начисто да је момак у договору с њима и да су га они научили, али правећи се да ништа не сумњам ја сам желео да видим колико ће ме времена ове жене вратити. За читаву недељу дана оне су ме водиле час на једно место час на друго, свуд смо трагали сигурно нађи Тимоно-а, али га никако не могасмо задесити. Најзад, 6. јануара оне се заклеше да ће га довести; чекао сам али оне дођоше без њега и наведоше ми тако добре разлоге да ми је било немогућно љутити се; баш на против показивао сам се врло задовољан и да то посведочим позвао сам, их да их частим и оне присташе, те пођосмо заједно код „Шти-Брок" у улици Вереји. Јели смо, пили смо, смејали се, а кад се приближи тренутак да се растајемо предложим да завршимо са неколико чаша ракије, али ракија од винарског трговца. У ово време ја сам био пошао једнога што пече ракију, близу Турнике Сен-Жан; кажем им да ћу њих да донесем од моје ракије, нешто фино, На ову вест оне поскакаше од радости и препоручише ми да идем али да се брзо вратим. Овом и после два минута вратим се са једном флашом препеченице, коју испразнимо за трен ока.

— Ви видите да сам ја поштен човек, рекнем мојим пријатељицама, зато тражим једну услугу од вас.

— И две, повика Софија; кажите само.

— Добро, ово шта је: један од мојих агената ухватио је две крадљивице, рачунам да оне имају много покрадених ствари, али да би се могао извршити претрес потребно је знати њихов стан, а оне то неће да кажу. Ове су сад у полицијској станици Сен-Жан, ако би ви отишле тамо можда би могле од њих докучити где им је стан. Један или два сата биће довољно за то; а вама би тај посао био врло лак како сте ви умешне.

— Буди спокојан, мој Жиле, рече ми Софија, ми се примамо да то извршимо; ти знаш како треба с нама поступати и да нас пошљеш на крај света ми би тебе за љубав, ишле; бар ја.

— И ја, прихвати Бе-Лиза.

— Онда, ви ћете поћи шефу неколико реди како би нас познао.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

[1] В. Живановић Основи Кривичног Права. Посебан Део II § 53 I 1.

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

О личној безбедности органа власти. Поштo се у појединим земљама догађају напади на органе власти, који постају жртва противзаконих радњи појединаца, нужно је предузети мере, да би им се осигурала безбедност а тиме да би се прибавило и поштовање закона. Органе власти треба подсетити на основне принципе праведне нужне одбране, као што је потребно упућивати их, да, при извесним обичнијим поступцима оно њих, буду питомији, и да донекле хладно, стојички, подносе непријатке. Оружје никако не треба орган власти да употреби пре, него што за то буде стварне потребе, али тако исто орган власти не треба да се оружја свога сети онда, када буде доцкан, већ благовремено. — Сваки грађанин има право на нужну одбрану, па то право припада и органима власти; кад је органу власти угрожен живот оружјем, које се налази у руци кривца, орган власти има право да се брани па и да убије кривца у циљи своје одбране. — У Белгији је недан распис о личној безбедности органа власти, у циљу, да безбедност тих органа буде ујемчена и да се употреби оружја приступа само онда, када то мора бити. Тај распис садржи следећа наређења и упутства: — Они, који не познају правну науку, могли би мислити, да органи власти не уживају право праведне нужне одбране у истим границама као остали грађани. Овакво мишљење је сасвим неосновано. Праведна нужна одбрана јесте природно право; по томе ни један човек не може да буде лишен тога права; то природно право је над прописима писменим, и, сходно томе, закони или уредбе, који би органу власти забрањивали употребу права праведне нужне одбране, не би имали обавезну снагу. Најзад то природно право не може се ни променити или отуђити, и тако, орган власти не би могао у правном смислу се одрећи права нужне одбране на случај кад му се за прилика укаже да употреби тога права прибегне. Из тога излази, да заповест, издана од старешине, да потчињени орган власти у извесним случајевима не сме бранити свој живот или своју личност, јесте ништавна, и да орган власти има дужност да о таквој заповести не води никакву рачуна. И само законодавство признаје органима власти право праведне нужне одбране под ограничењем, да се не прекорачи мера за нужну одбрану. Закон брани оне органе власти, који, дајући закону животну снагу, мора да употребе силу и принуду, но ма коју цену, да би извршили законска наређења као: извршење пресуда и одлука власти, хватање кривца на делу, прекрачивање ма какног кривичног дела које се продужује, утврђење идентичности кривца. Орган власти при вршењу службе треба да буде у могућности да по потреби одбрани свој живот; тога ради, он ће држати у руци оружје спакад кад има изгледа на опасност, како би се оружјем могао послужити. По потреби он ће оружје употребити против кривца; кад кривац држи оружје, не треба му исто отимати; кривца треба ставити у стање да не може да употреби оружје, којега се лишио, јер, ако орган власти одложи одлучну употребу свога оружја, после ће му доцкан бити и он ће подлећи. Само се но себи каже, да ваља добро пазити, да се не прекораче границе праведне нужне одбране; ако се мора, на пример, признати право органу власти да на ударац песницом или штапом одговори ударцем сабље, не би се могло допустити да у таквом случају одговори пуцањем из ватреног оружја. Друга је ствар, ако орган власти има пред собом више непријатеља ненаоружаних, за које може да закључи, с погледом на њихов број, да ће га и без оружја надвладати; јер опасност је у самоме броју нападача, који ће моћи и голим шакама одузети живот органу власти. Органи власти треба да имају на себи прописне знаке, или да су у друштву других униформисаних органа власти, или да буду познати или представљени кривцима, па да се могу појавити у улози органа власти. Кад орган власти, у ма којој прилици, буде пред особом наоружаном ватреним оружјем, има несумњиво право да пуца на кривца, ако је овај оружје управио на органа власти; ако оружје кривца није на нишан, треба да изда заповест да се оружје баци на земљу, и, ако та заповест не буде одмах послушана, да пуца. Кад орган власти има да приступи хапшењу кога лица ухваћеног на самом делу, или кад има да га но постојећој одлуци добера или спроведе, може, по потреби, наредити му, да дигне руке у вис; ако ово лице одмах не послуша наредбу, орган власти може да се стави у стање праведне нужне одбране, па-већи да је не прекорачи. Кад се орган власти нађе према лицима, за која озбиљно мисли, да имају при себи прикривено оружја, може им наредити да дигну руке у вис, а, ако ова лица не послушају наредбу и учине покрет, који би одавао намеру да се дочепају оружја, смагнаће се, да је у стању праведне нужне одбране са правима, која отуда истичу. Кад орган власти има пред собом лица наоружана ножевима и другим хладним оружјем, издаће наредбу да се на земљу положи то оружје; ако се не послуша, стаће је нужне одбране; после полагања оружја орган власти може наредити и да се руке дигну у вис, и, ако ће ово не послуша, орган власти је у стању нужне одбране на случај, да непослушни учине какав сумњив покрет. — Заиста су ова наређења и упутства целисходна: њима се ујемчава безбедност органа власти, а, у истој мери, одстрањује употреба оружја од стране органа власти онда када употреба оружја није никако потребна. — (R. D. P.)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Ј. Митић деловођа општине бечићске актом од 16. априла ове године упутио је питање овакве садржине:

Једна општина имала је своја деловођу, који није војни обвезник, али је толико оболео, да дужност не може отправљати, услед чега је председник општински са одбором решио, да дужност деловође врши деловођа суседне општине као најближи, пошто се није могло набавити друго лице за овај положај због ратних прилика. Пита се: да ли је ово сагласно закону и може ли деловођа суседне општине вршити дужност деловође у другој општини до избора сталног деловође?

Одговор:

По члану 113. закона о општинама деловођа једне општине не може бити у исто време и деловођа које друге општине. Али како услед ратних прилика није лако наћи за сваку општину квалификованог он-

штинског деловођу, са условима из члана 114. закона о општинама, и како је потребно за привремено отправљање службе у општини наћи погодна лица за вршиоце дужности општинског деловође, јер се у општини не може укочити рад, наручито за време рата, то налазимо, да је председник са одбором добро урадио што је у оскудици других лица употребио за вршиоца дужности деловође деловођу из суседне општине, и сматрамо да је нужда оправдала такав поступак.

* * *

Иван Павловић деловођа општине горњо-зуничке актом од 23. априла упутио је питање овакве садржине:

Кад се више лица једном пресудом општинског суда осуде на казну затвора, па неки од њих изјаве своје жалбе на пресуду а неки не, да ли се према онима, који нису жалбе изјавили, сматра да је пресуда извршном постала од дана саопштења пресуде, или од дана када првостепени суд буде пресуду одобрио? Осим тога, да ли се може приступити извршењу пресуде према оним лицима, која се нису жалила на пресуду, пре него што суд пресуду одобри по жалбама других кажњених лица?

Одговор:

Кад неки кажњени не изјаве жалбу на пресуду општинског суда (а нема ни жалбе приватног тужиоца), та је пресуда према њима по §§ 15. и 16. полициске уредбе извршном постала онога дана када је и донета, без обзира, да ли су у другу кажњена лица жалбу изјавила. Према томе, општински суд може да приступи извршењу пресуде према онима, који су њоме задовољни, не чекајући никакву одлуку првостепеног суда.

* * *

Суд општине јањске актом № 375. од 28. марта ове године упутио је питање овакве садржине:

Израђене су нове таксене марке од десет пара. Ове марке нове емисије важе од 1. априла ове године. Општински суд има већу количину таксених марака од десет пара старе емисије, али те су марке утиснуте и поништене на бланкете сточних пасоша. Пита се: може ли општински суд да употребљава те старе марке, док не утроши бланкете сточних пасоша, и шта треба општински суд да ради?

Одговор:

Наређено је, да се од 1. априла ове године старе таксене марке од десет пара повлаче из оптицаја, јер су те марке замењене новим маркама, нове емисије. Кад се промени облик таксене марке, старе престају вредети. Они, који имају још неупотребљених марака на последње емисије, могу их заменити новим у року од деведесет дана од дана, кад се у званичном листу, у „Српским Новинама", обнародује употреба нових таксених марака према члану 37. закона о таксама. За молбе о размени не плаћа се никаква такса. Молбе се заводе у деловодни протокол оног истог дана, кад се приме. Ову размену врши Управа Државних Монопола и преко надлештава, овлашћених за продају таксених марака на начин, који одреди Министар Финансија по предлогу Управе Државних Монопола. По истеку рока од деведесет дана, сва надлештва, која су вршила размену дужна су у року од месец дана послати све молбе са замењеним маркама Управи Државних Монопола; после овога рока замена се не може вршити. Тако исто не може се вршити замена оних марака, које би се у замену код власти примиле после рока од деведесет дана. — У смислу напред изложеног дотични општински суд би требао поступити. Али негодна је ствар што је општински суд снабдевен тим маркама утиснутим на и поништеним на бланкетима сточних пасоша. По члану 11. закона о таксама, таксене марке, које се случајно покваре и учине неупотребљивим пре или приликом употребе могу се разменити за нове: не може бити размене оних таксених марака, које су мастилом или другим чим тако преливене и замазане, да се не може утврдити, да ли су биле лепљене и употребљаване; размену покварених таксених марака врши Управа Државних Монопола на молбу сопственика, уз доплату трошкова учињених за израду нових марака; молбе ове не подлеже плаћању таксе. — Дакле, општински суд не може више никако да употребљава утиснуте на сточним пасошима марке старе емисије, а с погледом на члан 37. и 11. закона о таксама треба да те марке старе емисије пошаље Управи Државних Монопола и са потребним објашњењем је умоли за размену за марке нове емисије, па ће Управа Државних Монопола као надлежна одлучити, може ли у овом случају замене бити.

* * *

Суд општине крнворечке актом својим № 250. од 27. априла ове године упутио је питање овакве садржине:

Једно лице је тужило општинском суду свога дужника због неисплате дуга по облигацији у суми од 160 динара. Облигација, коју је тужилац за доказ поднео, потврђена је општинским судом, и тужилац је оригинал показао суду а препис облигације приложио уз тужбу. Општински суд је нашао, да је тужба уредна. Тужени, одговарајући на тужбу, није признао поменуту облигацију за своју, већ је тражио, да се општински чланици, који су исту облигацију утврдили при њеном прављењу, закуну, да је он ту облигацију издао. Општински суд је приступио пресуђењу овога спора и нашао, да против јавне исправе по другом ставу § 192. грађанског судског поступка нема места испитивању сведока и чланика општинских, па је туженога осудио на плаћање дуга. Тужени је изјавио жалбу првостепеном суду противу ове пресуде наводећи, да је облигација лажна, и првостепени суд је пресуду поништио, што није утврђено, да ли је облигација исправна или лажна. — Пита се: шта треба општински суд даље да ради по овме предмету?

Одговор:

Од тога, да ли је облигација истинита или лажна, зависи, да ли ће тужени бити осуђен на плаћање дуга по тој облигацији. — У § 174. грађанског судског поступка стоји наређење: ако би се при извиђању обеловдило какво кажњиво дело, а од исљења овога дела и пресуде зависило би решење грађанског питања, онда ће се од даљег извиђања и суђења парнице одустати и отпочети криминално извиђање противу кривца, па ће се кривична пресуда у своје време употребити за даљи рад у грађанској парници.

— Према томе, кад је тужени изјавио, да је облигација лажна и да потпис на облигацији није његов, онда је сходно наређењу из § 174. грађанског судског поступка општински суд требао застати са извршењем и пресуђењем грађанске парнице, како би се видело да ли овде постоји које дело из главе четрнаесте кривичног закона, која говори о злочинствима и преступленима због лажних исправа, или дело из тачке 3. § 353. кривичног закона. По § 353. кривичног закона кажњава се по званичној дужности као варалица онај, који би од себе издану обавезу (исправу) са свим или од части порицао, а на суду би се са свим противно доказало. Као дакле може бити једно од тога двога, да је облигација лажна, или да је изјава тужиочева неистинита, и како ове кривице по кривичном судском поступку извиђају полицијске власти или среске судије, то општински суд треба акта са оригиналном облигацијом да пошаље редовној истрагној власти, како би ова даље урадила што треба по закону Када се предмет кривични буде расправио, грађанска парница ће се наставити.

К.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА, КАСАЦИОНОГ СУДА, И ВИШИХ ВЛАСТИ

За образовање избраног суда није потребан формални акт о сагласности интересованих лица за избрани суд по § 436. грађанског судског поступка, кад се тиче деобе заједничког имања, па ма деобари и не били задругари?

Старији брат је преставио, да му је отац умро пре пет месеци, и да се очево имање налази пред млађим братом, па је молио среског начелника, да позове млађег брата, те да изабере избране судије, које ће ми имање поделити на два дела. — Млађи брат је изјавио, да за сада не пристаје на деобу, коју му брат тражи, са тога разлога, што још није надао подушја свом оцу и споменик подигао, а дотиче ће пристати на деобу путем избраног суда, пошто право удела на заоставшем имању очевом не оспорава своме брату. — Потражилац деобе остао је при тражењу састава избраног суда за деобу и са своје стране изабрао судије. — Млађи брат накнадно је изјавио код среске власти на протоколу, да раније изјаву мења у томе: што сада у опште не пристаје на деобу, коју му брат тражи, пошто су пре неколико година имовину разделили тако, да сада свако своју имовину држи, и да сада нема шта да се дели. С тога је молио, да се потражилац деобе и избраног суда упути на парницу, па да путем спора своје право на деобу докаже.

Начелник срески донео је по овоме предмету решење, да овде нема сагласности за састав избраног суда, какву тражи § 433., 435., и 436. грађанског судског поступка, па је молиоца одбио од тражења састава избраног суда, и упутио га надлежном грађанском суду, да тамо своје право тражи, ако се успеху нада. — Решење среског начелника одобрило је окружно начелство, а за тим и Министар унутрашњих дела, сматрајући, да се избрани суд не може образовати, пошто се на акта види, да не постоји онакав писмени акт о сагласности на деобу имања, какав се тражи по § 436. грађанског судског поступка. Ничим није било утврђен, задружни однос између ова два брата, а по § 436. грађанског судског поступка се тражи, да заинтересовани, кад се на избрани суд сложе у случајевима § 433. грађанског поступка, треба о томе да начине писмено, у коме ће тачно изложено бити, о чему ће избрани суд судити, и имена лица које ће судије бити, и да треба то писмено, начињено у два примерка, да буде потврђено од стране полицијске власти. — Али Државни Савет по жалби молиоца за састав избраног суда одлуком својом № 7705/12. поништио је ожалбено решење Министрово напавши да рад власти по овоме предмету није на закону основан са ових разлога: — На протоколу код среске власти жалитељев брат је изјавио, и своју реч потписао: да му брат има удела у заоставшем имању покојног им оца, и да му не оспорава право; још је изјавио, да ће пристати и на деобу, кад подигне споменик оцу и кад му изда подушје. Тако одређено признање садржи пуно сагласије за деобу имања среством избраног суда, и њиме су испуњене погодбе § 433., 435., 436., и 438. грађанског судског поступка. Доцније порицање његовог признања и пристанка на деобу, као једностран одустанак, без икакве је правне вредности по § 437. грађанског судског поступка. Кад према томе постоји сагласност парничара о деоби њиховог имања, и кад је избрани суд по § 434. грађанског судског поступка апсолутно надлежан за ту деобу, онда је погрешно жалилац одбијен од тражења састава избраног суда и деобе и упућен на грађанску парницу за доказивање свога права.

А.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ТРАЖЕ СЕ

Живојин син Степана Дуканца из Јагњила, отумарао је од своје куће незнано где.

Стар је 22 године, средњег раста, по лицу има мросе, има падајућу болест, од одела носи гуњ и чакшире, на глави шубара, на ногама опанке и кајише.

Депеша начелника среза јасеничког округа смедеревског Бр. 1643.

Живана жена Љубисава Јовичића, из Паланке, отишла је од свога мужа незнано где.

Стара 40 година, плава, по лицу негава од богиња, средњег стаса.

Депеша начелника среза јасеничког окр. смедеревског Бр. 1624.

Чедомир син Богдана Ж. Дошића-Милића из Лозовика, отумарао је од своје куће незнано где.

Лица округла, црномањаст, очи црне, обрва смеђих, на носу има бељегу од посекотина, гуњ и чакшире од црног сукна, на глави плаву шајкачу.

Депеша начелника среза орашког Бр. 3250.

ПОТЕРЕ

Лудвик-Лајош-Тот и **Драгутин Митровић**, зв. „Мајмунче“ осуђе-

ници пожаревачког казненог завода, чије слике износимо, побегли су.

Лудвик је родом из Букурешта, стар 21 год, средњег раста, очију угасито-жутих, косе црне, од особених знакова има: на средини долактице леве руке тетовирани знак

граничице, и испод ње још неки тетовирани знаци са „Т.“, и на средини долактице десне руке тетовирани знак „1913 год.“ а испод овога „Т. Л.“

Драгутин је родом из Београда, стар 17 год, малог стаса, очију угаситих, косе црне; од особених знакова има: а) домаћи прст леве руке повијен под тупим углом; б) на палцу леве руке на другој фаланзи белегу од посекотине права линија правца косог величина 2·5 см. страна спољна; в) на челу јамица величине просног зрна за 2 см. изнад споја обрва; г) младеж величине просног зрна на десној подврви; д) и белега од шкрофуле величине 6/2·5 на гркљану.

Депеша Управе пожаревачког казненог завода Бр. 921

Светислав Т. Тодоровић, из Лозовика, има да надржи 2 године затвора. Стар 17 година, плав, очи граорасте, у оделу сељачком.

Депеша начелника среза орашког Бр. 17.734.

ков има: а) домаћи прст леве руке повијен под тупим углом; б) на палцу леве руке на другој фаланзи белегу од посекотине права линија правца косог величина 2·5 см. страна спољна; в) на челу јамица величине просног зрна за 2 см. изнад споја обрва; г) младеж величине

МАНГУП СТОКА

У атару села Мушинаца, налази се један коњ и једна кобила са ждребетом.

Коњ је стар 10 год. длаке алатасте, у леву задњу ногу путаст без жига.

Кобила стара 10 год. длаке доратасте, са жигом „О“

Депеша начелника среза бањског Бр. 4015.

У вароши Краљеву налази се један коњ, стар 10-12 год., длаке мрко доратасте, у леву задњу ногу путаст, без других знакова и жига.

Депеша начелника среза жичког Бр. 4389.

УХВАЋЕН

Станимир Милутиновић, кочкар осуђеник пиротског казненог завода, чију смо потерницу са сликом изнели у 13. и 16. броју „Полицијског Гласника“ за ову годину.

Акт начелства округа тимочког Бр. 2926.

ПРЕСТАЛА ПОТРЕБА ТРАЖЕЊА

Милоша Јаковљевића из Брусница, који решењем начелства округа рудничког од 29. марта ове године Бр. 1364, оглашен за хајдука а чији смо оглас изнели у 14. броју „Полицијског Гласника“.

Акт. начелства округа рудничког Бр. 1906.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Књига:

„ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА“

готова је, и може се добити у свима београдским књижарама и код експедитора *Полицијског Гласника*.

Цена је 8 динара.

Претплатницима шаљу се на доплату кад пошљу своје тачне адресе и јаве пошту, преко које треба послати књигу.

Лица и општине, које су положиле претплату среским властима, могу накнадно положити код истих по 3 динара и чим новац буде примљен, шаљу се књига.

Димитрије С. Илијић
окружни начелник.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије Уредник А. Ј. Кузмановић.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године, код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње, иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Појединн бројеви „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" не продају се. Рукописи се не враћају

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а на основу чл. 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета од 22. априла т. г. Бр. 823. донето на основу чл. 144. тач. 9. Устава, које гласи:

„Да се Д-р Јован Кујачић, котракгуални секретар санитетског одељења Министарства Унутрашњих Дела, родом из Грахова и поданик црногорски, по својој молби прими у српско поданство заједно са женом Марицом и малолетном децом: Мирком, Вером, Олгом, Чедомиром и Вукосавом, изузетно од § 44. грађанског закона, пошто је поднео уредан отпуст из својег садашњег подaнства."

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 8. маја 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а на основу чл. 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета од 30. априла 1913. године. Бр. 1067, донето на основу чл. 144. тач. 9. Устава, које гласи:

„да се Д-р Светозар Мохачанин, лекар из Београда родом из Осека и поданик угарски, по својој молби прими у српско поданство изузетно од § 44. грађанског закона пошто је поднео уредан отпуст из својег садашњег подaнства."

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 8. маја 1913. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО
ПО
ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

Да ли девојке у кући заостало момчад у кући радити и задругом припомагати? Оне су, свакано, дужне то чинити по оном општем задружном правилу, да сваки у задрузи мора, према својој моћи, радити. Наročito ту обавезу има она девојка, чијим се искључењем из заоставштине не смањује задруга није никоме користила, пошто та заоставштина није била знатна. Али *quid*, ако девојка неће да ради, или ако је она задругу самовољно напустила? Да ли би она и тада могла тражити од задруге издржање и повиц? Ми мислимо да би. Несумњива је ствар да право издржања и удомљења оних кћери које су, по §-у 397. Грађ. Зак., искључене спиномима из очевога наслеђа није везано ни за какву њихову дужност рада: браћа морају овде издржавати своје сестре, и ако оне не живе са њима и ни у чему им својим радом не приносе. §. 397. даје кћерима право на издржање и удомљење као накнаду зато што оне не наслеђују. У истом положају су и девојке у задрузи које, према нашим објашњењима, имају право издржања и удомљења. Задруга ни ово мора дати и ако оне у задрузи не раде, ма из каквога то разлога било.[1]) Девојка у задрузи, у осталом, може на оне отаџбине, чим постане пунолетна, јер од тада над њом престаје старатељска власт задружнога старешине (чл. 111. Зак. о Старатељству), осим случаја да она мора, и по пунолетству, бити под старешинством (§. 151. Грађ. Зак. и чл. 139. Зак. о Старатељству). То истиче из начела личне слободе које је опште, које, то јест, преди и за женска лица као и за мушка. Питање је само оно: да ли је, тако исто, задруга у власти да и девојку из задружне куће крене надгод хоће? На сваки начин, она то не може чинити, ако је девојка још малолетна односно ако је, ма да пунолетна, под старешинским старешинством. Али, како ће бити, ако је она пунолетна и уопште није под старешинством? Треба одговорити да задруга има право кренути из своје средине пунолетну девојку свакад када би морални интереси задруге то захтевали, н. пр., девојка је нередница, што даје осталим укућанима рђав пример, или она има такво владање које штети угледу задруге. Али и таквој девојци задруга мора давати издржање према вештачкој оцени, ако се она са њом не би поравнала, онако исто као што су браћа дужна издржавати и удомити сестру, на на она својим животом не била достојна да носи име свога оца. Лишити девојке њиховога права овде, то би било тако исто као када би се хтело наследнику одузети наслеђе зато што није доброг владања. Ма како био рђав онај који је наследио — а он је наследио јер није био, по законским прописима, недостојан §. 419. Грађ. Зак. — он не може бити накнађен инвал, са тих конзидерација, губитком наслеђеног имања.

Али, да ли задруга може, и без оправданога разлога, захтевати да пунолетна девојка иде из куће, стим да јој она даје издржање у новцу и за удају сирему? Другим речима, да ли задруга може по вољи да бира: да такву девојку задржи у својој средини или да је, под реченим условом,

[1]) И деца мушког пола морају да пунолетна издржавати (§. 117., Грађ. Зак.) нису дужна радити, као ни девојке које отац нема да издржава све до удаје (§. 117. Грађ. Зак.).

из ове удали? Питање се постаља зато што за девојку може да не буде равнодушно да ли ће она живети у задружној кући, у средини своје родбине, или одвојено од ове. Осим тога то не може за њу бити индиферентно на ће глединта улаз њене: факат да је њу задруга, и ако без икакве кривице њене, кренула из задружне куће, могао би штетно утицати на њен девојачки глас. С друге стране, пак, стоји принцип личне слободе, које се противи да неко мора бити и живети у друштву са оним са којим он то неће. Ми мислимо да се и овде овај принцип мора одржати у снази, али, наравно, задруга ће морати и ту обезбедити девојци надржане — оно и онако какво би она имала у задружној кући — као и спрему и удомљење. Разуме се да ће се, у пракси, ретко да пе каквомо никад, десити да задруга неће да држи у својој средини једну девојку која, за такву меру, није дала никаквог повода.[1])

Враћајући се сада на удовицу и њено надржање, да видимо шта ће се и колико њој, у случају смрти, наставити из задружне заједнице на име њеног уживања. Овде ваља применити опште прописе о удовичном уживу, по оном интерпретационом правилу, да се општи прописи морају применити онуда тамо где се од њих није одступило. Овде могу бити два случаја: 1°, §. 414, Грађ. Зак.: ако је умрли оставио као наследнике лица у том §-у побројана (децу, родитеље, браћу или сестре), удова ће имати, на заоставштини мужевљевој, раван део са тим наследницима. Н. пр., умрли је имао четврти део задружног имања, а оставио је једног сина. Удова ће имати право на половину те четвртине, што значи да би она могла одвојити, ради вршења свога права уживања, једну осмину задружног имања. 2°, §. 415. Грађ. Зак.: ако удова нема оних наследника као преднађа §. 414., тада удова има право уживања на целом делу свога мужа, н. пр., на једној четвртини задружног имања, узимајући и овде горњи случај.

Живојин М. Перић.

(наставиће се)

О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

2. **Ко другога на лажну тужбу противу власти наводи, као и онај, који лажну тужбу прими, у колико не би то спадало под § 209[a].**

а) *Радња* се састоји дакле:

1° *У наговарању другога на лажну тужбу против власти.*

[1]) В. о овом питању о одржању и удомљењу девојака у задрузи расправу Г-а Гојка Живковића: Девојке у задрузи у вези је Г. Живковић, односно његова питања, дао изнесен солушаје са којима се ми не слажемо. *Архив*, св. од 25. Јануара 1913. год. стр. 243. и 248.].

[1]) Из начина изражавања „наводи", се види, да није потребно, да је подстрекавани заиста одмах подигао тужбу. Сматра се дакле и сам свршен покушај подстрекавања као самостално кривично дело.

(2) Под „влашћу" се има овде наравно разумети сваки орган државне, општинске и у опште самоуправне власти.

(3) Без значаја је такође шта би се власт имала оптужити од подстрекнутог. Но ако би се оптужба имала састојати у лажном обвиљавању (опт) жењу) на § 209, н. з., т.ј. ако би се орган власти имао оптужити да је извршио какво кривично дело или прекршај званичне дужности, тако да би се против њега могла повести кривична или дисциплинска истрага, онда се има применити овај §, ако постоје и остали услови за његову примену. Подстрекивач би тада дакле одговарао за подстрекавање на лажно обвиљење, ако је подстрекавани подигао тужбу, а овај за извршење лажног обвиљења. В. о лажном обвиљењу у *Живановић* Основи Кривичног Права, Посебни Део 1 § 34.

2° Или у *прављењу лажне тужбе против власти.* В. 1° (2), (3).

3. **Ко законе наредбе и поступке власти или појединих чиновника усмено или писмено или другим знацима опорочава или речи овакове о вама разноси или разказује, у колико не би то у већи род кривице прелазило".**

а) *Радња* се састоји дакле:

1° У *опорочавању законитх наредаба и поступања власти или појединих чиновника*, т.ј. у оговарању истих.

(1) У § 103. к. з. наведено је поред опорочавања и *исмејавање*, које заједно с прим обухвата све, што се разуме под омаловажавањем, радњом под увреде. Но исмојавање је у стварн само једна врста омаловажавања[1]).

(2) Разлика између опорочавања из § 103. к. з. и овог овде лежи у томе, што оно прво треба да је *јавно* извршено.

(3) У § 103 к. з. није наведено и опорочавање *поступања* власти и појединих чиновника.

(4) Без значаја је, да ли је опорочавање учињено писмено, усмено или делом. Потребно је само, да *није јавно*, пошто би иначе спадало под § 103. к. з.

2° Или у проношењу опорочавајућих речи, т.ј. у саопштавању другоме тућег опорочавања.[2])

б) *Кривац.* — Пошто је овај иступ само једна лакша врста преступа из § 103 н. з. ст. 1, то је и овде потребан умишљај.

[1]) В. Посебни Део II § 82 I 4 а.

[2]) Тако *Џонић* 864 („Право је овај начин „или речи опасне", вели, „ако то да како, да је и овај прав, који чињи нпр. другом против њиове наредбе итд. говори, тај исто говор разказује. Према овоме не каже се само онај, који говори, него и онај, који исто говор другима прича").

лењима у смотрењу тишине и у смотрењу забрањених игара". Они су:

I. *Истуни из § 360. к. з.* — „Затвором од једног до три дана или у новцу до пет талира, који се у овом §, да се казни:

1. **Ко у вароши, на сабору код цркве или на вашару без дозволења власти пушку избаци".**

а) *Радња* се састоји дакле у *избацивању пушке у вароши, на сабору код цркве или на вашару.*

2° Радња је *противправно*, кад је извршена *без одобрења власти.*

(1) Под „влашћу" се има наравно разумети како полицијска тако и општинска.

(2) Оправдано је узети, да је противправност искључена онда, кад се је пуцало ради заштите каквог правно заштићеног интереса, н. пр. у случају пожара, нечије напада на пуцу итд.[1]).

б) *Кривац.* — Виност није потребна.

2. **Ко би у вароши или селу на какву вику или ларму чинио на досаду својих комшија и сапрођака, пак на пређу опомену полицајске власти не би од тога одустао".**

а) *Радња* се састоји дакле у *прављењу ларме у вароши или селу на досаду својих суседа и сапрођака.*

(1) Без значаја је дакле, да ли се ларма чини дању или ноћу.

(2) Ларма треба да је толика, да је *на досаду* другима т.ј. на њихов мир нарушава[2]).

(3) Потребно је дакле, да је ларма на досаду *суседима* или *сапрођацима*, дакле већем индивидуално неодређеном броју лица, а не само једноме лицу. Но то могу бити и становници једне куће[3]).

(4) Радња се може састојати и у нечињењу, па ине у неспречавању ларме (причињене н. пр. лајањем домаћих паса, ако постоји правна дужност на чињење[4]).

2° Оправдано је узети и овде, да је противправност искључена, кад је ларма учињена ради заштите правно заштићених интереса, н. пр. у случају напада рада признавања помоћи[5]).

3° За појам овог иступа потребан је један *специјалан услов имперминације*: да извршилац није с лармом престао *на пређу опомену полицајске власти.* Под овом влашћу има се наравно разумети и општинска.

б) *Кривац.* — В. 1 б.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

[1]) Ум. *Џонић* 865, *Урошевић* 372.

[2]) У § 360 т. 11 неважност н. з. говори се о мир нарушавајућој ларми. Спорно је, да ли је потребно, да је мир заиста нарушен, или је довољно, да може бити нарушен, да ли је дакле овај иступ кривично дело опасног или угрожавања. В. *Frank*, § 360. XI 1. Наш се законодавац изразио тако („на досаду"), да је овај иступ очигледно кривично дело опасног.

[3]) Ум. *Frank*, § 360 XI 1.

[4]) Ум. *Frank* § 360 XI 1.

[5]) Ум. *Frank* § 360 XI 1.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ПРАВЕДНА КАЗНА

од

E. Williama Hornunga

Једнога дана колонијална банка у Џилангу, у Аустралији, нападнута је од једне индивидуе, наоружане до зуба, која поште се задржа десет минута, изађе и однесе са собом суму од деветнаест хиљада фуната стерлинга у злату и банкама.

Играо сам „тениса" кад сам чуо за овај догађај. Жена директора банке, која је била пријатељица моје пријатељице дође са берком. Једна је имала збуњен израз, друга нема од ужаса. Чуо сам како мајка са њених бледих усана пушта неке неразумљиве гласове. Читао сам чудновато узнемирење у крупним плавим очима младе девојке.

Породица је била на ручку у приватном стану у близини банке, не сумњајући ништа, кад један чиновник упаде унутра; изгледао је као луд.

Он је исто тако отишао на ручак и кад се вратио нађе деловођу и благајника, мртве, а касу разваљену. Није било излива крви. Револвер који је био на столу није се могао употребити пошто је био празан.

Несрећна жена директора предвиђала је вероватно последице несреће. Њен муж доживео је срамоту и несумњиво биће стављен под истрагу.

Опростих се, и у путу мислио сам на сиротог старца, који ће постати рушевина, замишљао сам сјајне плаве очи ове младе девојке која ће колико сутра примити положај гувернанте. И ове мисли више су ме ожалостиле но сам догађај.

Брзо сам дошао до зграде банке и ако нисам никог ни питао за пут. Огромна маса стојала је пред вратима, која су за данас била затворена.

Нисам могао прикупити никакве нове вести осим да је заликовац имао црну браду. Веће дође и не донесе ништа што би осветлило тајну, која је обузела све духове.

Већ је било доцкан, кад ми се учини да видим једног свог школског друга.

Диде, узвикнух.

Човек се окрете, и одмах сам га познао, чим ми је добацио поглед пун безобразне опрезности, који је десет година раније вадио душу директору гимназије.

Немам част да вас познајем, рече он, шта желите?

Ми смо другови, одговорих. Како сам се изненадио кад сам вас овде срео.

Како се зовете, упита он једним уморним тоном.

У том моменту сетих се да сам био истеран из гимназије и збунио сам се мојом неспретношћу.

Бевер, одговорих.

„Скарабе" узвикну Дид обрадован.

И после једног тренутка он ми стеже руку и смејаше се мојој збуњености.

Одведем га кући, где смо разговарали.

Па шта радиш овде? упитам га.

Чиновник сам у банци.

А ниje у колонијалној банци, узвикнух.

Да, потврди он и климну главом.

Па ти си био тамо данас.

Лупао сам главу цео дан ко би ми могао објаснити.

Нисам био у том моменту, одговори Дид, јер сам отишао на ручак. Могу ти само рећи што сам видео при своме повратку; благајник је лежао преко стола мртав, а деловођа је образовао једну масу поред њега. Обојица су погођени у главу. Каса је била празна, широм отворена, и сунце је продирало унутра. Ах! како сам желео да сам био ту.

Ти би се одупро, приметих ја гледајући његове мускулозне руке. Ти би напао на разбојника, ја то већ осећам.

Па нема ту ничег необичног, објасни он. Добитак је био огроман, а нисам имао шта да изгубим.

Сем живот?

То је исто толико колико и ништа.

Па, Диде, зар мислиш да ти верујем.

Веровао или не, све ми је свеједно. У осталом ствар није у томе.

Дај ми цигару „Скарабе".

Ти говориш о краћи али ако немаш ништа против да разговарамо и о другом чему. Страх ме је да стари Лавлон не изгуби положај. Он је директор и требао је да се стара да револвер буде увек пун.

Говори се и за сина Нед Кели, али то је историја којој не треба веровати.

Али ако хоћеш веруј ми, да не треба далеко тражити човека који је покрао нашу банку. Ја сумњам на неке пуне поштовања становнике Џиланга, који су у стању тако нешто да ураде, али они су уважени.

Ја ћу гледати да у томе одржим своје обећање пошто се објави.

А ја, ја ћу ти помоћи узвикнух. Ићи ћу за славу, част и задовољство а теби дати новац.

Добро, одговори он.

Затим наслони руку на моје раме и рече са лаким осмејком:

Зашто се ти не удружиш самном у другим стварима.

Какве друге ствари? упитам га.

Па да убијамо, у место да тражимо убице.

Шта си хтео с тиме да кажеш Диде?

Па оно што сам већ рекао. Ја нисам хтео ништа друго рећи. Шта вреди кад је човек ништа.

Погледај ме. Погледај ове моје ствари; погледај ове моје панталоне провађене на коленима, то су ти зимски поштења. Ја сам ти сиромашан као црквени миш и то све због свог поштења.

Помисли на оног човека који је јутрос ухватио маглу са читавим капиталом и упореди га са мном.

Па зар не би пристао да будем ко он. Што не би? До ђавола, Скарабе ти не знаш шта је живот. Оне будале које су поштени људи као ми они то не могу знати. Али ја хоћу да имам бољу судбину.

Кад један човек може сам чинити такве „планове" могу и двојица, а зашто не тројица.

Хајде „Скарабе, буди ти трећи на да похарамо сутра какву другу банку.

— Ти се само шалиш, одговорих ја смешећи се, али ако би икада пошао тим путем онда би пошао само с тобом Диде.

Он се одједаред уозбиљи.

Ако хоћеш да покушамо нешто, немој мислити да се ја шалим. Мој је живот промашен. То ме убија. Ја сам решен да покушам, хоћеш ли.

— Нећу, хвала.

Гледали смо се око у око. Њему се убрзо поврати онај осмејак и то исто тако брзо као што се уозбиљио.

— Добро, добро, брате, стари

мој Скарабе, доста је било, рече он, и нестаде га на басамацима.

Имао је јаког утицаја на мене, да не кажем неку врсту хипнозе. Нико није имао као он у тој мери ту особину, која ме још дан данас, када ове редове пишем доводи до очајања; у његовом карактеру било је колико енергије толико и егоизма.

Код њега је циљ увек освештавао употребљена средства. Сем тога било је нечега, што је тешко окарактерисати, нешто што је у исто време изазивало и дивљење и презирење. Имао је врло кобан утицај на мене. У гимназији био је три у оку наставницима, док су га ђаци обожавали, па и сам сам био под тим утицима.

Целе сам ноћи мислио на наш сусрет и чудноват разговор, и писам могао спавати. Пушио сам мучки, онако без најмањег уживања, тек да ми прође време.

Отворих прозор. У том моменту чух звиждање, које ми привуче пажњу.

Биле су две пиштаљке, једна је долазила из далека а друга се одазивала непосредно под мојим прозором.

Нагох се. У светлости уличног фењера опазио сам шлем и беле панталоне, па их затим нестаде у мраку. Мој прозор није био на великој висини. Скочим напоље и појурим за шлемом и оним белим панталонама, што сам их опазио. Био сам бос и у ноћним хаљинама.

Видео сам позорника који је јурио ка углу улице. Јурио сам за њим што сам брже могао. И поред тога што сам јурио највећом брзином нисам могао да се не насмејем комичној ситуацији. Јурио сам преставника власти а он ме није чуо, јер сам био бос. Назад га стигнем и пре него што је приметио моје присуство ставим му руку на раме. Никад у животу нећу заборавити његов израз лица, пун запрепашћења Стаде, и ухвати се за револвер.

— Не бојте се ништа, викнух ја. Нисам онај кога ви тражите. Хајдемо брзо и ја ћу с вама да видим шта ће бити.

Он пристаде и појури даље. Ја за њим. За цело то време једнако је кроз ноћ одекивале пред пиштаљка. Стигли смо у предграђе. Ускоро угледамо полицајца који је звиждао иза угла једне ненастањене куће.

— Сад нас има доста рече он, и спусти пиштаљку.

Поставио сам једнога у башти иза куће. Она је иначе празна. Човек је унутра као миш у клопци. Али кога ми то доводите колега.

— Дошао сам да учествујем као добровољац у хватању кривца. Нећете ваљда одбити моју помоћ ако би се указала прилика.

Неколико тренутака доцније одох да се састанем са позорником који је стајао у башти, иза куће, док су она двојица продирали унутра.

Не знам колико смо времена чекали кад одједном нестаде светлости полицијских фењера на прозорима.

Без сумње пошли су се на други спрат. Ускоро зачусмо из мрака страховиту ларму.

— Једва једном! рече мој друг и пође раширених руку вратима.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Напишем писмо и затворим га, предам им га и изађемо заједно; близу трга Сен-Жан растадосмо се и док сам ја стао да их посматрам оне одоше ка станици. Софија уђе прва, предаде писмо, поднаредник га прочита и рече: Дакле, ту сте обе; капларе, узми четири човека и одведи ове госпође у Управу". О свему овоме био сам се договорио са поднаредником кад сам пошао за ракију, а у писму сам био овако написао: „Господин шеф станице одвешће под јаком стражом у Управу полиције Софију Ламбер и Лизу Домер, које су ухваћене по наредби господина Управника".

Нема сумње ове су жене тад много разминьале и свакако су погађале да ми се досадило бити њихова играчка. Сутра дан сам отишао у дело да их видим и да их питам како им је.

— Па, добро, одговори Софија, али ми га нисмо украле: затим окренув се Лизи: ти си крива; зашто си тражила човека који је у хапси?

— Зар сам ја то знала? Иди Бога ти, да сам то знала ја те уверавам... а после, шта хоћеш? тако је то морало бити...

— Све је то лепо и красно, само да хоће да нам бар каже колико ћемо бити у Сен-Лазару. Кажи, Жиле, знаш ли?

— Шест месеци најмање.

Само толико, повикаше обе наједанпут.

— Шест месеци! па то је готово ништа, настави Софија; то је већ прошло, хвала господин Управнику!

Добиле су један месец мање него што сам им ја прорекао.

Кад су пуштене дошле су опет к мени да ми дају неке нове податке. Овога пута биле су тачне. Доста често опажа се да су крадљивице непоправљивије него крадљивци. Софија Ламбер није се икад могла одрећи своје грешне навике. Још од десете године почела је красти и није имала још двадесет пету кад је више од трећине њеног живота било протекло у затвору. Некако одмах по моме доласку у полицију ја сам је ухватио те је била осуђена на две године затвора. Она ја нарочито крала по кућама које су издавале намештене станове; нико није био умешнији од ње у заваравању вратара, ни довитнији у средствима да избегне њихова питања. Кад би ушла у кући она би застајкивала на сваком одморишту на басамацима и разгледала би; примети ли у каквим вратима кључ, она би га полако окренула, ушла би у собу и ако је личност, која је ту становала, спавала, макако да је лакосана, Софија је имала још лакшу руку и све до најситнијега, сат, накит, сребро, све, трпала би у своју торбу, један тајни џеп који је покривала кецеља. Ако би киријација био будан она би се вратила на собе извињавајући се да је погрешила; а ако би се разбудио док она још „ради" она би, не збуњујући се нимало, потрчала к њему и загрлила га. „Ах, слатки Мими рекла би она, да те пољубим... ах! господине, опростите молим вас! Зар ово није број 17? Ја сам мислила да сам код мога љубавника".

Једнога јутра неки чиновник, кога је хтела покрасти, случајно отвори очи и примети је до ормана; он се изненади али Софија поче своју улогу. Но, чиновник је био неки човек који је хтео да иско-

рести назови пометњу. Ако се Софија успротиви овој новца може при борби одати циљ њене посете... а ако попусти опасност је још већа.. Шта да ради? За сваког другог прилика би била врло незгодна, али за Софију није; јавају она се извуче и чиновник је пусти да иђе; он је овом приликом изгубио само новчаник, сат, и шест пари сребрног посуђа.

Софија је била неустрашљива; два пута је падала у моје мреже; а после издржане казне узалуд сам пробао да је увучем у клопку: ма шта продузимао увек би успела да се извуче, толико је се чувала. И, што нисам више морао да се мучим да је хватам на деду, имам да захвалим једној врло срећној околности.

Изишао из куће у прозорје пушо сам преко пијаце Шатле и сретнем се лице у лице са Софијом: она ме заустави радосно.

— Добро јутро, Жиле; куда тако рано? Сигурна сам да неш *ушеглати* каквог *пријатеља*?

— Може бити... али извесно нећу тебе; него, куда ти идеш?

— Идем у Корбеј сестри, да ми нађе место у каквој кући; досадило ми се ићи у *матронцу* (затвор), хоћу да будем *готиена* (поштена). Хоћеш да попијемо коју?

— Драге воле, али ја да платим; хајдмо код Лепретра.

— Добро, како ти рекнеш, само да пожуримо да ми не измакне пошта; ти ћеш ме отпратити, јел'? до улице Дофен.

Не могу, имам посла у Шапели, већ сам се одоцнио; све што могу то је да попијемо по једну, онако с ногу.

Уђемо код Лепретра. Пијући изменьасмо неколико речи и рекнем јој збогом. „Збогом, Жиле, желим ти да успеш", одговори ми она.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

Екстрадиција малолетника у Белгији. У белгијском кривичном законодавству учињена је промена законом од 15. маја прошле године о заштити деце. Тај закон у последицама својим учинио је извесне промене и у погледу на екстрадицију малолетника до шеснаесте године старости. — Члан 16. поменутог закона гласи: Ако малолетник, коме је мање од шеснаест година, учини какво дело, које се квалификује као кривично дело, он ће бити предат парочитом судији за децу на поступак, а казна ће му бити замењене специјалном мером за његову заштиту, образовање или чување. — Речени закон ослобођава дакле малолетнике испод шеснаест година старости сваке праве кривичне одговорности, и њихова дела, ма какве природе да су, неће се у будуће у Белгији сматрати ни за праве злочине, ни за праве преступе или иступе. — Из овога излази, да за те малолетнике неће више важити белгијски закон од 15. марта 1874. године, па ни уговори међународни у колико се односе на малолетнике и на њихово чињење недопуштених дела и у колико би ти уговори били у супротности са белгијским законом о заштити деце од 15. маја прошле године а у складу са законом од 15. марта 1874. године. Према томе Белгија неће моћи тражити да јој се екстрадира малолетник испод шеснаест година стар, јер разлог за тражење такве екстрадиције отпада, пошто не може да буде речи о примени праве казне. Дакле као што белгијска влада неће моћи тражити од неке стране владе екстрадицију малолетника испод шеснаест година старости, тако исто неће моћи ни одобравати у будуће екстрадицију таквих малолетника.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Суд општине сјеничке актом № 1283. од 6. маја ове године упутио је питање овакве садржине:

— У Уредби о Уређењу Ослобођених Крајева од 14. децембра прошле године предвиђено је, да кметови села суде све спорове о покретности и непокретности и потрице у вредности до двадесет динара а општински председници од двадесет до педесет динара; међу тим у поменутој уредби ништа није предвиђено, да ли општински суд, састављен од председника, два кмета и деловође, може судити веће спорове од педесет до шездесет динара, како је то предвиђено § 6. грађанског поступка, јер у члану 53. исте уредбе изрично је казано, да окружни судове суде све грађанске парнице, које прелазе круг општинског суда (не помиње се председника). С тога је општински суд у недоумици, да ли има права суђења већих спорова од педесет динара, као и о томе да ли варошки кметови имају право суђења по поменутој уредби, пошто уредба предвиђа суђење за кметове села, па моли да му се по овоме дâ што скорије обавештење. —

Како је ово прво питање, које добијамо од једне општине из новоазаузетих крајева, то ћемо на исто одговорити, али уједно молимо полицијске и општинске власти из тих крајева, да се за потребна им обавештења обраћају, у циљу што једнообразније примене уредбе о уређењу ослобођених крајева и у циљу што једнообразнијег рада, Полицијском Одељењу Штаба Врховне Команде и то прописним путем.

По уредби о уређењу ослобођених крајева у свакој општини постоји општинска власт, а органи општинске власти јесу: председници општински, кметови, одборници (који сачињавају општински одбор), писари општински, и оружани општински служитељи. Ова уредба не предвиђа установу општинског суда онако, како он постоји по закону о општинама, састављеног од председника, два кмета и општинског деловође; према томе такав суд у ново-азаузетим крајевима и не постоји. Судску власт у општини врше одељено председници општински а одељено кметови. По члану 7. ове уредбе општински председеник суди све грађанске спорове о покретности и непокретности и потрице у општини у вредности од двадесет до педесет динара, а кметови до двадесет динара; по члану 9. ове уредбе сва иступна кривична дела, која су предвиђена у трећој части кривичнога закона, суде општински председници, али не могу изрицати већу казну од десет дана затвора или од сто динара ни код оних дела где је предвиђена и већа максимална казна. — За све остале грађанске спорове надлежни су окружни судови без обзира на прописе о надлежности из § 6. грађанског судског поступка. Истина по тексту члана 53. поменуте уредбе могло би се извести, да у ново-азаузетим крајевима постоје прави оп-

штински судови као по закону о општинама, јер у томе члану уредбе стоји да „окружни суд суди све грађанске парнице које прелазе надлежност општинских судова“ и т. д., али такав би закључак био погрешан, пошто се овде нису имали на уму колегијални судови из закона о општинама већ судови састављени од једног судије како је то предвиђено чланом 7. уредбе. — Наше је дакле мишљење, да општински судови могу бити састављени једино од председника или од једног кмета, и да њихова надлежност у грађанским споровима престаје чим вредност спора прелази педесет динара.

Што се тиче тога, да ли варошки кметови имају права суђења по поменутој уредби, пошто уредба предвиђа само суђење од стране кметова села, објашњавамо, да су и варошки кметови надлежни за суђење грађанских спорова до двадесет динара. Ово се изводи по томе, што уредба и не предвиђа нарочите варошке кметове већ су они исто што и сеоски кметови, и што уредба не прави разлику између председника сеоских и председника варошких општина, већ сваком председнику додељује надлежност расправљање грађанских спорова у вредности од двадесет до педесет динара, не предвиђајући изричио ко ће у варошким општинама судити спорове испод двадесет динара (члан 4. и 7. уредбе). Кмет, било варошки било сеоски, кад заступа председника општинског, суди и грађанске спорове од двадесет до педесет динара, али не у својству кмета већ у својству заступника председника општинског (члан 4. уредбе).

* * *

Суд општине ландолске актом № 76. од 28. јануара ове године упутио је овакво питање:

Приликом параде забучног гласачког списка за 1913. годину уведен је у исти и А. Б. Ово лице је као деловођа општински у 1910. години учинило утају државне порезе и општинског прireза од неколико хиљада динара. Утаја је констатована, и окривљени је стављен у притвор, који је одобрио и првостепени суд. Предмет његове кривице још није расправљен, али је окривљени пуштен из притвора на поправку здравља, пошто је болестан, и тако се већ одавно налази у слободи. Пита се: треба ли ово лице да остане уписано у забучни гласачки списак, и треба ли општинска власт да спречи, да не гласа на општинском збору?

Одговор:

Немају право гласања на општинском збору они грађани, који су у затвору или притвору због злочиних дела или због преступних дела, која повлаче губитак грађанске части — члан 32. тачка II. 2. закона о општинама. Према томе означено лице, које је стављено у притвор због утаје државне порезе и општинског прireза и ако то решење није доцније поништено, не може имати право гласа на општинском збору, па по томе није га требало ни увести у гласачки општински списак. Како је пак исто лице већ уведено и за ову годину у гласачки списак, то се њему не може бранити право гласа све док из гласачког списка по прописима о томе из закона о општинама не буде избрисан. У сваком случају општински суд би добро урадио, кад би претходно извидео, да није кривица овога лица дефинитивно расправљена. Ако се то лице налази и сад под истрагом или под судом па је из притвора пуштено на јемство према §. 131. в. кривичног судског поступка, на њега се ипак односи наређење из члана 32. закона о општинама, по коме не може уживати активно право гласа у општини.

К.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА, КАСАЦИОНОГ СУДА, И ВИШИХ ВЛАСТИ

Купац не може држати имање купљено на јавној лицитацији пре него што положи куповну цену или документа по § 483. грађ. поступка, на основу чега му се тапија издаје.

Д. П. преставио је срескоj власти, како је иста још пре неколико година по гласу протокола лицитације изложила продаји непокретно имање његовог оца за наплату разних дугова, и да је ово имање уступљено на лицитацији М. Л-ићу као интабулисаном повериоцу, који се од тада насељио на овом имању, али који никако није положио власти куповну цену нити јој поднео оправдајућа документа, која би му се од стране надлежне власти примила у место готовог новца, — па је молио да среска власт силом закона истисне овог купца из имања неплаћеног. Купац Л-ић изјавио је, да он ово имање држи по праву куповине.

Срески начелник размотривши односна акта продаје уверио се, да је ово имање по протоколу извршене лицитације уступљено Л-ићу, и да овај купац није извршној власти положио куповну цену нити поднео оправдајућа документа, која би му могла послужити у место готовог новца, па да према томе и није добио тапију на купљено имање. С тога је среска власт својим решењем наредила купцу, да се са овог имања као незаконити и несавесан држалац уклони, јер ће га иначе власт силом закона са имања уклонити. — Решење ово одобрило је окружно начелство, али је по изреченој жалби купчевој Министар Унутрашњих дела то решење поништило нашавши, да није на закону основано са ових разлога:

Полицијска је власт у року одређеном у § 483. грађанског судског поступка требала да позове жалиоца као купца да положи куповну цену или, ако то не би било потребно услед узрока, које поменути законски прописи предвиђа, онда место гововог новца да поднесе потребан одговарајући документат. Тек по томе је извршна власт требала да оцени доказе и наводе заинтересованих лица и одлуку донесе придржавајући се § 306. грађанског судског поступка. Овако међутим није поступљено.

Поступајући по овим примедбама Министровим, извршна је власт позвала купца да у прописном року положи куповну цену, па кад овај то није учинио нити поднео признаницу или документат који бу му се имао примити у место готовог новца, изговарајући се, да је он исплатио извесне неинтабулисане дугове свога дужника, чије је имање продавато, извршна је власт на основу § 200. и 201. грађанског закона и § 483. грађанског судског поступка решила: да се купац уклони из овога имања, за које није положио куповну цену. — Ово решење постало је извршно, јер је и Државни Савет одлуком № 1047./13. утврдио, да је решење на закону основано.

* * *

На основу притежања сточних пасоша не могу се одузимати волови од неког лица без обзира на друге околности.

Ј-ић поднео је полицијској власти два сточна пасоша и молио среског начелника, да се на основу истих одузму његова два вола, која је дао на послугу Р-ићу. Саслушан по овоме предмету Р-ић је на протоколу изјавио, да се волови налазе на раду и да су волови његова својина јер их је купио и цену куповну исплатио. Срески начелник, не оцењујући друге доказе и разлоге, на основу сточних пасоша, од стране молиоца поднетих, као јавних исправа по §§ 178. и 187. грађанског судског поступка, донео је решење, да се ова два вола одузму од Р-ића и предаду молиоцу као сопственику.

По жалби Р-ића начелство окружно је одобрило ожалбено решење среског начелника, али је то решење поништио Министар Унутрашњих дела нашавши, да не одговара закону са ових разлога:

Кад се из саслушања, које је жалилац приложио види, да је се жалилац обвезао, да плати своме повериоцу, потражиоцу волова Ј-ићу, означени дуг и кад исти исплати, да је Ј-ић дужан дати му воловске билете и меницу као исплаћену, на шта је и Ј-ић пристао, онда код такве изјаве парничних страна, која је учињена у општинском суду, и код изјаве жалиоца на протоколу код среског начелника, да је волове платио, — не може полицијска власт на прост захтев молиоца Ј-ића, да одузима волове од Р-ића, докле не би постојала о томе судска одлука или решење административне власти како предвиђа § 491. и тачка 4. § 465. грађанског судског поступка.

У смислу ових примедаба Министрових срески начелник је донео ново решење, којим је молиоца одбио од тражења уступања волова и упутио га на редовну парницу код надлежног суда за доказивање свога спорнога права на волове. — Ово решење постало је извршно према одлуци Државног Савета № 7859./12. јер га је и Државни Савет одобрио.

А.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Лице чију слику износимо ухваћено је у Бреслави, и стављено у притвор због лажних исправа и покушаја преваре.

Хенри Дибоа.

На саслушању изјавио је да се зове *Хенри Дибоа*, да долази из Београда, где је био крајем фебруара месеца тек. год. портир у хотел „Солуну" а раније портир у једном нишком хотелу.

Међутим Управа Града Београда је утврдила да ово лице није било портир у хотел „Солуну;" даљом истрагом утврдило се да је у Нишу долазио и нудио се у два хотела за портира, али није примљен.

На како се сумња да ово лице и у Србији није вршило преваре, то се позивају све полицијске и општинске власти — и грађанство да ако што о њему знају, известе Управу града Београда с позивом на бр. 10.340.

Милан Јефтовић — Јовановић.

Из Великог Градишта допутовало је у Пожаревац 2. овог месеца једно непознато лице престављајући, да се зове Милан Јефтић, правник из Београда. Пошто је ово лице

било сумњиво, учињена је истрага и утврђено је да је ово лице *Милан Јефтовић — Јовановић*, који је раније кажњаван због превара. Извршеним претресом код њега нађена је поред новца једна дозвола црквене власти за путовање ради упознавања старих манастира, која је гласила на Милана Јефтовића, правника бечког универзитета, и Стевана Бајића, ђака трговачке академије. Снабдевен оваквом дозволом обмањивао је војне и грађанске власти, као и приватне установе и поједина лица, па је добијао уз повчане помоћи бесплатне карте за вожњу жељезницом и лађом. У последње време пропутовао је: Скопље, Битољ, Прилип, Врању, Плану, Младеновац, Тополу, Зајечар, Неготин, Ваљево, Алексинац, Ниш, Пирот, Радујевац, Параћин, Смедерево и друге вароши. Негде се представљао као студент родом из Кученишта код Скопља. — Именовани је од раније познат као варалица, и његову слику од пре три године износимо. Сада се налази у затвору.

Ко би имао да јави што о овоме лицу, или да што тражи, — треба да се одмах обрати начелству округа пожаревачког с позивом на његов акт № 3468. од 5. маја ове године.

ПОТЕРЕ

Милутин Н., берберски раденик из Јагодине извршио је крађу берберског алата Зорки ж. Димитрија Банковића берберина онд.

Милутин је стар 32 год., раста средњег, у опште плаво-смеђ, косе ггругаве; од одела има капут пегав, војничке суре панталоне, на глави сиру војничку шајкачу, на ногама половне ципеле и турски увијене чојане тозлуке.

Депеша начелника среза јагодинског Бр. 7233.

Риста Стојковић, зв. „Џампор“, бив. кафеџија из Врање, извршио је убиство па побегао.

Стар је 50 година, средњег раста, црномањаст, плавих очију, по лицу пегав од богиња; од одела има гуњ и чакшире.

Депеша начелства округа врањског Бр. 3972.

Борисав — Боривоје Станковић, осуђеник београдског казненог завода, чију слику износимо, побегао је.

Родом је из Ћуприје, средњег раста, очију жућкасто-плавих, косе затворено плаве; од особених знакова има: брадавицу мањаву величине сочива за 5 см у лево од левог угла уста.

Депеша Управе београдског казненог завода Бр. 1733.

Јоксим Ристић из Шума, одговара за опасну крађу.

Јоксим је средњег раста, пун, црномањаст, косе проседо црне и бркова проседо црних; на десном оку има белу флеку.

Депеша начелника среза лепеничког Бр. 3751.

Јанош Ваос, обућар из Босне, аустријски војни бегунац извршио је опасну крађу па је побегао.

Стар је 24 год., обичног раста, плав; у грађанском црном оделу.

Депеша начелства округа ваљевског Бр. 3465.

Непознати варалица 9. тек. месеца на брзом возу који је ишао из Београд за Ниш, у близини Јагодине покрао је Душана Ђорђевића из Призрена, а однео му 2.700 динара у српским новчаницама од по 100 динара.

Варалица је сувоњав, црномањаст, у оделу грађанском, на глави има црн шешир.

Депеша начелника среза беличког Бр. 7520.

ТРАЖИ СЕ

Филип син Милене уд. *Јов. Радовановића* из Витежева, отумарао је.

Стар 20 год., средњег раста, косе плаве, очију плавих и у лицу плав; када говори замуцкује; од одела има гуњ и чакшире од сурог сељачког сукна, на глави шешир а на ногама опанке.

Депеша начелника среза ресавског Бр. 5319.

НАЂЕНИ ЛЕШЕВИ

У атару општине печанске нађен је леш непознатог човека, кога је вода избацила. Стар је 28-30 година, средњег раста, очију зелених, косе и бркова црних, обријан и кратко потшишан. Од одела нађене су на њему само гаће од американер платна завргнуте до колена, опасан каишима у којима је нађен омањи нож и новчаник са 9 крона у сребру.

Депеша начелника среза пожаревачког Бр. 4865.

У атару села и општине Варварина, нађен је леш једног женског детета.

Старо је 10 - 12 год., малог раста, лица округла, црномањасто, косе дуге, очију црних, обрве црних, лица бела, без икаквих других знакова.

Депеша начелника среза темнићског Бр. 4122.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије Уредник А. Ј. Кузмановић.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИХ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одобрено је решење Државног Савета од 26. априла ове год. Бр. 978. које гласи:

„Одобрава се Министру Унутрашњих Дела, да на оправку патоса у болничкој згради у Прокупљу по прегледаном и одобреном предрачуну у обављеној лицитацији може утрошити 2599 две хиљаде пет стотина деведесет и девет динара, а издатак ставити на терет Ванредних Расхода а санитетског буџета за 1913. годину на оправке и доправке болница и других санитетских грађевина".

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 14. маја 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одобрено је решење Народне Скупштине, сазване у први редован сазив за 1. октобар 1912. године, на XXIX редовном састанку 13. маја 1913. године, које гласи:

„да се село Мајур, одвоји од досадашње општине шабачке и образује нову општину под називом општина мајурска".

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 16. маја 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одобрено је решење Народне Скупштине, сазване у први редован сазив за 1. октобар 1912. године, на XXIX редовном састанку 13. маја 1913. године, које гласи:

„да се село Чукуровац одвоји од досадашње општине љуптенске у срезу моравском округа пиротског и споји са општином врбеновачком у истом срезу и округу."

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 16. маја 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одобрено је решење Народне Скупштине, сазване у први редован сазив за 1. октобар 1912. године, на XXIX редовном састанку 13. маја 1913. године, које гласи:

„да се село Шљивовац, одвоји од досадашње општине краљодолске у срезу и округу пожаревачком и споји са општином пољанчком у истом срезу и округу".

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 16. маја 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одобрено је решење Народне Скупштине, сазване у први редован сазив за 1. октобар 1912. године, на XXIX састанку 13. маја 1913. године, које гласи:

„да се села: Равна Бања, Стара Бања и Маровце у срезу јабланичком округа врањског, одвоје од досадање општине бањске и образују нову општину под називом општина „равно - бањска" у истом срезу и округу.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 16. маја 1913. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО

по

ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

Како је обезбеђен удовични ужитак против задужења и отуђења задружнога имања? Јер, ако удова не би имала, у том погледу, никаквих гарантија, задруга би могла то њено право ужитка уништити отуђујући цело задружно имање односно задужујући се до несхваћања.

Ми знамо да, за обезбеду свога ужитка, удовица има ту привилегију да се њен ужитак не мора, изузетно од §. 342. Грађ. Зак., увести у баштинске књиге (Решење од 17. Априла 1858. год., об. XI., стр. 65., код §-а 414. Грађ. Зак.). Ту исту привилегију има и удова у задрузи, што значи да она нема да се боји од оних горе наглашених евентуалности. Ако је задружно имање, као презадужено, пописано, односно онога дела тога имања на коме постоји удовични ужитак може се, јавном продајом, отуђити само ius abutendi. Исто ће тако бити и онда ако би задруга сва добра [у колико се томе не би противно §. 471. Грађ. Суд. Пост.]

отуђилац на онај део на коме удовица има свој уживаћи суд не може издати тапију дружбеној него под тертом те личне службености.[1])

Питање се постављa, како исто, и о обезбеђењу надржавања дављења у задругзи. Наш Грађански Законик исцрпнуо је код овога питања и када је реч о дављењима у виноносној њиви. Пошто по принципу приоритета мушких над женскима, постављеном у §-у 396. Грађ. Зак., женска деца не наслеђују већ мушка, ако би их било, то се је законодавац, и код виноносне њиве, морао постарати на који начин и за женску децу, и то он чини у §. 397. Грађ. Зак. који, као што знамо, гласи: „А женској деци у овом случају припада уживање, надржање, снабдевање и пристојно удомљење по постојећем обичају." §. 397. Грађ. Зак. разликује се од §. 529., који му одговара, у томе што он садржи и реч „уживање", на чега би се могло извести да девојке, код виноносне њиве, имају службеност уживања која се може обезбедити уписом у бантинске књиге (§. 342. Грађ. Зак.), док то речи нема у §. 529. Грађ. Зак. који говори само о надржању („...садржавати"...), а надржање је трајбено право које остаје необезбеђено, осим ако њих би се узело да је за ту трајбину дењдања везана законска и пређутна хипотека, као што је случај са лишним мирazним потражавањима у погледу мужевљевих хиротрофорних повераница (§. 776. Грађ. Зак.). Али, у овом последњем случају имамо законски прописано које тиху хипотеку установљава, што нам, међутим, оскудева за надржање девојака у задругзи, а без законског текста ни један повериалац нема права на законску хипотеку.[2]) Наравно да, ако је девојка добила за своје надржање извршну судску пресуду или се је са задругом, онако како то прописују §§. 145. и 146. Грађ. Суд. Поступка, поравнала, она се може тада обезбедити, на задружном имању, судском интабулацијом (Интаб. Уредба, тач. VIII., став последњи).

Живојин М. Перић.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

О ИСТУПИМА

од

Д-р Томе Живановића

(НАСТАВАК)

3. Кад би се људи на каквог узрока где стицали, и ту тако узрудали, да би се јавни мир и поредак нарушити могао, они који не послушају, кад чи власт или њен служитељ заказе да се разиђу. Но ако би се који од њих упустио са полицајним чиновником, кметом или служитељом правительственим или општинским у непристојну препирку, псовку или грдњу, тај ће се казнити по § 327[3].

а: 1° *Радња* се састоји дакле у *неудаљењу на позив власти из гомиле људи, који су се ма из каквог узрока где стекли и ту тако узрудали, да би се јавни мир и поредак могао нарушити.*

(1) Колико *људи* треба да је се скупило, фактично је питање. Но из самог начина изражавања у закону („људи") налази да није довољно само два човека, већ треба да их је више и то толико, да би се њиховом узрудавшом могао нарушити јавни мир и поредак. Према томе не може се рећи, да је унеп довољно, да ни пет људи скупљених[4]).

(2) Без значаја је, због чега су се људи скупили, а сасвим би овде наравно и случај, ако су се *случајно* стекли, па се узрудали[5]).

(3) Скупљени људи треба да су се тако узрудали, да се јавни мир и поредак *може нарушити*, т.ј. није потребно, да је заиста нарушен.

4) Под плашњу се има разумети као полицијска тако и општинска, што се у осталом види и из 2. става. Скупљени људи треба да су повезани да се удаље било од органа власти било од њених служитеља.

2° Да радња буде *противправна*, позив за удаљавање треба да је учињен од *надлежне* власти.

б) *Кривац.* — В. I б.

в: У ст. 2 прописано је, да ће се преступити § 327 к. з., ако би се који од скупљених људи, повиканих од органа власти да се удаље, упустио с њима *у непристојну препирку, псовку и грдњу*".

Овај став може се применити само у случају препирке с органом власти, и то *препирке*, која се не појављује као противстављање на § 93 к. з. У случају пак псовке и грдње има се применити § 104 к. з., јер тада постоји увређа јавног службеника у вршењу његове званичне дужности[1]).

Необјашњиво је, што се прописује, да се има применити § 327 к. з., јер овај случај нема никакве везе с иступима на наведеног §-а[2]).

II. *Иступ* из § 361 к. з. — „*Они*, који се у овом §, *који по механама, кафеџинама или другим јавним местима карте или друге кавкарске игре играју на новце или другу какву добит, да се каже затворе од једног до десет дана, а новац при игри положени узеће се на корист дотичне касе (§ 515)*[3].

1. Овде је дакле реч о *иступном упражњавању хазардних игара (кавкања)*. В. о овом привичном делу *Живановић* Посебни Део II § 63 и *Полиц. Гласник* 1911 год.

Иступно упражњавање хазардних игара разликује се од преступног тиме [в. Посебни Део II § 63 II 2]:

а) Што овде није потребно, да се игра на *велике* новце или у *вид заната*,

б) Што је овде потребно, да се игра на *јавном месту*, као што су кафане.

в) Што предмет игре не мора бити новац, већ може и свака друга ствар од *имовинске вредности* („на новце или другу какву добит").

2. *Кривац.* — В. Посебни Део II § 63 IV и Полиц. Гласник 1913 (IV). Пошто је ово привично дело и преступ, умишљај је потребан. Он се састоји у свести, да се упражњава хазардна игра на новце или другу какву добит на јавном месту.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ПРАВЕДНА КАЗНА

од

E. Williama Hornunga

(НАСТАВАК)

Чули смо потмуло шкрипање браве; неколико тренутака доцније врата се отворише. То је био полицајац. Мало је требало, па да га овај што је стојао пред вратима ухвати, мислећи да је лопов. Учини нам руком знак да пођемо за њим и одведе нас до једне затворене собе која се налазила у близини кухиње, и ту нам нареди да развалимо врата и да уђемо, пошто по његовом мишљењу, лопов не

[1]) Да је уживаћи уживач има за предмет дотичан интелектуалан део имања задружног имања пак дотични интелектуални део мушкараца у стању задржавати добру? Ако је ово последње, онда се не би могао продати ни један део задружне имовине, док уживаћа не би, односно њега, одузтала од свога уживаћа. И. пр., муж је имао четири сина у задружној имовини која, сва, износи једанаест хектара. Он је умро не оставивши ни једног од наведених, па 4/11. Грађ. Зак. тако да уживаће велике удове обухвата једну четвртину задружне имовине, тј. два хектара. Зар зато хоће да отуђе једну њиву у величини од четири хектара. Да ли он само отуђење треба да чекатано и удова, када не би баш, отуђење би се, у тринаеста једне четвртине те њиве, односно само на тај имовински, јер би на тој четвртини удова њихов уживаће? Или је, пак, приватни уживаће отпочетка: њихо онако, у задруги, још постојећи контрак, какво много могло што треба да удовини уживаће, удова се не би могла противити отуђењу њиве на којој би, на тај начин, задруга могла уступити потицају сопствену? Ми мислимо да је ово прво тачније: пошто удова има уживаће на мужевљеном удову, и пошто је муж имао удова у сваком задружном добру, онда то значи да нико задружно добро отпочетка уживаћем удовиним — наравно у мери мужевљевога удова у њему, и, ако би задруга хтела да отуђи потицу поменуто на њеном задружном добру, морао би то, за то, жељи удовини пристати. У овом смислу можемо казати и Закон о Уређењу Удова Фонда од 8. Јуна 1898. год. у чему се 17., други став, отоја ово нарочито: „Исте такве ако има удовица или других лица, која по закону имају права уживања на којим добрима, то се и она морају да нађоше, да одобравају ово задужење." Дакле, без одобрења тих колико још добара, осим њиних добара која се њима завештала за рачун Удовог Фонда, задруга она, која се добити и удовини приватни за уништавање тога добра, што имала за удовични уживаћ уступи на једном свом задружном добру у коме је њен муж имао удела.

[1]) Contra Г. Нанетић, у своју расправи: Девојке у задрузи (Архив, св. од 25. Јануара 1913. год., стр. 3-5.).

[1]) В. *Живановић*, Посебни Део III § 54 I 2.

[2]) Тако *Пенић* 860.

[3]) Уп. *Пенић* 867 за сраду и псовку. О случају препирке не говори ништа.

[4]) Тако *Пенић* 867.

може бити на другом месту. Не нађосмо никога и мени лакну. Соба је била потпуно празна а прозори добро затворени. Затим смо сва четворица тумарали по подруму, али не нађосмо лопова, тако да сам почео да верујем да се он у оште у овој кући не налази.

С тога, када позорници се упутише на таван, ја се решим да останем доле. Уђем у ону собу, чија смо врата узалуд били разваљили. Мислио сам да лопов ма где био тамо сигурно неће бити. Представите како сам се изненадио, кад осетих да се нешто креће под мојим ногама. Страх ме привеза за место, неспособан да зовем и да мислим. Погледам ми се прикова за једно место, где сам при свеће, коју је један позорник оставио приметим да се даска собног пода креће. Најзад се под подиже, и помоли се глава — глава мога старог друга Дида.

По Богу брате, прошапта он, помози ми да изађем.

Диде! оте ми се из груди и неспособан, да даље говорим, понављао сам Диде!

Па да, рече он са нестрпљењем. Сети се нашег старог пријатељства и кажи ми где су они? Да ли су отишли?

— Они су горе. До ђавола каква се тајна ту крије? упитах га зубући.

Заблуда, глуп неспоразум. Чим сам те оставио почели су да ме јуре, најзад улетим у ову кућу а позорник није смео сам да уђе. На паркету нађем једну даску откивану подигнем је, и спустим се унутра, то ме је спасло.

— Мислиш? Ја нисам сигуран, рекох, прислушкујући на вратима. Зашто те јуре?

— Помисли, за то што сам покрао банку, у време када сам био на ручку. Јеси ли икад чуо већу глупост?

— Ако си невин, зашто те хватају као кривца, што се кријеш? Ево их спазе. Остани где си. Немаш времена да изађеш и умакнеш.

При светлости свеће његово бледо лице пуно прашине и нечистоће изгледало је страшно.

— Ти ћеш ми помоћи? прошапта он уплашен, сетх се нашег школовања.

Сада он је апеловао на моје осећаје које сам му открио.

— Ћут, дадо му знак је са врата. Пусти ме да слушам.

— На где су сада?

— Траже по горњем ходнику..

Силазе! Остани на исто место, доћи ћу опет да те видим.

Он се сакри без речи, а ја изађем у предсобље на суорет.

У том моменту по небу се просуше први зраци сунца. На влажном ђутарњем ваздуху у спаваћем оделу, дрхтао сам од зиме. Пошто ми се полицајци захвалили на указаној помоћи, одох кући где се пресвучем и после једног часа вратим се.

На улици није било никог од полиције, и ја помоћу једног отвореног прозора уђем у кућу, и нико ме не спази. Нађем се лице у лице са Дидом, који је држао у руци револвер.

Тргох се, писам могао знати шта спрема. Он га одмах стави опет у џеп и насмеја се кад је видео како сам се уплашио.

— Не бој се „Скарабеч". То није за тебе. Али ти си ми обећао да помогнеш?

— Не! обећао сам ти да ћу те опет видети. Да ти помогнем пристајем сам под извесним условима.

— Хоћеш ли да делимо. Пристајем.

— Где је новац? Хоћу све.

— Ти си сувише похлепан, Скарабе!

— До ђавола, узвикнух мислим ли ти да је мени до тога да се компромитујем чекајући да ме овде ухвате. Реши се брзо иначе ћу те оставити твојој судбини. Чуо си. Хоћу свих деветнајест хиљада ливара, вратићу их банци. Кад то будеш учинио, ја ћу све што будем могао за тебе урадити.

Његове црне очи сијале су ватру

— Врло добро, рече он, Али ја немам новца овде, ја сам га сакрио.

Добро, где?

— Не смем. Не могу ни да ти објасним. Примам твоје услове. Донеси ми довече одело и ја ти дајем реч да ћеш имати сав новац да одпесеш у банку. Наговори старог Лавзона да се самном види, рећи ћу му да је била само шала, глупа опклада, и све што ти хоћеш. Он ће ми опростити. Има разлога за то.. Нисам узалуд губио време, док си отишао.

Затим додаде, пружајући ми писмо, здресовано на мене, писано оловком.

— Ево ти, читај чим будеш отишао одавде. Можда ћеш имати боље мишљење о мени. И молим те да не набораваш два писма дати адресова на означени начин у твом писму.

Обећах.

Два сата доцније, прочитао сам писмо.

Садржина и тон тога писма толико су ме раздражили, да сматрам да је непотребно да их овде у целини износим. Једино што је заслужило пажњу, то је, што је било кратко. Писао је да је у животу имао неодређено гледиште нарочито према женама. Тако у Цинлангу има две женске с којима жели би да се опрости. Писма за њих је приложио, али није ставио адресу из жеље да се њина имена не знају Молио ме је да писмо у троугластом коверту оставим под врбом иза пањића тенис-клуба на средокрећи између улаза за даме и господу. Пошто ћу вероватно ићи по подне у клуб (а бојао сам да идем); даље препоручио ми је да будем врло обазрив над писмо остављам, да ме нико не види, а са своје стране биће ми веома благодаран. Исто тако биће ми благодаран ако друго писмо оставим у јеванђељу на амвону једне цркве коју он означи.

Моја се радозналост пробуди.

Идеја је била одлична, слати на тај начин писма без адресе.

Погледах на сат. Још мало па подне. Упутих се према цркви. Лако сам нашао место.

Оскрнавио сам свето јеванђеље и у њему оставим писмо, и пођем са кораком достојном нечасног човека као што сам ја био.

Кад сам улазио црква је била празна. Међутим при изласку у трему сретнем једног човека. Био је огромна раста са седом брадом.

У пролазу, осетих да је његов поглед управио на мене. Једни тренутак доцније окренух се да видим да није узео писмо од Дида. Било је касно. Угледах како се крије држећи у руци мало писмо. Причекам га у трему. Изгледало ми је да што се више приближава све је већи.

— Опростите, господине рекох, ви сте узели једну ствар која није вама била намењена.

— Откуд знате?

— Писмо је намењено младој госпођици.

— Џин ме погледа са висине полу затвореним очима.

— Тачно, рече. Ја сам њен отац.

То је било све. Прође поред мене без претње, без увреде стави писмо у џеп и упути се ставом ка гробљу.

А ја, љутио сам се што нисам мало већи да га нападнем.

Ипак гоњен радозналошћу, и не губећи присуство духа претрпљењем поразом због првог писма, оставим друго на означено место и уђем на игралиште тениса. Одиграо сам две партије, али игра ми је била гора но обично. Нисам скидао ока са улаза и пратио сам погледом све посетиоце, и нисам ништа опазио. Међутим кад сам отишао да узмем одело један сат доцније, писма је нестало.

На кога да сумњам? Све девојке које су биле, говориле су Диду са невином радозналошћу. Све су ме посматрале, као да су знале да сам саучесник, на чак и оне којима сам се први пут представио, мучиле су ме питањима. Никада заклињем се, нисам дошао у тако очигледну забуну. Ипак које мого знати узрок моме страху? Само се једна девојка уздржавала. То је била Енида Лавзон. Никако име Дида није било између нас изговорено.

Више пута, ја и она били смо сами, кад смо купили лопте, и седели на празној клупи.

Очи госпођице Еиде биле су пуне бола. Очајање које сам читао у њима ожалостило ме је. Узрок томе био је озбиљан. Надао сам се да троугласто писмо није код ње. Међутим дошао је на време, обукла ципеле за тенис и одиграла само једну партију.

Трудио сам се да одржим разговор у равнодушном тону, шта више веселом.

Увртио сам у главу да треба да насмејем ове плаве очи.

Стидим се да признам, да сам разговарао тако добро, напунио сузама.

— Да вам није досадно? упитах нагло. Шта се догађа у банци?

— Отац ми је позван код директора у Мелбрун, одговори са нејасним гласом. Мајка...

— Ваша мајка?

— Болесна је и лежи у кревету, рече она и заплака. Ох, господине Беверу, то је страшно. Ви ме питате зашто сам овде. Верујте имам разлога, реците му само то и ништа више.

Страшна, луда освета роди се, против виновника целе ове несреће. И ако сам у једном тренутку могао уговарати са Дидом, сузе ове дивне девојке диктовале су ми сада дужност.

Утеших је и ускоро оставих госпођицу Лавзон.

У вече, нађем Дида сакривеног у подруму непристајење куће и очигледно врло промењен дугим затвором. Изгледало му је као да су сати недеље; био је слаб, изломљен.

Горко се насмеја, кад ме угледа.

— За име Божје? Да ли си оставио писма, за које сам ти писао? Да ли си набавио лажну браду?

— Све је свршено, одговорих и нисам му хтео испричати догађај у цркви.

Ево браће, купио сам је код позоришног фризера, ево и одела и поморске капе. Не загледај га толико. Знам врло добро, како изгледају путници. Згодно је, да се отклонила сумња.

Дид, погледа један тренутак и затим поче да се смеје из све снаге, како га никад нисам чуо.

— Заиста, тако ми и треба! узвикну узбуђен.

Дај ми руку да пољем, Скарабе. Пет минута доцније, били смо готови за полазак. Изађосмо, на улици не беше никог. Упутисмо се ка обали, врло захвални нашој доброј звезди.

— Сада, рече Дид, следује ми дуж која.

— Зашто? упитам га узнемирен.

— Зашто? Видиш ли ону лађу тамо доле, лево. Зар ти нисам још ништа казао. Треба да се склоним на брод Фосон где ме чекају.

— Ја нећу да идем, рекох храбро. Ти си луд Диде. Тражим новац и остајем где сам.

— Али пријатељу, само један човек не може понети.

— Позови послугу. Ено на сто метара човека који долази одатле. Да га зовнем.

— Не, ја ћу га звати.

— Он учини тајни знак. Човек се к њему упути. Изненадно сам се како га је чуо, изненадно и збуњено кад сам познао кораке и покрете, и пада он доље и стеже руку Диду, познао сам противника на цркве.

— У помоћ, у помоћ, узвикну обузет изненадним страхом.

— На што толике ларме, мој друже, рече Дид и стеже ме руком око врата.

Осетих притисак на устима неког предмета влажна и хладна. Ум и снага ме издадоше. Катарке, једеци, даље изгубише се, затим изгубим свест.

(СВРШЕЋЕ СЕ)

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Чим је она измакла ја скренем из улице Хомери и склоним се за угао улице, Плаши-Мибреј; одатле, видео сам је, оде на Понт-о-шавже, ишла је крупним корацима и сваки час је се окретала; било је јасна да се бојала да је неко не прати и зато се баш решим да пођем за њом. Ударим на мост Потр-Дам, прећем га и дођем доста брзо на кеј не губећи Софијин траг. Допаш у улицу Дофен она заиста уђе у канцеларију где се добијају поштанска кола, али уверен да је њен улазак само обмана да мене превари о узроку због кога је тако рано изашла, склоним се у једну алеју одакле сам могао пазити на њен излазак. Тек што сам се био наместио један фијакер наиђе, зауставим га и обећам кочијашу добру напојницу ако ме буде возио за женом коју ћу му показати. Причекали смо мало; ускоро и пошто поље; могао сам се кладити да Софија није у колима, али после неколико минута она се појави на колским вратима, погледа на све стране и изишав пожури у улицу Аристин. Уђе у неколико намештених станова, али по њеном идењу познавало се да није улучила прилику, на изак продужи да претреса цео кварт... Из тога сам закључио да нема успеха, али како сам био уверен да њен поход није још завршен, пазио сам се добро да је не опметем. Најзад, у улицу Хорп она уђе у кућу неке вођарке и после неколико тренутака изађе носећи под мишицом једну велику корпу за рубље, пуну пуцпата. Ма да због корпе није мо-

гла ићи брзо, ипак је ускоро стигла у улицу Мартирен-Сен-Жак, затим у улицу Масон-Сорбон; ту сам се ја сакрио поштo сам сишао с кола и као она стиже на крај улице ја нашђем, те се најосмо очи у очи. Кад сам се појавио она промени боју, хтеде нешто рећи али је њена забуна била толика да није могла наћи реч да се изрази. На ипак она се мало по мало поврати правећи се да је љута рече: „Ето, моја прала која ми је требала поштом донети рубље, слагала ме је, и морала сам доћи да узмем да дам другој; то ме је спречило да одем".

— Тако и ја, идући у Шапелу срео сам једнног познаника, који ми каза, да је онај, кога тражим, у овоме кварту. То ме је овамо довело.

— У толико боље; ако би ме хтео пречекати да однесем овде блину корпу, могли би заједно ручати.

— Хоћу, хоћу; ја ћу... али шта чујем?

И ја и Софија бесмо запрепашћени: неки оштар писак долазио је из корпе. Подигнем чаршав, којим је корпа била покривена и видим — дете од два три месеца, чија дрека могаше мртвог пробудити.

— А, рекнем Софији, дете је сигурно твоје: знаш ли бар ког је пола?

— Признајем, ухваћена сам; ово ћу увек памтити; ако ме некад уништају зашто сам осуђена моћи ћу одговорити: ни за шта, готово ни за шта, дечија посла. Други пут кад крадем рубље отвараћу очи.

— А то? је ли то кишобран?

— Ах Боже! јесте.... као што видиш могла сам се сакрити, то није забрањено, али кад човек нема среће залуд се мучи.

Одведем Софију господину Фресну, полицијском комесару, који је био ту близу. Кишобран је задржан као доказ а дете је враћено мајци. Крађљивица је за ово добила пет година затвора; то јој је била, мислим, петнаеста или шеснаеста осуда; она је и после осуђивана и не бих се ништа изненадио ако би она и данас била у Сен-Лазару. Софија је њен „занат" гледала као сасвим природан и казне које није могла избећи, сматрала је за случај, као што су и други. Затвор је није плашио, чак га је сматрала за своју средину; тамо је била поштована најчудније прохтеве, а њен катанац пријатком да се човек ода најмрскијим покварености ма биле су врло често; није дакле било без разлога што је она тако мало ценила слободу. Кад је ухвате то јој је мало стварало муке, али је та мука била продазна и она се утешила изгледом на живот који јој се допада. — Жилион, која је са Софијом живела у кажњивом пријатељству била је ухваћена на некој крађи; Софија, која је с њоме била, успе да утекне и није се имала шта више бојати, али не могући живети без своје пријатељице сама се оптужи и задовољила је се тек пресудом која их је саставила још за две годиие. Већина од оних створења градиле су од затвора провод. Видео сам доста њих да оптужене за какво дело, које су саме извршиле, означује за саучесника какву своју другарицу и ова и ако невина сматра за част да се покори осуди.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

Доктор Плачидо Консиљо[1] **о алкохолизму у војсци.**

Кад би се спречила неумерена употреба алкохолних пића и у тој цели затворише крчме, где се народ трује, умањио би се број оних јадника, који, пуни алкохола, проводе дане у душевним болницама и у казненим заводима. Јер је алкохолизам велика опасност, која прети здрављу и моралу јавном. Борити се противу алкохолизма значи угушити један извор злочина, порока, болести телесних и душевних и других зала. — Алкохол доста троши и војска, а то јако утиче и на чињење кривичних дела у војсци, јер велики број преступа о повреди старешинства, бегства из војске, крађа и т. п. стоји у вези са алкохолом. — Од тога се треба лечити а службење у војсци ваља да буде и једна општа школа за усавршавање одрасла човека а не само школа за руковање оружјем јер само онај може бити добар војник који је и добар грађанин.

По Д-р П. Консиљу треба пре свега издвојити све непормалне, који имају органску наклоност за пиће, па по томе извести морално васпитавање војника.

Ценећи мишљење Д-р Консиља о средствима, која би се могла употребити код војске ради спречавања употребе алкохола, ми ћемо на овом месту изнети у преводу са талијанскога:

— Многа су средства смишљена, па и уведена већ у пракси, код војске, да би се ограничила навика употребе алкохола. Тако, приступа се поучавању војника и држању конференција подофицирима и официрима о индивидуалној, породичној и социјалној школовности алкохолизма; по одајама и по болницама налажу се табле са поукама о алкохолизму и са сликама, које представљају болести проузроковане алкохолом; спречава се, што је већма могућно, употреба алкохолних пића ван касарна, и удаљују се од касарна места, у којима се точи алкохол; забрањује се продаја, у војној кантини, ширитуозних пића до подне, или се продаја ограничава на часове после узимања оброка, па се при томе нарочито повлађује и олакшава у вече продаја игијенских пића (сируна, чаја, кафе, какао и т. д.); води се надзор у погледу квалитета и крчмљења алкохолних пића; подиже се цена потрошње, док се чине олакшице при продаји течности, које умирују нерве; забрањује се продаја алкохола у позадини трупа у маршу, на маневрама и у рату; укидају се редовни оброци вина, замењујући их кафом и млеком; дају се повластице или се награђују они који не пију алкохолна пића док се строго кажњавају пијани; они, који су одани пићу, задржавају се дуже времена у касарни, како би били у немогућности да пију; установљава се кооперативна војна потрошња (canten-system), итд.

Сва ова средства ипак нису довољна, и, с погледом на кратко-времени рок служења, нису у стању да буду сигуран начин за васпитавање војника и за искорењавање порочних навика код грађана, ако се у исто време не ради на побољшавању спољног живота војниковог кад он буде ван касарне, а нарочито за време дневних излазака из касарне, јер тада се војник обично осећа упућен на крчму, да у њој проведе слободне часове, или упућен на којекаква места, где ће са-

[1] Dott. Placido Consiglio: L' Alcoolismo nell' Esercito.

тирати здравље и отрова уносити у свој организам.

Дакле, док је с једне стране немогуће задржати, код војске, кантину, којом управљају приватни, јер ови имају пред собом само своју добит те спокојишу и на квалитету и на квантитету алкохолних пића, па ма каква била контрола над таквом кантином, која престаља мамац и стални подстрек за порочне људе, — дотле је с друге стране потребно, и за само добро морално васпитање војника, да овај има једно место, привлачно и угодно, где би се могао забавити и време прекратити, читати, писати, играти и разговорити се: то би било једно право збориште за одмор и трезвено уживање, било би војничко *огњиште*[1]) (како кажу француски, који су га установили помоћу и под активном заштитом Женске Уније као одељка Црвеног Крста), огњиште око кога би се скупљали војници. То би био војнички *дом*. У њему простране одаје, добро проветравање и довољно видне, заложене у зиму; у њима новина, књига, домина, шаха; једна сала у којој се једу колачи; једна крчмица, коју држи сама војска, и у којој по један војник продаје земичке и хигијенска пића, тако, да сви буду заинтересовани у добити једном месечном дивиденом; уз те одаје да буде двориште и башта за игре и различне спортове, које ће команда помагати свима начинима, као приређивањем свечаности, утакмица, давањем награда и повластица и т. п.; у томе би дому војници свирали, декламовали, приређивали, држали практичне конференције, учили цртање и уметничке занате (резбу, прављење фигура од гипса, повезивање књига и т. д), једном речју усавршавали се и такмичили.

И тако предохрана, у борби против алкохолизма (и болести), показује своје добре стране и резултате у погледу обновљења васпитавања осећаја и карактера; војник ће на тај начин наћи у касарни једну нову фамилију, једну средину здраву, веселу, пријатну, која га крепи и поучава, разоноћава и увеселава, која му издиже и облагорођава душу, изоштрава ум, и даје му животне снаге да буде расположен и према себи самоме, и према позиву, и према ближњима. На тај начин социјална борба против алкохолизма, и против ненормалног те врсте, имаће моћан подстрек и прикладну помоћ, и понајбоље и понајбрже ће достићи социјални циљ, који се везује за модерно служење у војсци, у демократским земљама, остварајући потпуно жеље, да војник, по завршетку обавезне службе у војсци, која му је била фамилија, и по повратку у грађанство, буде способан да продужи на корист земље развијати и искоришћавати своју активност телесну и моралну. —

[1]) Foyer.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Суд општине таковске актом № 603. од 6. априла ове године упутио је питање овакве садржине:

На основу члана 5. закона о таксама таксу не плаћају сиромашна лица, која не плаћају више од пет динара (односно десет динара) непосредне порезе, без личног пореза и осталих државних прireза и то на основу уверење, које важи једну годину дана, а које се може употребити само у грађанским споровима, кривичним делима по тужби приватних, брачним парницама, административним споровима код свију власти и ради добијања школске сведодбе. С тога суд општине таковске долази у неспоразум са сиромашним грађанима који неће да плаћају таксу за уверење о сиромашном стању, пошто суд сматра да се такса мора платити. Пита се: да ли има још којих случајева да сиромашна лица таксу не плаћају, и да ли се мора платити такса за молбу и за уверење о сиромашном стању?

Одговор:

Таксу не плаћају, према члану 5. закона о таксама, сиромашна лица, кад докажу своје сиромаштво уверењем надлежне власти; као сиромашна сматрају се она лица, која не плаћају више од пет динара, а у изванредним случајевима више од десет динара, непосредне порезе без прireза и личног пореза на годину; за издавање уверења о сиромаштву надлежан је општински суд оног места, где лице, за које се уверење тражи, стално живи. Уверења о сиромаштву вреде за годину дана од дана издања, а могу се употребити само „у грађанским споровима кривичним делима по тужби приватних, брачним парницама, административним споровима код свију власти и ради добијања школске сведодбе." — Пошто је закон овако лимитативно определио случајеве, у којима лица сиромашна таксе не плаћају, значи, да у свима осталим случајевима и сиромашна лица плаћају таксе као и остали грађани. Али, законодавац у члану 6. закона о таксама прописао је, да се изванредна писмена и исправе ослобођавају од плаћање таксе, на, међу те исправе, у тачки другој, именује и уверења о сиромаштву као и молбе за та уверења, додајући, да ће се за молбе накнадно такса наплаћивати, ако се утврди, да није било места тражењу уверења о сиромаштву. — Према том општински суд греши, кад хоће да наплати увек таксу за молбе и за уверења о сиромашном стању.

* * *

Заступник деловође општине рутевачке актом од 17. марта ове године упутио је ова два питања:

1. Има обвезника на војној дужности у сталном кадру, којима је рок службе кадровске истекао до краја 1912. године; али ови нису пуштени својим кућама услед ратног стања. Пита се: треба ли њих уписати у распореду пореза број 6., или и за њих важи тачка г, члана 74. закона о порези па их после демобилизације уписати у приповљени део? и

2. Две породице оскудне у храни обратиле су се среској власти, да им се изда помоћ; среска власт их упути општинској и нареди, да се учини што треба ради издавања хране из општинског кош. Пита се: Треба ли општински суд да се придржава члана 23. закона о општинским кошевима, или да према наређењу среске власти изда једну трећину кошевске хране оскудним по члану 30. поменутог закона?

Одговори:

1. Чланом 8. закона о устројству војске прописано је шта је то стални кадар и колико времена траје служење у сталноме кадру. А тачком г. члана 74. закона о непосредном порезу предвиђено је, да се од плаћања личнога пореза ослобођавају војници сталнога кадра. — Може

се сматрати, да је истеком законог рока о обавези служења у сталном кадру на основу самог закона сваки обавезник прекведен из кадра у резерву, и да по томе, чим није у сталном кадру, мора да подлежи плаћању личног пореза, ако има 21 годину старости; али може постојати и мишљење, да превод обвезника из кадра у резерву бива не по самом закону него тек на основу одлуке о томе, донете од надлежне војне власти, којом се обвезник преводи у резерву и задржава под барјак или пушта на војске, — у коме случају треба видети да ли таква одлука постоји. Од тога, које је од ова два мишљења правилно, зависи, треба ли војне обвезнике, којима је рок служењу у кадру по закону протекао а који се налазе у рату, задужити личном порезом или не. Ми сматрамо, да је ово друго мишљење основаније, али тако исто мислимо, да су каквом општом наредбом војне команде сви обвезници, којима је рок служењу у сталном кадру протекао, прекведени у своје време из сталног кадра у резерву. — Да би било једнообразности у примени наређења из тачке г. члана 74. закона о непосредном порезу. требало би, да се општинска власт прописним путем обрати Министру Финанасија молбом, да за овај случај изда упутства властима.

2. За давање помоћи оскуднима у храни општински одбор треба да се придржава налога државне власти и наређења из члана 22. и 23. закона о општинским кошевима. На овај случај нема примене прописа на члана 30. поменутог закона, који говори о томе: да ће се на случај мобилизације војске или на случај рата моћи храна, која се затекне у готовини у општинским кошевима, или односни новац, на предлог Министра Војног а по решењу Министарског Савета узети из општинских кошева, односно из фондова, до две трећине и употребити на исхрану војске.

К.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОНОВНЕ ПОТЕРЕ

Радосав Тодоровић, осуђеник пожаревачког казненог завода, чију слику износимо, побегао је још 9. јула 1908 године па ни до данас није ухваћен.

Радосав је стар 29. година, средњег раста, очију жуто зелених, косе и браде затворено плавих; од особених знакова има: а) младеж величине пшеничног зрна за 6. см. изнад и у десно од десне сисе и б) младеж величине зрна од сочива за 6 см. испод десне сисе и за 10. см. у десно од медијане.

Депеша Управе пожаревачког казненог завода Бр. 1767.

Светислав Ђорђевић, осуђеник пожаревачког казненог завода, чију слику износимо, побегао је још 24. јула 1909 год. па ни до данас није ухваћен.

Светислав је родом из Ниша, по занимању бравар, стар 27 год. раста средњег, жућкасто-зелених очију, косе угасите, од особених знакова има: а) белегу од опекотине, неправилног облика, величине 2/1 см. удаљена за 11 см. изнад превоја леве шаке страна спољна; б) белегу од опекотине у облику петњарца, удаљену за 13 см. изнад превоја десне шаке, страна спољна; в) младеж величине кукурузног зрна удаљен за 4 см. у лево од левог угла усна; белегу неправилног облика величине 9/5 удаљену за 6 см. испод чланка десне ноге страна спољна.

Депеша Управе пожаревачког казненог завода Бр. 2941.

Петар Чоловић, осуђеник пожаревачког казненог завода, чију слику износимо, побегао је још 28. јуна 1906. год. па ни до данас није пронађен.

Родом је из Арања, стар 32 год., средњег раста, очију угасито црних, косе прне, бркова смеђих.

Депеша Управе пожаревачког казненог завода Бр. 1719.

ПОТЕРЕ

Живота Миливојевић, из Кулика, извршио је убиство па побегао.

Стар је 27 година, мали плав, има велику косу, бркове мале, кад иде ноге су му криве у поље.

Депеша начелника среза крагујевачког Бр. 5351.

Петар Чоловић.

Петар Миљковић тежак из Слатине, украо је војничку државну пушку брзометну Бр. 31.909, и 15 бојевних метака па затим побегао.

Стар је 20. година, раста средњег, пун, косе, смеђе ретке, очи смеђе, од одела има гуњ и чакшире, на глави шубару.

Депеша комесара борске полиције Бр. 1094.

ТРАЖЕ СЕ

Ђорђе син пок. Ђорђа *Стојковића*, земљоделца из Бољетина, отумарао је.

Стар 20 год., средњег раста, плавих очију, косе смеђе, без браде и бркова; испод десног ока има мали младеж. Носи сељачко одело.

Депеша начелника среза пореч-ког Бр. 2201.

Радивоје син *Милана Миливојевића*, из Гара, отумарао је од своје куће незнано где.

Стар је 14. година, смеђ, у конорану и чакширама од сукна, бос.

Депеша начелника среза расинског Бр. 5570.

Чедомир син *Живојина Милосављевића*, тежака из Грашнице, отумарао је од своје куће незнано где.

Стар 16 година, раста средњег у опште црномањаст, чело мало, јагодица румених, очију косе и обрва црних, у новом гуњчету од шајака, чакшире старе, на ногама опанке на главу црни плишани шешир.

Акт начелника среза гружанског Бр. 5114.

Стана жена Јакова Првуловића, из Гамзиграда, побегла је од своје куће.

Раста је средњег, црномањаста, широког лица, одевена у народној ношњи, на глави имала белу шамију.

Акт начелника среза зајечарског Бр. 5476.

Благоје син *Пинка Павловића*, земљоделца из Прњавора, среза колубарског округа ваљевског, отумарао је од своје куће незнано где.

Стар 14 година, смеђ, сувоњав, очију плавих образа крупних, у сукненом гуњу и конорану, на глави има шајкачу.

Акт Управе града Београда Бр. 12134.

Смиљана кћи Милоша Јовичића, земљоделца из Пепељевца, среза колубарског округа ваљевског.

Стара 14 година, плава, сувоњава, очи зелене, у горњој вилици напред има један зуб крњи.

Акт Управе града Београда Бр. 12185.

Иван Главашевић, Аустро-Угар. вој. бегунац из Ст. Бегеја.

Стар 27 година, обична раста, говори српски и мађарски.

Депеша начелства округа Ваљевског Бр. 3089.

КРАЂА СТОКЕ

Ноћу између 30. априла и 1. маја непознати лопови украли су Живојину Богдановићу из Саранова кобилу, стару 9 год., алатасту, брњасту, са жигом Т.

Депеша начелника среза лепеничког Бр. 3666.

МАНГУП СТОКА

У атару општине петровачке у селу Цигељу, налази се један мангуп коњ, стар 8 год., длаке затворено дорастасте, реп мало поткраћен, на предњим плећима има убој од ама, жиг се не познаје.

Акт начелника среза добричког Бр. 6761.

У атару општине трлићске, налази се једна мангуп кобила са лањским ждребетом, длаке вране, стара 3—4 године, ждребе је исте длаке старо 1 годину.

Акт начелника среза тамнавског Бр. 4617.

НА ЗНАЊЕ

Комплети „Полицијског Гласника" за 1906, 1907, 1908, 1909, 1910, 1911 и 1912 год., у елегантном тврдом повезу, могу се добити у уредништву по цену од 20 динара за једну годину. Комплети у меком повезу за ове исте године могу се добити по цену од 15 дин. за једну год., или сви укупно за 80 динара.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије Уредник А. Ј. Кузмановић.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а на основу чл. 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета од 12. фебруара 1913. год. Бр. 391, донето на основу чл. 114. тач. 9. Устава, које гласи:

„Да се Д-р Васа Руварац, учитељ језика у Реалци, родом из Вуковара у Аустро-Угарској и поданик угарски, по својој молби прими у српско поданство изузетно од § 44. грађанског закона, пошто је поднео уредан отпуст из својег садашњег поданства".

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 14. маја 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а на основу чл. 34. закона о пословном реду у Државном Савету одобрено је решење Државног Савета од 1. марта 1913. год. Бр. 392, донето на основу чл. 114. тач. 9. Устава, које гласи:

„Да се Димитрије Орлушић, књиговођа из Београда, родом из Нове Градишке у Славонији и поданик угарски по својој молби прими у српско поданство заједно са својом женом Христином, изузетно од § 44. грађанског закона, пошто је поднео уредан отпуст из својег досадашњег поданства".

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 14. маја 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а на основу чл. 34. закона о пословном реду у Државном Савету одобрено је решење Државног Савета од 1. марта 1913. год. Бр. 523, донето на основу чл. 114. тач. 9. Устава, које гласи:

„Да се Владимир Стехлик, инжињер Дирекције Српских Државних Железница, родом из Раја и поданик аустријски по својој молби прими у српско поданство изузетно од § 44. грађанског закона, пошто је поднео уредан отпуст из својег садашњег поданства, заједно са својом женом Миленијом и малолетним дететом Радмилом".

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 14. маја 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а на основу чл. 34. зак. о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета од 22. априла т. г. Бр. 572, донето на основу чл. 144. тач. 9. Устава, које гласи:

„Да се Јован Крен, посластичар из Крагујевца, родом из Вршца и поданик угарски, по својој молби прими у српско поданство, изузетно од § 44. грађанског закона, пошто је поднео уредан отпуст из својег садашњег поданства, заједно са својом женом Барбаром и малолетном децом: Радмилом, Каролином и Вером".

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 14. маја 1913. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО
ПО
ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

Али и за девојке у инокосној кући питање је да ли оне имају, за своју егзистенцију, личну службеност, а то стога што није сигурно да је законодавац мислио баш на стварно право службености оним изразом „уживање", употребљеним у §-у 397. Грађ. Зак., пошто је, после те речи, додао: „надржање", „снабдевање", тако да се управо не зна на шта је законодавац овде мислио, да ли на стварно право уживања [као за уловину] или на облигационо право надржања. Да приметимо да, против схватања девојачкога надржања у инокосној кући као неког права уживања, иде то што би, у одсуству законске одредбе која би то право ограничавала на известан део заоставштине, девојка имала службеност уживања на целој заоставштини, што значи да би наследници, синови de cujus-a, имали, све дотле док би сестра њихова била жива или док се не би преудала, само *nudam proprietatem*, што се никако не да извести ни законским одредбама о наслеђивању мушке деце. Најзад, ако би се, што би било, као што видимо, погрешно,

увело да девојка има овде право уживатка,[1]) овај не би био, као удовички уживатак, ослобођен уписа у баштинске књиге: свака службеност, осим где је нарочито друкчије наређено, као што је, в. пр., случај са удовичким уживотком, мора бити уписана у баштинске књиге. У сваком случају, пак, сигурно је да је право удомљена девојака траженo право, које се састоји in dando, и то њихово право није законодавац обезбедио никаквим законском залогом, било да је реч о девојци у иноносећ било у задружној кући.

Међутим, Г. А. Јовановић [op. cit., стр. 93. и 94.] о томе се овако изражава: „Девојкино право њиховога опстанка (— т. ј. опстанка женскиња, девојака, у задрузи —) у задрузи са предвиђеним законим последицама гарантовано је подобно праву удовином, пређутном или законом залогом. Ма да није нигде у закону изречно признато, даје се ова залога извести по аналогији одредаба §§ 115. 116. и 529. Грађ. Зак. и по законодавном решењу од 17. Априла 1858. Вбр. 451 (збор. XI. 65). Што год се може сложи да одреди за уживатак, може да послужи и као залога по самом закону, по основима службености (§. 392). Истина је поменутим законодавним решењем од 17. Априла 1858. расправљено само питање о начину осигурања удовице на непокретном имању мужа, али није њим искључено ни изношење: да се право оне законе залоге може простирати и на непокретно имање покојника и да оно у опште вреди и за женску децу о њиховом издржању и удомљењу.“[2]) Г. Јовановић цитира и једну одлуку опште седнице Касационога Суда (од 17. Марта 1880. Бр. 4349./1879. год.),[3]) по којој је њен покојникова искључила повериоце свог брата из новаца од продате покретности очеве. Али, ми ипак мислимо да се девојци но може, за њено издржање (ако се главно питање у овом смислу реши) и удомљење, признати право на законску залогу: принцип је, као што смо и мало час рекли, да је залога вољна, и од тога принципа се одступа само тамо где постоји нарочито законско наређење које установљава законску залогу, а та наређења, по овом интерпретационом правилу: *Exceptiones sunt strictissimae interpretationis*, морају се минимативно тумачити, што значи да ту не може бити тумачења аналогијом.[1])

Живојин М. Перић.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

[1]) Кол. §. 397. Грађ. Зак. Г. Никитић прибележио је и ове одлуке које стоје у вези са горњим питањем: 1°. „Све док траје право сестриног уживања из §. 397. Грађ. Зак., брат није властан ни покретне ствари продавати, и купцу као је њима за право сестрог, њена кућанске ствари, на које сестра има законну залогу. — О. о. 10. фебруара, 1876. год., Бр. 668.— О. о. с. 4. марта, 1876. год., Бр. 948.“ (ср. сп. стр. 244.). Одлуке и мишљења и потписао. Недовољ. је ако се из реч „уживање“ која је ту употребљена могло извести да Касациони Суд налази да ће ова одлука за застојавање очевој право службености, док, међутим, каже: „да које сестра има законну залогу“ значи да ће ова сама трајебно право издавати: залога, као што смо већ казали, ово сте већ казали, ово сте већ казали, ово сте

Без значаја је, да ли се је ко налазио на овом јавном месту онда, кад је радња извршена.

б) *Кривац.* — *Виност* није потребна.

5. **Ко тегленье и јашење животиње јавно мучи или свирепо туче и злостављаше**".

а) *Радња* се састоји дакле у *јавном мучењу или свирепом тучењу или у опште злостављању тегленых и јашених животиња*[1]).

1° Мучење значи проузроковање знатнијих болова и патњи, који дуже трају или се понављају[2])

2° Злостављање не значи овде сваку злоставу из § 173 к. з., т. ј. свако проузроковање телесног нерасположења [в. *Жикановић* Посебни Део I § 71 I], већ само проузроковање значајнијих болова[3]). Ово се може извршити и нечињењем (н. пр. недавањем хране).

3° Злостављање и тучење, које је направно само једна врста злоставе, треба да су извршени *свирепо*. Они су свирепи, кад прекорачују из осећања равнодушности према патњама животиње а какви социјално оправдан циљ их не налаже[4]).

4° Мучење, тучење и у опште злостављање треба да су извршени *јавно*.

(1) Овде се дакле не захтева, да је радња извршена на јавном месту, већ јасно. Злостављање се пак врши јасно, кад *може бити опажено од већег индивидуално неодређеног круга лица*[5]). Без значаја је направно и то, што би присутни поједини били случајно индивидуално познати.

(2) Из тога, што законодавац захтева, да су мучење, тучење и злостављање *јавно* извршени, излази, да он не штити тегленье и јашење животиње ради њих самих, већ да штити *људско осећање сажаљења наспрам животиња*[6]). Према томе ово је осећање *објекат* овог иступа. То се види из наслова главе, где се налази овај иступ: наш законодавац га сматра као иступ против нарасствености (тако и v. *Hippel*).

5* Вивисекција и клање животиња према јеврејском обреду не спадају по правилу овде, јер се обично не појављују као „свирепи". Ипо и кад би били свирепи, ипо би се извршилац могао казнити, јер је протиправност искључена[7]).

6* Објекат мучења и злостављања треба дакле да су *тегленье и јашење животиње*[8]).

б) *Кривац.* — В. 1 б.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ПРАВЕДНА КАЗНА

од

E. Williama Hornunga

(СВРШЕТАК)

Пробудио сам се у лађи, између као снег белог рубља, елегантног бродовског кревета. Скинули су ми одело, али су ипак поступали са што је могуће већом пажњом; оно је било уредно намештено, а нихало се упоредно са покретима лађе.

Брод Фокон се налазио на морској пучини. Скочим на кревета и обазрем се око себе. Уверен да су ме закључали, пријем вратима, али за дивно чудо била су отворена. Погледам у салу и видим постављен сто са белим чаршафом и сребрним посуђем. Постепено сам се умирио. Увидео сам да сам запао у руке невалалцу хладнокрвном и лукавом и једино оруље против њега бити исто тако лукав и хладнокрван.

Обучем се и изађем на кров. Ту се нађем са Дидом који ми стави руку на раме.

— Праваџ. Исток — југо-исток, рапортира. Пловимо ка Рио-Гранде. Сад ти је познато; можемо да разговарамо. Дакле Скараше стари пријатељу ти си био добар према мени; сад ћу да ти вратим мило за драго. Зар си овбилно мислио да ће ју учинити оно што сам ти обећао. Како си могао мислити да сам толико луд?

Молим те Скараше ова је јахта врло позната, а тако исто и њен сопственик г. Уастон. То му ништа не смета да се удружимо. Оног дана кад сам извршио похару био је у Мелбруну, да не би изазвао сумњу. Што се ти не удружиш са нама. Ти си већ заслужио свој део.

— Остави се, поштеди ме тих разговора, одговорих суморно. Да ли је сав новац на броду?

— Сав, до последње паре.

— А, ко је то Уастон?

Показа ми једног џина у поморском оделу, који нам приступи и престави се. Отпоче разговор у чијем сам току дао на знање оној двојици да не мислим да променим своје решење мишљење.

— Е добро, узвикну Дид кад виде да не попуштам. Доста, доста си брбљао, сад језик за зубе. Крманош спава у другој кабини, чувај се да ти не излетиш из своје. У опште пази да ти овај ручак не буде последњи.

После ручка пођем се на катарку, посматрајући, нећу ли опазити на хоризонту, дим каквог пароброда, али узалуд.

Дид се нешто разговарао са капетаном, затим уђе унутра, намрштен, а још је био здовољнији кад се врати на палубу.

Упути се право катарци на којој сам био, и надао сам се да ћемо имати једно објашњење између неба и воде.

Али Дид прође поред мене и попе се на још већу висину. Кад је стигао изнади из џина дурбини и посматрао је по хоризонту. Ја се брзо спустим на кров и оставим га самог на катарци.

У први мах нисам могао разумети Дидову забринутост. Ипо сам одличан вид али нисам могао угледати ни трага од дима или једрила. Уђем у кабину. Кад сам видео ко тамо седи за столом, све сам разумео.

— Господџица Лансонова, узвикнем.

— Да, ја сам. Али ми је строго забрањено, да се разговарам са вама, молим вас идите, док нас није затекао!

— Зар ја да идем! Остајем овде док ме силом не истерају. То јест... изузев случај, да се ви на овој лађи налазите својевољно,... то је наравно друга ствар.

— Како својевољно шта говорите. Намамљена сам преваром, помоћу најодвратније лажи. Никад не би се на тако што решила.

— То значи да сада заједнички треба да гледамо како да се осветимо, одговорим и седох за сто наспрам ње.

Испричајте ми како је било са вама.

---

[1] В. *Frank* § 360 XIII. У § 360 т. 13 пеначког к. з. захтева се само *мучење*. Поједоп је ово мучење, које се не врши с неким разумом циљу, већ само ради мучења. В. *Olshausen* § 360 № 13 к.

[2] Тако *Frank* § 360 XIII.

[3] Уп. *Frank* § 360. XIII, v. *Hippel Vergl.* D. Bes. T. 2, 345, *Olshausen* § 360. № 13 b.

[4] Тако *Frank* § 360 XIII. Према пенику (*Olshausen* § 360. № 13 с, v. *Hippel* op. cit. 345 *Rotering* № 13) је мучити довољно за постојање свирепости, да злостављање показана изоност осећања под злостављача, у колико се он показује равнодушан према патњама животиње. Према пеканц (Lange 49) овај израз је непознат.

[5] Уп. *Frank* § 360 XIII. Према пеника је за јавност потребно, да је злостављано извесно опажено.

[6] Уп. *Frank* § 360 XIII, *Olshausen* § 360 № 13 a, *Kohler* G s 47 32. Прот. *Berner* 686. — Према § 360 т. 13 пеначког к. з., довољно је за постојање овог иступа, ако извршен радња није јавно извршено, да су оне извршене на таква начин, да изазивају *знак*. Према пеника треба тога ради, да су оне радње извршено пред сведоцима (Тако *Olshausen* § 360 № 13 a, *Frank* § 360 XIII), док је према другима довољно, да је глас изазван посредно, т. ј. траговима злостави (тако *Binging I* 193 и в. *Hippel* 344).

[7]) *Olshausen* § 360 № 13 d, *Frank* § 360 XIII.

[8]) Према § 360 т. 13 пеначког к. з. објекат може бити свака животиња.

— Ох чиме да почнем? има толико да се прича... али гледаћу да вас о свему укратко обавестим. У почетку пошто је ступио у банку, волела сам га и све је истина што сте чули да се говори за мене. Али то је било само у почетку, одавно сам се тргла, и ако је он још једнако имао известан утицај на мене. Ви га знате и разумећете ме. Кад је банка била опљачкана, одмах сам посумњала на њега. Била сам убеђена да је он извршио похару, и не умем да вам објасним од куда то, али сам била убеђена. Глас му више није био исти, и с тим узбуђењем, дрхтавим гласом он ми се још једнако удварао.

Била сам у његовом стану и разговарала сам се са његовом газдарицом. Он је обично ручавао код куће.

Тога дана он је ручао и по обичају рекао газдарици да му донесе воће и кафу кад зазвони; то је и урадио али доцније него иначе.

Његова је соба унутра а газдарична с поља. Раније он је становао напред, али су то скоро променили по његовом предлогу. Сем тога морала му је обећати да ће увек држати спуштене завесе на кући, због „мува" како она рече.

Башта његове газдарице граничила се са баштом банке. Нашла сам земље на прозору. Тим се путем вратио кад је извршио крађу. Пошто сам то констатовала, тражила сам од газдарице, да ми обећа да ником неће говорити. Она то своје обећање није одржала, и отуда је то вече настала узбуна. У томе међувремену ја сам писала Диду, да знам све и да неће да га видим, зато сам му предложила, да у писму које има да остави на раније уобичајеном месту, означи где је сакрио новац, па да неће нико дознати, да је он кривац.

Одговорио ми је писмом које сте ви донели у тенис клубу. Тражио је да дођем у 10 сати на обалу па ће ми рећи где је. У одређено време одем. Одговори ми да је новац скривен у стенама код „Квиншфа", и-изјави да ће он побећи на „Фосон", и понуди ме да ме одвезе до тог места, и тамо искрцају, тако да ћу моји узети новац.

Уверавао ме је да је понео само златну монету, а за акције и друге хартије од вредности, оставио је пошто се бојао да га не ухвате.

А оцу су баш требале акције које су представљале девет десетина украдене суме. Луда сам била што сам му веровала, требала сам га одмах проказати.

Али сад сам довољно кажњена, и никад ми моји неће опростити. Они су упропашћени а ја сам овде.

Она се сруши на столицу. Дид изненадно уђе и погледа ме нервозно. Није ми рекао ни речи што сам разговарао са госпођицом Ланзон, него залупи вратима и оде.

Отпочнемо опет разговор и она ми исприча, да је отимачи имао дрскости да јој каже како ће је узети за жену — из — захвалности — — кад се врата поново отворише.

Дид уђе и из једног ормана узе без речи пушку и опет оде вратима.

— Шта ће вам пушка? узвикну застрашено госпођица Ендја Ланзон.

Он застаде на прагу и рече иронично.

— Обилази око нас чудна нека тица, други неки „Фосон" па ћу да је гађам.

Сврен као обично, рече млада девојка, кад се напоље зачуше неколико пуцња.

Хтео сам да изађем али врата су била закључана у том тренутку кад сам се враћао, просвира један куршум кроз прозор кабине проће преко главе госпођице Ланзон и ударио би ме посред главе да сам само један минут остао на месту, на коме сам толико времена седео.

— Какав подлац узвикну Ендја.

У том одјекну још један пуцањ.

— Ово је лов на нас, узвикнем, лезите на патос госпођице, лезите.

Обоје полегасмо на земљу. Сад смо могли већ јасно чути како нас зову. Али је Дид одговарао само својом рапортирком. По једној нагло испаљеној серији револверских метака (то мора бити да је пуцао капетан) закључио сам да су гоницои сасвим близу. Знали да су их отпили већ сатима и сад сам тек разумео зашто су нас оставили да разговарамо на миру. Писам могао устати да се уверим о стању ствари, јер моја храбра другарица, не би хтела да остане ако би се ја подигао.

Њене плаве очи добацивале су ми поглед који би могао и самртника на издисају охрабрити.

Пальба се и с једне и с друге стране настави с највећом жестином. Затим чусмо како нешто паде на под, и свё се утиша.

— Није Дид, рекох, то је она љуцескара капетан, камо лепе среће да је он.

У том моменту зашкрипи брава и Дид се појави са скрштеним рукама, посматрао нас је. Мора бити да наш изглед није био ни мало духовит, јер се Дид у пркос тешкој ситуацији није могао уздржати да се не насмеје.

— Устаните, рече, борба је свршена. Ућстон је погинуо. Изјавио сам да се предајем. Овог ће момента прећи ваш отац на наш брод, госпођице Емида.

— Мој отац?

— Да, рече Дид. Гонио нас је другим бродом и стигао. На њему је ваш отац са полицијом.

Само још једну реч пре него што јурну овамо. Било је време кад сте хтели добровољно да ми се баците у наручја. Мис Ендја, ја сам изгубљен, хоћете ли сад.

Он рашири руке са једним погледом који је једновремено имао нечег ироничног и узвишеног.

Тада опазисмо да му из груди, које је дотле покрио рукама, тече млаз загасите крви. Пре него што сам му могао да приђем, паде и испусти ци гласа.

— — — — — — — — — — — —

Дид је умро, Ућстон на издисају. На другом броду два су полицајца била тешко рањена. Приближавали смо се мелбурнском пристаништу. Поноћ је била превалила кад смо угледали светлост пристаништа. Био сам са директором банке на палуби.

Кћи му је била доле али је он једнако мислио на њу.

Банчин је новац спашен али моје благо моја кћи, говорио је он. Знате какав је свет, после овог скандала остаће вечита мрља на њеном имену

— Чак кад би и било тачно што кажете, одговорих, неби било за дуго време. Нисмо вам хтели рећи док се не искрцасмо, али ћу вам сад рећи, ако немате ништа против, чим ступимо на копно биће ја и ваша кћи верени.

М. М. Ј.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Суд општине чумићске актом бр. 138. од 26. јануара ове године упутио је овакво питање:

У једној општини има довољно имања, која припадају грађанима друге општине. На тим имањима се врше злонамерне паљевине, противправни поништаји ствари и краће. Општењени грађани из друге општине траже накнаду штете од општине, у којој се налазе имања и где су кривице учињене, и ова им накнаду даје, али је суд са одбором ове општине донео одлуку: да се штета распоређује и наплаћује и од грађана из друге општине, који имају имања у атару општине, која штету плаћа. Пита се: да ли је ово правилно?

Одговор:

Сваку штету учињену злонамерном паљевином и намерним противзаконим поништајем необезбеђених ствари, као и крађом: стоке, земљоделских алата, хране људске и сточне, воћа, живине, кошница и пољских ограда, у атару сеоске општине и пољском имању варошких општина, дужна је општењеном, на његов захтев, да накнади она општина, у атару које је кажњиво дело извршено, ако се кривац не ухвати у року од тридесет дана од кад је истедна државна власт извештена о извршењу кривичног дела; а ако је кривац ухваћен, а накнада штете од њега не може да се изврши, онда накнаду плаћа општина, из које је кривац. Ову накнаду штете, по закону о накнади штете учињене злонамерном паљевином и намерним против-законим поништајем ствари, општина је дужна да плати на основу пресуде судске према члану 17. тога закона или на основу поравнања између одговорне општине и општењеног лица према члану 19. тога закона. — По члану 22. истог закона суд одговорне општине у споразуму са одбором досуђену штету распоређује „на поједине грађане своје општине по пореским главама“ и наплаћује у року од три месеца. — Из напред изложеног излази, да се накнада штете има учинити и грађанима из других општина, кад имају имања ван атара своје општине. Штету пак распоређивати на грађане других општина, кад ови имају имања у општини где се штета чини, нема ослонца у закону, јер закон шта више парично каже, да ће се штета расподељивати на грађане „своје општине“ по пореским главама. Према томе одлука општинског суда и одбора, о којој је реч у питању, није сагласна закону. И неправо је штету наплаћивати од суседних грађана, кад се претпоставља:, да штету у првом реду чине грађани — мештани; да мештани најлакше могу спречавати чињење кривичних дела и помоћи хватању кривца; и да суседни грађани плаћају евентуалне штете у својој општини.

* * *

Д. Ивковић, деловођа општине лопушничке, упутио је питање овакве садржине:

Један грађанин са границе своја имања премести плот и захвати један део суседовог имања; услед тога овај га тужи за заузеће и тражи да га власт казни и осуди на повраћај заузетог земљишта и на плаћање трошкова. Власт пошље на лице места ради увиђаја, али заузимач, видећи да ће одговарати за заузеће, у томе поврати плот на првашње место; власт утврди, да је заузеће постојало. Кад је тужени узет на одговор, брани се, да кривица не постоји, јер је плот повратио у првашње стање. Али иак без обзира на ову реч туженога и без извиђаја његове одбране он буде кажњен са неколико дана затвора, а том пресудом му наређено још да изузету земљу врати суседу. Ову пресуду поништио је првостепени суд, што одбрана није извиђена, и што се није ценило, да ли постоји каква кривична одговорност, кад је тужени ствар повратио у првашње стање. — Пита се: има ли кривичне одговорности до општуженога, какве и како га треба казнити?

Одговор?

Ко самовласно, али без насиља, захвати или присвоји што од туђег непокретног имања, кажњава се по § 375. а. кривичног закона од три до тридесет дана, и наређује му се, да заузето имање напусти, а да своје право редовним путем код надлежног суда докаже. — Кад је власт утврдила да је дело заузећа постојало и кад тужени у одбрани наводи, да је ствар повратио у првашње стање, т.ј. да заузеће више не постоји, онда је требало утврдити, да ли су наводи истинити, па тек с погледом на то донети одлуку по тужби због заузећа. — Навод туженога, да је плот вратио на своје старо место, не искључује његову кривичну одговорност, јер дело заузећа постојало је, и за то дело он треба да буде кажњен. Али о овоме треба да одлучи власт, којој је тужба дата — Пресудом не треба наређивати, да тужени дотично земљиште уступи тужиоцу, ако се увиђајем утврди, да је тужени заузето земљиште већ напустио. — Ма да околност. да ли је плот враћен на првашње место од стране туженога, не утиче на постојање кривичног дела из § 375. а. кривичног закона и не искључује кривичну одговорност заузимача, ипак ту околност треба извидети, и у пресуди је оценити, како би пресуда према § 33. полицијске уредбе била основана на потпуном, довршеном извиђају, и како би се кривцу определила она казна између минимума и максимума, коју је у ствари заслужио с погледом на прилике, које су претходиле и пратиле чињење кривице. Напуштање заузетог земљишта и уклањање своје кривице пре расправе кривичног предмета, свакојако треба да утиче на величину казне, на одмеравање кривичне одговорности. Властима је остављено, да се у једном случају крећу између најмање и највеће мере законом одређене казне, али та примена казне не сме бити произвољна и без обзира на све околности лица и учињеног дела, јер се произвољним примењивањем казне промаша циљ и пренебрегава дух закона, који је утврдио минимум и максимум казне, да би се у тим границама примењивала казна, која се у највећој кривици, према дотичном лицу и под утврђеним околностима, показала као праведна, заслужена, и целисходна; намера законодавца у одређивању најмање и највеће мере казне не може бити друга него да казна буде сразмерна виличини учињене кривице а не произвољна; да би та оцена могла бити правилна и мера казне да би била заштићена у духу закона, потребно је не само утврдити, да је кажњиво дело учињено, и да је оно према окривљеном доказано, него и да су извињене и оцењене све околности, које би могле имати утицаја на величину казне. У § 38. полицијске уредбе наређује се, да ће се казна повећа-

вати или умањавати према околностима, које кривца отпетњавају или олакшавају; као олакшавне околности помињу се: малолетност преступникова; наговарање од стране других, да кривицу учини; изазивање од стране оштећеног или повређеног лица; добро владање; „ако је могао и већу полазу имати и већу штету учинити, али се својевољно устезао; ако је сам својевољно од преступљења одустао; ако је пре него што је стварно у поступак власти дошла проузроковану штету накнадно" и т. д. Дакле власти су дужне, да прикупе и у побудама пресуде изнесу све околности, и отежавајуће и олакшавајуће, да их оцене, и према њима да донесу пресуду у границама, које је закон предвидео — § 39. и 40. полициске уредбе.

* * *

Деловођа општине горњо-оранице актом од 1. маја ове године упутио је питање овакве садржине:

Кмет једног села разрезао је прошле године без икаквог надлежног одобрења по пет динара сеоског прireза на сваку сеоску кућу у томе селу, без обзира колико у којој кући има пореских глава, рада плаћања сеоског пољског чувара који је и служитељ, па је и ове године овакав разрез учинио и наплати приступио. Свака сеоска кућа нема подједнак број пореских глава. — Пита се: по ком законском пропису има право кмет да врши овакав разрез и прикупљање новца?

Одговор:

По закону о чувању пољског имања, чуваре пољске поставља и отпушта општинска власт, а општински одбор им одређује плату (члан 12. и 13.). Плата се пољским чуварима сходно наређењу из члана 134. закона о општинама исплаћује по буџету у који се уносе и сви приходи општински. Према томе престављена радња кметова не само да није основана ни на једном законском пропису него је и недозвољена.

* * *

Суд општине дубовске актом № 563. од 23 марта ове године упутио је питање овакве садржине:

Општински буџет за прошлу 1912. годину у коме је прирез предвиђен на 44% није враћен општинском суду од стране одбора окружног у своје време, а сада се не враћа суду због тога, што је окружни деловођа на војној дужности. Како сада треба издатке чинити и на основу тога буџета израдити нов годишњи буџет, јер је рок остављен за израду буџета већ прошао, а општински суд нема пред собом ни стари буџет, то се пита: Шта ваља предузети па да се стари буџет врати општинском суду, и како треба чинити издатке на општинске касе?

Одговор:

Пошто је буџетом за 1912. годину предвиђен прирез од 44%, по суми непосредног пореза разрезаног за ту годину, то је за одобрење тога буџета био надлежан окружни одбор. Али ако окружни одбор није буџет прегледао у року од три месеца од дана пријема истог, има се сматрати, да је буџет према члану 131. закона о општинама одобрен заједно са примедбама надзорне државне власти. Према томе, на случај да се дотични буџет налази више од три месеца пред окружним буџетом, општински суд треба да сматра да је тај буџет одобрен и по њему има да прикупља прирез и чини издатке. У тој цели општински суд треба да има пред собом прошлогодишњи буџет; но како се буџет не шаље од окружног одбора, што је окружни деловођа ван редовне дужности своје, то треба преко надворне државне власти наџедствовати, да се окружном деловођи одреди заступник према члану 123. закона о уређењу округа и срезова, но коме заступника окружном деловођи, кад осуствује или је иначе спречен да врши своју дужност, одређује председник окружног одбора у договору са окружним одбором између самоуправних чиновника, који се налазе при канцеларији окружног начелника. Кад општински суд добави буџет, треба да се у погледу прибирања прихода и чињења расхода придржава тога буџета све док нови буџет не буде израђен и не буде дефинитивно одобрен од надлежне власти. к.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА, КАСАЦИОНОГ СУДА, И ВИШИХ ВЛАСТИ

Један случај оцене, коју страну као слабију треба упутити на парницу.

По тражењу Б-ића првостепени суд је одобрио забрану на покретност његова два дужника, који су међусобно отац и син. Окружно начелство приступило је извршењу ове забране; али како у истој кући, где је попис вршен, станује и жена односно мајка дужника, то је она одмах сутра дан по попису изјавила, да су описане ствари њена својина по писмену потврђеном пре две године код полициске власти, о чему је као доказ поднела прост препис тога писмена показујући власти и оригинал. Сличну изјаву учинили су и сами дужници приликом пописа. Повериилац није признао право својине ново-појављеном господару, наводећи да жену односно мајку дужникову треба упутити као слабију страну на парницу за доказивање права својине, јер се описане ствари имају сматрати за својину дужника, докле год се супротно не докаже. — Окружно начелство је нашло, да је појављени господар с погледом на означене околности и на поменуто писмено јачи у праву, па је повериоца на основу § 466. грађанског судског поступка упутило на парницу за доказивање права наплате из спорних ствари. — Решење окружног начелства о томе, одобрио је Министар Унутрашњих дела својим решењем.

Али по жалби повериоца Државни Савет је нашао, да решења по овој ствари нису на закону основана са ових разлога:

Кад је жена, односно мајка, дужника изјавила, да су описане ствари њена својина, дакле појавила се као сопственик ствари, онда је извршна власт, с погледом на околност што јој повериилац не признаје право својине и што су ствари наплаћене у државни дужника, била дужна да, према § 466. грађанског судског поступка, упути њу на редован грађански спор, којим би се претходно расправило спорно питање о праву својине описане имовине. Та власт требала је такав правац да дâ спорном предмету још и за то, што повериилац наводи да исправа, којом појављени господар хоће да докаже право својине нема никакве важности јер је у простом препису поднесена. Сем тога, извршна власт није ни позвана законом да суди о праву својине, као што је она то учинила, јер је за расправу тога питања надлежан само редован суд по члану 146. Устава.

Министар Унутрашњих дела нак је сматрао, доносећи своју одлуку, овако: 1. Поднесена покретност је нађена у државини жене односно мајке дужника, која се и јавила као господар тих ствари, доказујући државину писменом потврђеним код власти, — и, кад јој повериочка страна није признала право својине, правилно је повериоца упутити на парницу као слабију страну према § 466. грађанског судског поступка за доказивање свога спорног права на наплату из поднесених ствари; 2. Појављена сопственица не може се сматрати за слабију у праву што је поднела у препису писмено потврђено код полицијске власти а не у оригиналу или у потврђеном препису, — јер је повериоц, који је на другог округа, требао доћи лично или послати пуномоћника и тражити, да му се на увиђај поднесе оригинал, како би извршна власт (која је са своје стране видела и оригинал) поступила сходно препису из § 200. грађанског судског поступка; и 3. Полицијска власт није судила о праву једне и друге стране противно члану 146. Устава, већ је ожалбеним решењем упутила слабију страну на суд, да овај као надлежан спорно питање расправи.

Државни Савет, према своме посматрању напред изложеноме, одлуком № 7810./12. поништио је ожалбена решења.

А.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Јања Данла, пекар из Ниша, извршио је крађу државног брашна, па побегао.

Јања је стар 42 године, висок, пун добро развијен, затворено смеђе боје, обријан, крупних црних очију, од одела има сако боје граорасте.

Депеша начелства округа нишког Бр. 5600.

Велимир Филипов — Филиповић, родом из Бановштита, у А. Угарској извршио је опасну крађу Данила Ј. Ћировић, из Београда па побегао.

Велимир је стар 18 година, стаса средњег, косе и очију црних, у црном новом оделу, на ногама жуте ципела са белим дугметима, на глави црни штофани шешир.

Акт квартa палилулског Бр. 3397.

Непознати крадљивци између 18 марта до 26 маја извршили су опасну крађу ствари г. Д-р Светозару Марковићу и однели следеће ствари:

Један велики црни повћаник, у коме је било разне ситнине старих пара разних држава, један рецепт са потписом Д-р Марковић, на коме су исписани бројеви разних лозова (дуванских 2% државних и црвеног крста), један мали дугачки лањац од метала и на њему два златна медаљона и то на једном има 8 а на средини овог слова плав камен у коме је била фотографија оца и матере госпође Марковићке, на ранијих година, други медаљон је загасито плаво емаљиран, једна танка мала брезетна са плавим каменом, и бисером, десет комада мушких нових кошуља № 38, десет комада нових гаћа и двадесет комада мараница са монограмом „С М“ двапајест пари нових у боји чарапа, двапајест пари белих чарапа и два пара црних свилених чарапа, једну ручну металпукасицу система „Вертхајм“ заправљена за патос у њој је било: један пар старинских златних минђуша са зеленим каменом у средини, две брезетне црне емаљиране, „Сувенир“ са знаком, а на другој граничица са бисером, три златна дугмета мушка за груди; четири акције Извозне Банке, једна државни лоз 2%, четири дуванска лоза, два лоза Црвеног Крста, шест комада сребрних кашичица са монограмом „С“, један велики стари револвер са кожном футролом систем „Наган“ и једну сребрну табакеру граорасту са монограмом.

Акт Управе града Београда Бр. 13.717.

ТРАЖЕ СЕ

Драгутин син *Стевана Пауновића,* из Породина, отумарао је од своје куће незнано где.

Стар 14 година, средњег раста, смеђ, по глави кастав, носи сељачко одело на глави има шајкачу.

Депеша начелника среза моравског округа пожаревачког Бр. 5281.

Мијајило син *Вула Павићевића,* касапина из Крагујевца отишао је од своје куће незнано где.

Стар 14 година, раста средњег, лица округлог очију смеђих, косе смеђе, од одела има на себи белу платнену кошуљу, панталоне шарене штофане, доњи капут грао, црн прслук, црни зимски капут, црне ципеле и чарапе, на глави жут шешир.

Акт Управе града Београда Бр. 12.590

Даринка Поповића, из Београда отумарала је незнамо где.

Стара 11 година, добро развијена, косу носи низ леђа у две витице, од одела има прегачу блузу, сукњу, кецељу, на ногама сандале, а на глави бео сламни шешер са црвеном пантљиком.

Акт Управе града Београда Бр. 12334.

НАЂЕНИ ЛЕШЕВИ

На дан 18. маја ове године извадила је река Сава један човечији леш непознат, на обалу код шабачког паробродског пристаништа

Леш је добро развијен, стар је до 50 година, плавих бркова, обријан косе кратке, од одела има гаће и кошуљу од сељачког платна, један памучни грудњак без рукава на ногама половне опанке ђонове и сељачке чарапе, на руци један металан прстен.

Акт начелства округа подринског Бр. 5320.

На дан 26. маја ове године на обали дунавској код Брзе Паланке, нађен је у води један човечији леш.

Леш је висок 1.65. см. на себи има од одела кошуљу танку јегеровачу на ногама ципеле, опис леша је непознат пошто се налази у пола трулом стању.

Депеша начелника среза брзопаланачког Бр. 2930.

МАНГУП СТОКА

У варошци Сопоту налазу се два мангуп вола. Стари по 7. година. Један је во длаке црне, други длаке сиве.

Депеша начелника среза космајског Бр. 8018.

ПОНОВНЕ ПОТЕРЕ

Антоније Мијатовић, зв. „млађи" осуђеник београдског казненог завода, чију слику износимо побегао је још 12. марта ове године па ни до данас није ухваћен.

Родом је из Нови-Бановаца у Срему, стар 26 година, висока раста,

угасито жуто зелених очију, косе и бркова плавих.

Раније је живео у Београду а по занимању је зидар.

Акт Управе београдског казненог завода Бр. 858.

Миладин Крштенић, осуђеник београдског казненог завода, чију слику износимо побегао је још 24.

јануара 1912. године, па ни до данас није пронађен.

Родом је из Новог-Аџибеговца, среза орашког округа смедеревског, стар 27 година, средњег раста, угасито зелених очију, косе и бркова црних; од особених знакова има: на малом прсту десне руке на трећој фаланги, белегу од посекотине, права линија, правца косог величине 2 см. на страни спољној; на малом прсту десне руке нокат преко средине пресечен и на средини десне

јагодице црвену флеку неправилна облика.

Акт Управе београдског казненог завода Бр. 401.

ОБЈАВА

Петар Миљковић, из села Слатине (у срезу зајечарском овог округа) ноћу између 6. и 7. овог месеца у селу Бору извршио је крађу државне брзометне пушке и 15 метака, онд. војнику Недељку Павловићу, па по извршеној крађи наоружан побегао у шуму и крије се по околини. Њему се 19. ов. мес., наоружан пушком „кашикаром" придружио Димитрије Бабић, зем. из Брестовца (ср. Зајечарског округа).

Решењем овог начелства од данашњег Бр. 2496. а на основу извештаја начелника среза Зајечарског и прибављених доказа утврђено је: да су се Петар и Димитрије одметнули од власти и почели самовласно за себе да живе у намери да казнима дела чине, у коме поступку њиховом постоји дело хајдуковања — § 243. каз. зак.

Услед овога а на основу чл. 9. зак. о јавној безбедности, начелство ово позива Петра Миљковића из Слатине и Димитрија Бабића, из Брестовца, да се у року од (20) двадесет дана — рачунећи од дана када ова објава изађе оштампана у Српским Новинама — пријаве најближој полицијској власти, која ће их спровести начелнику среза зајечарског, или најближем првостепеном суду; а ако се у остављеном року не пријаве ма којој полицијској власти или првостепеном суду, начелство ће их на основу чл. 10. зак. о јавној безбедности огласити за хајдуке.

Лични је опис Петров: стар 20 год., средњег раста, пун, косе смеђе и ретке-више ћелав, бркова малих смеђих.

Лични опис Димитријев: стар 18 год., раста средњег, танак, очију граорастих, а браде и бркова нема.

Од начелства окр. тимочког 25. маја 1913. год Бр. 3496 у Зајечару.

КРАЂА СТОКЕ

Ноћу између 23. и 24. маја непознати лопови украли су Лазару Петковићу земљ. из Трбушца, једно женско ждребе, старо 2 године, доратасто, високо 150 до 155 см.

Депеша начелника среза поцерског Бр. 4743.

Ноћу између 18. и 19. маја ове године, непознати лопови украли су Живојину Јанковићу, из Жаркова, два вола један је жуте длаке, рогова обичних великих, без роваша, други је длаке црне, но челу лисаст, рогова великих виластих, заметнутих, стари су по 6 година.

Акт Управе града Београда Бр. 12843.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије

Уредник А. Ј. Кузмановић.

БРОЈ 21. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 16. ЈУНА 1913. ГОДИНА IX

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИХ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

РАСПИС

свима окружним начелствима.

Опазио сам, да поједине надзорне државне власти над властима општинским при изрицању казни по члановима 157., 158., 160. и 162. закона о општинама и другим специјалним законима кажњавају општинске чланове и службенике и због омањих кривица великим па не ретко и максималним казнама, не придржавајући се поступности при одмеравању стопе казни, и не доводећи у везу, често, величину казне са самом кривицом, и са свима околностима, које су претходиле или пратиле извршење кривице, као и с раније и општим држањем према службеним дужностима дотичнога чланка или службеника општинског. Тако, неке надзорне власти због омањих погрешака у вршењу службе кажњавају општинско особље одмах по готову максималним казнама законом прописаним, не водећи рачуна о томе, да казна треба да стоји у сразмери са учињеним делом, и о томе, да је закон за сваку врсту кривица одредио казне од минимума до максимум, како би се могла изрећи справедљива казна према самом учињеном делу, и како би се на кривца применила управо она мера казни, коју је он заслужио. Сем тога уочио сам, да неке надзорне власти не узимају у обзир, ради одмеравања величине казне, што по неки прописи законски, о које су се огрешили општински органи, нису свагда довољно јасни, и што се услед тога ти прописи неједнако примењују, — ма да и те околности треба да утичу на величину казне, јер се по њима може закључити, да ли су општински органи намерно пошли на непоштовање закона и наредаба државних власти, или су у грешку упали можда због недовољне јасности закона.

За то препоручујем свима полицијским властима, да при изрицању казне над општинским чланицима и службеницима по општинском или ком специјалном закону, где је остављено власти, која казну изриче, да се креће између минималне и максималне казне за дотичну врсту кривица, пазе на ове напомене, које им овде чиним, и старају се да у сваком случају казну што више прилагоде томе конкретном случају, ценећи све што је од утицаја на меру казни. Закони за то и остављају судијама и властима, које казну изричу, слободу кретања између минималне и максималне казне, да би они могли што правичнију пресуду донети и што више кривици сразмерну казну изрећи у сваком конкретном случају.

Бр. 5523.
28. маја 1913. год.
у Београду.

Министар Унутрашњих Дела.
Стој. М. Протић.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу марту 1913. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава, Управе варош Београда, градских и среских судова, у току месеца марта 1913 г. извршено је у Србији:

1. **Убистава**	24
2. **Детоубистава**	2
3. **Нехотич. убистава**	10
4. **Покушаја убистава**	23
5. **Разбојништава**	8
6. **Силовања**	7
7. **Тешких телесних повреда**	7
8. **Паљевина**	59
9. **Опасних крађа**	174
10. **Злонамер. поништаја туђих ствари**	9[1].

Од изложених дела пронађено је:

Убистава	24	100·0%
Детоубистава	2	100·0%
Нехотич. убистава	10	100·0%
Покушаја убистава	23	100·0%
Разбојништава	5	62·5%
Силовања	7	100·0%
Тешких телесн. повреда	7	100·0%
Паљевина	5	8·4%
Опасних крађа	43	25·0%
Злонамерних поништаја туђих ствари	3	33·3%

Највећи број **убистава** извршен је *ватреним оружјем* (17), *оштрим*

[1]) У месецу марту 1912. године дошло је ових дела:

1. Убистава	25
2. Детоубистава	4
3. Нехотич. убистава	3
4. Покушаја убистава	25
5. Разбојништава	5
6. Силовања	2
7. Тешких телесн. повреда	11
8. Паљевина	61
9. Опасних крађа	118
10. Злонамерних поништ. туђих ствари	19

оруђем (**5**), *тупим* (**1**), и *дављењем у води* (**1**).

Узроци њиховом извршењу леже: у *освети* за **9** случајева, у *свађи* за **7**, у *користољубљу* за **3**, у *пијанству* за **1**, у *нужној одбрани* за **1**, и за **3** случаја узроци су непознати.

Посматрана према местима у којима су извршена изложена убиства јављају се: у срезу јабланичком **3**, у срезу прокупачком **2** и по **1** у срезовима: посавском округа београдског, колубарском округа београдског, параћинском, беличком, ресавском, бањском, јадранском, мланском, моравском округа пожаревачког, хомољском, голубачком, пожаревачком, подунавском, зајечарском, косаничком, моравичком и у варошима: Врањи, Шапцу и Београду.

Детоубиства извршена су по **1** у срезовима: масуричком и трстеничком.

Нехотична убиства извршена су по **1** у срезовима: посавском округа београдског, лепеничком, ражањском, расинском, параћинском, поцерском, мланском, јасеничком округа смедеревског, зајечарском и добричком.

Покушаји убистава извршени су у срезу врљишком **2**, у срезу љубићском **2** и по **1** у срезовима: ваљевском, тамнавском, масуричком, пољаничком, крагујевачком, грузанском, кључком, копаоничком, деспотовачком, нишком, мланском, моравском округа пожаревачког, пожаревачком, заглавском, прокупачком, драгачевском и у варошима: Врањи, Крагујевцу и Нишу.

Сва ова дела извршена су већином у међусобној свађи и освети.

Разбојништва су извршена у срезу грочанском **3** (сва непронађена), у срезу јабланичком **2** и по **1** у срезовима: брзопаланачком, мланском и у вароши Београду.

Силовања су извршена у срезу крагујевачком **2** и по **1** у срезовима: тамнавском, масуричком, трстеничком, лужничком и драгачевском.

Тешке телесне повреде су извршене у срезу трстеничком **2** и по **1** у срезовима: нишком, ариљском, драгачевском и у варошима: Неготину и Београду.

Паљевине су извршене у срезу зајечарском **6**, у срезу хомољском **4**, у срезу нишком **3**, у срезу ражањском **3** (**1** пронађена), у срезу посавском округа београдског **2**, у срезу колубарском округа београдског **2**, у срезу тамнавском **2** (обе пронађене), у срезу расинском **2**, у вароши Крушевцу **2**, у срезу врљишком **2**, у срезу лужничком **2**, у срезу белопаланачком **2**, у вароши Шапцу **2**, у срезу звишком **2**, у срезу таковском **2**, у срезу златиборском **2**, у срезу ариљском **2** и по **1** у срезовима: подгорском, пчињском, лепеничком, неготинском, трстеничком, темнићском, левачком, бањском (пронађена), авбуковаčком, посаво-тамнавском, јадранском, пожаревачком, љубићком, подунавском, заглавском, добричком и трновском.

Вредност свих паљевина износи око **24.000** динара.

Опасне крађе извршене су: у вароши Београду **14** (**2** пронађене), у срезу колубарском округа београдског **10** (**1** пронађена), у срезу мачванском **8** (**4** пронађене), у срезу зајечарском **7** (**1** пронађена), у вароши Врањи **7**, у срезу бољевачком **6**, у срезу лесковачком **5** (**2** пронађене), у срезу расинском **5** (**4** пронађене), у срезу јасеничком округа смедеревског **5**, у срезу пољаничком **4**, у вароши Крагујевцу **4** (**1** пронађена), у срезу ресавском **4**, у срезу посаво-тамнавском **4**, у срезу пиротском **4** (**2** пронађене), у срезу колубарском округа ваљевског **3** (**1** пронађена), у срезу тамнавском **3** (**1** пронађена), у вароши Неготину **3** (све пронађене), у срезу трстеничком **3** (**1** пронађена), у срезу беличком **3** (**1** пронађена), у вароши Нишу **3**, у срезу белопаланачком **3**, у срезу лужничком **3**, у срезу поцерском **3**, у срезу јадранском **3**, (**1** пронађена), у срезу подунавском **3**, у срезу посавском округа београдског **2**, у срезу посавском округа ваљевског **2** (**1** пронађена), у срезу подгорском **2** (**1** пронађена), у срезу ваљевском **2**, у срезу масуричком **2**, у срезу грузанском **2** (обе пронађене), у срезу поречком **2** (**1** пронађена), у срезу копаоничком **2** (обе пронађене), у срезу темнићском **2**, у срезу левачком **2**, у срезу нишком **2**, у вароши Пироту **2**, у срезу азбуковачком **2**, у срезу пожаревачком **2** и по **1** у срезовима: грочанском, космајском (пронађена), јабланичком, пчињском, крагујевачком (пронађена), јасеничком округа крагујевачког (пронађена), неготинском, ражањском (пронађена), параћинском (пронађена), алексиначком, моравском округа нишког (пронађена), мланском, моравског округа пожаревачког (пронађена), хомољском, качерском, орашком, пожешком, ужичком (пронађена), златиборском (пронађена), ариљском, трнавском, драгачевском, моравичком (пронађена), и у варошима: Пожаревцу и Зајечару (пронађена).

Вредност свих ових крађа износи око **28.000** динара.

Злонамерних поништаја туђих ствари било је: у срезу посаво-тамнавском **3** (**1** пронађен), у срезу нишком **2** и по **1** у срезовима: кључком (пронађен), беличком (пронађен), подунавском и зајечарском.

Вредност свих уништених ствари износи око **2.080** динара.

Поред изложених дела у току месеца марта ове године извршено је у Србији и **21 самоубиство** и то: у вароши Београду **3**, у срезу грузанском **2**, у срезу јасеничком округа смедеревског **2**, и по **1** у срезовима: колубарском округа београдског, тамнавском, нишавском, мачванском, мланском, рамском, пожаревачком, добричком, прокупачком, златиборском, моравичком, студеничком и у варошима: Крагујевцу и Крушевцу.

Ова самоубиства извршена су: *вешањем* **9**, *ватреним оружјем* **5**, *дављењем у води* **3**, *тровањем* **3**, и *оштрим оруђем* **1**.

Узроци њиховом извршењу леже: у *болести* за **6** случаја, у *душевном растројству* за **3**, у *страху од казне* за **2**, у *часто љубљу* за **1**, у *грижи савести* за **1**, у *рђавом домаћем животу* за **1**, у *љубави* за **1**, у *старости* за **1**, и за **6** случаја узроци су *непознати*.

Покушаји самоубистава извршени су у вароши Београду **5** (**4** тровање, **1** ватрено, љубомора, грижа савест, туга, љубав, и непознат), и у срезовима колубарском округа београдског **1**, (оштро, непознат), и у срезу моравском округа пожаревачког **1**, (вешање болест).

Општи преглед до сад изложених дела овакав је:

Текућа број	О К Р У З И	Убиства	Детоубиства	Нехотичних убистава	Покушаја убистава	Разбојништва	Силовања	Тешких телесних повреда	Паљевина	Општих крађа	Заложених повлашћених крађа	Самоубиства	Покушаја самоубиства
1	Округ београдски	1	—	1	—	3	—	—	4	14	—	1	1
2	„ колубарски	1	—	—	3	—	1	—	2	13	—	1	—
3	„ крањски	4	1	—	3	2	1	—	1	20	—	—	—
4	„ крагујевачки	—	—	1	3	—	—	1	1	8	—	3	—
5	„ крајински	—	—	—	1	1	—	1	1	6	1	—	—
6	„ крушевачки	—	1	3	1	—	1	2	5	11	—	1	—
7	„ моравски	2	—	1	1	—	—	—	2	13	1	—	—
8	„ нишки	1	—	—	4	—	—	1	6	7	2	—	—
9	„ пароћки	—	—	—	—	1	—	—	4	8	—	1	—
10	„ подрински	2	—	1	—	—	—	—	8	20	3	1	—
11	„ пожаревачки	5	—	1	3	1	—	—	7	6	—	3	1
12	„ руднички	—	—	—	2	—	—	—	3	2	—	—	—
13	„ смедеревски	1	—	1	—	—	—	—	1	9	1	2	—
14	„ топлички	1	—	1	1	—	—	—	7	14	1	—	—
15	„ тимочки	3	—	1	1	—	—	—	1	—	—	1	—
16	„ ужички	—	—	—	—	—	—	1	4	8	—	1	—
17	„ чачански	1	—	—	1	—	1	1	1	3	—	2	—
18	Управа града Београда	1	—	—	—	1	—	1	—	14	—	3	3
	Свега:	24	2	10	23	8	7	7	59	174	9	21	7

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 7. јуна 1913. године АБр. 764, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО
по
ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

Односно девојака у задрузи које не наслеђују, зато што су задругом искључене, поставља се и ово питање: на кога пада издржање и удомљење једне такве девојке, док се она не уда, да ли на целу задругу или на оног задругара који је, на основу §-а 528., девојку, као ближег сродника, искључио и de cuius-a, у задрузи умрлога, наследио? Питање се нарочито истаче за случај за је привреда девојкина у задрузи много мања него трошкови око њеног издржања: и. пр., девојка је дуго била болесна и не само да није могла у задрузи радити, него се је на њено лечење морало много издати. Исто тако то питање се специално истиче и када је реч о спреми и удомљењу девојке. Моменат, пак, када ће се питање појавити биће по правилу моменат дебе задруге: тада имаће да се изврше сви обрачуни међу задругарима. Ово питање се поставља и за девојке које имају живог оца у задрузи. Да ли њих има да издржава отац и да их удоми или цела задруга? Другим речима, да ли ће се оно што се на девојкино издржање у натури или у новцу утроши као и оно што се утроши на њену удадбену спрему и на свадбу одбити, приликом дебе задруге, од дела очевога односно братовљевога и уопште од дела онога задругара који се је користио искључењем девојке из наслеђа или не?

Питање се специално поставља за брата због §-а 397. Грађ. Зак. који установљава, за њери, право издржања и удомљења на заоставштини очевој, заоставштини коју њери не наслеђују већ синови. Зар не би то исто правило требало применити и на браћу и сестре у задрузи, као и на сваког оног задругара који је, место девојке, наследио de cuius-a у задруги умрлога, и горње питање решити против наследника а у корист задруге? С друге стране опет, између инокосних њери и задружних има ова разлика: инокосне њери имају, по §. 397. Грађ. Зак., право издржања и удомљења и онда када одвојено од синова живе, када, дакле, у кући њих ништа не приређују, док њери у задрузи у овој раде све до своје удаје односно смрти. И сада, ако би терет издржања и удомљења њери у задрузи пао само на део сина који је очеву заоставштину наследио, и у опште на терет оног задругара који је, у место девојке, наследио, ма да девојка приређује целој задруги а не само сину односно задругару - наследнику, то бисмо онда имали једну солуцију противну правилу да где је право тамо се налази и дужност односно где је дужност тамо се налази и право. Ми мислимо да ствар треба и овде расправати на основу општег принципа заједнице рада и живота која влада у задругама и на коме смо ми имали већ прилике инсистирати. По том принципу, све дотле док је задруга неподељена, стварна текућа тако иде да сва имовина свима задругарима припада: они сви заједно раде, сваки колико му његова снага и умна снага допушта, а зато сваки од њих лобија од задруге све што му је за живот потребно. Пити се ту гледа колико ко у задрузи има пити чије је које заједно чељаде. Удате жене, удовице, девојке, такође, раде у границама својих снага, раде за задругу и задруга њих издржава. У обавезе задруге долази и удомљење девојака. Из овога, пак, излази да се не може, од стране задруге, тражити никаква накнада од онога који је место девојке наследио, на рачун онога што се на њено издржање и удомљење падало: пошто је задруга ту пришла само своје обавезе, то онда немамо овде случај condictionis indebiti да би задруга могла, по §-у 902. Грађ. Зак., захтевати од дотичног задругара ману накнаду. У остатом, та се накнада не би могла разумети ни са ово тачне гледишта: онај задругар који је, место девојке, наследио умрлога задругара, није сам ужинао наслеђено добро да би било правично да он сам девојку издржава и удоми, задруга цела је то добро ужинала па она зато има, тако исто, да сноси и терет тога ужинања, издржање и удомљење девојке. У опште, овде се треба пренети у доба када се задруга уопште није могла делити, и када су задругари били само уживаоци задружне имовине, и оне што је тада било нормирано односно издржавања и удомљења девојака применити и данас: на задругу је и једно и друго падало. Једном речју, претпоставити да је и у садашње време задруга недељна и отуда извести мало час речени закључак. Напослетку, када задруга дуже траје, онај задругар који је место девојке наследио може се наћи у истом положају као и да није лично ништа наследио: он може и умрети а задруга се не поделити, он може, другим речима, никада и немати прилике да сам ужива ово што је наследио.

Живојин М. Перић.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

О ИСТУПИМА
од
Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

6. Ко се усуди без особитог допуштења окружне полицијске власти по наређења и селима просити као и просјак, који којекаквим измишљањем и претварањем себе за сушца и богаља издаје, или који на себи рано отвара и ове јавно спету на утлед излазе, да би тим веће сажаљење побудио. Овамо спадају и цигани, за које би очевидно било, да по кућама или саборима тумарају управо

ВАТО, да се прошењем о трошку народа храни* (просјачење).

а) Законодавац није одредио појам просјачења, из чега излази, да је мерадаван појам истога у обичном говору. На ime просјачење је *обраћање без одобрења власти на какво страно лице због стварне или тобожње оскудице ради унапред непознате милостиње (дара, помоћи) у новцу или каквој другој ствари од новчане вредности било за себе било за какво лице, за чије се издржавање молилац на основу закона или брижи*[1].

1° Не би било према томе просјачења, кад се тражена милостиња не би имала састојати у новцу или у каквој ствари од новчане вредности, кад би се н. пр. она састојала у давању преноћишта или чаше обичне воде[2].

2° Милостиња треба да се тражи од лица, које је страно молиоцу. Ово зу је страно, кад према њему не стоји ни у каквом ближем односу, на основу којег се тражење помоћи појављује према владајућем обичају као оправдано[3].

Binding признаје неоправдано само две групе лица, тражењо помоћи од којих није просјачење: *сроднике*, у колико се данас још појављује као морална дужност помагати своје оскудне сроднике, и *лица, од којих се тражи дар као нека врста еквивалента за рамиће учињене услуге или за доказано пријатељство*[4].

3° Ако се тражи милостиња за лице, које је страно молиоцу, не постоји дакле просјачење, већ просто скупљање прилога (н. пр. за штрајкаше[5]). Но било би просјачења, кад би се тражила милостиња за какво страно лице, које изображала молиоца, јер он тада тражи милостињу и у свом сопственом интересу[6].

4° Ако је милостиња (помоћ) у напред поштђена, но би дакле било просјачења. Тако но би било просјачења, кад би ко новчано извесном сиротном продавнику нешто и овај је то примио, или кад би се ко обратио ради помоћи општинској сиротињској благајни или каквом јавном заводу за добротворство[7].

б) Просјачење није кривично дело *ако занату*[8]. Без значаја је према томе, колико је пута извршено. Но има се узети, да постоји једно кривично дело, и ако је просјачење више пута извршено, да је дакле овде број извршења без значаја, с обзиром на начин изображавања у закону[9].

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

[1] Vu. *Frank* § 361 IV. *Olshausen* § 361 Бр. 4 а. *Binding*[2] 915, v. *Liszt* § 150 I.

[2] Vu. *Frank* § 361 IV 4.

[3] Vu. *Frank* § 361 IV b. *Binding*[2] 916.

[4] Cop. 916.

[5] Vu. *Frank* § 361 IV a. Прот. v. *Hippel* Die strafrechtliche Bekämpfung des Bettelns 10 a Vergl. D. Rec. T. 2 118., према коме је и само молење просјачење. Према мишљу (GA 39 181) сам није просјачење ни скупљање прилога за штрајкаше од стране њих самих.

[6] Vu. *Frank* § 361 IV a.

[7] Vu. *Frank* § 361 IV c. *Olshausen* § 361 Бр. 4 а. Према *Binding*-у (915) у овом другом случају (за који нисам успио да је у њему по прилици противуречност изкључена, пошто нешто остварује тада тражено право) молење је просјачење, а ово ће постојати тако, кад молилац није у нужди као бар он сам то мисли, за је у нужди.

[8] Прот. *Binding* 914, према коме тражење милостиње једанпут као више пута није просјачење, као ни се врши у вилу заната.

[9] Тако *Olshausen* § 361 Бр. 4 а, и. *Hippel* 12. Прот. *Oppenhof* § 361 Бр. 4 и 30, према коме би тако постојао реални стицај.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ИЗ СОДОМА И ГОМОРА

Ако сте, кадгод, идући равним царским друмом из окружне вароши П. ка варошици Ј., свратили, уз пут, с колима пред механу села Р. ради одмора, могли сте тада, поред старог, гостеприимног кафеџије циицарина, и поред неколико обичних сељачких типова, приметити и једну необичну људску прилику. Омален, дежмекаст, крупних закрвављених, искоачених очију, ниског чела, и јако испупчених јагодица, седи, у навученом сељачком блатњавом и полу-поцепаном сељачком оделу, средовечан човек, и гледа у нас непријатним, погоговору насртљивим њушичким погледом.

Пред њиме је, на столу, пуно испражњених боца и полиња. Ма кад ту дошли, он је увек ту.

Да ли зато што је омрзнуо на цео свет, или што је цео свет омрзнуо на њега, он редовно седи сам.

Ако упитате кога, ко је то, казаће вам: „то није човек, јер га је похота избацила из редова људског друштва; није ни животиња, јер и у већине животиња има породичних обзира и осећања: *то је чудовиште!* Он је силовао своју рођену кћер!“

Ви ћете тад устати као опарени од стола, погледаћете у њиљица забезекнутим погледом, каквим се не гледају ни најокорелији разбојници, ни животиње; исплатићете крчмару нервозно свој рачун, па сести у кола и наредити средњо кочијашу:

„Терај из овог Содома и Гомора!“...

* * *

Мићун Касумовић био је син имућне сељачке породице. Младост је провео безбрижно, како се већ она у селу проводи: по селима, прелима, саборима, мобама, жетвама, бербама и комишањима.

Окретан, наочит, а, уз то, добар играч и весељак, он је био љубимац сеоских девојака. Због њих, у неколико махова у мало што није и главом платио, нападнут од својих, сеоских супарника. Али захваљујући својој живљости и изванредној сржности, пролазио је увек срећно.

Чим је стасао за женидбу, родитељи га оженише.

За свог јединца изабраше најлепшу девојку у селу, и уведоше снаху у кућу.

Брак Мићунов и Јеленкин — тако се звала невеста — био је срећан за читавих петнаест година.

На годишу дана после венчања, у кући се зачуја и колевка с женским чедом, коме наденуше име Бојана.

За читавих петнаест година, то је била једна од најзадовољнијих и најсрећнијих кућа у селу.

Али, по истеку тог времена, све пође у суноврат.

Најпре Мићуну умре отац, а затим и мати.

Очеви повериоци, дотле непознати, појавише се на суду с траженьем наплате и вишегодишњег интереса по „кратком поступку“. Како их Мићун није могао истовремено све измирити из оно мало готовине, којом је располагао, то је једна по једна парцела имања излагана продаји, путем јавне лицитације. На тај начин, за непуну годину дана, од некада великог и угледног имања Мићуновог оца, — старог Чедомира, — не оста ни добра половина.

Удар за ударом, стизао је дотле спокојног и безбрижног Мићуна, и он беше немоћан, да одоли злој судбини. И, као што то обично бива, отпоче пити. Пио је и вино и шљивовицу, и јутром и вечером, и дању и ноћу. Редовно сам. Друштво људи који су га и увалили у материјалну пропаст, било му је мрско, несношљиво.

Изнајпре је приступао пићу свесно, у намери да заборави на своје породичне недаће, и да, бар тренутно наће себи олакшања.

Доцније, када је свесна навика постала страшћу, он није ишо што је *то хтео*, већ што је *морао*. Дотле је вољно тетурао по рубу пропасти, а одтад је и последња врпца која га је везивала обзирима за свет и породицу, била за навек прекинута, и он је стално тетурао по блату на дну оне црне и ужасне бездане која се зове *порок*. Он који се дотле

вечером враћао кући само „*мало весео*“ како се то каже „милосрдним“ језиком људи његове врсте — сад се почео враћати *један као земља*. Скоро сваки други, трећи дан доношен је из крчме кући да се истресни. Жалосни су били ти часови његовог истрезњења и враћања у људски живот! Тек тада је увиђао сву страхоту свог положаја и необуздани наступи гњева према свима и свакоме правили су од оног дотле мирног Мићуна једног опасног човека. Његова жена и кћи постајали су тада његови мученици... Најпре узајамни прекори, па свађа, и, док си оком крснуо, а муж и жена већ се ухватили за кике. То се дешавало, тако, сваки боговетни дан. Наравно, да је жена, као слабија, увек извлачила дебљи крај. Од те истражене посведневне супружанске нежне „масаже“ била је, сирота, сва модра као чивит. Кћи им Бојана, која је већ била стала за удају, увек се, у тим моментима, стављала на мајчину страну, те је, с мајком, и солидарно, извлачила свој део.

Жалосна је то била кућа!

Жалостан је то био живот!

И да неколико добродушних суседа нису, у таким приликама, благовремено притрчавали, да укроте побеснелог човека, ко зна, шта би тада било с његовом женом и кћерју.

Кад му сасвим песта новаца и кад је, продао и последњу парцелу непокретног имања, тако да му још само оста кров над главом, изгубљени човек отпоче полако, једно за другим, износити из куће и покретне ствари.

Све оде на ракију...

Мало по мало, па у спаваћој соби не оста ништа друго до један сто, две столице, једна сламњача, три јастука и један једини губер, који је представљао заједнички покривач за све њих.

Три лица под једним покривачем!

Та ситна, и, на први поглед безначајна околност, била је међутим, узрок *потпуне катастрофе* ове породице.

* * *

Једног јесењег дана, када је председбље среске канцеларије у Ј. било препуно сељачког света, који је грађо и кашњао, очекујући да буде примљен од „господина писара“, стајала је у гомили и Јеленка, жена Мићуна „јунака“ ове приповетке.

Ненавикнути да је ту виде, иако су знали за рђав живот између Мићуна и Јеленке, срески служитељи су је љубопитљиво посматрали.

За то време „одавија“ је непрестано стајао на вратима, пријављујући нова и нова лица, која би, после десетак минута, пробављених у канцеларији, излазила напоље тромо и расејано, и како је то обично, у наших сељака, не умејући да погоде врата за излазак.

— Хајде, ти, унутра! — тресе Јеленку из сањарија груб одавијни глас

— Је л' ја? — пита збуњено Јеленка.

— Не мој отац! — одвраћа јој полугласно набусити одавија, стављајући јој руку озади, и, тако рећи, угура је унутра.

— Које добро, сиђо? — пита је чиновник уобичајеним гласом, не дижући главе, већ прелиставајући једном руком некаква дебела акта а другом нервозно чупкајући црне, потпшпане брчиће.

— Камо да је добро, лепи мој господине, него невоља и сиња срамота! —

— Шта је то било, кажу!

— Ево, господине мој слатки, све ћу ти испричати по реду, — рече снисходљиво, и, поготову срамежљиво, сељанка и отпоче своју причу.

Почела је понављање, и причала је живо, с узбуђењем.

Мора, да је предмет, о коме је говорила, био интересантан, јер полицијски чиновник најпре преста даље расејано прелиставати акта, затим љубопитљиво диже главу, и гледаше нетремице у сељанку, а, потом уста са столице, и крај приповетке сачека стојећи, узбуђен, разрогачених очију. И два друга чиновника из те собе устадоше са својих места, инстинктивно приђоше ближе иследнику и међу њима наста жив разговор.

— Нечувено! Отац, силовао своју рођену кћер! — вели један.

— Далеко смо отишли с нашим друштвеним моралом! — примећује иронично други.

— Чујете, — вели трећи, — Ово недело баца лагу не само на село у коме се догодило већ, у неколико, и на цео срез. И, право да вам кажем, мени је непријатно што сам чиновник у таквом једном срезу.

— Добро сиђо! — прекиде разговор иследник. — Иди ти сад кући, а ми ћемо поступити даље по закону.

Погружена и несрећом утучена бедна жена отвори врата и лаганим непоузданим кораком изађе из канцеларије. Кад се врата за њом поново затворише, у соби наста, за неколико тренутака, мучна и непријатна тишина.

Сва три чиновника, очито узбуђена детаљима сељанчине приповетке, мргодно су ћутали, слушајући расејано, како ледене јесенске кише кишне кишне монотоно добују у прашњава канцеларијска прозорска окна...

(свршиће се)

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

О несталим особама.

Једно одељење париске полиције бави се истраживањем у интересу фамилија. Довољно је занимљив одговор, који је један шеф тога одељења у извесној прилици упутио једном новинару, који је хтео да дозна, што се знати не сме. Шеф је одговорио:

— Наш је принцип, да никад ништа не говоримо о овој служби, која је врло деликатна; а то је врло појмљиво, пошто често држимо у рукама част једне фамилије. Али некад смо сретни, што можемо неком журналу дати фотографију каквог несталог малишана... Управник се париске полиције јако зарадује, кад се успе у трагању и кад престану сузе каквог забринутог родитеља. За годину дана има преко 18000. несталих особа, а једна десетина од тог броја буде пронађена. Ништа теже него пронаћи одбеглог, који уђе у хотел и промени име. Ако нема уочљиву физиономију, ни мало нема потребе да брије браду и бркове; нека се само покаже равнодушан, слободан, нека како ваља одпоздрави хотелијера, и нико неће на њега посумњати... Криза је лакше пронаћи, јер има пуно његових фотографија; док за једног обичног несталог човека, нема те могућности, пошто се за истраживање несталих ништа не плаћа. Ми

не тражимо дужнике, ми радимо само у интересу фамилија, малолетника, супружника, родитеља и само у интересу тих лица ми тражимо нестале особе. Има чудних случајева: неко пође у оближње село, па му на путу падне мисао и викне кочијашу: на железничку станицу; узме карту за неку варош у Европи; предомисли се да је боље поред мора у Италији; одатле даље у Америку; никоме не пише. Има младића који напусте породицу на лутају по свету; има чудних девојака, које се пусте, да их момци украду. Али леп сан кратко траје; често се они сами натраг враћају, или их ми проналазимо... Супруги се одвајају један од другога без претходног споразума; у случају кад пронађемо таквог супруга, ми не извештавамо другу страну, да не би било вазда сцена, већ ствар достављамо надлежној власти... Кад нас родитељи позову, да им нађемо нестало пунолетног сина, па га заиста пронађемо у затвору, ми то не говоримо њима, јер би то била увреда, већ позовемо апсеника, да пише он својима, који су забринути за њега... По неки нестали, кога ми пронађемо, каже нам: „Нашли сте ме; врло добро; али ја забављам, да што год о мени ма коме саопштите", — и ми морамо ћутати... У општ сваки наш рад чувамо као највећу тајну...

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Суд општине гостиљске актом № 225. од 11. марта ове године упутио је овакво питање:

Један грађанин украо је једном сопственику у њиву сена у вредности десет динара. Општински суд је предузео истрагу, крађљивца ухватио и спровео среској полицијској власти с молбом, да среска власт дело изиди по кривичном судском поступку, сматрајући да је дело из § 222. кривичног закона. Среска власт је међу тим акта вратила општинском суду на пресуђење, држећи, да овде постоји дело из § 391. кривичног закона. Пита се: да ли је правилно мишљење општинског суда или полицијске власти?

Одговор:

По трећој тачки § 222. кривичног закона кажњава се, ко покраде сабране плодове у њиву и у опште предмете, које људи, уздајући се у јавну сигурност, у њиву без чувара држе. Остављајући на страну крађе стоке и земљоделаског алата као и ситне крађе у вредности до два динара, кажњава се по § 391. кривичног закона као поступно дело свака проста крађа стварн у вредности до четрдесет динара. Али како је законодавац у § 222. кривичног закона изложио читав низ кривичних дела као крађе под нарочитим околностима, које се кажњавају строжије од простих а блажије од опасних крађа, и како није за квалификацију дела узео вредност покрађе већ начин, време и друге околности, — то се мора узети, да се свака крађа сабраних плодова у њиву и предмета, који се обично у њиву без чувара држе, сматра као крађа из тачке треће § 222. кривичног закона без обзира на вредност украденог предмета. (Спорно је једино ако украдене ствари не вреде више од два динара — при део става другог § 391. кривичног закона). — Да ли крађа, у питању изнаћена, у вредности десет динара, представља дело из § 222. кривичног закона, јесте питање факта и његове оцене. Ако је сено, које је украдено, било здењуто на ливади где је и покошено, сматрамо, да стоји дело из § 222. кривичног закона. Ако је пак сено са ливаде, од куће, или са њиве пренето на пример код појате где је стока, и ту здењуто, па је одатле крађа учињена, онда, сматрамо, нема дела из § 222. кривичног закона, већ постоји дело из § 391. истог закона, јер такво сено, по правилу, није без чувара, пошто она, који чува стоку, појату, чува и друге прибадлежности па и сено поред појате здењуто, — а закон за постојање дела из § 222. закона тражи не само да је дело учињено у њиву, него и да покрађене ствари људи обично држе у њиву без чувара, уздајући се у јавну сигурност.

* * *

Суд општине курјачке актом № 283. од 14. марта ове године упутио је овакво питање:

Да ли је правилна радња општинског суда, кад кривца за дело из § 375. кривичног закона осуди поред казне затвора и на полицијски надзор од четири месеца; — и, друго, шта треба радити, кад се општински суд не може на други начин организовати него да у њега уђу два одборника у место два кмета?

Одговор:

1. Према § 320. б. кривичног закона надзор полицијски може се изрећи поред других казни само над крађљивцима. — Како дела из § 375. кривичног закона не престављају крађе, то се над крађљивца, који се осуђују за дела из § 375. кривичног закона, не може изрицати и казна полицијског надзора.

2. Што се тиче организације општинског суда, обавештење се може наћи у одговору на питање суда општине љубићске, који је објављен у 14. броју „Полицијског Гласника" од 7. априла ове године.

* * *

Суд општине горњо-комаричке актом № 258 од 31. марта ове године упутио је питање овакве садржине:

Једно село, које сачињава општину од пре четрдесет година прослављ као сеоску славу, заветину, један празничин дан, и за богослужење редовно плаћа свештенику по шеснаест динара, јер без тога свештеник неће да врши богомољу. Ову суму од шеснаест динара општински суд издаје свештенику од наплаћене аренде од попаше у порти, коју суму суд не уводи у свој буџет ни у приход нити пак у расход; месни свештеник на примљену суму не издаје признаницу. Овако је практиковано још од почетка прославе, па се тако и данас ради. У 1908. години суд је покушао, да ову суму уведе у свој буџет као приход и расход, али иста буџетска позиција није надлежно одобрена. Пита се: има ли свештеник право, да наплаћује ових шеснаест динара о сеоској слави, и да ли треба издатак на свештеника приликом прославе уносити у годишње буџете општинске?

Одговор:

Закон о уређењу свештеничког стања у своме члану 5. и 8. опре-

дело је, које дужности и свештенодејства свештеник врши у својој парохији без награде, а за која свештенодејства и дужности се плаћа свештенику награда (такса) и количка. Свештеник, поред осталога, врши без награде редовне опште црквене богомоље, ванредне опште богомоље у свечане опште народне дане, литију са бдењем и ношење крста са водосвећењем у сваком селу, односно месту, које долази у састав парохије један пут у години. Свештенику се пак плаћа „за свечарско с водицом код куће, сечењем колача и прекадом кољива у цркви" један динар. Закон о уређењу свештеничког стања донет је 31. децембра 1882. године; међу тим, кад свештеник већ четрдесет година добија по шеснаест година о прослави дотичног села, свакако да то примање ове суме заснива пре на обичају него ли на закону — Општински суд не сме никакав издатак да чини ван општинског буџета, а у буџет прихода мора да уноси све суме, које се као приход општински појављују, јер је општински буџет годишњи прорачун општинских прихода и расхода и издаци на општинске касе могу се чинити само они, који су буџетом предвиђени (изузимајући на непредвиђене општинске потребе из кредита на то намењеног а по решењу општинског одбора). — У 1908. години ако није одобрена позиција прихода од шеснаест динара од аренде за попашу у порти, то је учињено свакојако за то, што је надлежна власт сматрала, да општина нема права на тај приход; а ако није одобрена позиција расхода од шеснаест динара за свештеника, то је свакојако за то, што је надлежна власт била мишљења, да свештеник нема права на ту награду по закону. — Односно давања под закуп попаше у црквеној порти, општински суд треба да има у виду намену и природу црквене порте и наређења из тачке 1. и 10. члана 43. закона о црквеним властима, која прописују, да ће се духовне власти старати, да се непокретна и покретна имаовина цркава у целости чува, по потреби под закуп даје и само на корист цркава употребљава.

К.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Светозар Урошевић „зв. Сека Перса", професионални кочкар и варалица, из Параћина, чију слику наносимо, одговара као саучесник по делу опасне крађе у суми од 3.000 динара.. Како су његове потернице више пута изношене, па и ове године у броју 5. „Полиц. Гласника", и како има несумњивих података да се Светозар крије негде у унутрашњости, и врши нова кривична дела то се обраћа пажња свима полицијским властима, ради његова проналаска.

Драгутин Митровић, зв. „Мајмунче" осуђеник пожаревачког казненог завода, чију слику износимо, побегао је почетком маја месеца са осуде па ни до данас није пронађен, и ако има несумњивих доказа да се крије по разним варошима у унутрашности Србије, и толико је дрзак да се јавља својим друговима у заводу, картама и писмима, са потписом „херој са Скадра".

Драгутин је родом из Београда,

Светозар је син Уроша Милојковића, из Параћина, стар 50 год. раста велика, суводаљ, косе и брква смеђих, очију жућкасто-плавих; од особених знакова има: а) белегу од посекотине, у величини 2 см. у облику праве линије, правца косог, стар 17. год., малог стаса, очију угаситих, косе црне; од особених знакова има: а) домали прст леве руке извијен под тупим углом; б) на палцу леве руке на другој фелањи белегу од посекотине права линија правца косог величине 2/5. за 4 см. испод превоја десног лакта; б) по грудима је јако маљав и в) на леђима има две мале белеге од посекотине.

Акт Ћупријског прв. суда Бр. 2681.

см. страна спољна; в) на челу јамицу величине просног зрна за 2 с. изнад споја обрва; г) младеж величине просног зрна на десној надрви; д) и белегу од шкрофуле величине 6/2.5 на грлићану.

Депеша Управе пожаревачког казненог завода Бр. 1177.

Вранко Ђурђевић, земљод. из В. Крене, а који одговара за опасну крађу, побегао је 9. јуна испред спроводника.

Стар је 24. год., средњег стаса, плавих очију, коса и бркове плавих, носа правилног.

Депеша среског суда за срез јасенички. Палањка Бр. 1872.

Драгутин Ј. Андрић, земљод. из Дубровице, а који одговара за покушај убиства код начелника среза пожаревачког, налази се у бегству.

Стар је 33 год., раста средњег; сув, црномањаст, блед, очију црних, косе црне, бркова смеђих, од одела има на себи капут од црне и прслук од жуте коже, на глави шубару, а на ногама опанке.

Депеша Управе вароши Београда Бр. 14955.

Станко Ђорђевић, осуђеник пиротског казненог завода, побегао је.

Родом је из Кржинца, среза масуричког округа врањског, стар је 24., малог стаса, главе дугуљасте, смеђе косе, зелених очију, плавих обрва, носа правилна.

Депеша Управе пиротског казненог завода Бр. 1465.

ТРАЖЕ СЕ

Живота син Војина Јовановића, из Трбушнице отишао је од своје куће 25 маја, па ни до данас није се вратио.

Стар је 14 год. раста средњег, црномањаст, у оделу сељачком.

Депеша начелника среза колубарског округа београдског Бр. 5278.

МАНГУП СТОКА

У атару села Калиманца, налази се: 1) крава длаке мрке, рогова изломљених; 2) крава длаке беле рогова малих; 3) во длаке мрке, рогова јеленастих. Сва три грла имају жиг „М".

Акт начелника среза пољаничког Бр. 4423.

НАЂЕН ЛЕШ

На имању Куртовићевом у Београду, испод саме циглане Занатлијске Кредитне Банке, нађен је леш једне непознате женске, чију слику приносимо; стара од прилике 50 год. око главе има црвену мараму, на себи

има блузу плаве боје са белим пругама, црну сукњу, а на ногама црне чарапе и папуче.

Акт кварта палилулског Бр. 3609.

ПОЗИВ

Абиб Бесличанин, земљоделац из Рватске среза новопазарског, стар 35 год., решењем новопазарског окружног суда од 31 маја тек. год. Бр. 1592. стављен је под суд и у притвор због дела крађе стоке казнимо по § 223. 6. крив. закона.

Па како се Абиб ни до данас није могао пронаћи пошто је по извршењу дела одмах побегао, то га суд у смислу § 314 крив. суд. поступка, позива, да у року од 3 месеца, када се овај позив објави, приступи ради суђења иначе ће се и без његова присуства, извиђење наредити и пресуда изрећи.

Од Ново-пазарског окружног суда 31. маја 1913 г. Бр 1592 у Новом Пазару.

КРАЂА СТОКЕ

Непознати лопови украли су Радојку Васиљевићу, из С. Младеновца, две кобиле.

Једна је стара 12 година, висока 151 см., длаке дораласте, има рану на леђима, са жигом положено „К".

Друга је стара 14 година, длаке дораласте, висока 148 см., са жигом положено „К".

Депеша начелника среза космајског Бр. 7922.

Непознати крадљивци украли су Цвети Марковићки, из Ласова, једну кобилу, матору 5 год, длаке отворено дораласте, у леву предњу ногу путашта, са жигом К, и са мушким ждребетом.

Депеша начелника среза колубарског Бр. 5088.

НА ЗНАЊЕ

Комплети „Полицијског Гласника" за 1906, 1907, 1908, 1909, 1910, 1911 и 1912 год., у елегантном тврдом повезу, могу се добити у уредништву по цену од 20 динара за једну годину. Комплети у меком повезу за ове исте године могу се добити по цену од 15 дин. за једну год., или сви укупно за 80 динара.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије Уредник А. Ј. Кузмановић.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

МИ

ПЕТАР I

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉИ НАРОДНОЈ

КРАЉ СРБИЈЕ

ПРОГЛАШУЈЕМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА, САЗВАНА У ПРВИ РЕДОВАН САЗИВ НА 1. ОКТОБАР 1912. ГОД., НА XXXV САСТАНКУ 24. МАЈА 1913. ГОДИНЕ РЕШИЛА И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

ЗАКОН

О

УЗИМАЊУ НА ЗНАЊЕ ОДЛУКЕ МИНИСТАРСКОГ САВЕТА ПБР. 19144 ОД 16. НОВЕМБРА 1912. ГОД. О ОДЛАГАЊУ ОПШТИХ ИЗБОРА ЗА ОПШТИНСКЕ ЧАСНИКЕ

који гласи:

Члан 1.

Народна Скупштина сазвана у редован сазив за 1. октобар 1912. год. према на знање и одобрава решење Министарског Савета ПБр. 19144 од 16. новембра 1912. год. о одлагању општих избора општинских часника, који услед ратних прилика нису могли бити извршени у јануару месецу 1913. године.

Члан 2.

Општи избори председника општинских судова, потпредседника општинског, кметова и одборника, који се нису могли извршити због ратних прилика, одлажу се и извршиће се јануара месеца 1914. год., у време означено у чл. 174. закона о општинама.

Председници општина, потпредседник, кметови и одборници, који се налазе на положајима, остају на истим положајима, док се по закону од дужности не разреше.

Часници изабрани на овим општим изборима увешће се у дужност чим њихов избор снажан постане, а избор ће им важити за период до редовних избора у месецу јануару 1917. године.

Овај предлог постаје закон, кад га Народна Скупштина усвоји, а ступа у живот од дана објаве у службеним новинама.

Препоручујемо Нашем Министру Унутрашњих Дела да овај закон обнародује, а свима Нашим Министрима, да се о извршењу његовом старају, властима пак заповедамо да по њему поступају, а свима и сваконе да му се покоравају.

25. маја 1913. год.

у Београду.

ПЕТАР с. р.

(М. П.)

Видео и ставио државни печат,
чувар државног печата
Министар Правде,
Д-р М. Полићевић с. р.

Председник
Министарског Савета,
Министар Иностраних Дела,
Ник. П. Пашић с. р.
Министар Финансија,
Д-р Л. Пачу с. р.
Министар
Унутрашњих Дела,
Стој. М. Протић с. р.
Министар Правде,
Д-р М. Полићевић с. р.
Министар
Народне Привреде,
К. М. Стојановић с. р.
Министар Грађевина,
Ј. П. Јовановић с. р.
Министар
Просвете и Црквених Послова,
Љ. Јовановић с. р.
Министар Војске
без рата,
Мил. Божановић с. р.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Д-р Фрању Кавчићу, контрактуалном лекару среза пчињског, уважи оставка, коју је поднео на државну службу.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 6. јуна 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одобрено је решење Државног Савета од 24. маја ове године Бр. 1406, које гласи:

„Одобрава се Министру Унутрашњих Дела, да на оправку зграде болнице у Књажевцу, по одобреном предрачуну, условима и протоколу лицитације, може угрошити 4.899·50 динара четири хиљаде осам стотина деведесет девет динара и 50/100 и наложак ставити на терет Ванредних Расхода партије а. Санитетског буџета за ову 1913. годину на оправке и доправке болница и других санитетских грађевина".

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 6. јуна 1913. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО
ПО
ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

Ако би друкчије било, ако би задругар који је из заоставштине искључио девојку имао да поднесе дефинитивно терет њеног издржања и удомљења, онда би и он морао тражити од задруге накнаду за оно што је девојка у овој привредила. Осим тога, када се већ пође тим путем, тај задругар, ако би приходи од онога што је наследио, били већи од његових расхода, могао би тражити од задруге, такође, накнаду за тај вишак, а ако би тако било, онда би и сваки други задругар имао право на ту накнаду у сличном случају. Међутим, такви образложења сасвим су у противности са задружним животом који је сам основан на солидарности и узајамној незаинтересованости. Задруга која, као што смо видели, почива, дотле док постоји, на начелу солидаристичком: да сваки ради према способностима својим и да за то, добија од задруге оно што му за живот треба, губи тај карактер чим задругари почну узалити између себе у индивидуалистичке односе, односе који су противност колективистичких односа. И када се у задруги, која, као што смо то већ приметили, има у себи много од колективистичког карактера, горњи образци врше, онда је то знак скорога распада задруге, или, када задруга хоће да се распадне, тада у њој наступају такви појави.

На основу мало час реченога начела на коме задруге постоје треба навести и тај закључак: да на задругу пада и терет издржавања деце, како женске тако и мушке, свих задругара, као и њихових супруга. У иностраној књи то пада на она §§. 109., 115. и 119. Грађ. Зак.). Нетина, §. 115. Грађ. Зак. вели: „Родитељи, под којима се разумева отац и мати, били они иностни или задружни, дужни су својој деци бити и хранитељи. Они треба да се старају за њихов живот и њихово здравље, да их хране и одевају, да им тело снаже и подижу, васпитавају и душевне способности развијају, у закону Божијем обучавају и науком срце и душу облагороћавају, и у полезном труду приспособљавају, и тако за срећнији живот приправљају, и основ благостању њиховом положе.“ Али, тај пропис не значи то за издаци дечјега издржања имају да се, у задруги, подмирују на дека њиховога оца, већ тим прописом законодавац, у колико се задруга тиче, хоће да каже то да брига за снабдевање деце пада, у главном, на поједине родитеље у задруги, као и брига око њиховога васпитања, поште задружна старешина, по самом свом послу и позиву, нема времена ни могућности да, и у том погледу, буде у задруги прва. Старешинино је да управља целокупним животом задружним, његово је и да води надзор над родитељима да ли и у колико они врше дужности своје из §-а 115. Грађ. Зак., као што се то види из §-а 116. истога Законика који овако гласи: „Оне дужности (— из §-а 115. —), које по главноме на ону леже, ако би родитељи очевидно пренебрегавали на убитак среће дечије, онда има власт задружни старешина, који је за добро владање и поредак кућања под одговором, пристојним начином, који ако не помаже, и самим судским путем настојати, да они дужностима својим задовоље учине.“[1])

Што се, пак, тиче материјалне страме дечјега издржавања, она пада на целу задругу, јер ако би било другчије, ако би, у задруги, сваки отац и с то тачке гледишта своју децу издржавао, онда то не би биле задружни, заједнички, живот већ би то био живот иноплеменика. У овом смислу можемо, у осталом, навести и §. 111. Грађ. Зак., који се овако изражава: „У случају ако би супружници у задруги живели, поглавито правда право кућном и имањем управљати, и о снабдевању старати се, старешини кућном, који је у договору са пуноваственим задругарима дужан о кући и кућевним исполнима бригу водити.....“ На старешину, дакле, лежи, по овом §-у, дужност да се стара „о снабдевању“ супружника задружних, то јест о њиховом издржању, па то, без икакве сумње, преди и за децу тих супружника, што ће рећи, да издржавање њихово жена тако и деца пада на терет задруге.

На терет задруге долазе так и издаци око женидбе мушке деце у задруги, као што је дар коју младожења, управо старешини, даје девојци (§§. 61., 62. Грађ. Зак., Решење од 15. Децембра 1844. год., В. № 1587. и од 10. Децембра 1852. год., 36. VI., стр. 226., код §-а 539. Грађ. Зак., §. 778. Грађ. Зак.), трошак око свадбе, укратко изласи познати под именом женидбене. У народу се никада односно женидбене не прше обрачуни међу задругарима, нити се гледа на то колико је ко синова на задруге оженио. Има само то да се, приликом дебе задруге, даје, на целокупне задружне приходе, на комуна, како се у народу вели (ма да то није српска реч), женидбина и они малолетна која се из задруге њих оженили, али је то по оном принципу једнакости који у задругама влада: када су добили из задруге женидбину они који су се оженили док је задруга још трајала, сматра се за правично да се она даде и оним малолетима који су већ, пред дебу задруге, били за женидбу приспели.

Али, што се начина издржања и величине трошкова око њега тиче, ту нико од задругара и њихове чељади не може тражити друго што ни више него што су добила и добијају остала лица о којима се задруга стара. Тако, н. пр., односно школовања задружне деце, не може један задругар захтевати да се, о задружном трошку, његовој деци да неко изузетно образовање, ако које остала деца у задруги добила нису; ако би пак задругар хтео своју децу школовати даље него што се у задруги обично са задружном децом чини, тај задругар би се имао одселити и, као иноплеми, учинити оно што, односно школовања своје деце, жели. Али, ако је задруга фактички ла школовање извесног детета у задруги утрошила више него на другу децу, она не би могла тражити доцније ни од родитеља тога детета ни од онога пићаку накнаду на рачун тога: задруга је дужна сносити, нидоли смо већ, трошкове око издржања, васпитања и школовања чељади појединих задругара и њено је да одреди како ће се које чељаде васпитати и школовати и колико ће се на њега у том циљу утрошити, и задруга не би ту имала право ни на какву накнаду, онако исто као што сличну накнаду немају ни родитељи у иноплеменој кући, као што се то види из §§-а 127. („Родитељи немају права искати од деце накнаду трошкова, на васпитање њихова учињених, ако би деца доцније имала себи прибавити...“) и 501. („Трошкови на храну, одело, васпитање учињена не треба никако у рачун да уђу...“ Грађ. Зак.. Ово што се да, учини или не учини на основу неке обавезе, но може се натраг тражити. §. 902. Грађ. Зак., који установљава condictio indebiti, претпоставља да онај који ову тужбу подиже није био обавезан на извршену престацију („Ко се превари, у незнању будући ствари или закона, па плати оно што није био дужан платити, онда има право натраг искати, и то да му се врати. И ако је учини оно што није био дужан учинити, има право наградну признању зато искати“). Наравно, ово све ако задруга није изречним уговором за себе накнаду резервисала (§. 494. Грађ. Зак.), уговор који, као што смо већ видели, не би ишао у прилог задружне снаге и узајамности.

Исто тако и у погледу удобне и женидбене спреме плада у задруги једнакост. Тако, н. пр., један задругар не би могао тражити да задруга његовој кћери да мираз, ако то већ не би биле учињене и осталим девојкама из задруге удатим.

Остаје сада још врло важно питање: у оном случају када је средство ивак задругарско искључено средством у задруги (§. 528. Грађ. Зак.), ако и онда пада деца, која није њен умрлога, по наслеђује, и ако је оном најближи сродник, ко је наследник умрлога? Поимене, да ли је наследник његов цела задруга или је то само онај мушки задругар који му је најпреји сродник и који ће наследно по општим правилима о наслеђу, о синима која важе на кућу иноплеми?

Разуме се да питање ово неће, у начелу, имати практичне важности све дотле док је задруга неподељена. По принципу задружнога живота, принцип који смо ми већ овде навели, сваки задругар има све што му је потребно за његове животне намирнице, без обзира на то колики је његов удео у задружној имовини; у том погледу неће бити принуђеновања онај задругар чији би удео у тој имовини био неки.

Живојин М. Перић.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

[1]) В., овим поводом, и §. 356. Крив. Зак., где стоји: „Ко к абог крајње немоћности задругара или ког од кућне чељади, за тужбу старешине задруге или куће, од овога дознавши, дознаје вере према упорнику употребљавање без успеха остају, упорник ће се казнити затвором до шест мес., о ранг куће задруге или старешине кућног“.

О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

в) Умесно је признати овде стање нужде као основ искључења протиправности[1]).

г) Просјачење је *свршено*, чим се је малолетања затражила, не дакле тек онда, кад је она дата.[2]).

а) Без значаја је, на који је начин извршено просјачење, да ли на име писмено или усмено, да ли изричито или каквом конклудентном радњом. Према томе ово би се могло састојати и у попуди на продају предмета од незнатне вредности[3]).

в) Просјачење *није протиправно*, ако се врши с одобрењем окружне полицијске власти, под којом треба разумети и *среску*, пошто је очигледно, да израз „окружна" нема овде свој административно-правни значај. Али ће ово бити и тада протиправно, кад просјак „којеканим измишљавањем и претварањем себе за сужња и болна падаје или на себи ране отвара и ове јавно сеету на углед излаже, да би тиме веће сажаљење побудио" (т. 6 ст. 1).

ь) Законодавац узима, да просе и да се према томе имају казнити циганн, „за које би очевидно било, да по њихама или саборима тумарају *управ* зато, да се прошењем о трошку народа хране" (т. 6 ст. 2).

ж) *Кривац.* — В. 1 б.

з) „Лица под бројем 6. казне, нели се у последњој ал. § 362, по надраженој казни морају онај посао радити, који им полицајна власт одреди, ако га сама за одређено им време не нађу. У противном случају биће опет кажњена по овом §".

7. **Они, који неће да прелазе и селима скитају или по механама и код кавана у беспосличењу и пијанству живот проводе, а своје домаће послове запуштају".**

а) *Радња* се састоји дакле:

1° *У скитању неће да прелази и селима* од стране мушараца.

2° Или у *проводењу живота по механама или код кавана у беспосличењу и пијанству, запуштајући своје домаће послове.*

б) *Кривац.* — В. 1 б.

8. **Родитељи и сви они, који би децу под својим ћудоместом имали, па би допуштали да деца просе или би их и сами на то учили".**

а) *Радња* се састоји дакле:

1° *У допуштању деци од стране родитеља или оних, под чијим су надзором, да просе, т. ј. у пропуштању да их одврате од просјачења*[4]).

(1) Под дететом се разуму у смислу Казненог Законика лица, која нису навршила 12 година[5]). У § 55 к. з. на ове ова малолетници се називају „децом", док се у § 56 к. з. старији малолетници називају „недораслима".

(2) Навршилац не мора дакле бити родитељ, већ свако лице, под чијим је надзором дете.

(3) Допуштање просјачења не би постојало, ако би се родитељ или онај, под чијим је надзором дете, старао озбиљно, да дете одврати од просјачења, али без успеха[6]).

(4) Ако би било више деце, постојало би више кривичних дела.

2° Или у *учењу деце од стране родитеља или оних, под чијим су надзором, да просе, т.ј. у подстрекивању деце на просјачење*[7]).

(1) В. 1° (1), (2), (4).

(2) Овде је дакле без значаја, да ли је дете, под трсканно на просјачење, запета просило.

(3) Ако би родитељ итд. пре пропустио, да дете одврати од просјачења, па га после сам на то навоно, постојала би дна штупа.

б) *Кривац.* — В. 1 б. Према томе у случају пропуштања одвраћања од просјачења извршилац је кривац без обзира на то, да ли је знао да дете просјачи или не.

9. **Ко децу против учитеља подстрекава или на непокорност побуђује, учитеља пред децом обезуважава или деци прилику к развратности подаје, даље ко тућу децу од школе одвраћа, код себе их крије и задржава да у школу иду".**

а) *Радња* се састоји дакле:

1° У *подстрекавању деце против учитеља на непокорност или што друго.*

2° Или у *обезуважавању учитеља пред децом.* Ако се ово обезуважавање појављује као мајана омаловажавања, онда ће постојати *опасност*, те би се имао применити § 213 ств. 357 к. з.

(1) И овде се има под дететом разумети малолетник, који није навршио 12 година (в. 8 и 1°).

(2) Под учитељем се има разумети и приватан учитељ.

(3) Довољно је, да је ова радња извршена пред једним једним дететом.

3° Или у *давању прилике деци к разврату.* Давање прилике може се састојати и у нечињењу, на име у пропуштању одвраћања деце од разврата.

4° Или у *одвраћању деце од школе, приређивањем и задржавањем истих да у школу неће или на то који други начин.*

б) *Кривац.* — В. 1 б.

10. **Ко приватну школу, почем му је ова једанпут затворена, без допуштења надлежне власти опет отвори".**

а) 1° *Радња* се састоји дакле у *отварању приватне школе, која је извршиоцу од власти била затворена.* Без значаја је дакле, какве је врсте приватна школа.

2° Радња је *протиправна*, кад се врши *без одобрења надлежне власти.*

б) *Кривац.* — В. 1 б.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ИЗ СОДОМА И ГОМОРА

(СВРШЕТАК)

После два месеца, једног снежног зимског дана, држан је у дворани окружног суда завршни претрес по кривици Мићуновој. Сем оптуженог, његових бранилаца, прив. тужиље и неколико љубопитљивих судских службеника, који су оставили свој посао, па с болесним љубопитством, стали крај отшкринутих врата суседне одаје, да чују сензациони процес, више од публике није било никога. То је, у осталом, обична појава у паланкама, где има интересовања још само за добро вино, „лесковачке ћевапчиће" и „полу-свет".

Отпоче извиђање.

Оптужени је најпре одрицао извршење дела, али, доведен у забуну председниковим унакрсним питањима, он, мало по мало, поче признавати, док напокон, сатеран у тесњац гвозденом судском логиком, не признаде све.

— Јесам, рече, али не бих то никад урадио, да, случајно, нисам био трештен пијан, и *да смо у кући*, којим случајем, *имали више губера, а не само један.*

— Какве то има везе с губерима? Бог с тобом! — прекиде га председник иронички.

— Ето тако; имамо у кући само један губер и *сви троје спавали смо под истим губером.*

— Та није могуће! — чуди се председник, коме се ово, као некадашњем размаженом детету из београдске имућне породице, чини неверица.

— То је у селима врло честа појава, господине председниче — утече се бранилац оптуженога. — Често и по пет—шест њих покривају се једним истим покривачем. *Сиротиња је увек заметак свима грехима.*

---

[1]) Уп. Olshausen § 361 № 4 а, Frank § 361 IV, Binding 2 918.

[2]) Уп. Frank § 361 IV, Olshausen § 361 № 4, в.

[3]) Уп. Olshausen § 361 № 4 в.

[4]) Према § 361 т. 4 поменног н. з. то не морају бити деца, већ у опште умучана, која се налазе под каквим и надзором напрнмерком.

[5]) Уп. Frank § 361 IV 4, Binding 2 920. Ипак. в. Hippel II., према коме је неродинко лудило разлог. Но тада би било произвољности.

[6]) Binding 2 921.

[7]) Према § 361 т. 4 поменног н. з. подстрекавани дете не мора бити под надзором подстрекавања.

— Добро! — прекиде председник, па се окрете оптуженоме:

— Па ти си ваљда обично спавао до своје жене?

— Не, господине председниче! Поштo сам се са женом сваки час свађао, па Богме, и тукао, то је наша кћи спавала између нас.

После овако јасног признања оптуженог, извиђање је завршено, и суд је убрзо био готов с пресудом.

Кад је пресуда изречена, у дворани се деси нешто неочекивано. Жена оптуженог Мићуна, која га је суду тужила само зато што се није имала *коме другоме* пожалити и обратити за заштиту, и која је до последњег часа веровала да казна неће изнети више од неколико месеци затвора, тек колико да се несрећник поправи, кад зачу реч *робија*, простре се на колена и завапи гласно:

— Ааај до Бога! Ето какви су закони! Казна изречена над њим, а, у ствари, нас погађа! Куд ћемо сад нас две сиротиње! Ми смо пропале. Молим вас, опомените ту пресуду, тако вам Бога! Осудите га што блаже, не би ли се несрећник опет поправио! Какав је, да је, муж ми је.. Ја му праштам! Аман, суде!..

Једва умирише сироту жену али је, иначе, не убедише, да то више није само ствар њена, него и ствар јавног морала и јавног поретка.

После месец дана пресуда поста извршном.

Мићуна спроведоше у пиштки казнени завод.

Кћи му Бојана, у пркос своје догађајној злој судбини, удаде се у девето село, за сиромашног али вредног момка, и, тако, за навек, оде из места своје патње и своје срамоте.

Несрећна Јеленка оста сама у својој пустој кући. Једног дана паћење је обешену у њеном ајату. Није хтела више остати на овом свету, у коме за њу није више било ни једног зрачка светлости.

Захваљујући нашем систему издржавања казне, Мићун се после две године, врати с робије у село. Пред њега не изађе нико. Кућа му је била давно и давно пуста. По дворишту израстао коров у висину човечјег раста, а густа винова рапирала се по кућним прозорима и зидовима. Увече је, са старог осушеног ораха пред кућом, хукала јеина.

Мићун се није дуго премишљао. Једино што је још имао, то је била та пуста кућа. Он продаде кућу и оде у... крчму...

* * *

Ако сте, кадгод, идући равним царским друмом из окружне вароши Н. ка варошици J., скретали, уз пут, с колима пред механу села Р. ради одмора, могли сте тада, поред старог, гојавног кафеџије цинцарина, и поред неколико обичних сељачких типова, приметити и једну необичну људску прилику. Омален, дежмекаст, крупних закрвављених, нескладачених очију, ниског чела, и јако непуњених јагодица, седи, у наопаким блатњавом и полу-поцепаном сељачком оделу, средовечан човек, и гледа у вас непријатним, поготову нарт'љивим шпијаничким погледом.

Пред њиме је, на столу, пуно испражњених боца и полиња. Ма кад ту дошли, он је увек ту.

Да ли зато што је омрзнуо на цео свет, или што је цео свет омрзнуо на њега, он редовно седи сам.

Ако упитате кога, ко је то, казаће вам: „то није човек, јер га је похота избацила из редова људског друштва; није ни животиња, јер и међине животиња има породичних обзира и осећања; то је *чудовиште!* Он је силовао своју рођену кћер!"

Ви кете тад устати нао опарени од стола, погледаћете у пијаница забезекнутим погледом, каквим се не гледају ни најокорелији разбојници, ни животиње; исплатићете крчмару нервозно свој рачун, па сести у кола и наредити срдито кочијашу:

„Терај из овог Содома и Гомора!"...

В—в.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

С. Драгачевац полицијски званичник, упутно је актом од 26. марта ове године питања овакве садржине:

1. За које време застаревају кривице, које се казне по закону о радњама, а за које време донете пресуде;

2. У коме се року и којој власти најављује жалба на пресуду по кривици из закона о радњама, кад је за расправу те кривице надлежна полицијска власт; и,

3. Треба ли одлуке о прекидању истрага по тужбама за бесправан рад саопштавати надлежним сеоским или не?

Одговори:

1. Закон о радњама у своме деветом одељку прописао је казне за извесне поступке, који су противни закону о радњама, али није предвидео, за које ће време застарети кривице по томе закону и изречене пресуде. Аналого општим прописима о застарелости, узима се, да и кривице и пресуде по закону о радњама застаревају, а да застарелост наступа сходно § 396 кривичног закона у року од три месеца а од дана учињеног дела или последњег иследничког акта, односно од дана извршености пресуде.

2. Казне из закона о радњама по члану 153. тачка 4. (за оне, који би без надлежног одобрења вршили распродају), 5. (за пекаре и месаре, који пре времена престану радити), и 7. (за оне, који би продавали фалсификоване, покварене или заражене продукте, или би у својој радњи такве продукте употребљавали, или би продукте под лажним именом продавали), по члану 154. тачка 1. (за оне, који би бесправно отворили какву радњу или би у својој радњи израђивали или продавали предмете који не долазе у обим њиховог занимања), и 3. (за оне, који не би своју фирму изменили по наређењу коморе), по члану 155. тачка 3. (за оне који са ученицима и помоћницима не закључе писмен уговор или га не закључе онако како је прописано), и по члану 157. тачка 1. (за послодавце, који не пријаве надлежнима закључење и раскид уговора о раду), 2. (за послодавце, који не известе управу осигурања о пријему радника и њиховом иступању), и 3. (за послодавце, који не пошаљу управи осигурања на време уловге, које су по закону обавезни слати — ширичу полицијске власти. Према четвртом ставу члана 159. закона о радњама протиру пресуда полицијске власти могу се заинтересована лица жалити првостепеном суду.

— Рок за изјављивање ових жалби није предвиђен у закону о радњама. У Министарству Народне Привреде сматрају, да се жалбе противу пресуда, донетих на основу закона о радњама, могу изјављивати у року од петнаест дана. Наше је мишљење, да жалба противу пресуде полицијске власти по кривици из закона о радњама треба да буде изјављена у року од три дана сходно наређењу из §§ 15. и 16. Полицијске Уредбе, и да треба да буде предана оној полицијској власти, која је пресуду изрекла, па ће је та власт са односним актима послати првостепеном суду на разматрење и решење.

3. Пошто је према тачки 3. члана 102. закона о радњама задатак еснафа да мотри, да ко бесправно не упражњава радње његових чланова, и да противу тога предузима потребне мере, и пошто се по тачки 1. члана 154. истог закона од стране полицијске власти кажњава од сто до двеста динара онај, који бесправно ради, (у ком се случају радња затвара и забрањује продаја дотичних артикала), — то сматрамо, да полицијска власт има дужност, да сваку пресуду или решење по предмету бесправног рада достави на знање еснафу, кад год је еснаф код полицијске власти прошеним путем предузимао кораке, да се бесправна радња забрани и да се одговорни кажни.

* * *

Заступник деловође у општини калућеричкој актом од 7. јуна ове године упутио је питање овакве садржине:

Расписом Министра Војног забрањена је продаја и куповина све способне стоке, која је као резервна комора пописана у 1911. години, као и оне, која је после пописа била доросла или набављена а способна је за војне потребе у садашње ратно доба. Суд једне општине тумачи овај распис тако, да апсолутно ником не сме да нада пасош о својини стоке, јер, вели, тиме одобрава продају у њему означене стоке, а то је забрањено. — Пита се: да ли општински суд мора да издаје сточне пасоше, и да ли би издавање сточних пасоша било противно поменутом распису Министровом?

Одговор:

Према тачки 4. одељка 3. члана 72. закона о устројству војске, кад се нареди мобилизација или скуп и вежбање које јединице војске, нико не сме своју стоку отуђити, што вреди и за време мобилисаног стања и вежбе. — Према томе распис, наређење Министра Војног којим се забрањује продаја и куповина све способне и пописане за војску стоке, као и накнадно успособљене, засновао је на закону и има се по њему поступати. — Пошто је Министар Војни својим расписом протумачио, да се забрана отуђења стоке не односи на неспособну и неупотребљиву за војску стоку, то општински суд греши, кад неће да изда сточна уверења или сточне пасоше о таквој неспособној стоци, о којој војна администрација не води рачуна.

Могло би се сматрати, да је правилно, да општинска власт може издавати пасоше сточне као доказ о својини стоке али да не може вршити преносе сточних пасоша од једног лица на друго. Али кад се узме, да се својина стоке може доказивати свима доказним средствима а не само сточним уверењима или сточним пасошима, и кад се узме, да је законом о издавању уверења при продаји стоке од 23. октобра 1871. године прописано, да ће месни кмет издавати уверења о својини стоке *ономе, који би хтео да прода* своје коње или говеду, онда, с погледом на поменути пропис из члана 72. закона о устројству војске и с погледом на означени распис Министра Војног, по коме сада не може бити речи о отуђавању способне стоке, излази као тачније, да општинске власти не треба сада да издају уверења о својини стоке односно сточне пасоше за способну стоку, јер би се тиме повлађивало отуђивање стоке, пошто се преноси сточних пасоша не морају оверавати код власти. — Даље, пошто су сточни пасоши изједначени са уверењем о својини стоке, и пошто сточне пасоше односно сточна уверења издаје власт по закону о издавању уверења при продаји стоке *ради отуђења* стоке и спречавања вршења превара при продаји и куповини, сматрамо, да општинска власт целисходно поступа кад сада неће да издаје пасоше о способној стоци, која се за време мобилног стања и рата не сме отуђивати, јер онај који је отуђи бива кажњен по закону од сто до три стотине динара.

* * *

Писар општине свилајначке актом од 20. маја ове године упутио је питање овакве садржине:

Један војни обвезник пуштен је својој кући на дуже осуство, и у том времену учини иступу кривицу из § 329. тачке 7. кривичног закона, те га општински суд за то казни са три дана затвора или са петнаест динара новчане казне. Пита се: да ли општински суд може ову своју пресуду као извршну извршити над кажњеним и ако је он и сада војни обвезник?

Одговор:

Одговор на ово питање даћемо с погледом на садање прилике. — Ако кажњени хоће да плати новчану казну према извршној пресуди општинског суда, онда му ту казну треба наплатити; а ако нема новаца онда га треба упутити са пресудом војној власти, да код ове казну затвора издржи, или надејствовати од војне власти одлуку, да општинска власт сама своју пресуду изврши. Овако треба поступити с тога, што дотични војни обвезник мора да буде за време рата свагда на расположење својој команди, и што се започето издржавање казне у општинском затвору не би могло прекидати на случај, да тај обвезник буде потребан за војну службу и да буде изненадно позват у команду.

* * *

Писар општине рипањске актом од 22. маја ове године упутио је питање овакве садржине:

Суд општински наплаћује 2 динара и 20 пара на име таксе при издавању уверења грађанима о њиховим правним односима или фактима. Пита се: може ли суд да наплаћује оволику таксу, кад то није законом предвиђено?

Одговор:

По бр. 1. таксене тарифе закона о таксама код државних власти наплаћују се у корист државне касе таксе од пола динара, односно једног динара, на све писмене или протоколарне представке, или молбе у опште, по којима власт не мора да издаје нарочито писмено решење осем на оне представке или молбе, које су оптерећене нарочитом так-

сом). Али према напомени уз овај законски пропис, за представке, којима се од власти тражи потврда или у опште издавање каквог службеног акта, који подлежи особеној такси (уверење, сведоџба, решење и т. д.), плаћа се особено такса прописана поменутим тарифним бројем.

На како по бр. 333. таксене тарифе закона о таксама за све писмене и протоколарне представке и молбе, по којима општински суд не издаје нарочито писмено решење, наплаћује исти суд таксу од двадесет пара у корист општинске касе, и како по бр. 336. таксене тарифе закона о таксама општински суд има да наплаћује два динара таксе у корист своје касе за уверења издана приватним лицима о њиховим личним особинама, односимо, способностима, раду или фактима и приликама, које се њих тицати могу, — то сматрамо да општински суд правилно поступа кад при издавању уверења наплаћује таксу од 2 динара и 20 пара, јер свака молба и акт приватно-правне природе треба да буде оптерећен таксом независно од таксе за уверење; оправдано је наплаћивати таксу за молбу и таксу за уверење и с тога, што се те одељите таксе наплаћују и код државних власти и што поједине законске прописе треба разумно тумачити, доводећи их у везу са другим законским наређењима.

* * *

Писар општине свилајначке С. Богдановић упутио је актом од 20 маја ове године питање овакве садржине:

Чланом 1. закона о продужењу рокова плаћања, пред продужења рокова плаћања по свима обавезама из трговачког закона и т. д. продужен је рок и свима роковима, који су у вези са губитком права. Чланом пак 11. правилника за извршење овога закона објашњава се, да се рокови, који су у вези с губитком каквог права, односе не само на рокове из грађанског судског поступка, већ и на рокове из других закона, који предвиђају рокове за испуњење каквих дужности и наређују губитак каквог права услед неиспуњења те дужности о року. — Пита се: да ли овај закон обухвата и иступне кривице, учињене и нерасправљене пре 17 септембра 1912. године из треће части кривичног закона, и, ако обухвата, онда на који се начин има продужавати рок по истеку сваких три месеца?

Одговор.

По закону о продужењу рокова плаћања по обавезама из грађанског, трговачког и меничног закона, сви рокови, који су у вези са губитком права, продужени су. Али како се овај закон односи једино на навесне правне радње приватно-правне природе — што се изводи из самог текста законског и из текста правилника за извршење тога закона — то се мора навести, да рокови за извиђање и суђење иступних кривица и за извршење иступних пресуда (односно рокови за застарелост иступних кривица и казни) нису одложени. — Што се тиче начина на који се рокови продужују код оних обавеза и права, код којих рокови не теку по закону о мораторијуму, одговарамо, да се ти рокови продужују самим законом и да за продужење није потребна никаква нарочита одлука нити каква нарочита формалност.

* * *

Деловођа општине осладићске актом од 31. маја ове године упутио је питање овакве садржине:

Пресудом општинског суда кажњено је једно лице са три дана затвора за дело из § 338. тачке 5. кривичног закона. Када је кажњене ова пресуда саопштена, поднео је суду молбу тражећи, да му се казна замени новчано и суд, пошто је сматрао да се пресуда могла по закону одмах извршити, примио је замену и новчану казну наплатио и у општинску касу унео. На ово лице опет је изјавило првостепеном суду жалбу на пресуду општинског суда, и суд првостепени је нашао, да кривично дело не постоји, те је кажњеног сваке одговорности ослободио својом одлуком. — Пита се: пита ће сад општински суд да ради, и да ли ће новац, положен у име казне, вратити дотичном лицу или не?

Одговор:

По тачки 5. § 338. кривичног закона кажњава се онај, који ма какав пут ма чим претрпа или пречи или садомљеним колима, дрвећем или каквим му драго другим стварима закрчи. Максимална казна за ово иступно дело предвиђена је три дана затвора.

Пресуде по иступним делима, донесене по овим одредбама кривичног закона, по којима казна по закону не може бити већа од три дана затвора, одмах су извршне према §§ 15 и 16. полицијске уредбе.

Према томе првостепени суд се није могао упуштати у расматрање пресуде по делу из § 338. кривичног закона, јер је за то био ненадлежан.

С погледом на то, што је пресуда општинског суда у време извршења, у време наплате замењене казне затвора новцем, била извршна, и што је првостепени суд био ненадлежан за ништење извршне пресуде општинског суда, — налазимо, да општински суд не треба да наплаћену казну врати дотичном лицу пре него што се извршним решењем надлежне власти не расправи важност одлуке првостепеног суда и сходна важност пресуде општинског суда о изрицању казне.

Осуде за иступне кривице по тужби приватних, извршују се над постану извршне, а осуде по званичној дужности према скитницама, крадљивцима и слугама, као и оне осуде за дела по којима је казна највећа до пет дана затвора или педесет динара, и за дела из §§ 326., 327., 328., 332., 339., 341., 342., 344., тач. 3. § 357., тач. 1. § 359., 363., 369., 372., 375., 382., 391. а., 391. в. и 395. могу се извршивати над осуђенима одмах, а њима пак остаје право на жалбу првостепеном суду; но у сваки овим случајевима извршена пресуда, изузев осуда према скитницама, крадљивцима и слугама, власт мора примити понуђену замену затвора новцем. — Према томе, кад би општински суд окривљено лице кажњено затвором за дело, које се, узимајући, не казни више од пет дана затвора по кривичном закону, општински суд би могао да пресуду изврши одмах затвором, или новцем ако осуђени тражи замену казне затвора новцем; а осуђени би могао, и поред извршења казне, да се жали првостепеном суду на пресуду; у овом случају ако првостепени суд поништи пресуду општинског суда, наиме ако дело не постоји, и окривљеног ослободи кривичне одговорности, општински

суд је дужан да у смислу обвезне одлуке надлежног првостепеног суда по тражењу заинтересованог лица врати овоме новац, ако је новац као казна био наплаћен, пошто о повраћају наплаћене новчане казне донесе одлуку.

К.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА, КАСАЦИОНОГ СУДА, И ВИШИХ ВЛАСТИ

Неједнака примена законских прописа о начину испитивања иступних кривица код полицијских власти.

Пошто по §§ 15. и 16. полицијске уредбе све пресуде, које полицијске и општинске власти доносе по иступним кривичним делима из треће части кривичног закона подлеже расматрању првостепеног суда, кад против тих пресуда постоји жалба заинтересованог лица, то је нишки првостепени суд пре кратког времена донео у своме колегијуму једну начелну одлуку, по којој нишки првостепени суд тражи, да све испите сведока и окривљених лица по иступним делима оверавају и то: код начелства окружни начелник, секретар, један писар и деловођа или начелник окружни са два писара и деловођом, а код среске власти начелник срески, један писар, два кмета и деловођа-писар. Држећи се те своје одлуке нишки првостепени суд поништи пресуде окружног начелства и пресуде начелника среског донете по иступним делима кад сваки акт извођаја нису потписала сва напред побројана лица. — Ову своју одлуку нишки првостепени суд мотивише §-ом 13. полицијске уредбе, по коме „окружни начелник свако полицијско дело, које у круг његове власти спада, има *истражити и решити* с двојицом од чланова свог начелништва“ и §-ом 10. полицијске уредбе, по коме „срески начелник свако полицијско преступљење *истражује* и *решава* са два месна кмета или општинара и среским писаром као деловођом“.

Начелство округа нишког сматрало је, да је испитивање иступних кривица на начин, како то тражи у последње време нишки првостепени суд, и непрактично и несаобразно закону са ових разлога:

— Непрактично с тога, што се тиме много отежава испитивање кривица а по некад полициска власт доводи и у немогућност да према иступнику примени казну, јер има момената када и у мирно доба, а у нередовним приликама тим пре, начелства не располажу са више од једног писара и секретаром или са два писара без секретара а срезови не са више од једног писара, те би онда било апсолутно немогуће не само донети пресуду него ни испите окривљеног и сведока оверити, ма да се по § 19. полицијске уредбе иступне кривице имају што брже извиђати и кажњавати.

Несаобразно закону с тога, што треба имати у виду § 19. полицијске уредбе, став последњи, који гласи: „Испит оптуженог и сведока врши се по § 28. кривичног судског поступка пред истражним сведоцима.“ (Измене и допуне од 17. јануара 1904. године). Из овог законског прописа види се, да је жеља законодавчева била неоспорно та, да се окривљеном лицу код полицијске власти за време испитивања његове кривице пружи што више гаранција, да ће оно што се искаже, бити тачно у протоколу записано. Ту гаранцију законодавац је нашао у присутним сведоцима (два поштена грађанина), који имају присуствовати како испиту окривљеног лица тако и испиту сведока. Те испите треба да оверава истражни са једним писаром сходно § 23 кривичног судског поступка. Полициска уредба је од 18. маја 1850. године. Том уредбом није било предвиђено, да се испити окривљених лица и сведока врше у присуству два сведока, присутних грађана. У место тога законодавац је тражио, да се испити окривљених и сведока врше и оверавају од начелника и два чиновника односно два кмета. У томе је законодавац по тој уредби налазио гаранцију за оптужење. Закон пак о кривичном судском поступку је доцнији, од 10. априла 1865. године, и његовим одредбама (§ 28.) заведени су присутни сведоци при испитивању. Према томе, кад је у § 19. полицијске уредбе нарично наређено, допуном од 17. јануара 1904. године, да за испите окривљених и сведока по иступним делима важи § 28. кривичног судског поступка, јасно је, да је самим тим и одредба § 13. и 10. полицијске уредбе остала неважећа и без предметна у погледу испитивања иступних дела и да следствено и код иступних кривица испите окривљених и сведока имају оверавати само истражник, начелник, са деловођом а не и двојица чиновника са кметовима. Законске прописе треба „разумно“ тумачити, и, кад је полициска уредба испитивање иступних дела довела у везу са § 28. кривичног судског поступка, не може се претпоставити да је законодавац сматрао: да код злочина и преступа, као тежих кривичних дела, испите окривљених и сведока могу оверавати само двојица (истражник са деловођом), а да је то недовољно код омањих, иступних, кривичних дела. —

А.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Јања Данга, пекар из Ниша, чију слику износимо, извршио је крађу, државног бранша, па је по извршењу дела побегао.

Стар је 42 год. висока раста, очију црних косе и бркова црних.

Акт начелства округа нишког Бр. 4342.

Димитрије Тадић, земљак из В. Лаола, одговара за дело покушаја убиства.

Стар је 48 год., у опште црномањаст, добро развијен, бркова црних — повећих, од особених знакова има а) на челу и носу ожиљак од убоја. У оделу сељачком.

Депеша начелника среза млавског Бр. 7757.

Драгољуб Плешинац, осуђеник пожаревачког казненог завода, побегао је са рада из Љубичева.

Драгољуб је стар 21 годину, стаса средњег, чело мало, косе и обрва црних, очи кестењаве браду и бркова нема.

Депеша Управе пожаревачког казненог завода. Бр. 1321.

Витомир Јанковић, из Браточина, побегао је из притвора.

Витомир је стар 21 годину, раста средњег, очију црних, косе црне, лица широка, кратких црних бркова, од одела има на себи: плав гуњ, црне панталоне, на глави шајкачу.

Депеша начелника среза подгорског Бр. 3665.

ОБЈАВА

Јован П. Ј. Урсу из села Савинца (у срезу бољевачком овога округа) још у месецу октобру прошле године побегао је из своје команде са бојног поља са државном брзометном пушком и муницијом за исту па тако наоружан крије се по шумама у срезу бољевачком и околини.

Решењем начелства ово окружног од данашњег Бр. 4017 а на основу извештаја начелника среза бољевачког утврђено је: да се је Јован одметнуо од власти и почео самовласно за себе да живи у намери да казнима дела чини у коме његовом поступку постоји дело хајдуковања — § 243 казн. закона.

Услед овога, а на основу чл. 9 закона о јавној безбедности, начелство ово позива Јована П. Ј. Урсу, из Савинца, да се у року од (20) двадесет дана — рачунећи од дана када објава изађе отштампана у Српским новинама — пријави најближој полицијској власти, која ће га спровести начелнику среза бољевачког, или најближем првостепеном суду; а ако се у остављеном року не пријави ма којој полицијској власти или првостепеном суду, начелство ће га на основу чл. 10. закона о јавној безбедности огласити за хајдука.

Лични је опис Јованов: стар 28 година, косе црне, очију црних, бркова плавих ретких, има малу плаву брадицу. Од одела има на себи беле чакшире, црн копоран, а на глави плаву шајкачу.

Од начелства округа тимочког 15. јуна 1913 године Бр. 4017. у Зајечару.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Николај Петриш и **Коста Павлеско** професионални коцкари из Румуније ухваћени су у Београду у моменту када су једном овд. трговцу украли из џепа 300 динара и разних акција у вредности 3000 динара. Истрагом је утврђено да

су раније путовали у Берлин, Беч, Пешту и Цариград и да су тамо вршили сличне крађе.

Да бих приказали и властима и појединцима и на тај начин омогућили лакшу прави и чување других, ми им у том циљу и слике износимо.

ТРАЖИ СЕ

Милутин син *Животе Ј. Дејановића*, из Јаковца, отумарао је од своје куће незнано где.

Милутин је стар 11 година, омаленог раста, у лицу црн, на глави има белегу.

Акт начелника среза тимочког Бр. 3230.

МАНГУП СТОКА

У атару села Калиница ухваћен је један мангуп во. Матор 10—12

година, длаке црне, са знаком „Х.“

Акт начелника среза пољаничког Бр. 4692.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије Уредник А. Ј. Кузмановић.

БРОЈ 23. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 30. ЈУНА 1913. ГОДИНА IX

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИХ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу априлу 1913. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава, Управе вароши Београда, градских и среских судова, у току месеца априла 1913 г. извршено је у Србији:

1.	**Убистава**	25
2.	**Детоубистава**	6
3.	**Нехотич. убистава**	5
4.	**Покушаја убистава**	23
5.	**Разбојништава**	7
6.	**Силовања**	4
7.	**Тешких телесних повреда**	7
8.	**Паљевина**	39
9.	**Опасних крађа**	125
10.	**Злонамер. поништања туђих ствари**	18[1].

Од изложених дела пронађено је:

Убистава	22 или	88·8%
Детоубистава	5 „	83·3%
Нехотич. убистава	5 „	100·0%
Покушаја убистава	23 „	100·0%
Разбојништава	7 „	100·0%
Силовања	4 „	100·0%
Тешких телесн. повреда	7 „	100·0%
Паљевина	3 или	7·6%
Опасних крађа	38 „	30·6%
Злонамерних поништаја туђих ствари	9 „	50·0%

Највећи број **убистава** извршен је *ватреним оружјем* (**19**), *оштрим оруђем* (**3**), *тупим* (**2**), и *тровањем* (**1**).

Посматрана према местима у којима су извршена изложена убиства јављају се: у срезу грочанском **3** (1 непронађено), у срезу нишавском **2**, у срезу хомољском **2** (1 непронађено), у срезу љубићском **2** и по **1** у срезовима: масуричком, кључком, трстеничком, деспотоваčком, параћинском, моравском округа нишког, азбуковачком, мачванском, звишком, млавском, пожаревачком, подунавском, прокупачком, пожешком, рачанском (непронађено) и вароши Београду.

Детоубистава су извршена: у срезу азбуковачком **2**, и по **1** у срезовима: жупском (непронађено), деспотоваčком, бањском и јадранском.

Нехотична убиства извршена су по **1** у срезовима: власотиначком, неготинском, посаво-тамнавском, љубићском и орашком.

Покушаји убистава извршени су: у вароши Београду **3**, у вароши Крагујевцу **2**, у срезу хомољском **2**, у срезу рачанском **2** и по **1** у срезовима: јабланичком, лесковачком, грочанском, беличком, сврљишком, лужничком, мачванском, звишком, пожаревачком, љубићском, подунавском, прокупачком, добричком и у вароши Шапцу.

Сва ова дела извршена су већином у међусобној свађи и освети.

Разбојништва су извршена по **1** у срезовима: тамнавском, грочанском, поречком, ресавском, азбуковачком, звишком и пожаревачком.

Силовања су извршена по **1** у срезовима: грочанском, масуричком, грочанском и јасеничком округа смедеревског.

Тешке телесне повреде извршене су по **1** у срезовима: посавском округа београдског, крагујевачком, хомољском, таковском, качерском, подунавском и јасеничком округа смедеревског.

Паљевине су извршене: у срезу деспотоваčком **7** (1 пронађена), у срезу неготинском **3** (1 пронађена), у срезу заглавском **3**, у срезу тамнавском **2**, у срезу браничевачком **2**, у срезу алексиначком **2**, у срезу сврљишком **2**, у срезу пожаревачком **2**, у срезу таковском **2** (1 пронађена), у срезу подунавском **2** и по **1** у срезовима: крагујевачком, трстеничком, ражањском, копаоничком, нишавском, рађевском, млавском, моравском округа пожаревачког, љубићском, зајечарском, бољевачком и добричком.

Вредност свих паљевина износи око **4.700** динара.

Опасне крађе извршене су: у вароши Београду **18** (5 пронађених), у срезу азбуковачком **5**, у срезу беличком **5** (све пронађене), у срезу тамнавском **4** (2 пронађене), у срезу лесковачком **4** (1 пронађена), у срезу нишком **4**, у срезу посавском округа београдског **3**, у срезу ко-

[1]) У месецу априлу 1912. године дела су овако била:

1. Убистава	30
2. Детоубистава	5
3. Нехотич. убистава	8
4. Покушаја убистава	37
5. Разбојништава	10
6. Силовања	3
7. Тешких телесн. повреда	13
8. Паљевина	47
9. Опасних крађа	121
10. Злонамерних поништ. туђих ствари	27

лубаром округа београдског **3** (1 пронађена), у срезу колубарском округа ваљевског **3**, у срезу лепеничком **3** (1 пронађена) у срезу деспотовачком **3**, у варошн Нишу **3**, у срезу лужничком **3**, у срезу моравском округа пожаревачког **3** (све пронађене), у срезу бољевачком **3** (1 пронађена), у срезу зајечарском **3** (1 пронађена), у срезу подгорском **2**, у срезу ресавском **2** (обе пронађене), у срезу левачком **2**, у срезу параћинском **2** (1 пронађена), у срезу пиротском **2** (1 пронађена), у срезу посавотамнавском **2** (1 пронађена), у срезу мачванском **2**, у срезу млавском **2** (обе пронађене), у срезу тимочком **2** (обе пронађене), у срезу љубићском **2** (1 пронађена), у срезу орашком **2** (обе пронађене), у срезу јасеничком округа смедеревског **2** (1 пронађена), у срезу златиборском **2**, у срезу студеничком **2** и по **1** у срезовима: посавском округа ваљевског (пронађена), ваљевском, поланичком, јабланичком, крагујевачком (пронађена), јасеничком округа крагујевачког (пронађена), неготинском, брзопаланачком, пореч-ком, ражањском (пронађена), жупском (пронађена), темнићском (пронађена), сврљишком, алексиначком, белопаланачком, рађевском, јадранском, голубачком (пронађена), пожаревачком, подунавском, црногорском и у варошима: Врању, Крагујевцу, Куприји (пронађена) и Зајечару (пронађена).

Вредност свих ових крађа износи око **9.800** динара.

Злонамерних поништаја туђих ствари било је: у срезу тамнавском **3** (сви пронађени), у срезу колубарском округа ваљевског **2** (1 пронађен), у срезу неготинском **2**, у срезу пиротском **2** (1 пронађен), у срезу посаво-тамнавском **2** (оба пронађена), у срезу зајечарском **2**, и по **1** у срезовима: посавском округа београдског, лесковачком (пронађен), деспотовачком, бољевачком и добричком (пронађен).

Вредност свих уништених ствари износи око **2.300** динара.

Поред изложених дела у току месеца априла ове године извршено је у Србији и **27 самоубистава** и то: у срезу јабланичком **2**, у срезу пиротском **2**, у срезу моравском округа пожаревачког **2**, у срезу моравичком **2**, и по **1** у срезовима: косамајском, лесковачком, крагујевачком, пореч-ком, жупском, копаоничком, беличком, пиротском, лужничком, азбуковачком, таковском, бољевачком, прокупачком, пожешком, златиборском и у варошима: Ваљеву, Пожаревцу, Ужицу и Београду.

Највећи број самоубистава извршен је: *вешањем* **16**, *ватреним оружјем* **9**, *и тровањем* **2**.

Узроци њиховом извршењу леже: у *болести* за **9** случајева, у *душевном растројству* за **5**, у *очајању* за **2**, у *частољубљу* за **2**, у *љубави* за **1**, у *старости* за **1**, и за **7** случајева узроци су *непознати*.

Покушаји самоубистава извршени су у варошн Београду **6** (5 тровање, 1 оштро оруђе; болест, 2 љубав, частољубље, љубомора и старост) и по **1** у срезовима: трстеничком (вешање, рђав домаћи живот) и бољевачком (вешање, старост).

Општи преглед до сад изложених дела овакав је:

Текући број	ОКРУЗИ	Убиства	Детоубиства	Нехотична убиства	Покушаји убиства	Разбојништва	Силовања	Тешке телесне повреде	Паљевине	Опасно зарање	Злонамерни поништаји туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	—	—	—	—	—	1	1	—	6	1	1	—
2	„ ваљевски	—	—	—	—	1	—	—	2	11	5	1	—
3	„ крајински	4	—	1	2	—	1	—	—	7	1	3	—
4	„ крагујевачки	—	—	—	3	1	1	1	1	6	—	1	—
5	„ крушевачки	1	—	1	—	1	—	—	5	3	2	1	—
6	„ моравски	1	1	—	—	—	—	—	3	2	—	2	1
7	„ нишки	2	1	—	1	1	—	—	7	16	1	1	—
8	„ пиротски	1	1	—	1	—	—	—	4	8	2	2	—
9	„ подрински	2	—	—	1	—	—	—	1	6	—	2	—
10	„ пожаревачки	2	5	1	2	1	—	—	1	15	2	1	—
11	„ руднички	5	—	—	4	2	—	1	4	7	—	3	—
12	„ рударски	2	—	1	1	—	—	3	5	4	—	1	—
13	„ смедеревски	1	—	1	1	—	1	2	2	5	—	—	—
14	„ тимочки	—	—	—	—	—	—	—	5	7	2	1	1
15	„ топлички	1	—	—	2	—	—	—	1	—	1	1	—
16	„ ужички	2	—	—	2	—	—	—	—	3	—	3	—
17	„ чачански	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—
18	Управа града Београда	1	—	—	3	—	—	—	—	18	—	1	6
	Свега:	25	6	5	23	7	4	7	39	125	18	27	8

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 25. јуна 1913. године АБр. 848, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО
по
ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

Ако, горње питање искрсава када наступи деоба задруге. При деоби мора се тачно знати колики је део у задружном имању појединих задругара да би се знало колико ће се за кога од тога имања одвојити.

Грађански Законик није у том погледу јасан. §. 528. Грађ. Зак. вели, као што нам је познато, да при наслеђивању, код задруге, сродство у задруги има првенство над сродством изван задруге. Ту се говори само о томе, као што видимо, које је од два сродства у сукобу јаче, да ли оно у задрузи или оно изван задруге, али се ту не вели да ће умрлога задругара наследити задруга а не онај задругар који му је најближи сродник.

С друге стране решење од 7. Фебруара 1847. год. којим је објављен §. 529. Грађ. Зак. могло би бити наведено у прилог мишљења да је, у случају §§-а 528. и 529. Грађ. Зак., нала се не примењују општи прописи о наслеђу, задруга наследник а не онај задругар који је до свега најпречи сродник. Истина, то решење, у коме се говори о жеђерима умрлога у задрузи, који које су биле из наслеђа искључене, укинуто је једним доцнијим решењем, оним од 28. Новембра 1859. год., које је, као што нам је

то познато, признало њерима умрлих задругара право на наслеђе заоставштине њихове. Али, иначе, у расправљању овде истакнуте тешкоће, решење од 1847. год. може за се узети као аргумент. Реч је да се, код питања којим се сада бавимо, сама воља, намера, законодавцева, а у том погледу и они закони који су укинути могу да имају важности. Подсећамо да смо се ми, у овом смислу, послужили истим решењем и онда када смо говорили о задржавању задружних девојака. Интересантан случај где један укинут закон још нажи, важи само са гледишта интерпретације неукинутих закона.

Међутим, шта читамо у том решењу од 1847. год.? Читамо, између осталога, и ово: „Законодавна је власт при издавању законика то хтела, да у задружном стању њен умрлога, и ако мушко дете нема, не наследује његов део задружног имања, *но тај део да остаје задрузи, као најстаречем наследнику....*“[1]) Дакле ово решење изречно каже да ће овде задруга бити наследница, а да умрлога, чија је њен покојучена, неће наследити онај задругар који би *de cuius*-у био најближи сродник, као н. пр. отац, брат, и. т. д.

Питање наше није се, изгледа, могло поставити у раније историји задруге, специално у оно време када је задруга била колективан облик својине. Тада, бар у колико је била реч о баштини, задруга-као имаовина није била својина актуелне генерације дотичне породице, те се, због тога, није могло ни рећи да је та генерација оставлала задружна добра у наслеђе потомој, наредној, генерацији. Задружна имаовина припадала је породици као институцији (идеји), а поједине генерације биле су само уживаоци баштине. Установа својине постојала је у односима једне задруге са другом, али у међусобним односима задругара једне исте задруге (породице) она није постојала. Пошто су садашњи чланови задруге били само уживаоци задружних добара, то они она нису могли ни поделити ни отуђити.[2])

Али данашњи облик задруге није више такав. Као што нам је познато, кодификација нашега приватног права у години 1844. извршена је под руководством Јована Хаџића, доктора права, који је био ученик пандектне школе. Ова школа, пак, није била, у главном, ништа друго до римско право у коме није било установе колективне својине, сличне установи наше задруге. Облик римске својине био је квиритарна, индивидуална, својина.

На тај начин, колективан облик својине у нашој задрузи сударио се је, приликом наше подизакције, са индивидуалном римском својином. Кодификатори од 1844. год. нису били начисто са тим да ли да установу задруге задрже у оном стању у коме је она још била у народу, или да је укину, па да заведу само облик индивидуалне својине. Отуда оно колебање законодавца у одредбама о задрузи, она нејасност и непотпуност.

Али, има једна сигурна ствар: колективни облик задруге, какав ми горе у кратко описасмо, није задржан у кодификацији од 1844. године. Садашњи чланови породице, задруге, нису само уживаоци задружних добара, већ су они потпуни сопственици тих добара, тако да та добра могу поделити између себе, могу их отуђити и задужити. Деца (синови) једног задругара ступају, као њихови наследници, у својину на делу оченом у задружном имању, тако да се, и ту ако и код иноколине куће, врши преношење добара наследем. Правила о наслеђивању, за разлику од онога што је било док је владао колективни облик својине задруге, данас се примењују и на задругу, као што то изречно вели §. 527. Грађ. Зак.

Питање се комплицира и због самог опог прописа који сад навезесмо, §-а 527. Грађ. Зак., који вели: „У случају наследства и дебе у задрузи пала покупати по општем прописи наследства и дебе“. Ми смо се раније на овом пропису довољно задржали и казали смо тада да се правило, у њему формулисано, мора увек применити над год се не би од њега изречно одступало. Ма одакле излази да, ако се узме да нема изречога наређења по коме, у случају §-а 528. и §-а 529. Грађ. Зак., наследује задруга а не најближи сродник умрломе задругару, има се применити пропис §-а 527., то јест да ће тада наследити онај задругар који је по сродству умрломе задругару најпречи а не задруга.

Живојин М. Перић.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

О ИСТУПИМА

ОД

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

II. *Иступ из § 363 к. з.* — „*Ко се каже, нели се у овом §, у новцу од пет до двадесет талира или затвором до двадесет дана, који безрамна и скаредна писма или лажне и фигуре срама и мизерије јавно састу на углед излаже или их продаје или иначе распростире. У исто време такови предмети да му се одузму*“.

1. *Радња* се састоји дакле у *јавном излагању или распростирању безрамних и скаредних списа* („*писма*“), *лажних и фигура*.

а) Под „безрамним и скаредним“ списима и т. д. имају се разумети списи, који су управљени на изазивање полног нагона тако, да се нема према осећање стида и моралности.[1])

1° Није дакле потребно, да се ово осећање повређује *на суров начин*.[2])

2° Научни списи и т. д. не спадају онде, пошто њих управљени на драженье полног нагона.[3])

3° Уметничка дела, која су управљена на изазивање полног нагона не спадају онде, ако им ово изазивање није крајни циљ, већ само средство за постизање уметничких циљева, и. пр. да би се изазивало уживање у лепоти уметничког дела.[4])

б) „Фигура“ је превод немачког израза „Darstellung“, који је у § 210 ал. 3 к. з. преведен изразом „образ“. Ту спадају н. пр. кинематографски снимци, живописи и т. д.

в) *Распростирање* је свака делатност (н. пр. продаја или излагање на продају), којом се *и садржина и существација* списа, лика или фигуре *чине приступачним већем кругу лица*. Колики треба да је круг лица, фактичке је питање. В. о појму распростирања *Живановић*. О увреди и клевети у Позиц. Гласнику за 1910 и 1911 год. (§ 11).

г) *Излагање* је свака делатност, којом се *садржина* а не и *существација* списа, лика или фигуре чини приступачном већем кругу лица. Јасност се садржи према томе у самом појму излагања, те је излишан став: „јавно састу на углед“. О појму излагања в. увреда и клевета Позиц. loc. cit.

2. Кад је ово дело учињено *путем штампе*, има се применити чл. 28 з. о шт.

3. *Кривац*.

а) Извршилац је онај, који спис, лик или фигуру излаже или распростире, без обзира на то, да ли их је он и написао.

б) Виност није потребна код овог иступа.

III. *Иступ из § 364 к. з.* — „*Ко се каже, нели се у овом §, у новцу од 10 до 50 динара.*

1. Који у варошн или у селу у недељне дане, као и на прин дан Божићев, на Богојављење, на Св. Сави, на Велики Петак, на Спасов дан, на Преображење, на Вазнесење и свима народним празницима, који су у шематизму забележени, држе отворене радње и дућане“.

а) *Радња* се састоји дакле у *држању радња и дућана отворених у наведене празнике*[5]).

1° Радње и дућани се држе отворени, кад се у њима ради. Онај ће иступ дакле постојао, кад би врата од радње или дућана била затворена, али се у њима ради.

2° Ова одредба каже за ове радње и дућане, изузев оне, који су наведени у в. 3. за које постоји нарочита одредба (в. ниже).

3* В. 3 а 2°.

б) *Кривац*. — Виност није потребна.

2. Који у варошн или у селу у остале празничне дане, који су у шематизму црвеним словима означени, за време службе Божије дућан или радњу отворену држе“.

а) *Радња* се састоји дакле у *држању радња и дућана отворених у наведене празничне дане за време службе Божије*.

В. 1 а 1°, 2°.

б) *Кривац*. — В. 1 б.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

[1]) Курсив је наш.

[2]) В. Милован Ђ. Милованић, *Наследно Право у Старом Српском Праву* (штампано у Годишњаци Николе Чупића, књ. V., стр. 188. а 221.).

[1]) Уп. *Frank* § 184 I. о. *Liszt* § 109 II 1.

[2]) Тако *Frank* § 184 I. Прот. в. *Liszt* § 109 II 1.

[3]) Уп. *Frank* § 184 I.

[4]) Према томе тамошни радови у вези нису заборављени. В. Калајџић Порно и обавештења 270.

[5]) Уп. *Frank* § 184 I.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ЗЛОЧИНАЦ

Е. Мосталдоні — Rossi
(с италијанског).

Ружа је захватала воду на старог бунара сеоског, око кога је обрастао бршљан, и кретала својом голишавом мишицом, озареном сунчевим зрацима, тамо амо; чешће се одмарало, и тада би опружила руке а њене светле очи би биле пуне мисли, које јој пролажаху кроз главу. Од једном чу један глас човечији, иза њених леђа, и од тога се уплаши и цикну.

— Лепа девојко, би ли ми дала једну чашу воде?

Она се окрену, зажарена у лицу, дрхтећи једну руку на уже, а другом памештајући мараму око врата.

Пред њом је стајао један млади ловац нагледа господског и симпатичне физиономије.

— Ти си се уплашила?

— Не, не, господине нисам се уплашила... — Ружа је постајала све црвенија под љупким погледом овога младића.

— Онда, хоћеш да будеш тако добра, да ми даш једну чашу воде?

— Врло радо — одговори и одвали кофу са алке, па је спусти на земљу и отрча кући да донесе чашу; кад се вратила, неколико је пута чашу испрала; за тим, кад је била потпуно чиста као суза, напуни је водом и понуди је, мало збуњено, ловцу, који од једном испи пуну чашу, гледајући девојку у очи. За тим седе на један жбун траве, спусти пушку поред себе и скиде шешир; девојка оста стојећи пред њиме; потпуно свежа, црвена и нешто збуњена, окретала је око прста ресе са кецеље своје.

— Како се зовеш? упита је младић.

— Ружа

— Лепо име! А заиста си као ружа, као нека најлепша ружа... Рекавши то, помиловао јој је руку као ради чаробности.

— Ружо, Ружице, Ружичице, мајска Ружо, знаш ли да си лепа, и да са у стању мозак да завртиш? Ко зна колико их је, који су ти рекли, да си лепа? Момка, имаш ли?

— Не, одговори девојка потрешеним гласом рекавши том речју једну лаж. Чинило јој се, да би увредила овог лепог господина, кад би му признала да има момка, а сем тога, у том тренутку, њен Фјоре јој се чинио тако смешан са његовим збуњеним и плашљивим љубавничким држањем — док је овај младић, који је био пред њом, толико симпатичан.

— Не верујем ти, не верујем. Лепа као што си? Не верујем.

— Заиста немам, поновн лепа лажљивица, и поцрвени поново до ушију, усуђујући се, да га гледа право у лице.

— Онда си слободна? Не волиш никога? Запита је младић гласом пуним топлине.

Она се повуче неколико корачаји, видевши у његовим очима неку чежњу. И он пође за њом... Ружа побегне кући, затворивши вратнице за собом, како би препречила пут младићу, који се по том врати. Пошто вратнице за младом девојком осташе дуго затворене, млади ловац мету шешир на главу, обеси пушку о раме, и упути се једном стазом, дајући сам себи тврду реч, да ће се вратити на ово место састанка.

* * *

И заиста стари бунар сеоски, обрастао бршљаном, и даље је хладио свежом водом вреле усне жедног младог ловца, а вратнице пољске кућице нису се више затварале пред њиме.

Неопажен је долазио код куће, и само ли почне да звиждуће, а Ружа испрчи пред њега, живахна и свежа као тица на грани. Шума је штитила њихову љубав као љубав тица; шума им је љубав зачињавала свежом и мирисном хладовином, симфоничним звуцима од шуштања лишћа, цвркутања тица и жборења поточића, изобилним зеленилом и силним расцветаним цикламеном.

Ружа се није бојала родитеља, који су одлазили у поље на рад а њу остављали да чува кућу, али се чувала од Фјора, сиротог и плашљивог вереника, који је био луд од љубави, а кога она сада тако забораваља и презире.

Он је приметно хладноћу код ове девојке, али није знао за узрок, и једно вече, у дворишту, при месечевој светлости, говорио јој је, не усуђујући се, да је погледа у лице:

— Ружо, треба да говоримо о венчању, у октобру. Наши стари су задовољни; треба још само твоја одлука. Дакле, хоће ли бити крајем октобра?

Ружа је набрала своје бело чело, тако, да је сирома Фјоре осетио, како му се срце леди, и хладно му је одговорила:

— Време је! Ја се не журим!

Свирепа је та није журила, али је он хитао, и хтео да је што пре одведе својој кући, јер ју је заволео од пре десет година, можда и више, те је она за њега била цео живот; без ње ништа нема лепо на овом свету за њега.

Сумња, да га ова девојка више не воли, развила му је сазнање како се може полудети, како се може извршити самоубиство, како се може учинити неко зло дело; али ова сумња га је одмах остављала. Фјоре је имао просту, безазлену душу, потпуно чисту, и, као што би се он пре убио него што би изневерио онога кога воле, тако није могао ни помислити да је она кадра, да њега изневери. Али задиркивања и пецкања, која су му приређивали другови, недељом, при излазу из цркве, неке алузије које је и он сам могао да схвати, све му је то чемер у душу уносило.

Ружа, његова Ружа, давала је састанке некоме? Можда је то и могуће? Али, ако је то истина, онда истине више нема, нема врлине, нема правде, нема Бога! Не, не, Ружа је његова. Клевете, гнусне клевете од стране завидљиваца. Али горчина, која му се усељала у душу, није му ишчезла, и његов мозак, мучен и измучен, био је пун нових и чудних мисли.

Дође му, те спусти руку на дршку од ножа који је имао у оделу; за тим је гризао ту руку, која је тако брза на зло, и, тако рекн, очајан је био.

Ружа се према њему изменила; то је било несумњиво; дакле, морао је да постоји томе неки узрок; имао је право да пронађе тај узрок; одлучи се, да пази, и услед своје просте и слободне природе учини први корак ка злочину, кад се стави у заседу.

Чуо је давање знака тихим звиждањем, видео је кад Ружа трчи

наручју неког другог, разумео је страсне разговоре двоје заљубљених у сенци шуме, и уверио се, да лаж и невера нису биле празне речи. Али сада, у његовој примитивној природи, у којој до тога момента беше једино осећаја силне љубави, догоди се изненадан и кобан прекорет. Он није никада размишљао о тој дубокој ствари, тако компликованој и тако мрачној, која се зове живот; његова љубав према Ружи била је његов једини разлог за живот, његово право, његова дужност, његова снага, његово богатство; ван тога све је била сујета за њега. Али после тешког удара нанетог му право у груди, почео је тужно да размишља о свему, и чинило му се да је човечанство подељено на две групе: потиштени и победиоци. Себе је одмах уврстио у прву групу.

Даље је размишљао овако: Ружа је била његова, он ју је волео већ толиких година, и имала је од њега обећање, да ће је узети за жену; дакле овај други, који га је потиснуо, јесте лопужа, зајело лопужа, као онај који разбије касу и покраде новац или који нападне на друму путника. А он као лопужа зар не треба да буде кажњен? Али ко ће моћи и ко ће хтети да га казни? Правда човечанска! Горко искуство у животу, искуство тако рано и тако брзо стечено, говорило му је, да се ко кажњава гнусни распусник.

Фјоре је имао у глави црне мисли, али није дао да ко ма што примети, нарочито Ружа, коју је избегавао неколико дана.

Она је благовала, и потпуно се предала својој тајној љубави; али Фјоре је све пратио.

Једнога дана, да би показао Ружи, да он све зна, можда ради тога да би је уплашио а можда ради тога што се још надао да ће је повратити себи, са свим слободно прође кроз шуму у тренутку, кад су ту били оно двоје заљубљених; они су га видели кад је прошао поред њих као фурија, а раније нису чули никакав шум.

Ружа је пожутела, за тим поста потпуно бледа, а младићу, који је запиткивао, одговорила је:

— То је један мој стари просилац; љут је, јер нисам хтела ни да чујем за њега.

Тада младић варошанин изврши једну глупост, коју је тешко замислити. Трчећи за младићем сељаком у нади да га уплаши један пут за увек, викао му је гласом срдитим и ироничним:

— Глупаче један! Врати се на прође још једаред ако смеш! Можеш да идеш и да узвишеш на друго место, ако желиш да проводиш љубав! И за тебе ми је оваква девојка!

Фјоре нити се окренуо, нити је што одговорио; пред очима му је била велика црвена магла: крв му је на очи ударила.

Дошавши код куће, узео је своју ловачку пушку, пажљиво је и брзо напунио и наместио се на пола километра далеко од оне шуме под једном ћупријицом, поред потока, и чекао је, док му један брзи ход по путу није натерао сву крв у главу. Све ближе и ближе, и назад је пролазник корачао по мосту... Два јаука су пореметила вечерњу тишину: јаук самртника и јаук убице.

Одма после пуцња Фјоре је био присебан, и видевши на земљи овог младића како умире огрезао у крви, викао је од ужаса.

Извршио је убиство! Баци у страну пушку, не мислећи да тиме оставља један непобитни доказ о својој кривици и оде: лутао је по пољу, по шуми, по брдима, прескачући шанчеве и камење; падао је, дизао се; текла му је крв, зној, сузе; очи су му биле избуљене, дисање престало; био је као животиња, коју вијају. Није бегао од правде; бегао је од мртвога, од онога опруженог код ћуприје огрезлог у потоку своје крви.

Дан доцније новине су донеле, међу осталим вестима, и једну овакву вест: „У околини насеља М... један ловац је био нападнут и убијен од неког непознатог убице. Узроци и друге појединости дела нису познати. Убијени је млад човек, лепог и отменог изгледа. У његовом оделу нађен је сат и новац. Изводи се, да злочин није извршен у циљу пљачке. Власт живо трага."

* * *

Ружа је седела у дворишту, на једној ниској дрвеној клупи; лактове је наслонила на колена; главу је метнула на руке, а њено лепо смрзавало тело тресло се сваки час, — дрхтавина је хватала. С времена на време подизаше главу и своје неодређене погледе бацаше на поља, која је јесен застирала својим мртвилом. Једна бора као окрташи знак бола опточавала је њена свенула уста, некада тако живахна, и по томе се видело, да је цео њен живот прошао, заједно са последњим дахом онога, кога је волела.

Од једном нешто шушну иза њених леђа; али се она не помаче; била је, ето тако, непримичана за ма какав догађај. Црна сенка се указа близу ње, и зачу се један глас потрежен, дрхтави, један глас који је причао свакојака трљења. Сенка јој рече:

— Ружо! Ружо!

Она се прену и подиже главу, за тим, ставши на ноге и опруживши укрутелу и омршавелу руку ка човеку који је био као скрушен пред њом, рече му:

— Ти? Ти? Убице! Убице!

Фјоре постаде утучен, али понови:

— Јесам, јесам, убица, убица! Ја сам убица! Њега сам убио ја!

— И дошао си овде код мене? Да ме видиш овако?

— Дошао сам, да ме ти предаш власти. Иди и зови је. Ја те текам овде.

Она се не помаче; гледала га је право у очи својим увелим очима у којима се огледало велико пиштњавање.

— Кажем ти, иди па је зови. Још нису успели да ме пронађу. Нећи ће ме овде, у твојој кући. Чекаћу их. Иди; убица сам; треба да будем у затвору!

Ружа осети неку врсту неописане радости и то се познаде на њеном потавнелом лицу:

— Говориш ли истину? Чекаћеш ме овде?

— Закуњем ти се.

Тада девојка изађе на пут и отрча, задовољна, као кад је одлазила на љубавне састанке, што врши једно велико дело за рачун праведе.

Њен љубавник би био освећен!

Један сат доцније, полицајци, који су ишли са девојком, затекли су Фјора где седи на клупи, и није им требало много труда да га везу и поведу собом.

Ружа их испрати до завијутка пута са чудним осмејком на уснама; ту се Фјоре окрену и гласом из прошлих времена рече јој:

— Ружо, опрости ми.

Али она, неумољива и хладна, опружи ка њему мршаву руку и одговори:

— Одлази, убицо!

Повише сутра дан су приповедале, како се кривац по делу убиства извршеног над једним младим ловцем у околини насеља М... сам предао власти. Додато је да је злочин извршен свакојако из љубоморе, јер је у ту ствар умешана и једна млада сељанка и т. д.

И тако, очекујући ток и резултат кривичне истраге, симпатије публике, која се интересује за злочине, биле су на страни убијеног, на страни младог ловца, лепог и отменог. Овај други постао је у очима света обичан и одвратан злочинац.

Али, прави кривац, највећи кривац, зар је био онај, који је убиство извршио; зар није убијени, који је навео једну чисту душу и упропастио три живота?

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Суд општине крупајске актом № 439. од 13. маја ове године упутио је питање овакве садржине:

Ова општина има свог утринског земљишта преко 738 хектара, и на исто земљиште плаћа државни порезу око 1600 динара годишње. Овај порез суд општински распоређује на све грађане, који стоку имају, без обзира, да ли њихова стока па то земљиште пасе, дакле и на оне, који имају по два вола или коња, али чији коњи и волови никако не улазе у општинску утрину. Како пастаје врше пребројавању стоке и наплата сразмерног дела пореза од грађана, то се поједини грађани буне, јер сматрају, да они не треба да плате ништа, пошто њихова стока не пасе на општинској утрини. — Пита се: да ли је радња општинског суда правилна?

Одговор:

Утрине и јавни испусти деле се у четири врсте и на њих се разна пореза плаћа према томе у који ред земљишта долази дотични простор. Овај порез према члану 12. закона о непосредном порезу плаћају општине, па га распоређују и наплаћују од оних, који своју стоку на општинским утринама и јавним испустима пасу, и то према броју и врсти стоке, а где би утрине или испусти општински били тако мелики, да општине не би могле да поднесу плаћање пореза на њих, општински збор може на предлог суда дотичне општине донети одлуку: колико од поменутих земаља задржава за општину а за колико земљишта да се учини предлог Министру Финансија, да га или прими као државну својину или да га подели оближњим селима или општинама. — Сем тога по тачки 3. члана 86. закона о општинама општински збор решава о начину употребе и уживању општинске утрине (али не може давати под закуп утрину без одлуке општинског односно сеоског збора).

Према изложеноме налази, да општински суд може распоређивати утрински порез само на оне грађане, који своју стоку напасају на општинској утрини и то према врсти и броју стоке која се на утрини напаса а према одлуци општинског одбора. Дакле радња општинског суда није слобрасна закону, јер они, који стоку не напасају на утрини већ је хране на своме сопственом, односно приватном, имању, нису дужни да плаћају ништа на име пореза за општинску утрину.

* * *

Суд општине ротинске актом № 1138. од 1. јуна ове године упутио је питање овакве садржине:

Један грађанин је доставио, да му је украдено једно буренце вина из подрума под кућом. Подрум и авлија нису били закључани. Покрађа преставља вредност од двадесетину динара. Код осумњиченог лица извршеним претресом нађено је вино. Дело је извршено дању. Оквивљено лице признаје, да је крађу извршило. Општински суд сматра, да овде стоји дело из § 223. тачке 1. кривичног закона, пошто је крађа извршена из затвореног простора, јер је извршилац дела прво ушао у авлију, која је била затворена а незакључана, па онда ушао у подрум отворивши незакључана подрумска врата; с тога је општински суд предмет послао начелнику среском на исљеђење, али је овај предмет вратио општинском суду с наређењем да општински суд као надлежан ово дело иследи и са кривцем поступи по § 391. кривичног закона. — Пита се: да ли је правилно мишљење општинског суда или среског начелника?

Одговор:

Као опасна крађа без обзира на величину украденог предмета, кажњава се робијом до десет година према тачки 1. § 223. кривичног закона онај, који обијањем или проваљивањем или отварањем уђе у затворене просторе (куће, дућане, зграде са припадлежностима, у којима људи живе) и крађу учини. — Под затвореним просторима подразумевају се према § 224. кривичног закона такви простори, у које се само обијањем, проваљивањем, ускакањем, провлачењем или употребом кључа може ући.

Према томе, пошто означени крадљивац није у двориште нити у подрум ушао обијањем, проваљивањем, ускакањем, провлачењем или употребом кључа, већ је прошао кроз незакључана врата дворишта и подрума, овде не постоји дело из § 223. тачка 1. кривичног закона, већ, с обзиром на вредност, иступиа крађа из § 391. кривичног закона.

С тога је срески начелник добро урадио, што је предмет вратио општинском суду са образложењем, да овде није случај из тачке 1. § 223. кривичног закона.

Али срески начелник је погрешио, што је општинском суду *наредио*, да општински суд као надлежан ово дело иследи и са кривцем поступи по § 391 кривичног закона. Наредба треба да буде издата од старије власти младој само тада, када нижа власт мора ту наредбу да изврши. У овом случају срески начелник, одбијајући од себе надлежност и враћајући акта општинском суду требао је изложити своје посматрање и позвати општински суд да он предмет даље расправи; наредбу, да општински суд дело иследи и на кривца примени § 391. кривичног закона није требао издавати, јер је општински суд властан ту наредбу не извршити на два начина: прво, општински суд је могао, ако је себе сматрао за ненадлежног, да изазове сукоб о надлежности пред власшу која би тај сукоб имала расправити, и друго, могао је наћи — по праву да суди не по наредби већ по закону, знању и савести — да овде нема места примени § 391. кривичног закона већ

неког другог законског прописа. — Препоручљиво је бити обазрив у издавању наредаба и не наношти сваку своју одлуку наредбом.

* * *

Деловођа општине дуленске актом од 28. марта ове године упутио је питање овакве садржине:

Једно лице усмено уговори са другим, да му прода једно имање за хиљаду динара, и на име капаре прими двеста динара па оде у рат. Купац, кад је било пролеће уђе у то имање и пооре га као своје. Мајка продавчева, која је дотле овим имањем руковала, појави се као сопственица тога имања и оптужи купца због самовласног заузећа за дело из § 375. а. кривичног закона. Општински суд нађе, да овде постоји дело из поменутог законског прописа и казни купца затвором с тим, да може код надлежног суда путем парнице своје право на то имање доказивати. Али првостепени суд поништи пресуду општинског суда нашавши да овде не постоји самовлашће, већ је спорно питање о својини, према чему треба видети, која је страна јача у праву, на слабију страну упутити на парницу. — Пита се: стоји ли овде дело самовласног заузећа и да ли је општински суд правилно предмет расправио?

Одговор:

Све док купац не прими од продавца купљено имање, он га не може ни држати. У овом случају ни купац ни продавац нису уговор о куповини и продаји извршили; продавац није имање уручио купцу нити тапију на овога пренео, а купац није положио куповну цену од хиљаду динара већ дао само капару од двеста динара. Према томе купац је могао тражити од продавца да уговор изврши, па ако овај неће, онда да себи прибави задовољења судским путем. Међу тим, купац је без пристанка онога у чијим се рукама имања налазило, ушао у имање и поорао га, ма да на то имање полаже право својине мајка продавчева, која је то имање и држала пре него што је у њега ушао купац. Па како је појављена сопственица треће лице, и како поменути уговор о куповини и продаји њу не везе, нарочито што на купца није пренета тапија за то имање, и што је појављена сопственица држалац тога имања, то је и према њој купац учинио дело самовлашћа из § 375. а. кривичног закона, по коме се кажњава од три до тридесет дана затвора сваки онај, који самовласно, али без насиља, заузме какво приватно имање, и по коме се самовласни заузимач упућује на суд, да своје право путем парнице докаже. — Према томе општински суд је правилно поступио, кад је купца казнио за дело из § 375-а. кривичног закона и упутио га на парницу, јер овде није питање чисто грађанске природе већ и расправљање кривице, која се састоји у томе: што је купац сам, без дозволе продавца или држаоца, захватио имање, које није на платно. — Дело самовлашћа не би постојало и требало би заиста ценити једино која је страна слабија у праву на њу упутити на парницу, кад би био случај, да је купац, пре него што је пошао у рат, примио двеста динара на име отплате куповне цене и имање уручио, предао купцу с тим да му овај доцније исплати и остатак куповне цене, па се после свега тога појавила мајка продавчева са траженьем, да имање остане при њој као њена својина. Али овакав случај општински суд није преставио.

К.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА, КАСАЦИОНОГ СУДА, И ВИШИХ ВЛАСТИ

За извршење решења неспорног судије о предаји масеног имања надлежна је полициска власт а не срески судија.

По маси пок. С. Н-ића судија за неспорна дела донео је решење, да се по списку масено имање уступи маси. Када је ово решење неспорног судије требало извршити, појавио се суков о надлежности за извршење између среског начелника и среског судије, и тај је суков расправио касациони суд одлуком својом № 10042./12. која гласи овако:

— Касациони суд размотрио је акта сукоба по маси пок. С. Н-ића о томе, која је власт надлежна да изврши одлуку неспорних дела судије о предаји масеног имања, да ли срески суд или полициска власт, који је се суков појавио између среског суда среза лесковачког и начелника среза лесковачког, па је нашао:

Да је по прописима у глави XVIII грађанског судског поступка, а на име по наређењима из §§ 461., 462., и 463., истог поступка полициска власт надлежна за извршење пресуда и решења судских; и,

Да се по члану 16. Правила о поступању у неспорним делима и решења неспорних дела судије имају да изврше по поменутим наређењима закона о поступку судском, дакле, преко полицијских власти.

У члану 10. закона о среским и градским судијама одређена је надлежност ових судија и у одељцима под I, II, III и IV овога члана лимитативно је побројано, које послове раде ове судије, као и која решења они изврше. У тачци 2. од. II. чл. 10. закона о среским и градским судијама поменуто је, да ове судије изврше и решења: по закону о старатељству и другим специјалним законима у колико се односе на наплату новчаних осуда.

Како се из акта овога предмета и из одлуке неспорног судије види, да се по истој нема да наплати никаква новчана осуда, то по томе ни срески суд није надлежан за извршење поменуте одлуке већ је за исто надлежна полициска власт. —

А.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОНОВНЕ ПОТЕРЕ

Марјан Стевановић, из Планиште, среза трстеничког округа крушевачког, а осуђеник нишког казненог завода, побегао је још 6 априла 1909 и до данас није ухваћен.

Марјан је стар 44 године, средњег раста, сувоњав, брковa малих, у опште приземљаст.

Депеша управе нишког казненог завода Бр. 455.

Радул-Рача Стаменковић, из Грљана, осуђеник нишког казненог завода, побегао је још 9 маја 1909 и до данас није ухваћен.

Радул је стар 48 година, средњег раста, приземљаст, очи смеђе, лице дуго.

Акт нишког казненог завода Бр. 199.

ПОТЕРЕ

Петар Милковић, чију слику износимо и **Димитрије Вабић**, одговарају за извршено разбојништво са убиством, налазе се у бегству.

Петар је родом из Слатине среза зајечарског, стар 18 год., средњег раста, очију жућкасто зелене, косе смеђе; а) од особених знакова има: на другој и трећој фаланги средњег прста, леве руке, две белеге од посекотине, незнатне величине; б) два младежа у величини сочива на левој страни врата; в) младеж величине

сочива за 9. изнад пупка и за 2 см. у лево од медијане.

Димитрије је родом из Брестовца, среза зајечарског, стар 18 год., раста средњег; танак, очију граорастих, без браде и бркова.

Акт начелства округа тимочког Бр. 3653.

Радомир Обрадовић, коцкар, осуђеник београдског казненог завода, чију слику износимо, 26. тек. м-ца побегао је.

Родом је из Трнова, среза златиборског округа ужичког, стар 26 год., висока раста, угасито-жутих очију, смеђе косе; од особених знакова има: а) белегу од посекотине облика полукруга величине 2·5 см. на првом зглобу кажипрста, страна унутрашња; б) белегу од ране неправилна облика, величине 5/1 см., на мишици десне руке, за 4 см. изнад превоја лакта страна спољна; в)

белегу од ране неправилна облика величине 1.5 с. на левој страни темена а за 9. изнад горње ивице левог уха.

Раније је дуго времена живио, под лажним именом *Љубомира Симића*.

Акт Управе београдског казненог завода Бр. 2613.

Милорад Јовановић, ложач из Младеновца, извршио је опасну крађу па је затим побегао.

Милорад је стар 18—20 година, стаса средњег, плав, косе смеђе, без бркова, у грађанском оделу, на глави има качкет.

Депеша начелника среза космајског Бр. 9216.

ТРАЖИ СЕ

Мильана кћи пок. *Љубомира Блажића*, из Рогаче, отумарала је од своје куће незнано где.

Мильана је стара 16 година, лица црномањаста, очи црне, од одела има на себи сукњу мораству од преје са шаром, блузу црну, на ногама опанке.

Депеша начелника среза космајског Бр. 8932.

НАЂЕНИ ЛЕШЕВИ

У атару општине Црно-Барске, нађен је један непознати детињи леш кога је Дрина избацила.

Леш је мушког детета старог 8—10 година, косе смеђе.

Акт среског суда за срез мачвански Бр. 2069.

У атару општине Александровачке, нађен је леш једног непознатог човека кога је вода избацила. Стар је 50—60 година, нема десне ноге.

Депеша начелника среза моравског округа пожаревачког Бр. 6498.

МАНГУП СТОКА

У атару општине П. Белотићске, налази се једна мангуп кобила, матора 6 година, висока 153 см., длаке зелене, са жигом „К".

Акт начелника среза посаво тамнавског Бр. 4939.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије Уредник А. Ј. Кузмановић.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНКУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИХ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО ПО ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

По једном мишљењу ово питање треба решити у корист задруге, и рећи, дакле, да, када се примењују изузетне прописи о наслеђу, они из §§-а 528. и 529. Грађ. Зак., тада ће бити наследник умрлога задругара сама задруга а не онај задругар који је најпречи сродник томе задругару.

За ово мишљење може се, на прво место, навести онај горе цитарани став из решења од 1847. год., које вели, као што смо видели, да део умрлога задругара који је имао његи „остаје у задрузи као најпречи наследник". И онда, зар се не може рећи да, када је задруга била јача онда чак и од саме рођене женске деце умрлога задругара, тим пре она треба да буде преча у случају када умрли задругар није оставио у задрузи тако блиског сродника?

Затим би се, у истом смислу, могло навести и Решење од 1859. године. Ми смо видели да, по том Решењу, задруга има право женској деци умрлога задругара исплатити у новцу непокретности које ова у задрузи наслеђују, и казали смо да ово право отпада привади задруги и не оном задругару који је умрломе, пастуи његи - наследнице, најпречи сродник (н. пр. његовом рођеном брату односно сестру девојче наследнице). Рекли смо тада и то да је ово право отпало остатак од онога права задруге да, на наслеђа умрлога задругара, искључи и саме његове његи. Логично би било, према ономе, узети да је и оно неће право, наслеђивање умрлога задругара који је имао женске деце, припадало задруги, када њој припада и давнашње мање право, право откупа непокретности, које се може сматрати као остатак од онога ранијега, већега, права.

У корист ове солуције могао би се навести и сам мотив одредаба §§-а 528. и 529. Грађ. Закона (*ratio legis*). Ми смо већ имали прилике да о томе говоримо, и рекли смо тада да су интереси одржања задруге диктовали законодавцу те прописе. Законодавац је хтео да, искључењем на наслеђа ванзадружних сродника у задруги умрлих лица, задругу одржи у целини, да је сачува од деобе, што би наступило да је сродство изван задруге имало и овде исту снагу као и сродство код инокосне куће. Ако би сада умрлога задругара наследио онај задругар који му је, по сродству, најближи, могло би се, такође, доћи до деобе. Задруга је на сигурној основи када поједини задругари имају, мање више, једнаке уделе у задружној имовини. Ако би један задругар био, у погледу права на задружно имање, много јачи од осталих задругара, он би се, захом, одлично: његов интерес не би био у томе да живи у задрузи у којој је, као што смо већ то видели, равнодушно односно који задругар има удела у задружној имовини. Узмимо, да боље осветлимо рачун који ће такав задругар имати да се од осталих задругара одвоји, сликав пример: Primus је власник над половином задружнога имања, а Secundus, Tertius и Quartus, сви скупа, над оном другом половином. По §. 517. Грађ. Зак., сваки задругар има петнаесто годишње добија део у приносима и приходу. Тај део израчунава се, пр. према делу који дотични задругар има у задружној имовини ($^1/_3$, $^1/_6$, $^1/_4$, и т. д.), већ према броју задругара који имају право на приносак и приход. На тај начин, у овој горе претпостављеној задрузи, у сваком приноску и приходу имаће Primus само једну четвртину, док ће толико исто имати и сваки од његових задругара, ма да је удео сваког од њих у задружној имовини само једна шестина. Зар није, према ономе, јасно, да ће Primus бити заинтересован да се одели, те да приходе са свога имања има сам, а не да их дели са Secundus-ом, Tertius-ом, и Quartus-ом, тако да од тих прихода добије много мање него што је његов део у задружној имовини?

Из овога излази да законодавац, ако би, пе задруга већ најближи, по сродству, задругар наслеђивао у случају §-а 528., не би постигао циљ који је имао у виду искључењем ванзадружних сродника, а тај циљ је, као што знамо, одржање задруге.

Напоследку могло би се и ово навести у прилог истога мишљења. Ред наслеђа, као што знамо, почиња на презумираној љубави de cuius-а за наследника. Овај разлог сасвим може да важи за кућу инокосну. Али, када је реч о задрузи, трансмисија заоставштине према сродству између умрлога и његовога наследника не би већ била тако оправдана. И збиља, задругари, живећи заједничким животом, осећају се између себе подједнако блиски; непрестано обитавање у једној кући, стални заједнички рад и дружење, све то отклања оне разлике, у погледу јачине љубави, које би биле могуће код инокосних сродника, тако да се може рећи да је у задрузи симпатија између задругара истога нивоа, исте јачине, без обзира на степен сродства. Отуда, дати заоставштину једног задругара, који је без деце умро, само једном задругару, ономе који би умрломе био најближи сродник, то би значило њих против врло вероватне, скоро сигурне, воље de cuius-ове: полећи подједнако своје задругаре, без обзира на сродство ближе или даље које га за њих везује, његова је последња жеља свакако била да га они сви и наследе.

Али, ако се узме да овде наслеђује задруга, онда се поставља ово тешко питање: како ће се, када деоба задруге наступи, између задругара поделити заоставштина умрлога задругара.

На прво место, то не може бити према величини удела који поједини задругари имају у задружном имању, јер би се то противило самом основу по коме сви задругари а не само најближи задругар наслеђују: ми смо казали да је тај основ ова подједнака аффекција коју је за своје задругаре умрли осећао. Ако би се деоба вршила према уделима задругара, онда би то значило да он ове није у равној мери волео, већ неједнако и то више богатије а мање сиромашније за-

другаре! Деобе може бити, дакле, само по газдама.

Али питање је: који су сад то задругари који имају право на наслеђе? И. пр., узмри је оставио два рођена брата од којих један има два пуноletна сина, такође задругара. Да ли ће овде бити наследница и ови синови, тако да ће се заоставштина поделити на четири једнака дела, од којих ће сваки брат узети по један део а тако исто и сваки синовац? На ово питање могло би се одговорити на један од ова два начина: или ће се деоба вршити међу синма задругарима подједнако или ће се она вршити само између појединих ужих породица у задрузи. У овом последњем случају заоставштина би се поделила, ако би само узели горњи пример, на два дела, од којих би сваки брат узео један.

Живојин М. Перић.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

3. Хлебари, месари, кувари (печењари и ашчије), млекари, ноћари, колачари, механџије, кафеџије, берберн, косари и они, која се искључиво занимају само продајом монополских израда: дувана, цигара, цигарета, бурмута, папира, жижица, таксене и поштанске марке, узимање мозије и рачуне, који у недеље, народне и празничне дане, означене у првој тачки, раде и пазарују за време службе Божије. Ова се законска одредба не односи на мозионе радње, у којима се поред поменутих монополских израда, продају још и други предмети.

У месту где се вашар држи, слободно је после службе Божије држати отворене радње и у њима пазарювати".

а) *Радња се састоји дакле у држању радњи и дућана отворених за време службе Божије у недеље, народне и празничне дане означене у тач. 1 іа. горе 1) од стране лица означених у овој тач.*

1° Дан је дакле осталим занатлијама и трговцима забрањено држати отворене радње но цео дан у празнике наведене у т. 1, и за време службе Божије у остале празнике у т. 2 означене, онима се то забрањује само за време службе Божије у празнике из т. 1, а у остале празнике им је допуштено да држе отворене радње целог дана. По ова привилегија не важи за мозионе радње, т. ј. за радње, у којима се поред монополских израда продају и други предмети.

2° Ст. 1 т. 3 односи се на одредбу из т. 1.

б) Кривац. — В. 1 б и 4 б 1° (важи наравно и за претходне иступе из овог §).

4. Механџије и кафеџије, који допуштају, да се у њиме недељом поста у њиховој механи и кафани држе јавне играње или јавне забаве у свези с играњем".

а) Радња се састоји дакле у допуштању држања играња у механи и кафани од стране механџија и кафеџија у време великог поста.

б) Кривац.

1° Без значаја је, да ли је напрплан православне вере или ван ње.

2° *Вишост* није потребна.

5. Кафеџије или механџије, који би ноћу преко прописаног, месном влашћу, времена кафану или механу отворени држали".

а) Радња се састоји дакле у држању механе или кафане отворене преко времена прописаног месном влашћу.

Под месном влашћу има се разумети како полицијска тако и општинска у местима, где нема полицијске власти (§ 4 полиц. ур. и чл. 94 и 95 зак. о општ.[1]).

б) Кривац. — В. 1 б.

6. Онај, који би у механи или кафани преко прописаног времена ноћу остао, при свем том, што би механџија или кафеџија или полицијски службеник на одлазак опоменуо".

а) 1° *Радња се стоји у неиспуштању кафане или механе ноћу од стране гостa у време прописано.*

Докле се у кафани сме остати ноћу, прописује месна општинска или полицијска власт (в. горе 5 а).

2° За појам овог иступа потребан је један специјалан делог инкриминације: да је гост опоменут на одлазак од стране кафеџије, механџије или полицијског службеника.

б) Кривац. — В. 1 б.

7. Механџије и кафеџије, који трпе, да се у њиховој механи или кафани држе проводи или томе још и на руку иду".

а) Радња се састоји дакле:

1° *У допуштању проводења блуда у механи или кафани од стране механџије или кафеџије.*

(1) Под *механама* и *кафанама* разумеју се наравно и *собе* механске и кафанске.

(2) Под *блудом* се има разумети сваки *ванбрачна општења*, по дакле и кажњавање противприродни *блуд*. В. *Живановић* Посебни Део III § 106 I 1.

(3) Допуштање проводења блуда је дакле простора за то, дакле дакле пријаоце да се блуд проводи. *П. Живановић* Посебни Део III § 106 I 2 б.

2° Или у *идењу на руку проводењу блуда*, т. ј. у посредовању, другим речима у помоћењу у вези лица ради пружења блуда. *П. Живановић* Посебни Део III § 106 I 2 а.

[1] Уп. Кнежевић Поуке о обавештења 248. Наредба општинске власти о времену, до кад се кафеџије и механџије смеју држати отворене, не подлежи одобрењу среске полицијске власти, «Напр. умесност, коју Кнежевић, може бити правног само само одлуком надле в у свезу чл. 53 з. о уред. окр. и ср., али не може бити основа због тога, што није тражено претходно одобрење исто од стране среске власти».

б) Да би онај иступ био *свршен*, није потребно, да је блуд заиста извршен.

в) *Кривац.* — Поштo је овај иступ блажија врста преступа подвођења из § 208 к. з., има се узети да је овде умишљај потребан. Он се састоји у свести, да се дотоде у вези дна лица ради проводења блуда, одн. да им се за то даје пријлика.

IV. *Истуни из § 365 к. з.* — „Законом од десет до тридесет дана, који се у овом §, да се казни:

1. Ко чију му драго веру хули и ружи, или исмејава чије му драго вере начин и обичаје слављења Бога (за јавну употребу види § 207)".

а) Овде су дакле предвиђена два иступа:

1° *Хуљење Бога* и вере, т. ј. изјава оклеветавајућа Бога и ма које признате вере. В. о овом кривичном делу *Живановић*, Посебни Део III § 108. Да би оно било иступ из § 365, а не преступ из § 207 к. з. потребно је, *да није извршено јавно*, у смислу § 210 ал. 3 к. з. (в. Живановић упр. да и изјеста у Пол. Гласнику 1910 и 1911 год. § 11 § 1).

2° И *исмејавање начина и обичаја слављења Бога ма које вере*, т. ј. оклеветавање истих. В. о овом кривичном делу *Живановић* Посебни Део III § 109. И овде је потребно, да оно дело није јавно извршено, да би било иступ из § 365, а не преступ из § 207 к. з.

б) Кривац.

1° Без значаја је, да ли је извршилац члан оне религијске заједнице, чије је Бога и веру хулио, одн. чије је вере обичаје и начине слављења Бога исмејавао.

2° Поштo је овај иступ једна врста чита, блажија врста преступног кривичног дела из § 207 к. з., има се узети, да је потребна напост и то умишљај.

2. Ко деду или луде од цркве или закона хришћанског одрађа."

а) *Радња се састоји дакле:*

1° *У одрађивању кога од хришћанске цркве*, т. ј. у напођењу кога, да се одрече хришћанске вере.

(1) Без значаја је дакле, да ли је подстрекач успео или не.

(2) Без значаја је, од које се хришћанске вероисповести но одрађа.

2° Или у *одрађивању кога од хришћанског закона*, т. ј. у напођењу кога, да се у опште не придржава овог или оног правила хришћанске вере.

(1) В. 1° (1), (2).

(2) Не би према томе сходно овде случај, кад би се ко одрађао, да напосао дана не иде у цркву.[1]

б) Кривац. — В. 1 б.

3. Ко се усуди на сујеверја, мртваца на гроба исконати, или га одсецањем појединих удова или иначе нагрђивати".

а) *Радња се састоји дакле:*

1° У исконавању мртваца на гроба.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

[1] Уп. Цемић 876.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВЕНЧАНИ ПРСТЕН

од

Марка Леблана

Ивона Дорињи загрли свога сина и препоручи му да буде паметан.

— Ти знаш рече она, да твоја стара мајка, не воли много децу. Сад кад идеш код ње, треба да покажеш да си ти паметан дечко.

И обрати се гувернанти.

Нарочито, госпођице, обратите пажњу после ручка.. Господин је још ту?

Да, госпођо, господин гроф је у свом кабинету за рад.

Мало затим, сама, Ивона Дорињи упути се прозору да још једном види сина, који тек што није изашао. И заиста после једног тренутка, он изађе из стана, подиже главу и посла пољубац као и увек. За тим га гувернанта узе за руку једним покретом, наглим, који изненади Ивону. Она се замисли и кад дечко већ прође угао булевара, она виде човека који сиђе са аутомобила, како се приближи дечку. Овај човек, — она позна Бернада, повељивог слугу њеног мужа — ухвати дечка за руку и попе га у аутомобил, исто тако и гувернанту и даде знак куда да крене.

Све је ово трајало десет секунди.

Ивона, узнемирена, отрча у своју собу, пребаци огртач и упути се вратима.

Врата су била закључана, а кључа није било.

Журно она се упути у собу за тоалету.

Исто тако и врата од собе за тоалету била су закључана.

У том тренутку слика њеног мужа изађе јој пред очи, то лице суровo, без осмеха, тај поглед без милосрђа, према које је за толико време осећала само одвратност и мржњу.

Он је... он је, рече она, узео моје дете.. Ах, то је страшно.

Рукама и ногама ударало је у врата, затим притрча камину и звонило, звонило је без престанка.

Кроз целу кућу орио се звук звона. Послуга се узнемири. Пролазници, заустављали су се по улици. Она је и даље претискивала дугме свом снагом.

Шум око браве... Врата се нагло отворише. Гроф се појави. Израз њеног мужа био је тако суров да Ивона задрхта.

Он се приближи. Само пет до шест корачаја раздвајали су га од ње.

Једним узвишеним напором, она покуша да говори, али јој је било немогуће да говори, и како је она тражила речи, она је само мицала уснама и пуштала потпуно неразумљиве тонове. Осети се изгубљена. Помисао на смрт узнемири је, колена су јој клецала, сва је дрхтала.

Гроф јој се приближи и ухвати за гушу.

Ћути, не зови... рече јој он оштрим гласом... биће боље за тебе.

Кад је видео да се она не брани, он се откопча, извади из џепа ушне и платна, разне дужине.

За неколико тренутака млада жена била је сва увезана, и са рукама опруженим уз тело, лежала на дивану.

Мрак је обухватио собу за тоалету. Гроф упали електрику и упути се малом писаћем столу Ивоне у коме је она остављала писма. Не могуће одмах да га отвори, он га помоћу парчета гвожђа извали и испразни фијоку и све хартије скупи и стави у једну гомилу.

Изгубљено време? зар не? додаде он. Ништа сем рачуна и писма без вредности.

— Никакав доказ против тебе. Па.. ипак не спречава ме да ја чувам сина, и закаљем ти се да нећу на томе остати.

Када је завршио, заустави га пред вратима слуга Бернар. Разговарали су тихо, али Ивона чу ове речи које изговори слуга.

— Добио сам одговор од раденика, да нам се ставља на расположењу.

Затим Ивона чу да шкољцну брава, и кораци се удаљише ходником у правцу кабинета за рад њеног мужа.

Оста дуго време замишљена, са пространим и брзим идејама, које су бујале у прелазу као пламен.

Сећала се наметнутог положаја грофа Дориња, његовог нечовечног поступања према њој, претња, предлога за развод и она разумеде мало по мало да је била жртва једне истините завере, да су се слуге по заповести њихових господара удаљиле у недељу до понедељник у вече, да је гувернанта такође, по заповести грофа и на учешће Бернара, одвела њеног сина и да га више неће вратити и да га никад више неће видети.

— Сине мој! узвикну она, сине мој!

У очајању од бола напреже све нерве, сваки мускул и учини један силан напор.

Она се тргне; њена десна рука беше мало слободна. Тада луда нада јој паде на памет и лагано, полако, она започе дело ослобођења.

Требало је много и много времена да одреши чворове и још више затим да ослободи сасвим своју руку, да би прекинула везу која је ишла од рамена преко груди па везивала чланке, на ногама.

Међутим помисао на њеног сина храбрила је и кад на часовнику изби осам часова и последња веза паде. Била је слободна. Једва устаде и упути се к прозору, с намером да зове у помоћ првог пролазника који нађе. У том тренутку један полицајац се шетао лагано. Она се замисли. Свеж ноћни ваздух хладно јој лице и мало умирене мислила је на скандал, истраге, разна испитивања и на њеног сина. Мој Боже, мој Боже, шта да радим да га повратим? Како да побегнем? На најмањи шум гроф може доћи, и ко зна да у моменту љутње....

Од главе до пете задрхта обузета изненадним страхом. Страх од смрти мешао се у њеној сиротој глави, са мислима о њеном сину, и она промуца са пригушеним гласом.

У помоћ, у помоћ.

Одједном се тргне и поново сасвим лагано више пута узастопце: у помоћ... у помоћ... као да је ова реч будила у њој извесну идеју, и као да ово очекивање у помоћи није била ствар немогућа.

Неколико минута стајала је немично, замишљена. Затим једним покретом да кажемо готово механички, она пружи руке на малој библиотеци изнад писаћег стола, узе једно четири књиге и прелиставање их и завршн тиме што нађе између листова једне књиге, визит карту на којој је писало: Хорес Велмон и оловком додано улица ројал.

И сети се чудноватe фразе, коју јој овај човек дао пре неколико година у истом хотелу, једнога д на примања.

„Ако вам каква опасност прети, и затреба вам помоћ, не устежите се, баците на пошти ову карту коју остављам у овој књизи и у којој час и макаквим приликама, доћу ћу.“

Са каквим чудним изгледом, он изговорио ову фразу, и колики је он дао утисак, сигурности, снаге, безграничне моћи и неодољиве смелости.

Нагло, под утиском неодољиве одлуке, не предвиђајући последице, Ивона, са истим аутоматским покретом, узе један кофер стави карту, залепи и написа у два реда:

Хорес Велмон, у улици ројал, и приближи се прозору.

Напољу полицајац је лагано шетао. Баци писмо, верујући у случај. Може бити да ће ово писмо неко наћи и као изгубљено бацити у пошту.

Тек што извршн то, кад она појми сву апсурдност њене претпоставке. Било је лудо претпоставити да ће пакет отићи на своју адресу, а још луђе надати се да човек кога она позива може доћи у помоћ у макоје време и под макаквим приликама.

Страх је поново, обузе, у толико већи што је напор био и сувише брз и нагао.

Ивона занесе се, наслони се на фотељу и паде потпуно без енергије.

Време је пролазило, суморно време јесењег вечера, где кола само по каткад прекину уличну тишину. У полу сну који је обладе, млада жена бројала је ударце сата. Чула је тако исто извесан шум који је долазио са разних спратова и знала је но луди да је гроф већ ручао, да се пење у спаваћу собу и да силази у собу за рад.

Али то јој је изгледало тако без значаја и њена обамрлост била је толика да није мислила да легне на канабе за случај да он уђе.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Деловођа општине бањевачке актом од 3. априла ове године упутио је питање овакве садржине:

Једно лице осуђено је кривичном пресудом поред казне и на плаћање кривичних трошкова. За наплату кривичних трошкова среска власт је наредила општинском суду, да учини што треба по закону. Ово лице од покретног имања нема ништа, а од непокретног има један кућевни плац у величини два хектара, на коме постоји једна кућица од слабог материјала. На овом имању живи заједно са осуђеним и његова мати, која је удова. Кад је ово осуђено лице, по издржању казне, позвано, да се саслуша о начину исплате кривичних трошкова, на протоколу саслушања је изјавило, да готових новаца нема да ове трошкове плати, и да нема никаквог свога имања, јер имање, на коме живи, није његово, већ његове мајке, пошто она има право удовичког уживања на томе имању све до њене смрти. Саслушана његова мати, изјавила је, да не одобрава узимање у попис тога имања и продају његову, јер она има на то имање право удовичког уживања. — Општински суд пита: може ли се ући у попис ово имање, на које мати осуђеног полаже право удовичког уживања, за наплату ових кривичних трошкова или не, и ако не може, онда да ли се све издати уверење: да осуђени нема никакве имовине?

Одговор:

У првом реду треба расправити питање о томе, ко је сопственик дотичног имања и по ком основу. Да ли мати, или њен син? Изјаве ова два лица нису јасне. Осуђени каже да имање није његово, већ његове мајке, која полаже право удовичког уживања; дотична каже, да она заиста полаже право удовичког уживања и да не одобрава попис и продају. Дакле оба лица желе преставити, да је имање мајке, која полаже на исто право удовичког уживања. Како нак право удовичког уживања претпоставља тућу својину §§ 412., 413., 414., 415., и 774. грађанског закона), то се види, да оно, што је потребно, није изнађено. — Под предпоставком, да је ово имање својина, по основи наслеђа, осуђеног лица, а да на то имање има његова мати право удовичког уживања по прописима из грађанског законика, не може се за осуђено лице издати уверење о немаштини, већ се мора то имање узети у попис па и продаји изложити за наплату кривичних трошкова, разуме се са теретима, који на то имање постоје, па и са теретом удовичког уживања, ако је то право по закону конституисано, — јер се пописом и продајом ни у колико неће довести у питање право удовице.

* * *

Суд општине пудрачке актом № 359. од 5. маја ове године упутио је питање овакве садржине:

Једно лице из суседне општине ископа један бунар у атару своје општине али на утрини пудрачке општине зарад напајања стоке и једне и друге општине; овај бунар није ограђило, те се један тућ коњ случајно удави у тај бунар. Сопственик коња тражи од одговорног лица накнаду штете за удављеног коња, али се појави спорно питање између општина о томе, која је општинска власт надлежна за суђење о накнади. — Пита се: да ли суд општине пудрачке треба да пресуди спор о накнади, или је за то надлежан општински суд суседне општине?

Одговор:

Утрина је намењена за напасање стоке грађана. На утрини се може по толеранцији или дозволи општинске власти ископати бунар, али овај, који бунар ископа мора исти заградити, како се другима не би штета могла причинити. — По § 31. и 800. грађанског закона ко другоме штету какву учини, мора му ту штету накнадити. — О накнади штете има да суди судска власт, општински или првостепени суд, према вредности учињене штете.

Ако је с погледом на вредност учињене штете за расправу спора о накнади надлежан општински суд према § 6. грађанског судског поступка, онда је надлежан суд оне општине у којој за штету одговорно лице стално живи. Па како означено лице живи у поменутој суседној општини, то је суд те општине и надлежан за суђење, а не суд општине пудрачке; сем тога што у општини пудрачкој не живи одговорно лице, на атару општине пудрачке није учињена ни штета. — На оцену ове надлежности нема никаквог утицаја околност, чија је својина оно имање (утрина), на коме је штета учињена, јер надлежност опредељује просторност власти по атару општинском.

* * *

Деловођа суда општине тврдаревачке актом од 15. јуна ове године упутио је питање овакве садржине:

Један грађанин има сина, који је са њиме радио кафанску радњу и трговачку радњу. По томе отац задржи себи кафанску радњу, а трговину преда своме сину. Син умре и остави малолетно дете. Суд општински приступи попису имовине и трговине, која је остала после смрти поменутог лица, али се отац покојнога противи образовању масе тражећи код судије за неспорна дела, да масу не образује, услед чега је судија наредио, да се попис иначе изврши. — Пита се: треба ли трговину пописивати, кад она није својина покојнога већ његовог оца, и но је наследник покојников по закону?

Одговор:

Питање, да ли је трговина сопственост умрлог лица или његовог оца, јесте спорно питање факта. Пошто је умрло лице остављало малолетно дете, то власт треба према наређењима из закона грађанског, закона о старатељству, и из правила о поступању у неспорним делима да попише сву ону имовину, која се може сматрати као сопственост умрлога, а ако се појави неко лице као сопственик које ствари покретне или непокретне у списак масе уписане, надлежни судија ће оценити наводе и слабију страну упутити на парницу за доказивање свога спорног права својине. — Према томе у претстављеном случају власт је правилно поступала наређујући и извршујући попис заоставштине, јер по законском реду наследа умрлог има да наследи његово дете, које је малолетно и чије интересе има да штити старатељски судија.

* * *

Суд општине мачевачке актом Ж. 536. од 14. јуна ове године упутио је питање овакве садржине:

У месецу марту прошле године упражњено је место једног кмета у општини. Одлуком одборском одређен је један одборник да врши дужност кметовску. У месецу априлу ове године упражњено је и место председника општинског, јер је општински председник умро, те је једини кмет у општини одређен за вршиоца дужности председничке, а за вршиоца дужности другога кмета одређен је други одборник. — Пита се: могу ли они вршиоци дужности судити кривичне и грађанске спорове и обављати друге радње општинског суда, и могу ли ови одборници изрицати казне по члану 110. закона о општинама?

Одговор:

Према члану 120. закона о општинама за заступање председника и кметова у дужности важи ред предвиђен у члану 38. закона о општинама. Тај ред је овакав да све општине сем за општину београдску: ако је место председника општине упражњено, или је он спречен да дужност отправља, онда га заступа најстарији по годинама писмени кмет који буде на дужности, а ако је и овај спречен онда најстарији неписмени кмет; на случај да је и овај спречен, а нема више кметова, онда председничку дужност врши одборник, кога одреди општински одбор. Аналого пропису из члана 38. закона о општинама кмета има да заступа онај од одборника, кога општински одбор за заступника одреди. Према томе добро је уређено, што је у дотичној општини за вршиоца дужности председника одређен један кмет, а за вршиоце дужности два кмета одређени општински одборници. Али, по члану 88. закона о општинама, општински суд састављају: председник (или његов заступник), два кмета и деловођа, а овим истим законским прописом је предвиђено, да се на случај препреке или потребе може само један кмет заменити одборником. Из тога излази да у општинском суду поред председника (или кмета који га заступа) и деловође мора бити још два кмета или још један кмет и један одборник, па да тај суд може вршити оне послове, који су додељени у надлежност општинског суда, независно од тога, да ли су ти послови грађанске или кривичне природе. — Кметове у дужности могу у опште заступати, без ограничења, одборници, али што се тиче судске дужности кметова, ту се мора дакле увек подешавати тако, да само један кмет у суду буде заступљен одборником, кад то потреба буде изискивала. Следствено напред изложеноме одборници, који врше дужност кметовску, могу употребити право на члана 110. закона о општинама и над непослушним изрицати казне од двадесет и четири сата затвора или од један до пет динара новчане казне. — Док се не изврши избор за попуњење општинских чланова, требало би се помоћи у погледу суђења надлежношћу државне полицијске власти за извиђање и суђење иступних кривица и применом прописа из § 17. а. и 17. б. грађанског судског поступка за извиђање и суђење грађанских спорова, која улазе у надлежност општинских судова.

* * *

Суд општине рановачке актом од 17. јуна ове године упутио је питање овакве садржине:

Може ли општински суд и по коме законском пропису да кажњава грађане за радове у пољу у недељном и празничним данима?

Одговор:

У кривичном закону, у § 362., постојала је до 30. јуна 1882. године тачка трећа, која је гласила, да се затвором од једног до пет дана казни: „ко у свету недељу и друге Господње празнике без особите нужде или предстојеће какове опасности пољске тежачке послове ради. На мање празнике, осим општинске и црквене славе слободно је свакоме радити. Исто тако, слободно је и на веће празнике радити, ако се у време жетве, косидбе, вршидбе и тим подобним, због погоде времена, опасности какве бојати има...“ — Али ово законско наређење укинуто је законом о изменама и допунама у кривичном законику од 30. јуна 1882. године. — Других законских прописа, по којима би се могли кажњавати они, који раде тежачке пољске радове у недеље и празничне дане, нема. — Према томе општински суд не може грађане кажњавати кад они поља ради у означене дане. Али органи општинске као и органи државне власти могу посредним путем, а не путем казне, да дејствује на народ, да без нужде, у редовним приликама, под обичним околностима, не ради тешке пољске радове недељним данима и о великим празницима, јер то захтевају не само верски обзири него и социјална мудрост. Нужда пак, елементарне непогоде, и напредне прилике у опште оправдавају пољске радове и у празничним данима. — Овде ваља напоменути, да се наређења из § 364. кривичног закона и из члана 58. закона о радњама не односе на ове случајеве.

* * *

Љубомир Панајотовић срески званичник из Беле Паланке актом од 9. маја ове године упутио је питања овакве садржине:

1. Једног чесника општинског казнила је полицијска власт за дело из члана 157. закона о општинама новчаном казном од педесет динара. Противу те пресуде кажњени је изјавио жалбу Државном Савету, и Државни Савет је пресуду оснажио својим решењем, које је и жаоцу предато. Пита се: да ли застарелост пресуде почиње тећи од дана када је Државни Савет пресуду полицијске власти одобрио или од дана предаје жаоцу решења Државног Савета? И,

2. Да ли пропис из члана 168. закона о општинама има тај значај, да кажњени општински чесник или службеник има право да у року од месец дана сам добровољно положи новчану казну а да надзорна власт за то време не може од њега вршити наплату казне егзекутивним путем, или има тај значај, да ће се новчана казна заменити затвором, ако осуђени општински чесник или службеник у року од месец дана не плати новчану казну добровољно а и надзорна је власт за то време не би извршила принудним путем?

Одговори:

1. Државна власт као надзорна над општинском надлежна је према члану 167. о. закона о општинама да по званичној дужности извиђа и суди све кривице из члана 157. закона о општинама. Кажњено лице по овом законском пропису има право према члану 170. закона о општинама да се противу одлуке надзорне власти о казни жали Државном Савету. Док државни Савет на случај жалбе одлуку државне надзорне власти о казни не одобри, казна се не може извршивати. Да би се казна могла извршити потребно је сем тога, да се кажњеноме стави до знања, да је Државни Савет одлуку надзорне државне власти одобрио. Али, и ако се пре саопштења одлуке Државног Савета казна не може извршити, не треба отуда извести закључак, да је решење полицијске власти о казни постало извршно од дана саопштења кажњеноме одлуке Државног Савета о одобрењу казне. Кад Државни Савет решење надзорне власти о казни општинског чесника или службеника одобри, значи, да је то решење дефинитивно, да је исправно, и да се као такво може у извршење пустити, пошто о његовој законитости више не може бити речи. Према томе без значаја је за даљи ток рада време, кад је одлука Државног Савета саопштена кажњеноме; главно је да му је саопштење извршено пре почетка извршења казне. То време саопштења не игра никакву улогу у погледу застарелости казне, јер застарелост тече од онога дана када је решење о казни извршним постало, а то је од дана одлуке Државног Савета, ако је жалбе на решење о казни било.

2. Ако осуђени општински чесник или службеник на новчану казну за дела која по закону о општинама извиђа и суди надлежна надзорна власт, не би платио исту за месец дана од дана кад му је саопштено, да су пресуда или решење постали извршни, власт, која пресуду или решење има да изврши, замениће му новчану казну затвором, рачунајући десет динара казне у један дан затвора. Такво се наређење налази у члану 168. закона о општинама. Овакво је наређење унето у закон за то, што су раније кажњени општински чесници и службеници изигравали прописе из закона о општинама о казнама и одуговлачили са извршењем казни на тиме стварали посла државној власти и одстрањивали добра дејства казне. Поменути законски пропис се има тако разумети, да државна власт нема ни право ни дужност да егзекуцијом наплаћује оне новчане казне од општинских чесника и службеника, које је државна власт изрекла над њима по закону о општинама; кажњени чесници и службеници дужни су да сами плате новчану казну у року од месец дана од дана када им је саопштено, да је одлука о казни постала извршна. Државна надзорна власт има једино дужност да се постара, да се кажњенима изврши протоколарно саопштење (датум саопштења треба словима исписати), да је одлука о казни извршна, — и да по истеку рока од месец дана од дана саопштења, ако кажњени казну новчану у томе року не плате, донесе решење о замени казне новчане затвором, на казну затвора изврши. Такав је смисао овога законског прописа. При овом замењивању казне новчане затвором треба само пазити, да овај затвор никако не пређе највећу казну затвора, коју закон о општинама предвиђа.

К.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА, КАСАЦИОНОГ СУДА, И ВИШИХ ВЛАСТИ

При уступању имања по судској пресуди треба гледати како и према коме пресуда гласи.

Ђ-ић поднео је среској власти извршну судску пресуду надлежног првостепеног суда из 1911. године, донету по спору његовом противу Ј-ића, којом је Ј-ић осуђен да му изда тапију на башту, коју је продао Ђ-ићу пре четрнаест година, у противном да дозволи Ђ-ићу, да му ова пресуда служи за убаштињење, — па је молио, да му власт ту башту, коју сада држи Н-ић, уступи на слободно руковање као сопственику, а да се садањи држалац баште упути да своје право тражи и доказује путем грађанске парнице. — Н-ић је на протоколу саслушања изјавио, да је та башта његова својина и да он исту држи на основу тапије потврђене првостепеним судом, коју је на њега пренео продавац исти Ј-ић пре четири године, а коју је поднео на увиђај. — Дакле Ј-ић је у току парнице са Ђ-ићем продао имање трећем лицу и на ово тапију пренео.

Срески начелник је нашао, да је Н-ић јачи у праву пошто има тапију на спорно имање, које држи као савесан притежалац, и пошто пресуда, коју је купац Ђ-ић поднео, не гласи у односу према држаоцу имања, — па је молиоца одбио од тражења уступања овога имања упућујући га, да о своме праву надлежству судску пресуду — § 200., 202 и 223. грађанског закона и § 462 и 466. грађанског судског поступка.

Молилац, незадовољан овим решењем, најављивао је жалбе вишим властима, али су ове одобриле решење среског начелника, и оно је према одлуци Државног Савета № 7664/12. извршно постало.

* * *

О уступању имања према тапији.

М-ић је молио полициску власт, да му по тапији потврђеној код надлежног првостепеног суда 1893. године одузме имање од Р-ића и њему уступи у својину. Саслушан по овоме предмету Р-ић је изјавио, да он учива оно имање од пре педесет година по тапији потврђеној код првостепеног суда 1885. године као наслеђе од продака, и да према томе не може исто уступити молиоцу, који је накнадно навео: да Р-ић самовласно држи спорно имање већ више година и да га није могао из државине имања истерати што је своју оригиналну тапију од 1893. године загубио те ју је морао редовним путем уништити и издејствовати дупликат исте у 1911. години.

— Срески начелник је нашао следеће: молилац није прибавио спорно имање непосредном куповином од власти путем јавне лицитације, да би власт била дужна увести га у државну административним путем на основу пресуде на грађанског судског поступка, већ од другог лица, које је било дужно по међусобном уговору увести га у државину; како пак тапија није пресуда, решење или поравнање, које би могло бити предмет извршења по § 426. и 493. грађанског судског поступка, већ исправа која служи као доказ о својини докле се као доказ о својини не оспори, и како у овом случају Р-ић уз тапију ранијег датума као доказ о својини има још и непрекидну државину спорног имања од пре више година по признању самог М-ића, то је Р-ић јачи у праву од молиоца. С тога је срески начелник према § 426. и 493. грађанског судског поступка и § 202. и 223. грађанског законика решењем одбио молиоца од тражења уступања овог имања, остављајући му право, да путем грађанске парнице докаже својину спорног имања. — Молилац, незадовољан овим решењем, изјављивао је жалбе вишим властима, али су ове одобриле решење среског начелника, и оно је према одлуци Државног Савета № 7824./12. извршно постало.

А.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОНОВНЕ ПОТЕРЕ

Михаило Вукашиновић, осуђеник београдског казненог завода, чију слику износимо, побегао је.

Родом је из Мислођина, среза посавског, округа београдског, стар 29 година, висока раста, угаситоцрних очију, косе црне, бркова

рићих; од особених знакова има: а) на долактици леве руке белегу од опекотине неправилна облика величине 11/6·5 см. за 5 см. испод превоја лакта, страна спољна; б) на грклљану белегу од опекотине, неправилна облика величине 6·5/3 см.; в) на левом образу брадавицу величине кукурузног зрна; г) младеж величине сочива за 5·5 см. изнад средине десне кључне кости и д) брадавицу величине кукурузног зрна за 9 см. испод 7-ог обртка и за 5 см. у десно од кичме.

Акт Управе београдског казненог завода Бр. 882.

Љубомир Путниковић, осуђеник београдског казненог завода, чију слику износимо, побегао је.

Родом је из Кључа, среза колубарског, округа ваљевског, стар је 24 год., раста средњег угасито-жутих очију, смеђе косе; од особених знакова има: а) на левој мишици младеж величине лептира, страна спољна; б) на левој вилици младеж величине просног зрна; в) младеж величине просног зрна за 1 см. у лево од спољног угла левог ока; г) на средини чела јамицу величине просног зрна; д) позади са леве стране врата белегу од чира величине и облика кукурузног зрна

за 6·5 см. изнад и лево од 7-ог обртна на кичми и ђ) белегу од чира на медијани, величине 2/1 за 3 см. изнад пупка.

Депеша Управе београдског казненог завода Бр. 1490.

ПОТЕРЕ

Коста Којић, зв. „Ћопа“ и **Живојин — Живко — Мариновић**, зв. „Јукић“ осуђеници пожаревачког казненог завода, чије слике износимо, побегли су.

Коста је родом и Београда, стар 23 год., малог раста, угасито-зелених очију, косе смеђе; од особених знакова има: а) на мишици леве руке белегу од опекотине неправилна облика, величине 5/4 см.

страна спољна; б) младеж величине просног зрна, за 1·5 см. изнад споја обрва; в) младеж величине просног зрна за 2 см. иза и изнад десне ноздрве и г) младеж величине просног зрна за 2 см. испод унутрашњег угла левога ока.

Живко је родом из Београда, стар 45 год., средњег раста, смеђ, бркова плавих и великих, очију жу-

Милорад Јовановић, ложач, родом из Младеновца, извршио је опасну крађу, па је побегао.

Стар је 18-20 год., средњег раста, у опште смеђ, сувоњав, косе смеђе, без бркова; у оделу грађанском; на глави има качкет, а на ногама чизме.

Депеша Управе пожаревачког казненог завода Бр. 1530.

Депеша начелника среза космајског Бр. 9216.

Витомир Јелкић — Распоповић, из Ноћаја, одговара за дела разбојништва, налази се у бегству.

Витомир је средњег раста; сувоњав, смеђ, косе и бркова више риђих, зеленкасто плавих очију; од одела има на себи гуњ и чакшире, на ногама опанке, а на глави црн шешир.

Могуће је да има на себи какву повреду било од куршума било од ударца секире, коју је добио при самом делу.

Акт среског суда за срез мачвански Бр. 3114.

Драгиња удова пок. Тодора Стојковића, циганина из ураовачког засеока, извршила је крађу па по извршењу дела побегла.

Драгиња је стара 50. година, средњег раста, сувоњава, у опште црна.

Депеша начелника среза посавског округа ваљевског Бр. 5537.

Мијаило син Владислава Милића, теж. из Орешковице, извршио је крађу па затим побегао.

Мијаило је стар 24. године, раста средњег, сувоњав, смеђ.

Депеша начелника среза млавског Бр. 8321.

КРАЂА СТОКЕ

Непознати крадљивци ноћу између 15. и 16. пр. м. украли су *Лимену Умеровићу*, из Ариљаче два вола; један је во длаке плаве, рогова кратких и дебелих; други је длаке црвенкасте, оба рога су му сломљена, стар 5 год.

Акт начелника среза приштинског Бр. 4329.

НАЂЕН ЛЕШ

У атару општине умљанске извађен је из реке Саве, један леш непознатог човека, на десној руци више шаке има утетовирана два лова и један крст а на сваком углу крста по једно слово „С“.

Депеша начелника среза посавског округа београдског Бр. 6402.

УХВАЋЕН

Радомир Обрадовић, осуђеник београдског казненог завода, чију смо потерницу изнели у броју 23 броју „Полиц. Гласника“ за ову годину.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије Уредник А. Ј. Кузмановић.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године, код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. Иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Појединн бројеви „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а на основу чл. 34. закона о пословном реду у Државном Савету одобрено је решење Државног Савета од 7. јуна 1913. год. Бр. 1509, донето на основу чл. 114. тач. 9. Устава, које гласи:

„Да се Д-р Фердинанд Грамберг, индустријалац из Београда, родом из Панчева, и поданик угарски, по својој молби прими у српско подданство изузетно од § 44. грађанског закона, пошто је поднео уредан отпуст из својег досадашњег подданства".

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 21. јуна 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а на основу чл. 34. зак. о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета од 26. августа 1911 год. Бр. 8204, донето на основу чл. 144. тач. 9. Устава, које гласи:

„Да се Марија Лебл, удова из Београда, родом из Врбаса у Бачкој, и поданица угарска, по својој молби прими у српско подданство, изузетно од § 44. грађанског закона, заједно са својим пунолетним кћерима: Рашелом и Регином и малолетном децом: Сидонијом, Каролином и Леополдом, пошто је поднела уредан отпуст из својег досадашњег подданства".

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 21. јуна 1913. год. у Београду.

Живота Стевановић, полициски писар прве класе среза косаничког, и *Војислав Марковић*, полициски писар треће класе среза колубарског округа ваљевског, погинули су у рату српско-турском.

Борђе С. Анастасијевић, полициски писар друге класе среза пореčког, погинуо је у борби са Бугарима 22. јуна 1913. године.

Д-р Борђе Миловановић, полициски писар прве класе среза колубарског, умро је 28. јуна 1913. године на војној дужности у Велесу.

Младен Иванович, полициски писар друге класе среза зајечарског, умро је 31. маја 1913 године у Зајечару.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО

ПО

ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

По другом мишљењу треба овде применити опште правило о наслеђивању у инокосним кућама. §. 528. Грађ. Зак. решава само питање о сукобу између сродства у задрузи и сродства изван задруге, и решава га у корист овог првог или, боље, против овог другог: сродник изван задруге не може ни у ком случају интестатски наследити сродника у задрузи. Али §. 528. даље од тога не иде: на име, искључивши сродство изван задруге, он није тиме хтео рећи да ће умрлога у задрузи наследити задруга а не онај који му је у задрузи најпречи сродник. Тим питањем §. 528. се уопште не бави, другим речима, он оставља §-у 527. да он одреди коме ће дефинитивно, пошто је једном сродство изванзадружно искључено, припасти оно што је умрли задругар оставио, а по том пропису примењење се правило о наслеђивању у инокосним кућама, кад год од тога законодавац није изречно одступио, што значи да ће овде de cuius-а наследити најчеш најближи сродник у задрузи.

Када се, на основу прописа §§-а 527. и 528. Грађ. Зак., дошли до тако сигурног резултата, да ни се онда може онај пасус из решења од 7. септембра 1847. год., који је био објављен §. 529. Грађ. Зак. („... но тај да остаје задругар, као најпречем наследнику...") узети као довољан аргумент против тога резултата а у корист задруге? Ми мислимо да треба одговорити негативно: законодавац је ту под задругом мислио на оног задругара који је *de cuius*-у најближи сродник: реч „задруга" која је ту употребљена јесте само начин на који се законодавац ту изразио.

У осталом, тим се начином законодавац могао ту послужити и због тога што, заиста, нема никаквог практичног интереса, све дотле док задруга траје и док задругари живе сложно и исправно раде, то питање: да ли је оно што је умрли задругар оставио припало задруги или његовом најближем сроднику у задруги. Ми смо већ изнели прилике казали да, за трајања задруге, не води се рачуна о томе колико ко од задругара има у задружној заједници: за то време, у погледу рада и уживања задружним добрима, поступа се онако исто као да би сви задругари

имали у тој заједници полједњаке делове или као да би задругари сачињавали један правни подмет (субјекат) различан од личности појединих задругара. Са те тачке гледишта, законодавац је сасвим могао рећи да умрлог задругара наслеђује задруга: резултат је, за трајања задруге, такав као да је збиља задруга наследник. Дакле, докле год задруга постоји, ово питање му не интересира, а када би је могао интересирати, у случају дообе, она више не постоји.

Што још, и нарочито, говори у прилог истога мишљења, то је ово: по нашем Грађанском Законику може се наследити или законски (интестатски) или тестаментално односно уговором на случај смрти. У правом случају, апстрахујући државу (§ 530. Грађ. Зак.),[1] наслеђивању је основ сродство, и то онај који је сродник најближи наслеђује: дакле сродник не наслеђује овако нето као и посродник. Другог начина наслеђивања нема. Према овоме, не би се могао бранити наслеђивање умрлога задругара од стране задруге, јер то не би било ни наслеђивање тестаментално (уговорно), пошто претпостављамо да тестаменто (уговора на случај смрти) у корист целе задруге нема, ни законско, јер ово наслеђивање значи, као што мало час ми осмо, наслеђивање од стране најближега сродника, што овде не бисмо имали, или бар не бисмо потпуно имали, пошто би наследници *de cuius*-а умрлога у задруги били не само његови најближи него и даља сродници и у опште сви сродници у задруги. То би био неки трећи начин наслеђивања који у нашем наследном систему не постоји и ког зато не смемо ни овде, код задруге, уводити.

У овом смислу, изјашњава се, ма да посредно — прилично објашњена §. 528. *in fine* Грађ. Законика — и Г. А. Ђорђевић. (*Наследно Право*, стр. 129.), а и ми налазамо да је ово мишљење тачније од онога првога. То је и мишљење Гг-а Михаила Јовановића, председника Касационога Суда. Г. Јовановић је то мишљење изнео поводом једног другог питања, у овоме чланку: *Наследивање у задруши* (Архив, св. од 25. Августа 1906. год., стр. 59.), бар ми тако схватамо ова два става у том члану његовом, прво став: „Како ниje скоро појединац може хтети и желети да га наследи онај који му је најмилији, то закон с основом узима и претпоставља, да је сваком умрломе у опште најмилија баш његов најближи сродник, ако нема каквих нарочитих узрока и које закон опет предвиђа и који казују другo nao што задруга казује, да је умрломе задругару најмилији већ по томе што *онај најближи сродник* који је са њим у једној кући живео, заједници све радио и тешко, све радости делио и терете подносио, па за њим задруге имао и која још ближег сродника“ и, затим, став: „*Било ли не било задруге и даље*, наследник је онај, који је умрломе био *најмилији*, а за таног се *претпоставља*[1] онај, који је умрломе био задругар, и, као такав, најближи сродник, не дакле онај с којим умрли, и ако му је ближи сродник, није хтео бити задругар“.

Да ли, онде, има стално судске јурисдруденције и каква је она, није нам познато, бар ми, у до сада објављеним збиркама одлука судских, нисмо могли наћи сигурних података било за прво било за друго мишљење. А што се тиче избраних судова, ови се, у колико нам је то познато, придржавају онога последњег мишљења.

Ми смо до сада, за примену §-а 528., претпостављали крвно сродство. Али quid ако је сродство у задруги грађанско (цивилно)?

Г. А. Ђорђевић вели, у своме *Наследном Праву*, штампаном у Београду (год. 1904., св. за Април, стр. 202. и 203.), да законодавац хоће да каже ту ово: да усвојени син, који живи са својим грађанским оцем, поочимом, пречи је у наслеђу свога поочима, ако је овај умро у задруги, од крвног сина *de cuius*-овог који је био оделит. Ми то не мислимо. Најпре, када је једном постављено правило: да је сродство у задруги пречe од сродства изван задруге, ма оно било и даље, и када је усвојени, бар онај из §-а 137. Грађ. Зак., раван крвном сину (§§. 136. и 138. Грађ. Зак.), онда какве је потребе имао законодавац да то правило специално примењује на случај када *de cuius* остави грађанског сина у задрузи а крвног изван задруге, ако се већ зна да се то правило примењује и на мушку децу умрлих задругара? Ми бисмо, сасвим природне, на основу самога првога става §-а 528. Грађ. Зак., изучили на наследа, у реченом случају оделитог крвног сина.

Али, на ранијих објашњења, у којима смо утврдили да се §. 528. не односи на мушку децу *de cuius*-а, баш и да су она његова задругари, цитирали нисмо из истога §-а, која се односи на усвојење, не може се тицати случаја који наводи Г. Ђорђевић: када на крвни син, *de cuius*-ов задругар не може да искључи оделитог крвног сина, не може овога. нарочито искључити ни усвојени син, који је задругар *de cuius*-а.

Живојин М. Перић.

(наставиће се)

[1] Курсиви су наши.

[1] В. још и Решење од 21. Октобра 1850. год., об. V., стр. 222., ком §-а 404. Грађ. Зак., и наслеђивању законитошћу привилеорских породица, када ово сиђење изумре, „неостављајући после себе никог свог, па дакле ни само на вер, него ни уловљу...“.

О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

2° Или у одсецању удова мртвацу или у опште у нагрђивању истог.

Нескопавање мртваца од гроба је прилично дело повреде ствари из § 290 к. з., а одсецање мртвачких удова или у опште нагрђивање неупокојног мртваца је прилично дело повреде ствари из § 289 к. з. Према томе овај иступ није нарочита врста повреде ствари, те и разлог за блажију инкриминацију истога не лежи у његовој суштини (в. доле б).

б) Кривац.

Да би постојао кривац из § 365 т. з к. з., потребно је, да је извршилац дело из *судјерија*.[1]) У § 365 т. з к. з. реч је према томе о једној нарочитој, *блажеој* (иступној) врсти кривца код повреде ствари.

По себи се разуме, да умишљаја мора бити, пошто се захтева, да је дело извршено из *судјерија*.

4. Врачаре и картаре, које *судјеверство* распростиру, као и они, који места, где се повади ископати могу, назначују."

а) *Радња* се састоји дакле:

1° У *врачању* или *метању карти* ко занату.

(1) Врачање и гледање у карте се засниваjу на *судјерију* и зато су инкриминисани.

(2) На самог начина наражавања „врачаре и картаре“) изласи, да је овај иступ прилично дело *по занату*, т. ј. потребно је, да извршилац врачи или гледа у карте у следству одлуке, да то чини ради *прибављања средстава за живот*.

(3) По себи се разуме, да се називи „врачаре и картаре“ морају протумачити тако. да је без значаја, да ли је извршилац жиноса или мушкарац.

2° Или у *назначивању места, где се воде ископати могу*. Она се радња заснива на *судјерију*, а сем тога њоме се људи одвраћају од својих обичних послова, а зато је инкриминисана.[2])

б) Кривац. — Вииост није потребна.

5. Ко би ма у чему гробове и надгробне споменике оварио, или нечистоту на чијем гробу оставио."

а) *Радња* се састоји дакле:

1° У *оварењу гробова и надгробних споменика, т. ј. у повреди истих.*

[1]) „Ово је, вели Немет (374), претпоставна случаја, да се мртвац не *судјерија* распознаје, н. пр. непознат дрма за вашетра, па га изнесоше или га гдегод нађоше крадући, или ако се жалба каква на воје место назначи поче или које место град хоћуће, а зна се, да је пазно нешто у том месту скривљено, оду, те поиђе исколати, јер врло, да се бог зна шта пашло: коегдаје разлешено, те кшту или грал инкрутно и т. д. Одсецање удова обичне бивш, пре него се мртвац сахрани, и то се по праву догађа код копилада, од којих обично врст одсеку у том одношају, као до онога пушки не бро, који нам врст од копилета.“

[2]) Уп. Немет 377.

(1) *Гроб* је место, где су каква људска лешина или њени остаци смештени на почивање, али тако да се то може спољa познати. Део гроба сачињавају и надгробни споменици, т. ј. знаци успомене подигнути за спомен или у част укопаног, те су изванпо засебно моменути. В, о појму гроба ближе *Живановић* Посебни Део II § 57 II 2 г.

(2) Повреда гроба је предвиђена § 290 н. з. као нарочита врста преступне повреде ствари. Критеријум за разликовање између повреде из § 290 к. з. и повреде из § 365 т. 5 лежи у величини штете, тако да повреде *веће* од сто пореских гроша спадају под § 290, а остале под § 365 н. з.[1]) Но с обзиром на то, што под појам гроба спада и лешина, дакле ствар без вредности, као и с обзиром на наслов главе, где се налази § 365 н. з., има се узети, да разлика лежи и у томе, што је повреда гроба и надгробног споменика инкриминисана у § 290 н. з. као кривично дело повреде ствари, а у § 365 т. 5 као повреда *особина* имућства према *умрлима*. Према томе кад би ко повредио лешину, постојао би идеални стицај између § 290 и §365 т. 5 н. з.

2* Или *у осталом немистобе на чијем гробу*.

(1) Овај иступ је кривично дело повреде особина имућства према умрлима.

(2) Нечистоћа је остављена „на" чијем гробу иако онда, кад је остављена на самом гробу, тако и онда, кад је остављена у његовој *непосредној близини и у односу на њега*, што је једно фактично питање.

б) *Кривац*. Намјет није потребна не само код остављања нечистоће, већ и код повреде гроба, пошто је она повреда инкриминисана не као повреда ствари, већ као повреда особина имућства. Према томе одговара привично по § 365 н. з. и онај, који би гробу чијем нанео штету *већу* од сто гроша нехатно, пошто се за њим прима из § 290 закона умишља.

6. женске, које јавни блуд као занат проводе",[2])

а) 1* *Радња* се састоји дакле у *јавном проводењу блуда од стране женске у виду заната*.

(1) Ово је дакле *колективно* кривично дело по закону. Оно постоји према томе онда, кад га женска врши у следству одлуке, да проводи блуд ради прибављања средстава за живот.

(2) Женска проводи блуд *јавно* онда, *кад се самоме подаје*, без обзира дакле на то, да ли она то чини по јавним кућама или у приватном стану.[3])

(2) Према правилима о регулисању проституције она радња је *противправна* само онда, кад се врши *без надзора санитетско-полицијске власти*.

[1]) Уп. Џенић 747 и 877.

[2]) И и правила о регулисању проституције од 1900 год. (Нов. Зб. 1340) т. 17 и 14, којима је допуњен § 365 т.5 н. з.

[3]) Уп. Џенић 857.

б) *Кривац*. — По себи се разуме, да умишљаја мора бити.

в) В 9 в.

7. Подводници и подводачи и у опште они, који траже и дају прилику, да се *блуд проводи*."

а) *Радња* се састоји дакле у *подвођењу*, т. ј. у *тражењу или давању прилике, да се блуд проводи*. В. о подвођењу *Живановић* Посебни Део III § 106. В. и горе III 7.

б) *Кривац*. — Потребан је умишљај, пошто је преступно подвођење из § 207 к. з. једна нарочита врста иступног подвођења из § 365 т. 7.

в) В. 9 в.

8. Ко женско јавно или приватно речма или ичиме ради приволења на блуд салеже, у колико то вид насиља на себи не носи."

а) *Радња* се састоји дакле у *салетању женске управљеном на то, да се приволи на блуд са мушкарцем*. В. о овом иступу *Живановић* Посебни Део III § 107 III.

1* Салетање је свака радња, која се не појављује као принуда (§ 194 к. з.) или напуда (§ 246 к. з).

2* Ако се салетање појављује као изјава омаловажавања, постоји не идеални стицај између овог иступа и увреде, преступне или иступне.

б) *Кривац*. — Потребна је поред умишљаја и *намера, да се женска на блуд приволи*.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВЕНЧАНИ ПРСТЕН

од

Мориса Леблана

(НАСТАВАК)

Поноћ, дванаест часова би, затим још пола, па један час. Ивона није ништа мислила, чекала је да се догађаји развијају. Она је замишљала свога сина и себе саму, као што се замишљају она бића, која су много патила, и која не пате више, и како јој се син са пуно љубави баца у њен загрљај. Его та два бића, хтели су једно од другог раставити; имала је страшне осећаје, и у том делиријуму, плакала је, гушила се.

У тренутку подиже се. Брава шкљоцну.

— Ви. Ви...

Човек се приближи, по обичају, са шеширом у руци и тај млади човек, елегантан, кога је она познала, био је Хорес Велмон.

Ви! поновљала је.

А он одговори поздрављајући је: Молим вас да ми опростите, наше је писмо стигло доцкан.

— Да ли је могуће, да ли је могуће да сте то ви.... како сте могли....

Изгледао је веома узбуђен.

— Зар вам писам обећао да ћу доћи на ваш позив.

— Да... али.

— Добро, ево ме, рече он смејући се.

Пошто испита узице којима беше Ивона везана, а којих се ослободила, он затресе главом и настави своје испитивање:

— Зар се такве средства употребљавају, Грофе Дорињи? Ја видим да вас је потпуно затворио. А', овај прозор. Каква несмотреност, да стоји отворен.

Он гурну оба крила. Ивона се уплаши.

— Ако се чује!..

— Нема никог у кући. Ја сам је обишао. —

— Иначе.

— Ваш муж је пошшао пре десет минута.

— А где је?

— Код његове мајке, грофице Дориње.

— А од куд знате ви.?

— О! веома просто. Он је добио телефонско извешће, чији сам ја резултат чуо на углу оне улице и булевара. И као што сам предвидео, гроф изађе нагло, праћен слугом. Тада помоћу нарочитих кључа, ја уђем унутра.

Он је толико природно причао, онако исто као што је причао, по малим салонима анегдоте безначајне.

Али га Ивона упита, обузета узнемиреношћу изненадном:

— Али то није истина... Његова мати није болесна?.. У том случају мој ће се муж вратити.

— Заиста, гроф ће увидети да се игра с њиме, и после три четири часа...

— Иначе, — — ја нећу да ме он затече овде — — — ја хоћу да идем мом сину. — —

— Један час.

— Један час! — — Али... Али ви не знате да ће га он сакрити? — учинити му неко зло можда? — —.

Грчевитим изразом и грозничавим гестовима, она се трудила да одврати Велмона. Али је он великом љубазношћу примора да седне, и нагнувши се к њој, у једном при-

стојном положају, рече јој тоном озбиљним:

— Слушајте ме, госпођо, и не губимо време јер је сваки минут скуп. Пре свега сетите се: ми смо се састали свега четири пута у шест година. На четвртом састанку, у салону ове куће, како сам вам ја говорио — како да се изразим? — како сам вам говорио са великом емоцијом, ви сте ми учинили да осетим да моје визите вами недођу. Од то доба ја вас нисам видео више. И ипак, у пркос свему, ваше поверење према мени беше толико, да сте сачували моју карту коју сам оставио у књизи, и да се после шест година мене, и нико другог не сетисте. Тога поверења ја вам захтевам још. Треба да ме слушате смело. Као што сам дошао к вами поред свију опасности, да ћу вас спасти, па макар каква била ситуација.

Велмонова мирноћа, и његово пријатељско понашање, умири мало по мало младу жену.

Још слаба, она је осетила поново у лицу овога човека импресију сигурности.

— Не бојте се, настави он. Грофица станује на крају шуме В. И претпостављајући да ваш муж неће један аутомобил, ипак је немогуће да се врати пре три часа. Ја вам се заклињем да ћемо кроз три часа отпутовати, и да ћу вас одвести вашем сину. Али ја нећу отићи пре него што све дознам.

— Шта треба да чиним? рече она.

— Одговарајте ми и то неома отворено. Ми имамо још двадесет минута. То је доста. Још није доцкан.

— Питајте ме?

— Верујете ли ви да је гроф имао неки — — план злочиначки? —

— Не. —

— Реч је о вашем сину. —

— Да.

— Он вам га је отео, није ли тако, јер хоће да се раздвоји и ожени једном другом женом, једном од ваших старих пријатељица, које сте ви изагнали из ваше куће. О, ја вас преклињем, одговорте ми без устезања. То су ствари које су познате јавности, и ваши скрупули, треба да престану, јер је у питању ваш син. Дакле, ваш муж хоће да се жени.

— Да.

— Та жена нема новаца. С његове стране, ваш муж, који је посрнуо, нема никакви други извор, сем помоћи од своје мајке грофице Дорињи, и дохотке од имања које наслеђује ваш син од два ујака. Зло намеру има ваш муж и мисли да ће се најлакше извести, ако њему дете буде поверено. Једино му је средство: развод. Ја се не варам.?

— Не

— А то што га заустављ то је ваше одбијање

— Да, а и због тога што би се моја свекрва из својих религиозних осећаја противила разводу. Грофица Дорињи попустила би само у случају ..

— У ком случају ?

— Ако докаже да је мој положај недостојан.

Велмон слеже раменима.

— Дакле, он не може ништа ни вама ни сину. Са законског гледишта као и са гледишта његових сопствених интереса, он избегава најнечаснији призор, оспорити врлину жене. А ипак ступа, у борбу.

— Шта сте хтели рећи?

— Хтео сам рећи, да значи да он има у рукама неко оружје.

— Какво оружје ?

— Не знам Али оно постоји.. и без њега он не би ни покушао да узме вашег сина.

Ивона је очајавала.

— То је страшно. Шта да радим, како да се помогнем

— Потражите, ... Сетите се..: Видите у овом писаћем столу, који је разваљено, можда је нашао какво писмо против вас.

— Ништа...

— А у речима при претњи, има ли нешто, из чега би извели да постоји?..

— Ништа.

— Ипак,.. ипак.. понова Велмон, има нека ствар.

И он настави.:

— Има ли гроф интимног пријатеља коме се поверава?

— Не.

— Нико није долазио јуче да вас обиђе.

— Нико.

— Били сте сами над вас је везао и затворио?

— У том тренутку, да.

— А после?

— После, његов слуга га је заустављо пред вратима и чула сам како говоре о златарском раденику,

— Само то.

— И о ствари која ће се десити данас, у подне, пошто грофица Дорињи не може доћи раније.

Велмон је размишљао.

— Зар тај дијалог не даје помисао, која би осветлила план вашег мужа. ?

— Ја не видим.

— Где је ваш накит.?

— Муж га је продао.

— Није вам ништа остало?

— Ниће.

— Па ни прстен.

— Ништа, рече она, пружајући руке, сем овај прстен.

— Да ли је то венчани прстен?

— Да.. мој прстен....

Она се заустави, збуњена. Велмон виде да је поцрвенила и чу где шапуће:

— То је немогуће. Али не... не, .. он незна.

Велмон је одмах ушта, и Ивона ућута, непокретна бледа лица. На крају, проговори полако.

— То није мој венчани прстен. Једнога дана, пре много времена, око камина моје спаваће собе, изгубила сам венчани прстен и на супрот моме мрљавом тражењу, нисам га могла наћи. Никоме нисам ништа говорила, поручила сам други, и ево га на мојој руци.

— Прави прстен носи датум вашег венчања?

— Да .. 23. октобра?

— Овај нема датума.?

— Нема.

Приметио је на њој устезање и узнемирење које је хтела да прикрије.

— Молим вас, узвикну, не крите ништа. Видите пут који смо прешли за ово неколико минута, са колико логике и хладнокрвности. Продужите, ја вас молим.

— Да ли сте сигурни да је то потребно.

Сигуран сам да и најмањи детаљ има важности и да смо већ скоро постигли циљ. Али треба и журити. Тренутак је и сувише озбиљан.

— Немам шта да кријем, рече она и подиже главу. То је доба најбедније и најопасније у моме животу. Била сам остављена сама себи, у свету, окољена хвалом и ласкањем, као и све жене напуштене од својих мужева. Тада сам се сетила... Пре мога брака, један ме је човек волео, и та је наша веза постала немогућа; он је и умро. Ја сам уреазала на прстену име тога човека и носила као успомену. Ту

није било љубави јер сам била жена другог. Али у дубини мога срца има једна успомена...

Све ово испричала је лако, без забуне и Велман није сумњао ни тренутак да је све истина. Како је он ћутао, она поста нервозна и упита:

— Ви мислите да мој муж...

Он је узе за руку и проговори, испитујући пртен:

— Загонетка је ту. Ваш муж, не знам како је дознао за промену. У поднс његова је мајка дођи Пред сведоцима, примораће вас да скинете пртен, и с пристанком његове мајке тражиће развод, пошто има доказ који је тражио.

— Изгубљена сам, шапутала је изгубљена.

— На против, спасени сте. Дајте ми пртен... и после он ће наћи други који ће вам донети у подне и који носи датум 25. октобар. Тако...

Нагло се заустави. Примети да млада жена од једном пребледи.

— Шта вам је? Ја вас молим.

Била је потпуно очајна.

— Изгубљена сам. Овај пртен не може се скинути. Пошто је тесан. Разумете ли? То није имало важности на на то нисам ни мислила. Али сад, доказ, оптужба. Ах! какво мучење. Гледајте, треба га скинути, он је зарастао у месо и ја не могу...

Вукла је снажно, из све снаге, готово да га откине. Али се месо надуло око пртена и није га могла покренути.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Суд општине влајковачке актом № 209. од 8. априла ове године упутио је питање овакве садржине:

По буџету општинском за 1904. годину била је предвиђена плата председнику општинском, и тај је буџет био одобрен од стране надлежних власти. Те године општина је остала дужна председнику плате сто динара, те општински одбор приликом састава буџета за 1905. годину унесе за толику суму кредит, да се председнику учини исплата остатка плате од прошле године. — Кад је буџет за 1905. годину послат Министру Финансија на одобрење, Министар Финансија је избрисао ту суму из буџета за 1905. годину са напоменом, да се ова сума исплати буџетом за 1906. годину, мотивишући то преоптерећеношћу општинског буџета. — Кад је општински одбор састављао буџет за 1906. годину, председник је се обратио општинском одбору, да му ту суму унесе у буџет расхода, али је општински одбор одбио председника, са разлога, што је буџет и за ту годину преоптерећен, и тако је та сума остала неисплаћена председнику и за доцније године, из истих узрока. — Општински одбор, при састављању буџета за прошлу, 1912. годину, по тражењу овога председника, донео је одлуку, да се за председника унесе у општински буџет кредит за исплату ових сто динара неисплаћене плате; тако је та сума најзад унета у буџет, а у примедби буџета је стављено, да се тих сто динара не воде по књизи дуговања. Овај буџет одобрио је Министар Финансија не стављајући никакву примедбу код кредита за исплату председнику сто динара. — Пита се: сме ли рачунополагач да учини овај издатак кад је буџет одобрен, и да ли има бојазни за одговорност због исплате, што се поменута сума није водила по општинској књизи дуговања.

Одговор:

Одобрени буџет општински важи само за ону годину, на коју се односи. С тога се сви буџетски приходи имају прикупити у тој години, а тако исто и сви расходи измирити, којима је рок плаћања у дотичној буџетској години. Али, ако по свршетку године ипак остане непокупљених или покупљених а неупотребљених прихода, они се преносе у нов буџет као приход; а остане ли неизмирених издатака, преносе се они у буџет за идућу годину према члану 5. закона о окружним, среским и општинским буџетима. — Према томе, а с погледом на члан 129. закона о општинама (по коме су расходи општински: неизмирени издаци по буџету за раније године, издаци на отплату општинских дугова и интереса, издаци на плате општинског председника и т. д.), општински суд и одбор добро су урадили што су покушавали ранијих година уношење неисплаћене плате председнике у буџет општински, и што су потребан кредит унели у буџет за прошлу годину. — Како је пак буџетом, који је навршан постао, предвиђена сума за ову исплату, то је благајник могао у току прошле буџетске године, по добивеном налогу, исплатити председнику дужну плату, пошто нема никакве сумње о постојању обавезе општине према председнику за исплату осе заостале плате. Суд и одбор признају обавезу општине, за то су и ангажовали кредит, а наредбодавац за исплату, ако би се са надлежне стране оспоравало председнику право на наплату, могао би одбити захтев председников да му се плата на дугу изда, док не изједначење одлуку надлежне власти о томе, да му општина заиста дугује означену суму и да му је дужна ту суму исплатити. Пошто пак никаква сумња о постојању дуга не постоји, исплата се може извршити и без пресуде. То, што се овај дуг није водио по књигама дуговања општине, није разлог за неисплату, кад нема сумње о постојању дуга и кад је кредит за исплату уношен у буџет још 1904. године на потрашивање плате остало неизмирено. — Ваља узети у обзир, да је кредит за тај издатак од сто динара важио само за прошлу 1912. годину, и да се тај издатак у овој буџетској години не може учинити, ако није унет кредит и у буџет за ову 1913. годину, сем ако је случај на става другог члана 6. закона о окружним, среским и општинским буџетима.

* * *

Суд општине луковске актом № 314. од 16. марта ове године упутио је питање овакве садржине:

Услед рата многе куће грађана сагореле су заједно са људском и сточном храном, те су поједине породице остале без куће, под ведрим небом и без хране. На грађане се разрезује порез и прирез, као и порез на личност. Ову порезу, наочито порезу на личност, не могу да плате неки порески обвезници. Пита се: кад се већ не може наплата личне порезе извршити, што се нема од куда, треба ли ипак пореске обвезнике задуживати личном порезом, или их личне порезе треба ослободити?

Одговор:

Лични порез плаћа сваки грађанин од 21. године старости. (И

женске, које имају самосталну радњу или приход, плаћају лични порез; но удата жена, чије имање ужива муж, не плаћа никакав ни лични порез, али је муж дужан да пријави имање своје жене и да плати на њега порез као да је његово, према чему се и његов лични порез одређује.) Лични порез плаћа се с главе на главу по шест динара и на сваки динар непосредне порезе још по пет пара. Где је имање задружно, на стога плаћање непосредног пореза пада само на старешину задруге, ту лични порез пет на сто плаћа старешина задруге а остали задругари плаћају само свој лични порез по шест динара с главе на главу. — Од овога пореза, шест динара с главе на главу, ослобађају се једино, према члану 74. закона о непосредном порезу: они, који нису пунолетни; они, који пређу шесет година живота; страни посланици, консули и њихови чиновници ако нису српски поданици; војници сталног кадра, пограничне страже и жандарми до наредника закључно; ђаци по школама; судски осуђеници на затвор или робију за све време издржавања осуда, ако је оно дуже од године дана; лица оглашена инвалидским судом за потпуне инвалиде; лица потпуно неспособна за рад, која осталог непосредног пореза плаћају испод двадесет динара годишње; и женскиње којима је једино издржавање удовичка пенсија, као и женскиње, које немају самосталне радње и немају већег прихода од пет стотине динара годишње. — Пошто су случајеви, у којима се грађани ослобађају личне порезе лимитативно у закону побројани, значи, да се у сваком другом случају мора вршити задужење и личном порезом. Са свим је друга ствар, да ли ће се лична пореза моћи, и поред вршених покушаја наплате, наплатити. — Кад постоји који случај из члана 74. закона о непосредном порезу, заинтересовано лице треба молбу за ослобођење од личног пореза да поднесе благовремено са потребним доказима пореском одбору, па ће овај по њој донети своју одлуку и молиоца ослободити задужења личном порезом, ако нађе да томе има места, а своју одлуку послати Министру Финансија на даље решење. Молбе за ослобођење од личног пореза, поднесене после свршеног разреза пореског, сматрају се као неблаговремене и шаљу се Министру финансија, који је надлежан за наређивање ослобођења за наступајућу годину.

* * *

Писар општине деспотовачке актом од 17. фебруара ове године упутио је питање овакве садржине:

Један порезник поднео је суду општинском молбу, да му се изда уверење, како је у тој општини привремено затворена државна а отворена општинска пошта. Молилац таксу није хтео да плати, позивајући се на тачку 11. члана 6. закона о таксама. Пита се: да ли је општински суд дужан да изда молиоцу овакво уверење без наплате таксе?

Одговор:

Уверење о привременом затварању поште државне у неком месту не би требала да издаје општинска власт већ државна, која је наредила или извршила затварање државне поште. Али како свака општина, где нема државне поштанске станице, мора бити у редовном поштанском саобраћају са најближом државном поштанском станицом према члану 123. закона општинама, што значи, да у свакој општини, где нема државне поште мора постојати општинска пошта, и како уверење о постојању општинске поште у једној општини, може као надлежна да изда општинска власт дотичне општине, — то нета општинска власт уверењем, да у општини постоји општинска пошта, тврди било изричио било прећутно, да у тој општини тим самим не постоји државна пошта. Дакле општински суд је надлежан за издавање оваквог уверења, какво је тражио молилац. — Што се тиче питања, да ли молилац треба да плати таксу за то уверење, налазимо, да треба извидети у којој цели и у коме својству тражи ово уверење молилац, па тек по томе одлучити, да ли он мора таксу за уверење платити. По тачки 11. члана 6. закона о таксама од плаћања таксе се ослобађају писмене представке државних службеника у службеним пословима, признанице и повчана потраживања, која им по закону припадају. Ако постоји који случај из овога законског прописа, онда то треба констатовати и у самом уверењу, како се за други циљ то уверење без таксе не би могло употребити, јер члан 7. закона о таксама наређује, да се у исправама, сведоџбама, уверењима и писменима у општ., кад год се на основу закона о таксама или другог ког закона у нарочитом циљу издају без наплате таксе, увек мора означити, у ком је циљу и коме издана таква исправа, а ако је по тражењу које власти, по чијем и ком тражењу (датум и број акта).

* * *

Деловођа општине славковачке актом од 13. јуна ове године упутио је питање овакве садржине:

Пресудом суда општинског кажњено је једно лице са двадесет и пет динара због дела из § 22. уредбе о механама. Пресуда је извршном постала, јер је ту пресуду одобрио прекостепени суд. — Пита се: да ли ову новчану казну треба наплатити у корист општинске касе или у корист државне касе?

Одговор:

Према члану 94. закона о општинама, суд општински има судску власт, у колико је она специјалним законима општинском суду дата, и то: 1. у грађанским споровима по гласи првој грађанског судског поступка, и 2. у кривичним предметима за поступак дела по пелој трећој части кривичног законика и по полицијској уредби (изузимајући оне одредбе, за које је у самом кривичном закону другојаче наређено). Тако исто и по § 4. а. Полициске Уредба општински суд изриче казне по свима иступним делима изложеним у трећој части кривичног закона. — Како пак уредбу о механама извршује полициска власт, и како је полициска власт надлежна да се стара, да појединa наређења из уредбе о механама буду правилно примењена и да се нико о њих не огреши, то се с погледом на поменуте законске прописе из закона о општинама и полициске уредбе до сада готово редовно тумачила, да општински судови немају права кажњавати грађане за кривице учињене противу одредаба из механске уредбе као прописа специјалнога закона, који није овластио општинске судове за расправу ових ствари. — Према томе општински би суд био нена-

длежан за доношење поменуте пресуде због дела из § 22. уредбе о механама. Сем тога и првостепени суд би био ненадлежан за расматрање те пресуде и за решавање по овоме предмету према §§ 15. и 16. полицијске уредбе, јер овде није била на расправи никаква кривица из треће части кривичног закона, па да би расматрајућа власт могао бити првостепени суд. — Под предпоставком, да је за казнавање по уредби о механама надлежна и општинска власт, општински суд питање о томе, у корист које касе, општинске или државне, треба наплатити ову новчану казну, ваља расправити с погледом на ово објашњење: Новчана казна по правилу треба да се наплаћује у корист државе, дакле за државну касу. Изузетци од тога могу бити само тамо, где то закон изрично допушта, а те изузетке, као свако одступање од правила, треба лимитативно тумачити. Поред других специјалних случајева у којима се казна наплаћује у корист општинске касе а не државне, по § 313. кривичног закона казне за испуштена дела наплаћују се у корист општинске касе, ако су у првом степену та дела судиле општинске власти. Али ово се наређење свакојако односи само на испуштена дела из *треће* части кривичног закона, а не и на испуштена дела по специјалним законима, па ма за суђење био надлежан и општински суд. Према томе, кад у механској уредби нема прописа о томе у корист које касе се врши наплата новчаних казни за дела из те уредбе, требало би по општем правилу, те казне наплаћивати у корист државне касе.

К.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА, КАСАЦИОНОГ СУДА, И ВИШИХ ВЛАСТИ

Један случај тумачења, кад не треба разрешавати општинске одборнике од дужности.

Начелник среза лужничког задржао је од извршења одлуку одбора општине стрелачке, којом се за вршиоца дужности председника исте општине одређује млађи по годинама кмет а не старији, пошто одбор није нашао нити рачуна водио о годинама старости тих кметова, који су писмени били. С тога је општински одбор поново узео ову ствар у решавање, па је опет одредио млађег кмета за вршиоца дужности председничке, сматрајући, да овако треба поступати, што старији кмет није подобан да врши дужност председника општинског како треба. Начелник срески ову другу одборску одлуку није задржао од извршења, већ је учинио предлог, да Државни Савет реши питање о заступању председника и разреши одбор општинска од дужности на основу члана 149. закона о општинама, пошто одборници нису хтели да поступе по законитој наредби среског начелника као надзорне власти.

Умољен Државни Савет, да поред питања о заступању председника општинског реши и питање о разрешавању одговорних општинских одборника, — донео је решење № 743/13. да председника општинског треба да заступа према члану 126 у вези са ставом трећим члана 38 закона о општинама старији кмет, за кога се уверењем грађана, извештајем пореског одељења и извештајем самог општинског одбора утврђује, да је старији по годинама од онога кмета, кога је општински одбор за заступника одређивао; сем тога Државни Савет је решио, да нема места разрешењу одборника од дужности на основу члана 149. закона о општинама са ових разлога: Из тога, што одбор општински своју другу одлуку није донео у смислу примедаба начелника среског, не може се извести закључак, да су општински одборници, чије је разрешење од дужности тражено, донеше своју другу одлуку, радили супротно законитој наредби државне власти. те да би се стога на њих могао применити прописе члана 149. закона о општинама, јер, и ако су одборници, у својој другој одлуци, одредили млађег кмета за заступника председника своје општине, знајући да је други кмет старији по годинама, они нису ишли намерно против примедаба начелника среског, пошто су, ослањајући се на прописе друге реченице става трећег члана 38. закона о општинама могли бити у извињавној заблуди о томе, да је онај кмет и ако млађи, подобнији за вршење дужности председника са разлога, које су они навели у својој одлуци.

А.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Антоније Јанковић, радник из Куманова, извршио је дело тешке телесне повреде па затим побегао.

Антоније је стар 54 године, раста средњег, косе плаве, по лицу пегав, просед.

Депеша начелника среза пожаревачког Бр. 7360.

Живојин Јовановић, из Паљевца, а његова љубазница **Вукана-Стана** Н. из Шапца извршили су крађу па затим побегли.

Живојин је стар 18 година плав, од одела има на себи чакшире и гуњ, на глави шубару

Депеша начелника среза белички Бр. 1046.

Радивоје Симић, звани **„Матров“**, из Жаркова, среза врачарског, осуђеник пожаревачког казненог завода, побегао је са рада 8. тек. месеца. Стар је 26. година, стаса средњег, косе обрва и очију прних, брада брњава, чела великог, бркова прних.

Акт управе пожарев. каз. завода Бр. 1593.

Асин Насуфовић „качак“, из села Прегова округа тетовског, који је окривљен за убиство Коче Тоношића онд., побегао је и налази се у бегству.

Стар је 24. године, раста средњег, очију шарених, лица округлог, косе и бркова плавих.

Акт Начелника среза бродског Бр. 1723.

Јозеф Хас, слуга, проневерио је суму од 12.000 круна, и 15. јуна ове године побегао непознато где.

Јозеф је рођен у Бечу 1859. године, високог раста, смеђе косе, чистог лица, имао је затворено-зелено сако одело, мекан затворено-зелен шешир са округлим удубљењем; понео је жуту ручну торбу-покривену сивим платном и са кајшем везану.

Именованог треба пронаћи, па о проналаску известити управу варош Београда с позивом на њен број 16428. од 30. јуна ове године.

Нестор Горјановић, из Гргетега, котар Ириг, стар 20. година, православне вере, нежењен, месарски помоћник, осуђен због убиства на шест година робије, побегао је из казненог завода у Сремској Митровици 3. јула ове године. Казну би издржао 23. октобра 1917. године.

Нестор је повисоког раста, дугуљастих и здравих образа, кестењасте

косе, чела висока, зелених очију, обичних уста и носа. Нема нарочитих знакова. *Слику* му доносимо.

Ко га пронађе добија 40 круна.

О проналаску известити Уредништво Полицијског Гласника.

Ђока Ђосић из Сурдука, котар Стара Пазова, стар 20. година, ожењен, земљоделац, високог раста, дугуљастих пуних образа, смеђе косе, висока чела, зелених очију, обичних уста и носа, плавих бркова, без нарочитих знакова, побегао је из казненог завода у Сремској Митровици, где је требао да буде на робији до 7. марта 1915. године због тешке телесне повреде. — Ко га пронађе добија 40. круна.

О проналаску известити Уредништво Полицијског Гласника.

ОБЈАВА

Петар Миљковић, из Слатине, среза зајечарског, чију слику износимо, који је решењем Начелства округа тимочког од 25. маја т. г. № 3496 по чл. 9. закона о јавној безбедности позван на предају, није се у остављеном року предао него продужио да самовласно живи, с тога је решењем начелства од данашњег № 4268 на основу чл. 10 закона о јавној безбедности оглашен за *хајдука*, и свакоме је од данас слободно убити га.

По члану 12. истог закона ухваћен је са *500* дин. која ће се сума издати ономе ко га буде ухватио, полицијској власти приказао или га буде убио.

Лични опис. Стар је 18 година, средњег раста; очију жућкасто зелених; косе смеђе; од особених знакова има: на другој и трећој фалачки средњег прста леве руке, две белеге од посекотине, незнатне величине; два младежа у величини сочива на левој страни врата; младеж величине сочива за 9. см. изнад пупка и за 2. см. у лево од медијане.

Из канцеларије начелства округа тимочког 3. јула 1913 год. № 4268 у Зајечару.

ТРАЖЕ СЕ

Живка жена Тодора Стевановића, шпекуланта из Багрдана, отишла је од своје куће незнано где, раста средњег, плава, на једној руци мали прст не може да исправи.

Депеша начелника среза беличког Бр. 10729.

Војислав син Милосава Н. Манојловића, из Трошиње, отумарао је од своје куће незнано где.

Стар је 12 година, раста мало дежмекастог. На глави има белегу од убода.

Депеша начелника среза ресавског Бр. 7688.

УХВАЋЕНИ

Лудвик Лајош-Тот и **Драгутин Митровић** зв. „Мајмунче“ осуђеници пожаревачког казненог завода, чије смо потернице са сликама извадили у 17 броју „Полицијског Гласника“ за ову годину.

Депеша Управе пожаревачког казненог завода Бр 1574.

КРАЂА СТОКЕ

Ноћу између 6. и 7. јула ове године, непознати лопови, украли су Глиши Станковићу из Лоћике, једнога коња ждребца, старог две године, алаке мрко затворене, доратасте, висок 150 см.

Депеша начелника среза беличког Бр. 10760.

Непознати лопови украли су Т. Златановићу из доње Трнове кобилу доратасту, високу 140. с. м. којој је огуљена кожа на грудима и леђима, и упрегли је у једне двоколице са федерима. Двоколице су мале на левом крилу поломљене.

Депеша начелника среза алексиначког Бр. 7469.

МАНГУП СТОКА

У атару општине Чукаричке, нађен је један мангуп коњ, стар 10 год. алаке доратасте,са жигом К без роваша, висок 150 с. м. репа црног, са дугачком алаком а подкован немачким ковом.

Сопственик треба да се јави начелнику среза врачарског с позивом на његов акт № 7828. од 9. јула ове године.

НЕСТАО

Војислав — Воја Љ. Мићаковић из Вукање, отумарао је. Стар је 15. година, дежмекаст, смеђ, у оделу сељачком.

Акт начелника среза морав. окр. нишког Бр. 8129

НА ЗНАЊЕ

Комплети „Полицијског Гласника“ за 1906, 1907, 1908, 1909, 1910, 1911 и 1912 год., у елегантном тврдом повезу, могу се добити у уредништву по цену од 20 динара за једну годину. Комплети у меком повезу за ове исте године могу се добити по цену од 15 дин. за једну год., или сви укупно за 80 динара.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије Уредник А. Ј. Кузмановић.

БРОЈ 26. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 21. ЈУЛА 1913. ГОДИНА IX

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИХ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за полицијског писара друге класе среза зајечарског Живојина Поповића полицијског писара исте класе среза бољевачког, по молби; и

за полицијског писара треће класе среза зајечарског Војислава Костића, адвокатског писара.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 10. јула 1913. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО

ПО

ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

Како је, међутим, то једно интерпретационо правило: да законодавац не доноси непотребне прописе, то онда ми морамо потражити случај у коме ће наведени став §-а 528. Грађ. Зак. добити примене. Тај би случај био: а) или овакав: усвојилац је умро и наследио га је усвојеник, затим умре усвојеник, не оставивши деце већ неке сроднике изван задруге. Ко ће наследити усвојеника? Да ли сродници усвојиоца (и. пр. усвојичев рођени брат) који су са усвојеником били у задрузи или крвни сродници усвојеникови изван задруге? б) или овакав: усвојилац је умро, оставивши у задрузи са усвојеником, својим синовљим сином, једног рођеног брата. Он има још једног таквог брата као одељног. Умре сада овај брат који је био у задрузи са усвојеником. Ко ће га наследити? Да ли његов брат крвни који је одељт, по §-у 527. Грађ. Зак., или његов синовац братзадругар, по §-у 528. истога Законика? Другим речима, да ли задругари усвојеника могу да искључе из његовога наслеђа његове одељте крвне сроднике и да ли грађански син, усвојеник, може да из заоставштине једног задругара свога умрлога поочима удаљи одељте крвне сроднике тога задругара? Укратко, да ли усвојење у задруги, учињено са одобрењем задруге или старалачког судије, ствара сродство и између усвојеника и крвних сродника усвојиоца који је у задрузи, тако да ће се, и у том погледу, применити прописе §-а 528. Грађ. Зак.?

Да кажемо најпре да се дискутује о смислу §. 138. Грађ. Зак., који вели да усвојењем ступа у род усвојилаца, „и добија сва права, која она лична или уговорна или наследна, која према својим рођеним родитељима и родбини има, и које с тим не губи, но и после задржава". Питање је у овоме: да ли усвојењем ступа сасвим у породицу и родбину усвојиоца, или он овој остаје страи, као и дотле, и само се, усвојењем, заснива родбински однос између усвојиоца и усвојенина? Ако би било оно прво, онда би усвојени, као и право дете, задобио наследна права не само у погледу својих породитеља (поочима и мајке) већ и у погледу крвних сродника оних, тако да би он искључно даље сроднике по крви односно наслеђавао би конкурентно са крвним сродницима који би му били једнаки по колу и степену.

Аустриски Грађ. Законик није остао по питање нерасправљено. §. 183. тога Законика гласи овако: „Zwischen den Wahlleitern und dem Wahlkinde und dessen Nachkommen finden, in so weit das Gesetz keine Ausnahme macht, gleiche Rechte, wie zwischen den ehelichen Eltern und Kindern statt. Der Wahlvater übernimmt die väterliche Gewalt. Auf die übrigen Mitglieder der Familie der Wahlleitern hat das Verhältniss zwischen den Wahlleitern und dem Wahlkinde keinen Einfluss; dagegen verliert das Wahlkind auch die Rechte seiner eigenen Familie nicht" (што по преводу Др-а Драг. Аранђеловића значи: „Између усвојитеља и усвојеног лица и његовог потомства настају иста права као и између брачних родитеља и деце, у колико закон не чини изузетка. Поочим узима очинску власт. На остале чланове породице усвојитељ нема однос између усвојитеља и усвојеног лица никаквог утицаја; међу тим усвојено лице не губи ни права своје рођене породице" *Аустриски Грађански Законик*, стр. 25.). Као што видимо, усвојење, у аустриском праву, не ступа у породицу усвојиоца; усвојење има дејства једино на односе усвојиоца и усвојеника и овога потомство. Отуда, усвојени и његово потомство не могу тражити никаква наследна права насупрам крвне родбине усвојиоца, исто онако као што ни усвојилац не би таквих права могао имати у погледу усвојеникове породице но крви. Аустриски законодавац допушта човеку или жени да могу, у одсуству браће деце, усвојити туђу децу, као да на тај начин у поновљено надокнадили оно што им природа није дала. Али даље од тога само једаи посједиаац њих не може, а на име, није му дозвољено да он може, у своју крвну породицу, увести, адоптацијом, новог члана, наметнути овима сродника кога они, можда, неће, а тиме, уједно, онтетчити и крвне наследне тих лица. Сваки уговор у том смислу био би без вредности. Истина §. 184. Аустр. Грађ. Зак. вели: „Die Rechte zwischen Wahlleitern und Wahlkindern können durch Vertrag anders bestimmt werden", то јест: „Права између усвојитеља и усвојеника могу се уговором друкчије одредити" (Превод Др-а Драг. Аранђеловића, *ор. cit.*, стр. 25.), али, као што видимо, ту се говори о правима између усвојиоца и усвојеника, а не и о односима између усвојеника и породице усвојиочеве. Напоследку, и сам завршетак §-а 184. Аустр. Грађ. Зак. карактеристичан је у том смислу. Ту се вели: „... in so fern... nicht noch... dem Rechte eines Dritten zu nahe getreten wird," што ће рећи: „... у колико се не дира у права трећих лица" (Превод Др-а Драг. Аранђеловића *ор. cit.*, стр. 25.). Зар то не би било дирати у права трећих лица, ако би усвојилац могао импонирати туђу

децу нао евентуалне наследнике својој крвној родбини?

Живојин И. Перић

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

9. женска и мушка лица, која знајући да имају венеричну болест, овом другога заразе. Осим горње казне платиће такова другој страни и надокнаду."

а) *Радња* се састоји дакле у *преношењу које венеричке болести другом спочиња*. Ово је дакле једна врста телесне повреде. По себи се разуме, да се § 365 т. 9 к. з. има применити само онда, кад повреда *није тешка*, у коме би се случају имао применити § 177 к. з.

б) Кривац. — Захтева се *умишљај* „знајући". Нехатни извршилац се не казни дакле. Но ако би повреда била тешка, казниће би се по § 180 к. з., пошто тешка повреда не спада под § 365 т. 5 к. з.

в) 1° „Лице, које по треће пут учини, вели се у § 365 ал. 2 к. з., иступљење под бр. 6, 7 и 9 наведено, но напоменуто казни да се протера у друго место, а ако је странац из Србије. При протеривању женских из једног места у друго због блудочињства, имају се оне од лекара вивантирати, и ако се нађе, да су венеријом заражене, то ће се тек онда протерати, кад се свршено лечење."

2° „Лица под бројевима 6, 7, и 9 казна, као и она, која примају помоћ на јавног сиротињског фонда или иначе од општине, ако за време, које им полицијна власт одреди, не нађу себи занимање, нод се она да могу наћи, казниће се по процесу овог параграфа, и морају онај посло радити, који им полицијна власт одреди према њиховом полу и стању здравља, — ако сама доцније посла не нађу." У овој се одредби паранно претпоставља, да наведени кривци немају занимања.

10. жена, која има мужа, пак у виду зната јавно блуд проводи, ма да се муж због тога не тужи".

а) *Радња* се састоји дакле у *јавном проводењу блуда у виду зната од стране удате жене*. Овај иступ је према томе нарочита врста иступа из т. 6 (в. горе 6).

б) Кривац — В. 6 б.

в) Вели се, да ће се жена казнити, „ма да се муж њен због тога не тужи", т.ј. да се истрага има повести по званичној дужности.

11. Човек и женска, који на општу саблазан живе заједно ноћивачки, па на опомену власти неће да се раздвоје. Но ако се они опет саставе, онда ће се они поново казнити, а женска ако има мужа, упутиће мужу, ако нема родитеља, а ако и ових нема, у другу место ако је из Србије, а ако није, да се протера из Србије. Ово се може учинити и с човеком, ако није из места, у коме је дело учињено" (*саучесништво*)[1].

а) 1° *Радња* се састоји дакле у *заједничком женељењу човека и женске неженчаних*.

(1) Они треба дакле *да живе заједно*, т.ј. у истом стану. Нема се међутим утврђивати, да ли су и блуд проводили, јер се ово претпоставља.

(2) Пошто је овде претпоставка, да се блуд проводи, потребно је, да су мушкарац и женска у добу пубертета, што се у осталом види и из начина изражавања у закону („човек").

2° *Протестарност* је искључена, кад се женска храни као служавка или домаћица, или кад је она сопственик стана. Но према Правилима о односима слугу и њихових газда чл. 15: „Уговор о служби завлучен између мушкиња и женскиња не вреди, ако се докаже, да је само изговор за ванбрачни живот. Дотична лица казниће се по закону за то дело [т.ј. за судоклињство] и за обману власти".

3° За појам овог иступа потребан је један *специјалан услов искримминације: да су човек и женска продужили заједнички живот, и ако су били опомењени од власти, да се раздвоје.*

б) Кривац. — В. 6 б.

V. *Иступ из § 366 к. з.* — „Да се каже, вели се у овом §, *у можу до тридесет талира родитељи и кућне старешине, који уму од младожење новце за девојку, коју удају, и да врате, што су примили. Исто казна да постиже и кмета девојачке или момачке општине, који то дознаду, пак среском власти не јаве*".

а) *Радња* се састоји дакле у *узимању новца од младожење за девојку, коју удају, од стране родитеља или кућних старешина.*

Ако би према томе за девојку била узета која друга ствар, а не новац, не би постојало ово кривично дело. У том случају се једино може повести грађанска парница ради повраћаја ствари (законод. рес. од 1852. в. § 539 к. з.).

б) Кривац. — Виност није потребна.

в) Према ст. 2 сматра се као иступно кривично дело и *непријављење среском власти узимања новца за девојину од стране кмета девојачке или момачке општине.*

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВЕНЧАНИ ПРСТЕН

од

Мориса Леблана

(СВРШЕТАК)

— Ах, увикну она, обузета страховитом идејом... сећам се, једне ноћи... страшно... Учинило ми се, као да је неко ушао у моју собу и ухватио ме за руку. И ја се нисам могла пробудити. То је био он! он! Он ме је успавао, ја сам уверена, и гледао прстен... И сада он ће ми га увести пред његовом мајком. Ах сад разумем све... и тог златарског раденика... он ће сећи прстен с моје руке. Видите ли... Видите ли... ја сам пропала.

Она сакри главу и поче плакати.

Тада у тишини, сат откуца један пут, затим други пут, и још један пут. Ивона се диже одједном.

— Ево га — увикну она. — Он иде, три је сата. Пођимо.

Дограби мантил и полети вратима. Он јој спречи излаз и рече заповедничким тоном:

— Ви нећете отићи.

— Мој син. Ја хоћу да га видим, да га узмем.

— Знате ли где се налази он?

— Ја хоћу да идем.

— Ви нећете отићи!.. То би била лудост.

Он је ухвати. Хтела га је се ослободити, и Велмону је била потребна извесна осорљивост да би победио њену одлучност.

Назад он успе да је врати дивану, и затим не чекајући и не обраћајући пажњу њеним молбама, завеже јој руке и чланке везама.

— Да, рече он, то би била лудост! Ко вас је ослободио? ко вам је отворио врата? Саучесник? Какви огрументи против вас, и како би се тиме ваш муж користио пред његовом мајком. И затим, шта би било! Ви утекли, и тиме примили развод.. и знате ли да не би било краја. Треба остати овде.

Она зајеца.

— Страх ме је... Страх ме је. Овај ме прстен пече... Сломите га. Носите га... Да га не нађу!..

— А ако га не нађу на вашој руци, ко га је сломио? Саучесник. Треба борбу примити јуначки, а ја одговарам за све... Верујте ми... ја одговарам за све... Ја вам се закленем да ћу спречити грофицу Дорњи и успорити састанак.. доћи ћу пре подне, и тај венчан прстен скинућу с ваших прстију... ја вам се кунем... ваш син биће спашен.

Побеђена, сломљена Ивона, за један моменат, поднела је везе. Када се он диже, она је била везана ко и пре.

[1] В. Ч. *Митровић* О *судоклињству* 1911.

Прегледа све да би се уверио да није ко приметио његов долазак.

Затим нагнувши се још једном над младом женом, рече:

— Помислите на вашег сина, он ће доћи, не бојте се... Ја вас чувам.

Она чу кад се врата будоара отворише и затворише, и после неколико минута и спољна.

У пола четири пред кућом се заустави један аутомобил.

Врата доле поново се залупише и Ивона у исто време спази свога мужа како уђе нагло, опрезна изгледа. Потрчи право према њој, уверен да је она за цело везана, ухвати је за руку и осмотри прстен. Ивона се онесвести...

Она ни сама није знала колико је времена спавала, кад се пробудила. Али је светлост продрла у будоар, и она примети да су јој везе покидане. Тада окрену главу и спази свога мужа како је гледа.

— Мој син... мој син, зајечи она... ја хоћу мога сина.

Он поче да јој објашњава гњевом у коме је она осећала подругљивост.

— Наш син је на сигурном месту. И у овом моменту, реч није о њему, већ о вама. Ми смо један према другом, можда последњи пут, објашњење које имамо веома је тешко. Ја вас морам известити да ће оно бити пред мојом мајком. Ви у томе не видите никакве незгоде.

Ивона се потруди да уздржи своју узнемиреност и рече:

— Никакве.

— Ја је могу звати?

— Да, пустите је. Ја сам готова да је дочекам.

— Моја мајка је овде!

— Ваша мати је овде? узвикну Ивона, изван себе сећајући се обећања Велмонова.

— Шта вас изненађује?

— И то сада? То хоћете одмах.

— Да —

— Зашто? Зашто не вечерас? Сутра?

— Данас, и то сада, објасни гроф. То је проузроковао један случај доста чудноват, који ја немогу да објасним, али који ме гони да се час пре објаснимо. Ви нисте желели ништа за јело?

— Не — не —

— Ја ћу онда довести моју мајку.

Он се упути кроз собу Ивонину.

Она баци поглед на сат. Сказаљка показиваше десет часова и тридесет и пет минута.

— Ах! узвикну она обузета страхом.

Десет часова и 35 м.: дакле Велмон неће је спасти, и нико, нико је на свету неће спасти, јер то не би нико могао учинити осим неко чудо, да пртена нестане са њене руке.

Гроф се врати са грофицом Доријн и замоли је да седне.

То беше крупна мршава жена, непримамљива, која је увек према Ивони показивала непријатељско осећање.

Она чак и не поздрави своју снају, показујући тиме да се она поводи за оптужбом.

— Ја мислим, рече она, да је непотребно дуго говорити. У две речи, мој син сматра...

— Ја не сматрам, мати, рече он, већ тврдим. Тврдим, па ћу се и заклети да је пре три месеца, за време распуста тапетар, који је постављао будоар и собу, нашао у прорезу паркета прстен венчања, који сам дао мојој жени. Тај прстен... ево га. Датум 23 октобра урезан је унутра.

— Дакле, рече контеса прстен који наша жена носи — — —

— Овај други прстен поручила је она у замену за први. По мојим обавештењима мој момак Бернар, после дугог тражења, најзад је нашао у околини Париза продавца накита, где и сад станује, ком се она обратила. Овај човек се сећа и на то се може и заклети да његов клијент није тражио да се напише датум, већ једно име. Тога се имена не сећа, али можда ће се сетити радник, који ради са њиме, у његовом дућану. Извештен писмом да ми то треба, овај ми је човек одговорио да ми се ставља на расположење. Овог јутра око девет часова, Бернар пошао је да га нађе. Објица чекају у мом кабинету.

И окрећући се према његовој жени рече —

— Хоћете ли ми, својевољно, дати прстен?

— Ви знате још од оне друге ноћи, да је немогуће скинути прстен с мога прста.

— У сваком случају, могу ли наредити, да га тај човек скине? Он има и потребне инструменте.

— Да, рече она гласом слабим и загушеним.

Ивона се предаде вољи Божијој: Њој изађе пред очи визија будућности, скандал, развод наречен против ње, дете поверено оцу. Иван се надала да ће отићи са сином на крај света, и да ће живети њих двоје са свим сами и срећни. — —

Тада јој паште рече;

— Били сте лакомислени, Ивона.

Ивона учини покрет да јој све призна и да моли њену помоћ. Али шта? Зар грофица Доријн може веровати да је невина? И она не рече ништа.

У том се и граф врати са слугом и једним непознатим човеком који је носио прибор под мишком.

Граф рече овом човеку:

— Ви знате шта треба да чините?

— Да, рече радник... Прстен који је мали треба расећи. То је лако... Један удар кљешта.

— Ви ћете потом испитати, рече гроф, да ли је урез у унутрашњости прстена урезан био код вас.

Ивона погледа на сказаљку. Било је још десет минута до једанаест. Учини јој се да чује неки шум... Можда ће је Велмон спасти... Али шум се поново и она примети да су то продавци на улици који пролазе поред прозора и удаљују се.

То је био крај. Велмон не може је спасти. И она увиде, да, ако хоће да спасе свог сина, она треба да ради својом снагом, јер су обећања других узалуд.

Она устукну мало. Додир њене и тешке раденикове руке најпре је узбуни.

— Човек је се извинио, али збуњено.

Гроф на то рече:

— Испи треба да се одлучите...

На то она пружи своју руку, коју раденик прихвати, окрену, наслони на астал, окрећући длан. Ивона осети хладноћу гвожђа. Обузе је жеља за смрћу, помисли на отров који би купила и који ће је успавати тако лако.

Операција је била брза. Мале су кљеште кидале мало по мало, и прстен попусти.

Страшно... прстен пукао...

Остало је још само размакнути крајеве и скинути га. То је учинио раденик.

Гроф узвикну тријумфујући.

— Најзад! Најзад, ми га имамо

доказа је ту. И ми смо сви сведоци.

Он брзо дохвати пртен и загледа урез, па пусти један крик запрепашћења.

Пртен је носио датум његова венчања са Ивоном „двадесет трећи октобар."

Ми смо седели на тераси у Монте-Карлу. Пошто сврши ту историју, Лупен запали цигару и пусти неколико димова к небу.

Ја му рекох:

— А даље.

— Шта даље,

— Како? Па какав је крај?

— Крај?

Грофица је се спасла. Немајући доказа против ње, гроф, у договору с мајком одустао је од развода и вратио дете. Ето то је све. Од тада је он напустио своју жену, и она живи срећно са својим сином, дечаком од шеснаест година.

— Да, да — — али како је се грофица извукла?

Лупен прсну у смех.

Он узе у руку један комад од пет динара и затвори је.

— Шта има у овој руци?

— Пет динара.

Он отвори руку. Новца није било у њој.

— Видите ли како је то лако!. Један златарски радник прекиње кљештима пртен у коме је унутра једно име, али вам покаже пртен у коме је урезан датум 23. октобра.

— А златарски радник?

— То је Велмон. То је онај храбри Лупен... Остављајући грофицу око три сата ујутру, ја сам се користио да пре доласка његог мужа, прегледам његов кабинет. На астал нађох писмо, које му је писао златар. То ми је писмо дало адресу. И пошто сам дао неколико наполеона златару, ја дођем место њега, са једним пртеном прекинутим, у коме је био урезан датум 23 октобра.

— Ја мислим, да сте се и ви у томе изиграли у неколико?

— Па од кога?

— Од грофице.

— Како?

— Оно име исписано као неко знамење... онај непознати који је њу волео и трпео због ње.;. Све ми то изгледа врло невероватно, и питам се, и ако сте Лупен, да ли није пред вама био роман из реалног живота...

Лупен ме попреко погледа и рече:

— Није тако.

— Како то знате?

— Коме је грофица обманьивала престављењем, да је она покнала тога човека пре њеног венчања и да је он умро, ја имам бар потпун доказ о томе, да је то љубав била идеална, и да он о томе није сумњао.

— Какав је то доказ?

— Доказ је натпис с унутарње стране пртена, који сам ја исекао са прста грофичиног... и који ја носим. Ево га, можете прочитати име, које је она урезала.

Он ми даде пртен. Ја прочитах „Велмон."

Ја и Лупен ћутасмо неколико тренутака. Приметио сам код њега нешто мало меланхолије.

— Зашто сте ми причали ову историју? запитах га.

— Зашто?

Показа ми једну жену, још лепу, која је пролазила поред нас с једним младићем.

Она примети Лупена и поздрави га.

— То је она са својим сином.

— Зар вас је познала?

— Она ме познаје увек, ма како да сам прерушен.

— Према томе она зна ко сте ви. Зна да сте и Велмон и Лупен!

— Тако је.

— И поздравља вас?

Он ми стиште руку и рече:

— Мислите ли, да сам ја за њу Лупен? Мислите ли, да сам ја у њеним очима лопов, варалица?.. Кад бих ја био последњи бедник, кад бих ја био убица, опет би ме поздравила.

— Је ли за то што вас је волела?

— Оставте се тога! Она би ме за то могла још и презирати.

— Него?..

— *Ја сам човек, који сам јој вратио сина?*

КРАЈ

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Суд општине обреновачке актом № 601. од 5. априла ове године упутио је питање овакве садржине:

Председник једне општине буде оптужен за дело утаје новца у званичној дужности примљеног, па утајени новац положи првостепеном суду, код кога је и оптужен; али, и поред тога што је новац суду положио, прв.-степени суд је донео решење, да се оптужени стави под поротни суд а да се до пресуђења из слободе брани. Пита се: може ли овај председник и даље остати на положају и очекивати пресуду судску, или се мора по закону о општинама од председничке дужности разрешити и ако није по његовој кривици донета пресуда из које би се видело, да ли је крив или не?

Одговор:

Према тачки 5. члана 12. закона о пороти, поротни суд суди и кривице из §§ 105., 106., 107., 109.. 110. а., 112., 113., 127. трећи став, — (у вези са § 132.) — 261., 262. и 284. кривичног закона. (Међу поменутим §§ налази се, према законским изменама и допунама од 20. новембра 1905. године, и § 110. а. кривичног закона, који је гласио: „Поротник, који у каквој ствари, у којој као поротник своју дужност врши, прима што на поклон казниће се робијом. А тако исто казниће се и онај, који портника на какву кривицу навуче или га покуша навући. Дати поклон или вредност истога досуђене се пресудом државној каси". Међу тим. Овај § 110. а. кривичног закона, који је додат законом о изменама и допунама од 23. октобра 1871. године, укинут је законом о изменама и допунама од 13. маја 1902. године, а у закон о пороти је случајно погрешно поменут, те се не може тумачити, да је он законом о изменама и допунама у закону о пороти враћен у живот 1905. године). — Како преступљено дело може да буде послуга новцем или утаја, кривице из § 112. или 113. у вези са § 132. кривичног закона, то је свакако надлежан поротни суд, било да је једно било да је друго дело. Али, пошто је првостепени суд одлучио, да се оптужени председник стави под поротни суд а да се у притвор не ставља већ да се из слободе брани, то се може закључити, да је суд нашао, да овде постоји дело послуге новцем примљеним по службеној дужности, јер, да је нашао да стоји дело утаје, морао би оптуженог ставити у притвор према § 131. кривичног судског поступка. — Како пак пре-

дседеник није стављен у притвор због каквог злочина или због каквог преступног дела које повлачи губитак грађанске части, мора се с погледом на члан 122. у вези са чланом 105. и 32. закона о општинама закључити, да нема услова укидањати овога председника од дужности општинског часника.

* * *

Суд општине добрујевачке актом № 479. од 30. маја ове године упутио је питање овакве садржине:

Једно лице као војни обавезник погинуло је у рату. Породица погинулог се обратила молбом, да јој се издату потребна документа за инвалидску потпору. Пошто погинули, који има жену, дете, родитеље брата, ујака и други род, није живео у кући својих родитеља већ код ујака, пита се: какве документе овој породици треба издати, и која лица, и која имања треба узети у обзир при издавању потребних уверења?

Одговор:

По закону о потпори војних инвалида и породица погинулих, умрлих и несталих војника, кад војни обавезник у рату погине, или од задобијених у рату рана умре, или у рату нестане, члановима његове породице припада право на потпору, ако је та породица била сиромашна а погинули, умрлим нестали војник био њен једини хранитељ. Чланови породице, који имају право на потпору јесу: удовица и деца, а поред њих родитељи и њихова браћа и сестре, ако је овима, као оскудима, војник био једини хранитељ; ако овима обвезник није био хранитељ, онда потпора припада само удовици и деци. — Издавање потпоре траје за удовице до преудаје или смрти, за мушку децу или браћу до навршене шеснаесте године старости, за женску децу или сестре до навршене двадесет прве године старости, за неспособну за рад децу, браћу и сестре докле траје та неспособност, и за родитеље до смрти (члан 4. закона о потпори војних инвалида). — Да би се одредила потпора члановима породице, они су дужни поднети; уверење од команданта, где је и у којим ратним приликама погинуло, нестало или умрло лице, од којега они своје право на потпору доводе (и то потврђени, ако је могуће и са декарским подацима); извод из протокола венчаних ако је дотично лице било жењено, и о сваком члану породице, који има право на посмртну потпору, уверење из протокола крштених: уверење од месне управне власти, о томе, који су чланови породице живи, и, ако има родитеље, браћу, сестре, да ови заиста немају другог начина издржавања, већ да их је дотични војник издржавао; и уверење два имућна грађанина, потврђено од полицијске власти, да је породица сиротна и заслужује потпору, а у коме се уверењу мора навести, шта та породица има од покретног или непокретног имања и колико оно вреди. Све ове исправе треба поднети на основу члана 15. закона о потпори војних инвалида и породица погинулих, умрлих и несталих војника. — Из овога налази, да породицу погинулих војника треба снабдети са напред означеним исправама, а надлежна власт која решава о давању потпоре, одлучиће да ли коме и колику потпору треба дати. При издавању ових докумената треба узети у обзир само ова лица: удовицу, децу, родитеље, браћу и сестре погинулог у рату обвезника, — и изложити однос имовински између погинулог и заостали чланова породице као и имовинско стање погинулог и сваког члана породице његове, назначујући шта који члан има од покретних и од непокретних ствари и колико која ствар вреди.

* * *

Деловођа општине драгошевачке актом од 15. јуна ове године упутио је питање овакве садржине:

Поједине власти за дуговану војницу наплаћују интерес по члану 109. закона о непосредном порезу, док друге власти наплаћују ту дуговану војницу али интерес на дотичну суму не наплаћују, сматрајући да се поменути законски пропис не односи и на војницу већ само на порезу. — Пита се: треба ли уз војницу наплаћивати и интерес у смислу члана 109. закона о непосредном порезу, или не треба?

Одговор:

Према члану 2. закона о устројству војске ко не буде способан за личну војну обавезу, дужан је да плаћа војницу у 30% од целокупног годишњег непосредног пореза до навршене четрдесет пете године старости. Војница се купи по списковима војних команада уз порез. За наплату војнице прописано је нарочито правило од стране Министра Војног Ф.Б.№ 2986. од 8. маја 1906. године. Нити у закону о устројству војске нити у Правилу за наплату војнице нема никакво наређење о томе, да ли ће се за дужну и о року неплаћену војницу наплаћивати интерес од рока па до наплате војнице. Војница се наплаћује о оним роковима и на онај начин како је то прописано у члану 106. и 107. закона о непосредном порезу. — Чланом 109. закона о непосредном порезу предвиђено је, да се за порез, који није на време плаћен, наплаћује уз наплату пореза и 6% годишњег интереса, рачунајући тај интерес од дана истека одређеног рока из члана 106. закона о непосредном порезу и то на сразмеран део неположених сума непосредног и обртног пореза као и државних прireза. — Према томе, пошто војница није порез, и пошто нема ни једног законског прописа, по коме би наређење из члана 109. закона о непосредном порезу важило и за војницу, то се мора известити, да се интерес на неплаћену о року војницу не може наплаћивати по овоме 109. члану. — Али и ако нема специјалног законског прописа по коме би се на војницу, неплаћену о року, наплаћивао интерес, налазимо, да се и на овакве случајеве може применити пропис из § 602. грађанског закона, по коме је сваки дужан да плаћа законски интерес од шест на сто, кад на време не плати оно што је дужан платати. Дакле по основи § 602. грађанског закона, а не по члану 109. закона о непосредном порезу, треба наплаћивати 6% годишњег интереса на војницу неплаћену о року из члана 106. закона о непосредном порезу.

* * *

Суд општине љубињске актом № 643. од 17. јуна ове године упутио је питање овакве садржине:

Пресудом општинског суда од 5. маја ове године због иступне кривице кажњени су по кривичном закону неки војни обвезници (коморџије), када су били на домов-

ом одпусту — осуству. Пресуду општинског суда је одобрио првостепени суд решењем својим. Нека кажњена лица су издржала затвор, али једно лице, не издржавши затвор, врати се у своју команду, где се и сада налази. С тога општински суд пошаље поменуту пресуду среском начелнику с молбом, да учини дејство, да се иста пресуда изврши од стране команде, у којој је кажњено лице на војној дужности. Али начелник срески врати акта и пресуду општинском суду са наређењем својим, да општински суд поступи у смислу члана 72. и 85. закона о устројству војске. — Пита се: шта општински суд треба даље да уради по овоме предмету?

Одговор:

Кад је пресуда општинског суда, којом је војни обвезник био кажњен због испуште кривице из треће части кривичног закона, постала извршном, јер ју је одбрио на основу §§ 15. и 16. полициске уредбе надлежни првостепени суд, и кад је кажњено лице ван домашаја грађанске власти у погледу извршења те пресуде док се то лице налази на војној дужности, — сматрамо, да је општински суд наметно и у духу закона поступио, уништивши молбу преко своје надзорне државне власти по члану 142. закона о општинама, да војна власт даље одлучи о самом извршењу изречене казне над овим лицем. Према томе није довољно јасно, какаву је разлога имао срески начелник, да предмет враћа општинском суду и да се при томе позива на прописе из члана 72. и 85. закона о устројству војске, кад ова два члана немају апсолутно никакве везе са овим предметом јер говоре о сасвим другим стварима. Надзорне власти треба увек да се старају, да наредбе, које издају подручним им властима, не само одговарају закону, него и да буду јасне за оне органе, којима се те наредбе упућују. — У овом случају општински суд је примио једну наредбу, коју не може да разуме, и по којој не уме да поступи. С тога општински суд треба да образложи, поновним актом, свој раније предлог среском начелнику и умоли га, да своју наредбу објасни, ако остане при мишљењу, да овде треба применити какве прописе из члана 72. и 85. закона о устројству војске.

К.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА, КАСАЦИОНОГ СУДА, И ВИШИХ ВЛАСТИ

Старалац дужниковог имања не може да буде разрешен од дужности пре него што се извиди и утврди, да томе има места.

Дужник и поверилац имају једно заједничко имање. Дужник је извршном судском пресудом осуђен на плаћање дуга своме сменичару. Кад је пресуда поднета на извршење полицијској власти, начелству окружном, и дужник и поверилац пристали су, да се за наплату овога дуга узме у попис поменуто имање и целокупно изложи продаји на да се после продаје обрачун учини тако да на део дужников падне цео терет око наплате; поред тога, по пристанку дужника и повериоца, одређен је старалац за руковање овим имањем, пошто има за то услова из § 466. б грађанског судског поступка. — Имање је узето у попис и старалац у дужност уверен. — Старалац је нешто од прикупљеног новца од закупа тога имања предавао начелству окружном а нешто је преподавао разним повериоцима дужниковим према једној одлуци истог окружног начелства.

По тражењу дужниковом, да се старалац разреши од дужности као непотребан, начелство окружно је донело решење, да се старалац разреши од дужности са ових разлога: 1. Старалац је неуредан, јер је на своју руку исплаћивао повериоце дужникове из прикупљене кирије тако, да се не може извести тачан обрачун потраживања повериочевог, и 2. руковању имањем од стране стараоца нема места, кад је дужник поднео обрачун по коме је остатак дуга неколико пута мањи од процене имања дужниковог.

Али ово је решење по жалби повериочке стране поништено одлуком Министра Унутрашњих дела, који је нашао, да ожалбено решење не одговара закону са ових разлога: Начелство није могло своју одлуку засновити на томе факту, што је дужник поднео обрачун о отплати дуга, кад исти обрачун није као исправан усвојен од повериочке стране и документован актима извршне власти, нити пак на томе факту, да је старалац самовласно издавао новац повериоцу, кад постоји решење окружног начелства о овлашћењу стараоца за такве поступке — § 178. и 306. грађанског судског поступка; поред тога начелство није могло разрешавати од дужности стараоца, који је руковао дужниковим имањем, пре него што тачно утврди, да је дужник намирио своје повериоце у потраживању према судској пресуди и пре него што утврди, да не постоје оне околности, због којих је старатељ и именован — § 466. б. грађанског судског поступка.

Начелство је усвојило ове примедбе Министра Унутрашњих дела и другим решењем одбило дужника од тражења, да се старалац разреши од дужности. Ово решење је постало извршно према одлуци Државног Савета № 1189. од 10. маја ове године.

А.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Аранђел Сретеновић из Такова, убио је на пушке Милана Поповића општинског деловођу из истог села, па с пушком побегао. Стар је 24 год., црномањаст, крутуљав, ноге навише у страну, наусинце му тек почеле.

Депеша начелника среза таковског Бр. 6000.

Богосав Ченчић из Недељице, стар 27 год. висок, развијен, просед. у сељачком одељу; **Драгутин Протић** трг. помоћ. стар. 20 год. омален, дежмекаст, босав, смеђ; **Живан Ђуринović**, из Рибара, стар 30 год. омален, дежмекаст, плав, бркова жутих; **Алекса Марковић**, циганин из поцерског Метковића, стар 35 год. средњег раста, плав; и **Михајло Живковић** из Матијевца, стар 30 год. мали, дежмекаст, црно-мањаст, — побегли су из судског притвора.

Депеша начелства округа подринског Бр. 7688.

Велимир Маринковић родом из Прокупља бивши бравар, извршио је опасну крађу и побегао. Стар је

18 год. бркова нема, на глави на темену има белегу.

Депеша комесара скопљанске жељез. полиције.

Јован Живковић из Грабовице среза кључког, који одговара за разбојништво, одметнуо се од власти. Стар је 27 год. раста средњег, црномањаст, малих црних бркова.

Депеша начелника среза брзопалачког Бр. 3224.

Михаило син Владислава **Милића** из Орешковца, извршио је опасну крађу, па побегао. Стар је 24 год. раста средњег, суводањ, смеђ.

Депеша начелника среза мланског Бр. 8321.

Радомир Васиљевић — „Тинктанов", осуђеник београдског казненог завода, по занимању бивши кројач из Лесковца, побегао је из гврњаве београдске, стар 36 год. средњег раста, суводањ, бркова дужих жутих, у своме грађанском оделу.

Депеша управе београдског казненог завода Бр. 2555.

Нестар Горјановић, из Грготега, котар Ириг, стар 20. година, месарски помоћник, осуђен због убиства на шест година робије, побегао је из казненог завода у Сремској Митровици 3. јула ове године. Казну би издржао 23. октобра 1917. године.

Нестар је високог раста, дугуљастих и здравих образа, кестењасте косе, чела висока, зелених очију, обичних уста и носа. Нема нарочитих знакова. — *Слику му доносимо.*

Ко га пронађе добија 40 круна.

О проналаску известити Уредништво Полицијског Гласника.

У прошлом броју „Полицијског Гласника", објавили смо бегство **Радивоја Симића** звоног **„матроза"**, из Жаркова, среза врачарског, осуђеника пожаревачког казненог завода.

А сада износимо слику његову.

ОБЈАВА

Петар Миљковић, из Слатине, среза зајечарског, чију слику износимо, који је решењем Начелства округа тимочког од 25. маја т. г. № 3496 по чл. 9. закона о јавној безбедности позван на предају, није се у остављеном року предао него продужио да самовласно живи, с тога је решењем начелства од данашњег № 4268 на основу чл. 10 закона о јавној безбедности оглашен за *хајдука*, и свакоме је од данас слободно убити га.

По члану 12. истог закона ухваћен је са *500* дин. која ће се сума издати ономе ко га буде ухватио, полицијској власти приказао или га буде убио.

Лични опис. Стар је 18 година, средњег раста; очију жућкасто зелених; косе смеђе; од особених знакова има: на другој и трећој фаланги средњег прста леве руке, две белеге од посекотине, незнатне величине; два младежа у величини сочива на левој страни врата; младеж величине сочива за 9. см. изнад пупка и за 2. см. у лево од медијане.

Из канцеларије начелства округа тимочког 3. јула 1913 год. № 4268 у Зајечару.

НА ЗНАЊЕ

Путници, који долазе из Београда у Земун, не смеју, према наредби Земунске власти, носити собом никаква јела, јер ће им се исто одузети и уништити, а према таквим путницима применити прописане мере.

Скреће се на ово пажња путничком свету, како би се избегле непријатности на путу.

ТРАЖЕ СЕ

Јован Таушановић, Будимир Димитријевић и Душан Вукићевић, ђаци јагодинске гимназије, отишли су незнано где без знања својих родитеља.

Депеша начелника среза бељичког Бр. 10492.

Антоније Јанковић, радник из Куманова, који је у последње време радио у Пожаревцу као мајсторски радник, тражи се, да се узме на одговор због тешке телесне повреде. Раста средњег, плав, просед, пегав по лицу, нос прћаст; стар 54 год.

Акт начел. ср. пожарев. № 7360.

НЕСТАЛИ

Син Живана Митровића циганина овд. са станом у Орловској ул. бр. 29, пре месец дана отумарао

је незнано куда и до данас се није вратио кући нити се о њему што зна. *Радован* је стар 12 год. Износимо његову слику.

Акт кварта Врачарског Бр. 6933,

Александра — Анка Милановић, чију слику овде доносимо, а која г-ђе Јелке Милановић нестала је

ових дана. Александра је стара 19 год. омалена пуна, очију зеленкасти, обрва црни, одело бело.

Моле се полицијске власти за тражење нестале Александре; нађену упутити њеној матери.

Акт кварта Врачарског Бр. 6891.

УБИЈЕН У ПОТЕРИ

Асиф Насуфовић „качак“, из села Преглова, који је тражен у бр. 25. „Полиц. Гласника“.

Акт Начелника округа тетовског А. Бр. 7698.

УХВАЋЕН

Миланко Радосављевић, циганин из Бојника, одбегли осуђеник пожаревачког казненог завода ухваћен је 7. јула ове године у округу моравском.

НАЂЕН ЛЕШ

4-ог овог месеца у атару општине умљанске, извађен је из реке један леш мушки непознатог човека; од одела на лешу су биле само гаће, те се индетичност ничим није могла утврдити, на десној руци више шаке има утетовирана два лава и један крст и у сваком по једно слово „С“, таква иста слика и на левој руци само попреко а испод ње је срце и у њему № 1910 и знак латинско „Z“

Депеша начелника среза посавског Бр. 6402.

КРАЂА СТОКЕ

Глиши Станковићу из Лоћнике, украден један коњ-ждребац стар 2 год. длаке мрко-затворено-дорасте, у три ноге путоногаст, на челу цветаст.

Депеша начелника ср. бељичког Бр. 10760.

Т. Златановићу из Д. Трнове украдена је једна кобила длаке дорастасте, на грудима огуљена кожа, висока 140. см. и једне двоколице на федерима, које су на левој страни мало поломљене.

Депеша начелника среза алексиначког Бр. 7469.

КРАЂЕ

Нека Олга Божиновић или Божановић, украла је казан Сп. Ранковићу бив. трг. из Београда и приликом продаје казана представила се под именом Олга Стајић болничарка XVIII рез. бод. Олга је стара до 35 година, прилично развијена, смеђа, предња два до три зуба нема.

Акт кварта теразиског Бр. 4265.

Штампа Крал.Срп. Државне Штампарије Уредник А. Ј. Кузмановић.

БРОЈ 27. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 28. ЈУЛА 1913. ГОДИНА IX

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИХ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Нашег Министарског Савета, поставити:

за полицијског писара прве класе среза качеркског Јању Константиновића, — који је Указом од 15. јануара ове године стављен на разположење Врховној Команди и разрешен од дужности полицијског писара прве класе среза параћинског;

за полицијског писара прве класе среза ресавског Милана Комарчевића, — који је Указом од 15. јануара ове године стављен на разположење Врховној Команди и разрешен од дужности полицијског писара прве класе среза моравског, округа пожаревачког; и

за полицијског писара прве класе среза јасеничког, округа смедеревског, Стојана Бабића, — који је Указом од 6. маја ове године стављен на разположење Врховној Команди и разрешен од дужности полицијског писара прве класе среза врачарског.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 17. јула 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за полицијског писара треће класе среза пожешког Добривоја С. Јовановића, свршеног матуранта.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 17. јула 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника друге класе среза белопаланачког Божидара Растића, начелника исте класе среза посавског, округа београдског, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза посавског, округа ваљевског, Војислава Анђелковића, секретара исте класе начелства округа ваљевског, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза косаничког Петронија Ивановића, начелника исте класе среза прокупачког, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза посавског, округа београдског Милорада Томића начелника исте класе среза косаничког, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза деспотовачког Андреју Ј. Живковића, начелника исте класе среза белопаланачког, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза рачанског Косту Ст. Петровића, начелника исте класе среза деспотовачког, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза жупског Живојина Степановића, начелника исте класе среза рачанског, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза прокупачког Драгишу Ст. Јовановића, начелника исте класе среза жупског, по службеној потреби;

за секретара друге класе начелства округа подринског Јована Спиридоновића, секретара исте класе начелства округа београдског, по службеној потреби;

за секретара треће класе начелства округа ваљевског Радоја Ђ. Чобељића, начелника исте класе среза посавског, округа ваљевског, по службеној потреби;

за секретара треће класе начелства округа београдског Гаврила Јевтића, секретара исте класе начелства округа подринског по службеној потреби; и

за секретара исте класе Министарства Унутрашњих Дела Жарка Т. Миловановића писара прве класе истог Министарства.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 19. јула 1913. год. у Београду.

Узазом Његовог Величанства Краља Петра I на предлог Министра Унутрашњих Дела решено је:

да се Николи Дели, полицијском писару треће класе управе вароши Београда, уважи оставка коју је поднео на државну службу.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 19. јула 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

Да се Миливоје Јездимировић, полициски писар треће класе начелства округа тимочког;

Предраг Ж. Петровић, полициски писар треће класе среза колубарског, округа ваљевског; и

Стеван Пауновић полициски писар треће класе среза рачанског, — на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда отпусте на државне службе у интересу исте.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 19. јула 1913. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО
ПО
ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

Наш Грађански Законик, или бар текст његовога §-а 138., дручији је. У њему се вели да усвојења „стуча у род њихов (усвојилаца), и добија сва права, бића она личња или уговорна као *наслеђена*, која према својим рођеним родитељима и родбини има...“] Из саме редакције овога прописа излазило би да усвојење нема само дејство на односе између странака уговорница (усвојиоца и усвојеника) већ и на односе између усвојеника и родбине усвојочеве, противно правилу да је уговор само релативног дејства, т. ј. да он ствара, мења или гаси правне односе једино међу контрахентима а даје за треће лица *on Res inter alios acta*. По §. 138. једно лице могло би натурити, без њенога пристанка, своју родбини неког рођаки који би наспрам ње имао чак и наследна права! Усвојење не би било под нас само институција, као у другим законодаставима (в. чл. 343. а 352. Франц. Грађ. Зак., §§. 1741. и даље Нем. Грађ. Зак.), немоћу које би они који немају природне деце могли себи осигурати цивилну децу, већ би оно било установа помоћу које би сваком члану једне породице било могућно ову увећати.

У осталом, наш Грађ. Законик и иначе није се овде много држао свога изворника. Јер док по овоме може усвојити само онај који природне, крвне, деце нема[2]), дотле тај услов за адопцију наш Законик не тражи, што значи да и онај који би имао праве деце, мушке или женске, могао би усвојити, и тиме своју рођену децу, у погледу њених наследних права, ограничити. Шта више дискутује се о томе да ли родитељ не би могао, усвојењем, чак и законом дес наслеђа своје рођене деце одрешити[3]).

Једно због овакве редакције §-а 138. Грађ. Зак., а друго и зато да би се напеденом насупе из §-а 528. Грађ. Зак. могла наћи његова корисност, може се бранити мишљење да тај параграф даје право задрузи да усвојеника који је умро без деце наследи, са искључењем његове крвне родбине изван задруге. Законодавац усвојењем није створио само везу између задругара који је усвојио и његовог усвојеника, већ је овога, усвојеника, увео сасвим у фамилију усвојичеву, начинио га сродником крвних сродника задругара усвојиочевих, због чега задруга, по §. 528., искључује, из наслеђа усвојеника без деце умрлога, крвну родбину његову изван задруге, онако исто као што ће и усвојених искључити ванзадружног крвног сродника из наслеђа *de cuius*-a који је са њим, усвојеником, живео у задрузи.

Ми мислимо да се ово решење оснива и на §. 507. Грађ. Зак., који нам, као што знамо, даје девиницију задруге. По томе пропису: „Задруга је онде где је смеса заједничког живота и имања овезом сродства или усвојењем по природи основана и утврђена.“ Овај пропис, дакле, вели да је, за постојање задруге, довољно и грађанско сродство. На која лица мисли онде законодавац? Да ли само на усвојиоца и усвојеника? Као што смо видели, за сврху нашег разматрања, у начелу, између оца и сина који са њим, на његовом имању, живе. Између њих може бити задруге само изузетно. Ако бисмо узели да §. 507. Грађ. Зак. под грађанским сродством циља једино на сродство које се усвојењем ствара између усвојиоца и усвојеника, онда би §. 507. био, у том погледу, излишан. У ванстања, пошто се усвојеник равна потпуно крвном детету, ако је усвојење по §-а 137. Грађ. Зак., дакле и односно самога наслеђа, то је, и у колико је реч о задрузи, усвојеник једнак са крвним сином. Пошто је једном, у §-у 138. Грађ. Зак., законодавац ова два сродства изравнао, каније би потребе било да он, код сваког правног института, понавља: како се усвојење изједначава са крвним дететом?

Да законодавац изразу усвојење које се налази у §-у 507. Грађ. Зак. даје шири смисао, да га, дакле, не ограничава само на усвојиоца и усвојеника, то се види, мислимо, и из Решење од 22. Маја 1852. год. (Бр. VI., стр. 103.), код §-а 528. Грађ. Зак., у чијем другом ставу стоји ово: „По овом даље није права задруга, где заједнички живот оних лица, која је сачињавају, није, као што закон опредељава, свезом сродства основан и утврђен, т. ј. где ова лица нису између себе по крви или барем грађанским (цивилно) сродна, него је онда заједница основана свезом имања и задружног труда....“ У овом ће Решењу, као што видимо, вели у опште да лица која су у задрузи могу бити само грађански (цивилно) сродна, тако да се, према редакцији овога Решења, може сасвим узети да се законодавац не ограничава, када вели да задрузи може бити основ и грађанско сродство, само на усвојиоца и усвојеника. А у прилог овакнога схватања иде и пропис законски који тражи да је на усвојење у задрузи и она пристала (§§. 142. и 528. Грађ. Зак.). Зашто онај захтев, ако би усвојење остало без дејства у погледу задруге? На сваки начи, да законодавац тражи пристанак задруге зато што усвојеник постаје члан задруге, наравно ако и он доноси имања задружној заједници, односно то ће постати чим се и онај последњи услов, н. пр. благодарећи §-у 517. Грађ. Зак., испуни: како би њено могао постати члан задруге без њеног пристанка? Међутим, чим се између два или више лица образује задруга, одмах добијају важности и прописи о задрузи, па, дакле, и §. 528. Грађ. Зак. о превентиву сродства у задрузи. А ако би се рекло, да усвојеник постаје само у неколико члан задруге, н. пр., односно примене §-а 517. или §§-а 519. и 520. Грађ. Зак., док, међутим, он то не постаје у колико је реч о §-у 528. Грађ. Зак., пошто би то било противно правилу да усвојеник не постаје сродник крвних сродника усвојиочевих, тако да он ове не би могао ни у ком случају наследити нао ни они њега, изузев већ ако би, што се овога последњега случаја тиче, били у питању потомци поочима и помајке (§. 410. Грађ. Зак.), — онда би на то требало одговорити овако: да законодавац не зна за такву задругу у којој се неки прописи о задрузи примењују а неки не, осим случаја уговорне задруге (§. 494. Грађ. Зак.). Када задруга постоји по самом закону, тада се на њу примењују сви прописи о задрузи. Отуда, што се онде може заступати, то је да нема никакво задруге између усвојеника и крвне родбине усвојиочеве, са којом овај живи, или да задругу има потпуно, али се никако не може тврдити да између њих у неколико има а у неколико нема задруге, да између њих, дакле, постоји једна врста заједнице за коју, изван случаја уговора, законодавац не зна. То би значило рећи у самој ствари: да ту и има и нема задруге!

Живојин М. Перић.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

[1]) Курсив је наш.

[2]) § 178. Аустр. Грађ. Зак. гласи: „Personen, welche den ehelosen Stand nicht feierlich angelobet, und keine eigenen ehelichen Kinder haben, können an Kindesstatt annehmen...“).

[3]) Да напоменемо да по решењу Касационога Суда (одлукама) од 8. Августа 1875. год. бр. 3414. (Ст. Миковић, Нова Збирка, књига III., стр. 115.) уговор о усыновљењу не може окрнути законске дес деце. И још може одлуке Касационога Суда у том смислу навођене у нашој књизици: *Задружно Право по Грађанском Законику Краљевине Србије*, стр. 47., прим. 1..

О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

1° Овде се дакле радња састоји у непријави извршеног иступног кривичног дела из т. 1.

2° *Крајац.* — Потребан је умишљај, који се овде састоји у свести, да је узет новац за девојку („који то дознаду").

VI. *Иступи* из § 367 *к. з.*[1] — „*Ако се казне*, пеци се у овом §, *у новцу од једног до десет талира*:

1. Родитељи, који своје новорођено дете без извинителних узрока за месец дана не крсте".

а) 1° Радња се састоји дакле у некрштењу детета за месец дана од рођења.

2° Радња је *пропуштајна*, кад је учињена „*без извинителних узрока*". Да ли постоји узрок, који правда некрштење у одређеном року, фактично је питање.

б) *Крајац.* — Виност није потребна.

в) В. 5.

2. свештеник, који на крштење позван не би у лето први или зими кући новорођеног без довољног узрока на крштење дошао."

а) 1° Радња се састоји дакле у *недоласку* на крштење новорођеног детета по позиву, у цркву или зими кући, од стране свештеника.

Радња је *пропуштајна* онда, кад је извршена „*без довољног узрока*", што је фактично питање.

б) *Крајац.* — В. 1 б.

в) В. 4 в.

3. свештеник, који позван без довољног узрока не дође девојачкој кући да испит учини, или цркви да венча."

а) 1° Радња се састоји дакле у *недоласку* по позиву девојачкој кући ради испита или у цркву ради венчања од стране свештеника.

2° В. 2 а 2°.

б) *Крајац.* — В. 1 б.

в) В. 4 в.

4. свештеник, који позван без довољног узрока не дође, да мртваца опоји."

а) 1° Радња се састоји дакле у *недоласку* по позиву, да се мртвац опоји, од стране свештеника.

2° В. 2 а 2°.

б) *Крајац.* — В. 1 б.

в) „*Ако би свештеник једно од иступљења под бројевима* 2, 3 и 4 *поменутих*, вели се у т. 5 § 367, *учинио из злобе или имања, или због тога, што је желио тим какву корист за себе извадити, да се казни у новцу од пет до тридесет талира*".

Овде су дакле предвиђене две карактеристичне врсте крајаца код иступа из т. 2, 3 и 4:

1° Крајац, који је дело извршио „*из злобе или имања*".

2° Крајац, који је дело извршио у *намери, да тиме за себе извади какву корист*

(1) Под „*корашћу*" се има разумети свака корист, била она дакле материјалне или моралне природе.

(2) Ако је свештеник корист заиста извукао, постојало би кривично дело из § 144 к. з. В о овом кривичном делу Живановић Посебни Део III § 148 XI.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ГОРКИ КОЛАЧИ

Снежан децембарски дан пре доста година. Варошким улицама једва ако промакне који чиновник са свежљем аката испод мишке, или гимназист са књигама у руци, или која ученица женске радионице школе са незгрупним ћерђеном од простог белог дрвета, или са, у трубу умотаним мустрама за кројење. Кроз неколико тренутака па и они више не пролазе. Све је на своме послу. Женске у кући, поред топле пећи; а мушки у својим: школама, радионицама, канцеларијама. Само паланачки беспосличари: људи и без рада и без капитала, т. зв. „пропалице", и људи само с капиталом, без рада, т. зв. „маскароши", и сад, зими, налазе се тамо где су и летос били: у *кафани*. Кроз мутна, снежним цвећем ишарана кафанска прозорска окна допире на улицу њихови промукли пијаначки гласови, праћени „сарајским вечерњем" циганског „оркестра".

Већ је четири сахата по подне. Звони на вечерње.

Ненаописани казначеј, седамдесетогодишњи старац, Таса Маленовић, у широким, препотопским „американским" ципелама, и под цинковским „амрелом", који својим димензијама тако јако подсећа на фамозне кишобране земунских пијарица, ено већ гега лаганим, непузданим корацима, „журећи" у цркву, да тамо заузме своје редовно место за десном певницом.

Мало подаље за њим, с друге стране улице, појављује се, ено, и стари чика-Вића, учитељ у пензији, обучен у стари, измашћени деџентот, чија је елегантна прва боја још пре десет година уметнички преључена као зеленкаћ зеленкастом павлаком, каква се, иначе, још виђа само на старим свештеничким ћубетима, читама и камилавкама. И он „журе" да не изостане за чика-Тасом.

То су редовни црквени гости. Њих познају чак и црквени врапци и црквени мишеви.

Но, где, одмах за њима, на растојању од двадесетину корачаја, пролази улицом једна чудноватa, интересантна група: пет мушкараца, у добу од 11—14 година, по-лу-боси, подерани као просјаци, без кошуље, у дроњцима, с капама кроз чије подеротине вире чуперци умашћене и улепљене косе, бледи, понадули и прљави, као да се никад у животу нису умивали, одмичу они снегом завејаним улицама, час позастајкујући пред сјајним галантеријским излозима.

Најстарији међу њима, Петар, прозвани „Пецијa", има четрнаест година. Родитељи су му рано помрли. Неко време потом надзирао га је стриц, страни алкоголичар, који, једанпут у напитом стању, уби човека и оде на робију, те мали „Пецијa", тако, паде на терет општини.

Но није ни пуне две године прошло, а „општинско дете", будући као што га је Бог дао, збаци јарам општинског надзора, и поче живети за свој грош, и на своју руку.

Онај нешто мањи од „Пецијe", то је Јанко, звани „Ветар". Њему нема више од тринаест година. Отац, који је био радник у тунелу, умро му је још пре осам година, а мати му је још жива. То је позната варошка блудница Миља, која је, због свог светитељског живота, до сада ваљда нет стотина пута била у полицијском арештору.

Онај још мањи зове се Сима, међу друговима прозвани „Кинсарче". Њему је дванаест година. Млађи је син старог варошког, увек пијаног, кинсара. Цело му је детињство протекло у црквеној порти и на црквеној звонари. Тамо је, тобож, помагао у звоњењу своме старијем брату, а, у ствари, пентрао се по крнвудавим раскламатаним степеницама старе звонаре, вешао

[1] Нетачно је мишљење, да су т. 2, 3, 4 и 5 овог §-а законске чл. 173 и 174 зак. о прив. кажњавима источно православне вере од 17. априла 1890. јер су ак. дела предвиђена у овим члановима преписане у чл. 173, исто тако, дисциплинска казна, а ове се казне могу изрећи заједно с кривичном казном из § 367 к. з. У чл. 173 и 174 предвиђене су дакле дисциплинске иступи.

о дебелу, пржаву ужад, несташно задрикивао у тучна, излизана клатна, и скидао прашчија гнезда, којих је, увек, тако обилно, под дрвеним крововима старих звонара.

Онај млађи и од Симе зове се Драгче. Од милоште је прозван „Пурца“, Њему је тек једанаест година, али је тако иржљав, неразвијен и, као чиков, танак, да су старији, често пута, у шали говорили: „Кад би само хтео, наш би Пурца могао проћи кроз иглене уши!“. Био је син једног банкротираног ситничара.

И, најзад, Пурцин вршњак, мали Заре, звани „Миш“. Он је ситне, дугуљасте, праве мишије главе, са сивим, неодређеним, поготову мртвим очима. Његову најкарактеристичнију особину сачињавала је способност да се заплаче, увек, у свако доба дана или ноћи, кад год хоћеш, па имао повода за плач или не. Он је син кочијаша Мате, давнашњег веселог удовца, чији је цео живот прошао у вожењу и извртању путника од станице до вароши и обратно, и у борби са кафеџијама због неисплаћених рачуна.

Од њих петорице само је један, Јанко, имао мајку, а остали је никада нису ни сазнали.

Куда ли се упутила та живописна група малишана?

Тамо, куда и обично: у црквену порту на вечерње.

Кад, по свршеној молитви, „побожни христијани“, чија је душа још пуна светих псалама и мириса кађирне и тамјана, изађу на цркве, није с горег — рачунају мали беспосличари — наћи се, у том тренутку, на изласку из порте, и својим бедним изгледом измамити који повћи милостиње.

Али, на половини пута, пред великим стакленим излогом пекарске и посластичарске радње старог чика-Неце ова група малишана заста изненађена. Излог, који је, преко обичаја, био пун пунцит најразноврснијих свежих колача и посластица, био је диван и немилосрдно примамљив. Било је ту и дивних крем-пита, и снежно-белих, пенушавих шамролна и шампита, и врућих „реп“ погачица, и свега што ти душа хоће.

За малишане који су у џепу имали који повћић, тај је излог био рај, али за кукавну сирочад — извор суза и уздаха.

— „Ко има двеслук?“ — пита „Пурца“ другове — „да купимо који колач!“

— „Имам ја!“ вели врагодасто „Клисарче“, „само ми још отац није дао“.

— „Куци себи за то што имаш“ — одврати му, Јанко Ветар — „Него, хеј ви, има ли ко од вас коју мангуру?“ обраћа се осталима.

Сви ћуте тужно.

Ни у кога ни кршене паре, а колачи, дивни, примамљиви и тако слатки, гледају их прикосно кроз велико прозорско окно, и само што им не вело: „Купите нас! Једите нас!“

— „Знате шта?“ — прекиде тишину сигласти Пеција — „Хајдете са мном, па ће бити свега што желите!“

То рекавши, пође напред, а остали послушно за њим.

Стигоше у црквену порту баш пред свршетак вечерња и упарадише се с обадве стране пред изласком.

Кад је поред њих прошао и последњи „побожни христијанин“, и кад су међу собом поделили добијени бакшиш, они се увукоше под дрвеће сводове старе звонаре, и ту, сами, далеко од љубопитљивих ушију света, приступише тајном већању.

— „Знате шта?“ — рече Пеција.

Они сви пажљиво подигнише главе, прибише се још ближе уза-њ, и, нетремице, очекиваху, шта ће рећи.

— „Ви сви волите лепе колаче?“ — рече он.

— „Истина је. Па шта?“ насмејаше се сви.

— „А сви ви, без разлике, немате довољно пара, да би сте их могли увек купити?“ — продужава он.

— „Истина је и то, па шта је онда?“ — дочекују они, колико весело, толико љубопитљиво.

— „А би ли и без пара хтели колача, а бре?“

— „Охо-хо! Охо-хо!“ „А ко то неће!“ — смеју се сви. „Него, како то?“

— „Ево како: ноћас ћемо ући у чика-Нецину посластичарницу, и узети и понети собом толико колача, колико ће нам бити довољно за месец дана!“

Они га погледаше изненађени и, поготову, уплашени.

— „Јест, јест, кажем вам, и, ако хоћете, заповедам вам: ноћас ћемо ући у чика-Нецину посластичарницу!“ — понавља Пеција тоном старешинства и искусног самопоуздања.

— „Али зарадићемо хапс!“ — страшљиво примећује мали плачљиви Заре.

— „Лудо једна, у хапс иду они који буду ухваћени!“ — одвраћа му Петар гордо и иронични. — „А сва ствар и јесте у томе: што нас неће и не могу ухватити!“

— „Море, ако нас баш и ухвате, шта је ту је, отићи ћемо под суд: неко ће добити неколико месеци, други неколико дана затвора, а трећи и ништа. Све је то још и којекако. Тога се не бојим. Од неколико дана хапсе не умире се. Али, ако ме, којом несрећом, почну у притвору пропуштати кроз шаке, ако ме аспанција Сотир почне миловати својим страшним чворноваком, шта ћу и куд ћу онда?“ — јада се бојажљиви Пурца.

— „Богме, и ја то не бих желео!“ — пристаје у за њ Заре, утањеним гласом који тек што се није претворио у плач.

Бојећи се, да му ова двојица својим мекуштвом не „деморалишу“ цело друштво, и не осујете предузеће, Пеција им се окреће:

— „Не слините, јунаци моји! Не бојте се ништа! Сотир је кум мог оца. Ни длаке вам неће фалити! Ја ћу сам ући у посластичарницу, а ви остали имаћете напољу да стражарите, где вам ја будем одредио, и да ми благовремено јавите, ако би се гдегод појавио „црвени“ или ча-Пера патролија“.

— „Е, добро! Тако те хоћемо!“ пристадоше сви, радујући се, што ће по јефтину цену доћи до жељених колача.

Пошто су уговорили у колико ће сати бити на лицу места, и где ће ко стражарити, разиђоше се...

* * *

Над успаваном паланком спустила се мртва зимња ноћ. Незапамћен мраз. Пуца дрво и и камен. И последњи пролазници изгубио се давно и давно. По улицама мир и мрак. Са црквеног торња откуцава: један после поноћи. Време, кад су само још будни: зли умишљаји и немирне савести. Ноћни стражари, лако обучени у своје зимовне ескимске бунде, премрли од студени склонили се с линије у за-

творене просторе и у заклоните бувке под мрачним стрехама. Кад тамо проспавају три до четири сахата, онда ће се, у прво праскозорје, опет појавити сваки на својој линији, обучен у своју прописну претопошку буњу, гегајући под тежином своје диновске преламаче, на коју је натакнут страховито захрђали бајонет, и поносно поглеђајући десно и лево, као да чисто жели рећи: „Не брините! Ту је ваш „чувар јавне безбедности!“ Ту је „вас!“

Али, на несрећу, та кратковремена стражарска ноћна одсутност није за све тајна. У свакој вароши наће се бар по неколико „проницљивих“ обешењака који знају ту тајну.

И, гле, баш сад, кад се у ноћи изгубио и последњи одјек набијања црквеног часовника, одједанпут, на једном углу, у средини „доње мале“, а на самој раскрсници трију улица, почеше се појављивати нека лица. Најпре двојица, па опет двојица, и затим још један. Свега њих пет. Они не воле светлост фењера, и зато су се сви повукли уз плот, у помрчину. Приђете ли им неколико корачаји ближе, приметићете, да су то, поготову, још све деца. Приближите ли се још један корак — у њима ћете упознати јунаке ове приповетке: „Пецију“, „Ветра“, „Клисарче“, „Пурцу“, и „Миша“.

— „Ти тамо! Ти тамо! А ти тамо! А ти, Пурцо, са мном!“ — шапатом наређује Пеција, и онда сваки, аутоматски — послушно, оде на своје место опредељења.

(свршиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Заступник деловође општине калуђеричке упутио је три питања следеће садржине:

1. Начелник срески решењем својим задржао је од извршења одлуку одбора општинског као незакониту. Одбор општински буде незадовољан тим решењем среског начелника и противу тог решења изјави жалбу Државном Савету, коју преда у законом року среском начелнику. После месец дана срески начелник је известио општински суд, да је његово решење, којим је задржао од извршења поменуту одлуку општинског одбора, постало извршно, и у исто време је наредио, да суд изврши његово раније наређење, поводом кога је општински одбор ову одлуку и доносио. Одбор општински сазнавши за ово, захтевао је од суда, да овај изјестиује извештај о томе, којим је начинном решење среске власти постало извршно, и каква је одлука донета по жалби најављеној противу овога решења. На учињено питање, срески начелник је одговорио суду: „да се у будуће не обраћа њему са оваквим питањима и ствара му напрасну преписку, и да ће у поновном случају казнити председника и деловођу општинског.“ Како је одборска одлука од велике важности по општинске интересе, то је одбор општински безусловно тражио, да му се саопшти донета одлука по његовој жалби. — Пита се: да ли је овакав поступак среског начелника правилан и законит, и, ако није, којим ће се путем добавити одлука, којом је одбачена жалба општинског одбора, пошто се суд за исту више не сме обраћати среском начелнику?

2. Један општински одборник буде разрешен од одборничке дужности, пошто је постао закупац општинског имања и тиме по члану 71. закона о општинама изгубио услове да буде општински одборник. Одлуку општинског одбора о овом разрешењу надзорна среска власт је задржала од извршења као незакониту са ових разлога: Општински одбор као надлежан по члану 86. тачка 3. закона о општинама донео је решење, да се сво општинско непокретно имање, које се састоји из више парцела, нада под закуп путем јавне лицитације, и то свака парцела понаособ, па то ставио у дужност општинском суду да изврши; према томе општински одбор мора накнадно за сваку парцелу да донесе решење, да ли одобрава закуп оном, на кога је исти остао, или не; па како општински одбор то није учинио, то се дотични одборник не може сматрати за закупца општинског имања. — Пита се: да ли општински одбор мора по свршеној лицитацији доносити решења о томе, да ли одобрава закуп или не, кад је одбор једном решио, да се имање изда под закуп, и кад се подразумева, да закупац постаје онај, који испуни све прописане услове и на лицитацији понуди највећу цену? И,

3. Једно лице буде осуђено пресудом државних судова због краће. поред редовне казне, и на губитак грађанске части. По издржаној и опроштеној казни (а то је било пре дванаест година), поправи се тако, да дође у ред поштених грађана општине, те буде изабрано прво за кмета а пре три године и за председника општине, на коме се положају и сада налази, ма да није редовним путем до данас повратило изгубљену грађанску част. — Како је противу његовог избора за председника општине постојала жалба и Државни Савет оснажио његов избор за председника, то се пита: да ли сада има места предлогу, да се овај председник разреши од дужности за то што нема грађанску част, и да ли ће имати утицаја ако он сада пре разрешења поврати грађанску част, као и да ли ће он моћи одмах после разрешења да буде биран за председника или мора да прође пет година од дана повраћаја грађанске части?

Одговори:

1 На *прво* питање:

Срески начелник као непосредна народна власт има права према члану 152. закона о општинама да задржи од извршења оне одлуке општинског одбора, које би биле противне законима, законским уредбама и законитим наредбама државне власти. Задржавање ово мора да изврши нарочитим образложеним решењем с позивом на прописе, којима су одборске одлуке противне. Али противу одлуке среског начелника може се изјавити жалба Државном Савети по члану 170. закона о општинама, и то у року од пет дана од дана саопштења решења надзорне власти, а жалба се предаје оној власти, противу чије се одлуке најављује, дакле у овом случају среском начелнику (члан 172. закона о општинама). Према томе општинска власт је правилно поступала, кад је жалбу противу решења надзорне власти за Државни Савет предала среском начелнику. — Пошто постоји жалба на решење среског начелника, општинска власт треба да зна, каква је одлука и од чије стране донета по тој жалби, јер општински суд и одбор не могу

бити индиферентни према ономе, шта је са жалбом урађено, и не могу примити необразложен извештај среског начелника, да је његово решење постало извршно. — Дакле срески начелник је погрешно, што није известио општинску власт, шта је урађено са поменутом жалбом и по чему је његово решење извршно. — Можда би среском начелнику било лакше дати потребно објашњење и евентуално окончати ствар не дирајући ни достојанство своје ни самоуправне општинске власти, него што је противно закону наредио општинском суду: да се у будуће не обраћа са оваквим траженьима и да не ствара излишну преписку, припређујући то и казном. Ако је одборска одлука заиста од велике важности по општинске интересе, у толико је пре требало рад општинске и државне власти довести у склад. — Општински суд треба да обнови тражење код среског начелника, да му се достави, шта је било са жалбом, па ако не буде задовољан, да то тражи од власти надзорне над среским начелником.

II. На *друго* питање:

Општински одборници не могу бити општински *ли*ферантн, предузимачи или закупци општинских права и добара као и дужници општинске касе по извршној пресуди (члан 71. закона о општинама). Општински одборници, један пут изабрани, остају на својим положајима у смислу члана 101. закона о општинама три године. Но изузетно они могу бити смењени ако код њих наступе случајеви из члана 71. закона о општинама. — Према тачки 3. члана 86. закона о општинама општински одбор је надлежан, да „коначно одобрава давање под закуп општинских права и добара". Значење овог цитираног законског прописа није довољно јасно. Тако, кад општински одбор одлучи, да се извесно право или имање општинске да под закуп путем јавне лицитације, а не каже, да ће закуп вазкати ако лицитацију накнадно одобри општински одбор (т. ј. ако у условима не постоји став да одбор има накнадно одлучивати о закупу), настаје спорно питање: да ли је одбор коначно одобрио, да закуп остане на онога, који на лицитацији да највећу цену, или такво коначно одобрење мора доћи тек после извршне лицитације. — У правној се већином тумачи, да сваки закуп општинских права и добара важи дефинитивно тек онда, кад га после извршене лицитације одобри општински одбор. — Ако се ово гледиште усвоји као тачно, онда излази, де у питању означени одборник заиста још није закупац општинског имања, јер лицитацију није одобрио коначно општински одбор, и да према томе то лице за сада може остати на положају општинског одборника. — Кад општински одбор не би делио ово мишљење, могао би путем жалбе код Државног Савета надјестворати тумачење тачке 3. члана 86. закона о општинама за овај конкретни случај.

III. На *треће* питање:

За председника, подпредседника, кметове и остале општинске чланове не могу бити изабрани они, који су судом осуђивани за бешчасна дела или за злочинства и преступе учињене на користољубља док не прође пет година од дана, када су повратили грађанску част. — Пошто дотични изабрани председник, и ако је ушао у ред поштених грађана, није повратио грађанску част, то он није могао бити изабран за општинског чланика, а кад је већ изабран није могао на томе положају остати. — У постављеном питању се наводи, да је противу овога избора постојала жалба и да је Државни Савет оснажио овај избор. Кад је жалба постојала, избор је Државни Савет могао оснажити само тако ако у жалби није покренуто питање о томе, да кандидат није имао услове за председника што није повратио грађанску част, или ако заинтересовани жалиоци нису располагали доказима о осуди изабраног председника, а то значи, да Државни Савет није ни решавао по самом питању о немогућности да кандидат буде општински председник због изгубљене и неповраћене грађанске части. — Према томе, сходно прописима из члана 32., 53. в., 105., 121., и 122. закона о општинама, има места да се од стране надзорне државне власти учини предлог дотичном општинском одбору, да овога председника разреши од дужности општинског чланика. Ако би тај председник прописним путем повратио грађанску част, пре него што одбор општински донесе одлуку за разрешење, разуме се, да и том случају треба ово лице разрешити од преседничке дужности, јер председник не може бити за време од пет година од дана повраћаја грађанске части. За ово време не може ни биран бити поново.

* * *

Суд општине горњо-бело-речке актом № 572. од 10. маја ове године и суд општине кладушничке актом № 377. од 26. маја ове године упутили су питања о следећем:

Поједина лица се обраћају општинским и другим властима за рана уверења а свештеницима за венчање и крштење, како би та документа употребила при тражењу подпоре инвалидске. Кад им се за издавање оваквих исправа тражи такса, што плаћају више од пет динара годишње непосредне порезе, та лица се изговарају, да таксу не могу да плате, јер се исправе траже поводом погибље или смрти у рату. — Пита се: треба ли издавати ове исправе бесплатно, без обзира на имовно стање молилаца, или по наплати прописне таксе по закону о таксама?

Одговор:

У члану 14. и 15. закона о подпори војних инвалида и породица погинулих, умрлих и несталих војника прописано је, каква документа треба прибавити, па да би се могло код надлежне власти расправити питање о праву инвалида на подпору и о праву породице погинулог, умрлог или несталог војника на потпору. У тим члановима као и у члану 20. истог закона стављено је у дужности војној власти, да и сама прибавља потребне исправе, ако инвалид или породица војникова није у стању сама да набави документа за регулисање потпоре. Сем тога у члану 16. овога закона предвиђено је, да се уверења, која се прате по члану 14. и 15. закона о потпори, издају бесплатно, као што се и у опште никаква такса не наплаћује при тражбинама и расправама потпоре. Најзад и сам закон о таксама у тачки 16. члана 6. наређује, да се ослобођавају плаћања таксе писмена, која су законом о таксама или другим раније законима од таксе ослобођена, а у тачки 6. члана 6. наређује, да се таксе ослобођавају решења инвалидског суда, ле-

карска и друга уверења, која се дају инвалидима и њиховим породицама. — Дакле несумњиво је, да у случајевима, у питању престављеним, не треба наплаћивати никакве таксе у корист држање или општинске касе, па ма какво било имовно стање онога, који исправе тражи зарад регулисања свога права на потпору код надлежне власти. — Али, да се ове бесплатно добивене исправе не би могле злоупотребити и искористити за друге циљи, потребно је, према члану 7. закона о таксама, назначити на таквим бесплатним исправама у којој циљи су издане.

А.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

На западној жељезничкој станици у Будим-Пешти, 10 овог месеца је *украдена* једном путнику једна омања четвороугласта мат-црна ручна ташна тврде коже са зеленом навлаком од гуме, у којој су се налазиле следеће *драгоцености*: један низ ситних бисера; једно колије од 38 редова бисера са дијамантском шнолом; један женски сат од платине са монограмом А-А. од рубина; један дугачак ланац од платине; три чешља, са дијамантима украшена; један брош са дијамантима, сребром опточеним, у форми рибе; једна бреслента са зафиром; један брош златан у форми срца, масиван, са кратким ланцем од бисера; једна дугачка златна игла са великим рубином и малим дијамантима; једна бреслента са брилијантом, и други накит. Вредност покрађе износи 20 000 круна. — За проналазак ових ствари и кривца одређена је награда од хиљаду динара.

На случај проналаска кривца и покрађе, известити Управу варошн Београда с позивом на њен акт № 17294. од 16. јула ове године.

Милован Р. Митровић из Винче, стар 18. год. средњег раста, дежмекаст, косав, лица округлог, смеђ, у оделу сељачком од шајка, окривљен је да је 11. ов. м. извршио крађу новаца Тодору Пауновићу трг. из Петровца окр. Крагујевачког, одиех му преко 7000. динара и то: 4400 дин. у новчаницама од по 100. дин., 2400. дин. од по 10. дин., 15. дуката од по 12. дин. и један дукат од 48. дин., — па побегао.

Депеша Нач. ср. јасеничког окр. крагујевачког Бр. 9257.

Милутин Сремчевић из Белине среза косматског, који одговара због дела из § 221. кривичног закона, побегао је при спроводу. Милутин је стар 24. године, повисок, сувоњав, црномањаст, бркова малих; има чизме, штофани шешир, шлофајанку, капут од шајка и чакшире узане од шајка.

На случај проналаска известити београдску војну станицу с позивом на број 21417.

Милован Ј. Мијоновић из Пасјаче, округа топличког, стар 15. година, раста средњег, очију плаво зелених, сувоњав, добро развијен, у капуту од плаве војничке чоје, панталомама прошараним пругама и чарапама белим црногорским — окривљен је због покушаја убиства, а налази се у бегству.

На случај проналаска именованог треба спровести полицискоЈ власти у Прокупље.

Љубица И. Даниловићева из Свилеуве, среза посаво-тамнавског, стара 21. годину, стаса високог, у лицу плава, косе риђе, има да одговара за дело из § 168. кривичног закона. По извршењу дела побегла је, и тада је имала на себи црвену сукњу, плаву реклу и на ногама сељачке опанке с кајишима. — На случај проналаска упутити је начелнику среза посаво-тамнавског с позивом на његов акт № 6061. од 14. јула ове године.

Вујица Јанковић из Аљудова, среза Пожаревачког, осуђеник Пожаревачког казненог завода, побегао је са рада из Љубичева; стар је 29 година, стаса средњег, косе смеђе, чело високо, обрве смеђе, очи жуте, нос велики, бркове смеђе, браду брије.

Депеша Управе пожаревачког казненог завода бр. 1647.

УХВАЋЕН

Радомир Васиљевић — „Тинктанов", осуђеник београдског казненог завода, по занимању бивши кројач из Лесковца, чију смо потерницу донели у прошлом броју „Полицискот Гласника", ухваћен је.

ПОНОВНЕ ПОТЕРЕ

Радован Кнежевић, осуђеник београдског казненог завода, чију *слику* доносимо, побегао је 16. октобра 1910. године, па ни до данас није пронађен.

Стар је 19. година, средњег раста, косе затворено-плаве, очију жућ-

касто-зелених; од особених знакова има рањцу на средини браде.

Депеша управе казненог завода Бр. 5967.

Мојсило Станојевић, осуђеник београдског казненог завода, чију

слику износимо, побегао је из казненог завода 1. јула 1911. године, па ни до данас није ухваћен.

Родом је из Сталаћа, стар 21. године, средњег раста, очију жућкасто-зелених, косе смеђе, лица широког, обрва густих.

Акт Управе београдског казненог завода Бр. 4060.

Живан - Живојин Милијановић, осуђеник београдског казненог завода, чију *слику* напосимо побегао је 1. септембра 1911. године, па ни до данас није ухваћен.

Родом је из Сибинце, среза посавског округа београдског, стар 20. година, средњег стаса, очију угаситих, косе смеђе; од особених знакова има на десној страни вилице белегу од шкрофула.

Акт управе београдског казненог завода Бр. 5044.

НЕСТАЛИ

Драгољуб син г. Мите *Захарије-вића* бив. чиновника из Београда нестао је ових дана. Стар је 13. година, плав, средњег раста, у лицу сув, на први поглед би се рекло да има 18. година; има капут и панталоне сиве, на глави шешир од паме, на ногама ципеле.

Акт управи вароши Београда № 18237. од 17. јула 1913. год.

Сретен син Ивана *Пејића* из Вишњице, идући од Вишњице за Чукарицу нестао је Сретен је стар 10 година, узраста средњег, носи сељачко одело, бос је, има шешир на глави.

Акт управе вароши Београда № 18492. од 18. јула 1913. године.

Станимир син *Милоја Николића* из Милошева нестао је 13. ов. м. — Стар је 14. године, раста средњег, добро развијен, косе смеђ, носа правилног, у сељачком оделу, а на глави качкет.

Депеша Начелника среза белички Бр. 1124.

Ружа *Ресавац* овд. доставила је да јој је 15. ов. м. њен син *Никола* свршени ђак IV раз. основ. школе отишао од куће незнано где и да се ни до данас није вратио.

Акт кварта палилулског Бр. 4554.

Станко син Василија *Поповића* из Корбевца, који је био у служби код Мите Нешића бакалина у Врању, по наласку из Митине радње отумарао је незнано где. Станко је је стар 13 год. лица округла, на нози има једну белегу од посекотине, на себи има црно сељачко одело.

Акт Начелника ср. Пчињског Бр. 8230.

КРАЂА СТОКЕ

Живану Бошковићу из Оструж-нице, украдена је 19. ов. м. једна *ждребица*, стара 2. године, длаке зелене, грива на десној страни.

Депеша Начелника среза посав-ског округа београдског Бр. 6880.

Ноћу између 17. и 18. јула ове године украдена је Андреју Симићу из Рогљева, среза космајског, једна *ждребица*, стара две године, алатаста, на челу цветаста, таиког репа.

Акт начелника среза космајског № 10331. од 19. јула 1913. године.

МАНГУП СТОКА

У општини орашкој округа смедеревског налази се један мангуп *коњ*, длаке беле, у лево око чакарас; стар је десет година.

Акт начелника среза орашког № 5413. од 20. јула 1913. године

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије Уредник А. Ј. Кузмановић.

БРОЈ 28. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 4. АВГУСТА 1913. ГОДИНА IX

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за полицијског писара прве класе начелства округа рудничког, по старом закону, Душана Атанацковића, полицијског писара исте класе среза качерског, по службеној потреби;

за полицијског писара прве класе среза лесковачког, по старом закону, Војислава Ристића, полицијског писара исте класе среза полунавског, без права на накнаду путних и селидбених трошкова;

за полицијског писара прве класе начелства округа нишког Мирка Гавриловића, полицијског писара исте класе ср. моравског, округа нишког, по службеној потреби;

за полицијског писара прве класе среза бољевачког Радослава У. Шљивића, полицијског писара исте класе среза власотиначког, без права на накнаде путних и селидбених трошкова;

за писара друге класе Министарства Унутрашњих Дела Војислава Стефановића, полицијског писара друге класе управе вароши Београда;

за полицијског писара друге класе среза пољаничког Стојчу Поповићу, полицијског писара исте класе начелства округа рудничког, по молби;

за полицијског писара друге класе среза посавског, округа београдског, Милутина Д. Поповића, полицијског писара исте класе среза власотиначког, без права на накнаду путних и селидбених трошкова;

за полицијског писара друге класе среза поцерског Атанасија Павловића, полицијског писара исте класе среза пољаничког, по службеној потреби;

за полицијске писаре друге класе управе вароши Београда: Рајка Симића, полицијског писара исте класе начелства округа нишког, по молби, и Владимира Константиновића, полицијског писара исте класе среза поцерског, по службеној потреби;

за полицијске писаре друге класе начелства округа нишког: Љубивоја Абдулића, полицијског писара исте класе среза косаничког, и Василија Николајевића, полицијског писара исте класе среза јасеничког, округа смедеревског, — обојицу по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза власотиначког Жарка Јанаћковића, полицијског писара исте класе среза подунавског, без права на накнаду путних и селидбених трошкова;

за полицијског писара друге класе среза рачанског Милана Ж. Цветковића, полицијског писара исте класе среза ариљског, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза подунавског Драгишу Кујунџића, полицијског писара исте класе среза посавског, округа београдског, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза масуричког Петра Радичевића, полицијског писара исте класе начелства округа нишког, по молби;

за полицијског писара треће класе среза колубарског, округа београдског Михаила Павловића, полицијског писара исте класе среза масуричког, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза моравског, округа нишког, Светислава Обрадовића, полицијског писара исте класе начелства округа нишког, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза колубарског, округа ваљевског, Чедомира Ђурића полицијског писара исте класе управе вароши Београда, по молби;

за полицијског писара треће класе среза косаничког Чедомира Тодоровића, полицијског писара исте класе среза рачанског, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза ариљског Душана Антића, полицијског писара исте класе среза копаоничког, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза подунавског Момчила Д. Спасића полицијског писара исте класе среза ресавског, по молби;

за полицијског писара треће класе среза трнавског Љубишу А. Рачића, полицијског писара исте класе среза пожешког, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза љубићског Драгутина Станковића, полицијског писара исте класе среза посавског, округа београдског, по службеној потреби;

за полицијске писаре треће класе управе вароши Београда: Милана Стојановића, полицијског писара исте класе среза посавског, округа београдског, по молби: Марића Демаја, апсолвираног правника и Драгољуба Ристића, практиканта исте управе;

за полицијског писара треће класе начелства округа тимочког Данила Радивојевића, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе среза копаоничког Максима Савељића, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе среза пожаревачког Милорада М. Матића, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе среза зајечарског Тихомира Мирковића, правника;

за полицијског писара треће класе среза власотиначког Милана Тадића, учитеља;

за полицијског писара треће класе среза неготинског Аранђела Калића, пореског помоћника;

за полицијског писара треће класе среза рачанског Панту Ћирића, практиканта среза подгорског; и

за полицијског писара треће класе среза пчињског Драгутина Ф. Ковачевића, пореског помоћника.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 19. јула 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I. на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

Јован Л. Симић, полицијски писар прве класе среза неготинског;

Велимир Јовчић, полицијски писар прве класе среза лесковачког;

Драгомир Нешковић, полицијски писар прве класе среза трнавског;

Михаило Т. Кичић, полицијски писар друге класе среза пчињског; и

Драгољуб Поповић, полицијски писар друге класе управе вароши Београда, разрешавају се од досадашње дужности у поменутим срезовима — управи — и стављају на расположење Врховној Команди на терет ратног кредита с правима, која им даје указ од: 26. септембра 1911. год.; 2. маја 1912. године; 15. априла 1911. год. и 29 јуна 1910. год. за последњу двојицу и оним, која су стекли постављењем Врховне Команде, у колико су она у сагласности са законом о уређењу округа и срезова и законом о чиновницима грађанског реда, односно квалификација.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 19. јула 1913. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО
по
ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

У осталом, и у самој инокосној кући није, код усвојења, наслеђивање ограничено само на односе између усвојиоца и усвојеника. И збиља, §. 410. Грађ. Зак., предвиђајући случај да усвојеник умре без потомства, вели да ће његова тада наследити прави потомци усвојитеља, и то наслеђивања обухвата .... и оно што сам (— т. ј. усвојеник —) стекао и приходи" (§ 410. Грађ. Зак.). Као што видимо, усвојеник, ако је то мушко лице — случај којим се ми овде бавимо — не постаје само грађански син према усвојиоцу, већ се и између њега и кривих потомака овога, синова (њери), унучад, и т. д., ствара цивилно сродство. Крвни син, и. пр., усвојивчев добија у усвојеника грађанског брата, деца његова добијају у њему грађанског стрица и т. д. А кад је тако, онда из тога треба извести да и усвојеник може, такође, наследити свог брата и своју сестру по усвојењу, ако би они умрли без потомства, односно наследити њихово сопствено потомство, своје синовце, синовице, нећаке, нећаке, по усвојењу, ако би ово умрло не оставивши после себе потомака. У овом смислу се изражава и Г. А. Ђорђевић који вели: „*И усвојено дете наслеђује усвојиочеве потомке* оним истим редом и онако, којим би редом и како би их наследило и рођено дете усвојиочево" (*Наследно Право*, стр. 101.). А тако исто узима ту ствар и Касациони Суд, као што се то, н. пр., види из одлуке његовога одељења од 30. Марта 1885. год., Бр. 1120., у којој стоји оно: „Усвојено дете, по чистом и јасном законском пређњу §. 138. Грађ. Зак., добија сва права свога поочима и своје мајке, па и наследна и равна се у свему рођеној деци, ако би их поочим или мајка имали, а по §. 410. Грађ. Зак., тако усвојено дете по смрти наслеђују деца поочимова или мајчинна у свему оном, што од поочима наследи, а и у осталом, што би тако усвојено дете стекло. По томе и логично је и праведно да и оно своју браћу, децу поочимову наследи, кад она без потомства остану, искључујући на наслеђа своје посестрине, односно рођене сестре покојникове" (Гојко Никетић, *op. cit.*, стр. 251., В. исту одлуку наведену и код А. Јовановића, *op. cit.*, стр. 94., прим. 4.).

Шта више, у колико се тиче имања које је усвојење наследио од поочима или од мајке, то имање, ако би усвојеник умро без потомака и ако не би било ни кривих потомака усвојиоца, иде, по §. 410. Грађ. Зак., родбини поочима и мајке по законом реду[1]. Што се, пак, тиче имања које је усвојеник сам стекао оно, у овом случају, одлази његовој кривој родбини.

Живојин М. Перић.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

О ИСТУПИМА
од
Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

§ 10. О иступима у погледу касапа, механција, циглара и топача.

Ови иступи су предвиђени у глави XLI к. з., чији је наслов: „*О касапима, механцијама, цигларима и топачима (салашарима)*". Они су:

1. *Иступ из § 368 к. з.* — „Кланице или места, вели се у овом §, где касапи стоку кољу, као и топаре (салаше) и циглане могу само изван варошии постојати. Место тако не смеју кланице или топаре на текућој води више села или варошии бити.

Који противно овоме поступи и на прву опомену полицајне власти не уклони, да се казни у новчу од десет до тридесет талира".

1. а) *Радња* се састоји дакле:

1° У држању кланица и топара у варошии или на текућој води више варошии или села. „Места, где касапи стоку кољу" су такође „кланице", то је овај стан нишлан.

[1] „Но ово право усвојиочевих сродника, вели А. Ђорђевић (*op. cit.*, стр. 101.), није у сушгини право наслеђа него право на повраћај оних добара, која су путем наслеђа прешла усвојеном детету из усвојиочеве породице; ово је, дакле, само право повраћаја наслеђа (које се у француском праву назива le retour successoral)". За ову француску установу вољу Г. Ђорђевић сами поимље в. В. Laurent-Beric, *Précis de droit civil*, t. II, nº 84 et suiv.

2ᵉ Или у *држању циганина у вароши.*

б) За појам овог иступа потребан је један *специјалан услов инкриминације*: да се кланице и т. д. држе у вароши и т. д. и *поред законске полицијске власти, да се одатле уклоне.*

2. *Кривац.* — Виност није потребна.

II. *Иступи из § 369 к. з* — „*Новчаном казном од десет до двадесет талира, који се у овом §, да се казни:*

1. **Касапин, који се усуди на другим местима осим оних, од полицајне власти означених месо продавати**“.

а) *Радња* се састоји дакле у *продаваљу меса од стране касапа на другим местима, а не на оним, које је полицијска власт означила.* Под полицијском влашћу разуме се наравно и овде као и у опште и општинска власт у местима, где нема полицијске.

б) *Кривац.* — Виност није потребна.

2. **Касапин, који се усуди заклано марвиче од другога купити и продавати**“.

а) *Радња* се састоји дакле у *куповини закланог марвинчета од другога и продаваљу истог од стране касапина.*

б) *Кривац.* — В. 1 б.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ГОРКИ КОЛАЧИ

(СВРШЕТАК)

„Пецијаˮ и „Пурцаˮ појавише се ускоро пред једном двокатницом, на чијој је фирми стајало крупним, изливаним словима: *Посластичарница Неце Магазиновића.* Зграда је лицем гледала у главну улицу, а прочељем у једно узано и мрачно hор-сокаче. „Пецијаˮ и „Пурцаˮ уђоше у то сокаче. На оном зиду посластичарнице који се налазио у том сокачету, била су два прозора: један велики, двокрилни, и други сасвим мали који се састојао из једног окна.

Пеција брзо скиде свој капут, прислони га на мало прозорско окно, да се не би чуо звук од разбијања, па онда притиште. Стакло, с тупим звуком, прште и поиспада из hерчива.

Он ослушну за тренутак: на улици мртви мир.

— „Хај сад унутра!ˮ — окрете се Пеција Пурци подигнувши га до висине разбијеног прозорчета. „Само, кад будеш унутраˮ, продужава шапатом, „кресни одмах машину, запали свећицу, и пази да што не претуриш, те да лупа не пробуди оне на горњем спрату!ˮ

Пурца, за кога су с правом тврдили, да би се могао провући кроз иглене уши, провуче се без по муке кроз прозорче, које није било шире од две пеле, и, ушав, унутра, запали свећицу, прође великом прозору, и отвори га изнутра.

Пеција, који је само на то и чекао, једним скоком створи се на великом прозору, па одатле опрезно сиђе у дућан.

Нису смели дангубити. Све што је било вредно за јело, и што се могло понети, понели су. Неколико блехова тек начетих колача поређаше један преко другог у увезаше их канапом све уједно, а један, нарочито понети џак, напунише до врха земичкама и перецама, па се, са целим својим „прт.ьагомˮ, вратише натраг, истим путем којим су и дошли.

Но, тек што су искочили напоље, а од суседне улице зачуше се кораци.

— „Пст! Овамо, уза зид! И не мичи се!ˮ — и обојица се окаменише, не дишући.

Кораци су се чули све ближе и ближе, и још неколико секунада, па hе се непознати пролазник појавити на углу зграде, а према сокачету у коме су они били.

У тренутку, кад је Пеција помислио, како hе с Пурцом да стругне у помрчину, непозната особа искрсну на углу улице и карактеристично се закашља три пута узастопце:

„Хо, добро је! То је Јанко!ˮ — рече Пеција.

И, заиста то беше Јанко Ветар.

Пеција и Пурца сад слободно изађоше на склоништа и журним се корацима упутише у помрчину, уздрајући нарочито оним забаченим варошким улицама које су и дању пусте, а којима, ноћу, нема нигде живе душе, па ни стражара.

После педесетину корачаји, „Ветарˮ, који је ишао за њима, стиже их, Али, какво изненађење! О рамену обешењачког „Ветраˮ, висила је нека огромна пушкетина са натакнутим бајонетом!

— „Шта је то несрећниче?ˮ — зграну се Пеција.

— „Ништа! Пушка! Видиш' ваљда! Поклонио ми је ча-Пера патролија!ˮ — смешка се „Ветарˮ.

— „Кад ти је поклонио?ˮ

— „Мало пре, *кад је спавао*. Лепо пролазим ја улицом, и кад сам био према шупи Ђоке магазајџије чујем изнутра некакво снажно хркање. Љупопитљив, заустављам се, да видим, коме је то добросрећнику пало на памет, да у отвореној шупи спава на оваквом мразу. Кресмем машину, и нагнем се над отвор, на коме није било ни прозора, ни капка, и, на своје чудо, спазим ча-Перу патролију, како седи завађен, наслоњен леђима уза зид, обе руке загњурио у џепове, да му не би озебле, а пушку оставио слободну покрај себе, прислоњену уза зид. Пружим руку, дохватим за бајонет, и без шума и муке извучем пушку. Ево видите је: вреди бар колико један плех тих ваших колача! Је л' те, да сам заслужио похвалу?ˮ.

— „Јеси! И ево ти је!ˮ — рече гневно Пеција, и један пеочекивани шамар одјекну у помрчини.

— Сада си напао да се шалиш с патролијама, када се још нисмо честито ни вратили с посла, гаде један!ˮ — рече Пеција, на истрже пушку из Јанкових руку, заошиша њоме, и хитну је у једну од суседних авлија.

На углу Симићеве улице стигоше их и остала два „заверениканаˮ: „Мишˮ и „Клисарчеˮ, те онда цео „колегијумˮ пође заједно на уговорено место, да тамо поделе плен и да се почасте.

* * *

Сутра дан пуче глас по вароши о извршеној похари ча-Пецине посластичарнице. Сама похара била је прилично интересантна, јер, сем колача, није из дућана више ништа украдено, ма да је унутра било ваздан ситних ствари од вредности, а, у закључаној фиоци, чак и ситнине у износу око тридесет динара.

И за најобичнију истражничку памет било је јасно, да су дело извршили страсни љубитељи колача: *деца.* Та претпоставка одмах је несумњиво показана као истинита, кад су на патосу констатовани отисци босих дечијих ногу. Зато истрага и пође тим правцем.

Како у вароши није било распштење деце од малих извршиоца овог дела, то одмах, у самом почетку, узеше њих на одговор. Мали „Мишˮ, који се анпанцијских батина бојао као живе ватре, одаде све. За њиме признадоше и остали. Па,

како се није имало шта више испитивати, спроведоше их суду.

Поштo је суд донео решење о стављању малишана под суд и у притвор, акта кривице буду предата надлежном судском чиновнику, да изврши саопштење решења оптуженима.

— „Пусти ми оптужене по делу опасне крађе“ Неци посластичару!“ заповеди он апсанџији, очекујући да угледа пред собом те „опасне“, „окорелe“, зликовце.

Но, како беше његово изненађење, кад се врата отворише и кад у собу уђе једна гомила бледе, испијене и просјачки одрпане *деце*, која га посматраху пренеражено и унезверено.

Један од њих, мали „Миш“, плакао је тихим али очајним детињским плачем, а други, Јанко „Ветар“, тако је страховито кашљао, да се сав превијао, и да се сваки час чинило е ће плућа искашљати. Спавајући на апсанском поду, бос и полу-го, он је био ужасно наседао на хладним децембарским ноћима.

— „Шта сте учинили несрећници?“ — пита их чиновник.

— „Ништа, господине!“ — одговарају „Пецијa“ и „Клисарче“ — „Били смо гладни, и узели смо мало колача и пereца. То је све. *Паре* нисмо ником украли!“

— „А зар колачи нису паре? Зар они ништа не коштају чика-Нецу? Знате ли, да закон то казни?

Они бућуту непомични.

— „Води их!“ — рече чиновник апсанџији, после извршеног саопштења, и, оставши опет сам, предаде се мислима.

Без родитељске неге, без мајчине љубави, без домаћег васпитања, они мали несрећници морали су доћи у сукоб с друштвом и његовим законима. Немајући домаћег васпитања, они, услед тога, немају онај морални регулатор, који би их, као оно Буњановог поклоника, безбедно провео кроз Сцилу и Харибду заводљивих животних искушења. Друштвена оруђа поправке битно се разликују од породичних. Родитељска блага физичка казна деце, има, у ствари, више карактер савета. Породица саветује. Друштво казни. Породични савети имају извор у *нежности* и *љубави* родитељској. Друштвена казна има првенствено, основ у друштвеном *интересу*. Па, чак и кад не казни, Друштво, оличено у својим законима, ипак притвара малолетног „опасног“ крадљивца, држи га у притвору док се судском пресудом не утврди, да је дело учинио *без разбора*. А што ће мали оптуженик, док се не утврди, да је дело учинио *без разбора*, остати, можда, *без живота*, то друштво не пита.

И, заиста, кад је „председавајући“ поротног суда, на дан претреса, наредио одлазак, да пусти оптужене у судску дворану, унутра уђоше само њих троје: „Пецијa“, „Ветар“, и „Клисарче“.

— „Где су остала двојица?“ — пита „председавајући“, који још није приступио расматрању акта.

Један од судија, који је био добро упознат с предметом, каже се, да објасни свом колеги:

— „Остала су двојица умрла. Један од запаљена плућа, други од тифуса“.

— „Види ти, молим те!“ — рече расејано „председавајући“ тобож зачуђен за тренутак, а затим се опет апатично загњури у акта, и, без и једног знака узбуђења на лицу, приступи, као и обично, шаблонском извиђању.

За поротном одлуком следовала је убрзо и судска пресуда. „Пецијa“ и „Ветар“, за које је нађено, да су учинили дело с разбором, бише осуђени неколико месеци затвора, а „Клисарче“, за кога је поротни суд нашао, да је дело учинио без разбора, имао се у смислу пресуде, предати родитељима, или туторима, да га ови казне.

По себи се разуме, да мали Сима „Клисарче“ никад од свог красног оца није извукао никакву казну. У место тога, он се и даље безбрижно и весело пентрао по звонари, окружен новим „колегијумом“, који је, због својих малих угурсузлука и ситних, „простих крађа“, врло често задавао посла месној полицијској власти.

Судбина „Пецијe“ и „Ветра“ била је много бурнија. Кад су се, по издржању казне, вратили натраг, одмах првих дана дођоше у сукоб с влашћу, која је, напослетку била принуђена, да их протера из места. Од то доба почиње „Ветрова“ кариjера вашарског коцкара. „Пецијa“ је, пак, отишао још један корак даље: он поста интернационалним. При свем том, с времена на време сврати би и у Београд ради извршења какве неће операције. Није прошло ни неколико година, а оба „мајстора“ долијаше, и најоше се опет заједно, али међу новим „колегијумом“, и окружени тврдим зидинама београдског казненог завода.

Једна, трагична судбина, али која, зато што је потпуно заслужена, ипак није тако тужна као судбина она друга два малишана, који су своју детињску дружбу с невољницима морали платити својим младим животима....

В—в.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Драг. Матић, деловођа општине горњо-томичке упутио је питање овакве садржине:

Пресудом суда општинског од 26. јуна прошле године кажњено је једно лице затвором због кажења из § 375. а. кривичног закона. Пресуда је извршном постала 9. августа прошле године. На дан 24. истог месеца, један пријатељ кажњеног лица на протоколу саслушања код истога суда изјавио је, да ће он казну да плати до 1. новембра исте године, а, ако он то не учини, нека га власт казни за обману власти и нека наплату казне изврше егзекутивним путем из његове имовине. Општински суд уважио је молбу овога пријатеља и донео решење, да тај пријатељ плати казну од педесет динара у место кажњеног лица. Међу тим тај молилац одмах по објави мобилизације војске оде у рат, и у рату је погинуо. Тако је до данас остала неизвршена казна над лицем, које је учинило дело из § 375. а. кривичног закона, као и наплата новца од поменутог молпоца. — Пита се: треба ли сада казну над лицем одговорним за дело из § 375. а. кривичног закона извршити, или треба наплату извршити из имовине његовог покојног пријатеља, и, ако се наплата не може ни од кога извршити, има ли овде какве одговорности до општинских часника?

Одговор:

Дело из § 375. а. кривичног закона казни се затвором до тридесет дана. — Ко буде осуђен на неку казну због иступног дела, па би желео досуђену казну другом казном за-

менити, дужан је, према § 318. кривичног закона, да се тога ради обрати власти, која га је осудила, и она му може по молби учинити, ако нађе да кривац то по чему заслужује, па му казну затвора преобратити у казну новчану рачунајући један дан затвора од три до десет динара, или му казну новчану преобратити у казну затвора рачунајући од три до десет динара у један дан затвора. — Али, да би се могла извршити ова замена казне, потребно је, да само *кажњено лице* моли, да му се казна замени. Друго лице, странo, пријатељ, пуномоћник, не могу такве молбе чинити. — Сем тога и сама казна, па ма била и новчана, не може се извршити, односно наплатити, према другом лицу него једино према кажњеноме. — Према томе општински суд је погрешио што је примио поменуту молбу за замену казне, као што је погрешио, што је решавао, да новчану казну наплати од пријатеља кажњеног лица. — Пристанак тога пријатеља, да новчану казну плати у место кривца, нема правне важности, јер се њиме долази у супрот прописима јавноправног карактера, који се не могу мењати вољом и пристанком заинтересованих лица. Дакле обавеза тога пријатеља је без значаја. Но, како је општински суд донео решење, да новац положи тај пријатељ у место кажњеногa лица, то настаје питање, да ли општински суд ипак може да наплату изврши? На случај да је то решење било саопштено молиоцу и да се овај противу истога није жалио, може се наплата извршити из имовине покојникове, на основу тога извршног решења, јер је то решење закон за расправљени конкретни случај — res indicata. Но, ако то решење није постало извршно, наплата се не може никако извршити. — Што се тиче извршења казне над кажњним лицем због дела из § 375, а. кривичног закона, томе се извршењу не може приступити, јер је казна застарела према § 396 кривичног законика, пошто је од дана извршности пресуде прошло више од три месеца. — Због ове застарелости могли би бити криви органи општинске власти, ако је наступила та застарелост услед намере или нехата општинских чланика. Ако су општински органи били у немогућности, да изврше казну над кажњеним лицем, или извршену казну нису могли приступити услед других, пречих, хитних, неодложних послова, онда до њих неће бити одговорности.

* * *

Полициски писар г. А. Ђорђевић актом од 14. маја ове године упутио је питање овакве садржине:

Начелник срески пресудом својом осуди једно лице због дела из § 22. уредбе о кафанама на новчану казну од двадесет и пет динара у корист државне касе. Пита се: шта ће власт да ради, ако осуђени није у стању ову новчану казну платити, и да ли за овакве случајеве вреди пропис из § 28. кривичног закона по коме се новчана казна замењује затвором, ако осуђени не може новчану казну платити трећином свога имања.

Одговор:

Кад је новчана казна толика, ди је кривац не може исплатити трећином свога имања, онда му се према § 28. кривичног закона новчана казна замењује казном затвора. Али ово законско наређење односи се само на казне новчане за тежа кривична дела, а не и за иступна дела, јер § 28. долази у част прву кривичног закона, која говори о кажњењу злочинстава и преступљења. Овакво законско наређење, по коме се при наплати казне узима у обзир имућност осуђеног лица, налази своја правдања заиста само код преступних дела, која се казне већим новчаним казнама, а не и код иступних кривичних дела која се могу казнити најмањом новчаном казном за иступе прописаном до три стотине динара; казна новчана, кад је већа од три стотине динара, и кад њу осуђени не може да плати трећином свога имања, може да буде побна за осуђеног, те му се за то и замењује затвором, док иступна новчана казна, до три стотине динара велика, није у стању, претпостављa се, да упропасти човека, те се код тако релативно-ниске казне не води рачуна о имаовном стању осуђеног, већ се од њега тражи да он на ма који начин плати новчану казну. — Да се пропис из § 28. кривичног закона не односи на иступе кривице, види се из § 316. кривичног закона, који се налази у трећој части тога законика, која говори о кажњењу иступљења, а по коме се законском пропису новчана казна замењује затвором, рачунајући један дан од три до десет динара, ако осуђени на новчану крзну није у стању ову платити. Дакле код кажњења иступљења се не помиње могућност плаћања казне трећином имаовине осуђеног лица. — Што се тиче оцене питања, шта треба власт да ради, ако новчану казну за дело из уредбе о механама или кафанама не може никако да наплати од осуђеног лица, ваља имати у виду ово: уредбе о механама и о кафанама нису предвиделе, да ће се новчана казна у случају немогућности наплате моћи претворити у казну затвора; али забрана једне недозвољене радње не треба да остане без санкције према онима који немају никакве имаовине; према томе намера законодавца је била, да пропис из § 316. кривичног зткона важи не само за иступна дела из треће части кривичног закона него и за сва иступна кривична дела која се кажњавају по специјалним законима; наређење из § 316. кривичног закона јесте правило које се односи у опште на све кривице иступне природе без обзира на то по коме се закону оне кажњавају. — Из овде изложога излази, да се од лица кажњеног новчаном казном по уредби о кафанама, може казна наплатити без погледа на његово имаовно стање, и да се на случај немогућности наплате та новчана казна мора заменити казном затвора.

* * *

Суд општине параћинске актом № 507. од 19. фебруара ове године преставио је овакво спорно питање:

Општински суд је благовремено саставио свој буџет за прошлу годину и послао га сходно члану 131. закона о општинама на преглед и оцену начелнику среском. По извршеном прегледу начелник срески је са својим примедбама (којима се повећавају издаци на и прирез општински) вратио буџет општинском суду. Општински одбор није усвојио примедбе среског начелника, учињене на овај буџет, те је општински суд буџет са актима вратио ,среском начелнику и умолио, да сходно члану 131. одељку трећем закона о општинама буџет спроведе окружном одбору на ра-

сматрање и решење, пошто је исти и од стране општинског збора одобрен пре него што је и слат среском начелнику; али начелник срески поново бувет врати општинском суду са извештајем, да остаје при својим примедбама, према којима суд треба бувет да изнесе општинском збору на решење. Тако је тај предмет ишао од општинске власти до среског начелника и натраг, те је остао нерешен од стране надлежне власти, пошто су органи општинске власти сматрали, да је на њиховој страни право, а да срески начелник врши злоупотребу дужности. Дакле, уношењем већих кредита у општински буџет и ангажовањем веће стопе прireза општинског, појавило се спорно питање о процедури за одобравање буџета, односно прireза, од стране збора општинског и других власти.

Објашњење:

По члану 167. Устава, никакав општински прirез не може се установити без одобрења општинског збора. Истим чланом Устава опредељено је, да ће закон одредити у којим ће случајевима бити потребно одобрење и које друге власти за општински прirез. — Закон о општинама у члану 131. прописао је поступак, како ће се радити на одобравању буџета и прireза општинског ако прirез не би био већи од 50%, по суми непосредног пореза разрезаног у тој општини за дотичну годину, а у члану 132. прописао је поступак, како ће се одобравати буџет ако је за подмирење општинских расхода потребан већи прirез од 50% по суми непосредног пореза, који је у општини разрезан за годину, у којој се буџет прави. — Али наређења на ова два члана закона о општинама нису довољно јасна и изражена су тако, да један други допуњују. — По члану 131. закона о општинама: ако се у буџету расходи поклапају са приходима, те није потребан никакав прirез, или ако прirез не би био већи од 50% по суми непосредног пореза, разрезаног у тој општини за ту годину, онда се буџет, пошто га реши и одобри општински одбор, шаље на примедбу надлежној надзорној власти. Надзорна државна власт дужна је, да овај буџет прегледа у року од десет дана од пријема истог и увери се: да ли су у исти унесени сви они издатци, који по закону о општинама и другим законима падају на терет општине, и то у оноликим сумама, колико су по тим законима потребне, па ако је буџет исправан, она га одмах шаље на одобрење окружном одбору, а ако у исти није унесено све што треба, она о томе чини општинском одбору своје примедбе. На случај да општински одбор усвоји примедбе надзорне власти, он поправља буџет, а ако их не усвоји, он шаље своје против-разлоге, на био први или други случај, враћа буџет надзорној власти у року од десет дана, а ова га шаље окружном одбору на одобрење по закону о уређењу округа и срезова. — Овај члан не предвиђа ништа о одобравању прireза од стране општинског збора т. ј. о времену кад ће се прirез изнети на решење збору, као што не предвиђа ни то, да ли ће на процедуру имати утицаја, ако би по примедбама надзорне власти већих издатака прirез морао бити већи од 50% по суми непосредног пореза. — Међу тим овај члан предвиђа нешто, што се и не односи на израду и одобравање буџета са прirезом до 50% непосредне порезе, јер садржи у себи став: „Ако окружни одбор не прегледа буџет у року од три месеца од дана пријема, а Министар финансије у случајевима где он одобрава буџет, сматраће се, да је општински буџет одобрен заједно са примедбама надзорне надлежне власти“. Ма да Министар финансије одобрава буџете са прirезом већим од 50% непосредне порезе, о чему говори члан 132. закона о општинама, ипак је у члану 131. тога закона унето, шта ће бити, ако Министар финансија у одређеном року од три месеца не прегледа буџет. — По члану 132. закона о општинама: ако је за подмирење општинских расхода потребан већи прirез од 50% по суми непосредне порезе, која је у општини разрезана за дотичну годину, одбор, пошто прегледа и реши општински буџет, шаље га надзорној власти на примедбу. Надзорна власт расматра овај буџет у року од десет дана, па ако нађе, да нису унесени сви издатци, које је требало унети, она чини своје примедбе и враћа га одмах општинском суду, односно одбору. У овом истом року враћа буџет и ако нема никаквих примедаба. Одмах по пријему буџета одбор одређује дан за збор, коме се износи на решење питање о прirезу по примедбама надзорне власти, ако ових има, иначе према буџету, који је одбор решио. Кад збор донесе своју одлуку, општински суд шаље буџет заједно са одборском одлуком надзорној власти, а ова га шаље окружном одбору, који га са својим мишљењем спроводи на одобравање Министру Финансија. Ако општински збор не одобри тражени прirез, а издаци, унесени у буџет по одлуци одбора или по примедбама надзорне власти, не би могли бити подмирени другим општинским приходима нити се по закону смеју изоставити, онда Министар финансије на предлог окружног одбора одређује стопу прireза. — Овај 132. члан предвиђа даље, у којој фази се износи збору општинском на решење питање о прirезу, и шта бива ако збор не одобри прirез, како га предлаже општински одбор или надзорна државна власт. — Пошто у члану 131. закона о општинама није изведена процедура о одобравању општинског прireза од стране општинског збора, треба сматрати, ма да то у члану 132. истог закона није поменуто, да се прирез из члана 132. о времену изношења збору на решење питања о прirезу односи и на случајеве из члана 131. т. ј. кад прirез није већи од 50% непосредне порезе, али је повећан примедбама надзорне власти. Тако исто ваља сматрати, да се наређење из члана 132. о томе, да ће Министар Финансија одређивати стопу прireза ако збор не одобри тражени прirез по одлуци општинског одбора или по примедбама надзорне државне власти, односи не само на прirез већи од 50% непосредне порезе, већ и на прirез до 50% непосредне порезе, ма да се о томе ништа не говори у члану 131. закона о општинама. — Из напред изложеног може се извести, да је начелник срески, као надзорна власт над општином, био у праву, кад је тражио, да општински збор накнадно решава о прirезу општинском, (ма прirез био и мањи од 50%) који се показао потребан услед примедаба среског начелника

на општински буџет, по којима је суму на издатке требало повећати. Ако је био случај, да би се услед повећаних кредита по примедбама среског начелника прирез попео више од 50% непосредне порезе, онда овде надложено мишљење о праву среског начелника, да захтева одлуку зборску о прирезу по његовом предлогу, бива неоспорније, јер сматрамо, ду променуте прописе закона о општинама треба тако разумети, да се процедура из члана 132. има применити не само кад општински одбор предложи да буџет буде са прирезом већим од 50% непосредне порезе него и кад се толики прирез покаже потребан поводом примедаба надзорне власти на пројектовани буџет. Кад ово мишљење не би било тачно, онда би окружни одбор морао дефинитивно одобравати буџете општинске по члану 131. закона о општинама кад год одбор општински није предложио већи прирез од 50% непосредне порезе, а не би био у могућности, да води рачуна о примедбама надзорне државне власти, које повлаче већи прирез од 50%, нити би могао да по таквом предмету чини предлог Министру Финансија по члану 132. закона о општинама. — Не може се даље рећи, да је срески начелник вршио какву злоупотребу у дужности кад је на свој начин тумачио закон у спорном конкретном случају и тражио одлуку зборску о буџету, односно прирезу, сходно члану 132. закона о општинама.

К.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Из казненог завода у сремској Митровици 10. јула ове године, побегао је осуђеник **Лазар Константиновић**, бивши општински чувар и пољак из Јарка, среза клочког у Славонији. Константиновић је био осуђен на једну годину затвора. Стар је 26 година, раста средњег, косе црне, образа дугуљастих, обрве и бркова плавих, без особитих знакова. — На случај проналаска известити Управу вароши Београда с позивом на њен број 19171. од 26. јула ове године.

Драгослав Гавриловић, зв. „Блазнавац", војни бегунац, редов, коњаник, родом из Блазнаве (срез јасенички, округа крагујевачког) стар око 22 год., стаса средњег, крупњав, снажан, црномањаст, округлих образа; и **Божидар Дукић**, келнер, родом из Д. Шаторње, (срез јасенички округа крагујевачког) стар око 20 година, висок, крупан, велике главе, црномањаст, по лицу пегав, — одговарају код начелника среза гружанског за разбојништво, а налазе се у бегству.

Моле се све власти, да их потраже, и стражарно упуте начелнику среза гружанског с позивом на његов акт № 8316. од 22 јула ове године.

Ноћу између 9. и 10. јула ове године пробијена је ансана ср. јадранског и из исте су побегли притвореници и то:

1. **Михаило Филиповић** из Смешна Брда општ. јаребичке који је одпео и оков на ногама; одговара за седам дела опасних крађа, и бегство из војске — рата, стар 24 год. плав, бркова густих кратких, од одела има опанке, чарапе, копоран и фермен чојани од плаве чоје фино израђен, панталоне уске од шајка, на глави шубару, косе ретке по глави, за братом има неке крастице;

2. **Милутин-Војовић-Војић-Војин** слуга воденичарски из Скеле ср. посавског округа ваљевског, црномањаст, сувоњав, бркова густих; на ногама опанке, панталоне од шајка, копоран од сурог сукна, на глави шубару; одговара за опасну крађу;

3. **Радосав Петровић-Јовановић**, из Гричара, бос у кошуљи и копорану од сукна, капа-шајкача, мали, сувоњав, у лицу плав, без бркова, одговара за опасну крађу; и,

4. **Младен Рајић**, из Гричара, стар 18 год. омален, сувоњав, без бркова, у лицу плав, црномањаст, од одела има копоран и кошуљу; бос је, на глави има шубару, одговара за опасну крађу.

Депеша начелника среза јадранског Бр. 10032. и акт Управе вароши Београда № 18163.

Непознати крадљивац на дан 28. јула ушао је кроз прозор на стану г. Живојина Живановића чиновника Француз. Друштва, у улици Цетињској бр. 15., и из истог стана покрао из једне шатуле разан накит и то: једне брилијантске минђуше са по пет брилијаната висеће округле, један брилијантски прстен са пет брилијаната, један дијамантски прстен са великим каменом; један златан прстен са црвеним рубином; један сребрн прстен у виду бурме; једна широка златна бурма са марком спола „К Ж" а унутра Живојин 28-IV-913; један златан ланац са кољем; један мали женски отворен златан сат, са ланцем на руци и једна масивна златна гривна.

Акт Управе града Београда Бр 19.689.

Стеван Лукић, из Горовича, окривљен је, да је 13. јула ове године извршио крађу новаца из касе 3. пољске болнице шумадиске дивизије калаузом, на побегло. Стар је 23 године, омален, бркова већих смеђих, очију плавих, лица округла, брија се; носио се по војнички а имао је на ногама турске цокуле. На случај проналаска именованог стражарно спровести начелнику среза лепеничког с позивом на његов акт № 6432.

ОБЈАВА

Јован П. Ј. Урсу, из Савинца, ср. бољевачког окр. тимочког, који је решењем овог начелства од 15. јуна ове године Бр: 4017 по чл. 9. зак. о јавној безбедности позван на предају, није се у остављеном му року предао, већ је продужио да самовласно живи и казнима дела чини. С тога је решењем овог начелства од данашњег дана Бр: 4882 на основу чл. 10. зак. о јавној безбедности **оглашен за хајдука** и свакоме је од данас слободно убити га.

По чл. 12. истог закона уцењен је са 500 динара, која ће се сума издати ономе ко га буде ухватио или убио, или га полицијској власти проказао.

Лични опис Јованов налази се у објави начелства оштампаној у броју 136. Српских Новина од 23. јуна ове године. — Лични је опис овакав: стар је 28. година, косе црне, очију црних, бркова плавих и ретких; има малу плаву брадицу. Од одела имао је на себи: беле чакшире, црни копоран, а на глави шајкачу.

Из канцеларије начелства округа тимочког 25. јула 1913. год. № 4882. у Зајечару.

ПОГИНУО У РАТУ

Поред осталих рањеника пренешено је 10. јула ове године у другој резервној болници у Нишу и једно лице — **војни обвезник** — као тешко рањено и у агонији. Исто је лице умрло и сахрањено, али се није могло сазнати: **које је ово**

лице. *Слику* његовог леша износимо. Ко зна за ово лице или га познаје, треба да извести његову фамилију, поменуту болницу и команданта места у Нишу.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Димитрије Павловић, звани „*Шашко*", раније кажњаван због превара, и познат као варалица, није се оставио тога посла. У последње време извршио је више превара по Београду и другим местима; а да би преварио што успешније вршио, облачио се у наредничку униформу. Димитрије је рођен у Београду, а раније је живео неко време у Крагујевцу; по занату је шлосерски радник. Стар је 28 година, стаса средњег, косе смеђе. Полициска власт је Димитрија ухватила. — Ако би ко имао какве податке да дâ о Димитрију или да га за што год тужи, треба да се обрати Управи вароши Београда, а пошто се представљао под разним именима износимо му *слику*, да би га заинтересовани могли познати.

УХВАЋЕН

Милован Ј. Мијоновић, из Пасјаче, округа топличког, који је окривљен због покушаја убиства а чију смо потерницу изнели у 27. броју „Полициског Гласника" од ове године, ухваћен је.

ПОЗИВ

Рашид Кадрић, земљ. из Лукочрева, среза Ново-Пазарског, стар 18 година, решењем Ново-Пазарског окружног Суда од 23. јула тек. год. Бр. 2517. стављен је под суд и у притвор за дело разбојништва, изнимо по тач. 1 и 4. § 241. крив. зак., али се и до сада није могао пронаћи, пошто је по извршењу дела одмах побегао.

Стога у смислу § 314. крив. суд. поступка Ново-Пазарски окружни Суд, позива га, да се у року од 3 месеци од дана када овај позив буде објављен, јави овом суду ради пресуђења ове кривице, у противном извршење и пресуду изречи ће и без његовог присуства.

Од Ново-Пазарског окружног Суда, 23. јула, 1913. год. Бр. 2517. у Новом Пазару.

ТРАЖЕ СЕ

Шабан Дауг, из Иване, побегао је из места сталног становања и до данас није се вратио., Стар је 30. година, средњег раста, очију плавих, косе плаве, бркова плавих, чела висока.

Акт начелства округа тетовског Бр. 8509.

Васа Радојковић — Милошевић, из Жабара који је отумарао од своје куће незнано где. Стар је 37. година, стаса средњег, просед, нарамљује у ходу у сељачком оделу.

Депеша начелника среза моравског округа пожаревачког Бр. 7872.

Драгиша син Милана *Јовановића,* опанчара из смедерева отумарао је од своје куће незнано где.

Драгиша је стар 10. година, стаса малог, у опште плав.

Акт начелства округа Смедеревског Бр. 6218.

МАНГУП СТОКА

У атару општине јабучке нађена је једна мангуп крава, длаке сиво беле, ровашена у оба ува, рогова омањих, на десном сапу има жиг „К".

Акт начелника среза тамнавског Бр. 7662.

КРАЂА СТОКЕ

Ноћу између 24. и 25. јула ове године украдена је једна *кобила* из пашњака Душану Драјићу из Богосавца. Кобила је стара 10—12 год; длаке алатасте, на челу цветаста; лева задња копита по средини прела; на сапима са десне стране има белегу од ударца и жиг државни „О".

Депеша начелника среза поцерског № 7707.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије Уредник А. Ј. Кузмановић.

БРОЈ 29. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 11. АВГУСТА 1913. ГОДИНА IX

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИХ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за комесара железничке полиције у Пироту, у рангу члана прве класе управе вароши Београда, Андрију Станковића, комесара сеоске полиције у рангу начелника среског прве класе;

за комесара савске полиције у Београду, у рангу начелника среског друге класе, Милана Л. Првуловића, начелника исте класе среза поречког, по службеној потреби;

за комесара железничке полиције у Београду, у рангу начелника среског друге класе, Петра Протића, комесара железничке полиције у Пироту, у рангу начелника среског исте класе, по службеној потреби;

за комесара сеоске полиције, у рангу начелника среског треће класе, Милана Ф. Александрића, комесара железничке полиције у Београду, у рангу начелника среског исте класе, по службеној потреби;

за секретара прве класе начелства округа београдског Др. Драгослава М. Ковановића, комесара савске полиције у Београду, у рангу начелника среског прве класе, по службеној потреби;

за секретара друге класе Управе вароши Београда Чедомира Ал. Јевђенијевића, начелника исте класе среза посаво-тамнавског, по молби,

за секретара треће класе начелства округа смедеревског Гаврила Р. Јевтића, секретара исте класе начелства округа београдског, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза поречког Обрада Коларевића, секретара исте класе начелства округа смедеревског, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза посаво-тамнавског Александра К Петровића, полицијског писара друге класе среза бољевачког.

На канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 17. јула 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за полицијског писара прве класе среза деспотовачког Драгомира Мушића, полицијског писара исте класе среза расинског, по службеној потреби;

за полицијског писара прве класе управе вароши Београда Радисава Ђ. Борђевића, полицијског писара исте класе начелства округа врањског, по молби;

за полицијског писара прве класе среза рамског Косту Протића, полицијског писара исте класе среза врачарског, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза гружанског Милорада Јовановића, полицијског писара исте класе среза крагујевачког, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза врачарског Милована Радојевића, полицијског писара исте класе начелства округа београдског, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза масуричког Атанасија Павловића, полицијског писара исте класе среза поцерског, по молби;

за полицијског писара треће класе среза јадранског Душана Берића, полицијског писара исте класе среза мачванског, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе начелства округа подринског Драгутина Антића, полицијског писара исте класе среза врачарског, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза поцерског Миливоја Филиповића, полицијског писара исте класе среза масуричког, по молби;

за полицијског писара треће класе среза бољевачког Љубомира Тасића, полицијског писара исте класе начелства округа тимочког, по молби;

за полицијског писара треће класе среза звишког Душана Поповића, полицијског писара исте класе среза јасеничког, округа крагујевачког, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе начелства округа тимочког Александра Димитријевића, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе среза јасеничког, округа крагујевачког, Љубомира Лазаревића правника; и

за полицијског писара треће класе начелства округа врањског Синишу

Миливојевића, практиканта среза моравског, округа пожаревачког.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 17. јула 1913. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО ПО ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

Као што видимо, усвојење, бар уколико се права наслеђивања тиче, производи своје дејство и преко односа усвојиоца и усвојенина, због чега, када §§-и 507. и 528. Грађ. Зак., говоре о задругама о познаној на усвојењу, они не мисле само на тај однос, односе између усвојенина и посвима, што значи да се §-у 528. Грађ. Зак. има да да сва она примена коју допушта §. 410. Грађ. Зак. II. пр., у задруги су усвојених и један његов синовац од брата по усвојењу (од крвног сина усвојиочевога). Изван задруге има један крвни син усвојиочев, рођени стриц тога синовца. Ако сада тај синовац умре без потомства, шега ће, по §. 528., наследити цивилни стриц, са искључењем његовог крвног стрица, па чак и са искључењем самог крвног рођеног брата тог синовца, ако би га било изван задруге. Или, усвојених је умро у задружној стању у са цивилном рођеном браћом, и умро је без потомака, али он има, изван задруге, једног крвног рођеног брата: шега ће наследити браћа грађанска а не крвни брат. Да додамо да и Г. А. Ђорђевић, који је, најпре, у своме *Наследном Праву*, штампаном у Београду, применио, као што смо видели, §. 528. Грађ. Зак., у колико се тицало средства по усвојењу, само на усвојиоца и усвојенина, иде, у примени истога прописа, даље у своме *Наследном Праву Краљевине Србије*, које је доцније, као засебну књигу, издао, књига којом смо се ми овде више пута рађо користили послужили: и заиста, на стр. 129. исте књиге, Г. Ђорђевић вели овако: „По томе, усвојенин или усвојени брат умрлога задругара у задруги пречи му је наследник од одељеног му сина или брата и виших потомака и т. д.“. Дакле, и по Г. Ђорђевићу брат по усвојењу пречи је, у наслеђу код задруге, од крвног брата који је изван задруге.

§. 410. Грађ. Зак., у колико он, односно права наслеђивања, проширује дејство усвојења и преко границе односа усвојиоца и усвојенина — противно споме што смо напред рекли о домаћају који се, с погледом на правне принципе, може признати усвојењу — јесте у складу са §-ом 138. Грађ. Зак., који, као што знамо, вели за усвојено дете да „ступа у ред“ народитеља. И заиста, усвојено дете улази, по §-у 410., потпуно, бар уколико се наслеђа тиче, у коло потомака усвојиоца, усвојених постаје, у овом погледу, грађански сродник не само својих народитеља већ и целога потомства свога. На нада је тако законодавац могао, чак и у иностином њекима, дати обимније дејство усвојењу, зашто да он није могао и то: да, код задруге, усвојењу призна пуно дејство, тако да, ту, усвојених уђе потпуно у правну родбину усвојиочеву која је се овим у задружном односу, а у интересу одржања и ојачања задруга? Ми мислимо да треба сасвим стати на ово гледиште, с том резервом да ни онде, код задруге, не треба, што се дејства усвојења тиче, ићи даље од граница које поставља §. 410., ако није у питању нескључење, из иностанштине *de cuius*-а у задругу умрлога, његових крвних ванзадружних сродника: сродство грађанско јаче је *јеек* од сродство крвног само у односу тих ванзадружних крвних сродника, али у колико је реч о наследним односима између *de cuius*-а и оних са којима је он био у задруги, дакле у колико смо изван случаја §-а 528. Грађ. Зак., усвојење не може имати шире дејство од онога које му даје §. 410. Грађ. Зак., јер гада оскудева *ratio legis* која се, за примену дејства усвојења преко граница §-а 410., истиче у случају §-а 528.

Најзад, да тако екстенсивно вала охаватати §§. 507. и 528. Грађ. Зак. у колико се они односе на задругу основану на грађанском средству, можемо у прилог тога навести и §. 526. Грађ. Зак. који гласи: „Права и обавезе задругара једнаке су били средни, били усвојени са општим сагласјем“[1]).

На закључку ових излагања о наследном праву у задруги, да поменемо још и одредбу §-а 528. и бе која гласи: „Такође и у случају рођења или сукцесија или друге подобне нужде и опасности или службе отачаственог остаје право средства при наследству и изван задруге непрекидно“.

Шта значи овај пропис? Ми не мислимо да законодавац хоће тиме да каже то да дође мушка која би се у трећутку смрти свога ода затекла изван задружне куће, било у рођству или сукцесиству, било у служби отаџбини неће, због тога изгубити право на наслеђе заоставштине свога родитеља: таква одредба била би неоправдана. после прописа да „деца малодолетна, ако би за натером на задруге отишла, задржавају своје привештво и на изван задруге“. Ко би, поред оваквог прописа, могао лишити наслеђа једно дете умрлога задругара које се, у трећутку смрти свога оца, налази изван задружне куће у рођству, или сукцесиству или у служби отаџбини? Што се тиче женске деце, ни на њих законодавац неће није могао мислити стога што су та деца добила право наслеђа у задруги тек Законодавним Решењем од 28. Новембра 1859. год.,

[1]) А. Јовановић, *ор. cit.*, стр. 95., код овога §-а упоше краткоће: „.... треба додати крај прописа §. 376. Грађ. Законика ови речи „или одобрени суд“. И тако су права и обавезе задругара једнаке једни средни, били усвојена општим сагласјем или особеним суд“.

Г. А. Ђорђевић (*Наследно право*, Београд, 1904., Април, стр. 202.) вели да се последња одредба §-а 528. тиче оних чланова задруге „који живе изван задруге због рођења или сукцесија (т. ј. због суда на затвор или робију) или друге какве *подобне нужде и опасности* или *службе отачаственог* (н. пр. у војсци)“[1]), на што, вели даље Г. Ђорђевић, и они задржавају „своје привештво на законско наслеђе умрлога задругара према оним крвним сродницима његовим, који живе изван задруге“. На пример, у задруги су стриц са два синовца од којих му је један синовац од рођеног брата а други од брата му од стрица. Стриц има изван задруге одељног рођеног брата. Један синовац, онај рођени, налази се сада изван куће затворен у Малој Азији као српски пропагатор у Македонији, где је био отишао као комита. За време његовога бављења тамо умре му стриц без деце. По Г. Ђорђевићу, стрица не би онде наследио његов рођени брат изван задруге, већ би га наследио његов синовац у рођству. Јер тај фалат што је синовац изван задружне куће, у оваквим приликама и на овај начин, не одузима њему карактер задругара, због чега се и на њега може применити §. 528.: да је средство у задруги јаче од средства изван задруге.

Горње тумачење Гн-а Ђорђевића сасвим је тачно, само му треба додати још то да ће се §. 528. Грађ. Зак. *in fine* применити и на случај да је то баш тај одвојени задругар који је умро. Ко ће га наследити, ако није останио потомка? Наследиће га најближи сродник у задруги, ма он био и даљи сродник од оног сродника кога би умрли имао изван задруге: пошто је *de cuius* умро не у иностином већ у задружном стању, то ће се на његово наслеђе применити §. 528. а не §. 527. Грађ. Зак..

Живојин И. Перић.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

3. Касапи и топчи, који се усуде месо од нездравог марвинчета продавати, или који нездравио и покварено месо, које је почело заударати, или је ужљувано или опасним мршаво, продају“..

а) *Радња* се састоји дакле у продавању *меса од нездравог марвинчета или меса, које је почело заударати или је ужљувано или је сасвим мршаво, од страже касапа и топчија.*

б) *Кривац*. — В. 1 б.

[1]) *У истом смислу* је Г. Ђорђевић израдила и у своме доцнијем *делу*: *Наследно Право Краљевине Србије*, тек, поменуте, вели (стр. 129.) овако: „Тако исто се зове право наслеђства у задруги и оних чланова жени, који због какве службе отаџбини (н.пр. у војсци) или због ратног рођства и т. д. у опште по нужди нису живи изван задруге (§ 528.)“.

4. Касапин, који не би у свако доба довољно и доброг меса имао".

а) *Радња* се састоји дакле у *немању довољно и доброг меса у свако доба, т. ј. за време, за које је слободна држати отворену радњу.*

б) *Кривац.* — В. 1 б.

5. Касапин, који више коме меса нимође, него што он захтева, или му нимође главу, џигерицу, слезину, ноге и остали дроб".

а) *Радња* се састоји дакле у *немању коме меса више, но што он захтева, или главе, џигерице, слезине, ногу и осталог дроба, од стране касапина.* Дело је дакле свршено без обзира на то, да ли је касапин успео наметнути више меса итд.

б) *Кривац.* — В. 1 б.

6. Касапин, који би одрекао коме и ни једну литру меса продати, кад овај захтева".

а) *Радња* се састоји дакле у *одбијању продаје меса на једну литру од стране касапа.*

б) *Кривац.* — В. 1 б.

7. Касапин, који би месо криво мерио и продавао, и то сваки пут, кад на једно' оки фали више од десет драма, или на више од пет ока више од четрдесет драма".

а) 1° *Радња* се састоји дакле у *кривом мерењу и продавању меса од стране касапа.*

2° Овде је потребан један *специјалан услов инкриминације: да је криво мерење тако било, да на једној оки продатог меса недостаје више од десет драма, а више од четрдесет драма, или је продато више од пет ока.*

Овај исход је једна *нарочита врста иступног кривог мерења* из § 382 т. 2 к. з., за чији појам је без значаја, за колико је криво измерено, т. ј. код којег није потребан горе под 2° наведен услов инкриминације.

в) *Кривац.* — В. 1 б.

III. *Иступ из § 370 к. з.* — „*Ко би касапинице под закуп (кренду) дате, или се у овом §, никоме није слободно сирово месо осим сеоског (ако то није под закуп дато) продавати, или на мања парчета од черека делити. Који противно овом раду, да се казни у врло случају од пет до десет талира за први пут, а други пут до тридесет талира, у другом случају ови, који су месо на мања парчета од черека делили, да плате сви скупа у новцу од два до пет талира на пољу касе општинске, а у повторном случају, поред новчане казне, одузеће им се и месо на пољу општине*".

а) *Радња* се састоји дакле у *продавању меса (осим сеоског ако није и оно дато под закуп) или у дељењу меса на парчета мања од черека од стране лица, која нису касапи, у местима где су касапинице дате под закуп.* Овај иступ би према томе постојао и онда, кад би касапин дељено месо на парчета мања од черека о лицима, која нису касапи.

б) *Кривац.* — Виност није потребна.

(наставиће се)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ПИТАЊЕ ЛУЈ XVII

М. Л. Пруловић

Луј XVII, други син Луја XVI и Марије Антоанете, рођен у Версају 1785. затворен у Таплу, и после погубљења очева, проглашован за краља Француске од стране изгнаних принчева, *је ли умро у тамници или је утекао из Тапла?*

Најбоље акредитовани научници више од једног столећа проучавали су ово питање. Више њих мислили су, да су открили, да све није потпуно јасно у историји сужањства дофенова, и да супституција не би била немогућна; други, пак, у много већем броју, уверавају, да је све правилно извршено, и да је краљев син преминуо у своме затвору 8 јуна 1795 (по новом). Ну нико се није најаснио у тој мери, да би могао прибавити одлучан, јасан и неспоран доказ, који би могао допустити да се дефинитивно усвоји једно или друго мишљење.

Као што је познато, извесни писци сматрају, да је Луј XVII побегао из Тапла, и да је место њега подметнуто једно болесно дете. На основу тога мишљења, извесни интриганти, вели се, од којих су били најчувенији Наундорф и Матарен Брино, покушали су да се по паду Наполеона I показују и издају за дофена.

Је ли дакле Луј XVII утекао из тамнице или је умро у Таплу?

Инсистира се на факту у корист првог мишљења *прво*, с тога, што је оглашен као неважећи, протокол смрти, састављен 24 прериала Године III (12 јуна 1795), којим је констатована смрт детета, која је била наступила 20 прериала (8 јуна). Је ли тај акт пуноважан? Је ли састављен у законском року од три дана по смрти? — На основу закона од 20 септембра 1792, измењеног познијим декретом, акти — умрлице — редиговани су у Паризу врло неправилно; умрлица Луја XVI састављена је тек 18 марта 1793, дакле скоро после два месеца од дана када је краљ погубљен. Смрт Маратова и Дантонова констатована је званично на двадесет и један дан после смрти њихове; Робеспјерова и Сен-Жистова после седамнаест дана; Марије Антоанете и Г-ђе Ди-Барј, после осам дана. Односно смрти дофенове редакцији акта претходила је *декларација* од 10 јуна, дакле у законском року од три дана.

Аргумент о *ненадлежности сведока* могао би доћи у исти ред. Усваја се да је погрешка, што о смрти свога брата није била извештена његова сестра, кћи Луја XVI, која је била затворена на једном спрату више у истој кули Тапла. Да је она била приведена лешу свога брата, и да јој је било допуштено да му укаже своје последње дужности, „питање Луј XVII" било би решено тога часа, или бољеоно се не би ни потрало. Како се међутим објашњава и тумачи тај факат? Комесари Тапла нису предузели те мере јер зато нису имали наредбе и јер су се бојали да не прекораче своју надлежност и делокруг своје власти. С друге стране опет, дофенова сестра није могла потписати акт као сведок, пошто је закон забрањивао женама — а у толико више непунолетној девојци — вршење те формалности. Оба ова разлога нису довољно убедљива: дозвола је се могла издејствовати; ако дофенова сестра није могла потписати умрлицу као сведок, могла је дати потребну изјаву ма у ком другом облику саслушања. Избор сведока, вели се, извршен је међу оним присутним личностима, који су изгледали као највише квалификовани: Лан и Гомен два чувара дофенова, потписали су декларацију; акт — умрлица — била је потписана од стране истог Лана и од стране комесара Бигo-а, јер је овај тога дана, према наредби, примио дужност чувара Тапла. Све ово, сваколико може се схватити као мистерија, али се потпис комесарон мора сматрати као пуноважан, чиме би се најзад могло утврдити да је тај акт о смрти, написан у Таплу, један од најугледнијих аката револуционарне периоде. Разуме се, да се могу чинити многе примедбе, којима би се могло осумњичити цео тај рад. Знало је се, на пример, врло добро, ко је Луј XVII, колика је важност у томе питању је ли дофен жив или мртав, и да ли је вероватно да ће се, ма и у бурном времену Револуције, задовољити тиме, да два стражара

утврђују смрт краљевог сина. С друге стране опет, ако је Конвенту било стало до смрти дофенове, Конвенат, који је погубио оца, могао је то урадити и са сином, и јавно и тајно, и на начин који би искључио сваку сумњу односно идентичности. Најзад сваки покушај преваре и обмане могао би се сматрати као бесмислен, јер по једној експозарној тези, Конвенат је био одлучно: „да грађански убије дофена стварном смрћу подметнутога," пошто је „најочевиднији интерес власти био да докаже јасно као дан да је син Луја XVI мртав." Из овога излази даље да и ако се сумња у аутентичност самог факта, не би се могло сумњати у аутентичност састављеног акта.

Протокол секције такође се не би могао апсолутно сматрати као непобитан доказ о смрти дофеновој. Пре свега у том протоколу има мало индикација о болести којој је подлегло дете. Неоспорно је да се не могу сумњичити ситницама четири хирурга, чија је чесност изван сваке сумње, и који су заузимали високе положаје. Тако Пелтан је био шеф Главне Болнице; Дижанжен управник Charité-а; Ласи био је хирург жени Луја XV; и Жанроа, професор Легалне Медицине у Ecole de Santé у Паризу. Ну ипак, њихове изјаве интересантне су и значајне. Они веле да су их *привели једном лешу „за који су им казали да је то леш сина покојног Луја Капета", и „од којих су двојица хирурга упознали да је то леш детета, које су они лечили од пре неколико дана.*" Реченица је довољно нејасна, стил открива обазривост и резервисаност. Ако се схвати да је операција — секција — имала тачно за предмет не само да констатује, да дете није отровано, него још, и природно, да идентификује тело са телом дофеновим, онда је та и таква констатација недовољна, нејасна и сумњива. Питање је сад: је ли то био циљ и предмет операције? Може се примити негативан одговор, али може се одбацити мишљење оних писаца који то тврде категорички и апсолутно. Због чега би хирурзи предузимали ту индентификацију, и на којој би је основи поставили, питају они. Као одговор на то питање ми бисмо им могли поставити ово питање: Зашто у протоколу секције није изражено јасно да је показани леш, дофенов леш? То је се у осталом, могло навести када већ постоји званичан акт чувара и комесара. Даље, један професор легалне медицине свакојако је морао, већ и по својој професији, размишљати о томе, чији је то леш „коме су их призели, за који су им казали да је леш дофенов и у коме су упознали да је то леш детета, које су они лечили од пре неколико дана." И ако ови писци тврде да је формула: „за који су им казали да је," једна формула која се је тада у опште употребљавала у сличним случајевима, ипак стилизација овог акта, као најјачег и најважнијег доказног средства, заједно са двама осталим, открива извесну мистификацију. Према томе јасно је, зашто је, тако дуго после трагедије у Тамплу, укорењено мишљење, да краљевско дете није умрло у своме затвору, већ да је успело да побегне, захваљујући саучесништву оданих ројалиста. У прилог тога мишљења иду уочене и примећене извесне нарочите и чудне сличности које се појављују код неколиких личности, које су означаване под именима лажних дофена. Услед појаве тих личности и тих факата формулисана је ова хипотеза, којом се покушало да се да потребно објашњење: Утврђено је да су почетком јуна 1795 верни ројалисти, који су били предузели да спасу дофена, упућивали по извесним путовима Француске, децу, која су доста личила на малога принца, по узрасту и физиономији, — у циљу завараваља трагова, обмањивања гонилаца и уклањања сумње и подозрења.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Г. Мих. Алексић, полицијски писар актом од 12. априла ове године упутио је питање овакве садржине:

Месни школски одбор једне школе одлуком својом казнио је њачке родитеље због не упућивања своје деце у школу и ову одлуку о казнама послао је општинском суду, да казне изврши у року од тридесет дана. Општински суд ове казне не само да није извршио у горњем року, него их није никако ни извршио. За то школски одбор достави овај случај окружном школском одбору а овај Министру просвете и црквених послова, и ови одлуче, да председник општинског суда плати ове казне, па одлуке пошљу полицијској власти на извршење наплате од председника општинског суда. Пита се: кад ова казна застарева и у ком је року треба полицијска власт да наплати?

Одговор:

Према члану 24. закона о народним школама ученици су дужни уредно похађати школу за време свога школовања. Школски је одбор дужан да води старање, да свако дете проведе у школи прописно време. Изостанак од школе рачуна се једно пре или једно после подне. Учитељ има да цени изостанке и оправда оне изостанке, који су учињени из важних узрока, а неоправдане доставља месном школском одбору. За оне изостанке одбор кажњава родитеље или старатеље ученичке или оне, који узимају децу у службу, и то за прва три дана опоменом, а после по двадесет пара за сваки дан изостанка у корист школске касе Родитељима ученика, који плаћају мање од петнаест динара непосредне порезе, може се новчана казна заменити затвором или радом на општинским пословима, рачунајући пет дана за један дан затвора, односно рада. — Председник или његов заступник, дужан је наплатити одређену казну у року од тридесет дана; но ако то не учини, а од кажњеног могло се наплатити, онда плаћа он сам. Ову последњу казну изриче школски надзорник, а извршује је полицијска власт. — Законодавац је хтео, да се брзим извршењем казне нагнају родитељи односно старатељи децији, да своју децу уредно шаљу у школу, и да осете, да од задржавања деце од школе немају користи. С тога је наредио, да се поменута казна мора наплатити од родитеља односно од старатеља најдаље у року од месец дана, јер ако се та казна не наплать у означеном року, наплаћује се износ те новчане казне од одговорног лица због неизвршења а по одлуци надлажне власти, када та одлука извршном постане. — Из тога се може навести закључак, да је код казне родитеља или старатеља установљена нарочита застарелост од месец дана, истеком

кога рока се гаси одговорност у погледу извршења казне према родитељу или старатељу, и претвара се у одговорност органа власти, што до рока није наплату казне извршио већ пропустио да казну благовремено наплати. Кад се на овај начин наплата казне пренесе од родитеља или старатеља на органе власти, настаје спорно питање, за које време застарева казна одговорног органа власти. О овоме питању нема специјалних законских прописа, те ми сматрамо, да ова казна, аналого § 396. кривичног закона, застарева у року од три месеца од дана када извршном постане, што значи, да се од одговорног органа власти казна мора наплатити у року од три месеца рачунајући од дана, када је дефинитивном одлуком надлежне власти казна прекета од родитеља или старатеља детињег на органа власти. Даље полициска власт, којој је у дужност стављена наплата казне од органа власти према члану 24. закона о народним школама, дужна је да ту наплату казне изврши у року од три месеца.

* * *

Суд општине јаловик-изворске актом № 876. од 16. маја ове године упутио је питање овакве садржине:

Учитељ јаловик-изворске школе добио је осуство од дужности новембра месеца прошле године до краја те школске године. Општински суд је издао станарину томе учитељу до конца јануара месеца ове године, а, како је од 1. фебруара на његово место постављен у истој школи други учитељ — заступник — који је на дужност дошао, то је општински суд на даље станарину издавао овом заступнику, а учитељу на осуству је обуставио издавање станарине, јер је буџетом предвиђена само једна станарина учитељска. Међу тим станарину тражи и учитељ, који је на осуству, те га месни школски одбор одбије од тражења, али окружни школски одбор је наредио, да се и учитељу на осуству издаје станарина. Према томе, школској општини се стављa у дужност да издаје две станарине у место једне. — Пита се: да ли и учитељу на осуству треба издавати станарину?

Одговор:

Наставника основних школа има сталних и привремених. По члану 43. закона о народним школама Министар Просвете и Црквених Послова може наставницима дати осуство, на основу лекарске сведобе, у току једне школске године највише два месеца; али може дати и дуже осуство од два месеца и то само по уверењу лекарске комисије од три лекара, коју он сам и саставља. Према томе Министар је могао поменуто осуство од дужности дати; па како школа не треба да остане без наставника, то је у школу упутио на рад другог учитеља. — Сваки учитељ има право на станарину. По члану 16. закона о народним школама у местима, где је школској згради или школском дворишту или на даљини до пет стотина метара од школе нема станова за наставнике, општине им дају накнаду у новцу за стан и огрев уједно, и то: у Београду по 80 динара месечно, у Крагујевцу и Нишу по 50 динара, у другим окружним варошима по 40 динара, у осталим варошима и варошицама по 35 динара, и у селима по 30. динара месечно. (Стан мора имати најмање две собе с кујном и потребним стајама. Ако у једном месту учитељују муж и жена, или отац и кћи, или мати и кћи, или две неудате сестре, или неожењен брат и неудата сестра, онда они имају право само на један заједнички стан и огрев или на једну накнаду за стан и огрев. Удата учитељица нема право на квартирину осим ако јој муж службом оптерећен живи у другом месту). — Кад један учитељ буде постављен на место другога, који је добио осуство од дужности, онда овом новом учитељу, као и раније, припада право на станарину, јер право једнога учитеља је независно од права другог. — Да и привремени учитељи имају право на бесплатан стан и огрев односно на накнаду за то предвиђено је чланом 39. закона о народним школама. — Према изложеном и према досадањој пракси, окружни школски одбор је правилно ствар расправио, кад је нашао, да станарину треба исплатити и учитељу, који је дошао да заступа онога учитеља, коме је одобрено осуство од дужности.

* * *

Драгомир Урошевић деловођа општине брњачке среза митровачког округа ново-пазарског упутио је два питања овакве садржине актом од 2. августа ове године:

„1., По чл. 7. уредбе о уређењу ослобођених крајева општински председник суди све грађанске спорове о покретној непокретности и потрице у општини у вредности од 20—50 динара. — Пита се:

а., Да ли ове пресуде пише сам општински председник и на основу чл. 8. исте уредбе своју пресуду уводи у нарочито за то устројену књигу или председник са два кмета (односно цео суд.)? И

б., Ако оволику вредност суди сам општински председник, онда, да ли је општински суд у овим крајевима надлежан судити грађанске спорове по § 6. грађ. суд. пост., када овом уредбом нигде није предвиђена надлежност општинског суда већ само председника и кметова?

2., По чл. 9. исте уредбе, сва иступна кривична дела која су предвиђена у III части кривичног закона суде општински председници, али не могу изрицати већу казну од 10 дана затвора ни код оних дела где је предвиђена и већа максимална казна. — Новчану казну изричу до 100 динара. — Пита се:

Да ли овакве пресуде доноси и потписује сам општински председник или цео суд т. ј. председник са два кмета и деловођом?"

Као одговор на ова два питања може послужити објављење изложено у броју 18. Полицијског Гласника од 19. маја ове године на страни 141. и 142.

* * *

Суд општине црвено јабучке актом № 470. од 1. августа ове године упутио је питање овакве садржине:

Деловођа општински отишао је на војну дужност, те је општински суд морао узети друго лице из друге општине њему за заступника, а питање о издавању плате регулисао је тако, да се од педесет динара, колико је општинским буџетом предвиђен издатак на општинског деловођу, двадесет динара издаје деловођи или његовој породици а тридесет динара да се издаје његовом заступнику. — Пита се: да ли је ова радња општинског суда правилна и сагласна закону?

Као одговор на ово питање може послужити објашњење изложено у броју 9. Полицијског Гласника од 3. марта ове године на страни 71. и 72.

К.

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

Италија и покварена Омладина. — У Италији више од једног милијона деце не прима никакву наставу, и поред обавезног карактера ове. Пропорција неписмених иначе се умањује из године у годину. Основна настава је у осталом често бедна, и остављена, у неким општинама, учитељима, који се бирају и плаћају као на лицитацији. Ако је свештеник учитељ у парохији, бива где кад да је настава неморална. Дења природа становништва појединих крајева, не креће становништво напред; наполитанац је често просјак, лопов, нерадник, занешењак и сујеверник; а он је све то због тога, што је лењ и што је сујеверан, јер рад и религија подижу морални ниво једнога народа, док га сујеверје и лењствовање снижавају. Најсрамнија мешавина влада понегде у Италији; лепо небо италијанско гледа и грозоте; чак и у земљорадничким покрајинама становници се не настављу на њиховим земљама већ се враћају у варош чим им то дозвољава њихово занимање. — Комплекс оваквих појава ствара код младежи склоност на злу. Инак рађање деце јесте један од разлога, да се нада у будућност целе Италије. Популација италијанског полуострва достизала је 18,383.000 становника у 1816. години, а према последњем попису достигла је 35,845.000 становника, са сталним годишњим рашћењем. — Од 1890. године до 1908. године и поред прогресивног умањења неписмености, број малолетника осуђених због правих преступа, пређало је од 30.108 у 1890. години на 35.602 у 1905. години, за тим на 44605. и на 50000 у 1908. години. У овим великим бројевима примећује се мање деце са југа Италије, а више из провинција северних, ма да се ове сматрају за већма цивилизоване. — Италијанско законодавство дели малолетнике на четири категорије и то: прво на оне, који имају мање од девет година; друго на оне, који су стари од девет до четрнајест година; треће на оне од четрнајест до осамнајест година; и четврто на оне од осамнајест до двадесет једне године. Деца испод девет година не бивају кажњена, али, у случају тежег дела, могу да буду стављена у васпитни завод или завод на поправку до пунолетности. Деца од девет до четрнајест година, ако су радила без разбора, уподобљавају се деци до девет година старој и упућују се у завод за поправку; а ако су радила са разбором, осуђују се на сасвим благе казне. Младићи од четрнајесте до деветнајесте године сматају се као одговорни за поступке своје и осуђују се на казне мање него пунолетни али веће него оне за децу од девет до четрнајест година. Одрасли од осамнајесте до двадесет прве године осуђују се строжије, али не онако великим казнама као пунолетни што се осуђују. — Жалосно је констатовати, да се у Италији криминалитет повећава у знатним сразмерама, али је још жалосније видети, како се ово повећавање односа нарочито на малолетнике од девета до четрнајесте године, од четрнајесте до осамнајесте и од осамнајесте до двадесет прве године. У 1905. години од осуђених лица 474451 било је 67695 малолетника; у 1906. години од осуђених лица 451563 било је 69787 малолетника; у 1908. години од 349721 осуђених лица било је 77568 малолетника. Године 1912. у горњој Итатији на децу од 9 до 14 године било је 7·99% малолетних криваца, на младиће од 14 до 18 године било је 40.85% малолетних криваца, и на одрасле од 18 до 21 године било је 51.16% малолетних криваца. — По поступцима деце у школи могу се извести закључци извести. По целој Италији излази се у школама један део младежи недисциплиновање: увреде и претње против професора, нападн на по некад и убијство. У Милану је скоро један ђак напао јавно на улицу свога професора, који је неоспорно био савесан у испуњавању своје дужности. Такође скоро, други ђак, син једног професора, напао је свога наставника у Барију и оставио га свог раскрвављеног. Извесно је, да ово зло није од скора; оно има своју еволуцију. Само што данас свет са чуђењем посматра ову врсту школског криминалитета и тражи му лека. — Данашња младеж нита више и није она која је некад била. То је тачно. И сами зрели људи нису као негдашњи. Цео је живот промењен. Деца су непослушнија, самовољнија, а старији се и не брину много о њима. Она су слабо дисциплинована, и у сваком погледу су слободнија; упропашћен је тип патријархалне породице и разорена та социјална целина. Умножавање потреба за живот, тешкоћа у тражењу рада и занимања, увођење машина, размена, емиграција, лака превозна средства, радионице — све доприноси разорењу фамилије. Пронађени су штрајкови, борбе између друштвених класа, сукоби између рада и капитала, а узроци и последице тих појава дејствују на децу. Сва велика научна открића, сви велики проналасци модерне цивилизације преобразили су са хиљаду узрока и на хиљаду начина живот. И сами родитељи раде тако да кваре своју децу; остављају је без надзора, на улици, у лошем друштву, на искушење. Имућнији и виши редови друштвени не дају леп пример нижим друштвеним редовима. Не треба се задовољити извесним фатализмом, већ треба на поправљању радити свима средствима, а на првом месту: грађењем достојанства и одговорности индивидуалне и породичне, за тим превентивним мерама и подражавањем иницијативе приватне и власти, и најзад правосуђем мање репресивним а више човечним и целисходним за малолетнике. Треба мислити у погледу отклањања беде не само на зреле људе, на старце, на самртнике, већ, и то понајпре, на омладину, коју васпитање може да спасе. Треба стварати уточиште за напуштену децу, која би тако добила моралну потпору; она ће се ту очистити од греха, поправити, развеселити, радити, надати се и растити.

(— в. в. —)

* * *

Злочини и друштво. — Професор А. Лакасањ налажући преображје кривичног права и напретке у судској медицини за последњих неколико година завршио је своја разлагања цитирањем афоризама лионске школе: Сваки злочин је пренрека напретку. Друштвена средина је исто што и хранљива маса за културу криминалитета; микроба

то је кривац, елеменат који има значаја само онога дана када пађе средину погодну за развијање. Друштва имају кривце какве и заслужују. — Професор Лакасањ је додао, да се све ово може обухватити и овом фразом Монтескија: „Има средстава за откланање злочина; то су казне; — има средстава за поправљање нарavствености; то су лепи примери."

* * *

Изложба и полиција. — Варош Лион припрема једну међународну *варошку* изложбу, која ће трајати од 1. маја до 1. новембра 1914. године. Ова ће изложба обухватити и једну секцију о *варошкој полицији*, где ће се моћи видети много интересантних ствари, које се одосе на полицију и на уређење вароши. Одбор ове изложбе жели, да за пету што више заинтересује органе администрације, криминалисте, полицајце, правнике.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Јоса син Авдије Н. циганина из Малетине, извршио је разбојништво на затим побегао, стар је 14 година.

Депеша начелника среза алексиначког Бр. 8156.

Непознати крадљивац ушао је у стан г-ђе Јованке Х. Јевтић, у улици краља Петра Бр. 3 и покрао следеће ствари: 1. велики црвен пиротски чилим са шарама, 1 велику фину жуту чилибарску муштиклу, један орден таковског крста V-ог степена, један позоришни двоглед седефски у црној кожној футроли 1 револвер у жутој футроли.

Акт Управе града Београда Бр. 19950.

Ђорђе Стојановић, келнер извршио је крађу новаца Јордану Дабатиновићу, из Куманова, па затим побегао.

Ђорђе је стар 20 година, омањег раста, црномањаст, малих бркова, у црном новом оделу, са црним качкетом на глави.

Депеша начелства округа кумановског Бр. 6317.

Вујица Голубовић, осуђеник београдског казненог завода, чију слику износимо побегао је са рада на имању манастира Раковице.

Вујица је родом из Дубоке, стар је 38. година, очију жућкастих, косе смеђе, брковa плавих; од особених

знакова има: брадавицу величине просног зрна за 6 см. изнад и у лево од споја кључне кости, брадавица величине кукурузног зрна за 2·5. см. изнад пупка, по грудима мљава.

Акт Управе београдског казненог завода Бр. 3135.

ПОНОВНЕ ПОТЕРЕ

Живојин Павловић, осуђеник београдског казненог завода чију

слику износимо, побегао је 27. августа 1910. године из завода, па до данас није пронађен.

Родом је из Алексинца, стар 26 година, висока раста, косе риђе, очију жућкасто-зелених; од особених знакова има: кажипрст на левој руци, на трећој фаланги, неизнатно деформисан; белегу од опекотине, овалног облика, величине 1 см. на десној страни потиљка; и на грудима младеж величине сочива за 8 см. испод споја кључних костију на медијани.

Акт Управе београдског казненог завода № 4892.

Петар Павловић, осуђеник београдског казненог завода, чију слику износимо, побегао је 5. октобра 1911. године из завода, па до данас није пронађен.

Родом је из Јагодине, стар је 64 године, средњег раста, сувоњав, проседих бркова и косе, крупних угаситих очију, црних обрва густих и дугачких; од особених знакова има:

испод средине леве обрве брадавицу величине кукурузног зрна.

Акт Управе београдског казненог завода № 5781.

Светозар В. Живковић, осуђеник нишког казненог завода, чију слику износимо, побегао је 13. јануара 1910. године, па до данас није ухваћен.

Родом је из Градишта среза белопаланачког, стар 28 година, средњег раста, црне косе и бркова, црне масти, у црном сукненом се-

лачком оделу са шајкачом на глави и опанцима на ногама. Од особених знакова има: на левом образу седам белега од опекотина.

Акт Управе нишког казненог завода број 180.

ТРАЖЕСЕ

Стојан *син* **Васе Васића**, из Радошника, отумарао је од своје куће незнано где. Стар је 17 година, раста средњег, косе и очију црних, од одела има гуњ и чакшире, на глави плаву шајкачу.

Депеша начелника среза ресавског Бр. 8701.

Даринка *кћи* **Михаила Михаиловића**, из Грабовице, отумарала је од своје куће незнано где. Стара је 16 година, омалена приличаста.

Депеша начелника среза ваљевског Бр. 6524.

Стана *кћи* **Персе Николић** из Крагујевца нестала је 2. ов. месеца сумња се да је одведена превараом каквог агента белог робља. Стана је стара 16 година, раста средњег, добро развијена, косе, обрва и очију смеђих, од одела има на себи штофану сукњу бордо боје, тегет блузу са белим колутима, на ногама црне дубоке ципеле на дугмета.

Депеша начелства округа крагујевачког Бр. 8762.

Светислав Крстић и **Живојин Ранчић**, оба из Смрдана, отишли су од својих кућа 2. ов. месеца.

Светислав је стар 13. година, плав, лева трепавица бела, у сељачком оделу, бос.

Живојин је стар 24. година развијен, пун, лица округла у сељачком оделу.

Депеша начелника среза нишавског Бр, 7760.

МАНГУП СТОКА

У општини бусурској налази се једна мангуп *кобила*, стара 1½ годину, длаке затворено-дорастасте, подсеченог репа.

Депеша начелника среза млавског

У општини јабуковачкој налази се мангуп стока и то: *један коњ*, длаке затворено-дорастасте, *друга коњ* длаке чилaсте, и *једно женско ждребе* од једне године, длаке затворено-дорастасте.

Депеша начелника среза брзопаланачког Бр. 3253.

НА ЗНАЊЕ

Комплети „Полицијског Гласника" за 1906, 1907, 1908, 1909, 1910, 1911 и 1912 год., у елегантном тврдом повезу, могу се добити у уредништву по цену од 20 динара за једну годину. Комплети у меком повезу за ове исте године могу се добити по цену од 15 дин. за једну год., или сви укупно за 80 динара.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије

Уредник А. Ј. Кузмановић.

БРОЈ 30. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 18. АВГУСТА 1913. ГОДИНА IX

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

РАСПИСИ

Свима полициским властима.

Приметно сам, да у последње време поједине полициске власти врло мало воде старање, да се прописи уредбе о механама и кафанама тачно и у свему примењују.

У земљи има доста локала, у којима се обављају механске или кафанске радње, ма да сопственици истих немају месно механско или кафанско право. Има тако исто локала, који имају одобрења, да се могу употребити за кафане, али се у њима обавља и механска радња, те се тиме појединци несавесно материјално подижу на штету државе, која је за задобијање ових права прописала нарочите таксе. Негде су сопственици кафана после одобрења дозидали уз ове по неколико соба за смештање путника и то крипом без знања надлежних. Овакви локали на све пре личе само не на механе уређене по варошима, тим пре што у њима не влада примерна чистоћа.

Даље има доста локала, који стоје затворени више од године дана, па се противно пропису § 24. механске уредбе понова отварају без новог одобрења, ма да је месно право код њих угашено. Има их и таквих који се претварају у трговачке радње, радионице или за други циљ, док се то њиховим сопственицима рентира, а кад то престане, опет се отварају као кафане.

Иначе чистоћа по овима по собама, храни и пићу врло је јадна, те и због тога кривица пада на полициску власт, која се не користи прописом § 9. механске уредбе.

Противно пропису §§ 17. и 22. механске уредбе и 14. додатка истој има локала у којима се обавља рад без личног механског — кафанског права. Има их и таквих, где на туђе име раде док они на чије је име радња, занимају се другим послом. Бива и то, да су лична права добијали људи са пуно порока, осуђивани и неморална владања.

Од колике је све ово штете по друштво, државу у погледу здравственом и криминалном не треба помињати.

Саопштавајући предње напао сам за потребно, да полициским властима обратим пажњу, да своје органе упути на поштовање и правилно примењивање свију прописа, који о устројству кафана и механа код нас постоје, како се исти не би изигравали.

ПМ 2022.
27. фебруара 1913. год.
у Београду.

Министар Унутрашњих Дела,
Стој. М. Протић, с. р.

* * *

Свима полициским властима.

Министарство Народне Привреде упутило је Министарству Унутрашњих дела акт Т. № 2466 од 31. маја ове године следеће садржине:

„Према чл. 159. ставу првом зак. о радњама полициске власти надлежне су за изрицање казни за бесправно обављање радња уопште, па и еснаф. занат. радњи, а у смислу чл. 154. тач. 1. истога закона.

Према чл. 2. став 4. зак. о радњама, изузетне су од надлежности овога закона све оне занатске радње у којима поједина лица свој занат обављају без прибављања трећих страних лица — ученика и помоћника — сама или само уз прибављање чланова фамилије. Према томе јасно је, да свуда где постоји такав случај те радње не спадају под закон о радњама, ту не важи ни одредба члана 154. тач. под 1. зак. о радњама, јер је у тим случајевима искључена у опште могућност казнимог бесправног рада, кад закон таква места не сматра као радње у смислу зак. о радњама.

Противу те законске одредбе стално греше скоро сви полициски органи. Они скоро ни у једној прилици не испитују, под каквим се околностима обавља један занат, већ стално сам факт обављања занатске радње, без икаквих даљих обзира, сматрају као довољан за решење питања, да ли у појединим приликама постоји случај бесправне радње коју се казни по чл. 154. тач. 1. зак. о радњама, и забрањују рад свима тим малим радњама и занатлијама, ако нису прибавили одобрење Занатске Коморе, или нису протоколисали фирму и пришли Занатлијском Еснафу, на чак кажњавају и земљоделце, који се у слободним часовима баве у таквом обиму каквим занатом.

Пошто је то погрешно схватање врло честа појава, услед чега се Министарство тако рећи свакодневно у све јачој мери претрпава једним излишним послом, тумачећи ове законске одредбе, а поводом много-

бројних жалби поднетих судовима на потпуно неоправдане пресуде полицијских власти, ове природе, то је Министарство овоме част умолити Министарство Унутрашњих Дела да изволи свима полицијским властима у земљи, а у границама докле се простире важност закона о радњама, издати потребна упутства у предњем правцу, како би пре доношења одлуке увек предходно оценили: да ли дотична занатска радња подпада под закон о радњама или не?"

Извештавајући о предњем све полицијске власти, препоручујем им, да у смислу изложеног акта Министарства Народне Привреде поступају.

Пж 5724.
4. јуна 1913. год.
у Београду.

Министар Унутрашњих Дела.
Стој. М. Протић, с. р.

* * *

Свима окружним начелствима.

Господин Министар Народне Привреде упутио ми је 5. т. м. акт ШВр. 5259, који гласи:

„Поједине окр. шумске управе из унутрашности извештавају ме, да се врло често дешавају случајеви да писари — депозитари отпутују службеном послом у срез и тада нико од чиновника неће да прима новац од појединих сељана који код среских власти уплаћују таксу по закону о шумама за сечу горе из држ. шума, за пашу стоке, итд., а често и сами депозитари нагоне та лица да проведу по цео дан чекајући „на ред", па опет не сврше посао одлазе кућама, те су принуђени врло често — нарочито они из удаљенијих крајева — да потребну им гору краду, стоку пуштају самовласно на пашу, или ступају у споразум с појединим несавесним државним органима на терену те им они ово дозвољавају у своју корист.

Како су ове појаве веома честе и управљене против државних интереса, односно интереса Шумског Фонда, — част ми је умолити Вас Господине Министре, да би сте изволели издати потребно наређење свима среским полицијским властима у земљи, које према чл. 27. зак. о шумама прибирају приходе за касу Шумског Фонда, да увек у осуству депозитара одреде лице које ће примати наведене таксе, и да ти државни органи буду у опште предусретљивији наспрам сељана који по овоме послу код њих долазе, како би се у будуће избегле наведене појаве и отклонила штета која отуда произилази."

Саопштавајући предњи акт томе начелству, препоручујем му, да изда наређење свима среским начелницима, да тачно у свему поступају по горњем захтеву г. Министра Нар. Привреде, водећи у једно старање о његовом извршењу.

Пж 5858.
7. јуна 1913. год.
у Београду.

Министар Унутрашњих Дела.
Стој. М. Протић, с. р.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО
ПО
ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

Горње наређење §-а 528. врло је важно с једне друге тачке гледишта. Говорећи раније о условима, потребним за постојање задруге, ми смо казали да се за задругу тражи и заједнички живот (§§. 57. и 507. Грађ. Зак.). Ако овога услова нема, онда нема ни задруге, ма да су она друга два услова, заједница у имању и сродство. испуњена. У таком случају не би се, у колико је реч о лицу које има имања у задрузи и које је са задругарима сродник, могли применити прописи о задругама, а специално прописи о наслеђу у задругама. Ако би таково лице умрло, не би се могло рећи да је умрло задружно лице, нити би његa наследила задруга, ако у њој но би било најближих сродника умрлог, већ би га наследио онај појединац изван задруге који би му био најпрече рођ.

Правило: да код свих заједничког живота ма да може бити задружног односа у правом није увек дако применити. Шта је то заједнички живот? Када ће овога бити, а када не?

На питање ово §. 528. одговара нам индиректно, бар за случајеве тако предвиђене. Дакле, има задруге и онда, ако је један задругар одвојен, зато што је заробљен, или зато што је на издржању осуде (А. Ђорђевић. *Наследно право, Браство.* 1904. год., Април, 202.), или зато што је у „отачаственој служби" (в. пр. у војсци), или најзад зато што је од задру е одвојен „подобном нуждом в опасношћу"[1]. Али *quid* ако ово у присуству таквог лица које је изван задружне куће, ма да неподесно, а које не може, за то своје бављење изван задруге, да наведе ни један од оних разлога које предвиђа §. 528. *in fine*? Да ли ће се, у случају смрти његове или у случају смрти кога од задругара а која жене у задружној кући, применити §. 528 Грађ. Зак., ако би било изван задруге таквих сродника који би могли наследити? Одговор на ово питање зависи од тога: да ли је то лице још у задруги, и поред тога што се оно не налази у задружној кући? Ми смо на то питање одговорили у опште, у својој расправи: *Задружно Право по Грађанском Законику Краљевине Србије, I.*, где смо изложили услове потребне за постојање задруге. Ослањајући се на §. 511. Грађ. Зак. и на његово објашњење од 7. Фебруара 1847. год. (Зб. IV., стр. 5.), ми смо тамо казали да једна задруга не губи ово својство, ако би, не одвојивши део који има у задружној имовини, отишао, ма каквим то повођом и на ма које то време било, из задружне куће (стр. 115. и 119.). И каза је тако, онда је ово наређење §-а 528. којим се овде занимамо било излишно. Чак оно је и погрешно, јер би се ни него могло известти, као да у другим случајевима од задруге удаљени задругар губи тај карактер, тако да би се, у случају наслеђа, применио §. 527. а не §. 528. Грађ. Зак..

Живојин М. Перић.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

О ИСТУПИМА
од
Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

IV. *Иступ из § 371 к. з.* — „Механике, кафеџије, шеширџије, кројачи и у опште они, који ниже точе, неће се у овом §. морају праве мере имати, и ове морају полицијским жигом забележене бити. Код кога се јемствене мере, као инвентар, нађоваће, сатлиџи, пиварске чаше и. т. д. нађу, да плату у новцу од пет до десет талира, а јемствене мере одузеће му се. За праве мере, које овиз забележене платиће једно онолико, колико буде за ударене жиге одређено".

1. Радња се састоји дакле:

а) *У држењу кривих мера од стране оних, који ниже точе.* Ако је извршилац с опасном мером мерио, постојаће преварa.

б) *Или у пропуштању, да се мере забележе полицијским жигом, од стране оних, који ниже точе.*

2. *Кривац.* — Вишост није потребна.

3. *За овај иступ* има се казнити по чл. 27 Уредбе о пад. над. нерима од 1885. год. § 371 је према томе у ствари укинут и замењен поменутим чл. 27. Према чл. 27 без значаја је, које врсте продаваци држи лажне мере.

V. *Иступ из § 372 к. з.* — „Поочано од пет до петнаест талира, који се у овом §. да се казне:

[1] В. Др. Чед. Марковић, *И дели каква задруга наследству она која је умрла у задрузи*. Архив. 1907., 70. Април, стр. 212.

1. **Механџије, гостионичари, који неиздрано и покварено месо кувају или пеку.**

а) *Радња се састоји дакле у кувању или печењу нездравог меса од стране механџија и гостионичара.*

1° Без значаја је дакле, да ли су неиздраво месо, кувано или печено, и продавали.

2° Потребно је дакле, да су месо неиздрано кували или пекли, т.ј. није довољно, да се само није код њих неиздраво месо.

3° Под „гостионичарем" се имају разумети сви они, који кувано или печено месо продају (ресторатери, ајџије, кафеџије и т. д.).

б) *Кривац.* — Виност није потребна.

в) В. 3 в.

2. **Механџије, који непечен леб продају, у ком случају морају вратити и новце за леб, који им се натраг пошље, па ма овај и начет био.**

а) *Радња се састоји дакле у продавању недовољно хлеба од стране механџије.*

1° Необјашњено у овој тачци није као у претходној пред механџија поменути и гостионичара у опште и хлебари.

2° Инкриминисана је дакле само продаја непеченог хлеба, а не и недопеченог меса[1].

б) *Кривац.* В. — 1 б.

б) В. 3 в.

3. **механџије и сви они, који није точе, ако нездраво и покварено пиће продају или ово шкодљивим стварима фарбају и кваре".**

а) Радња се састоји дакле:

1° *У продавању нездравог пића од стране механџија и сих оних, „који пиће точе".*

(1) Без значаја је дакле, какво је врсте пиће продавано.

(2) Под „сви они, који пиће точе" имају се разумети исто они, који пиће на мало, тако и они, који га продају бућуре, било као трговци било на својих винограда, пошто у том погледу законодавац не чини никакву разлику?[2]

2° Или у *бојењу и у остале кварењу пића шкодљивим стварима од стране оних лица.*

(1) В. 1° (1), (2).

(2) Овде дакле није потребно, да је искварено пиће продавано.

б) *Кривац.* — В. 1 б.

в) *Казна.* — Поред казне прописане је:

1° Да се шкодљиви предмети из т. 1, 2 и 3 имају одузети и одбацити (§ 272 ал. 2 в. з.);

2° И да се извршењу може за неко време забранити управљавање радње (§ 372 ал. 3 в. з.).[1])

(ПАСТАВИЋЕ СЕ)

[1]) „По законодавцу, који *Џенић* (855), ауо је умесно учинио, што је само продају непеченог хлеба забранио, а о непеченом месу ништа не говори, јер непечен хлеб у опште је за хранење убитачан и као такав исто тако и не траже, непечено месо напротив само је тек односно према овом и према свом непотребително, јер рећи воли месо недовољно другог опет печеније. С друге стране опет хлеб је врсто нужно за свакога, а код се родитељ из чудне навике, не може се нетати да се допече. Месо напротив није тако неопходно нужно за свакога, да бан без меса бити не може; што сваком стоји на вољи, хоће ли печено месо кушати или не, а поред тога може овај, који непечено месо не воли, нарочита, да се тачно и допече. Тако дакле полицијске власти овако гледати само на то, јели месо здраво, а не и јели добро кувано или печено".

[2]) Уп. *Џенић* 855.

[1]) У § 9 Уредбе о механа и назначи од 31. марта 1861. прописано је, да се приват у другом погледу као осетити и на субјектан личног права механџика, као са тај погрет договор у реду са две сагласне, па ма у разним местима.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Живота Петровић, општински деловођа на Борича, упутио је актом од 2. марта ове године питање овакве садржине:

Општински суд има на расправи предмет о усиновљењу детета и треба му знати: шта треба радити, кад се хоће да усвоји туђе дете, — колике таксе треба плаћати за усиновљење и за познанике, који тврде идентичност уговорача о усиновљењу, ма да општински суд познаје уговораче, — и које власти су надлежне за усиновљење?

Одговор:

Туђа деца равнају се рођеној са сим или само у неколико, ако се прописним начином усвоје, а усвојити се могу на три начина. — Први начин усвојења јесте, кад човек или жена узму мушко или женско дете место сина или кћери без икаквог услова и без икаквог ограничења. Такво усвојено дете равно је рођеном детету и зове се посинак или поћерка, а нови родитељи поочим и помајка. У одобрењу једног супружника пред влашћу, да други супружник може дете усвојити, налази се изјашњење, да је дете усвојеник њих обоје. Овако усвојено дете добија презиме својих породитеља, ступа у њихов род, добија сва права, била она лична или уговорна или наследна, која према својим рођеним родитељима и родбини има, и која тиме не губи већ их и после задржава. Овакво дете ступа под родитељску власт својих пародитеља, и обвезано је свима оним дужностима, којима је према својим рођеним обвезано било. — Законом је постављен услов, да посинак и поћерка морају бити најмање петнаест година млађи од свога поочима и помајке. О овом законском услову мора се рачуна водити пре него што се уговор о усиновљењу потврди, јер ако би се доцније утврдило, да између поочима или помајке и између посинка или поћерке није било пуних петнаест година разлике у старости, неће се моћи доцније кварити уговор о усиновљењу. — Сем тога малолетно дете противу воље својих родитеља, ако су у животу, или, ако нису у животу, противу воље тутора или заступника, не може се овим начином усвојити. По члану 75. закона о старатељству поред пристанка старатеља нужно је одобрење и старатељског судије при усвојењу малолетника, а старатељски судија дужан је у том случају према члану 94. закона о старатељству да саслуша и најближе сроднике па и самога малолетника ако се не налази у иностранству и ако има пуних седамнаест година старости. И сама пунолетна лица не ослобођавају се дужности да траже пристанак од својих родитеља при усвојењу, јер ако и таква лица не добију пристанак родитеља, неће моћи бити усвојена без судске расправе по тој ствари. — Ако се поочим или помајка у задрузи неподељени налази, морају имати пристанке од куће задруге т. ј. старешине и осталих учесника законих у правима задруге; но ако ови на то не пристану, може се допуштење о усиновљењу тражити од суда, па ако им се инак одрече допуштење, могу из задруге са својим делом иступити. — Други вид усвојења јесте са погодбом и на неке услове, који се могу определити или са родитељима малолетниковим или са тутором и заступником и судом или са самим малолетником. И код овога усвојења важи оно што је напред изложено у колико је то потребно по природи самога правног посла и унешених услова при усвојењу. Ако се појави при оваквом усиновљењу какво спорно питање нејасног карактера, узима се да је ово тумачење тачније, које користи усвојеноме. — Најзад трећи вид усвојења јесте однос између храниоца и храњеника. Овде усвојени има само право на пристојно издржавање и васпитавање, а нема остала права, која имају усвојни на права два начина. — Што се тиче само процедуре око усвојења туђе деце, процедура зависи од

тога, да ли је први или други случај усиновљења, или је трећи вид усиновљења. За први и други случај усиновљења право усиновљење без икаквих услова или усиновљење под одређеним условима) свагда је нужан писмени акт о усиновљењу. Тај акт претходно оверавају свештеник и општинска власт, пошто испитају и утврде, да ли је овде случај усиновљења и да ли су испуњени сви законски услови за усиновљење т. ј. да ли какве сметње не стаје на путу усиновљењу. Акт о усиновљењу, оверен од свештеника и општинске власти, заинтересована лица подносе на потврду надлежном првостепеном суду, и то управо судији за ванпарнична дела. (Где се усваја малолетни, поступиће се по закону о старатељству — чл. 75, и 94. Пунолетно пак лице мора само да се изјасни о свом усвојењу, а ако му је законити отац жив, онда је потребно и његово дозвољење). Судија за неспорна дела је дужан да испита породичне односе и године поочима или мајке, као и лица, које се усваја, јер према томе одлучује, хоће ли усвојење потврдити или не, Кад се усвојење потврди, неспорни судија акт о томе предаје, по један примерак, како поочиму или мајци, тако и посиноку или његовом заступнику, задржавајући један примерак и за суд. — Трећи вид усвојења може се закључити на ма који начин, којим се изражују воље, и постојање таквог усвојења може се доказивати свима доказним средствима. — По закону о таксама (Т. бр. 151.) наплаћује се двадесет динара таксе за потврду исправе о усиновљењу код судске власти. Ову таксу наплаћује судска власт. За потврду ове исправе код надлежне општинске власти наплаћује се такса од десет динара према Т. бр. 343. закона о таксама. — Кад власт познаје уговараче, онда нису потребни никакви сведоци који би били потребни за утврђивање идентичности уговорача при усиновљењу, те не може бити ни речи о наплаћивању какве таксе због познаваоца уговорача.

* * *

Суд општине танћанске службеним актом упутио је питање овакве садржине:

Како приватна лица и власти имају да поступају при лепљењу и поништавању таксених марака?

Одговор:

Треба сходно правилима за извршење закона о таксама поступати овако:

На свима писменима, која се употребљују или предају властима, и за која се таксене марке могу употребити, као што су молбе, тужбе, прилози и т. д., као и на свима исправама које власти на захтев приватних издају на пр. допуштења, одобрења, дозволе и т. д., марке се лепе на празном простору пре стране табака пр врху. Поништавање ових марака врши се жумбом унакрст а сем тога и регистарским жигом.

Ако писмено треба снабдети са више марака, онда се оне лепе усправно једна до друге на празноме простору пред текстом, почев са леве стране врха табака, па редом тако да марке веће вредности буду у почетку па за тим редом марке мање вредности. Поништавање се врши као што је напред изложено.

Овако исто врши се лепљење марака и на свима исправама, које се властима подносе на потврду (облигације, уговори и др.), и то само лепљење оне таксе, која се плаћа за правни посао предвиђен исправом. И овде се поништавање врши као што је напред поменуто.

Како се пак за потврду ових исправа плаћа у исти мах посебна такса, то се ове таксене марке за потврду лепе између текста исправе и текста потврде са леве стране, а поништавање се врши на раније показани начин. У тексту потврде треба увек означити, колика је такса наплаћена за правни посао и по коме тарифном броју таксене тарифе, а и колика је такса наплаћена за потврду.

Ако се на текста ових исправа не види, да ће правни посао у исправи вредети тек кад га власт потврди, а на писмену нема прописане таксе, власт наплаћује поред редовне и таксу за правни посао.

На исправама у приватноме саобраћају без посредовања власти изданим (облигације, уговори и др). таксене марке за правни посао лепе се пре писања исправе испод натписа исправе, тако да натпис не буде исписан преко марака, већ изнад њих. Ове марке треба такође да буде лепљене почев с леве стране и усправно и по вредности редом тако да марке веће вредности буду у почетку па затим редом марке мање вредности. Поништавање ових марака врше се тиме, што се први ред садржине исправе исписује преко придељених марака и то тако да почетак писања почне на чистој хартији и да се продужује преко марака.

Али у случају, да у навесним приликама није могуће извршити овакво поништавање марака на пр. кад се навесна исправа има да напише на штампаном обрасцу, или што се може бити има да залепи велика количина марака, марке се могу уленити усправно једна до друге на празном простору пред писањем (испред текста) почев са леве стране врха табака стављајући прво марке веће вредности, али се поништавање треба извршити пре попуњавања односно писписивања исправе, или најдаље за десет дана од дана потписа код пореског одељења. Поништавања марака на овим исправама врши се жумбом унакрст и округлим печатом власти, који једним делом треба да обухвати марку а другим делом чисту хартију.

Испод поништених марака по предњем стању треба да дође потпис чиновника, који је поништавање извршио, са назнаком (словима) колика је такса наплаћена и да ли је вишена садржина исправе.

Овакво поништавање приватних исправе из прећа два става може бити само на основу поднете молбе за поништај марака, која се заводи у деловодни протокол а деловодни број стаља поред потписа чиновника, који је поништавање извршио. Ове молбе не подлеже плаћању никакве таксе.

Ако се неко писмено или исправа издаје у више примерака исте садржине, од којих само први подлежи такси а остали не, па се писмено подноси власти на оверење плаћања таксе и поништавања таксе, дотични чиновник треба на осталим примерцима да означи, код кога се налази први примерак са таксом, и да стави напомену, колика је такса (словима) поништена на првом примерку и да ли је вишена садржина исправе.

Али како се за све исправе и писмена, за које је прописана употреба таксених марака, може употребити увек таксена хартија дотичне вред-

ности, то употребом таксених хартија, на које се не долепљују марке, за исправе издане у приватноме саобраћају без суделовања власти, не важи оно што је наложено у четири става која претходе овоме.

Кад се такса за државну има наплатити накнадно по пресуди, решењу, или иначе по парочитом захтеву, а дотични се акт предаје заинтересованом, за тим кад се не врши продаја никаквог писмена, а таксу треба наплатити, и најзад кад се наплата таксе мора извршити егзекутивним путем, — лепљење марака, које се за државну накнадно наплаћују, врши се на тај начин, што се такса лепи на празноме простору прве стране табака при врху, стављајући прво марке веће вредности, а поништавање се врши на овај начин: ако наплату таксе врши сама она власт, за чије решење или акт треба таксу положити, поништавање се врши жумбом у накрст и регистарским жигом, а ако се наплата врши по захтеву друге власти онда поништавање бива жумбом у накрст и округлим печатом власти, који једним делом обухвата марку а другим чисту хартију и то опет код власти која је наплату извршила, па се потом тај реферат, решење, пресуда или др. шаље власти, која је наплату тражила и која затим удара преко марака још и регистарски жиг

Лепљење и поништавање таксених марака за опомену и повишену таксу врши се на самој опомени, изузев случаја ако се такса за опомену егзекутивним путем наплаћује, када лепљење и поништавање треба извршити по предњем ставу. Исписивање речи „повишена такса" преко односне количине марака врши се само онда, ако се она може одвојити од редовне таксе и таксе за опомену, које су истовремено поништене.

Такса за објаве и рекламе, које се распростиру и објављују ради личне користи или трговинског предузећа, а које се стављају на куће, зидове, прозоре, врата и т. д., лепи се на свакоме примерку пре штампања или писања, а ништи се штампањем или писањем преко марке. Но ако је објава или реклама израђена на страни или у земљи али са врло мало текста, онда се лепљење и поништавање врши само у пореским одељењима или код полицијских власти поводом поднете молбе за поништавање (за коју се такса не плаћа) и то тако да марке буду улепљене на празном простору у горњем делу а да преко њих буде стављен отисак жумбе унакрст и округао печат власти, који једним делом треба да обухвати марку а другим чисту хартију.

Такса за постављање самоуправних службеника, кад нема писменог уговора, лепи се и ништи на самоме решењу о постављењу, а ако тога решења нема, но је одлука донета у одборској седници, такса се лепи и ништи на парочитоме реферату жумбом унакрст и регистарским жигом.

Такса за преписивање службених акта и документа у канцеларијама без оверења треба да се лепи на молби, којом је тражен препис, и да се ништи жумбом унакрст и регистарским жигом, а ако се врши и потврда преписаних службених акта и докумената онда се такса за преписивање лепи заједно са таксом за потврду на препису и ништи жумбом унакрст и регистарским жигом.

У случају кад се власти подноси на потврду препис извесне исправе или писмена, власт треба да се предходно увери, да ли је оригинална исправа или писмено снабдевено прописном таксом и је ли она прописно прилепљена и поништена. Тек када се увери о исправности таксирања, власт треба да изврши потврду и у потврди да означи, да је оригинална исправа или писмено прописно таксирано. Ако је пак случај да на основу закона оригинал није таксиран, треба то означити у потврди као и разлог нетаксирању. Ако је пак оригинал подлежао такси, а није таксиран, вала поступити по закону и казнити одговорног. Изнињања врше и казне изричу све државне власти, код којих се такве исправе поднесу.

Кад се по ТБр. 43. закона о таксама потврђују више примерака, једне исправе исте садржине, те само један примерак подлежи такси, из ТБр. 43., а остали по 0.50 динара мора се на примерцима који нмају таксу од 0.50 динара ставити у потврди, колика је такса наплаћена за правни посао и по коме тарифном броју таксене тарифе, колика је такса наплаћена за потврду првога примерка, код кога се тај први примерак налази, и да је примерак на који се све ово ставља други, трећи и т. д. примерак по реду.

Све повремене таксе лепе се на дотичним одобрењима и пише се жумбом унакрст и регистарским жигом; лепљење се врши с леве стране у врху почевши с највећим марка.

На исправе, које власти на захтев приватних издају, а на које се могу лепити таксене марке, као: одобрења, допуштења, дозволе и т. д., одговарајућу таксу треба лепити изнад текста дотичног писмена и поништити жумбом унакрст и регистарским жигом.

Поништавање таксених хартија врши се употребом хартије, и утиснута такса на њима не ништи се парочитим поступком. Кад оваква писмена дођу пред власт, ова преко утиснуте марке ставља само регистарски жиг.

Приватна лица не смеју на молбама, жалбама и т. д. које подносе властима, сама поништавати марке, јер ће се иначе сматрати, да таксу нису платила.

Постоји нарочити начин за лепљење и поништавање казнених такса, такса за декрете, дипломе, удеоничке књижице, полисе, признанице о премијским уплатама, признанице осигураника, исправе о зајму и јемству, карте и домине...

к.

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

Милано—Конгрес. — На дванаестом међународном конгресу против злоупотребе алкохола, који је одржан у Лондону 1909. године предложено је, да идући конгрес буде одржан у Милану. Већина се пак изразила за Хаг где је се према томе и састао конгрес септембра месеца 1911. године. — У Хагу италијански делегати су поновили свој позив подкрепљен градском општином вароши Милана, те је овога пута конгрес претежном већином одлучио, да своје седнице у јесен 1913. године одржи у Метрополи северне Италије. — И ако виноградарска земља, Италија је данас позорница важног покрета против злоупотребе алкохола, тако да у свима слојевима друштвеним данас превлађује убеђење, да је

дошло време, да се то зло сузбија пре него ли донесе још тежих последица. — Италијански реформатори за умереност, задовољни одлуком хашког конгреса, престављени њиховом федерацијом, именовали су извршни одбор, који се побринуо за организацију конгреса. — Италијански Министар Иностраних дела драговољно се примио, да на конгрес позове кога треба, а одбор је примио много значајних поборника међу најугледнијим особама из Италије и из иностранства. — Управа италијанског Краљевског Двора предусретљиво је дозволила да се за конгрес употреби красна краљевска кућа Villa Reale у Милану, огромна палата, која дивно лежи према градским парковима; ту ће учесници конгреса наћи сваку удобност, која се само пожелети може. — Извршни одбор позвао је угледне научаре, да одрже предавања; говориће они, који су нарочито проучавали покрет против злоупотребе алкохола, те ће конгрес имати знатну научну вредност. На основу искуства у прошлости, одбор је решио, да унесе у програм само ограничен број нових и занимљивих предмета. Разноликост је иначе довољна за сваког члана конгреса, да наће питања, која га нарочито интересују, а дискусија ће у сваком погледу бити плодоносна. — Независно од привлачности, коју ће програм милански конгреса садржавати, сама чињеница: бавити се у земљи толико занимљивој својом лепотом природе, узвишеним споменама уметности и историје, нераздвојним од Италије, у земљи чији индустријски и културни развитак последњих година заслужује пажњу и проучавање сваког изображеног човека — довешће без сумње велики број учесника на конгрес; Милано ће учеснике лепо примити. — Увећавање познавања алкохолног питања, појачавање уверења о врлини умерености, даће нових подстицаја великом делу, које се прши у свакој цивилизованој земљи против најљућег непријатеља, који угрожава човечанству.

* * *

Једна одлука о прозорима на крчмама. — Алкохолизам престављa велику опасност по морал и јавну здравственост. Алколизам је извор порока, проституције, злочина, душевних болести, самоубиства и туберкулозе... Крчма, то је непријатељ. Међу тим, крчме су се на жалост намножиле. У малим местанцима као и у повеликим варошима, данас се крчме налазе готово на сваком кораку. У кафане, удобно намештене и раскошно осветљене, као и у мрачне јавне избе злогласних улица или крајева долазе гомилама да се напијају алкохолом, да се трују. Ова места у исто време гаје леност и неморал. Ту радник долази, да утроши своју недељну зараду, заборављајући на своју жену и децу, која плачу по лошим сиротињским становима без ватре и без хлеба. Ту раденци налази концкара и злоковца који га на зло наводе; ту срета женску, за којом се поводи и од које неморалне користи вуче као њен заштитник. Ево шта тврде не безразложно, не само друштва трезвености него и најпризнатији криминалисти: Затворите крчме на ћете испразнити затворе! Ова превентивна мера била би, може бити, целисходнија у погледу умањења броја малолетних кривања, него скоропадне творевине суда за децу и стављања под надзор у слободи. — Али многи осећају тежину и питају се: како се може борити противу крчме, кад и сама власт крчме повлађује. Држава је заинтересована, да потрошња пића буде што већа, како би принос у државну касу био што знатнији. С друге стране, нико се не усуђује да дирне у крчмара. Зар он није врсни бирач и прави господар изборног успеха или неуспеха! Да би се ступило у борбу против крчмара, вели се, треба бити јунак, а јунаци су ретки. — Ипак, следујући свом убеђењу, председник омањe француске општине у Фирмини, без обзира, донео је одлуку, која непријатно погађа продавце пића, а којом забрањује употребу завеса, непровидних прозора и у опште свих средстава, помоћу којих би могла да се сакрије или замрачи унутрашњост локала у којима се троши пиће. И ова мера није тако смешна. Неки мали службеник и раденик неће се тако угодно осећати у локалу где га цео свет може видети при пролазу улицом; јавне женске ће се снебивати да се протурају у неком локалу сасвим отвореном; и заиста других добрих резултата лако је замислити од овога... Не треба мислити, да је увођење ове председникове одлуке у живот ишло са свим глатко. И саме новине, које посведневно причају о томе, да људи од утицаја треба да буду еманциповани од предрасуда и од интереса крчмарских, нису баш тако одали хвалу овоме председнику, који је подузео, да уђе у отворену борбу са сопственицима крчама... Наводи се, да је он својом одлуком повредио личну слободу потрошача као и слободу трговине и тиме повредио освештане принципе јавнога праве. Изложили су га и јавном подсмеху... Међу тим његова је одлука потпуно законита Али судија за истуна дела у Фирмини није дело ово мишљење и пиштио је радну власти, која се заснивала на поменутој одлуци председниковој. Разлози, које је судија употребио, слаби су. Судија сматра, да председник ако има права да забрани употребу завеса и непрозрачних прозора, има и права да нареди: да се осветли унутрашњост локала вештачком светлошћу над је време мутно, да се бране магла и ниже са прозора, и да локали за потрошњу пића не буду на спратовима... Али оваква посматрања нису тачна, и по оваквој логици могло би се доћи и до оваквих закључака: ако председник нема права да забрани употребу завеса, он онда не може имати ни права да забрањује крчмарима употребу женских за послугу, или да им одређује време, до кога могу држати отворене своје радње. Одлучити, да председник не би могао урадити то и те, очигледно не показује, да се он огрешио о закон кад је урадио са свим другу ствар... Даље судија сматра, да председник не може по закону бити никаква цензор за индивидуалну моралност појединих грађана, јер би такве функције његове водиле злоупотребама. И овај разлог није тачан: председник, по правима, која му припадају као врховоју дужности полиције, може предузимати мере за одржање реда и пристојности и вршити потребан надзор, а тиме он не постаје тутор за индивидуалну моралност појединаца нити крчи чије право вршећи какву злоупотребу закона и свога положаја. И онда када прозори на крчмама у Фирмини буду провидни, нико неће бранити онима, који су унутра да пију до миле воље и да сатиру здравље. Морална страна потрошача

ница, као део личне слободе, неће бити ни у колико повређена одлуком председника општине у Фирмини. Главна ствар за оцену умесности ове председникове одлуке јесте ова: да ли та одлука доприноси осигурању реда на местима, која су отворена публици, и да ли та одлука омогућава вршење потребног надзора. Свакојако, та је одлука умесна.

(R. P.)

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

У Б И Ј Е Н

Јован П. Ј. Урсу из Сапинца, среза бољевачког округа тимочког, који је решењем начелства округа тимочког № 4882. од 25. јула ове године оглашен за хајдука, о чему је објава изашла у 28. броју „Полицијског Гласника" од 4. августа ове године, убијен је.

Т Р А Ж Е С Е

Камен *син Петра* **Петровића** и **Војислав** *син Милосава М.* **Манојловића**, из Тропоња, отамарали су од своје куће незнано где. Камен је стар 11 година, у лицу приомањаст. Војислав је стар 12 година, развијен, у лицу приомањаст.

Депеша начелника среза ресавског Бр. 8984.

К Р А Ђ А С Т О К Е

Ноћу између 29. и 30. јула т. г. украдена је једна **кобила** Стани ж. Станка Станковића, из Градишта. Кобила је длаке алатасте, стара 4 године, без особених знакова и жига.

Депеша начелника среза поцерског Бр. 8108. од 10. августа ове године.

П О Н О В Н Е П О Т Е Р Е

Милан Станојевић, осуђеник нишког казненог завода, чију *слику* износимо, побегао је из казненог завода 5. јуна 1912. године, па до данас није ухваћен.

Родом је из Брусника, среза и округа крајинског, стар 28 година, средњег стаса, очију плавих, косе и бркова смеђих; од особених знакова има: младеж величине пшеничног зрна за 2 сантиметра изнад и десно од десног угла уста; младеж величине просног зрна за 0·7 сантиметра испод левог угла уста; белегу од ране величине 3·7 за 7·5 сантиметра испод десне сисе; младеж величине кукурузног зрна за 14 сантиметра испод леве сисе и за 14 сантиметра у лево од медијане белегу од ране величине 3'/, за 11 сантиметра изнад паса и за 9 сантиметра удесно од кичме.

Депеша нишког казненог завода № 2040.

Марко Савић, осуђеник пожаревачког казненог завода, чију *слику* износимо, побегао је 4. јула 1907. године, да до данас није ухваћен.

Родом је из Оранца среза поцерског округа подринског, стар 38 година, средњег стаса, црне косе, плавих бркова, очију жућкасто-плавих; од особених знакова има: белегу од посекотине, рачвастог облика величине 3/1·5 сантиметра на корену палца на страни спољашњој, белегу од посекотине испупченог облика величине 1·5 сантиметра на првој фаланги левог палца и белегу од посекотине неправилног облика величине 3/1·5 сантиметра на 1·5 сантиметар иза левог зглоба.

Акт Управе пожаревачког казненог завода № 1823.

Маринко Драгутиновић, скитач, циганин, осуђеник нишког казненог завода, чију *слику* износимо, побегао је 17. августа 1912. године, па до данас није ухваћен.

Родом је из Бучумета, среза јабланичког округа врањског, стар 35 година, стаса средњег, очију угастих, косе и бркова црних; од особених знакова има: на десној руци на трећем зглобу кажипр-

ста брадавицу величине кукурузног зрна.

Акт Управе пиротског казненог завода № 2781.

Стојан Стаменковић, осуђеник пожаревачког казненог завода, чију слику износимо, побегао је 30. августа 1908. године, па до данас није ухваћен.

Она је висока, у лицу црномањаста, струка танког, у сељачком оделу, са цокулама на ногама.

На случај проналаска известити начелника среза беличког с позивом на његов акт № 11848. од 9. августа ове године.

Јован-Јанош Ковачевић, послаштичарски радник из Пенчева, који

Родом је из села Копривице, среза пиротског, стар 27 година, средњег раста, очију жуто-зелених, косе црне, малих бркова, брија се.

Акт Управе пожаревачког казненог завода № 210.

ПОТЕРЕ

Вукана Н., која вели да је из Шапца, ср. расинског, побегла је незнано где, пошто је извршила крађу разних ствари у Јагодини.

је решењем начелника среза посавског округа ваљевског од 23. јула бр. 6150. стављен под кривичну истрагу и у притвор за дело из § 222. тач 11. кривичног закона, налази се у Обреновцу у притвору.

Јован је стар 18 год., по народности Хрват, вере католичке, средње величине, косе и очију смеђих, дугих образа, ушију великих, носа и уста обичних. Поданик Аустро-Угарски. Од одела има на себи: капут сако, пантаоне и прслук грао, на глави штофани бели шешир и на ногама ципеле.

Ако би ко имао какве податке да да о овоме лицу, или да га за што год тужи, треба да се обрати начелнику среза посавског округа ваљевског с позивом на његов број 6392. од 10. августа ове године.

Непознати лопови украли су из дућана Моше Леви, трговца из Пирота, једну малу касу гвоздену у величини и ширини 60 до 70 см. и у тежини до 120 кгр. а у којој је било у готовом новцу 12 до 13.000 динара, у српским и бугарским новчаницама, и разног накита у вредности до 3000 динара, акција од завода, признаница разних лица, зелова вл. лутрије, црвеног крста, дуванских и државних и других хартија од вредности.

Депеша начелства округа пиротског Бр. 4774.

Милисав-Сава Ј. Ђорђевић, тежак из Бобове, одговара за крађу, али се налази у бегству.

Милисав је стар 35 година, раста средњег, слабуњав, косе смеђе, бркова плавих, од одела на себи има чакшире и гуњ, не глади шубару.

Депеша начелника среза ресавског Бр. 8868.

Војин Лукић-Миљанић из Бошњаковића, који одговара за крађу кошница, побегао је из среског притвора и до данас није ухваћен. Стар је 17 год., висок, смеђ.

На случај проналаска известити начелника среза колубарског округа ваљевског с позивом на депешу Бр. 6171. од 8. августа ове године.

Ноћу између 30 и 31 пр. м-ца **непознати крадљивац** нашао је кључ од куће Стојане жене Животе Николића из Роанде, па са истим отворио кућу, пошто Стојана исте ноћи није била код куће, и покрао један коњски ам с оглавом, једне нове сукнене чакшире, један револвер, и 27 мет. сеча неуваљана сукна. Кључ од куће бацио је на земљу пред кућом а кључ од сандука и кључ од собе подрумске однео.

На случај проналаска крпица и покрађе известити начелника среза ресавског с позивом на његову депешу Бр. 8973. од 7. августа ове године.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије Уредник А. Ј. Кумановић.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИХ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за секретара треће класе начелства округа крагујевачког Александра Ђ. Младеновића, полицијског писара прве класе среза рамског.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 15. августа 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Божидар Р. Вујић, секретар прве класе начелства округа крагујевачког, — на основу 70. закона о чиновницима грађанског реда, ставя у стање покоја с пензијом која му према годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 15. августа 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I на предлог Министра Унутрашњих Дела решено је:

да се Живку Марковићу, полицијском писару треће класе среза кочанског, уважи оставка коју је поднео на државну службу.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 15. августа 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског савета, решено је:

да се Радослав Васић, полицијски писар друге класе среза прилепског, — на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда, отпусти из државне службе у интересу исте.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 19. јула 1913. год. у Београду.

РАСПИСИ

Свима окружним начелствима.

У „Српским Новинама" од 24. јула ове године обнародован је „Правилник за извршење закона о таксама", којим су поближе објашњене многе одредбе из закона о таксама и прописана уputства за извршење тога закона.

Министар Унутрашњих Дела препоручује Окружном начелству да органима полицијске и општинске власти у своме подручју скрене пажњу на овај „Правилник за извршење закона о таксама", како би се закон о таксама правилно примењивао и како би се избегле одговорности органа власти.

Из полицијског одељења Министарства Унутрашњих дела, П.Х 8067. — 6. августа 1913. године.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО
ПО
ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

§. III. *Нека спорна питања.*

1. Питање о примени §-а 528. Грађ. Зак. појавило се, пред судовима, у једној интересантној форми коју треба, на овом месту, да нотирамо. Ствар је у овоме: када од два задругара један умре без деце, ко ће га наследити, да ли други задругар, по §-у 528., или сродник изван задруге, по §-у 527. Грађ. Зак.? У једном спору, Касациони Суд, као што нели Г. Драгиш Павловић, у своме испрном чланку: *Наслеђивање у задрузи. Две разне одлуке Касационог Суда* (Архив, 1906., 25. XII.), својим примедбама од 7. Септембра 1905. год., Бр. 5442., „поништио је пресуду Апелационог Суда и нашао, да се задруга угасила смрћу једног задругара, када су задругу састављала само два лица, на према томе да је наступио наследни ред из главе IX а не XV Грађанског Законика". Ево у осталом тих приједаба, које је, поштo ни Апелациони Суд није био усвојио, примила и Општа Седница Касационога Суда (одлука од 1. Новембра 1905. год., Бр. 9922.): „По §§ 57. и 507. Грађанског Законика под задругом се разуме смеша заједничког имања и заједничког живот између више пунолетних лица везаних сродством. Према томе, смрћу пок. Ивана, тужиочева брата, *овај задружни однос престао је*, јер је тужилац Драгиш остао *једино пунолетно лице* у кући, способно за задружни живот и тада је као Иванова пок. Милица наследница свога оца по II одељку § 529 грађанског законика. Како је ова и Милица умрла као неудата и без потомака, то је суд био дужан тражење тужиоца да цени с обзиром на § 402. грађанског закона

но коме ако умрли нема ни ова ни браће нити њихове деце, имаће умрлог лица припада матери у наслеђе[1]).

У другом једном случају, наставља Г. Д. Павловић, „Касациони Суд је одступио од свога гледишта у горњем примеру. Задругу су сачињавали Јован и Петар. По смрти Јованкиној остаду малодетна деца Љубомир и Драгиња. Љубомир умре као малодетан, без потомства. Петар оспори право наслеђа Драгиња, заснивајући своје тражење на задружном односу. Ваљевски суд одбаци тужиоца од тражења по Апелационом Суду га досуди тужиоцу, и та пресуда постане правном, јер ју је одобрила и општа седница Касационога Суда од 12. Априла 1906. године, № 3573. И тако сестра није могла наследити брата" (*Loc. cit.*, стр. 414.). Најпре да кажемо да ово није истоветни случаји, као што вели Г. Павловић. И заиста, у првом спору имамо то да је *de cuius*, њен умрлога Ивана, брата и задругара Драгињевога, наследила сестра отца Ивана по Решењу од 28. Новембра 1859. год., и тога момента задружни однос, који је постојао док је Иван био жив, престао је и њега је заменио сменичан, незадружни, однос поштo су сада били у заједници само Драгић и синовица му Милица, наследница Иванова, са којом Драгић, као са женским лицем, није могао задругу продужити. Отуда, на наслеђе Миличино, која је по смрти оставила, као најближе сродниче, своју мајку и стрица Драгића, имали су се применити прописи о наслеђивању у инокосним кућама, а не тим прописима је њен, као сродник другога пола (§§. 401. и 402. Грађ. Зак.), била преча од стрица као сродника трећега пола очеви лозе (§ 404. Грађ. Зак.). Из овога излази да је Касациони Суд овај случај правилно расправио. Међутим други случај је сасвим различан од горњега, пошто је ту *de cuius*, Љубомир, који је остављао као најближе сродниче сестру Драгињу и стрица Петра, умро у задружном стању, због чега је његова заоставштина, а на основу §-а 528. Грађ. Зак., сасвим умесно досуђена стрицу Петру а не сестри Драгињи.

Живојин М. Перић.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

О ИСТУПИМА

ОД

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

4. Механџије, који своју механу са свима потребностима снабдевају не дуже, нарочито ако немају хлеба, пића, сена, зобн и т. д.

а) Радња се састоји дакле у пропуштању да се своја механа снабде свима потребама као хлебом, пићем и т. д.[1]).

б) Сматра се као отежавајућа околност, ако механџија не би имао хлеба, пића, сена, зобн или других свима подобних ствари („нарочито ако немају").

в) *Кривац.* — В. 1 б.

г) В. б.

5. Механџије, кафанџије, касапи, свећари, који се усуде преко таксе, која им је од општинске или полицијске власти одређена, наплаћивати; у ком случају враћаће оно, што су преко таксе узели, ако то тужилац затражи".

а) Радња се састоји дакле у наплаћивању *преко таксе одређене од општинске или полицијске власти од стране механџија, хлебара, касапа и свећара.*

б) *Кривац.* — В. 1 б.

в) Према § 372 ал. 3 кривцу се може за неко време забранити у управљавању радње[2]).

6. Механџије и пекари, који јефсичан хлеб продају".

а) *Радња* се састоји дакле у *продавању јефсичног хлеба*, т. ј. хлеба, који нема прописану тежину, од стране механџије или пекара.

1° Није дакле довољно, да је јефсичан хлеб само умешен, већ треба и да је продаван. Но као „продаја" се има сматрати наравно и излагање на продају.

2° Законодавац помиње само механџије и пекаре, ма да хлеб могу продавати и друга лица, те према томе продаја јефсичног хлеба од оних лица није никримининсана.

б) *Кривац.* — В. 1 б.

в) Прописано је поред казне:

1° Да се хлеб има одузети у корист болнице, апсенича или општинске касе (§ 372 ал. 2 н. з.).

2° Да се кривцу може за неко време забранити управљавање радње (§ 372 ал. 3 н. з.).

VI. *Исто* из § 373 н. з. — „*Ко механу, вели се у овом §. отвори без надлежног одобрења, да му се затвори. Ко отвори механу, почем је затворена, да плати у новцу од пет до двадесет гилдера, и опет да му се механа затвори*".

1. Радња се састоји дакле у отварању механе, која је од власти затворена.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ЧУВАР

Ги де Мопасан.

Један наш стари пријатељ, г. Бонфас, велики ловац и велики пријатељ вина, човек, снажан, весео, пун духа, памети и подругљиве филозофије, причао је:

— Ја сам имао око тридесет и пет година и страсно сам ловио. У то доба, имао сам једно имање, усамљено, ограђено шумарцима врло добрим за зечеве.

Ја сам ту долазио само на четири до пет дана у години сасвим сам, јер ми мој кућни намештај није допуштао, да доведем икаквог пријатеља.

Ја сам ту поставио, као чувара, једног старог жандарма у пенсији, доброг човека, замореног од дугог вршења тешке службе, строгог наспрам кривца; страшан је био према онима, који ловe дивљач без дозволе. Он становаше сасвим сам далеко од села у једној малој кућици или, боље рећи, у једној колибици од два одељења. Једна од оних соба, преграђена је и један узан, али доста велики део за један кревет, орман и столицу, бејаше за мене остављен. Чича Кавалјер, тако се звао чувар, довео је к себи свог нећака, једног несташка од 14 год. коме је посао био, да свакодневно иде за храну у једно село удаљено од кућице 3 километра и да старог чувара потпомаже у свакодневним пословима.

Овај дечко сув, висок и мало погрбљен имао је рђу косу, тако рашчешљану, да је изгледала као перје очупане кокошке, и тако ретку, да је изгледо голав. Он је имао, осим тога, огромне руке и џиновске ноге. Имао је мале и светле очи. Он је мени дао утисак прљаве животиње. Он је спавао, на врх малих степеница, које су возвиле две собе.

Али, за време мојих красних боравака у Павиљону, тако сам звао ту колибицу, Маријус, тај дечко, устуцкиваше свој стан једној старици, Желести, која је била куварица.

Ја сам путовао из Руана на коњу, праћен Боком мојим кером пичарем из Поату-а.

Уследам Сену, која је текла према хоризонту и кривудала је тако, да је изгледала као каква огромна змија.

С леве стране видео се Руан са својим сјајним торњевима, који су гордо дизали своје врхове к небу, а с десне, поглед се заустављао на удаљене висове покривене шумом.

[1]) В. исто тако Касационога Суда и код Гојка Нинчића, *op. cit.*, стр. 38.

[1]) „Од механџија се не тражи, вели Џонић (387), да држе скупоцене ствари, које се или ретко употребљавају или су брзом квару подложне, али за сваки напитак за њих ово, што једна обична такозвана пућа у Србији има, те за путнику злобну храну бар за брзу руку спремити и дати може."

[2]) В. прим. 1 под 3 и 2°, која важи и за исту из т. 5.

Терајући коња час касом, час ходом, у пет часова стигох пред Павиљон где ме стари чувар и Жеста очекиваху.

— Добар дан господине. Јесте ли задовољни са здрављем?

Стари чувар не беше ништа од свог изгледа променио. Али се Жеста од пре четири године тако променила, да је нисам могао познати. За време док чувар, одведе коња у коњушницу, ја уђох са Жестом у кућу, која је служила за трпезарију.

Пошто је чувар одвео коња у коњушницу, дође и нама у трпезарију.

Још при сусрету опазио сам, да је чувар био врло узбуђен. Био је забринут, хрђаво расположен и неспокојан.

Ја му рекох:

— Па лепо, чича Каваљеру, како вам је?

Он промрмља:

— Како се узме. Има нешто, што ме баца у бригу.

Упитах га:

— Шта је то? Причајте ми.

Али он заврте главом:

— Не, још не, господине. Ја нећу да вас узбуђујем пре ручка.

Не знајући шта ће му више рећи, упитах га:

— А дивљачи? Имате ли их?

— Ох? дивљачи? Има их, има их.

Одједном. ја се сетих, да нисам видео Маријуса, од како сам дошао.

— А Маријус? где је он дакле?

Чувар се трже, и погледа ме попреко у лице:

— Па лепо, господине, ја сам волео то још одмах да вам кажем; да, ја сам то волео, то је нешто о њему...

— Па лепо, где је он сада?

— Он је у коњушници, господине, и тек што није дошао.

— Шта је он то учинио?

— Ево шта, господине.

Чувар се међутим колебао.

Пошто му се чело набра дубоким старачким борама, он поче дрхтљивим дубоким гласом:

— Ја сам добро видео, да се ове зиме крије неко у нашој шуми, али никако нисам могао ухватити тог човека. Ја сам га вребао по најмрачнијим ноћима, али ништа. И после неког времена поче се крити по другим крајевима шуме. Ја сам просто ослабео од силног једа. Али, ухватити тог крадљивца, било је као немогуће. По свој прилици, тај лупеж је дознавао за моје ноћне походе и за моје планове, тако да се благовремено могао сакрити.

Али, једног дана, чистећи Маријусове празничне чакшире, нађох два динара у његовом оделу. Одакле ли је добио ово, помислих?

(свршиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Суд општине лозничке у срезу ваљевском актом № 973. од 11. августа ове године упутио је питање овакве садржине:

— По свршеној демобилизацији и распуштању војске, хоће ли стари изабрати председници општински и кметови ступити на своје дужности кад се врате из рата, или ће и на даље остати њихови заступници да врше те дужности до новоодређених избора? —

Одговор:

Сходно прописима из члана 120. закона о општинама оним општинским чесницима који су отишли на војне дужности одређени су заступници. Ти заступници морају бити разрешени од дужности чим се дотични чесници врате на војске као слободни од војне обавезе, јер је престао разлог, који је и изазвао потребу заступања. — Према томе чим се одсутни председници и кметови врате на своје дужности, треба их у ове унести, а њихове заступнике разрешити од тих дужности.

* ** *

Г. Рад. Бермановић, општински деловођа из Параћина актом од 9. августа ове године упутио је питање овакве садржине:

Суд општински актом од 30. јула ове године тражио је од надлежног пореског одељења, да му пошаље распоред пореза за ову годину ради израде гласачких спискова. Поводом овога тражења, пореско одељење је актом од 5. августа ове године одговорило општинском суду, да му тражени распоред пореза за ову годину не може послати, јер услед нередовних прилика распоред пореза није могао бити готов. Према овоме не може се знати, када ће пореско одељење бити готово са расправом порезе за ову годину, и када ће се моћи израдити исправни гласачки спискови по закону о општинама. — Пита се: шта у овом случају треба општински суд да предузме и да ради, па да не буде одговорности до органа општинске власти, кад овакви случајеви нису законом предвиђени?

Одговор:

Свака општина мора имати један неазбучни списак гласача. Овај списак састављају надлежни општински судови на основу расподеда пореског за дотичну годину пореску по одредбама закона о општинама. У овај списак уписују се сви пунолетни мушки порески обвезници према члану 15., 17., 18., 30. и 180. а. закона о општинама, који плаћају најмање петнаест динара непосредног пореза годишње, рачунајући ту и стални државни порез, редом како се заводе у пореским књигама, или како се буду у порезу примањали све до дана прављења списка. — Пореска одељења су дужна до 1. августа сваке године послати надлежним општинским судовима оверен препис пореских распореда за ту годину заједно са свима приложеним обвезницима до тога дана. Порески распоред мора имати датум и нумеру, печат и потпис управника одељења. Поред тога при крају пре потписа, мора бити словима назначено колики број има пореских обвезника као и колики број листова има у распореду. — Од 1. августа на до краја истог месеца јужни су општински судови да направе гласачки неазбучни списак за своју општину. У тај списак уписују се редом сви, који по члану 21. закона о општинама треба да буду уписани, пазећи, да се не уведе ни један, који према члану 30. и 32. истог закона нема право гласа. При крају списка назначује се словима: број уписаних гласача и број листова тога списка. За тим се ставља нумера и датум, па га општински суд са деловођом оверава и ставља печат. — Овако спремљен списак, заједно са потврђеним преписом свега што он садржи, шаље општински суд првога радног дана месеца септембра сваке године надлежном првостепеном суду на потврду. Првостепени суд, кад добије ове спискове, сравњује их и по-

тврђује на најдаље у року од пет дана један примја дотичној општини а један задржава за себе. У потврди се нарочито наглашује, колики је укупан број унесених лица у списак, па то за тим потписују председник и секретар или њихови заступници, додајући датум, нумеру и печат. — Из овог потврђеног незабучног списка свака општина најдаље до 20. септембра сваке године мора саставити азбучни гласачки списак за свако гласачко место, стављајући одмах после редног броја и број који стоји у незабучном списку пред дотичним именом. — На закључку сваког азбучног списка означује се словима број листова, број гласача по словима и укупно. За тим се сваки списак утврђује општинским печатом и потписом председника, два члана општинског суда и општинског деловође. Општине, које имају више гласачких места, морају удешавати азбучне гласачке спискове још и с обзиром на чл. 36. закона о општинама. По овоме азбучном гласачком списку врше се све зборске радње као и набор општинских часника. За свако гласање употребљава се препис истог списка, који општински суд оверава. — На дан 21. септембра сваке године општински суд шаље надлежном првостепеном суду на потврду овако састављен азбучни гласачки списак у два оригинална примерка. Кад првостепени суд прими азбучни гласачки списак, уверава се да ли је састављен у законом облику, а по том пореди примљене примерке списка са незабучним списком који је у његовој архиви, па ако се увери, да је уведено неко лице, кога у незабучном списку нема, изоставља га, а ако је изостављено неко лице, које је требало бити уведено, он га уводи у азбучни списак. После поређења, суд потврђује списак најдаље за десет дана од пријема и један примерак одмах шаље општинском суду за варош, у којој је седиште првостепеног суда, непосредно, а за остале општине преко надлежних полицијских среских власти, задржавајући други примерак за своју архиву. У потврди се назначује: под којим је редним бројем и кога слова првостепени суд изоставио или додао кога гласача. Поред печата и датума, потврду потписују председник и секретар суда или њихови заступници. — Ако општински суд не поднесе у законом року бирачке спискове надлежном првостепеном суду, првостепени суд га позива, да то накнадно учини у року од пет дана, а у исто време по званичној дужности предузима истрагу противу одговорних општинских часника и службеника за неизвршење ове њихове дужности, како би они били кажњени за дело из члана 163. закона о општинама, по коме се сваки орган општинске власти, који пропусти или одрече да изврши на време дужности које су му законом о општинама одређене, кажњава са сто до пет стотина динара. — Према изложеноме, суд дотичне општине добро је урадио, што је тражио распоред порески од надлежног пореског одељења за ову годину. — Кад пореско одељење није тај распоред ни после тога захтева послало у законом року, до органа општинске власти не може бити одговорности због неблаговремене параде незабучних и азбучних гласачких спискова. Да ли је пореско одељење било у немогућности да порески распоред пошаље и да ли има и какве одговорности због тога до пореског одељења, то је ствар оцене факта. Тек за то не могу одговарати органи општинске власти, што им пореско одељење није послало материјал за израду гласачких спискова. — На општинском суду је у овом случају била само дужност да о стању ствари благовремено извести своју надзорну власт, (те да о томе надзорна државна власт буде упозната), и да тим начином скине са себе сваку одговорност, која би по закону о општинама имала да наступи према органима општинске власти због непараде незабучног и азбучног гласачког списка.

* * *

Суд општине тањанске службеним актом од 14. фебруара ове године упутио је питање овакве садржине:

Код општинског суда бива често случај да појединци грађани представку суду и полажући новац траже откуп појединих имања, за која постоје тапије потврђене једино код општинског суда или за које не постоје тапије већ једино признанице о пријему куповне цене за имање. Пита се: кад постоји право откупа, и на који се начин откуп врши?

Одговор:

Тапија, да би имала потпуну важност, треба да буде потврђена не само општинским судом него и полицијском влашћу а по том треба да буде потврђена и од стране надлежног првостепеног суда. За пренос пак непокретних добара није надлежан општински суд већ првостепени, према чему ни о откупу имања не може решавати општинска власт. — Закон је дао право навесним лицима, да имају првенствено право на куповину непокретних добара. Таква лица су сменичари и најближа родбина, која би дотична имања могла по закону наследити. Право првенства на куповину, означено у § 670. грађанског закона, изузетно је и њиме се ограничава слободно право располагања својином; према томе оно се има ограничити стриктно на лица напред поменута. У случају продаје непокретних добара, продавац треба да јави онима, који право првенства за куповину имају. При откупу сменичар је пречи од рода, т. ј. сменичар има пречe право на откуп него рођак продавчев, који би дотично имање наследио. — Ако продавац не јави онима, који првенство на куповину имају, онда они имају право за тридесет дана од дана продаје, коју је суд потврдио и објавио, да прекупе дотично непокретно имање. После тридесет дана право прекупа престаје. — Онај, који мисли, да првенство куповине има, ако хоће да имање прекупи, мора готове новце по погодби закљученој положити у судске руке. Сама изјава о откупу, без полагања новца у означеном року, нема никакве вредности; истеком рока од тридесет дана угашено је право откупа. — Кад се појави питање, коме од више заинтересованих лица припада право на првенство откупа, то ће питање суд расправити оцењујући све што би било потребно за доношење праведне одлуке. Ако је непокретно имање било изложено продаји путем јавне лицитације, онда нико нема право на прекуп. Ко што год на јавној продаји купи, остаје његова својина у сваком случају сем кад би продаја вршена под условом, да зависи још од чијег одобрења.

* * *

Мил. М. Вељ. упутио је 4. августа ове године питање о томе, колику таксу треба наплаћивати приликом потврде пуномоћија?

Одговор:

Такса за уговор о пуномоћству за вођење туђег посла из Т. броја 16. закона о таксама одређена је у два динара и плаћа се у таксеним маркама. Али пошто свако пуномоћство мора по § 80. грађанског судског поступка бити потврђено, то се поред ове таксе из Т. броја 16. закона о таксама плаћа и таксе за потврду из Т. броја 43. закона о таксама у износу два динара. Кад се наплати и такса од пола динара за молбу, којом се тражи потврда пуномоћија, онда све таксе око издавања пуномоћија износе четири и по динара.

* * *

Суд општине бресничке актом № 1458. од 15. августа ове године упутио је питање овакве садржине:

Суд општине је нашао, да је по званичној дужности дужан старати се о уредном пиљању новца војним обвезницима и водити рачуна о уредном предавању новца обвезницима, кад им исти шаљу њихове фамилије; за то је суд општински молио поштанско-телеграфску станицу у Чачку за извештај, да ли је предато десет динара једном војнику, коме је овај новац послат преко те поштанско-телеграфске станице. Али станица није хтела дати одговора о овоме а навела је, да се званичним актом општинског суда не може отпочети трагање по овоме. Пита се: да ли је радња општинског суда правилна, и да ли поштанско-телеграфска станица мора да изврши ,шта је са овим новцем и да о томе извести општински суд?

Одговор:

Суд општински свакојако из добре намере упутио је поменути акт поштанско-телеграфској станици и та добра намера је могла и оправдати поступак општинског суда. Али станица је тако исто власна не дати никаква следства томе захтеву општинског суда и то са ових разлога: овде је у питању приватна пошиљка новца, те ако пошиљалац истог сматра или сумња да новац није предат ономе, коме је намењен, требао је се обратити истој поштанско-телеграфској станици и од ње извештај и потерницу тражити; сем тога општински суд није надзорна власт над поштанско-телеграфском станицом, те станица и није дужна давати општинском суду обавештења у циљу контролисања радње станичине. Према томе најбоље би било, да је општински суд упутио заинтересовано лице поштанској власти, да код ове види и уради што треба ради констатовања шта је учињено са овом новчаном пошиљком.

* * *

Суд општине врбовачке актом № 793. од 15. августа ове године упутио је питање овакве садржине:

Општина врбовачка у срезу бољевачком има своју општинску шуму, одакле вози дрва за огрев школе и судније, а ову шуму не употребљава за пашу стоке, јер је земљиште под гором и нема траве. — Општински суд сваке године, известан део својег земљишта сеје кукурузом или пшеницом, те отуда кукуруз уноси у општински коп, и на тај начин замењује кућевне кошевске хране, а пшеницу продаје и новац уноси у фонд за зидање цркве у овом селу; и на овом земљишту, засејаном усевима, стока овд. грађана не пушта се на пашу. — За плаћање порезе на ово земљиште (браник и општинску њиву), од пописа земљишта на овамо, суд је распоређивао сваке године по један динар на све пореске личности, а реста пореза на ово општинску утрину распоређивана је на грађане према броју и врсти стоке, коју су овд. грађани пуштали на пашу у утрини. До сада је пореско одлење бољевачко увек оваковке распореде утринског прираса потврђивало, пошто се лично увери о умесности оваквог разреза прираса за утринску порезу. — За исплату утринске порезе осе општине за пр. годину, суд са одбором донео је одлуку, у којој је као и раније године означено, да свака пореска личност плати по 1 динар за порезу на општински браник и њиву, а реста да се наплати према стоци, коју су грађани пустили на пашу у општинску утрину. — Ову је одлуку Начелник среза бољевачког решењем својим задржао од извршења као незакониту, из разлога, што по чл. 12. Зак. о непосредном порезу, порез на утрине наплаћује се од лица која своју стоку на општ. утринама и јавним испустима пасу и то према броју и врсти стоке, а не од свих пореских личности. — Пита се: је ли је предње решење начел. среза бољевачког на закону основано, и ако јесте, шта суд да ради и како разрез утринског прираса да изврши, те да све пореске личности подједнако поднесу ово плаћање, пошто се за све грађане искоришћава шума и њива општинска, јер ако би се цео порез наплаћивао од лица која пуштају стоку на пашу у општинску утрину, онда би се неправедно од њих наплаћивао и порез на општински браник и њиву где се стока не пушта на пашу.

Одговор:

Порез на утрине према члану 12. закона о непосредном порезу плаћају општине, па га распоређују и наплаћују од оних, који своју стоку на општинским утринама и јавним испустима напасају, и то према броју и врсти стоке, а где би утрине или испусти општински били тако велики, да општине не би могле да поднесу плаћање пореза на њих, општински збор може на предлог суда дотичне општине донети одлуку: колико од поменутих земаља задржава за општину а за колико земљишта да се учини предлог Министру Финансија, да га или прими као државну својину или да га подели оближњим селима или општинама. — Сем тога по тачки 3. члана 86. закона о општинама општински збор решава о начину употребе и уживању општинске утрине (али не може давати под закуп утрину без одлуке општинског односно сеоског збора). — Према наложеноме излази, да општински суд може распоређивати утрински порез само на оне грађане, који своју стоку напасају на општинској утрини и то према врсти и броју стоке, која се на утрини напаса, а према одлуци општинског одбора. — Али, кад је начелник среза бољевачког задржао од извршења поменуту у питању одлуку општинске власти, свакојако да је ту био неспоразум због нејасности одлуке општинске власти, јер, да је у тој одлуци тачно

назначено, да се, независно од шуме (браника) и њиве општинске, пореза за одселиту утрину наплаћује како закон о порези наређује, срески начелник ту одлуку не би задржавао од извршења. Са свим је друга ствар, да ли општински суд са одбором правилно поступа, кад на име порезе за шуму и њиву општинску подиже од сваке пореске главе по један динар; ово треба расправљати с погледом на то, да је општина дужна да плаћа порезу на своја имања и да те издатке има да чини по буџету, а да за покриће буџетских издатака може од грађана купити само прирез по стопи непосредне порезе, коју грађани плаћају. — Ваља додати, да је општински суд са одбором требао да изјави жалбу противу решења среског начелника, ако је сматрао, да решење надзорне власти не одговара закону, па би се на тај начин ова ствар дефинитивно и правилно расправила.

к.

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

Лига против јавног неморала. — Пре неколико месеци образована је у Антверпену Лига против јавног неморала. — Циљ ове лиге је, да се бори противу јавног неморала у свима његовим формама. У том циљу лига ће проучавати садање морално стање, изналазити средства за откланање постојећих злоупотреба, обавештавати свет, старати се да се поштују закони и постојећи прописи, настојавати да мудрост буде унета у власт законодавну и административну, и по потреби помагати оне, којима помоћ ове лиге буде потребна. — Ова ће лига специјално радити противу; проституције и онога што стоји у вези са њоме (трговина белим робљем, експлоатисање малолетних и несретних жена, употреба женске послуге по кафанама, крчмама итп.); пропаганде нео-малтуских идеја и побацивања; излагања неморалних слика и репродукција; порнографске лектире; неморалних представлања по позориштима, музичким салама, биоскопима; алкохолизма и зала које алкохолизам повлачи. — Ова лига створена ван сваке идеје политичке или религиозне, има већ велики број чланова, који припадају елити друштвеној. — Лига је почела показивати велику активност. Благодареји њеним тајним агентима, она открива судској власти неке делите, које није могла открити полиција услед малог броја полицијских органа и услед разграната остали послова полицијских. — Лига је створила једну *моралну полицију*, онако исто као што су установљена поједина друштва за надзор, чији агенти имају за задатак, да штите грађане противу лопова, или исто онако као што сопственици права на лов имају своје чуваре лова којима је дужност да хватају самовласне ловце и крадљивце дивљачи. — У овој моралној полицији жена, као орган за чување нарavствености, игра видну улогу, јер она лако успева тамо где сва наука и финоћа полиције и дедектива остају без стварног резултата. — Лига често прибегује и конференције, на којима се са великом корисношћу третирају питања, која стоје у вези са јавним моралом.

* * *

Одговорност грађанска због професионалних погрешака. — Једна службеница поштанска у Француској имала је доњи део браде обрастао длакама; украс врло непријатан за женске. Она се обратила једном доктору, како би јој овај уклонио длаке са браде. Доктор је помоћу зракова X скинуо длаке; али овај поступак је био врло неповољан за пацијенткињу. На лицу су јој остали стални трагови од опекотина, који су потпуно ружили младу жену. С тога је она тражила од доктора накнаду оштете, оснивајући своје тражење на постојећу професионалне погрешке, коју је извршио доктор бирајући начин, на који ће длаке уклонити. — Првостепени суд је одбацио тражење молиље као неосновано, али старији суд, разматрајући овај предмет, нашао је, да има места накнади, и ову је у суми од пет хиљада динара досудио тужиљи разлажући мотиве овако: доктор је извршио озбиљну погрешку приступајући опасном лечењу помоћу зракова X у овом случају, у коме је тужиља трпела само од неестетичке појаве на телу, јер она није била у таквом стању здравља, да би било потребно приступати лечењу, у стварн опасном, а не обавестити је предходно о опасности, којој се евентуално излаже употребом таквог начина лечења.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Светислав М. Ивановић, из Роћевца који одговара за више опасних крађа побегао је из среске болнице где је био на лечењу.

Светислав је стар 17. година, средњег раста, у лицу црнпоманаст, на левој нози има уједа од паса.

Депеша начелника среза ресавског Бр.

Миливоје Павловић шлосер и **Светислав Живановић** машин. браварод одговарају за крађу али се налазе у бегству, обојица су стари 18—20. година, Светислав је средње величине у лицу је црн, сувоњав.

Акт топчидерске полиције Бр. 2124.

Пренк Фрок и **Симон Никола** из Смоља, извршили су убиство па затим побегли.

Пренк је стар 22. године, раста средњег, смеђ, очију црних, бркова малих, брија се, на глави носи перчин.

Симон је стар 18. година, раста је малог, очију плавих, косав, носа малог.

Обојица су наоружани брзометним пушкама.

Акт начелника среза Ћаковичког Бр. 1436.

Јован Ковачевић из Панчева притвореник начелника среза посавског округа ваљевског који одговара за опасну крађу побегао је. из окружне болнице где је био на лечењу.

Јован је стар 18. година, средњег раста, смеђ, сувоњав.

Депеша начелства округа ваљевског Бр. 6174.

Милија Живановић из Јабланице, среза бољевачког притворени начелства округа моравског побегао је.

Милија је стар 27. година, средњег раста, у опште смеђ, бркове брије.

Депеша начелства округа моравског Бр. 6018.

Наталија жена *Новице* **Лазића** из Ћелија, која одговара за више опасних крађа, побегла је из притвора.

Наталија је стара 19. година, висока, плава.

Депеша среског суда Бр. 2549. Лазаревац.

Драгомир Јеросимић из Папучака, који одговара за неколико опасних крађа, побегао је из затвора суднице општине папучачке.

Драгомир је стар 23. године, приманљаст суводањав.

Депеша начелника среза ваљевског Бр. 7099.

Живојин Митровић-Милосављевић радник у редакцији „Балкан" извршио је фалсификат на затим побегао.

Живојин је родом из Ратара у срезу расинском, стар је 20. година, средњег раста, приманљаст, косав, одело носи на себи грас боје.

Акт кварта дорћолског Бр. 4137.

ПОНОВНЕ ПОТЕРЕ

Филип Никић-Николић, осуђеник нишког казненог завода, чију слику износимо, побегао је 28. јула 1912. године, па пошто је продужно, да чини казнена дела, у друштву са Вукосаном Радовановићем, оглашеним хајдуком, то је од стране начелства округа топличког актом № 7126 од 31. јула 1912. године позван да се у законом року пријави најближој полицијској власти, па како то није учинио, оглашен је за хајдука, и ни до данас није ухваћен.

Родом је из Косманче, среза косаничког, стар је 37 година, стаса висока, очију угасито-жутих, косе плаве. Од особених знакова има: на долактици десне руке белу флеку неправилна облика величине 3/2·5 см. за 4 см. испод превоја лакта, страна спољна; младеж величине кукурузног зрна за 2·5 см. испод десне јагодице и за 2·5 см. удесно од десне поздрве; белегу од посекотине права линија, правца вертикалног, величине 1 см. на средини левог брка; горњу усну расечену и младеж мањав величине кукурузног

зрна на средини леве стране вилице.

Акт Управе нишког казненог завода број 2018.

Борисав-Воривоје Станковић, осуђеник београдског казненог завода, чију слику износимо побегао је 19. маја ове године па ни до данас није ухваћен.

Родом је из Куприје средњег раста, очију жућкасто-плавих, косе затворено плаве, од особених знакова има: брадавицу мањаву величине сочива за 5. см. у лево од левог угла уста.

Депеша Управе београдског казненог завода Бр. 1733.

Радосав Тодоровић, осуђеник пожаревачког казненог завода, чију слику износимо побегао је 9. јуна 1908. године, па ни до данас није ухваћен.

Радосав је стар 29. година, средњег раста, очију жуто — зелених, косе и браде затворено плавих; од особених знакова има: а) младеж величине пшеничног зрна за 6 см. изнад и у десно од десне сисе и б) младеж величине зрна од сочива за 6 см. испод десне сисе и за 10. см. у десно од медијане.

Депеша Управе пожаревачког казненог завода Бр. 1767.

Светислав Ђорђевић, осуђеник пожаревачког казненог завода, чију слику износимо, побегао је 24. јула 1909. године, па ни до данас није ухваћен.

Светислав је родом из Ниша, по занимању бравар, стар 27. година, раста средњег, жућкасто-зелених очију, косе угасите, од особених знакова има: а) белегу од опекотине, неправилног облика, ве-

личине 2/1 см. удаљена за 11. см. изнад превоја леве шаке страна спољна; б) белегу од опекотине у облику петнарца, удаљену за 13. см. изнад превоја десне шаке, страна спољна; в) младеж величине кукурузног зрна, удаљен за 4. см. у лево од левог угла уста; белегу неправилног облика, величине 9/5 удаљену за 6. см. испод чланка десне ноге страна спољна.

Депеша управе пожаревачког казненог завода Бр. 2941.

МАНГУП СТОКА

У општини Иваначкој, налази се један мангуп **коњ,** длаке мрко - дорастасте са јахаћим прибором без узде.

Депеша начелника среза грочан-Бр. 6482.

ТРАЖЕ СЕ

Стана жена Стојка Станковића.

из Кркља, нестала је ових дана. Стана је стара 30. година, средњег раста, од одела на себи има црвену антерију и кецељу.

Акт начелника среза криво-паланачког Бр. 3347.

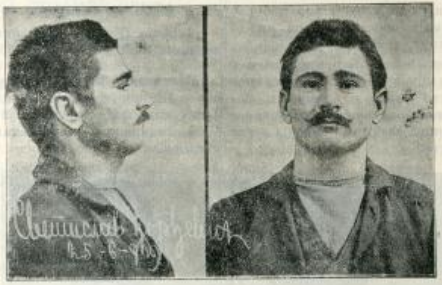

Милош син *Анке Васић* удове из Београда отумарао је од своје куће незнано где, стар је 12 година, средњег раста, у опште, смеђ, од одела има плав капут, панталоне црне.

Акт кварта палилулског Бр. 5180.

НАЂЕНИ ЛЕШЕВИ

На ушћу Мораве избацила је вода један детиња непознат **леш.** Леш је мушког пола, стар 12. до 14. година, лица округла, косе смеђе кратко ошишано.

Депеша начелника среза пожаревачког Бр. 8994.

У реци Морави нађен је један непознати човечији **леш,** дужине 130 см. косе кратке.

Депеша градског и среског суда Бр. 2858. Пожаревац.

КРАЂА СТОКЕ

Непознати лопов украо је Љубомиру Стефановићу, из Јасенка, једну **краву,** стару 4. година, длаке беле, на репу пернаста, без розапа.

Депеша начелника среза посавског округа београдског Бр. 7468.

Непознати лопов украо је Јовану Анкићу, из Бањевца, једну **ждребицу,** стару 2½ године, длаке доратасте,

Депеша начелника среза посавског округа београдског Бр. 7336.

Непознати лопов украо је Јовану Л. Стублиновићу, из Дражевца, једнога **ждребца,** старог 2½ године, длаке доратасте, цветаст, бриаст, у три ноге пугаст.

Депеша начелника среза посавског округа београдског Бр. 7419.

Непознати лопов украо је Јеврему Станојевићу, из Шљивовица, једну **кобилу** стару 8 година, доратосту, на челу мало цветасту, са белим пругама преко груди.

Депеша начелника среза беличког Бр. 12.156.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Димитрију Вељковићу, из Бољевца, нестао је један **коњ,** стар 12. година, длаке бране, у задњу ногу чарапаст, са жигом „в".

Депеша начелника среза бољевачког Бр. 7550.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије Уредник А. Ј. Кузмановић.

БРОЈ 32. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 1. СЕПТЕМБРА 1913. ГОДИНА IX

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године, код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Појединн бројеви „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" не продају се. Рукописи се не враћају

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Петра I на основу § 12. Устројства Централне Државне Управе, а на предлог Заступника Председника Министарског Савета и Министра Финансија, решено је:

Пошто ће Министар Унутрашњих Дела неко време одсуствовати од дужности, — да Министра Унутрашњих Дела, Стојана Протића заступа у дужности Министар Правде Марко Ђуричић.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 21. августа 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а на основу члана 93. Уредбе о уређењу ослобођених области, поставити:

за инспектора прве класе Министарства Унутрашњих Дела Михаила Церовића, управника прве класе вароши Скопља, по службеној потреби;

за инспектора прве класе Министарства Унутрашњих Дела Косту Ј. Јанковића, начелника прве класе округа подринског; и

за инспектора друге класе Министарства Унутрашњих Дела Душана Б. Алимпића, начелника друге класе округа битољског, по службеној потреби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 19. августа 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, поставити:

за управника друге класе вароши Скопља Спиру Поповића, начелника исте класе округа дебарског, по службеној потреби;

за начелника треће класе округа дебарског Јована Ђирковића, пређашњег инспектора школа; и

за начелника четврте класе округа битољског Марка Новаковића, члана друге класе управе вароши Београда.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 19. августа 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника треће класе среза горњо-дебарског Војислава Кузмановића, полицијског писара друге класе начелства округа моравског.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 19. августа 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за управника друге класе вароши Београда Манојла Лазаревића, управника треће класе вароши Београда; и

за начелника друге класе округа тимочког Светозара О. Поповића, начелника треће класе истога округа.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 20. августа 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за секретара треће класе начелства округа скопљанског Витора Д. Крстића, начелника исте класе среза криво-паланачког, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза криво-паланачког Ђорђа Атића, полицијског писара прве класе среза хомољског;

за начелника треће класе среза малешког Косту Протића, полицијског писара прве класе среза рамског;

за полицијског писара прве класе среза рамског Светислава Катића, полицијског писара у оставци;

за полицијског писара треће класе среза рамског Велимира Ј. Филиповића, практиканта среза јасеничког, округа крагујевачког;

за полицијског писара треће класе среза битољског Божидара Митровића, писара окружног одбора моравског;

за полицијског писара треће класе начелства округа кумановског Војислава М. Ђирића, пређашњег полицијског практиканта;

за полицијског писара треће класе среза кочанског Светомира П. Анђелковића, пређашњег полицијског практиканта;

за полицијског писара треће класе среза прилепског Милана Поповића, практиканта начелства округа топличког;

за полицијског писара треће класе среза хомољског Драгомира Милосављевића, практиканта Месне Контроле округа крагујевачког;

за полицијског писара треће класе начелства округа моравског Михаила Коцића, практиканта среза лесковачког; и

за полицијске писаре треће класе среза маленског: Александра Павловића, практиканта градског и среског суда у Пожаревцу и Здравка Петровића, практиканта среза колубарског, округа ваљевског.

Из канцеларије Министарстава Унутрашњих Дела, 20. августа 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског савета, решено је:

да се Саватије Митровић полицијски писар треће класе начелства округа кумановског, — на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда отпусти из државне службе.

Из канцеларије Министарстава Унутрашњих Дела, 20. августа 1913. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО
ПО
ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

Г. Д. Павловић се са овом последњом солуцијом не слаже, и он је, у горе цитираном члану, критикује. Г. Павловић мисли да Петар није могао, по § 528., искључити Драгињу, пошто је смрћу Љубомировом била престала задруга: како је, дакле, после смрти Љубомирове и Петар као и Драгиња био у иноконсном стању, то су се ту имала применити правила о иноконсном наслеђивању, а по њима је рођена сестра преча од стрица. Г. Павловић, према овоме, налази да, за примену §-а 528., није довољно да је *de cuius* умро у задружном стању, већ је још потребно да је, и после смрти *de cuius*-а, задруга продужена, то јест да је и наследник у задружном стању. За примену тога прописа, другим речима, нужно је да је било задруге и пре и после смрти *de cuius*-а, да су и *de cuius* и *heres* били у задружном односу.

Ово је гледиште, с обзиром на законске текстове, неосновано. То је сасвим лепо објашњено у побудама Апелационога Суда, како у његовој пресуди, тако и у противразложима које је он дао на примедбе I. Одељења Касационога Суда од 13. Марта 1906. год., Бр. 1713., и које је противразлоге Општа Седница Касационога Суда, напуштајући своје Одељење, усвојила (в., горе наведену, њену одлуку од 12. Априза, 1906. год., Бр. 3573.). Ево како се је у овом спору изразио Апелациони Суд:

1°. *Пресуда*: „Подношењем уверењем и одбора општине уписе от 25/XI 902 Бр. 4033 и списком пописа имања тужиоца Петра и пок. Јована од 16 Новембра 1902 године, извршеног по наредби старатељског судије, доказује се, да је између Јована и тужиоца Петра постојао задружни однос, да је пок. Јован био старешина задруге и да је као такав и умро, останивши после смрти сина Љубомира и кћер Драгињу, као и то, да су по смрти пок. Јована, и Љубомир и Драгиња остали у задрузи, и да је у овој пок. Љубомир и умро без деце, као и да за то време имање није никако ни дељено, дакле да је задруга постојала између горњих лица — §§. 507. и 57. грађанског законика. На ред је овако утврђено, да је пок. Јован умро у задрузи са тужиоцем и по смрти остало сина Љубомира и кћер Драгињу, онда је пок. Јована наследио његов син Љубомир — §§. 396. и 527. грађанског законика а по том је Љубомир умро у задрузи без деце, у овом случају појављују се као наследници на задружни део имања пок. Љубомира, тужилац као стриц и задругар *Љубомиров* и у задрузи заостала сестра Драгиња. По §. 529. грађанског законика она има само право на издржање и пристојно удомљење из задруге, па је према томе по § 528. грађанског законика пречи у праву наслеђа Петар као задругар и стриц пок. Љубомира, на део задружног имања пок. Љубомира, и ако је Драгиња смрћу овога брата остала једина од деце пок. Јована у задрузи, ипак не може по II од. §. 529 грађанског законика имати право наслеђа, јер овде и није у питању наслеђе заостављене њеног пок. оца, да да би се на њу могло применити ова законска прописе, већ наслеђство њеног брата".

Пре него што цитирамо противразлоге Апелационога Суда, да наведемо најпре примедбе I. Одељења Касационога Суда на које су ти противразлози дати. То примедбе гласе: „Погрешно је Апелациони Суд усео, да је тужилац Петар као задругар и стриц пок. Љубомира, пречи у праву да наследи задружни део имања пок. Љубомира, но сестра овога Драгиња, кад је смрћу Љубомировом престала задруга, а тужилац се сада, кад је у питању, но Љубомира има да наследи, појављује само као *бивши задругар* умрлога задругара, а међутим по §. 528. грађанског законика, на којој је одредби законској Апелациони Суд своју пресуду заснивао, сродствo у задрузи има првенство при наслеђству над сродством иван задруге. Према томе, у овом се случају имају да примене општи прописи о наслеђству — глава IX грађанског законика и према §. 402 грађанског законика сестра Љубомирова Драгиња, преча је у праву од тужиоца, да заоставштину Љубомирову наследи".

Живојин М. Перић.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

О ИСТУПИМА
од
Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

а) Овде спада паранво и отварање затворене пошаше.

б) Механа се од власти затвара онда, кад је отворена без одобрења надлежне власти, која је одређена у Уредби о механама и њеним.

2. *Кривац.* — Виност није потребна.

3. *Казна.* — Поред новчане казне прописане у § 373 к. з. у § 11 ур. о мех. и њ. прописано је, да се кривац „у сваком повторном случају може уз новчану казну осудити и на затвор од три до петнаест дана". Затим се у овом § прописује: „Ако је овакав кривац у то време имао лично право механисања, може се и на лишење таквог осудити при изрицању казне *у повторном случају*".

VII. *Иступ из* § 373 *а к. з.* — § 373 а к. з. замењен је чл. 153 т. 1 и 154 т. 1 Закона о радњама од 1910 год.

VIII. § 373 *б к. з.* — Овај § је укинут Законом о радњама од 1910 год.

IX. *Иступ из* § 374 *к. з.* — „*Механиџије и пекари*, који се у овом §, који што приме да испеку или другоме или ме донесу или пожеле, да плате ономе, чија је стварј, оноликo, колико она кошта, и да се казне у новцу од једног до шест динарцка.

Тако ће се казнити, и кад се коме што с фурије однесе".

1. *Иступ из ст. 1.*

а) *Радња* се састоји дакле у мешању онога, што је примљено да се испече, од стране механиџије и пекара, за кога који начин, и. пр. тиме, што је стиар прогорела или није довољно.

б) *Кривац.* — Виност није потребна.

2. *Иступ из ст. 2.*

а) *Радња* се састоји дакле у *необрађивању довољног надзора од стране механиџије или пекара над оним, што је примљено*

на печење, услед чега је коме што с фуруне однета[1]].

1° Ако би ствар с фуруне била однета, али је благовремено повраћена, неће постојати опај иступ, пошто се тада не може рећи да је она „однета".

2° Без значаја је дакле, да ли је ухваћен опај, који је ствар однео, или не.

б) *Кривац.* — В. 1 б.

§ 11. Иступи, који се односе на општину, нарочито на потрицу.

Они иступи су предвиђени у глави XLII к. з., чије је наслов: „О иступима, тичућима се општине, нарочито о потрици". Они су:

I. *Иступи из § 375 к. з.* — „Затворен, од једног до тридесет дана, вели се у овом §, *ко се каже*:

1. Ко какво приватно, општинско или државно добро поквари, развали или разбије, ако штета не би била већа од сто гроша пореских[2] (иступна повреда *ствари*).

а) *Радња се састоји дакле у повреди ствари, код које штета не прелази сто гроша пореских* (42·10 дин.).

1° О кривичном делу повреде ствари в. *Живановић*, Посебни Део II § 56 и 57.

2° Повреда ствари је дакле иступ онда, кад штета коме нанета не прелази сто пореских гроша. Ово је општи критеријум за разликовање преступне повреде ствари од иступне, т. ј. он каже за све врсте повреде ствари, о којима се говори међу злочинима и преступима и међу иступима[3]. Изузетак је учињен за повреду из т. 14, § 375 (в. ниже). Према томе т. 1 § 375 има општи карактер, т. ј. ту се имају подвести све иступне повреде, о којима се засебно не говори.

3* Законодавац је за неке повреде из овог §, који једино о повредама ствари и говори, прописао нарочите одредбе, као н. пр. за повреду из т. 6, те се тиме, може објаснити издвајање истих од осталих иступних повреда из т. 1 § 375, но за остале је ово издвајање необјашњиво[4]. За повреде ствари из § 395 к. з. в. § 13.

б) *Кривац.*

Према правилу, да је виност потребна код свих оних иступних кривичних дела, која су у исто време преступи или злочини, имало би се узети, да је и код иступне повреде ствари за појам кривца потребан умишљај. Но од тога је учињен изузетак за иступне повреде ствари из § 375 п. з. — в. ниже § 13). То се види из тога, што се код повреда из т. 6 и 14 захтева нарочито умишљај, док се код осталих о виности ништа не говори, што значи, да код њих није потребан умишљај, на према томе у опште и виност.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

[1]) „Под каквом у другом одељу „односи", вели Цеповић (896), што је по себи разумљиво, рекао се је само случај, над којим што из крушви настаје, што и над ће његовом ствар промени".

[2]) Уп. Цеповић 266 и 894.

[3]) „Овим нарочитим (т. 1, т. 1), вели Цеповић (3·2), нису ли се изгли општи случајни законити, но исте је напоменуо у ову општност увучено се, нашао је због тога чињао, да класта ваше обавештења добију, како ће где поступати треба".

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ЧУВАР

Ги де Мопасан.

(СВРШЕТАК)

О томе сам размишљао пуних осам дана и на послетку опазих, да он негде одлази; он је одмах излазио, чим одем на спавање. То сам опазио, пажљиво мотрећи на њега. Дакле, ја сам га пребао али, не сумњајући да је то онај човек, што се по шумама луња, крадући дивљач. И једног јутра, ја сам га ухватио, да, Маријуса, који се прикрадао по земљи, господине, њега мог нећака, ја, ваш чувар... Крв ми узаври, и за мало што га не убих на месту, толико сам га јако ударио. Обећао сам му, да ће, кад ви будете ту, за казну добити од мене неколико шамара. Ја сам се изгубио од бриге. Али шта се може чинити, рецте? Он нема ни ова ни мајке, овај деран, он нема никога осим мене; ја сам га чувао. и ја га нисам могао никако истерати, није ли тако? Али ја сам му казао: ако то понова отпочне, за њега нећу ни мало милости имати. Јесам ли добро урадио?

Одговорих му:

— Лепо сте поступили... ви сте добар човек.

Он се диже:

— Хвала, господине. Сад ћу довести Маријуса. Треба га казнити, да би се поправио...

Знао сам, да би било излишно разуверити старог од нечега... Пустих га да ради на свој начин.

Оде, да потражи дерана, и заиста доведе га, држећи га за уши. Ја сам седео на једној сламној столици, као строги судија.

Маријус ми изгледа већи и још ружнији, него у раниjим годинама. Његове велике руке изгледаху страшне. Његов ујак га гурну преда ме и рече му својим опорим војничким гласом:

— Моли за опроштај господара.

Деран не рече ни речи.

Тада, шчепавши га испод руке, стари жандарм га обори на земљу и поче га тући таквом жестином, да сам се дигао, да га заустављам.

Дете сад урлаше:

— Милост! — милост! — милост! — ја обећавам...

Чувар га не остави, да дође на земљи, већ га принуди, ударивши га по рамену, да се дигне, са земље, на колена.

— Моли за опроштај — рече.

Деран промрмља обориши очи:

— Молим за опроштај.

Тада га ујак диже и отпусти га једним шамаром, који га обали на земљу. Он се сакри негде, и ја га не видех до вечере.... Али чувар је био врло потпружен.

— То је једна рђава природа, рече он.

И, за време целе вечере он понављаше:

— То ме боли, господине, ви не знате како ме то тишти.

Покушавао сам да га умирим, али узалуд.

После тога легох рано, да би могао сутра ловити. Мој кер је спавао већ пред мојим креветом, кад ја угасих свећу.

Пробудио сам се у пола ноћи, бесним лајањем мог кера. И при том опазих да је моја соба пуна дима. Скочих на моје постеље, упалих свећу, потрчах и вратима и отворих их. Један стуб пламени уђе унутра.

Кућа је горела.

Затворих брзо врата од дебеле растовине и пошто обукох чакшире, спустих кера кроз прозор помоћу конопца начињеног од песпеланог застирача; а пошто сам избацио и своје одело, пушку и торбу, и сиђох и ја на исти начин.

Викао сам свом снагом:

— Кавађеру! Кавађеру! Кавађеру!

Али се чувар није пробудио.

Спавао је тврдим жандарским сном. Приметио сам, да је кухиња била пуна сламе, да би кућа што пре изгорела.

Како је ватра била велика!

Сгадох викати бесно:

— Кавађеру!..

Страх ме било, да га дим не угуши.

Испаливши у ветар два метка, ударих кундаком јако у његов прозор.

Овог пута стари се био пробудио и опазивши ватру, појави се унезверен, у кошуљи, избезумљен од велике светлости, која је силно бљештала...

Викнух му:

— Кућа гори. Скочите кроз прозор, брзо, брзо!

Пламен улазећи кроз отворе, осветљавао је зидове и најзад дође до њега.

Он скочи кроз прозор, и паде на ноге, као мачка.

Кров од сламе стропоштта се посред степеница; и један огроман прамен сиоп, диже се у ваздух, ширеће се на врху, као воден млаз.

Око колебе је падала киша од варница.

И, након неколико тренутака, колеба поста гомила жара.

Чувар пренеражен упита:

— Како се то десило?

Ја одговорих:

— Неко је подпалио ватру у кухињи и метоо доста сламе.

Он промрмља:

— Који је то могао упалити кухињу?

И ја, као да сам погодио, изговорих:

— Маријус!

Стари разумеде ствар и промрмља:

— Ох! Света Богородице!

Али једна страшна мисао прође ми кроз главу:

— А Жеста? Жеста?

Он не одговори, јер је пред нама у место куће била гомила жара, гомила сјајна, блештава, крвава, налик на тужну домаћу, где сирота Жеста није ништа друго, до црвен жар, жар од човечијег тела.

Али, како је ватра доспела до кокушнице, то чувар, побојавши се за мог коња, отрча да га избави.

Имао је муке, док је отворио врата од кокушнице, кад му пешто прође брзо кроз ноге, оборивши га на нос.

То беше Маријус, који је бегао из све снаге. Чувар се за тренутак диже. Он хтеде потрчати, да ухвати бедника; али видевши, да га не може стићи, готово забезумљен, несвесан, утучен од бола, он пчена моју пушку, која је била пред њиме на земљи, наслони је на раме, и, пре но што сам се могао макнути с места, он опали из пушке, и сам не знајући, да ли је оружје пуно или не; метак стиже бегунца, ударивши га у леђа, обора га на земљу. Крв поцрка земљу. Бедник је копао земљу својим рукама и коленима, као да је хтео ићи четвороношке, на неки начин као и рањени зец, који чека да га ловац ухвати.

Ја скочих.

Бедник кркљаше у ропцу. Он издану пре но што се кућа угаси, не прозборивши ни једне речи. Чувар, једнако у колуљи, и нагим ногама, остаде лежећи пред нама, непомично и тужно. Кад су људи на околине стигли, одведоше мог чувара готово луда.

Ја сам на претресу као сведок испричао ствар, не промењивши ништа. Чувар беше ослобођен, али он ишчезе истога дана, остављајући овај крај!

Ја га никада више нисам видео...

Према с француског
Б. М.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Суд општине танђанске службеним актом од 14. фебруара ове године упутио је питање овакве садржине:

На који начин општинска власт треба да поступи при подизању стругаре и воденице у општини на реци, која иде преко села, и каква такса треба да буде наплаћена при томе?

Одговор:

По правилу, власт која даје дозволе и у опште решава питања о употреби вода у смислу члана 15. и 16. закона о водама, у колико то не подлежи грађанским судовима, јесте начелство онога округа, у коме се жели подићи или у коме постоји грађевина за употребу воде. У рекама може сваки, без икаквих нарочитих дозвола, не искључујући равно право другога, воду захватити, стоку појити, купати се и прати, као и узимати одатле песак, шљунак, камен, земљу, и лед, у колико се тиме не мењају својства воде и њене обале нити се коме грађанину вређа право или штета наноси, а све ово соображавајући се полицијским наредбама и на местима где то власт није забранила. За свако друго употребљавање воде из река као и за подизање или преиначавање грађевина или справа на води, које би имале утицаја на својство воде или на њен ток или висину или би доводиле у опасност обале речне, нужно је претходно добављење надлежне власти, окружног начелства, као што је напред назначено. — Молба за подизање грађевина на води подноси се непосредно самом окружном начелству, а у тој молби мора бити тачно назначено: место и вода, где се жели подићи дотична грађевина; ситуациони план положаја места и воде; план грађевине, опис грађевине, величина исте, и количина воде, која ће се за намењени циљ употребљавати. — Али за грађевине, које се подижу на водама од незнатне важности, као што су: воденице, поточаре, ваљавице, стружнице, долапи за захватање и раздељивање воде и т. п., не важи ово што је напред речено о подношењу плана ситуације и плана грађевине, нити се треба ради одобрења обраћати окружном начелству, већ се за њих тражи према члану 30. закона о водама одобрење од општинског суда и одбора. Општински суд и одбор ово одобрење издаје, ако нађе да се таквим грађевинама неће ником штета чинити; али, ако би такве грађевине дошиле коме штету чиниле, и ова се не би могла отклонити каквом препрамком, или ако господар грађевине не би хтео нужну препрамку извршити, сопственик грађевине је дужан на захтев општењих лица а по решењу надлежне власти, која је одобрење дала, ову грађевину уклонити без икакве накнаде. — На случај, кад дозволу за употребу воде, односно за подизање грађевина на води, треба да дâ окружно начелство, па се из саме молбе и без икакве сумње види, да се дотична дозвола из обзира на јавне интересе не може издати, онда ће се молба без даљег испитивања одбити. Ако се пак види, да јавни интереси нису доведени у питање, окружно начелство ће наредити извођење помоћу инжињера и два вештака и на самом месту у плану ситуације означеном, обраћајући пажњу при извођењу нарочито на ово: да ли се и на који начин може постићи циљ и грађевина подићи; које користи или штете могу произаћи отуда; да ли се може дати захтевана количина воде без штете за већ постојеће грађевине и без опасности за јавне интересе; и да ли дотична грађевина, ако је намењена индустријској цељи, неће сметати употреби воде за земљоделске цељи и да ли се ова противност интереса не би отклонила, ако би се за индустриско предузеће узела која друга тачка на тој води. Кад се нађе, да би се дозвола за употребу воде могла из-

дати, власт одређује једно рочиште, најдаље у року од два месеца, и на исто позива сва заинтересована лица или њихове заступнике, па у њиховом присуству целу ствар извиђа, и примедбе сваког заинтересованог лица на протокол ставља. При овоме извиђању власт треба поглавито да гледа, да постигне споразум између заинтересованих страна и да употреби вештаке и друга доказна средства за констатовање онога у чему се стране не слажу. О целом раду на овом рочишту, власт води протокол, стављајући у исти, на шта су се стране сложиле, ако је споразум постигнут, а ако то није, онда описујући стање ствари са наводима и доказима заинтересованих лица, па на основу тога протокола ствар решава. — Дакле пре свега треба, при конституисању права на употребу воде из река, утврдити с погледом на важност реке, да ли је за давање дозволе надлежна општинска власт, општински суд и одбор, или окружно начелство. И надлежност власти као и сама процедура зависи од важности река, т. ј. од тога, да ли река улази у категорију важнијих река или незнатних. — Што се тиче наплате таксе за давање одобрења о употреби вода треба поступати овако: За допуштење подизања нове или преправљања старе грађевине на води треба наплатити од сваког камена (витла) или ваљка по 25 динара. За допуштење да се покретна воденица или ваљавица на води може поставити наплаћује се такса за воденице или ваљавице на Дунаву, Сави и Морави 1000 динара, а за воденице или ваљавице на осталим рекама 250 динара. За допуштење да се покретна воденица или ваљавица може преместити с једног места на друго даље од 250 метара, наплаћује се за воденице или ваљавице на Дунаву, Сави и Морави 500 динара а за воденице или ваљавице на осталим рекама 125 динара. Сем тога свака покретна воденица или ваљавица на води плаћа сваке године таксу, на Дунаву и Сави 100 динара, а на осталим рекама 50 динара, поштo не плаћа порезу по закону о непосредном порезу. Све ове таксе наплаћују државне власти у корист државне касе употребом таксених марака односно таксених бланкета. Кад општина издаје дозволу за подизање воденице или ваљавице поточаре т. ј. на водама незнатне важности, наплаћује таксу од 10 динара у корист општинске касе.

* * *

Суд општине врбске актом № 1006. од 20. августа ове године упутио је питање ове садржине:

Да ли су општински судови надлежни да извиђају и суде кривице из тачке 1. § 357. кривичног закона и над учитељима, или је за ово надлежна која друга власт?

Одговор:

По тачки 1. § 357. кажњава се затвором од једног до двадесет дана онај, ко на другога насрне те га куцне или удари. — Општински суд има ове власти: 1. полицијску т. ј. да одржава ред и безбедност у општини по прописима законским и по упутствима и наредбама државне полицијске власти; 2. самоуправну т. ј. да сам и у договору с општинским одбором по прописима законским руководи општинске послове, чува и потпомаже општинске интересе и стара се о унапређењу општине и њених чланова у сваком погледу, а поглавито просветном, привредном, здравственом и моралном; 3. управну и извршну т. ј. да примењује и извршује законске прописе и на њима основане наредбе државних власти и своје одлуке и пресуде по грађанским и кривичним споровима; и 4. судску власт, у колико им је она специјалним законским прописима дата: у грађанским споровима по глави I. грађанског судског поступка и у кривичним предметима за иступна дела из треће части кривичног закона и по полицијској уредби, сем оних одредаба, за које је у самом кривичном закону другојаче наређено. — Према § 4. а. полицијске уредбе, општински суд, пришеви судску месну власт извиђа и изриче казне по самма иступним кривицама из треће части кривичног закона; општински судови, који се налазе у месту где има окружне или среске полицијске власти, као и општина вароши Београда, могу извиђати и судити она иступна дела, која би се догодила у њиховом делокругу а није их узела у поступак окружна односно среска и полицијска власт. Но за искључење и суђење иступа по тужби приватног лица, дужан је приватни тужилац да се најпре обрати општинском суду, на само где овај не би хтео то узети у поступак, полицијска власт по тужби приватног узима расправу у своју надлежност. — На основу напред изложеног, општински суд је надлежан, као год и полицијска власт, за суђење због дела из тачке 1. § 357. кривичног закона. — Ова надлежност општинског суда не мења се ни онда, кад је окривљено лице учитељ, а једино ограничење на овај случај јесте према § 26. полицијске уредбе у томе, што се учитељ не може осудити на другу казну него на новчану, која се једино услед немаштине може претворити у казну затвора. У овом случају пресуду за затвор треба пре извршења поднети Министру Унутрашњих дела, који ће наредити, како ће и где осуђени казну да издржи.

* * *

Милутин Јечменић практикант среза љубићског актом од 23. августа ове године упутио је питање овакве садржине:

— У августу и септембру месецу 1912. године код среске власти су оптужена разна лица по разним иступним делима; од краја септембра месеца 1912. године па до данас, услед одласка окривљених лица и сведока из места становања, по овим предметима није ништа рађено. Пита се: да ли су ови предмети по пропису § 396. кривичног закона застарели или не, и, ако су застарели, од када им се рачуна застарелост, а ако нису застарели, када наступа застарелост, и да ли се ова застарелост има рачунати и оним окривљеним, који нису били војни обвезници, али по њиховим оптужењима је требало испитати сведоке, који су били на војној обвези? —

Одговор:

Иступна дела застаравају по правилу по истеку три месеца, рачунајући од времена од када су учињена, или од времена подигнуте тужбе, или од времена последњег последичног рада. И за то, ако би се тек по истеку овога времена дознало за какав иступ, он се неће никако казнити, или, ако власт у року од три месеца после тужбе или последњег рада власти ништа не предузме, окривљени неће моћи бити кажњен. — Од овога правила

изузимају се, према § 396. кривичног закона, крађе, преваре и утаје, у вредности већој од два динара, које застарevају за једну годину дана. Даље од овога се изузимају и она иступна дела, за која би постојали нарочити прописи о застарелости. — На ток застарелости никаквог утицаја немају околности због којих надлежна власт није могла потрагу водити и окончати. Према томе, ако су протекли рокови, који су законом предвиђени за застарелост, онда, без обзира на одлазак из места становања на војне дужности било окривљених лица било сведока, треба сматрати да су дотична дела застарела. — Од кад се нак застарелост рачуна и кад се завршује изложено је напред, а дан учињене кривице иступне, односно дан предаје тужбе или дан последњег песледничког акта не улази у време застарелости.

К.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА, КАСАЦИОНОГ СУДА, И ВИШИХ ВЛАСТИ

Пре него што окружни одбор приступи одобравању општинског буџета треба да види и оцени све што утиче на његову надлежност за одобравање општинског буџета.

Суд општине мирошевачке израдио је буџет за своју општину и утврдио приходе и издатке на суму од 16313 динара и 80 пара тако да прирез општински буде 86% непосредне порезе. Када је суд општински овај проценат буџета унео на решење општинском одбору, одбор је својом одлуком изменио овај буџет и издатке свео на 10322 динара и 20 пара са стопом прирева од 33,25% непосредне порезе. У своје време сазван је општински збор за решавање о стопи општинског прирева; збор је решавао: да ли одобрава буџет са прирезом 86% како га је предложио општински суд, или са прирезом 33,25% како га је предложио општински одбор, или не одобрава никакав прирез. Збор је одобрио буџет овако како га је предложио општински суд са прирезом 86% а и начелник срески као надзорна власт учинио је примедбе на пројекат општинског одбора, како би се повећали издаци па по томе и прирез општински. Када су сва акта по овоме предмету послата окружном одбору за округ врањски на решење, окружни одбор је одобрио буџет по предлогу општинског одбора у износу расхода 10322 динара и 20 пара са стопом прирева од 33,25% непосредне порезе.

Начелство округа врањског на основу члана 113. закона о уређењу округа и срезова наредбом својом задржало је од извршења поменуту одлуку окружног одбора нашавши, да иста не одговара закону са оних разлога: — Према члану 167. Устава у вези са чланом 132. закона о општинама, ако је за подмирење општинских расхода потребан какав прирез, збор општински утврђује буџет и одобрава прирез; због тога у овоме случају има се сматрати, да је оно буџет општине мирошевачке, како је збор општински одлучио својом одлуком, а не оно, што је одбор општински пројектовао, јер је овај пројекат буџетски наведеном одлуком зборском оглашен за неважећи; како је одлуком збора општинског одобрен прирез за подмирење издатака 86% непосредне порезе, то окружни одбор по члану 108. тачка 17. закона о уређењу округа и срезова није ни био надлежан да овај буџет општине мирошевачке одобрава, већ је био дужан да га пошаље са својим мишљењем на одобравање Министру Финансија. —

Министар Унутрашњих дела на основу члана 113. закона о уређењу округа и срезова одобрио је наредбу окружног начелства, а одлуку окружног одбора поништио. — По жалби окружног одбора, који је сматрао, да општински одбор одобрава општински буџет и да општински збор има да решава о прирезу како му предложи општински одбор а не општински суд, Државни Савет је донео одлуку № 1145. од 7. маја ове године, да је наредба окружног одбора незаконита, а решења старијих власти на закону основана.

Ваља имати у виду ово:

1. Окружни одбор није могао да одобрава буџет општине мирошевачке са оних разлога: — Пројекат буџета, како га је учинио општински суд, претрпео је измена, тако да је он престао бити пројекат општинског суда; буџет је општински одбор решио, тако да се са пројектом општинског суда нема више посла, и свео га на стопу прирева од 33,25% непосредне порезе; када је срески начелник учинио примедбе на тај буџет и када би се извршењем тих примедаба повећали издаци и прирез општински, онда је пре сваког даљег решавања требало утврдити, са коликом сумом би се издаци повећали, па тиме и општински прирез, јер од тога зависи даљи поступак при одобравању буџета и прирева, па и надлежност окружног одбора или Министра Финансија за дефинитивно одобравање буџета (члан 131. и 132. закона о општинама). Окружни одбор међу тим без оваквог извиђаја узео је у обзир пројекат општинског суда, пројекат општинског одбора и одлуку општинског збора, па је нашао, да треба одобрити буџет како га је предложио општински одбор.

2. Чим је општински одбор решавао и претресавао пројекат општинског буџета, о пројекту општинског суда се нема више водити рачуна код расматрајућих власти (члан 130. закона о општинама), и о прирезу, како га је предложио општински суд, нема шта да решава општински збор. И,

3. Државне власти су изгубиле из види, да општински збор не одобрава буџет, и да збор може да решава само о оноликом прирезу, колики му се предложи од стране општинског одбора или надзорне власти.

А.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Пера Грбић из Мартинаца, побегао је почетком августа ове године из казненог завода у Митровици, где је задржавао робију због извршеног силовања.

Грбић је стар 22 године, по занимању берберски помоћник, високог стаса, дугуљастих образа, прне косе, црних очију, ниског чела, тетовиран; ненормалан је на левој нози код прстију. На себи је имао летње одело заводско и рубље, које носи број 191. — Свађалица је, одан пићу и склон на зло.

На случај проналаска известити Антропометријско - полицијско Одељење.

Војислав — Сава Марковић осуђеник пожаревачког казненог завода побегао је са осуде.

Војислав је родом из Дрима среза пожаревачког, стар је 20. година, средњег раста, косе црне, чело обично, очи и обрве црне, нос накрив, браде и бркова нема.

Депеша Управе пожаревачког казненог Завода Бр. 1854.

Непознати зликовци на дан 18. овог месеца извршили су убиство над Радомиром Крстићем благајником и деловођом општине овчинске, и том приликом узели кључеве од општинске касе коју су отворили, и узели новац у суми од 319·47. динара, оставивши касу отворену и кључеве у истој. У исто време опљачкали су убијеног и однели му један новчаник, са два наполеона, два дуката у злату, и нешто ситног новца. Убиство су извршили из брзометне пушке.

Депеша начелника рачанског Бр. 5920.

Лека — Алекса Вељковић осуђеник пожаревачког казненог завода, побегао је.

Лека је родом из Беле Паланке, стар 26. година, стаса висока, косе и бркова црних, браду брије.

Депеша Управе пожаревачког казненог завода Бр 1830.

Непознати крадљивац ушао је кроз отворен прозор у стан г-ђе Јулке Предраговић, Милоша Великог улица бр. 54. и из ормана украо: један златан женски сат, са кратким ланцем, на крају ланца била је у виду срца једна златна турска парица, на сату је горњи капак одвојен; једну златну пуну бурму; један златан женски пренстен са рубином овалним, један златан брош у виду пчеле са рубином и једну златну дијамантску минђушу.

Акт кварта савамалског Бр. 5996.

Никола П. циганин из Ивањице, извршио је крађу па затим побегао.

Никола је глув, од одела има на себи блузу од шајака са гајтанима, на глави плаву шајкачу.

Депеша начелника среза ужичког Бр. 5177.

Владимир Рудурић, келнер извршио је крађу новца па затим побегао.

Владимир је родом из Баштање, раста повисоког, у леђима мало погурен., од одела има пантаоне од штофа, ферман и копоран од сељачког шајака.

Акт начелства округа чачанског Бр. 7985.

Андрија Јанковић — Црквењаковић из Раче, одговара за покушај убиства, али се налази у бегству.

Андрија је стар 28 година, црномањаст, сув, бркова смеђих, танких, раста средњег, промукло говори.

Депеша начелника среза лепеничког Бр. 7282.

Милен Михајловић, по занимању радник, родом из Ржанице среза жупског окр. крушевачког, — стар 26. год. висок, крупан, црних очију и обрва, малих црних бркова, погледа му је натмурен, одело војничко и шајкача, некада мете по две звездице на раменима и преставља се као поднаредник пешадијски, руку леву носи увијену око длана, и преставља се као рањен, — побегао је 24. августа ове године из притвора начелника среза левачког, провалив зид, и ушао у собу калфара — апсанџије узео његову брзометну пушку, редењке и метке, и утекао.

Именовани одговара због крађе волова.

На случај проналаска именованог треба стражарно упутити начелнику среза левачког с позивом на његов акт № 6650. од 25. августа ове године.

ПОНОВНЕ ПОТЕРЕ

Петар Чоловић, осуђеник пожаревачког казненог завода, чију слику износимо, побегао је 28. јуна 1906. године, па ни до данас није пронађен.

Родом је из Ариља, стар 32. године, средњег раста, очију угасито црних, косе црне, бркова смеђих.

Депеша Управе пожеревачког казненог завода Бр. 1719.

Антоније Мијатовић, зв. „Млађи" осуђеник београдског казненог завода, чију слику износимо, побегао је са осуде 12. марта ове године па ни до данас није ухваћен.

Родом је из Нових Бановаца, у Срему, стар 26 година, висока раста, угасито - жуто - зелених очију, косе и бркова плавих.

Раније је живео у Београду, а по занимању је ливар.

Акт Управе београдског казненог Завода Бр. 858.

Миладин Крстенић осуђеник београдског казненог завода, чију слику износимо, побегао је 24. јануара 1912. године, па ни до данас није пронађен.

Родом је из Новог-Аџибеговца, среза орашког округа смедеревског, стар 27 година, средњег раста, угасито - зелених очију; косе и бркова црних; од особених знакова

има: на малом прсту десне руке на трећој фаланги, белегу од посекотине, права линија, правца косог величине 2. см. на страни спољној; на малом прсту десне руке нокат преко средине пресечен и на средини десне јагодице првену флеку неправилна облика.

Акт Управе београдског казненог Завода Бр. 401.

ТРАЖЕ СЕ

Драгољуб син *Мијаила Милојевића* чувара железничког магацина из Београда, отумарао је незнано где, стар је 12. година, средњег раста, плав, по лицу има пеге, од одела има грао капут, панталоне плаве са белим штрафтама, на глави качкет.

Акт начелства округа нишког Бр. 8791.

Љубисав Јовановић, тежак из М. Моштанице, отумарао је од своје куће незнано где, стар је 51. годину, раста средњег, лица дугуљастог, очију жућкастих, косе смеђе, просед, одело има сељачко.

Депеша начелника среза посавског округа београдског Бр. 7448.

Милан син *Живка Милојевића* — *Николетића* из Урсула, отумарао је од своје куће незнано где, стар је 12. година, средњег раста, плав, у сељачком оделу.

Депеша начелника среза левачког Бр. 6256.

Милан Константиновић и *Бранко Григоријевић* унуци Саре Росић, удове из Београда, отишли су од своје куће, незнано где.

Милан је стар 15. година, средње величине, лицав по лицу, одело затворене боје с пругама, на глави шешир.

Бранко је стар 14. година, средњег је раста, смеђ, беле панталоне, тегет капут, на ногама банатске опанке.

Акт Управе града Београда Бр. 21.359.

Дара кћи *Маре Таловићке*, удове из Београда, отумарала је од своје куће незнано где, стара је 13. година, раста развијеног, у лицу плава, косе плаве, очи граорасте, од одела има на себи првену блузу и тегет сукњу.

Акт Управе града Београда Бр. 22.409.

КРАЂА СТОКЕ

Непознати лопови украли су Тодори удови Антонијевића, из Житковца једног **коња**, старог 15 година длаке доратасте, са жигом „Т".

Депеша начелника среза моравског округа нишког Бр. 9569.

Непознати лопови украли су Матеји Ђушићу из Кораћице, једну **кобилу**, стару 10. година, длаке доратасте, у лево око хораву; грива и реп ошишаних, са жигом „О".

Депеша начелника среза косматског Бр. 11.535.

Ноћу између 15. и 16. ов. месеца непознати лопов украо је Владимиру Дојчиновићу, геометору из Београда, једну **кобилу**, длаке затворено-доратасте, високу 156. сам. путасту и цветасту преко целе главе, у оба ока слепу.

Акт кварта палилулског Бр. 5316.

УХВАЋЕН

Шарл Петреску, међународна варалица, чија је потерница изнета у 13. броју „Полицијског Гласника" на страни 104. ухваћен је под лажним именом Карол Ском.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије Уредник А. Ј. Кузмановић.

БРОЈ 33. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 8. СЕПТЕМБРА 1913. ГОДИНА IX

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА
(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИХ У ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за секретара прве класе Министарства Унутрашњих Дела Александра Ј. Кузмановића, секретара друге класе истога Министарства; и

за шефа антропометриско-полицијског одељења Министарства Унутрашњих Дела у рангу секретара прве класе Министарства Добривоја В. Бакића, шефа истога одељења у рангу секретара друге класе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 20. августа 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за полицијског писара треће класе среза ново-варошког Николу Д. Николића, практиканта среза деспотовачког; и

за полицијског писара треће класе среза пријепољског Будимира Сврапића, практиканта среза темнићског.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 20. августа 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског савета, решено је:

да се Петар Ристић, полицијски писар треће класе среза ново-варошког; и

Ђура Поповић, полицијски писар треће класе среза пријепољског, — на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда отпусте из државне службе у интересу исте.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 20. августа 1913. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО
ПО
ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

2°, *Противуправлови Апелационога Суда:*

„Наследниково право да наследи извесно лице, потиче из личних односа њихових. Питање но ће наследити умрло лице има се расправљати по стању тих личних односа, које је било до дана смрти и које се затекло у тренутку саме смрти. Према томе кад и примедбе Касационога Суда увиђају да је тужилац Петар као стриц, сас до смрти био, па и у тренутку смрти синовца му Љубомира затекао се као његов задругар, онда се и питање о наслеђу имања Љубомирова мора расправити с обзиром на тај задружни однос, дакле онако, како је то и расправљено пресудом Апелационог Суда.

„Тврдити, да се у питању о наслеђу имања Љубомирова Петар више не појављује као његов задругар, само зато што Љубомира нема више жива, толико је исто, по нахођењу Апелационога Суда, колико и над би ко у истом питању наслеђа узео тврдити, да *не Драгиња није сестра Љубомирова само зато*, што је смрћу Љубомировом тај сродничин однос престао, те со сада она јавља као *бивша сестра* Љубомирова. Примедбе пак, нарекоп тврде да је Петар од дана смрти Љубомирове само *бивши задругар* овога, и да само због тога не може *бити* Љубомиров наследник" (Драгић Павловић, *loc. cit.*, стр. 414. и 416.[1]).

Резоновање Апелационога Суда, које је прихватила и општа седница Суда Касационога, сасвим је правилно. И заиста, како се изражава прав. став §-а 528.? Он вели, као што знамо, овако: „Сродство у задруси при наследству има превасходство над сродством изван задруге, ма ово било и у ближем степену". Ово значи: да, када умре лице у задрузи, тада је у наслеђу пречи задругар од сродника незадругара, онај ће задругаром бити искључен. Према томе, за примену §-а 528., тражи се само то да је умрли *de cuius* био у задрузи онога момента када је умро, а никако није потребно да се је задруга, и после тога момента, продужила: то §. 528. не прописује. Релевантно је то да је онај који наследе тражи био задругар *de cuius*-у, а не то да ли је он и сада у задружном стању. Г. Павловић чини ту погрешку што се он ставља не у тренутак смрти *de cuius*-а него после све, другим речима, он се ставља у један моменат када је већ све било свршено, *de cuius* умро и његова заоставштина наслеђена, у један тренутак када је деволуција наслеђа већ извршена и који је моменат за питање о наслеђивању — питање, као што рекосмо, већ свршено — индиферентан и који са тим

[1] В. у овоме смислу и одлуку одељења Касационога Суда од 10. Јула 1905. год., Бр. 4316. која је, код Гојка Нинчића (*op. cit.*, стр. 338.), овако прављена: „Истина је да у тренутку смрти једног задругара, код њега иста лица, односно исте особе сачињавају задругу; али тај занат не лишава посталог задругара права које има наспрам потомака задругара по § 528. Грађ. Зак., јер кад је он био до смрти овог другог задругара био члан задруге, и, према томе, у моменту смрти његовог задругара, он је као једина пречатељ члан уједо у ова права задругама и у њему се уједињао и правно лице достављене задруге, која је смрћу овог другог задругара престала као таква да постоји. Према томе тај је заостали задругар, према §. 528. Грађ. Зак. пречи пословима умрлом задругару од других лица која би била преча по законом реду наслеђа а као задруге су".

питањем нема везе. Истина је да тога момента нема више задруге, али то је, са гледишта §-а 528., разводнина ствар: главно је да је ње, задруге, било у тренутку смрти *de cuius*-а. Да се је Г. Павловић, држећи се текста §-а 528., стварно у тај тренутак, он би казао: пошто је *de cuius* умро у задружном стању, у задрузи, њега је имао, по §-у 528., да наследи онај са којим је он био у задрузи, а не његова рођена сестра која је, као сродник изван задруге, задругарем искључена. Г. Павловић нели да је §. 528. једна привилегија задруге, а задруге више нема, пошто је у кући остало само једно мушко лице, аргументат нетачан и који потиче од оне основне погрешке Г-а Павловића: да он резонује стављајући се у један моменат по смрћеном наследњаку. Да ову основну грешку није учинио, он по би казао да се овде §. 528. не може применити зато што нема више задруге, јер је ње сасвим било у моменту смрти *de cuius*-а, пошто *de cuius* није умро као инокосно лице већ је умро као задругар; онда када је он умро, задруга је постојала, због чега се је имао применити §. 528. Грађ. Зак..

Живојин М. Перић.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

На тога, што код иступних повреда ствари ни § 375 к. з. није потребна виност, налази, да се под т. 1 § 375 к. з. имају подвести и оне повреде ствари, код којих је штета већа од ово пореских грошва, али које нису извршене умишљано. Иначе се њихов извршилац не би могао казнити, док се међутим по т. 1 § 375 к. з. казни извршилац повреде, код које штета не прелази ону суму, био он ви или не.

в) У свима случајевима овог параграва, кели се у ал. 2 § 335, кад је коме штета учињена, кривац мора и штету накладити[1].

2. **Ко каже од власти постављене знаке поквари".**

а) *Радња* се састоји дакле у *повреди каквог од власти постављеног знака.*

1° Без значаја је дакле, ко је пласт знак поставила.

3 Под „знаком" се имају разумети сви знаци, изузев граничне камење, јер повреда ових се сматра као једна врста превара из § 254 т. 1 н. з.

б) *Кривац.* — В. 1 б. Виност дакле није потребна.

3. **Ко у туђем забрану обруче, пруће, коље или дрва насече".**

а) *Радња* се састоји дакле:

1° У сечењу обруча, прућа, кова или дрвета у туђем забрану.

(1) Дело треба дакле да је извршено у туђем забрану, под којима се овде разуму само приватни, пошто за јавне важи Закон о шумама.

(2) Из начина изражавања у закону види се, да је потребно, да је извршилац насекао више обруча, прутова, кољаца или дрва. Колико је њих потребно, фактично је тутаве.

2° Или у *одсецању кос дрвета у туђем забрану.*

(1) В. 1° (1).

(2) Довољно је дакле, да је једно једино дрво посечено.

б) *Кривац.* — В. 2 б.

4. **Ко туђу воћку или каламак поквари, посече или исцрпа".** — Ова је тачка укинута законом о упарочењу воћарства од 1898 год. јер његов члан 8 говори о повреди воћака и другог користног дрвећа и шибља, разликујући се од т. 4 § 365 к. з. и у погледу казне, те се ту има подвести и случај из ове тачке.

5. **Ко преко туђе ливаде с новем или кокима иде и ону потире[2]".**

а) *Радња* се састоји дакле у *потирању* (т. ј. *погреди*) *ливаде прелажењем преко исте с коњем или колима.*

б) *Кривац.* — В. 2 б.

6. **Ко наваљице пусти стоку у туђ воћњак, башту, ливаду, њиву, виноград у забрањено време и ономе штету учини.** Господар одговара за штету, кривац за кривицу, а газда нека тражи накнаду од својих слугу, ако су они криви".

а) 1° *Радња* се састоји дакле *у повреди туђег воћњака, баште, ливаде, њиве или винограда пуштањем стоке у њих.*

2° Да би радња била *противправна*, потребно је, да је стока пуштена у *забрањено време.*

(1) Према чл. 188 зак. о чувању пољског имања општински одбор на предлог општинског суда одређује, за које је време забрањено пуштати стоку.

(2) Према истом чл.: „У винограде и по усевима не сме се стока никада пустити ни зими пуштати, тако исто не смеју се свиње пуштати по ливадама". У свако доба године забрањено је дакле пуштати стоку у *винограде и по усевима*, и свиње по *ливадама.*

б) *Кривац.* — Нарочито се пажљива умишљај („намадање"). В. 1 б.

У чл. 28. зак. о чув. пољ. имања се предвиђа онај исти иступ, али т. 6 § 375 није укинута њиме, пошто се у њој захтева умишљај за разлику од поменутог чл. 28. Према томе се члан 28 има применити само онда, кад извршилац није дело умишљајно, већ нехатно или чак и без нехата. Да се тако има узети, види се и по томе, што је у њему прописана блажија казна („Који преступи претходне одредбе овог члана, казниће се од пет до шездесет динара или затвором од једног до десет дана"[3].

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

[1] Погрешно тврди Урошевић (349), да је ова т. укинута Законом о чувању пољског имања.

[2] Погрешно је према томе тврдење Урошевића (352), да је т. 6 § 375 „изгубила процват услед поменутог закона о чувању пољског имања".

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

СУБОТОМ У ДВОРИШТУ СУДСКОГ ПРИТВОРА

Субота пре подне.

У дугачким, тесним, полумрачним ходницима првостепеног суда брује и ври од сиктог света као у кошници. Власи и Влахиње, из Исакова, Жидиља и Бигренице, и сунцем опаљени, паши Ресавци и Ресавкиње и мрки Деспотовчани тискају се једно уз друго, жагоре, вичоре, пуше, кашљу, но, с времена на време, сви пажљиво и жудно поглеђају на мала стаклена врата на крају ходника, неће ли се на њима појавити судски служитељ, који, обично, у то време излази и позива публику у двориште, „на саслушање".

У тој шареној групи суботних посетилаца имаде деце, младића, девојчица, средовечних жена и људи, и онемоћалих стараца и баба.

Све што је могло пошо пошло је. И, што је главно, нико није дошао празних руку. Гледајте: један се завалио набијеном, нагушеном бошчом, други упртио пун зембил, трећи преко рамена пребацио накрцате бисаге, а четврти сподобио добро напуњену торбу..... тек сваки је понео од куће макар штогод.

Српски сељак, који, у својим „народним песмама", таминцу назива *кубом необичном* и *таминцом проклетом*, умео је разборито схватити сву тегобу таминчког живота па зато чак и у таминчко двориште излази с оним истом тужном забиљом, с каквом се дозали на гробље, у цркву, или на губилиште. Допасти таминце, то је за њега исто што и допасти смрти, жив се сахранити.

Али, онако исто, као што се, најпре озбиљне, дође на гробљу најзад претворе у весеље, тако се и озбиљност српског сељачког света, при уласку у апсанско двориште, после неколико тренутака, захваљујући живом и, у основи, веселом српском темпераменту, прометне, покадшто, у равнодушност, па чак и веселост.

Посматрајмо их изближе.

Док је шарена, густа маса света испуњала судске ходнике, тискајући се, дотле неколико њих, који сачињавају живописну групицу, лешкаре

напољу, у трави, пред лицем судске зграде. Једни се предали суморним мислима, блењући безизразним и укоченим погледом у какву травку, или надомљену тарабу. Други наслоњени леђима о зид, с рукама обавијеним око уздигнутих колена, која умало што им не додирују браду, дремају и сунчају се на лакој јесењој пригревици. Трећи, извађени ничице, с главом на торби и раширених руку, спавају и хрчу увелико, док око њих весело зује пчеле, цвеће мирише, и стари, бели „судски мачак“ немарно прелази преко торби и испружених старачких руку и ногу.

Док, напољу, старци тако спавају или куњају, и док остала маса света по ходницима вреви, пљује и кашље, дотле је у судском дворишту, у залеђу судске зграде, окруженом са свих страна зидовима, већ све спремно за „састанак“.

Дежурни судски чиновник са рукама завученим у џепове, одмереним корацима, достојанствено, и час по погледајући на апсанске решетке, или на стаклена врата, иза којих чека нестрпљива „публика“, шета, певушећи кроз зубе неку веселу арију из „Рињоколе“.

Апсанција је откључао апсане, и из ових су покуљале густе масе притвореника. Са прљавим и у комаде испаракљисаним губерима, небађима и чергама, боси, бледи и испијени, излазе они жудно на светлост и ваздух. Са њиховим неартикулованим веселим узвицима, који тако подсећају на веселу рику говеда или њискање младих коња, кад се изненадно пусте из штале на отаву, мењају се јасни метални звуци од окова и ритмично чангрљање оковских синџира.

— „У ред!“ — заповеда апсанција.

И сви ти „бивши људи“, пошто су у магновењу прострли на затегнуто уже своје покриваче и своје гуњеве, да се просунчају, стају послушно у ред. Старац до младића, младић уз дете, а дете уз средовечна човека. Образује се неколико паралелних редова у квадрату.

Апсанција тада иде од једног до другог, редом, вршећи преглед: завлачи руку у џепове сељачких „дона“, алтерија и гуњева, пипа по недрима тежињавих сељачких кошуља, завлачи руку у чакшире, прегледа чараше и опанке, наређује сваком притворенику да покаже празне шаке, и тек кад не нађе ништа ни сумњиво, ни забрањено, он прелази даље.

У једном тренутку, апсанција, пошто је свршио преглед над једним Румуном, младићем од 18 година, који је одговарао за опасну крађу и својим обешењаштвом долагодно свима осталим притвореницима, нареди му оштро:

— „Зини!“

Влах, изненађен и збуњен, чињаше се луд, правећи се да не разуме наредбу.

— „Зини!“ — дрекну срдито апсанција.

И тада сви присутни, с изненађењем, угледаше где апсанција пружи и завуче два прста у отворена младићева уста, и отуда, испод језика, извуче једну укључану цедуљицу...

— „Дрскост! Нитковлук!“ — помисли апсанција.

„— Покушај осуђења криминалне истраге недозвољеним договарањем!“ — помисли, у аванчиној позитури, судски чиновник.

Сви се весело и злурадо насмејаше.

Док се смех још орио, апсанција, ражљућен Румуновим поступком, пришкиљ шамар.

— „Не! Не туци га! На то ти закон не даје право!“ умеша се судски чиновник; „али издвој га у ћелију, па, по свршеном „састанку“ да ми га доведеш у канцеларију на саслушање“.

Апсанција учини одмах тако и, по повратку, продужи прегледање осталих уфрањених притвореника.

За десет минута беше и с тим готов.

— „Аjде, пуштај!“ — нареди сухо чиновник.

Један судски служитељ, који је стајао уз судску зграду пред затвореним стакленим вратима, отвори ова, викнувши:

— „Улаз'те!“

Нестрпљива маса јурну, и, у магновењу, загуши улазак.

— „Полако, или ћу сад опет затворити врата!“ припрети апсанција — и то не оста без последица.

Тихо, не вичући, у најбољем реду, улазила је маса света, и за три минута испуни апсанско двориште.

Које притворенике, које посетилаца, било је ту на две стотине душа.

Један апсанција и један служитељ, од којих је први био наоружан петопуким револвером најпримитивније конструкције, а други обичном двоцевком, Бог би знао кад и како напуњеном, представљаху једине чуваре ове велике множине притвореника, а онај један судски чиновник, који је, завучених руку у џепове, непрестано прелазио кроз двориште од зида до зида, представљао је једину контролу над вођењем разговора између свих тих притвореника и њихових посетилаца! Али зар је он за то крив! Да би се извела потпуна и савесна контрола, потребно би било за изнесено време суспендовати цео судски рад, па, као контролоре, извести цео судски персонал у судско двориште. Како такав начин и обим контроле нису предвиђени законом, а мучно да би у пракси и били изводљиви, то и даље, по свима нашим прворазредним судовима, остаје по старом: „контроле“ има, она постоји, али *pro forma*.

У место да се посета притвореника врши по групама, једно за другим, она се врши једновремено, у маси. У место да судски чиновник има могућности присуствовати најмање свима разговорима, он се ограничава просто на то, да буде виђен од свих притвореника и посетилаца, те да их бар својом појавом опомене на присуство власти, кад већ нема могућности да фактички контролише њихове разговоре.

Чим је „публика“ ушла у двориште, забруја са свих страна, као у кошници:

— „Овамо, Јово!

— „Ево ме, Перо!

— „Где си, Јанко!

— „Помоз Бог, земљаче!

— „Здраво живо!“

Рођаци се налазе с рођацима. Познаници с познаницима. Образују се мале засебне групе. Свака се занима својим недаћама и својим јадима.

У једном крају стоје њих троје: човек, жена и дете.

Човек је судски притворник жена и дете су посетиоци. Човеку је, јутрос, у суду, саопштено да је и Касациони Суд одобрио пресуду, којом је осуђен на шест година робије због афектуалног убиства. Он то сад саопштава жени. Она, сува, бледа, пресамићена, једном ру-

ком покрила очи, другом држи за руку шестогодишњег синчића, а сва се трese од конвулзивног јецања. Док жена није била још ударила у плач, човек је говорио, тешио је. Кад је отпочела јецати и трести се, он је и сам занемео. Окренуо главу у страну, руком гладио по коси свог синчића, и стоји тако, немоћан, не смејући да проговори, јер осећа да би му се глас одавио у плачу, који му навире у грло. За то време дете и само тихо плаче, посматрајући бојажљиво у апсанске прозоре с решеткама и премишљајући: „Зар није мој тата најјачи и најбољи човек на свету? Ко је то могао ухватити и затворити овде мог тату? Ко је то био тако рђав?..“

У другом крају стоје опет њих троје: старац, баба и један млад човек, судски притворник. Млади човек је у тешким оковима, али изгледа као да он то и не зна, или не осећа, јер се непрестано весело смешка и упреда густе црне брчине. До пре два месеца још био је у своме селу, радио земљу, крчио бранике, залагао винограде, прашио и окопавао кукурузе и дењо жито у стогове, посматрајући, сав срећан, весело на своју младу женицу, а данас, у окову и синџиру, чами иза тамничких решетки. Њега је довде довела жена. Варала га је са његовим слугом. Он би, додуше, овда онда, чуо поштогод о томе од својих познаника, али је све то сматрао као пријатељску пошалицу. Требало је да дође *Истина* па да му отвори очи. И она је дошла. Затекао их је на делу. У тренутку праведног огорчења пустио је на вољу свом увређеном самољубљу и случајном заносу своје увређене части. И, тако, сад одговара за двогубо убиство. Његови родитељи: старац и баба, који су дошли, да му у притвор донесу своје понуде и своје сузе, изгледају тако утучени, као да су они сами оптужени. Они не теше њега. Он тешн њих.

„Не плачите!“ говори им — „не жалите за мном, кад ја сам не жалим! Млад сам, здрав сам, савест ми је мирна. Ја сам задовољан!“

Изговарајући последње речи, млади човек се смешио сав срећан. Задовољство, које он осећа, после прву опране части и самољубља, тако је силно и велико, да се пред њиме губе сви други породични и морални обзири, и да постаје слеп за тако безначајне ситнице, као што су: синџири и окови.

У једном куту стоје погружени њих двоје: старац и баба. Румуни. Старац је окован. Одговара за убиство своје снахе. И ако је осуђен на 20 година робије у тешком окову, коју је осуду оснажио и Касационни Суд, старчић је, изгледао, скоро прекосно равнодушан. Сух, жилав, кукастог носа, проседе, мале француске брадице и препланула лица, он гледа око себе потпуно мирно и готово с љубопиством. Његова суха, оронула баба стоји погурена пред њиме, притисла очи шамијом, а рамена и плећа грчевито јој се тресу од очајничког, пригушеног јецања. Не зна човек шта је непријатније: да ли гледати мирноћу овог седамдесетогодишњег старца, који је једном ногом у гробу, па, при свем том, не увиђа шта значи за-њ двадесетогодишња робија, или гледати сузе и несрећу ове слабуњаве бабе, којој је, и без тога, било доста животног бремена: у њеној старости и слабости.

На самој средини дворишта, око једног, као капља младог, и као дрен здравог притворника навргала се читава гомилица рођака. Притвореник је у оковима, али то ништа не смета ни њему ни његовим рођацима да се сасвим весело разговарају и гласно кикоћу. Откуда то? Одговор је прост. Притвореник, који је са више осталих одговарао за разбојништво. ослобођен је казне из *недостатка доказа*. Сад је првостепена пресуда пред Касацијом. И чим буде оснажена, — сви у то тврдо верују — притвореник ће се отрести и окова и тамнице. Шта мари, што је пресуда наречена из недостатка доказа. Зар та „мала“ морална лага може помутити сјај осећај радости у нашег сељака, који своју кућицу и слободицу воли уназад свих моралних скрупула.

— Е кад се само срећно сврши, сине мој!

— Е, браво Павле! Жив био мајци

— Пази га, молим те, како се поправило, као да ни дана није тамновао!..

— Чекај ти само, чекај, обећаваче! Још неколико дана, па чим дођеш у село, одмах ће те твој чича — Мијат ожанити. Првом девојком у селу јакако!

— Не, Чика Мијо, по Богу! — кроз смех се опире Павле. — Зар с једне робије на другу?!..

— Ха! Ха! Ха! — сви се засмејаше грехотом.

— Лакше ви тамо! Нисте у мејани! обрецује се апсанџија с друге стране дворишта.

Наступа моментална тишина. Само се чује оштра звека окова и ланбрљање окованих синџира. То неколико окованих притвореника бесрекидно шпартају од једног зида до другог... То су људи из других округа, који су извршили злочин на територији овог суда. Њима нити је ко дошао нити има ко доћи у походе. Сами са извештаченом филозофском мирноћом, они корачају кроз двориште. Кад их погледате у очи, они не спуштају поглед, већ вас и даље упорно и скоро охоло гледају, као да би хтели рећи: Видите ли у каквој сам великој несрећи, и како је, инак, ја мирно и лако подносим.

На самом крају дворишта, шћућурене на двема кладама седе две оптужене сељанке. Њима данас, случајно, није нико дошао и сад су узнемирене. Старија, која плете час по, па остави плетиво у крило, дуго и дуго гледа у стаклена врата, ишчекујући неће ли се на њима још ко појавити, па, кад не угледавши никога, дубоко уздахне, обара главу и опет махинално узима плетиво. Млађа, лепа као уписана, саставила обе руке на њима обухватила једно своје обло колено и немарно се клацка, при чему је две отпуштене као угљен црне, дуге плетенице куцкају по једрим плећима...

„Је ли чика — Гајо, зашто мој Вилим није данас дошао?

— Богме не знам — одговара овај.

— Ако није на кулуку, онда је сигурно отишао на данашњи панађур.

— Море јок! — несташно добацује један млад сељак. — Каки кулук! Каки панађур какви бакрачи Нашао другу лепшу невесту, па као вели: што да цепам опанке чак до суда..

— Куш ти! Кад те нико не пита — покида га млада сељанка.

Околни се смеју, гутајући погледима лепу оптужену. Старија сељанка одговара за тровање, а ова млађа за злонамерну пљувину.

Као да су, по неком скривеном природном закону, мушки пренеди на женске врлине тих двеју кривица, јер, готово редовне, код

свих судова, јављају се као учиниоци тих дела само женске. Један доказ више о осветољубивости и о подмуклости женске природе.

— „Хајде, опраштајте се!“ — опет се зачу суров глас апсанџије.

Настаје опраштање. Љубљење, загрљаји и здрављење као и у почетку. То је најтежи моменат, кад и најтврђа срца не могу а да не пусте сузу.

— „У ред, притвореници!“ следује друга наредба.

Притвореници се отргну из загрљаја и стају у ред. Само мален број њих још стоје у разговор, не могући да се растану.

— „Молим те, још само минут!“ — моли један.

— „Ево сад ћу, молим те, ка Бога!“ — богоради други.

— „У ред“, командује неумитни апсанџија.

И, кад су сви стали у ред, он их пребројава, утерује унутра сваку групу у њено одељење и затвара.

Тужни и утучени, полако, обазирући се жудно на апсанске решетке, кроз које на њих још жудније погледају њихови мили и драги, излазе они из дворишта напоље и и упућује се својим кућама.

Свршена је суботна „посета.“

В.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Суд општине котрашке актом № 1202. од 20. августа ове године упутио је питање овакве садржине:

Како у закону о општинама није казато колики ће се прирез узимати у обзир при одлучивању да ли неко има право гласа на општинском збору, то је настало спорно питање, да ли треба водити рачуна о прирезу 75% непосредне порезе или о сталном прирезу од 100% непосредне порезе, колико се сада прireза кући?

Одговор:

На општинском збору имају право гласа сви пунолетни грађани, чланови општине, који плаћају државни најмање петнаест динара непосредног пореза годишње, рачунајући ту и сталну државни прирез без обзира на то, да ли су порезу платили или не, и који буду записани у азбучни списак, а дошиње међу тим не буду изгубили право гласа према члану 32. закона о општинама. Задругари пак, који су навршили двадесет и једну годину, имају право гласа на општинском збору, ма колики непосредни порез плаћали, само ако не стоје у изузећу члана 32. закона о општинама; ово важи и за оца, пунолетне синове и унуке, ако живе у заједници. Тако исто имају право гласа на општинском збору и она лица, која су ослобођена плаћања пореза по тачки е. и ж. члана 74. закона о непосредном порезу, ако су та лица плаћала са ослобођеном порезом петнаест динара непосредне порезе на годину, рачунајући у то и сталну државни прирез. — Према овоме у закону о општинама није речено, шта се има разумети под сталним државним прирезом. Али како члан 76. закона о непосредном порезу предвиђа, да се на сваки динар непосредног пореза наплаћује по 75 пара динарских у име сталног државног прireза, то се има узети овај стални државни прирез од 75% непосредне порезе у обзир кад је реч о томе, који грађанин има право гласа на општинском збору. Дакле суми непосредне порезе треба додати сталну државни прирез од 75% непосредне порезе, па ако дотично лице тако плаћа више од петнаест динара, значи да има право гласа на општинском збору, ако остале услове по закону буде испунило.

* * *

Суд општине кривачке актом № 677. од 19. августа ове године упутио је питање овакве садржине:

Општина ова има своја имања, и ове се године на своме имању баштанила. Један граничар једног општинског имања жалио се надорној власти државној и преставио, да му је општина узела и његово имање. Државна власт нареди, да се жалиоцу имање врати. Суд општински разумео је, да се заинтересованом лицу врати оно што је његово, а не и оно што је општинско, пошто општина плаћа порезу на ово имање као на своје, и пошто може наћи сведоке, који ће и заклетвом утврдити сопственост општинску ма да и сведоци заинтересованог лица под обећаном заклетвом тврде, да је дотично имање општинска својина. — Пита се: ко је у јачем праву и којим путем треба да га општински суд одбије од тражења?

Одговор:

Сваки граничар, при потврђењу тапије своме суседу, мора бити упознат са предметом убаштињења, и, ако он налази да би се тим убаштињењем крило његово стечено право сопствености, има право да своје примедбе саопшти надлежној власти с молбом, да његово право остане неповређено, и има права, да тапију као сусед не потпише док се не расправи ствар о његовом праву. У овом случају власт је дужна да застане са потврђењем тапије, и да оцени, која је страна слабија у своме праву, па да ту страну сходно наређењу из § 466. грађанског судског поступка, а с погледом на државину и друге околности и доказе, упути на редовну грађанску парницу за доказивање свога спорног права. Док се код надлежног суда не расправи засебном парницом спорно питање, које се појавило при убаштињењу, дотле се не може на самом убаштињењу ништа радити. Кад општина тврди, да је дотично имање њена сопственост, а означени сусед то спори наводећи, да је и његово имање приправљеном тапијом захваћено, онда код таквог стања ствари не треба државна власт да издаје налоге за општинску власт, да ова напусти своје спорно право, већ треба оставити редовној судској власти да она путем грађанске парнице расправи, на чијој је страни право, те да се по томе с погледом на ту судску одлуку расправи и питање о убаштињењу, односно о потврди поднете тапије. — Дакле општински суд не треба да призна својину дотичном лицу, а надлежна власт има за дужност, да општину или то лице упути на грађанску парницу за доказивање свога спорног права. Ово упућење на парницу треба да буде учињено формалним решењем и с позивом на законске прописе, а то решење подлежи расматрању старије административне власти.

* * *

Суд општине јошаничке актом № 1386. од 20. августа ове године упутио је питање овакве садржине:

Код општинског суда се налази несаопштена пресуда парничарима. Тужилац је у рату погинуо, и осавно после себе само жену и мало-

летну ситну децу. Пресуда је донета по иступном делу, и њоме је тужилац задовољен у своме тражењу. — Пита се: коме се и на који начин треба ова пресуда саопштити?

Одговор:

Кривична као и грађанска пресуда може постати извршна тек кад се саопшти обема заинтересованим странама. Пошто је тужилац по овоме иступном делу умро, то пресуду треба саопштити ономе, ко преставља покојника или ко је носилац његових права и обавеза. Пошто је тужилац оставио малолетну децу, пресуду треба саопштити ономе, ко буде заступао ту децу.

* * *

Писар општинског из села Румске актом од 28. августа ове године упутио је питање овакве садржине:

Општински суд донео је пресуду на дан 30. маја прошле године по спору грађанске природе. Оптуженој страни пресуда је саопштена на дан 28. јуна прошле године а тужилачкој страни 10 септембра прошле године. До сада ни једна страна није жалбу изјавила противу те пресуде. Пита се: да ли је ова пресуда извршна или не, и да ли би која страна могла жалбу изјављивати?

Одговор:

Према закону о продужењу рокова плаћања по обавезама из грађанског, трговачког и меничног законика, не само да су продужени рокови плаћања, него су продужени и сви рокови, који су у вези са губитком права, као и рокови за жалбе и незадовољства по грађанско — правним споровима и решењима административних власти, који би пали на дан 17 септембра 1912. и после тога. — Према томе, тужена страна изгубила је право на жалбу јер јој је рок за изјављивање жалбе противу пресуде општинског суда протекао по § 16. грађанског судског поступка много раније него што је донешен закон о продужењу рокова по обавезама из грађанског трговачког и меничног законика. Али пресуда општинског суда још није постала извршна, т. ј. још се не може за извршну огласити, јер тужилачка страна има право да изјави жалбу противу те пресуде првостепеном суду, пошто рок за изјављивање те жалбе предвиђен законом од осам дана још није протекао према § 16. грађанског судског поступка у вези са наређењима из закона о продужењу рокова по обавезама из грађанског, трговачког и меничног законика.

* * *

Суд општине дубонске актом № 1177. од 26. августа ове године упутио је питање овакве садржине:

Да ли следује интерес на менична и облигациона примања за време трајања мораторијума или не, т. ј. да ли општински суд може, после престанка мораторијума, по пресудама наплаћивати интерес и за време трајања мораторијума?

Одговор:

Према наређењима из закона о продужењу рокова плаћања по обавезама из грађанског, трговачког и меничног законика и према прописима из правилника за извршење овога закона, одложени су рокови плаћања, али дужна страна није ослобођена плаћања интереса на дотичне суме. Дакле од дужника се по истеку мораторијума има наплаћивати по пресудама судским уз главну суму дуга и уз друге досуде и интерес за време трајања мораторијума, — разуме се, ако наплати интереса у опште има места. к.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Раде Миковић, осуђеник пожаревачког казненог завода, чију слику износимо, побегао је.

Родом је из Милочаја среза жичког, стар 18 година, стас мали, косе смеђе, чело обично, очи жуте, од особених знакова има: брадавицу у величини кукурузног зрна на другом зглавку левог средњег прста, младеж величине просног зрна за ¼ см. испод споја кључне кости на медијани.

Депеша управе пожаревачког казненог завода Бр. 1993.

Костандин Јоцић, из Опљама, извршио је покушај убиства и опасну крађу па затим побегао.

Костандин је стар 50—55 година, раста малог, широких груди, пун у лицу, смеђ, просед.

Акт начелника среза тимочког Бр. 356.

Јанићије Стојановић, из Буровца, одговара за опасну крађу али се налази у бегству.

Јанићије је стар 30 година, сув, косе црне проседе, бркова црних, носи браду у шиљ.

Акт управе града Београда Бр. 22489.

Матија Чокић, из Осјека у Хрватској, извршио је крађу па затим побегао.

Матија је стар 18 година, раста средњег, очију плавих.

Депеша начелства округа подринског Бр. 9853.

Светозар Асановић, Циганин из Ниша, који одговара за убиство своје жене побегао је испред спроводника.

Светозар је стар 30 година, стаса средњег, лица црног, сувоњав.

Акт начелства округа нишког Бр. 8990.

Франц Вајс, који је био у служби фабрике клавира браће Шпидла

у Бечу проневерио је фабрици 12558 круна па побегао.

Франц је висок, мршавог лица, косе плаве, дугог малог повијеног носа; на малом прсту леве руке имао рану с тога му је прст остао мало укочен.

Акт Аустро-Угарског конзулата Бр. 10003.

Живан Срећковић, осуђеник пожаревачког казненог завода чију слику износимо, побегао је.

Родом је из Жабара, стар 29 година, средњег стаса, очију црних, чела обичног, од особених знакова има: на левој руци мали прст повијен унутра, на горњем крају десног палца више белега од чирева, брадавицу величине сочива за 2·5 см. испод и испред лоба десног уха, на левој страни гркљана брадавицу у величини сочива.

Депеша управе пожаревачког казненог завода Бр. 1994.

Будимир Танкосић из Пшанића, извршио је убиство, па затим побегао.

Будимир је стар 23 године, средњег раста, плав, образа округлих, бркова малих, очију црних.

Депеша начелника среза драгачевског Бр. 7116.

Станоје Перић, осуђеник пожаревачког казненог завода, побегао је.

Родом је из Беле Реке, среза ариљског, стар је 19 година, стаса средњег, косе смеђе, очију жутих, бркова малих.

Депеша управе пожаревачког казненог завода Бр. 1921.

Владисав, син Радосава **Мијаиловића**, из Мале Плане, извршио је крађу новаца Перси жени Анима Стојљковића, пекара, па затим побегао.

Владимир је стар 15 година, омален, дежмекаст, у лицу плав, од одела има панталоне од чоје, прво гуњче, на глави војничку шајкачу.

Депеша начелника среза орашког Бр. 6500.

ПОНОВНЕ ПОТЕРЕ

Љубомир Путниковић, осуђеник београдског казненог завода, чију слику износимо, побегао је 15. маја ове године па ни до данас није ухваћен.

Родом је из Кључа среза колубарског округа ваљевског, стар је

24 година, раста средњег, очију угасито-жутих, косе смеђе; од особених знакова има: на левој мишици младеж величине лешника, страна спољна; на левој вилици младеж величине просног зрна за 1 см. у лево од спољњег угла левог ока; на средини чела јамицу величине просног зрна; позади са леве стране врата белегу од чира величине и облика кукурузног зрна, за 6·5 см. изнад и лево од 7-ог обртна на кичми и белегу од чира на медјама, величине 2/1 за 3 см. изнад пупка.

Депеша управе београдског казненог завода Бр. 1493.

Светозар Урошевић, зв. „Сека Перса", професионални коцкар и варалица, из Параћина, чију слику износимо, одговара као саучесник по делу опасне крађе у суми од 3000 динара. Како су његове потернице више пута изношене, и како има несумњивих података да се Светозар крије негде у унутрашњости, и врши нова кривична дела, то се обраћа пажња свима полицијским властима ради његова проналаска.

Светозар је син Уроша Милојковића из Параћина, стар 50 година, раста велика, сувоњав, косе и бркова смеђих, очију жућкасто-плавих; од особених знакова има: а) белегу од посекотине, у величини 2. см. у облику праве линије, правца косог, за 4. см. изнад превоја десног лакта; б) по грудима је јако мљав и в) на леђима има две мале белеге од посекотине.

Акт Београдског прв. Суда Бр. 2681.

Коста Којић, зв. „Кока" осуђеник пожаревачког казненог завода, чију слику износимо, побегао је са

осуде 5. јула ове године, па ни до данас није ухваћен.

Коста је родом из Београда, стар 23 године, малог раста, угаситоје 15 година, стаса омањег, у лицу пун, очију граорастих, косе црне.

Акт начелства округа врањског Бр. 7045.

зелених очију, косе смеђе; од особених знакова има: а) на мишици леве руке белегу од опекотине неправилна облика, величине 5/4. см. страна спољна; б) младеж величине просног зрна за 1·5 см. изнад споја обрва; в) младеж величине просног зрна за 2. см. иза и изнад десне

Војислав син Петра *Стојадиновића*, из Пољане среза пожаревачког, отумарао је од своје куће незнано где. Стар је 17 година, раста високог, косе и очију црних, образа дугих у сељачком оделу.

Акт управе града Београда Бр. 23116.

ноздрве и г) младеж величине просног зрна за 2. см. испод унутрашњег угла левог ока.

Депеша Управе пожаревачког казненог Завода Бр. 1530.

ТРАЖЕ СЕ

Стојан син Илије *Богдановића*, бив. поткивача у Врању, отумарао је од своје куће незнано где; стар

Педа жена Томе *Јовановића*, из Радошина, отишла је од своје куће незнано где. Стара је 31 годину, раста средњег, очију зелених, носа новијеног, у опште плава, на кажипрсту десне руке има белегу од посекотине.

Депеша начелника среза темнићског Бр. 9676.

КРАЂА СТОКЕ

Ноћу између 22. и 23. пр. месеца непознати лопови украли су Александру Васићу, из Д. Крчина, **два вола,** волови су стари по 10 година, длаке зелене, мршави, обичне величине.

Депеша начелника среза темнићског Бр. 7890.

МАНГУП СТОКА

У атару општине Висибабске, налазе се два мангуп коња, један је длаке алатасте, низ ноге бриаст, у задњу ногу путаст, други је длаке вране, стари су 3—4 године.

Депеша начелника среза пожешког Бр. 5103.

НА ЗНАЊЕ

Пештанска полиција је ухватила и притворила, због вршења крађа из џепова, *неког* **Липсица Липмана Хајима Верела.** Ово лице имало је пасош издан у Кијеву у Русији, а наводи да је путовало из Лондона, где је радило као трговачки помоћник у једној трговини. Стар је 36 година, високог раста, снажан, пуног и дугог лица, жућкастих очију, малих смеђих бркова.

Ако би ко знао што год о овоме лицу, или би имао за што год да га тужи, треба да се обрати Антропометријско - Полицијском Одељењу с позивом на акт № 985. од 20. августа ове године.

Правилник за извршење закона о таксама. На основу закона о таксама прописан је „*Правилник за извршење закона о таксама*", и тај Правилник је напштампан у издању Државне Штампарије. Ова књига је потребна како органима државне и самоуправне власти тако и приватним лицима, јер је њоме објашњен и допуњен закон о таксама, који је у свакодневној употреби, те је управо ручна књига. Цена је овој књизи, која је техничкн врло лепо опремљена: у обичним корицама један динар, а у добрим платненим корицама динар и по. Може се добити у стоваришту књига Државне Штампарије или код повлашћених књижара.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије

Уредник А. Ј. Кузмановић.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИХ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на основу члана 70. закона о уређењу округа и срезова, а на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Правде, решено је:

да се окружна скупштина у сваком округу сазове у редован сазив на дан двадесетога септембра ове године у окружном месту.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 2. септембра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, поставити:

за начелника четврте класе округа подринског Косту Ј. Тупаковића, начелника исте класе округа београдског, по службеној потреби; и

за начелника четврте класе округа београдског Живојина А. Лазића, члана прве класе управе вароши Београда.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 20. августа 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Правде, решено је:

да се Светислав З. Пауновић, начелник прве класе среза битољског, који је на то звање постављен наредбом Врховног Команданта Војске као војни обвезник, разреши од његове досадашње дужности.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 2. септембра 1913. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО
по
ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

Г. Павловић замера даље јурисприденцији Касационога Суда и у томе што она, по њему, може да изазове дебу задруге у случајима као што је онај горњи. Јер, да је Љубомир знао да ће његов наследник стриц а не рођена сестра, он би се, вероватно, да би тај резултат спречио, поделио за живота, и тада би, сигурно, сестра наследила. Међутим, треба, напротив, рећи ово: да стриц Љубомиров није знао да ће он наследити синовца, искључујући сестру Љубомировну, он би се, јамачно, за живота Љубомировога поделио: пошто да са Љубомиром живи и да ради, када ће Љубомиров део, на чије одржање и унапређење он би, такође, много труда уложио, наследити и одвојити неки његов ванзадружни сродник који никакве заслуге нема у томе што се задружна добра налазе у примерном стању. *Ratio legis* §-а 528., као и §-а 517., јесте, дакле, одржање задруге, и тај *ratio legis* је општи, то јест он постоји увек кад год има задруге, без обзира на то из колико се чланова задруга састоји. Било би нелогично да законодавац жели, привилегијом из §-а 528., одржати само себе а не и мале задруге: напротив, он жели сваку задругу, па и малобројну, па и ону од само два члана. Јурисприденција Касационога Суда, у горњем случају, одговара, дакле, и самом мотиву §-а 528.. С друге стране, пак, не треба се бојати растура задруге баш због те јурисприденције, као што то мисли Г. Павловић. Јер, од две ствари једна: или један задругар претставља задругу својим иноконим сродницима, и он ће у задруги остати и те сродничке из свога наслеђа искључити, и ако су му они, можда, по сродству ближи, и у том случају за тог задругара ће бити равнодушно да ли је задруга његова већа или мања; или, пак, он претставља иноконе ближе (или бар равне) сроднике задруги, и тада ће се он, да би овима сачувао право наслеђа, одвојити од задруге, па ма ова била и најмногобројнија. Дакле, онај разлог Г-а Павловића да би „појединци морали увек, када задруга буде спала на два члана, одмах радити на деоби, пошто би у противном своје потомке, који су им најмилије, оставили на милост и немилост заосталом задругару". *Loc. cit.*, стр. 416.), није конклудентан, пошто би се он могао, тако исто, као што мало час видесмо, навести и за случај многобројније задруге: и ту би се могло рећи ово исто што, у наведеном пасусу, Г. Павловић вели за задругу од два члана.

Ала, погрешно ће, по правилу, бити: мислити да ће се, применом §-а 528., ући против воље де сиѕи-а који је био у задруги само са једним сродником својим и чија се заоставштина даје том његовом задругару, а не неком његовом, много ближем, ванзадружном сроднику. Напротив, по правилу ће бити баш обратно: да ће примена §-а 528. одговарати жељи самога де сиѕи-а. Ми смо, говорећи о разломима одредбе §-а 528., било у овој својој расправи овде било у њеним у којој смо изнели услове потребне за постојање задруге, навели да је сродство у задруги по својој отичној страни много јаче него што би се то могло изводити из самога степена сродства међу дотичним задругарима: сродство у задруги, и ако би било истога или чак и даљега степена него сродство наван задруге, интензивније је него оно последње, са гледишта осећаја који везује сроднике задругаре. Г. Павловић се ограничава, у своме резоновању, само на конкретан случај којим се бави и у коме може заиста од-

лука судска изгледити неправичнија: у питању је рођена сестра *de cuius*-а, која је, можда, све до његове смрти била задојо са њим у задружној кући, према стрицу. Али Г. Павловић треба да се стави на генералније гледиште па да има у виду и случајеве у којима одлука судска не само неће бити неправична, него ће бити сасвим у духу закона *de cuius*-ових, као, н. пр., што би било у овом примеру: *de cuius* је осим задружног стрица остао још једног стрица одељног, који је био нешто удаљен од задруге, никада у ову није долазио и кога чак, рецимо, *de cuius* није ни познавао: би ли било сходрано вољи *de cuius*-овој да његов тај стрић, лице за њега туђе и непознато, наследи заједно са његовим задружним стрицем са којим је он живео, кога је поштовао и волео? Ми мислимо да одговор на ово питање није тежак. Овај моменат, на наследника задружнога права, врло је лепо истакао Г. Михаило Јовановић, председник Касационога Суда, у своме документованом чланку *Наследивање у задругама* (Архив, бр. ј од 25. Августа 1906.год., стр. 59.) у коме је пропратио одлуку Опште Седнице Касационога Суда од 12 Априла 1906. год., бр. 3573., одлуку са којом се Г. Јовановић, и са пуним правом, слаже.

Живојин М. Поркић

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

7. Ко у штети затечеку туђу стоку без знања и наредбе власти осакати или убије".

а) 1° *Радња* се састоји дакле у *повреди* или *убиству туђе стоке у штети затечене*.

На т. 8 овог § види се, да се као „стока" сматрају и иси.

2° Радња је *противправна* онда, над је извршена „*без знања и одобрења власти*".

(1) Према чл. 18 зак. о чув. пол. им. пољски чувар има право, да убије стоку, коју не би могао да истера из добра, у коме му је затекао у штети.

(2) *а)* Према § 375 ал. 3 ст. 1 власт може заповедити, да се стока у штети затечена убије, само онда, над је ухваћена стока *штеточина*, т. ј. стоку, која се напикла на чини штету.[4] Овај који је убио, дужан је, да о томе одмах извести господара.

б) Према § 375 ал. 3 ст. 2: „Крилато животиње, као копоши, ћурке, гуске, које у туђу башту или усеве прелезу и штету чине, ако их не би господар на опомену затворио или чувао, може онај, коме се штета чини, побити". Ово животиње у штети затечене могу се дакле убити, ако су оне штеточине и господар њихов није их затворио или чувао и поред опомене. Онај, који их је у штети затекао, може их тада убити и без одобрења власти.

β) Но према § 380 ал. 2 н. з. стока у штети затечена може се у једном случају убити, и ако није „штеточина", на име онда, кад се не би могла ухватити и затворити, а не би се знало чија је.

(3) Под „*власник*" се овде има разумети само општинска власт, пошто су према § 380 к. з. и Зак. о чув. пол. имања оне власти надлежне за случајеве, кад је стока у штети затечена.

3° Да би повреда стоке у штети затечено спадала овде, треба да штета нанесена стоком сопственику исте процењена буде на преласи 100 пореских гроша. Иначе би сходно применити § 289 к. з., јер је и стока „ствар".

б) Повреда или убиство стоке, која није у штети затечена, има се подвести под т. 1 § 375 (одн. под § 289 к. к.). Што је законодавац нарочито надвојио из т. 1 и ставио у т. 7 случај повреде стоке у штети затечене, може се објаснити једино тиме, што је за онај случај предвидео један специјалан основ искључења противправности, на име одобрење власти, да се стока под раније наведеним условом може убити.

в) *Кривац.* — В. 2 б.

8. Онај, чија би се стока на штету наносила, т. ј. који би имао штетника коња, кова, свињче, кову, пса или другу какву животињу, па на опомену не би је незао. затворио или иначе сачувао, да штету не чини."

а) 1° *Радња* се састоји дакле у *нечињењу безопасном за имаоца штеточине стоке безизузетно, затварањем или чувањем, од стране господара исте.* О појму штеточина в. горе 7 и 2° (2).

2° За појам овог иступа потребан је један специјалан услов инкриминације: *да је господар стоке био опоменут, да стоку учини безопасном.* Без значаја је, на који је начин био опоменут.

б) „У случају под бројем 8 овог §, који се у ал. 3 § 375 н. з., власт може заповедити, да се штеточине живинче убије, само што онај, који га убије мора одмах господара о томе известити. Крилате животиње, као кокоши, ћурке, гуске, које у туђу башту или усеве прелезу и штету чине, ако их не би господар на опомену затворио или чувао, може онај коме се штета чини побити". В. о овој ал. горе 7 а 2° (2).

б) Кривац. — В. 2 б.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

КОВНА ПОВЕРЉИВОСТ

У пријатном јунском сутону, на веранди елегантног летњиковца, окруженог цвећем и зеленилом, седе на софи њих двоје: муж и млада, скоро довеђена жена.

Муж, Велибор Николајевић човек је од четрдесет пет година, омален, темељит, снажна црвена врата, кукаста носа, препланула лица, проседих, пуних бркова, и немарних зеленкастих очију, из чијег погледа бије хладноћа и неко непријатно самопоуздање.

Жена је млада. *Нема* јој ни осамнаест година. Плава; са очима као небо, и косом као злато. Усне јој имају боју рубина, а лице свежину пупољка. Цео њен безазлено-зачуђени израз као да пријатно вели: „Како је брачни живот пун тајанствености! Све је за мене тако ново, тако неразумљиво! Зашто је то тако? Објасните ми".

Али, као да млада жена не очекује то објашњење од свога мужа, већ од каквог лепог, замишљеног витеза, царевића из бајке.

У осталом, то је сасвим природно Муж је старији од ње за двадесет и седам година... За читав човечији век!

Пре непуну годину дана рекли су јој родитељи: „Анице, твој просилац је красан, идеалан човек, који има четири куће од тврдог материјала, летњиковац на реци, млин, кола, коње, огромно пољско имање, и још, уз то, годишњу ренту од двадесет хиљада динара. Пође за њега! Он ће те обожавати. Не мари, што је удован! Заволећеш га... Бићеш срећна. Свет ће ти завидети".

И она је зажмурела и пошла је. И, дан за даном, прошла је од то доба година дана.

Лепа Аница се још трудила да воволи свог мужа. Али цео тај труд још једнако се своди само на оне посведневне обичне домаће супружанске пажње, којих увек има међу добро васпитаним супружима, па чак и у дубокој старости.

Она му, с педантном пажњом, успрема кабинет и уређује књиге; кува најукуснија јела која он воли; намешта сваћу постељу да би била што удобнија; нежно помаже при облачењу; свако јутро меће му, при поласку, у рупицу од капута какав свежи, тек откинути цветак, и послушно приклања своју љупку главицу, уокривену златном, детињастом косом, кадгод би се он наднео да је пољуби. Али, колико је све то далеко од страсти истинске љубави, коју љупка жена тако силно жели, и на коју има право и по својој младости и по својој лепоти.

[4] Тиме је прописано и у чл. 20 зак. о чувању пољског имања.

Питома, млада жена још чека на долазак замишљеног, идеалног, *лепог* човека, и она је зато несрећна.

Уображен, гојазни, старији њен супруг не чека више на визије јер има поред себе стварност. Он је срећан.

Али срећа у љубави није никад потпуна, ако и љубљена особа није срећна.

Помислио, да, можда, млада жена није срећна, пала би, овда онда, као мрачна пега на ведрину душевног расположења старог господина Вељибора.

Он покушава, да, пошто пото, и у њу пробуди страсно осећање.

Како да је што чврше приљуби уза се? Како приволети љубичицу, да своју лепу цветну круницу страсно приложи уз чворновато дебло старог, мргодног раста, чија је кора опала?

Да не би, можда, ту помогла љубомора?

Да покуша.

Отпочеће из далека.

— Баш смо добро урадили, је ли, што смо, на неко време, дошли овде, у пољску самоћу?

— Како то?

— Тако: и далеко смо од злобних очију света и можемо по вољи да се предамо себи и својим сновима. Је ли?

— Јесте. — учини она машинално, тоном каквим се говори, обично, о лепом и ружном времену.

— Што се мене тиче, ја сам потпуно срећан. А надам се да си и ти тако?

— И ја сам потпуно задовољна.

— Само *задовољна?* А зар не и срећна?

— Нашто тако питање? Ја никад нисам правила разлику између среће и задовољства. Нема среће без задовољства.

— Али има задовољства без среће?

— Не знам — одврати жена, поруменевши — али што знам, то је: да не желим ништа више. Мени је добро...

— То ми је мило, драга моја, али би ми још милије било да знам, да ли си од увек била тако љупка без топлине и пријатна без страсти? Да ли је могуће, да то мало, златно срце никад у животу није узбуђено и страсно закуцало?

— Никад!

— Боже мој, да ли је то могуће?! Да си ти била хладна и неприступна, то још и којекако могу разумети, али да мушкарци нису имали очију за твоје драži и тоје златно срце, то је просто невероватно. Онда сам ја први човек који је очаран твојом лепотом, који те воли и који ти то исповеда. Каква завидна срећа!

— Ха, чекај, да те мало насадим — помисли вражоласто млада жена, па ће онда рећи:

— Управо, само један једини пут дошла сам у додир с једним младим, лепим човеком, који ме је истински љубио.

— И кога си ти љубила?

— То не! Али, ако ме још једанпут прекинеш, знај да ћећу више ни речце проговорити!

— Опрости нисам мислио, да те вређам. Молим те, продужи!

— Дакле, он се упознао са мном на једном концерту. Од то доба стално је ишао за мном. Најпре на даљем, потом на ближем растојању. Напослетку се већ толико осмелио, да ме је увек пратио до куће. Ласкавим комплиментима мојој „надземаљској лепоти", мојим „кадифастим голубијим очима", и „златном срцу", не беше никад краја. Човек је био леп, то се мора признати. Али ни сваколика његова лепота није га могла спасти.

Његова љубавна катастрофа дошла је врло брзо.

То је било једног лепог летњег дана.

Направили смо били излет у шуму.

После ручка, кад је пикеса била на врхунцу, издвојим се на друштва и пођем дубље у шуму на оближњи студенац, те да се тамо расхладим. Нисам учинила ни тридесет корачаји, кад зачујем за собом нечији ход.

Окренем се љубопитљиво: мој обожавалац!

— Куда ћете ви? упитам.

— На студенац.

— Зар за мном?

— Ни за вама, ни пред нама, госпођице, већ само својим путем. То је једини пут до извора, и зар сам ја крив, што сте ви, пре но што сам ја и пошао, већ били пошли пре мене?

— То не... али...

— Уосталом, ако је то ваша жеља, ја ћу се одмах, истога часа, вратити натраг.

У трепутку кад сам мислила да му одговорим, да нема потребе за такву „жртву", деси се нешто неочекивано.

Мој лепи пратилац наједанпут крикну од непријатног изненађења.

Кад сам се окренула, имала сам шта и видети: на једној, незгодно испреченој, грани виси закачен и господинов шешир и господинова барока, а он, мој несрећни кавалер, гологлав, без и једне длаке косе, нелик као од мајке рођен, постиђен и препаражен, стоји на месту као укопан.

Како је ишао устопице за мном, и расејано гледао у покрете мога тела, он није ни обраћао пажњу на пут којим иде, те му се тако могла и десити ова непријатност.

Ма колико да је ситуација била комична, и ма како да је тешко било уздржати се од омиљовског смеха, ја сам ипак осећала сажаљења према несрећном младом човеку, и правила сам се, као да ништа нисам ни видела: продужила сам мирно пут к извору. Но, моја мирноћа није могла умирити младога човека.

Он је добро уочио да сам ја све видела, и разумео је, да је од тог момента изгубио сваку вредност у мојим очима.

Док сам се ја бавила на студенцу, он се, неприметно, вратио стазом натраг, а кад сам стигла међу друштво, њега тамо није било. Кришом је умакао. И никад, никад га више нисам видела. На годину дана доцније, чула сам да је отишао као добровољац у рат турско-талијански, и да је тамо погинуо приликом једног кршавог окршаја...

— То су моје прве и последње симпатије — заврши жена — и, ето, како су траги-комично окончане!

— Интересантно заиста!

— Али ти си, случајно, цео свој живот провео мирно, без и једног узбуђења, без и једног друштвеног потреса. Смела бих се опкладити, да је један дан протекао онако исто као и други: без икаквог догађаја и доживљаја, досадно, сиоро, једнолико. И, убеђена да је тако, ја жалим што је тако. Да није тако, можда би у данашњем нашем животу, коме иначе нема никакве замерке, ипак било много више веселости!

— Боже мој! — помисли збуњено господин Велибор — она ме сматра за слаботињу, која никад ништа није могло загрејати и набити из колосека, и који је неспособан за ирголавшу и буру љубави. Морам је, поштo пото, разуверити: Од тога, зависи моја лична срећа. Али, да ли да јој све поверим? Она је млада. Како ли ће то утицати на њу? На сваки начин благотворно. Љубомора појачава љубав. Хоћу.. испричаћу.. поверићу јој све.

— А шта би ти казала, драга моја, кад бих ти рекао, да сам ја некад, пре петнаест година, заслепљен љубављу, извршио злочин, убиство? — рече јој он.

Казала бих, да желиш, да се са мном шалиш, али да ти шала не полази за руком.

— Видим, да ме не познајеш. Ја се ретко шалим. А, и кад се шалим, никад ништа не измишљам. Ако желиш, дакле, да ти испричам ту историју?

— Врло радо! То ће ме веома занимати — рече жена, смејући се, уверена, да у овом случају, има посла са самохвалисањем једног старог прежившелог човека, које је шпак интересантно, као што је и самохвалисање кратковидих ловаца, или ратника из позадине.

— Дакле, чуј! — поче господин Велибор. Као што знаш, пре петнаест година ја сам био у првом браку. жену сам силно волео. Она мене двојином више. Деце нисмо имали, али смо при свем том били срећни.

„Ти си и сувише страстан за мене!“ често би ми жена рекла, кроз осмех, гласом благог, несташног прекора.

Ту господин Велибор заста, диже главу, и погледа у своју жену, да види, како ће то на њу утицати. Приметивши, да на њеним детињасти напуњеним усницама још и даље лебди онај пређашњи подсмешљиви осмех, обори озбиљно главу, и продужи своју причу.

— Живот нам је текао, дакле, као у рају. И, ко зна, дакле би то тако глатко ишло да „једног лепог дана“ не добисмо ово без чега се могло бити.

Симон је био мој стари школски друг.

Кроз све разреде, од основне школе, па кроз сву гимназију, до универзитета, били смо нераздвојни.

Ја, жена, он, и још два друга моја пријатеља с госпођама... то беше цело друштво.

Дивно смо се забављали.

Мој пријатељ свирао је у виолину као виртуоз. Милина је била посматрати га, како, сањалачки полу-затворених очију, затуривши мало у назад главу са бујном црном косом, свира с осећањем Менделсонове и Штраусове пијесе.

Био је леп као Аполо.

Једно ми се само код њега није допадало: имао је, за нас Србе неприличан обичај, ваљда примљен од Немаца, приликом дужег школовања у туђини, да увек при доласку и поласку, љуби даме у руку.

Ја, груби, овејани Шумадинац, у чијим венама струји немирна, хајдучка крв мојих предака, никако се нисам могао помирити с тим, да се и неко други може усудити да пољуби моју жену, на манар то било и у руку.

Што ме је нарочито нервирало, то је: да су ти учтиви, сладуњави пољупци били пријатни мојој жени. Она се, у тим тренутцима, увек усхићено смешила.

И то веле, и друго, и треће, оцене се понављале.

Симон, је додуше, био иначе учтив, али — мислио сам у себи — нека ђаво носи сву његову „учтивост“, кад ми ова стално доноси ђед и немир.

Помишљао сам, да му ма под којим изговором, онемогућим даљи приступ у моју кућу, — али то ми се чинило брутално. Намеравао сам, да му згодном пријатељском речју укажем на неоportунност тог његовог поступка, па и то нисам урадио, — учинило ми се, да бих, услед тога, изгледао слаботиња и пред њиме и пред мојом женом. И, онда, шта је друго остајало, него да ћутим и трпим. И ја сам трпео.

Док је он, увече, свирао у виолину, и докле га је моја жена гледала раширених очију, дотле сам ја једном руком немирно лупкао врхом од ножа по тањиру, а другом нервозно чупкао бркове.

Најтеже ми је било, када сам, због ованичних послова, морао ићи на пут, и остављати кућу на неколико дана.

Тада сам замишљао најгоре и најцрње ствари.

Час ми се чинило, да видим моју жену, како, увече, у сумраку седи сама, уз прозор, међу завесама, и меланхолично и нестрпљиво последа на улицу уздишући.

Час ми се чинило, да видим њега самог, како се, весео, намоћен и намирисан, пење уз степенице моје куће, улази унутра, и љуби руке мојој жени.

То су били часови горких сумња.

Обично бих тада на пречац прекидао путовање и враћао се натраг, кући. Но, по доласку, обично писам могао приметити ништа сумњиво.

Симон нам је, дакле, и даље долазио и свирао. Жена је била прибрана и мирна. И ко би смео посумњати да та мирноћа не значи мирноћу врлине.

Није прошло ни десетак дана од мог повратка, а мој Симон изоста с посетом. Не дође једно... друго... треће вече.

Шта ли је то могло бити?

Да ли се није штогод десило међу њима.

Решим се, да запитам жену.

— Што ли то нема нашег свирача? — рекох.

— А откуд ја то знам.

— Да га зовнем... Шта велиш?

— Твоја воља! — рече она љутито и оде у кухињу.

Ово ме забрину.

Као човек који је у младости доста читао Марсел-Превоа, Катил Мандеса, Золу и Флобера, умео сам доста вешто одгонетати онај иероглиф који се зове *женско срце*.

Решим се да трагам.

Док је жена пословала по кухињи и дворишту, ја сам за то време, подмукло као лисац, и опрезно као лопов, поотварао и испретурао све њене фијоке и фијочице.

Труд ми није био узалудан.

У једном старом молитвенику нађем парче руичасте хартије на коме је било неколико редака: мој Симон моли у моје жене опроштај, што је, прошлога пута, у мом одсуству, био и сувише слободан према њој и уверава је, да та „слобода“ није била резултат његовог рђавог мишљења о њеној врлини, него да је била израз његовог искреног осећања, на кад се таква његова осећања не примају од њене стране, он се повлачи и моли је, да га и даље задржи у доброј успомени.

И за човека који није тако осетљив у питањима части, то би

било довољно. За мене, по чијем схватању част значи све, то је било и сувише.

Одмах сам се зарекао: ја се морам осветити.

Старао сам се само, да мој „красни“ Симон ни по чему не наслути, да сам прокљувао у његову тајну.

Зато сам и даље био према њему привидно љубазан.

Претварао сам се, да усвајам његове разлоге о људској накости и завидљивости, и да је због тога врло умесно што је изостао с даљим посетама у интересу доброг гласа моје куће. Брижљиво сам се старао, да ни по чему не посумња у моје пријатељство.

Прилика за освету дала ми се ускоро.

Имали смо, да ја и он заједно одемо, извесним послом у једно пограничко село, до кога ваља путовати, на коњу, дан и ноћ.

Путовали смо сами нас двоје.

После целог дана јахања, заустављамо се, пред вече у једној варошици, колико да се мало одморимо, и променимо коње. Кад смо то учинили, око девет часова увече кренемо даље.

Сад нас је пут непрекидно водио кроз густу непрекидну шуму.

Била је суморна септембарска ноћ.

На небу нигде звезде.

Мрак да се прст пред оком не види.

Некако пред поноћ отпоче и киша, најпре ситна, а затим стална, и непрекидан пљусак.

Никакав звук није се чуо на читав сахат растојања око нас и пред нама осем силног пљуштања кише и шуштања лишћа.

Били смо мокри као мочва и зловољни.

Симон је јахао напред. Ја за њим.

Нисмо говорили ништа.

Симонов коњ је непрестано зазирао.

— Ама, ово није добро! — у зло доба рече Симон.

— А што то?

— Што ми коњ једнако зазире...

— Зазире... и свршена ствар — рекох — ако ту има чега што није добро, онда је то коњ.

— Тебе је до срдања!

— Не већма, него што је тебе до срдања с мојом кућом и мојом чашћу:

— Шта хоћеш да кажеш с тим?

— Да си нитков!

— Реч натраг! — дрекну Симон, познати напрасити небојша, па, окренувши коња, потера га правце на мене.

Мени се смрче пред очима. Учини ми се да то пред мном није више Симон, него моја срамота, моје живо бешчашће које ме вређа и изазива.

— Ево, тркнем! — узвикнух — али не реч!

У који мах то рекох, ја тргох и окидох револвер.

Пуцањ се проломи.

Симон јаукну.

Његов се коњ проне и рину у страну.

Одмах потом зачу се тупи пад неког тешког предмета.

Помислих одмах; мртав је, пао је с коња...

Кад приђох ближе, уверих се да се нисам преварио. Тек што је био заклопио очи.

Извадим његов револвер, па, пошто сам на њега испалио један метак, метнем му га у десну руку, поставивши леш у такав положај, да, на први поглед, гледалац добије утисак, да се догодило самоубиство.

Све ми је дивно пошло за руком.

Истрага, која је, сутра дан по наласку леша, била отпочета, убрзо је прекинута констатацијом самоубиства.

Такође и сви журнали, стадоше на то становиште, доносећи у својим ступцима нотице под оним стереотипним насловима: „тајанствено самоубиство“, „самоубиство једног очајника“, „самоубиство због болести“, и т. д.

— Ето, драга моја — одахну господин Велибор, завршујући своју језовиту историју — до чега људе доводи страсна љубав! И, надам се, да ме више нећеш сматрати за апатичног „човека“, који је неспособан за страсна љубавна узбуђења и пренагљености.

Не беше одговора...

Поражена оним што је чула, Аница је још седела у својој наслоњачи, разрогачених очију, уплашена, бледа као смрт.

— Анице! — зовну је господин Велибор, па, кад опет не доби одговора, приђе јој што је могао нежније и маши се, да је ухвати за руку.

— Шта ћете? — цикну жена, уставши, па, с гађењем и страхом, устукну у назад за један корак.

— Шта ћу? Ја... твој муж...

— Чудовиште! — крикну жена, па, као фурија, отрча у своје одаје и закључа врата за собом.

Узалуд све молбе и прекидања запенаћеног супруга! жена му више не отвори врата.

Сутра-дан, чим је свануло, господин Велибор посла служавку, да види, је ли госпођа устала.

— Време све лепо... Једна проспавана ноћ ваљда је била довољна да утиша нервну кризу младе жене.. Све ће опет добро бити — тешио се злосрећни човек.

За тренут ока служавка се врати и донесе кобну вест.

— Госпође нема! Отишла је... Ево ово сам нашла на њеном столу!

То рекавши, пружи запрепашћеном човеку једно парче беле хартије, на коме је стајало лаконски: *Збогом!*

— Шта сам учинио! — Завапи утучени човек. — Како нисам могао предвидети да ће та грозна историја утицати тако силно на нежно и пламтиво срце младе жене?

На после! хоће ли она бутати?.. Шта ће се из тога излећи?.. Пропаст!.. Пропаст...

Пошто је отпратио служавку послом у варош, и, тако, у целој кући остао потпуно сам, он изађе на веранду.

Било је тихо јунско вече.

Златна месечева светлост обасјавала је китњасте алеје у врту.

Тамо доле, испод брта, спокојно је протицала блистава река.

Негде, у близини, брујала је једноличка, пријатна успаванка тисуће зрикаваца: зри.. зри.. зри..

Наједанпут, громовит револверски пуцањ са веранде проломи ноћну тишину и одјекну надалеко...

Неколико расцветаних орхидеја на веранди, негованих у својим финим, жутим саксијама од јапанског порцелана, задрхташе за тренутак услед потреса ваздуха од пуцња, па опет постадоше спокојно-непомичне...

Зрикавци су и даље безбрижно пецали своју успаваљиву мелодију, као да се ништа није ни десило...

Месечина се смешила...

Река је весело протицала...

и.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Стојан Неговановић, општински деловођа из Деспотовца, упутио је актом од 28. августа ове године питање овакве садржине:

Одбор општине деспотовачке одлуком својом решио је у 1912. години, да појединца лица, што су орала општинско земљиште, плате по пет динара на један ар као накнаду општинској каси. Ту одлуку одобрила је надзорна државна власт. Заинтересовани изјаве противу тога жалбу првостепеном суду, и првостепени суд се није хтео упуштати у расматрање овога предмета, јер је нашао, да он за то није надлежан. С тога предмет буде спроведен Државном Савету, али се и Државни Савет није хтео упустити у расматрање односних акта, пошто је увидео, да су жалбе биле поднете ненадлежној власти. Према томе одборска одлука је постала извршна. Сад је пак општински одбор донео другу одлуку, да се новац, који се има покупити по пет динара за ар, употребу за утрински порезу, и ову је одлуку одобрила надзорна државна власт. — Пита се: како ће и на који начин суд да изврши наплату означених сума од пет динара, над појединци неће драговољно да положе тај новац, и може ли се сматрати да је прво поменута одборска одлука дефинитивно расправила ову ствар?

Одговор:

По члану 86. закона о општинама општински одбор врши ове послове: претреса, изменује и утврђује општински буџет; решава о оставкама председника, подпредседника, кметова и одборника општинских; коначно одобрава давање под закуп општинских права и добара и решава о начину употребе и уживања општинске утрине (али одбор никако не може решити, да се вид и својство утрина и шумских земљишта измени зарађењем или сечом шуме, јер морају служити увек ономе, чему су првобитно намењени изузев културисања истих по одобрењу Министра Народне Привреде; утрине се могу само пошумити по закону о шумама; одбор општински тако исто не може решавати о подели утрине и шумских земљишта на појединце, али о томе може чинити предлог општинском збору; давање општинске утрине и шумских земљишта под закуп може бити само по одлуци општинског односно сеоског збора; давање општинске утрине не уживање сиротним члановима општине може бити на начин, који прописује закон од 3. јануара 1880. године и то само по одобрењу Министра Народне Привреде; решава да општина може купити какво непокретно добро; решава да се установи неко ново општинско звање или да се умножи број општинских службеника; бира пуномоћника, који ће заступати општину у парницама пред судом и даје му помоћство, а тако исто бира пуномоћника и издаје пуномоћства за остале специјалне општинске послове; решава да се подигне каква општинска грађевина, или да општина изврши какав посао, ако трошак око тога у варошима и варошицама износи мање од шест хиљада динара а у сеоским општинама мање од хиљаду и пет стотина динара, и ако за то није потребан никакав прирез (у Београду решава о свакој општинској грађевини и предузећу, ако би трошак око овога био неки од десет хиљада динара а у границама одобреног кредита); решава да се какав поклон или легат прими и на шта да се употреби; решава да се какав општински посао кулуком изврши и одређује да ли да се исти посао поделн на појединце на да сваки свој посао изради или да се цео посао изради општим радом; решава да ли да се који прими за члана општине, осим случаја кад ко по самом закону постаје члан дотичне општине; бира лекаре, инжињере, марвене лекаре, бабице и друга стручна лица, пошто претходно изнште од надлежног Министра мишљење, да ли кандидат има потребних квалификација за дотично место; решава, коме да се издаје општинска потпора; решава да се могу продати или трампити општинске покретне ствари у вредности до двеста динара по сеоском а до хиљаду динара по варошком општинама, или да се до те вредности учини каква чабанка (у Београду решава о отуђењу или трампи општинског покретног и непокретног имања у вредности до сто хиљада динара у једној години); одређује плату председнику, подпредседнику, и кметовима општинским и осталом општинском особљу; изриче казну губитка плате да петнаест дана над кметовима; одређује таксу за откуп од личног рада или кулука; бира председнике бирачких одбора и чланове гласачких и бирачких одбора по прописима закона о општинама; решава да се општинском збору изнесу на решење предмети, који спадају у надлежност збора и о томе чине формалне предлоге; одређује дане за збор, осим случаја када надзорна власт наређује сазив збора (у случају уважене оставке или смрти председника или кмета, одбор је дужан да одреди нов избор у руку предвиђеном у члану 37. закона о општинама рачунајући од дана разрешења или смрти); решава где ће бити пијаца по варошким општинама, и где ће бити судница у општини; и решава о свима предметима, које му закон о општинама или други закони стављају у надлежност, а исто тако и о свима оним предметима, за које по закону о општинама или другом ком закону није надлежан општински суд или збор, а треба да их уради или реши општина. — Пошто, према томе, општинском одбору није законом дато право судске власти, то општински одбор и не може доносити одлуку, да поједина лица плате општинској каси опредељену суму новаца као накнаду општини због употребе општинског земљишта. Општински одбор би једино могао, да донесе одлуку да општина код надлежне судске власти тужи одговорна лица и тражи да буду осуђена на накнаду штете. С тога је надзорна државна власт била дужна, да на основу члана 152. закона о општинама задржи од извршења одлуку општинског одбора, која би у себи садржавала осуду на плаћање накнаде. Незадовољна, осуђена лица, кад нису била задовољена решењем надзорне државне власти, требала су да жалбу на основу члана 170. закона о општинама изјаве Државном Савету, а не првостепеном суду, јер је суд за расправљање овога предмета ненадлежан. Како су пак та лица жалбу изјавила првостепеном суду и платила таксу за решење судско, то је правилно поступљено што је по тим жалбама донето решење да се жалбе одбаце као ненадлежној власти поднесене. — На овај начин одобрена одлука добија вид извршне одлуке. Али сада настаје

спорно питања о важности те одлуке општинског одбора. — Ако се сматра, да одборска одлука у себи садржи праву осуду на плаћање, и да је та одлука дефинитивно расправила предмет о плаћању накнаде штете, те да се не може поново расматрати и расправљати пресуђена ствар (non bis in idem), онда би се могло узети, да се на основу те осуде, на основу те одборске одлуке, може вршити и егзекутивна наплата накнаде штете од грађана, кад ови неће драговољно да плате оно на шта их је општински одбор осудио. Али овако посматрање не изгледа тачно. Кад општински одбор није никаква судска власт, и кад у надлежност општинског одбора закон није ставио и то да може осуђивати грађане на плаћање накнаде штете, онда је основаније узети, да је одбор општински, доносећи наложену одлуку, прекорачио круг своје надлежности, и да је као апсолутно ненадлежан решио ствар, за коју је надлежна једино судска власт (чл. 146. Устава), те да је та одборска одлука тим самим ништавна. Код оваквог тумачења, егзекутивне наплате на основу одборске одлуке не може бити, већ та одборска одлука може једино послужити општинским органима као овлашћење, да код надлежног суда иницирају осуду на плаћање накнаде због уживања општинске имовине. Међутим супротно овом не би се могло бранити ни прописом из § 465. грађанског судског поступка (по коме се без судске пресуде или решења може: прикупљати државни порез и прирез; прикупљати општински прирез; наплатити кадарма, која би испред чијег добра по наредби власти начињена била; извршавати решење полицијске или друге административне власти; наплаћивати бумрук; и наплаћивати штета, која би се према § 484. грађанског судског поступка новом продајом показала), јер решења административних власти, која се могу извршити без судске одлуке, јесу само она, која доносе административне власти у кругу своје законе надлежности; сем тога општински одбор овде и није радио у својству административне власти, делегираном од државне власти. — Што се тиче одлуке одбора општинског, по којој би се покупљени новац од накнаде за уживање општинског имања имао употребити на отплату утрошке порезе, сматрамо, да надзорна власт није требала ни ту одлуку пуштати у извршење према члану 152. закона о општинама, јер она није сагласна закону са ових разлога: накнада, коју би општина наплатила, треба да уђе као приход општински у општинску касу; плаћање порезе на утрошка земљишта независно је од поменутога прихода, и тај издатак на утрошки порез треба да буде предвиђен општинским буџетом, односно треба да буде покупљен од грађана, који своју стоку на утрошки напасају, јер је чланом 12. закона о непосредном порезу предвиђено, да утрошки порез плаћају општине, па га распоређују и наплаћују од оних, који своју стоку на општинским утрошима и јавним испустима пасу, и то према броју и врсти стоке.

* * *

Суд општине краљевачке актом № 1061. од 24. августа ове године упутио је питање овакве садржине:

Једна преудата жена имала је сина из првог брака. Живела је двадесет година одвојено од другог мужа, али брачни спор није никако водила. Син је дневном зарадом издржавао мајку као једини хранитељ, али и он погине у рату, а на скоро јој умре и други муж, те она остане без икакве имовине и услед старости неспособна за какву зараду. Да би добила инвалидску потпору, тражила је од општинског суда уверење, да јој је син био једини хранитељ, и да она у својој 75 години старости нема никакав начин за издржавање, пошто је сина изгубила. — Пита се: може ли општински суд издати тражено уверење, и да ли ће ова старица имати право на инвалидску потпору?

Одговор:

Кад је удовица ступила у други брак, а од другог мужа није прописним путем разведена пита јој је тај други брак уништен т. ј. за ништавни оглашен, онда се она има сматрати за жену другога мужа са свима правима која жена има за живота или по смрти свога мужа. Пошто јој је и овај други муж умро, то би она имала право удовичког уживања на имању свога мужа, а и право својине, ако по закону или тестаменту не би било других наследника. Према томе право ове жене за инвалидску потпору зависило би од тога, да ли она има у својину или на уживање какво имање од другог мужа. Ако нема там начином никакво издржавање, онда се она има сматрати као самохрана мајка једног погинулог војног обвезника, која услед старости није способна за привреду, те би јој припадала инвалидска потпора, пошто по закону о потпори војних инвалида и породица погинулих, умрлих и несталих војника, кад војни обвезник у рату погине, или од задобивених у рату рана умре или у рату нестане, члановима његове породице припада право на потпору, ако је та породица била сиромашна а погинули, умрли или нестали војник био њен једини хранитељ. Међу чланове породице, који имају права на потпору, долази поред удовице, деце, пејаке браће и сестара (ако је овима, као оскудним, војник био једини хранитељ), и родитељи војникови. Родитељи потпору добијају до своје смрти. — Да би се овој старици одредила потпора треба је, без наплате такса, снабдети овим неправама: уверењем од команданта, где је и у којим ратним приликама погинуо њен син; крштеницом синовљевом; уверењем од месне управне власти о сроству и о томе, да нема другог начина издржавања, већ да јој је син издржавао; и уверењем два имућна грађанина, потврђеним од полицијске власти, да је она сиротна и да заслужује потпору (члан 15. закона о потпори војних инвалида и породица погинулих, умрлих и несталих у рату војника). — Даље, молиоци, како је у питању означено, треба издати тражено уверење, ако јој други муж није оставио никакву имаовину. У опште треба издати такво уверење, како одговара правом стању ствари, и напоменути у уверењу у коме се циљу исто издаје, а надлежна власт ће накнадно ценити, да ли се молиоци може признати право на потпору.

* * *

Суд општине сењске актом № 1492. од 2. септембра ове године упутио је питање овакве садржине:

— По чл. 21. 6, закона о општинама сваки општински суд ду-

жан је направити гласачки неазбучни списак за своју општину до краја августа сваке године, а по чл. 21. в, истог закона овако спремљен списак, са овереним преписом истог, првога раднога дана месеца септембра сваке године подноси се надлежном првостепеном суду на потврду, — а то овом суду за ову годину није било могуће урадити због овога:

1., што порески распоред за ову годину није још закључен и потврђен;

2., што се због ратног и нередовног стања не зна још који ће обавезници из ове општине доћи а који би се у списак имали уписати;

3., што председник овог суда није био на дужности, но је био на бојном пољу до сада; и

4., што делокруг овог суда од пре двадесет дана није на дужности, но је отишао по позиву власти у нове крајеве Србије.

Суд моли за објашњење: има ли код оваквог стања кривице до општинског суда, и ако би чланове општинске постигла казна, како би се од овако неправедне казне чланови могли спасти? —

Одговор на ово питање општински суд може наћи у обавештењу, датом у „Полицијском Гласнику“ по тражењу деловође општине параћинске, у броју 31. на страни 243. и 244. к.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Непознати лопови, ноћу између 4. и 5. ов. месеца извршили су крађу Тодору Николићу, економу из Смедерева, и однет му је новац и ствари и то: 1000 динара у новчићима од по 100 динара, 500 динара у новчаницама од по 10 динара, 50—60 динара ситног новца, један златан женски сат са ланцем, један сат и ланац сребрн, један сат и ланац никлен, један златан прстен са једним дијамантом, један златан прстен са каменом поалом, један златан прстен са рубином, један пар минђуша златних за српску ношњу, један златан брош у виду полумесеца са рубином, једну златну иглу за машну са дијамантом у виду звезде, пет талира велика и два мала.

Депеша начелства округа смедеревског Бр. 7326.

Станимир Јовић, из Буровца, одговара за крађу стоке али се налази у бегству.

Станимир је стар 27 година, стаса високог, косе плаве, очију жућкасто-зелених, у опште плав.

Акт Управе града Београда Бр. 24218.

Радосав-Раша Вељковић, притворник првостепеног суда у Прокупљу побегао је.

Радосав је родом из Кончиња, стар је 18 година, високог раста, плав, без бркова, од одела има на себи гуњ и чакшире од црног сукна.

Акт Управе града Београда Бр. 23963.

ТРАЖЕ СЕ

Милојко син *Вукомана Кондића*, из Горобиља, отумарао је од своје куће незнано где, стар је 15 година, средњег раста, очију плавих, од одела има на себи зубан од сукна, на глави шајкачу.

Депеша начелника среза пожешког Бр. 5657.

Стана кћи *Митра Павловића*, из Козарице, отумарала је од своје куће незнано где, стара је 16 година, раста средњег, очију, косе и обрва црних, лица округла, у оделу сељачком.

Акт Управе града Београда Бр. 23720.

Александар син *Јосифа Николића*, пекара из Пирота, побегао је од своје куће незнано где, стар је 12 година, средњег раста, косе и очију смеђих.

Акт Управе града Београда Бр. 23795.

ОБЈАВА

Према решењу Министарског савета од 15. августа тек. год. Бр. 8503 примиће се у жандармерију за ново-ослобођене крајеве још (1000) хиљаду жандарма.

Лица која желе да ступе у жандармерију треба лично да пристану команданту жандармерије у Скопљу са следећим документима:

1. Да је Српски грађанин.

2. Да је доброг владања и понашања, што треба да посведочи војничка исправа за оне, који се непосредно из војске јављају, а општинско уверење за оне, који долазе из грађанства.

3. Првенствено се примају неженьени, а женьени са одобрењем жене и обавезом фамилије да га неће тражити пре одслужења рока.

4. Да је одслужио прописан рок у сталном кадру, а да није старији од 38 година. и

5. Да је потпуно способан за војну службу што се има по пријему утврдити лекарским прегледом.

Служба у жандармерији траје 3 године. Вредни, писмени, и спремни кад покажу особиту ревност у вршењу службе, добијају награду, повишицу на рокове службе и производство у чинове.

Припадлежности су жандарма: плата са допунама на храну, путовање, и првим роком службе, пешаку 70·82 дин. а коњанику 124.15 динара, такође од државе добивају још одело, спрему, прибор, смештиште, огрев и осветленье.

Кандидати за жандармерију они који су учествовали у Српско Турском и Српско Бугарском рату, имају права на бесплатну вожњу железницом од најближих станица до Скопља, и они који се не приме натраг. Карте издају само пуковске окружне команде, по решењу Господина Министра војног од 16. августа ове године.

Бр. 1869. Из канцеларије штаба команде жандармерије у ново-ослобођеним крајевима, 28. августа 1913. год. у Скопљу.

УХВАЋЕНИ

Будимир Танкосић, из Пашалика, чија је потерница изашла у 33. броју „Полицијског Гласника“ на страни 263. ухваћен је.

Депеша начелника среза драгачевског Бр. 7273.

Решид Кадрић, из Лукоџрева, среза ново-пазарског, чија је потерница изашла у 28. броју „Полицијског Гласника“ на страни 224. ухваћен је.

Акт ново-пазарског окружног суда Бр. 3134.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије Уредник А. Ј. Кузмановић.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године, код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Појединн бројеви „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" не продају се. Рукописи се не враћају

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Правде поставити:

за секретара треће класе начелства округа ново-пазарског Илију Арапчеловића, полицијског писара прве класе среза жичког;

за начелника треће класе среза велешког Владимира Живановића, полицијског писара друге класе среза грочанског;

за полицијског писара прве класе начелства округа нишког Димитрија Којића, полицијског писара исте класе среза прилипског, по службеној потреби;

за полицијског писара прве класе среза сјеничког Милана Кузмановића, прећашњег полицијског писара;

за полицијског писара друге класе среза јасеничког, округа смедеревског, Василија Николајевића, полицијског писара исте класе начелства округа нишког, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза љубићског Владимира П. Костића, прећашњег полицијског писара;

за полицијског писара треће класе среза скопљанског Тихомира Марића, полицијског писара исте класе среза качаничког, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза грочанског Синишу Н. Стојановића, ансолвираног правника;

за полицијског писара треће класе среза жичког Љубомира С. Стаменковића, ансолвираног правника, практиканта београдског казненог завода;

за полицијског писара треће класе среза крушевског Аранђела Шошића, практиканта среза расинског;

за полицијског писара треће класе среза флоринског Светозара С. Тасића, помоћника економа;

за полицијског писара треће класе среза јаковичког Алексу Белића, практиканта пиротског првостепеног суда;

за полицијског писара треће класе среза митровичког Станка Стаменковића, практиканта управе вароши Београда;

за полицијског писара треће класе среза горњо-полошког Стојана Стошића, практиканта поштанско-телеграфског одељења Министарства Грађевина;

за полицијског писара треће класе среза битољског Милана Николића, практиканта среза подунавског;

за полицијског писара треће класе среза прилипског Љубомира Ђ. Бурмазовића, практиканта среза жичког; и

за полицијског писара треће класе среза горњо-дебарског Стојана Димитријевића, практиканта начелства округа врањског.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 2. септембра 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Правде, решено је:

да се Милану Пешићу, начелнику прве класе среза велешког;

Бори Миловановићу, секретару прве класе начелства округа ново-пазарског;

Јевти Николићу, полицијском писару прве класе среза горњо-полошког;

Петру Марковићу, полицијском писару треће класе среза битољског; и

Душану Атанацковићу, полицијском писару треће класе среза љубићског, уваже оставке, које су поднели на државну службу.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 2. септембра 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I. на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Правде, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Димитрије Ристић, полициски писар прве класе среза горњо-дебарског;

Јосиф Јевђевић [1], полициски писар прве класе среза сјеничког;

Јаков Паунковић, полициски писар треће класе среза митровичког;

Богоје Савић, полициски писар треће класе среза скопљанског;

Стојан Стојановић, полициски писар треће класе среза флоринског; и

Милутин Јаношевић, полициски писар треће класе среза крушевског, — на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда от-

[1] Г. Јосиф Јевтовић полициски писар среза сјеничког разрешава се дужности полицијског чиновника по његовој жељи.

пусте из државне службе у интересу исте.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 2. септембра 1913. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО
ПО
ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

II. §. 528. Грађ. Зак. привилегише задругу у погледу наследнога права само у толико у колико је реч о наслеђивању умрлих задругара: сродство у задрузи није прече од онога изван задруге, ако би се тицало наслеђивања таквог лица које је умрло у иновесном стању. И. пр., Primus је у том стању и умре, оставивши једног рођеног брата Secundus-a, који је члан извесне задруге, и другог рођеног брата Tertius-a, који је такође у иновесном стању: Primus-a ће наследити оба његова рођена брата, и онај у задрузи и онај изван задруге. Задруга неће овде бити привилегисана, зато што ту недостаје за такво њено повлашћење она разлози који за ово говоре у случају да је de cuius умро у задрузи. А ако претпоставимо, у горњем примеру, да је Secundus Primus-у брат од стрица, Secundus неће ништа наследити, као сродник трећега кола очеве лозе, већ ће све наследе Primus-ово очеви Tertius-у као најближи сроднику (на другога кола очеве лозе).

III. Говорећи, у своје књижици: *Задружно Право по Грађанском Законику Краљевине Србије I.*, о условима потребним за постојање задруге, ми смо поставили и то питање: до кога степена сродства може бити задружника односа? (стр. 54. & 58.). И тамо смо казали да се на то питање може одговорити на један од ова два начина: или да задруге може бити само до шестога кола материне лозе, а то је последње коло које има право да интестатски de cuius-а наследи, таде да преко тога кола не може бити задруге; или да је довољно, за задружни однос, да има ма какво средства, па ма, дакле, оно било даље него што је шесто коло материне лозе. Тада смо навели аргументе за оба мишљења и оставили смо да се, сада, када је реч о наслеђивању у задрузи, изјаснимо у смислу једног или другог мишљења.

Међу разлозима који говоре за друго мишљење, најзлавнији је онај који се основа на жељи законодавца за одржавањем сродничких заједница: ако би сродство изван једне заједнице која би се састојала из сродника преко шестога кола материне лозе било прече од сродства у тој заједници (наравно, претпоставка је да је сродство изван заједнице бар на шестога кола материне лозе), тада би се сродничке заједнице почеле растурати, чим би се оне развиле толико да би у њима било сродника преко реченога кола, пошто би тада сродници изван њих, наследивши de cuius-е у заједницама умрле, заједнице подолили. Да би се ово избегло, требало би у сваком случају, дакле без обзира на степен средства међу задругарима, искључити сродство изван задруге, §-у 528. Грађ. Зак., доношењем у корист одржања задруга, требало би дати апсолутно дејство, ако се жели имовинска заједница међу сродницима. Ово је нарочито било важно за раније време, када су задруге биле много јаче по броју својих чланова и када су они могли бити и даља сродници него што је било потребно за интестатско наслеђивање. Одбацивање примене § а 528. Грађ. Зак. могло је тада бити веома убитачно по одржање задруга. Разуме се да ће дакле бити, сваким, врло ретки случајеви у којима би ово наше питање могло имати практичнога значаја. Али, ти случајеви нису били, јамачно, ретки у времену колонизације нашега Грађанскога Права, а према тадашњем стању наших задруга има се истраживати смисао §-а 528. Грађ. Зак,. На тај начин, код задруга би могао бити то, да наследи и сродник преко шестога кола материне лозе, искључујући сроднике до тога кола изван задруге као и удову de cuius-ову (§. 408. Грађ. Зак., допуна од 21. Октобра 1850. год., Зб. V., стр. 293., кол тога §-а) и државу (§. 530. Грађ. Зак.).

Живојин М. Перић.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

9. **Ко би у општом потезу без општег договора и одобрења примирителног суда кукуруза или виноград брао, и тим другима штету причињавао".**

а) Радња се састоји у причињавању штете туђем имању брањем кукуруза и винограда у општем потезу без општег договора и одобрења општинске власти.

1° Власт одређује, кад ће се почети брање винограда и кукуруза, јер кад би се берба предузимала само на поједином местима, тиме би се другима од стоке штета наносила.

2° За примену овог § потребно је наравно утврдити, да је нечије имање од стоке било заиста оштећено.

б) Кривац. — В. 2 б.

10. **Ко своју стоку из општег потеза или ливада, кад се заповеди, не истера".**

а) 1° *Радња се састоји дакле у невстеривању стоке из општег потеза или ливада, кад је то заповедено.* В. 12 и 1° (1). (2).

2° Радња је *противправна* онда, кад је извршена и поред заповести, да се стока истера. Кад се има стока на општег потеза истеривати, одређује општински одбор на предлог општинског суда (чл. 28 зак. о чув. нов. имања).

б) Кривац. — В. 2 б.

11. **Ко не би свој део ограде, кад му се заповеди, заградио, или би слабо заградио или би буди што учинио или не учинио, над му се заповеди, и тако причинио, да се другима штета учини".**

а) Радња се састоји дакле у *проузроковању штете туђем имању пропуштањем наређеног му отрађивања свог дела ограде или слабим отрађивањем исте на какавим другим чињењем или пропуштањем наређеног му чињења у погледу ограде.*

1° „Ограда" је ограда атара појединих општина, које су општине према закону о потесима од 1866 год. морале правити једнаком својих грађана, одређујући сваком део, који он има да огради. Оне су подизане, да би се штитили усеви од стоке, нарочито поред друмова. [1]) Према томе т. 11 се не односи на ограђивање појединих имања, које се у осталом ни једним законом не наређује.

2° Није дакле довољно, да но свој део ограде није ограђено и т. д., већ треба да је нечијем имању тиме штета причињена, од стоке.

б) Кривац. — В. 2 б.

12. **Ко онамо стоку пушта, где опште ливаде или усеви постоје, пре него што се општински наређи.**

а) 1° *Радња се састоји дакле у пуштању стоке у опште ливаде или усеве.*

(1) Потребно је наравно, да је стока пашла штету нечијем имању.

Ако штете не би било, имао би се применити чл. 28 зак. о чув. пол. имања, у коме је прописана новчана казна од пет до педесет динара или затвор од једног до десет дана.

2° Радња је *противправна* онда, кад је извршена, „пре него што се општински наређи". Према чл. 28 зак. о чув. пол. имања то одређује општински одбор на предлог општинског суда.

б) Кривац. — В. 2 б.

13. **Онај, чија се стока у штети ухвати и у обор затвори, ако за двадесет и четири сата, од како му се саопшти, не дође да стоку пусти.**

Радња се састоји дакле у недолазењу господара у штети ухваћене и у обор затворене стоке, за двадесет и четири сата, од како му је саопштено, да стоку пусти.

б) Ово је један изузетак из § 375, који се не састоји у повреди стварн. Стављен је у овај § само због тога, што се односи на општу имања од стоке.

в) Кривац. В. 2 б.

14. **Ко хотимично и противзаконо кваси електричну инсталацију или одводи тућу електричну струју, у намери, не да је употреби, већ да тиме другоме штету причини, ако штета не би била већа од четрдесет динара.**

а) 1° *Радња се састоји дакле:*

1° *У повреди електричне инсталације.*

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

[1]) В. Калајџић ор. cit. 288.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

КО ЈЕ КРИВ?

Сами су у купеу друге класе. Један од њих Страхиња Симовић, адвокат је у унутрашности.

Други, Григорије Зубанчић, судија је у једноме од првостепених судова, такође у унутрашности.

Враћају се из Престонице.

Воз јури махнитом брзином кроз равне и једноличне атаре ушорених и лепих јасеничких села.

Пошто су, још у почетку вожње прочитали цео свежањ новина, купљених на престоничкој железничкој станици, пошто су, затим, дуго и дуго, читавим сахатима, гледали кроз вагонско окно, како поред њих пролећу дрвета, куће, брдашца и речице, и, пошто су, уморени тим једноликим сликама, били готово већ придремали, путници радознало управљају поглед један на другог, и, да би разбили железничку досаду, упознају се један с другим.

Сличност њихове професије убрзо даје очекивани правац разговору.

Кад свештеници направе познанство, они тада говоре о „преуређењу свештеничког стања“, трговци о берзанском курсу и испуњености извозног контингента, земљорадници о овогодишњем „берићету“ и великим „дацијама“, учитељи о непотребности школског надзора и потреби увођења аналфабетских курсова, практиканти и књижевници о продужењу мораторијума, а судије и адвокати о чему ће другом говорити, ако не о својим судским пословима и ономе што је с тиме у вези!

Тако је онда разумљиво, што су господин Страхиња и господин Григорије већ после десет минута од момента познанства отпочели страсну препирку о нашем кривичном правосуђу и кривичном законодавству.

— Верујте ви мени — рече најзад господин Страхиња господину Григорију — после последњег случаја који сам, пре неки дан, имао у својој адвокатској пракси, ја сам изгубио сваку веру у земаљску правду и наше људско правосуђе...

— Баш бисте ми учинили велико задовољство, кад бисте ме упознали с тим случајем! — на то ће господин Григорије са једним једва приметним ироничним осмејком човека чија је професија и нехотице увређена.

— Е, лепо! Онда чујте! — рече ће господин Страхиња.

Господин Григорије се удобно завали у кожно канабе, пребаци ногу преко ноге, а главу забаци, узевши на се израз стрпљивог чекања.

— Први чин трагедије — отпоче господин Страхиња — дешава се на вашару, у среском месту. Била је Велика Госпођа. Вашар је био обилато посећен. Безброј продаваца и продавница сваке врсте.

Мало подаље од кафанских шатри, продавница и безброје стоке, на једном засебном, и лепо уравњеном месту вије се коло. Циганski оркестар дигао тако паклену харму, да још мало треба, па да се од ње попаше сви волови на вашару. У колу је пуно крших момака и дивних девојака. Од девојака највише пада у очи лепа Пава из оближњег села, а од момака: Јован и Милош, који су уз то најбољи играчи, и који се у игри увек хватају до Паве: један с једне, други с друге стране. Девојка подједнако симпатише и једном и другом. Ако је по лепоти, обојица су кршни и лепи као уписани; ако је по имућности, обојица су из правх кућа у селу; а, ако је по младости, обојица су још млади као капља: Јовану двадесет и једна Милошу двадесет година. Зато је лепој сеоској девојци и било тешко да се определи између ова два супарника. А зато што се није могла определити искључиво ни за једног ни за другог, већ је и даље указивала, истовремено, пажњу обојици, зато је и дошло до катастрофе. Заметак злу био је у овој сцени после једног одиграног кола.

— Паво! — рече ће Милош девојци, пошто су се пустили из игре — молим те на две речи!

Девојка пође с њиме мало подаље од кола, но не учини ни десет корачаји, а Јован им приђе с речима:

— А нећемо тако! Ово је коло. Овде је општа јавна збава... И ја те молим, Паво, да одиграмо још само ово коло! Дотле нек млади газда Милош дивани са мојом баба-Синђом пасамо!

— Ти си, жобраче један, достојна, прилика за бабе, а не ја.

— Шта велиш!

Збуњена и уплашена овим непријатељским дијалогом, млада девојка, немајући срца да отворено стане ни уз једног, ни уз другог, остави их обојицу и оде те се, преко срца, ухвати сама у коло, између две своје другарице.

Милош и Јован остадоше још неколико тренутака у месту, па, пошто су се, за то време до воље изгрдили, растадоше се непријатељски.

Сваки оде на своју страну.

И један и други били су незадовољни.

Сваки је налазио, да је Пава била према њему непажљива.

И од тог тренутка, па до свршетка игре, више се ни један до ње не ухвати.

Игранка је ускоро завршена.

Вашар је био и прошао.

Живот је у селу текао као и пре, својим обичним током.

Оба супарника и даље су наизменично разговарали с девојком, — и сваки је од њих био тврдо уверен да она мора бити његова.

Ипак, Милош се не без разлога, прибојавао Јовановог супарништва, те кад једног дана пуче глас по селу, да ће се Пава и Јован ускоро венчати, он се забрину и реши, да се отресе супарника ма по коју цену.

Извештен једног дана да ће Јован у прву недељу увече ићи на преноћиште у свој бостан, он спреми све што је требало за извршење своје паклене намере.

Било је мрачно и суморно вече када је Милош, не јавивши се ником у кући, отворио непримећено прозор на својој спаваћој соби, и прошавши кроз њиву, прескочио преко плота, па се, крајем, по пристима, да га нико не чује, упутио преко утрина и ливада, доле на речну обалу.

Кућа је сипала досадно и једноличко. Цела околина ћутала је глуховом, мртвом тишином.

Корачајући, тако, кроз помрчину, Милош се чинио као огромна, мрачна покретна сенка, из чије ће средине, овда онда само нешто забеласало кроз помрчину: бела, коштана дршка од револвера за појасом.

Ту је већ и река.

Чује се пљуштање кише по узнемиреној речној површини.

На десетину корачаји далеко од обале назире се кроз помрчину мрачна кућа старе, напуштене колебе, у запарложеној њиви покојног газда Неше.

— Хајде, да се овде склоним! — рече Милош у себи, и уђе унутра. — Неће проћи ни по сата, а Јован ће проћи овуда, баш поред саме ове колебе...

Мокар као моча, са натученом шубаром на очи, седео је Милош на једом бусену сухе траве с унутрашње стране уласка у колебу и злопољно и нервозно гледао у помрчину пред собом.

На један километар растојања, тамо на реци блештала је лампа у воденици старог воденичара Мијушка и видело се лепо, како, под том светлошћу, река трепери као каква диана, кратка сребрна пантљика. Чим лампа није угашена, значи да воденичар још није заспао.

Потмуло шуштање воденичког јаза стапа се с пљуштањем кише у једну огромну, једноставну хуку.

— Хо! Ко ли је ово овде остао но! — чу се из мрака мушки глас.

Милош одмах по гласу познаде Јована, који се био спотакао о једну грану постављену на сред пута Милошевом руком.

— Ту сам! Мој сам! помисли Милош — Псето једно, хоћеш Паву? Ево ти Паве!

— Белокори револвер забеле се у Милошевој руци.

Груну пуцањ.

Без гласа, без јаука, сруши се Јован, погођен, случајно у само срце.

Милош јасно чу, како Јованов труп, при паду, шљешну у бару насред пута, па испрча из колебе.

Наднесе се над Јованом, и уверивши се, да је овај већ у последњим часовима агоније, потрча обавриво к реци, баци у њу свој револвер, који би га могао одати, па се онда изгуби у помрчину, невиђен и неопажен, журећи преко утрина и ливада.

Несрећа је хтела, да одмах по бегству Милошеву, нађе на лице места од супротне стране мој клијенат Павле, један од најмирнијих и најчеститијих момака у селу.

Враћао се са своје појате, и тек што је био оставио за леђима воденицу.

Идући тако размишљао је о својим сутрашњим пословима, о старој болесној мајци коју ће сутра морати водити у варош доктору, о своме колском дешњаку, доброме „жеровши“, који је, опомад, несрећним случајем, изгубио један рог, — кад, наједанпут, како је журио, набаса у помрчини на некакав крупан предмет, спотаче се, повеђе, и пруњи колико је дуг.

Уставши погледа боље, и приметн пред собом човечији леш.

— Ко ли је ово, Боже мој? — помисли.

Кресну жигицу, и при њеној дрхтавој светлости, узбуђен, и више ожалошћен, него поплашен, познаде у локви крви мртвог Јована, свог првог комшију с којим се баш јуче нешто био спречкао због синора, али кога, иначе, никада није мрзео.

Ваља напоменути, да је Павле био од оних безазлених и простодушних наших сеоских момака, који, у доброти и чистоти свог срца, тврдо верују да су у животу, све ствари и појаве и у суштини онаквс какве спола изгледају, да доброта мора бити увек награђена а невиност обелодањена, и да никад, ни по чему, не може бити опасно извршити једно самарићанско дело.

После те напомене, која је била потребна, биће потпуно разумљиво даље Павлово понашање.

— Несрећни Јоване! — жаљаше он човека, с којим се још колико јуче био завадио. — Како си и мртав леш, као да си заспао! Ко ли те овако душмански уби, грех му на душу!

Међутим, киша је непрестано падала, и Павлу се учини, да би било сасвим нечовечно оставити на оваквој непогоди и свог мртвог непријатеља.

— После, Јован није био мој непријатељ — размишљаше Павле. — Једна мала свађа, без дубљег основа, не може никад између два разумна човека ископати онај непремостиви јаз, који се зове крвно непријатељство. Ја нисам никада мрзео Јована. Но, узмимо случај, да сам га баш и мрзео жива, зар га могу мрзети мртва? И најгори наш непријатељ, кад пред нама лежи мртав, није више наш непријатељ, него наш ближњи, наш брат. Не! не могу никако овде оставити Јована, па ма шта било!

Рекавши то у себи, Павле подухвати обема рукама леш младога Јована, издиже га својим џиновским, снажним рукама, метну себи на леђа и понесе у оближњу ча-Мијушкову воденицу.

Тамаи се стари воденичар, раскомоћен и дремљив, спремао да затвори воденична врата, па да угаси лампу и легне, кад зачу с поља људске кораке и куцање на вратима.

— Ко је? —

— Павле, твој комшија. Враћам се с појате. Отвори.

Воденичар отвори врата, но, кад, при светлости лампе угледа страшни терет на џиновским Павловим леђима, он се, узбуђен и поплашен, једва задржа на ногама.

— Шта је то, по Богу брате! Куд ћеш с тим овамо?

— Море, не питај, несрећа! Натрапах у путу на мртвог Јована... Лежи човек у сред баре,. А киша пада као на кабла. Да га не би пси појаде растргли, рекох, хајд да га донесем овде у сухоту, па да онда известимо власт...

— Иди ти с милим Богом! — зацика стари чика Мијушко гласом у коме је било помешано и страха и љутине. — Одмах, да си се чисто с мога прага! Зар да ми дод старост навлачиш несрећу на врат?

— Море, не бој се ништа, ча-Мијо! Чекај, да стоваримо ту овог несрећника! — рећи ће Павле, па поуми да уђе у воденицу.

— Напоље! Натраг! дрекаше избезумљени старчић, који у том тренутку више личаше на једну од многобројних воденичних авети и привиђења, којима бајке обилују, него ли на воденичара.

На једној је страни стајао Павле, на другој воденичар.

На једној је страни била хуманост, а на другој страх.

Хуманост није хтела да ова за малодушне разлоге страха; она је вршила своју дужност.

Павле уђе и стовари мртваца.

Шта ће после воденичар радити с мртвим Јbecновим телом, да ли ће га задржати под кровом док не сване, или га избацити напоље, да га гладни сеоски пси растргну, то га се није тицало. Главно је, да је он, Павле, испунио своју дужност.

(свршиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Суд општине александровачке актом № 3065. од 30. августа ове године упутио је питање овакве садржине:

— Начелник срески узео је на одговор председника једне општине и казнио са педесет динара новчане казне зато: што није обезбеђен панађур у варошици, који је одржаван у дане 26. и 27. јула сваке године. Председник је у одбрану своју навео следеће: да кривице до њега у овоме не може бити, што панађур није обезбеђен, кад исти није одржан; а да није могао бити одржан, постоји одлуке општинског суда да се панађур не одржи изузетно за ову годину са ових разлога: 1. Што је ратно стање, те је маса народа у рату и нема се с ким ни одржати панађур; 2. Што је у том времену у овој околини владала заразна болест колера, где је било и смртних случајева, те би се скупљањем масе народа зараза ширила, а нарочито сад кад у месту ни лекара нема; и, 3. Што је наредбом војних власти у опште било забрањено издавање сточних пасоша за стоку способну за војну потребу. — Пита се, да ли у оваквом случају има до кога општинског часника и какве или пак нема никакве кривичне одговорности? —

Одговор:

Према члану 6. закона о панађурима и недељним пазарним данима од 1. априла 1902. године општински суд је дужан обезбедити држање панађура најмање на петнаест дана пред панађур, и то три пут службеном објавом у »Српским Новинама*, а по могућству и другим листовима. У овој обзнани се мора увек назначити: која је најближа железничка, паробродска, поштанска и телеграфска станица, као и све оно што се на олакшање преноса и промета односи. За неизвршење овог наређења председник општинског суда или његов заменик кажњава се са педесет динара у корист државне касе; ову казну изриче надлежна полициска власт. — Ако се због изузетне прилике у земљи није могао одржати панађур у односном месту, или ако панађур због наречитих обзира није ни требало држати, онда је општински суд требао о томе не само да одлучи него и да своју одлуку, односно свој предлог, достави на даље решење надзорној државној власти, која би прописним путем изделствовала дефинитивну одлуку од Министра Народне Привреде, који извршује поменути закон о панађурима. Тада би Министар Народне Привреде с погледом на све околности решио, хоће ли се панађур одржати или не, и у том случају не би било никакве одговорности до органа општинске власти због неодржавања панађура, односно због његове необзнане. — Да ли је пак срески начелник умесно казнио означеног општинског председника, јасте ствар оцене факата. Ако пак заинтересовано лице сматра, да је изречена казна неумесна и несаобразна закону, може се жалити надлежној власти, јер према члану 18. закона о панађурима и недељним пазарним данима против осуда, изречених по члану 6. истога закона, има места жалби, у року од шест дана, окружном начелству, које решава у последњем степену.

* * *

Суд општине јабучке актом № 1618. од 10. септембра ове године упутио је питање овакве садржине:

Буџет општински за ову годину није израђен. С тога је благајник општински чинио издатке општинским часницима и службеницима по буџету од 1912. године. На дан 8. септембра ове године позват је општински одбор да одреди плате општинским часницима и службеницима, и одбор смањи неке плате по буџету за 1912. годину. — Пошто је благајник већ чинио издатке по буџету од 1912. године, а одбор смањио плате, пита се: шта ће одговорни рачунополагач у овом случају да ради, и да ли му вреде платне признанице по којима је чинио издатке, кад је општински одбор плате смањио?

Одговор:

Према члану 129. закона о општинама међу расходе по општинском буџету долазе и издаци на плате општинског председника, подпреседника, кметове и осталог општинског особља, а према члану 86. (тачка 14.) закона о општинама општински одбор је надлежан да одређује плату преседнику, подпреседнику и кметовима општинским као и осталом општинском особљу. Али закон је одредио извесне минимуме за плате општинског особља, и то само за председнике општинске и за општинске деловође. У општинама до 500 пореских глава закључно плата преседнику не може бити мања од 360 динара, а у општинама преко 500 пореских глава не може бити мања од 480 динара годишње; у варошким општинама преко 500 пореских глава не може бити мања од 1200 динара; у Београду преседнику општине плата не може бити мања од 9000 динара, а у Нишу не може бити мања од 3600 динара на годину; подпреседнику општине београдске не може бити мања плата од 8000 динара. Плата деловођи општинском не може бити мања у општини од 300 пореских глава од 480 динара, у општини од 300 до 600 пореских глава од 720 динара, у општини од 600 до 900 пореских глава од 960 динара, а у општинама преко 900 пореских глава не може бити мања од 1200 динара (а ако је деловођа или писар општински изабран поред редовне дужности за благајника општинског добија награду за вршење благајничке дужности, и та награда не може бити мања од 240 динара на годину). — Према напред изложеноме, а пошто општински буџет за ову годину није израђен и надлежно одобрен, то су се надати на плате општинских часника и других општинских службеника требали чинити по прошлогодишњем општинском буџету и по одлукама општинског одбора, који је с погледом на буџетске позиције и на законске минимуме из члана 117. и 118. закона о општинама одређивао плате часницима и службеницима општинским. — Кад је пак општински одбор 8. септембра ове године одлучио, да се плате извесним органима општинске власти смање, онда треба ту одборску одлуку доставити на знање и одобрење према члану 85. закона о општинама у року од пет дана надзорној власти, како би ова ту одлуку расмотрила и оценила њену законитост поступајући по члану 152. закона о општинама. Сем тога ту одборску одлуку треба саопштити и оним општинским органима, којих се иста тиче, како би ови могли против ње да употребе прав-

но средство, ако њоме не буду задовољни. Дефинитивно дејство те одборске одлуке биће тек кад она евентуално постане извршна, а дејство ће се рачунати од дана када је одборска одлука донета, ако се односи на нове општинске органе, или од дана саопштења те одлуке заинтересованом лицу, ако се односи на раније општинске органе. — Дакле одборска одлука о смањењу плате општинским органима не може имати важности за оно време, које је протекло пре постојања те одборске одлуке, а за које време су издаци чињени по буџету из прошле године и сходно раније општинском одборском одлукама, па за то не може бити ни какве одговорности до рачуниполагача у престављеном случају. Издане признанице на изузету плату свакојако важе.

* * *

Суд општине мокро-горске актом № 1336. од 6. септембра ове године упутио је питање овакве садржине:

— 1. Застарева ли председа и казна над првостепени суд врати пресуду са својим примедбама на довршење општинском суду, па општински суд по тим примедбама ништа не ради више од три месеца?

2. Кад једно лице оде њоју на туђе имање па покупи и однесе двеста ока сена на пластова са ливаде и то кришом за своју корист употреби, и кад се то ухвати и докаже, да ли је тим учинило дело самовлашћа из § 375. а. кривичног закона или дело краће из § 222. тачке 3. истог закона? И,

3. Кад се даје кошевска храна — кукуруз — на позајмицу народу у зрну, па се после збира од народа у клипу, колико треба узети килограма кукуруза на клипу за сто килограма кукуруза окрњеног. —

Одговори:

1. Треба увек двојити застарелост дела од застарелости пресуде, односно од застарелости казне. Све док пресуда, којом је изречена казна, не буде постала извршна, не може се говорити о застарелости казне или пресуде. већ једно о застарелости дела. Када пак једном пресуда постане извршна, не може бити речи више о застарелости дела него о застарелости пресуде, односно о застарелости изречене, досуђене казне. — Пошто првостепени суд није иступну пресуду општинског суда одобрио, већ је учинио своје примедбе, по којима општински суд треба да изврши довршење, значи, да пресуда није извршном постала и да може наступити једно застарелост дела, ако се испуне услови из § 396. кривичног закона. — Како пак општински суд није ништа радио по овој иступној крици више од три месеца, то је према поменутом законском пропису наступила застарелост дела кривичног, изузимајући случај, ако је кривица крађа или утаја, пошто ова дела застаревају за време од годину дана.

2. По § 375. а кривичног закона, ко самовласно (без насиља) захвати или присвоји, што од земље општинске, државне и опште народне, томе се одузима што је заузео, и тај се усуђује, да учињену штету накнади и да издржи казну од три до тридесет дана затвора, а да потом подигне редовну тужбу противу онога, у чијој се државини земља затекла, ако мисли да на њу има јаче право; овако се поступа и са оним, који би приватно какво добро на изложени начин заузео, као и са оним, који туђу ливаду прекоси, њиву пресре, пресече, жито с туђе њиве или ма какав плод обере; покупи и т. д. у колико ово последње не би у други вид кривица прелазило, у ком се случају по другим прописима има казнити. — По § 222. тачци 3. кривичног закона кажњава се затвором најмање три месеца поред губитка грађанске части, а према приликама и робијом до пет година, ко ко покраде сабране плодове у пољу и у опште предмете које људи, издајући се у јавну сигурност, у пољу без чувара оставе. — Према тоте у питању представљено дело треба подвести под прописе из § 222. кривичног закона са ових разлога: Самовлашће из § 375. а. кривичног закона предпоставља, да је неко отишао на имање, које се налази у туђој државини, па са истога покупио и однео ма какав плод, односно сено, сматрајући да на то има права некакво, и сматрајући, да не мора код власти надјействовати да се то његово право реализе. Међу тим у питању означени случај није такав; ту је једно лице отишло њоју на туђе имање и придигло сено на пластова знајући да на исто нема никаква права, на то сено кришом употребило на своју корист. Пошто никакве околности не говоре за то, да је дотично лице сено однело с ослонцем на неко право на исто имање и на продукте са њега, не може се узети да постоји дело самовлашћа, већ само дело краће, које се казни по § 222. кривичног закона. И.

3. Кад је позајмица кукуруза из општинског коша извршена у зрну, а дужници хоће да позајмицу врате у клипу, и кад законом о општинским кошевима и правилима и упутствима са извршење закона о општинским кошевима и за вођење рачуна о општинској храни није предвиђено како ће се у овакном случају поступати, то би најбоље било с погледом на члан 4. правила за извршење закона о општинским кошевима вештачењем оценити, колико килограма кукуруза у клипу дају сто килограма кукуруза у зрну, па тако обрачун известити при враћању позајмице, јер размера између тежине кукуруза у клипу и тежине кукуруза у зрну варира према једрини кукуруза и клипа, према разређености зрна и редова итд. При повраћају кукуруза треба водити рачуна и о томе, да се храна увек има вратити са процентом: код кукуруза 30% а код остале хране 8% на сасушивање и на растур, јер се за нову храну, која се смести у кошеве и у амбаре приназје после прве године дана толики губитак на сасушивање и на растур (члан 20. и 25. закона о општинским кошевима).

к.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА, КАСАЦИОНОГ СУДА, И ВИШИХ ВЛАСТИ

При решавању питања о екстрадицији кривца треба претходно расправити питање о поданству кривчевом у време тражења екстрадиције.

Аустро-угарске власти дипломатским путем су у фебруару месецу ове године тражиле екстрадицију једног лица окривљеног због дела фалсификата приватне исправе употребљене у Аустро-Угарској у једној парници у 1907. год. Аустроугарске власти су навеле, да је окривљени угарски поданик. То лице је пронађено у Србији, саслу-

шано, и стављено у притвор до решења питања о томе: да ли има места тражењу ове екстрадиције. — Окривљени се у Србији био настанио октобра месеца 1911. године, а тада је од Министра Унутрашњих дела добио уверење, да ће у српско подaнство бити примљен, када отпуст из угарског подaнства буде поднео, с тим да то уверење важи једну годину дана. — После тражења ове екстрадиције и после издате наредбе од 2. марта ове године о притварању окривљеног, овај је поднео отпуст из угарског подaнства, издан му ове године, после тражења екстрадиције, и на притвора је молио, да буде примљен у српско подaнство на основу тога отпуста и на основу раније му издатог уверења да ће у српско подaнство бити примљен, када отпуст из угарског поднесе.

Према овакном стању ствари Министар Унутрашњих дела, као надлежна за решавање питања о екстрадицији криваца, нашао је:

1., да питање о екстрадицији окривљеног, као питање раније датума, треба прво расправити, пошто је оно прво дошло на расправу и пошто је рок од године дана, поменут у уверењу Министра Унутрашњих дела од 1911. године, прошао, — и да ово питање треба расправити с погледом на оно подaнство у коме је окривљено лице затечено у време тражења екстрадиције, како се не би поништило право једне државе за добављање кривца на основу закључене конвенције о томе, и како се једна држава не би користила заблудом друге стране, која је и поред тражења екстрадиције отпуст из подaнства своме грађанину дала;

2., да питање о *промени* подaнства овога лица, о природењу, треба као питање другога реда расправљати накнадно с погледом на тачност уверења стране власти о добром владању тога лица, које је уверење употребљено при задобијању уверења Министровог у 1911. години, а које је у сумњу доведено, и с погледом на исход кривичног процеса, који ће се водити по његовом окривљењу за фалсификат;

3., да окривљени у моменту тражења екстрадиције на и сада није српски већ угарски подaник за то: што у српско подaнство није примљен одлуком Државног Савета и Краљевим Указом нити је заклетву на српско подaнство положио (члан 144. тачка 9. Устава и § 14. грађанског закона), и што отпуст из угарског подaнства има дејство тек кад буде дотични примљен у друго подaнство, пошто примање у ново подaнство нема ретроактивно дејство и пошто свако лице у сваком моменту треба да буде нечији поданик; и,

4., да окривљеног, који сада није српски поданик, треба на основу члана 1., 2. и 6. конвенције о издавању кривaца између Србије и Аустро-Угарске издати аустро-угарској власти због проствљеног злочина, пошто исти није застарео ни по српским законима, и пошто су потребна документа за ову екстрадицију добављена.

С тога је Министар Унутрашњих дела решењем П.№ 5636/13. одобрио, да се тражено лице изда аустро-угарским властима.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Непознати лопови ноћу између 11. и 12. ов. месеца разбили су две касе Живку Буњаку и синовима трг. из Краљева и покрали 74 комада акције краљев. акц. задруге, 10 комада окружне чачанске задруге, 2 акције чачанске штедионице, 4 комада акције шумадијске банке, 2 комада акције клањичког друштва, 16 комада акција краљевске акционарске штедионице, и 6. комада акције студеничке задруге.

Депеша начелника среза жичког Бр. 10420.

Живан Млађан из Грабоваца, котор Рума, стар 22 године, вере православне, неожењен. Осуђен са шест година робије због пљачкине, побегао је из казненог завода у Сремској Митровици.

Живан је слаб, омањега стаса, смеђих очију, округлих образа, плаве косе и обрва.

Ко га пронађе добија 40 круна.

О проналаску известити уредништво „Полицијског Гласника".

Милутин Јашаревић, осуђеник пожаревачког казненог завода, побегао је.

Родом је из Петровца среза јабланичког, стар је 15 година, стаса средњег, чела мала.

Депеша управе пожаревачког казненог завода Бр. 2055.

Ђуро Редић из Грбавца, котор Грубишнопље, стар 25 година, вере православне, неожењен, осуђен због убиства, са десет година робије, побегао је из казненог завода у Сремској Митровици.

Ђуро је средњег раста, црних очију, широких образа, затупаста

носа, по врату има белеге од недавне операције. *Слику* му доносимо.

Ко га пронађе добија 40 круна.

О проналаску известити уредништво „Полицијског Гласника".

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Код Животе Јовановића, из Пудараца, нашазу се два вола, за које се незна чији су, један је во стар 8—10 година, длаке сиве, великих рогова, без роваша; други је стар 10 година, длаке зелене, леви рог крњ до пола, без других роваша.

Депеша начелника среза грочанског Бр. 6909.

Код Усејина Сентовића, Рамадана Усејиновића, и Ибрахим. Илића цигана који су у притвору нађени су коњи за које се сумња да су украђени: једна кобила стара 10—15 година, алатаста, на челу лисаста, висока 154 см. са жигом „К. Ђ." један коњ матор 10—15 година,

висок 157 см. са жигом К. 12 један мали коњ дорат стар 12 година, један дорат стар 4 године, висок 153 см. прекушена репа, без жига, и један коњ стар 15 година, висок 160 см. са дугачким репом без жига.

Депеша начелника среза лепеничког Бр. 8902.

ПОНОВНЕ ПОТЕРЕ

Радивоје Симић, осуђеник пожаревачког казненог завода чију слику износимо, побегао је 8. јуна

ове године па ни до данас није ухваћан.

Родом је из Жаркова, среза врачарског, стар 26 година, стаса средњег, проказао или га буде убио. Лични опис: Стар је 18 година, средњег раста, очију жућкасто-зелених; косе смеђе; од особених зна-

ног, косе, обрва и очију црних, браду брија, чела великог.

Акт управе пожаревачког казненог завода Бр. 1593.

Петар Миљковић из Слатине, среза зајечарског, чију слику износимо, који је решењем начелства округа тимочког од 25. маја т. г. № 3406, по чл. 9. закона о јавној безбедности позван на предају, па се није у остављеном року предао, него продужио да самовласно живи, и који је решењем начелства од 3. јуна 1913. године № 4268. на основу чл. 10. закона о јавној безбедности оглашен за хајдука, — није још ухваћен нити убијен. По чл. 12. истог закона уцењен је са 500 дин., која ће се сума издати оном ко га буде ухватио, полицијској вла-

ков има: на другој и трећој фаланги средњег прста леве руке, две белеге од посекотине, незнатне величине; два младежа у величини сочива на левој страни врата; младеж величине сочива за 9 см. изнад пупка, и за 2 см. у лево од медијане.

Акт начелства округа тимочког од 3. јуна 1913 године. № 4268.

КРАЂА СТОКЕ

Ноћу између 4. и 5. септембра ове године непознати лопови украли су Сими Благојевићу из Стамнице, једнога **коња** старог 2 године, длаке дорастасте, у леву задњу ногу путаст.

Депеша начелника среза млавског Бр. 11204.

Непознати лопови украли су Петру Павловићу, из Неготина, једну **кобилу,** стару $3^1/_2$ године, длаке црне у десно уво ровашена.

Депеша начелства округа крајинског Бр. 5467.

Непознати лопови украли су Радовану Николићу, из Бањевца, две **кобиле,** једна је стара 8 година, длаке зеленкасте, висока 140 см. са жигом положено Т. друга је стара 10 година, алатаста, висока 148 см. са жигом — К. —

Депеша начелника среза посавског округа београдског Бр. 7979.

МАНГУП СТОКА

У реону кварта врачарског ухваћен је један *мангуп* **коњ,** длаке дорастасте, са жигом „Т".

Акт кварта врачарског Бр. 7801.

У општини александровачкој налази се једна *мангуп* **кобила,** стара $1^1/_2$ годину, длаке дорастасте.

Депеша начелника среза моравског округа пожаревачког Бр. 8800.

УХВАЋЕНИ

Живан Сремчевић и **Раде Миковић,** осуђеници пожаревачког казненог завода, чија је потерница пошла у 33. броју „Полицијског Гласника" за ову годину, ухваћени су.

Депеша управе пожаревачког казненог завода Бр. 2138.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије

Уредник А. Ј. Кузмановић.

БРОЈ 36 У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 30. СЕПТЕМБРА 1913. ГОДИНА IX

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИХ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

МИ

ПЕТАР I.

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉИ НАРОДНОЈ

КРАЉ СРБИЈЕ

На предлог Нашег Министарског Савета, а на основу § 5. Устројства Централне Државне Управе, прописујемо ову

УРЕДБУ

О

УРЕЂЕЊУ ОСЛОБОЂЕНИХ ОБЛАСТИ

ГЛАВА ПРВА.

О Општинама.

Члан 1.

Свако село, варошица или варош, што се приликом заузећа затекло као општина, односно прва управна јединица, остаје и од сада тако, у колико управне власти не нађу разлога да то промене, било спајањем више села у једну општину, било разгруписавањем у више општина.

Члан 2.

Синор општине одређује среска власт. Овако једанпут образоване општине могу се мењати само по одобрењу Министра Унутрашњих Дела.

Члан 3.

У свакој општини постоји општинска власт.

Члан 4.

На челу општинске власти стоји председник, коме се, за вршење општинских послова, додаје по један кмет за свако село у саставу општине.

На случај болести или одсуства, председника заступа писмени кмет, а ако писмених нема, онда најстарији по годинама.

Свака општина има по једног писара, а по потреби и више, и потребан број оружаних служитеља.

Члан 5.

Општинског председника, кметове и писара поставља среска власт из редова одабраних грађана у општини а где њиховје потреба могу се узети и други способни људи из других општина, који хоће да се настане у тој општини. Председника, кметове и писара смењује среска власт, кад год за то нађе разлога.

Служитеље прима и отпушта председник општине, али то могу учинити и среске власти кад год нађу да општински служитељи не врше тачно своју дужност.

Члан 6.

Општинска власт управља свима општинским пословима и општинским имањем, врши полицијску и управну власт, и све остале државне послове који јој се у дужност ставе.

Члан 7.

Општински председник суди све грађанске спорове о покретности и непокретности и потрице у општини у вредности од 20—50 динара а кметови села до 20 динара.

Кад год се парничари не сложе о вредности, њу одређују три вештака које бира председник односно кмет кад је реч о његовој надлежности.

Противу пресуде сеоског кмета жалба се изјављује председнику општине, а противу пресуде председника среској власти.

Жалба на пресуду сеоског кмета даје се усмено, а на пресуду председника писмено.

Жалбе се дају у року од пет дана од дана саопштења, и подносе непосредно власти којој су упућене.

Одлуке донесене по овим жалбама извршне су.

Члан 8.

Општински председник и кметови суде по души и по правди.

Поступање у парницама и пресуђивање биће усмено и кратко, и одмах се саопштава пресуда.

Председници уводе своје пресуде у парочиту књигу, из које ће се видети: дан суђења, име и презиме парничара, докази и како је пресуђено.

Кметови о својим пресудама извештавају председника одмах ако су у месту где је председник, иначе најдаље за два дана.

Општински суд, ако је спор о својини непокретности, не може пресуђивати, већ решава само о државини спорне непокретности.

Исто тако не може потврђивати исправе о куповини и продаји непокретности, као и о убаштињењу.

Члан 9.

Сва иступна кривична дела, која су предвиђена у III части Кривичног Закона, суде општински председници, али не могу изрицати већу казну од десет дана затвора ни код оних дела где је предвиђена и већа максимална казна.

Новчану казну могу изрицати до 100 динара.

Ова се дела извиђају и суде писмено.

Против осуда председничких жалбе се подносе у року од пет дана срескоj власти, и предају овој непосредно или поштом на повратни рецепис.

Дан саопштења не рачуна се. Ако је последњи дан за подношај жалбе празничан, рачуна се у рок и дан после празника.

Одлуке среских власти извршне су.

У местима где су седишта начелстава, ако не постоје државне варошке управе, жалбе се подносе начелству, на начин и у року како је напред речено, и његова је одлука извршна.

За мање непослушности, према наредбама председника и кметова, ови изричу усмене казне до два дана затвора или 20 динара у новцу, и те осуде уносе у књигу усмених осуда. Оне су одмах извршне.

Кривична дела која премашају надлежност председника, он одмах саопштава срескоj власти, старајући се да кривац не побегне и да се трагови дела не утру.

Члан 10.

Плату председнику, кметовима, писару и слугама, одређује среска власт за села и варошице, а окружна за окружне вароши, поштo претходно чују и мишљење општинског одбора.

О количини одређених плата среске и окружне власти извештавају своје старије власти; ове могу те плате смањити или повећати ако за то нађу оправданих разлога.

Све ове плате падају на терет дотичних општина.

На терет општина падају и оне плате за звања и службе које у општини буду установљене по одобрењу или наређењу закона или државних власти.

Члан 11.

Све потребе општинске и трошкове, како оне из чл. 10., тако и за издржавање општина, подмирују се порезом и приходом општинским.

Буџет за ово одобрава за сеоске општине окружно начелство, а за окружне вароши Министар Унутрашњих Дела.

Порез овај скупља сама општинска власт, и на крају године подноси рачуне на преглед окружном начелству.

Члан 12.

Ванредне војне потребе и трошкови у општини подмирују се ванредно у стварима или порезу по наређењу војних власти и одобрењима Министра Војног и Министра Финансија, у колико по војним уредбама није друкчије наређено.

Члан 13.

У општинама постоји и општински одбор.

Њега бира, на општинском састанку, среска власт, по саслушању кућних старешина дотичне општине.

Општина до 100 кућа имаће десет одборника, општина до 200 кућа петнаест, а преко овога броја 20 одборника.

Свако село треба да је заступљено сразмерним бројем одборника.

Члан 14.

Овај одбор скупља се на позив и под председништвом председника или среског начелника, и помаже својим обавештењима општинскоj и срескоj власти у извођењу државних послова и потреба.

Служба општинара бесплатна је.

Одређени одборници морају остати на дужности годину дана.

Њих разрешава од дужности среска власт кад год за потребно нађе, или на случај болести или других оправданих потреба народних одборника.

ГЛАВА ДРУГА.

О срезовима

Члан 15.

Свака општина припада неком срезу.

Члан 16.

С погледом на досадашњу поделу и на потребу државну, састављене се општине у срезове.

Премештање села из среза у срез, после образовања срезова, вршиће се по одобрењу Министра Унутрашњих Дела.

Члан 17.

Простор, име среза и место становања среске власти опредељује се и мења решењем Министра Унутрашњих Дела.

Члан 18.

У сваком срезу постоји среска власт.

Члан 19.

Среску управну и полициску власт извршује срески начелник.

Члан 20.

Среског начелника поставља Крал на предлог Министра Унутрашњих Дела.

Члан 21.

Среска власт извршује у срезу све државне послове, одржава личну и имовну безбедност и ред, и надзирава, руководи и исправља, а по потреби и замењује радњу општинских власти у свима њиховим пословима.

Сем ових послова она потврђује и све исправе које потичу из имовинских и у опште приватно правних односаја, у границама оним које имају и остале полициске власти.

Среска власт не може потврђивати исправе о куповини и продаји непокретности.

Члан 22.

Среска власт извиђа сва преступна и злочина дела која се догоде у срезу, и кривце спроводи окружном суду на суђење.

Грађанска лица за војна кривична дела из § 4. и гл. XXIV Војног Казненог Законика, која учине у мобилном или ратном стању, подлеже суђењу војних судова, сходно одредби § 297. законика о поступку војних судова у кривичним делима.

Овим се замењује Указ од 16. октобра 1912. године (Бр. 239. „Српских Новина" од 21. октобра 1912. год.).

Са кривицима среска и окружна власт поступа по § 9. законика о поступку судском у кривичним делима, и са актима о постојању дела спроводи их команди при којој је војни суд, на дати законски поступак.

Члан 23.

Среска власт извиђа и суди сва иступна дела о којима говори III част Кривичног Закона од 29. марта 1860. године, било што прелазе круг надлежности општинских председника, било што је она нашла да их треба узети на поступак.

Полициска Уредба од 18. маја 1850. године важи као поступак срески власти у свему, само што се жалбе не подносе судовима него окружном начелству, и његова је одлука извршна.

За роконе и овде важе прописи из чл. 9. ове Уредбе.

Члан 24

Среска власт, по жалби, или по званичној дужности прегледа и потврђује или преиначава пресуде и решења општинских власти у кривичним и грађанским споровима.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

* * *

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Правде, поставити:

за контрактуалног лекара среза митровачког, Др. Милосава Чеха, практичног лекара.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 10. септембра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Правде, поставити:

за архивара треће класе санитетског одељења Министарства Унутрашњих Дела, Благоја Перчевића, практиканта истога Министарства.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 10. септембра 1913. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО
ПО
ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

Не спорећи да ова аргументација није без своје предности, ми ипак мислимо да се не може стати на њено гледиште. Другим речима, ми изазивно да, за постојање задруге, морају сви који су у заједници бити бар сродници по шестога кола материне лозе: ако они нису чак ни такви сродници, међу њима нема задруге. Јер, када §. 507. Грађ. Зак. тражи, за задругу, прво сродство (остављамо на страну сродство по усвојењу, што нам овде не треба), он ту мисли на онакве сроднике између којих може бити наслеђивања. Под сродством се ту разуме то, што ће рећи да, са онога гледишта, они који нису сродници ни из шестога кола материне лозе нису сродници, а међу несродницима не може бити задруге. Ако би се усвојило, код овога питања, оно друго мишљење, тада бисмо дошли до тога резултата да би, у задрузи, наслеђивали нетестатски и они који не долазе ни у последњи наследни ред (§. 408. Грађ. Зак.), то јест наследила би, законски, и несродна лица. Тај резултат би се косио са §. 527. Грађ. Зак., по коме, као што знамо, за задругу, када је реч о наслеђивању, нама примењити правила о инокосним кућама, ако од њих законодавац није, под задруге, изречно одступио, што овде није случај: и заиста, нигдаи пропис не вели да у задрузи могу наследити и они који нису ни сеиће-у ни род из шестога кола материне лозе, то јест да могу наследити, у задрузи, и лица несродна §. 528. Грађ. Зак., нормирајући да „сродство у задрузи при наслеђству има првенство над сродством изван задруге, на ово биле и у ближем степену", претпоставља, као што то видимо, да смо ми већ у присуству једне заједнице које има карактер задруге, па се онда расправља питање о наслеђивању оних који у тој заједници умру, а да једна заједница има карактер задруге потребно је да она постоји међу сродницима, а сродници су, овде, само лица до шестога кола материне лозе за њу кључно.

Ако би се узело да задруге може бити и међу сродницима преко шестога кола материне лозе, онда би се задруга међу таквим сродницима могла склопити и уговором (§. 494. Грађ. Зак.), другим речима, могла би се задруга уговорити и међу онима који, са гледишта закона, нису сродници, противно правилу да је задруга сродничка заједница. А како је, пак, у задрузи сродство, код наслеђивања, јаче него сродство изван задруге, то би се, на тај начин, помоћу уговора о задрузи измењао законски наследни ред: уговараче не би наследили они који су им најближи сродници и који им претостављамо изван задруге, већ они који су с њима у задрузи и ако су та лица сродници преко шестога кола материне лозе, даље, несродна: уговором о задрузи искључили би се из наслеђа задругара сродници који су у таквом степену сродства да могу да наследе, и испаучили би се у корист несродних лица. Уговор о задрузи направио би наследницима несрећнике! Ми знамо, истина, да се свима може начинити својим наследником и несродно лице, али то бива само помоћу тестамента или уговора на случај смрти, то су тестаментални (уговорни) наследници, али не знамо за то да се неко који није сродник може, и изван случаја тестамента или уговора на случај смрти, направити наследником: ово би била нека трећа врста наследника, ни тестаментални (уговорни) ни интестатски (законски), јер законско наслеђивање иде само до шестога кола материне лозе, — а такву врсту наслеђивања закон наш не познаје. Законодавац допушта само то да се, уговором о задрузи, може пореметити наследни ред само међу сродницима: састављајући задругу, задругари, тим путем, одређују сами за наследнике оне који ће им, у задрузи, бити најближи сродници у моменту њихове смрти, искључујући сродничке исте лозе, нода и стеонога, или и ближе, изван задруге. Овде образовање задруге има дејство сличо тестаменту (уговору на случај смрти). Али, то је све што законодавац допушта, што ће рећи да он не дозвољава да се иде даље, а на ме, он не дозвољава да се, у виду задруге, несродници, на штету сродника, начине наследницима.

Живојин М. Перић.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

2° Или у *одводећу електричне струје без присвајања исте*. Електрична струја се данас од законодаваца сматра као ствар, те је повреда исте могућа. Повреда се састоји у томе, што се туђа струја одводи на штету другога, не присвајећи ни у чију својину.

Повреда електричне инсталације и струје је данас једна нарочита врста повреде ствари. Да би она била истуша, потребно је за разлику од обичне повреде ствари, да штета *није већа од четрдесет динара*. Ако је већа, повреда је престуи, и она је продвиђена у § 292 п. з.

2° Противправност („противзаконо") је нарочито услов у појам овог истуна.

б) Кривац. — Виност је потребна, иошто је ово дело и престуи одн. злочин. и то:

1° Код повреде електричне инсталације потребан је *умишљај*. Он се састоји у свести, да се инсталација повређује противзаконо, иошто је противправност специјалан елеменат овог кривичног дела.

2° А код одводења електричне струје потребна је иоред умишљаја и *намера*, не да се струја употреби, јер би онда постојала краћа (§ 221 к. з.), већ да се тиме другоме штета причини.

II *Истуи* из § 375 а к. з. — „*Ко самовласно (без насиља)*, који се у овом §. звати или присвоји што од земље општенародне, томе да се одузме што је заватио, уз накнаду штету да накнади и да се казни од три до тридесет дана затвора, на шитом да се упути. да код суда подиже редовну тужбу против онога, у кога се државини земља затекла, ако мисли да на њу јаче право има.

Овако ће се поступити и са оним, који би приватно какво добро на зорњи начин заузео као и са оним, који туђу ливаду прекосн, њиву прерорн, прекопа, жито с туђе њиве или ма какав плод обере, покупи и т. д., у колико последње не би у други вид кривица прелазило, у ком се случају но другим одредељима казнити има.

Ако се изнађајем по овом делу утврди, да је кривица оптуженог застарела, у томе случају власт, која суди, по оцени доказа одлучиће, која ће страна као јача, остати у држављини спорног земљишта до свршетка спора о својини, а славцу страну, по прописима Закона о поступку судском у грађанским парницама, упутиће на спор надлежном грађанском суду (истуна самоиомоћ).

1. а) Радња се састоји дакле у *отказивању* каквог свог права управљеном на *заватање општинског, државног, општег приватног земљишта* или у *кошењу туђе ливаде, преоравању или прекопавању туђе њиве, или у збирању плодова с туђег имања или у каквој другој подобној радњи према оним плодовима*. В. о самоиомоћи Живановић Посебна Део 1 § 23.

1° Без значаја је дакле, какво своје право хоће извршилац да остварн оним радњама, да ли право својине („присвојио") или које друго.

2° Није потребно, да право, које извршилац хоће да остварн, њему заиста припада. Али је потребно, да, објективно посматрајући ствар, не нагода потпуно безразложно иишљење извршиочево, да ово право његово постоји, што је једно фактично питање.

3° Радња треба дакле да се састоји у једној од наведених делатности јер би иначе постојала преступна самоиомоћ из § 195 к. з. Самоиомоћ из § 375 а к. з. је дакле једна привилегована (блажија) врста самоиомоћи. Разлог на блажију инкриминацију оних делатности лежи у чињеници, што дају иовода честим споровима.

4° Без значаја је дакле, да ли је земљиште приватно, државно, општинско или опште, т. ј. у чијој је својини.

5° У § 339 т. 1 к. з. говори се о захватању еоеских путева, дакле туђег земљишта. Разлика између овог истуна и самоиомоћи из § 375 а лежи у томе, што код њега није потребно, да је захватање управљено на остварење каквог права.

6° Ако је која од наведених делатности *силом* извршена, постојала и кривично дело *принуде* из § 194 к. з., које ће с истуном из § 375 а к. з., бити у идеалном стицају.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

КО ЈЕ КРИВ?

(СВРШЕТАК)

Тако је размишљао Павле, и, осећајући да му је савест потпуно чиста, отишао је мирно својој кући, и легао у постељу, с намером, да сутра рано, чим сване, оде власти и јави за цео догађај!

Но, на два сата иошто је заспао, зачује он сиола лупу на својим прозорима.

— Ко је?

— Власт. Отвори!

Несрећног човека нешто тешку у срце.

Сети се, у магновењу, и наласка мртвог Јована, и устезања воденичаревог да прими донети леш, и свога насилног уношења леша у воденицу, и ча-Мијушкових узвика: „Напоље! Напоље с њиме!..." и неко мрачно, мучно предосећање опасности учини, те му цео његов положај иоста јасним.

— Шта хоте? — ушта, отварајући послушно врата.

— Да те водимо у притвор. Оптужујеш се за убиство Јованово...

— Ја! Ја убица! Јесте ли ви при себи? Та ја сам га већ мртва нашао, и да бих га сачувао, да га сеоски иси ноћу не разнесу, однео сам га на својим леђима у ча-Мијушкову воденицу... шта хоћете ви? Јесте ли ви при себи?

— Хајде ти само с нама, па ако си заиста невин, наддежни суд ће те ослободити и притвора и одговорности...

— Ево ме! Водите ме! Али знајте, да, ако нема правице на земљи, да има Бога и његове правде!

Склепташе га, везаше и одведоше Из општине у „срез", из „среза" у нрвостеиени суд. Свака је инстанца вршила, по обичају, своје ислеђење... После ислеђења претрес. На њему ново ислеђење. За све то време оптужени, ни крив ни дужан, трпе у притвору. И као круна земаљске правде, дође судска пресуда.

„Био је, према своме признању, на лицу места у време извршења дела; према исказу сведока Мијушка Н., воденичара, он је, оне ноћи, кад се дело догодило, донсно у воденицу леш убијеног Јована, молећи воденичара, да га негде „прикрије"; према исказу тих и тих сведока живео је у „очитом" и доказаном непријатељству с погинулим због синора; према гласу полиц. увиђаја на оделу оптуженог било је крвних мрља, које су накнадно брисане, што говори о намери укривања трагова казнимог дела", и, тако, редом, низао се основ за основом подозрења у разлозима судске пресуде, чији је закључак гласно: двадесет година робије у тешком окову!

Узалуд је оптужени доказивао, да с погинулим није живео у непријатељству; да му је одело било крваво на простог разлога, што је на својим леђима носио погинулог, крвљу умрљаног човека, дигнутог из локве крви; да то што је, дошавши кући, убрисао крв с одела, значи само, да је, као уредан човек, хтео своме оделу повратити чистоћу, а не „сакривати трагове казнимог дела", иошто је и иначе, и сам мислио, чим сване, доћи власти и представити јој цео догађај — све је било узалуд; заблуда је тријумфовала над истином; невин је гурнут у пропаст због другога.

Павле сави главу и оде на робију.

У селу опет отпоче живот по старом.

Догађаји се поче заборављати.

На две године после Јованове смрти, Милош се, венча с Павом, која је, као и цело село, веровала, да је Јованов убица био Павле, јер је, због тога, и на робију отишао.

Милош се, у свакој прилици, претварао да је и сам дубоко ожалошћен Јbecовим погибијом, те је, на тај начин, срећно успео, да од себе отклони сваку сумњу.

У браку је имао двоје деце, са Павом се лепо слагао, и све су му прилике ишле за руком да буде срећан, па, ипак, није био срећан.

Гриза савести, као кртица, разоравала му је душевни мирноћу, трујући му живот из дана у дан.

Он је венуо.

И нико, осим њега самог, није знао тајни узрок његове болести.

На пет година после Јованове погибије, Милош, лежећи у болесничкој постељи, и осећајући да су му дани живота на прсте набројани нареди да се дозову два грађанина.

Осећао је потребу, да се, пред смрт, исповеди.

Позвани присутни грађани, чувши болесникову исповест, и силно изненађени њоме, учиниће потребан корак, те се, после неколико часова, стекоше уз самртникову постељу још и лекар, и полицијски пословођа.

Кад је лекар утврдио, да је самртник при чистој свести, онда опет позваше Милоша, да, пред свима, понови своју исповест, што овај и учини у свима језовитим њеним детаљима.

Више није могло бити сумње: убица је Милош, а Павле, невин и праведан, већ пет година труне окован у мемљивим зидинама казненог завода!

Тек тада земаљска правда пође правим путем, и, пошто је, у списку законских прописа, учинила корекцију раније своје пресуде, избави невиногa од даљег страдања.

Павле дође у село.

Како се све изменуло за време од пет година!

Родитељи му умрли. Познаници и пријатељи, неки умрли, неки остарели да их је једва могао познати. Воденичар Мија се обесио.

Сеоске девојке, које су га, пре пет година, сувих очију испратиле на пут невиног страдања, сад су мајке. Некада свеже и румене, а сад постареле и оружнеле, оне га и сад, дрхећи на рукама своју одојчад, гледају са својих вратница оним старим погледом, пуним саучешћа, који као да вели: „О, несрећни човече, како си много, како си невино страдао!“

Али, какве користи од голог саучешћа, кад је несрећнику разорена и кућа и будућност.

Раније тих, безазлен, простодушан, и са слепим поверењем у људе и убеђењем у добро на свету, Павле је сад постао сасвим други човек...

У сваком човеку гледао је по једног подмуклог непријатеља, а цео му се живот чинио као једна огромна, дукава разапета замка, да се у њу, на криви и дужни, хватају врлина и невиност.

Био је огорчен на цело друштво.

— Павле, — преварио се, једном приликом, те му рече један његов пријатељ, — ти би требао отићи, до Милоша, те да му бар док није умро, захвалиш што те је спасао даље беде и робовања. Помисли, болан бранко, шта би с тобом било, да је Милош са својом тајном отишао на онај свет!

На овај пријатељски савет Павле одједанпут, ускипе гневом, пребледе и, стиснутих песница, устреми се на нерасудног човека, који се морао бегством спасавати од последица својих, истражених, пријатељских савета.

— Милош није мој добротвор, већ мој убица — размишљао је Павле, кад год би био миран и сталожен. — Он је најпре убио Јована, затим је убио и мене. Прва је, једним крававим делом, отправио на онај свет, да би само могао засновати намеравани брак, а мене је једним подмуклим ћутањем, оставио да страдам пуних пет година, те да би он само могао, комотно и без бриге, и на даље живети у томе браку, крвљу заснованом. Убити једног ради заснивања брака, а другог ради одржања тог брака — то није доброчинство. то је злочин, двогуби злочин. И Милош не може и не сме за навек заклопити очи, док не искуси казну за своја недела. Спора, недостижна земаљска правда неће га стићи, заказнине, јер он ће пре умрети. Али ја, ја ћу га казнити!.

Што речено, учињено.

Прве ноћи, кад је небо било покривено облацима, те је, услед тога, био мрак густ као тесто, једна људска прилика, прескочивши преко ограде у Милошево двориште, упути се, тихо и неопажено, ка Милошевој кући, извади испод пазуха некакав свежањ, њушну га под кров, између дрвених греда, и кресну жигицом и потпали онај свежањ, па се онда, хитро као веверица, врати истим путем, којим је и дошла.

После десет минути времена цео кров Милошеве куће буктао је у пламену.

Греде и летве сагоревале су, и, заједно с черамидом, пропадале доле, у пожар, који се све више ширио.

Сви су укућани били благовремено, спасли главу бегством, па и самртно-болесног Милоша на рукама пренели у двориште, само на несрећу некако нису стигли да изнесу најмлађе Милошево дете.

— Дете! Дете ми дајте! Пустите ме, ја ћу га изнесем! — викала је детиња мати, очајно крштећи руке.

Међутим, и врата, и прозори од собе с дететом, били су увелико у пламену.

Четири пет комшија, који су, приметивши пожар, били притекли у помоћ, стајали су, оклевајући и неодлучно. Никоме није било мило да и сам жив изгори, а ни несрећној мајци нису допуштили да пође у сигурну смрт.

Још неколико магновења само, па ће све бити касно.

Одједанпут, изненада, и хитро, као пошен олујом, један човек из мрака прескочи ограду од дворишта, и паће се пред запаљеном кућом.

— Где је дете? — упита снажним гласом.

Сви присутни погледаше изненађено у човека.

Пред њима стајаше Павле.

— Ено детета! Ено у оној соби! — повика Пава.

Чувши то, Павле се залете, и једним скоком, не додирујући прозор, пролете кроз пламен и паће се у соби.

После неколико секунада искочи с дететом, завијеним у чаршав...

— Ево ти га! — рече мајци, дајући јој дете. — Немојте ми ништа захваљивати. Немате зашта.

Ја сам вам спасао дете, то је истина, Али, ја сам вам и кућу запалио, и то је истина. Требало је казнити оног старог зликовца који се с душом бори у дворишту, јер га ни Бог неће. Да је, нешто, здрав, и на ногама, он би од мене прошао онако исто као што је Јован прошао од њега. Али је не убијам ове, које је и сама судбина убила. Хтео сам само, да га оставим без крова над главом, те да и он умре на голој рудини, онако као је Јован умро. На кад ниса хтео узети живот једном старом грешнику, још мање сам то хтео учинити једном невиншашету. Ето, добра мајко, сад разумеш, зашто сам ти синчића спасао! А сад, збогом! Ја одох на робију. С ње се опет, кад тад враћа. Али ти, Милошу, ти идеш на онај пут с кога се никад не враћа.. Нека ти је срећан пут! — додаје сарказтички и нагуби се у мраку.

Нико му не рече ни речи.

После два дана Милош је, у дворишту, без крова, умро у највећим мукама.

Павле, који од тада беше мој клијенат, оде поново на робију.

— Ето вам целе историје! — завршн господин Страхиња, окренувши се свом сапутнику. — Шта сад мислите, ко је крив за пропаст несрећног Павла? Људи, или он сам? Или мислите, можда, да узрок његовом очајном поступку потражите у Ломброзовој теорији? —

— Како се узме. Но свакако, да и прилике, у неколико, правдају његово кривично дело — примети господин Григорије, очевидно потрешен судбином Павловом.

— Површност извиђања, господине мој! на то ће господин Страхиња. — Површност извиђања и, према томе, и погрешна пред судска пресуда. То је главно. То је узрок катастрофи мога несрећног клијента. Кад се прва пут кратко с робије, дошао је с огорчењем у души, а кад се буде други пут кратко, то неће више бити човек, већ монструм. Ето, дивних последица од само једне погрешке нашег правосуђа.

Господин Страхиња ућута...

Ћутао је и његов сапутник.

Само се чула потмула, ритмичка и једнолика лупњава вагона и брактање захуктане локомотиве.

и.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Суд општине мокро-горске актом № 1336. од 6. септембра ове године упутио је питање овакве садржине:

Једно лице узме у зајам новац, а зајмодавцу да на уживање једно имање докле дуг не исплати, али исти сопственик после неколико година отпочне самовласно радити то имање, ма да дуг није вратио. Зајмодавац га због тога тужи за самовлашће. Пита се: поштo уговор о односу између ова два лица није у судске књиге уведен већ потврђен само код општинске власти, да ли треба ово лице да се казни, што је самовласно ушло у ово имање и отпочело га радити, и да ли треба имање да остане при сопственику а овај да одмах исплати дуг?

Одговор:

По § 195. кривичног закона кажњава се затвором до два месеца онај, који се не налази у стању праведне нужне одбране, па инак самовласним недозвољеним начином какво своје право тражи или задовољења сам себи прибавља, у колико дело не би спадало у другу врсту кривичних дела. Престављени поступак не сачињава дело из овога прописа кривичног закона, јер у питању означени поступак сопственика имања не носи вид каквога насиља, које би се имало сматрати као недозвољени начин за прибављање каквога права спорног или неспорног. — Сем тога по § 375. а. кривичног закона кажњава се од три до тридесет дана затвора онај, који самовласно али без насиља захвати или присвоји земљиште државно, општинско или приватно, као и онај, који туђу ливаду покоси, њиву преоре, прекопа, жито с туђе њиве или ма какав плод оберс, покупи и т. п. Ни из овог прописа не постоји дело у овом случају, јер је потребно за постојање овог дела, да држалац имања исто држи као своју сопственост или као својину неког трећег лица, а не као својину сопственика који неосновано прихвата имање, које треба да остане на уживање у рукама другог лица; овде међутим оптужено лице је ушло у своје имање и отпочело га радити не употребљавајући никаква насиља, а држалац имања није га држао као своју сопственост већ као својину окривљеног лица. — Према томе у питању означени поступак не носи вид какве кажњиве радње, и с тога окривљени не може бити кривично одговоран. — Инак, право уживаоца овог имања треба да остане заштићено, докле сопственик тога имања не исплати дуг. У тој цели полициска власт, кад код ње поверилац буде тражио заштите, треба, по саслушању обадве стране и по учињеном извиђају, да молиоцу да заштиту и загарантује му уживање имања, а до сопственика имања као слабију страну упути на грађанску парницу за доказивање свог права, да имање од уживаоца одузме пре него што уговорени услов о исплати дуга буде испуњен тј пре него што се дуг исплати. — На расправу ове ствари нема утицаја то, да ли је уговор у опште повређен или не, и, ако је повређен, да ли је потврђен код општинске или код надлежне државне власти. Главно је, да постојање односног уговора не спори ни једна од заинтересованих страна.

* * *

Суд општине пружатовачке актом № 892. од 4. септембра ове године упутио је питање овакве садржине.

— Да ли се наређење за одложени рок избора општинских чланова у 1914. години односи и за оне општинске чланове, који замењују друге чланове, који су оставке дали, а чија места нису могла бити попуњена због мобилизације војске и ратног стања? —

Одговор:

Према члану 174. закона о општинама општи избори општинских чланова имали су се извршити у целој земљи у јануару месецу ове године. Али услед ратних прилика, немогуће је било те изборе обавити, јер су општински и судски органи, као и бирачи, већином били на војним дужностима, те је било немогуће извршити припремне изборске радње, пречишћавање бирачких спискова, и сазивати зборове општинске у смислу члана 29. и др. закона о општинама. С тога је Министарски Савет под № 19144 /12. донео одлуку, да се не приступа избору општинских чланова у јануару месецу ове године, већ да се избори одложе за доцније, а да општински ча-

сници, који се налазе на положајима, остану на истима, док се по закону од дужности не разреше, с тим, да се од Народне Скупштине тражи накнадно одобрење за овај поступак и да законски одреди време избора општинских часника. — Према оваквом стању ствари донет је закон од 25. маја ове године о уписивању на знање одлуке Министарског Савета № 19144. од 16. новембра 1912. године и одлагању општих избора за општинске часнике, којим је одобрено поменуто решење Министарског Савета о одлагању општих избора општинских часника, који услед ратних прилика нису могли бити извршени у јануару месецу ове године, и одлучено: да се општи избори председника општинских судова, подпредседника општинског, кметова и одборника извршe јануара месеца 1914. године у време означено у члану 174. закона о општинама, а да председници општина, подпредседник, кметови и одборници, који се налазе на положајима, остану на истим положајима, док се по закону од дужности не разреше. — Из овога, што је напред изложено, види се, да се само *општи* избори општинских часника неће вршити пре јануара месеца 1914. године, а посебни избори за попуњење упражњених места општинских часника могу се вршити у свако доба по закону. Даље кад неки часници дају оставку на положаје па им те оставке као основане буду уважене, или кад неки часници буду смењени на којим законим начином са положаја општинских часника, онда за попуну тих места могу се наредити и извршити избори општинских часника без обзира на поменути закон од 25. маја ове године, који говори једино о општим изборима општинских часника. Замењеници дужност могу вршити само привремено, до избора нових часника на место разрешених. — У сваком случају треба водити рачуна, да ли се општински збор за избор часника може обавити с обзиром на потребне припремне радње, на правилност зборског рада, и на потребу да зборска одлука буде израз бирача грађана дотичне општине, па према томе одређивати време за избор.

* * *

Суд општине лозничке у срезу ваљевском актом № 1113. од 17. септембра ове године упутио је питање ове садржине:

Кад неко лице поднесе општинском суду на потврду уговор, облигацију и т. д. и кад општински суд наплати таксу за правни посао, по члану 13. тачки 4. правилника за извршење закона о таксама, и таксу за потврду, где треба таксу улепити да ли на оригиналу или на копији, која остаје у архиви судској?

Одговор:

Лепљење таксе за правни посао предвиђен исправом, која се подноси власти на потврду (облигација, уговор и друго), врши се на овај начин: таксена марка се улепи на правноме простору прве стране табака при врху. Поништавање ове марке се врши жумбом унакрст а сем тога и регистарским жигом. Али ако писмено треба снабдети са више марака, онда ће се оне лепити усправно једна до друге на празноме простору пред писањем (испред текста), почев са леве стране врха табака, па редом, тако, да марке веће вредности буду у почетку па затим редом марке мање вредности. Поништавање таксе се и у овом случају врши жумбом унакрст и регистарским жигом. — Како се пак за потврду ових исправа плаћа у исти мах посебна такса, то се ове таксене марке за потврду лепе између текста исправе и текста потврде са леве стране, а поништавање се врши, како је напред изложено, али у тексту потврде мора се увек означити колика је такса наплаћена за правни посао и по коме тарифном броју таксене тарифе а колика је такса наплаћена за потврду. — Овако се поступа кад се такса наплаћује у маркама, у корист државне касе. — Али по т. бр. 339. закона о таксама општински судови наплаћују на име таксе у корист своје касе два динара за потврду уговора, облигација, признаница и у опште исправа од вредности до двеста динара закључно, а педесет пара динарских наплаћују за сваки други примерак кад се исправа тврди у више примерака (даље за први примерак два динара а за остале примерке по педесет пара динарских). И у овом случају кад општински суд потврду исправе врши на правне послове се наплаћује такса у корист државне касе. — Према томе и на оним исправама, које се имају потврдити код општинског суда, такса за правни посао, која се има наплатити у корист државне касе, треба да буде улепљена на празноме простору прве стране табака при врху опако како је напред изложено. — (Такса треба да је улепљена на самој исправи и онда, када исправа и не иде на потврду код власти). — Што се тиче питања, да ли таксу треба лепити на оригиналној исправи или на копији, која остаје у архиви дотичног надлештва, треба узети у убзир то, да се такса наплаћује за правни посао, да се тај правни посао заснива оригиналном исправом, и да задржавање преписа исправе за архиву игра подређену улогу при стварању правних односа писменим исправама, — па закључити, да се такса мора лепити на оригиналним исправама а не на преписима, који се задржавају за архиву надлештва.

В.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Живојин Врић из Рабровца, среза јасеничког округа смедеревског, осумњичен да је извршио разбојништво са убиством над Иваном Јовановићем, слугом из Београда.

Живојин је стар 30 година, раста средњег, плав, на себи има војничко одело.

Дежепа кварта савамалског Вр. 7213.

Костадин Милетић из Урсула среза левачког, побегао је из апсане суда општине јовачке, где је одговарао за опасну крађу.

Костадин је стар 18 година, висок, сувоњав, очију смеђих, мало блесаст, у сељачком оделу.

Акт начелника среза беличког Бр. 14237.

Љубомир Јовановић-Ерић, касапин из Лесковца, који је одговарао за опасну крађу, побегао је из судског затвора.

Љубомир је стар 16 година, средњег раста, развијен, округла лица, црноманаст, прне косе, од особе-

них знакова има 3—4 скорашњих огреботина на десној страни лица.

Акт градског и среског суда лесковачког Бр. 3603.

Јанко Лазаревић из Жидеља, који одговара за крађу стоке, побегао је из среског затвора.

Јанко је стар 26 година, омален, суводњав, бркова малих смеђих, у сукненом оделу влашком, са црном јагњећом шубаром на глави.

Депеша начелника среза деспотовачког Бр. 9730.

Илија П. Крајиновић из Злота, који одговара за опасну крађу, побегао је испред спроводника.

Илија је стар 18 година, у лицу плав, без браде и бркова, од одела има један гуњ и беле чакшире.

Акт Управе града Београда Бр. 25817.

ТРАЖЕ СЕ

Драгомир син Обрада *Николића*, из Барајева, отумарао је од своје куће незнано где, стар је 15 година, плав, округлих образа, од одела на себи има гуњић и панталоне од сељачког сукна.

Депеша начелника среза посавског округа београдског Бр. 8276.

Лепосава кћи Живојина *Вукомића*, из Шепшина, побегла је од своје куће незнано где, стара је 20 година, висока, смеђа, лица подугачког белог, од одела има на себи сукњу сељачку од вуне, на глави белу девојачку мараму.

Акт управе града Београда Бр. 25166.

НАЂЕНИ ЛЕШЕВИ

У атару општине тиљевачке, среза темнићског, нађен је 9. ов. месеца **леш** *непознатог човека*, старог 40—43 година, високог раста, црномањаст, суводњав, косе црне, кратких танких бркова; од особених знакова има: на глави више десног увета у величини дводнарске место ћелаво, од одела има сељачку антерију од сукна, на глави сламни шешир

Депеша начелника среза темнићског Бр. 8690.

У близини села Савинца поред Тимока нађен је један *човечији* **леш** стар 20—22 године, средњег раста, косе плаве, од одела има чакшире и гуњ од црног сукна, шарене чарапе извезене вуницом, на погама гојеће опанке, по оделу изгледа да је био рударски радник.

Депеша начелника среза бољевачког Бр. 8773.

У вароши Ћуприји нађено је на дан 13. ов. месеца, *једно* **лице** у несвесном стању које је истог дана и умрло. Старо око 60 година, браде и бркова проседе, средње висине, очију црних, лица округлог. По свему изгледа да је, просјак.

Акт начелства округа моравског Бр. 7198.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

У општини сирогојничкој среза златиборског *нестало је једно писмо* упућено на Петра Боковића из Сирогојна. Адресант вели да му је у *писму био* **чек** од 2180 франака под Бр. 4887 издат од „Banca nationale Argentina y Pinteolti" на Pedro Jankovitch, исплата преко банке Андрејевића и комп. из Београда.

Депеша начелства округа ужичког Бр. 6882.

КРАЂА СТОКЕ

Непознати крадљивци украли су Милосаву Марковићу, из Пољане, једнога **коња** вранца, старог 16 година, — висок 150 см. жигосан са П. Ј.

Депеша начелника среза пожаревачког Бр. 9673.

Непознати лопов украо је Андри Николићу, индустријалцу из Обреновца, два вола стара по 6 година, длаке зелене без роваша.

Депеша начелника среза посавског округа ваљевског Бр. 7366.

Ноћу између 4. и 5. ов. месеца, непознати лопови украли су Сими Благојевићу, из Стамнице, једнога **коња**, старог две године, длаке дорастасте, лисастог, у леву ногу пустастог.

Депеша начелника среза мланског Бр. 11204.

Непознати лопови украли су Радославу Стојановићу, из М. Крсне, једну **кобилу** стару 11 година, алатасту, са жигом положено „Т." и једнога **коња** старог 3 године, длаке алатасте, у три ноге пустастог, високог 146 см.

Депеша комесара панађура у Тополи Бр. 34.

Ноћу између 5. и 6. ов. месеца непознати лопови украли су Светозару Гишићу, из Рамине, једну **кобилу**, стару 10 година, длаке кудраste, високу 143 см., са жигом положено „Т."

Депеша начелника среза добричког Бр. 12457.

МАНГУП СТОКА

На имању Јоце М. Живковића, трг. из Алексинца налазе се *две мангупи* **кобиле**; једна је стара 10 година, длаке зелене, на леђима убивена од седла; друга је стара 10 година длаке мрко-дорастасте, на кичми има рану, оба уха на крају мало исечена.

Акт начелника среза алексиначког Бр. 8846.

У атару општине г. коњанске, налази се једно *мангуп* **магаре**, длаке вране, без прибора и улара.

Депеша начелника среза ужичког Бр. 5658.

У атару општине сивачке, налази се један *коњ* и једна *кобила*; коњ је длаке беле, а кобила алатасте, на челу цветаста, — обоје репова потсечених.

Акт Управе града Београда Бр. 24216.

У вароши Умци налази се једна *мангуп* **кобила**, стара 10. година, длаке загасите, са жигом положено „Т."

Депеша начелника среза посавског округа београдског Бр. 7963.

У атару општине шутачке, налази се један *мангуп* **коњ**, стар 10-12. година, на челу лисаст, — на левој бутини има жиг полу месец.

Депеша начелника среза таковског Бр. 6090.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије Уредник А. Ј. Куманановић.

БРОЈ 37. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 6. ОКТОБРА 1913. ГОДИНА IX

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИХ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

УРЕДБА
О УРЕЂЕЊУ ОСЛОВОЂЕНИХ ОВЛАСТИ

(НАСТАВАК)

Члан 25.

Срески начелник има потребан број писара, који му помажу у свршавању послова и по потреби и по наредби заступају га по реду старешинства.

За вршење обичних канцеларијских послова постављаће се и потребан број практиканата.

Писаре поставља Краљ на предлог Министра Унутрашњих Дела; а практиканте окружни начелник.

Члан 26.

Среске власти за све време истраге држе кривце у притвору и за сва преступна дела, ако ваљ да то интереси сигурност ти и јавног поретка захтевају. На јемство могу пустити само за преступна дела, кад кривци признају кривицу.

Члан 27.

Срески начелник и срески писари деле се на класе и имају плату предвиђену законом о уређењу округа и срезова. Практикантима одређује плату окружни начелник а служитељима срески начелник.

Додаци који буду одређени од стране Министра Унутрашњих Дела среском начелнику и писарима на стан, огрев и осветљење, падају на терет среза и улазе у среске напредне потребе.

У те потребе улазе и плате звања или службе које у срезу буду по одобрењу или наређењу закона или државне власти уведене, као и станови среских власти, канцеларијски трошкови и издржавање среских завода.

Члан 28.

Служитеље среских начелника постављају и отпуштају сами начелници.

Служитељи, кад су на служби и у случајима о којима говори члан 38. закона о жандармерији од 11. јуна 1884. године, имају право употребе оружја као и жандарми, а према притвореницима за преступна и злочина дела који беже сва права која имају чувари осуђеника према Високајшој Уредби од 20. маја 1861. године В. Ж. 1061.

Члан 29.

За подмирење свију среских потреба и трошкова редовних и напредних, распоређиваће се срески прирез.

У то име, срески начелник договорно са председницима општина направиће буџет, којим ће обухватити све издатке среза, уносећи у исти и једну суму на непредвиђене трошкове.

Буџет овај прегледа и одобрава окружно начелство.

Прирез срески купи среска власт уз припомоћ општинских власти, ње рукује и на крају године склапа рачуне, које подноси на преглед окружном начелству.

Члан 30.

Напредне војне потребе разрезују се на начин прописан у члану 12. ове Уредбе.

ГЛАВА ТРЕЋА
О округзима

Члан 31.

С погледом на досадашњу деобу и потребу државну саставиће се срезови у округе.

Члан 32.

Простор и назив округа и главно место становања окружне власти, опредељује се и мења одлуком Министра Унутрашњих Дела.

Члан 33.

У сваком округу биће окружна власт — начелство; а, по потреби, и Управа.

Члан 34.

У окружним варошима, где је седиште окружне власти, она врши непосредно месну полицијску и управну власт, у границама и праву као и среске власти, како је одређено у чл. 22. и 23. ове Уредбе.

Она расматра и све жалбе по грађанским пресудама месне општине, а тако исто и све административне одлуке ове и среских власти, и њене су одлуке коначне.

Члан 35.

На челу окружне власти стоји окружни начелник. Начелник окружни има и сва она права о којима се говори у чл. 23., последњем ставу, закона о уређењу округа и срезова.

У сваком окружном начелству постоји још и секретар, а по потреби и чланови управе, затим окружни благајник, и довољан број писара, практиканата и служитеља.

Члан 36

Окружног начелника, секретара, чланове Управе и писаре поставља Краљ на предлог Министра Унутрашњих Дела, а окружног благајника и потребан број финансијских чиновника на предлог Министра Финансија.

Практиканте и служитеље начелства поставља и отпушта окружни начелник, који овима и плату одређује.

Члан 37.

Окружна власт — начелство — врши у округу управну и полицијску власт преко среских и општинских власти, надзирава, руководи, исправља, а по потреби и замењује среску и општинску власт.

Окружно начелство — Управа — не може потврђивати исправе о куповини и продаји непокретности.

Члан 38.

Окружна власт, по жалби или по званичној дужности прегледа и потврђује или преиначава пресуде среских власти у округу и месне општинске власти, донесене по кривичним иступним делима.

Члан 39.

Пресуде окружних власти по иступним делима одмах су извршне.

Члан 40.

Окружни начелник, секретар, чланови управе и писари деле се на класе и имају плату предвиђену законом о уређењу округа и срезова. Окружни благајник има плату по закону о државним благајницама и рачуноводству. Практикантима и служитељима одређује плату окружни начелник.

Додаци који буду одређени од стране надлежних министара начелнику, секретару, члановима управе, благајнику, писарима и практикантима на стан, огрев и осветљење, падају на терет округа.

Став 3. члана 27. Уредбе важи и за окружна начелства.

Члан 41.

Окружни и срески начелник имају право личне употребе оружја у свима случајевима кад се њихов живот угрози нападом било ватреним оружјем, било којим другим оруђем.

И служитељи окружног начелства имају сва она права која и служитељи среских власти, побројана у другом ставу чл. 28. ове Уредбе.

Члан 42.

За подмирење потреба о којима говори други и трећи став чл. 40. ове Уредбе, и за стан, огрев, осветљење и остало одржавање окр. начелства, разрезиваће се окружни прирез.

Наплату овога прireза вршће среске и општинске власти.

У то име, свако начелство састављ годишњи буџет округа, у који уноси све потребе и једну суму на непредвиђене потребе, на тај буџет шаље на одобрење Министру Унутрашњих Дела.

Члан 43.

Окружни, срески и општински прирез, одобрен буџетом, разрезује се одсеком (партално) на општине, према величини ових и материјалним приликама њених грађана, а ове их разрезују после на своје грађане по имућности, у споразуму са општинским одбором.

На овај начин распоређује се и порез, у колико и кад држава буде напла за потребно да га наплаћује.

Ближа упутства о распореду пореза, начину наплате, књижењу и осталом прописаће Министар Финансија.

Члан 44.

Са окружним прирезом и осталим приходима рукује окружни благајник, а срески један од среских писара, и они су рачунополагачи, а начелници су наредбодавци.

Општинским прирезом и приходима рукује општински председник и он носи одговорност за исправност рачуна.

Члан 45.

Окружни начелници могу кажњавати своје потчињене органе у округу одузимањем плате до 15 дана, за све кривице којима се вређа ред у служби и у опште крши углед државних органа.

Срески начелник може кажњавати своје потчињене до 10 дана.

Окружног начелника кажњава Министар Унутрашњих Дела одузимањем плате до месец дана.

За веће кривице одлуке доноси Министарски Савет.

Члан 46.

Полицијске, управне власти, окружне, среске и општинске, стоје под Министром Унутрашњих Дела у погледу реда и управе, а у погледу стручних послова под надзорима онога Министра у којега струку спада дотични посао.

Члан 47.

За војне потребе, а за време рата, сви чиновници, званичници и служитељи државни и општински стоје на расположењу војних власти, према одредбама позитивних закона и законским наредбама које о томе постоје.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

* * *

Актом Министра Унутрашњих Дела похваљен је рад писара Управе варошн Београда г. Рад. Тодоровића на хватању криваца по делима краће ствари на станова одсутних сопственика.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО
ПО
ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

Према томе, нема, између умрлога задругара и осталих чланова задруге, не постоји ни сродство ни шестога кола материне лозе, тада између њега и тих чланова нема задружнога односа, и, у случају да он умре без потомства, приможиве се прописи о наслеђивању у иностраном кућама, то јест њега ће наследити сродници ван задруге, и то тако да задруга не би имала ни ово право на откуп које јој се признаје према њеним наследницима: у овом последњем случају, *de cuius* је задругар, те се то право откупа сасим може да схвати, док, у првом случају, *de cuius* је умро у иностром стању, и право откупа би ту било без основа. А ако оваван *de cuius* не би имао сродника ни ван задруге, њега би наследила његова супруга, а ако ни ове не би било, наследила би га држава.

Сваколико, оваквав систем не иде у прилог одржавања и грањања задруге, али није то једини случај у коме је законодавац постунио против интереса задруге. Он је против ових постунио најпре тиме што је и у задруги усвојио установу наслеђивања, што раније, као што смо видели, није било: како умрли задругар није био власник ни једнога дела задружне имовине, већ је од ове био, са осталим задругарима, само уживалац, то он није могао на своје потомке пренети власништво ни на једном делу у заједничкој имовини. Још мање је могао ко доћи са стране и из задруге тражити што по основу наслеђа. Такав систем и такво устројство задруге слагало се потпуно са искључивањем ванзадружних сродника: када ни у самој задруги није било наслеђивања, није га, са још више разлога, могло бити ни у корист ванзадружних сродника без обзира на то у каквом су међусобном сродству они који су у задруги. Али, данас је друкчије, данас задруга нема више колективистички обзир, данас је у њој сваки учврћатрна са установом наслеђивања, и сав изузетак, у овом последњем погледу, јесте тај да, од два сродника која имају потребне законске квалификације за наслеђивање, пречи је онај који је *de cuius*-у био задругар. Даље се од тога не иде, и једно лице које није сродник ни из шестога кола материне лозе не може интестатски (законски) наследити, без обзира на то да ли је умрли био или не његов задругар.

IV. Ми до сада исмо говорили о ванбрачном сродству. Да ли се и на њега односи §. 528. Грађ. Зак.?

Најпре, да ли може бити задруге између ванбрачних сродника? §. 507. Грађ. Зак., као и §. 508., говоре само о „сродству", не изјашњавајући се о овом питању, а Решење од 22. Маја 1852. год. (код §-а 528. Грађ. Зак.) додаје речи сродство нараз: „по крви": али и ванбрачно је сродство сродство по крви.

Ми мислимо да ванбрачно сродство не може бити подлога за задружни однос, како у односима она и његових ванбрачних синова, тако исто и између ових и законитих сродника ванбрачнога оца. Разуме се да ми претпостављамо да је ванбрачни отац признао своје ванбрачно дете односно да је то, у случајима у којима то закон допушта, судски утврђено (§. 130. Грађ. Зак. Измена од 7. Маја 1868. год., стр. 17.)[1]). Иначе, о ванбрачном сродству, у колико је реч о оцу, не може бити говора: не доказан, на горњи начин, ванбрачан патернитет сматра се да и не постоји, по оном општем принципу правном: да се у праву сматрају да постоје само оне чињенице које су утврђене; чињенице недоказане сматрају се као и да не постоје, и ако оне, можда, постоје. Ми смо већ рекли да се задруга одликује својим принципијалним, међу којима је и она о наслеђу из §-а 528. Грађ. Зак. Међутим овај пропис се не би могао применити на заједницу живота и имања ванбрачних сродника.

Живојин М. Перић.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

7° Ако који од наведених делатности није управљена на остварење каквог свог права, ако дакле по постоји самопомоћ, онда може постојати друго које кривично дело. Тако постојаће крађа, ако је прибирање плодова или покретне ствари управљено на присвајање, а повреда стварн, ако нису управљени на присвајање (§. 2: „у колико последње не би у други род кривица предазнао".

6) Остварење ког свог права неком од наведених делатности треба да је извршено „самовласно", т. ј. противправно, што се по себи разуме. Противправност је дакле унета у појам сваг кривичног дела као један његов специјалан елемент.

Наведено остварење свог права је противправно не само онда, кад то право у стварн не постоји, већ и онда, кад оно постоји, али извршилац нема права да га сам остварује на онај начин, како је он то учинио у поједином случају. Другим речима оно ће бити противправно увек, кад се према приватно-правним односима нема право на самопомоћ.

2. Кривац. — Потребан је наравно *умишљај*.

а) За умишљај је потребна свест да се наведеним делатностима остварује какво своје *право*.

б) За умишљај је потребна изузетно и свест о *противправности* (самовласности), пошто је она специјалан елемент овог иступа.

3. Самопомоћ *није трајно* кривично дело, јер су трајна само она кривична дела, код којих последица дуже време траје[2]). То се види и из ал. 3 § 375 а. в., јер се ту предвиђа могућност, да дело застари, док је земљиште још у рукама извршиочевим. Према томе има се узети, да застарелост почиње тећи од дана извршења овог дела, а не тек од дана, кад је земљиште (и т. д.) одузето од заузимача[3]).

4. За овај иступ су наравно у сваком случају надлежни и општински судови, ма колика била вредност заузетог земљишта, пошто је ова без значаја за квалификацију дела[4]).

III. *Иступ из § 376 к. з.* — „*Ко терајући стоку или тровину преко потеса, вели се у овом §., намерице пусти, да ова другима штету учини, поред накнаде штете да се казни у новчу до пет до петнаест талира*".

а) Радња се састоји дакле у *пуштању стоке, да другоме штету учини, од стране онога, који тера стоку преко потеса ради тровине или иначе*.

1° Ово је једна нарочита, блажија иступна повреда ствари из § 375 к. з., пошто је за њу прописана блажија казна. Да би она постојала, потребно је наравно:

[1] Да је стока пуштена у забрањено време, пошто иначе но би било противправности (§ 375 т. 6, в. горе I 6).

(2) Да је пуштена од онога, који тера стоку преко потеса ради тровине или иначе, т. ј. који је онај исте дило да је прода, било у ком другоме циљу. У обој околности лежи разлог за блажију инкриминацију.

2° Да би она повреда ствари била иступна, потребно је, да не прелази предност од сто пореских гроша (§ 375 т. 1 к. з.)

б) *Кривац.* — Захтева се нарочито умишљај („намамице"). Кад је дакле ова повреда извршена нехатно или и без нехата, извршилац се не може казнити за радњу од повреда из § 375 к. з. (в. I).

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

---

[1]) §. 130. Грађ. Зак. изменан Законом од 7. Маја 1868. год. постижно је признање, да се ванбрачни патернитет не може истраживати, систем прихваћен за српским законодавством (чл. 350. српск. Грађ. Зак.: „La recherche de la paternité est interdite". Потврђивање патернитета је забрањено — в. В. Lazarévitch, *Précis de droit civil*, s. I, p. 350). У германском систему истраживање патернитета је допуштено. За прихватање да је сама а Француска прихвата тоне систему, Законом од 16. Новембра 1912. год. (во в. н.). В. напрене студије: A. Wahl-a, проф. права на Париском Универзитету, „La recherche de la paternité d'après la loi du 16 novembre 1912" која је изашла у прво свесци за ову годину (Јануар — Фебруар — Март; наредна свесцина: *Revue trimestrielle de droit civil*, и Henri Lavollée-a, адвоката у Паризу, „Code Manuel de la recherche de la paternité (Commentaire de la loi du 16 novembre 1912)" у издању париског књижара: Librairie générale de droit et de jurisprudence (1913).

[2]) В. *Живановић* Општи Део § 40 I.

[3]) В. и овом питању Кадајнић ор. cit. 375.

[4]) В. К. С. ф. з. 1905. Бр. 9505 (в. *Налетић* § 375 а).

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ДОГАЂАЈ НА ДРУМУ

Диван јесењи дан.

Ведро и сухо.

И с једне и с друге стране пута, који пролази ретком шумом, лежи маса разбацаног увелог лишћа најразновеснијих боја.

Лак, пријатан септембарски поветарац носи и развлачи ваздухом блиставе и нежне кончиће јесење свиле.

Весела песма младих сељанчица, чије се беле, чисте кецеље лелујају на ветру тамо доле, усред њива, пријатно навештава, да је отпочело време *кукурузне* борбе...

Високо горе, над њивама, забраћима и потесима, лебди, у ваздуху, непрекидно јато ласта вица, и њихово сетно и брижно цвркутање пред селидбу звони као последње *збогом* лепим селима, градовима и долинама...

Веселе берачице на пожутелих, врелих њива, уадигну, овда онда, своје лепе девојачке главе, па, пратећи погледом кретање правилних ластавичјих редова, несташно им довикују, кроз осмех:

„Срећан пут! Срећан пут!"

На, затим, опет спуштају погледе и безбрижно и спокојно прихватају се посла.

Нико и не примећава тамо, на оном, травом покривеном, брежуљку с десне стране пута, две женске прилике.

Једна је старица; друга је девојчица. Баба и унука. Баба је забрађена црном сатинском шамијом и подштапа се штаком, а унука носи лак, рукичаст шешпирић са лелујавим црвеним трачицама.

Биле су на гробљу, куда иду обично сваке суботе.

— Ено, дете моје, онде је твој отац погинуо! рече старица девојчици, показујући јој руком на једно место, покрај самог пута, у близини старе камене чешме. — Онде, између оне прашљиве липе уз пут друма и оног јасена.

Девојчица, која је то од своје стара мајке чула бар двадесет пута до сада, узе изглед љубопитства, добродушно се правећи, да то сад први пут чује.

— Је ли онде мајка? — упита нажљиво своју добру стара-мајку, пружајући и сама своје лепе, детињске ружичасте прстиће, ка месту кобног догађаја.

— Онде, онде, дете моје!

— А, како је то било? Зар ја то нећу никад чути? питање девојчица, уверена унапред, да је свеколико њено љубопитство узалудно, и да ће јој баба и сад, као и увек, гладећи је руком по коси, одговорити: „Још си мала, бабина птичице! кад порастеш, и кад будеш могла и разумети што ти будем причала, тада ће ти баба приповедити цео догађај!*

Али како се изненади лепа девојчица, кад је баба ухвати нежно за руку и посади уза се на први бусен сухе траве, па, погледавши је једним дугим погледом, као да се зар хтела уверити о разборитости девојчета, рече:

— Е, сад је време, бабина птичице. Прошлог месеца си навршила четрнајест и ушла у петнајесту годину. Нека ти је са срећом! Сад си у стању све разумети!.. Слушај, дете моје! Слушај пажљиво!

И то, рекавши, добра старица привуче к себи своју добру малу унуку и узе јој приповедати трагичну историју свога сина...

Било је то пре дванајест година.

Дан је био јесењи и овако исто сунчан, као данас.

На овом истом друму, који се одавде лепо види, око четири часа по подне видела се двоја кола, где јуре у супротним правцима.

Једна су ишла на варош у село, друга из села у варош.

Прва су била фијакер, друга — обичне сељачке таљиге.

У фијакеру је било пет лица: на задњем седишту двојица и то: наш комшија Милан и твој рођени отац; на предњем седишту седео је кум-Марко, кмет наше општине, а горе, на бок: кочијаш и општински пандур Милован...

Ишли су на панађур у оближње село, и, у браоју возњи, весело су ћеретали.

— Да одседнемо пред Славковом шатром код будемо на вашару — рекао ће Милан.

— А што баш пред њом? — упита Марко.

— Има брате, црно вино као гром!

— Онда хоћемо, кад је тако. Али ти да частиш, Марко! Право је, три године, брате, кметујеш... — пријатељски дира Милан Марка.

— А да се, нешто, ти ниси ужелео кметовске столице, а? Ево, још само до конца ове године, па ти је после, вала, свесрдно уступам!.. Кметуј, брате, и срећно ти било! Али, упамти, кад постанеш кмет, поред осталих кметовских дужности имаш још једну, најважнију: на свима вашарима, панађурима, и у свима кафанама, где год се нађемо, и кад год се нађемо, *ти частиш!* Јеси разумео?

— Ха! Ха! Ха! — смеју се сви весело у колима.

— Пристајем — вели Милан — само под условом, да, кад ја будем кмет, да Мијушко буде председник. Хоћеш Мијушко? — рече — и окрете се твоме јадном оцу.

— После две године могу. Али надогодине не! Заузет сам послом: видам за се нову кућу — рече Мијушко, и не слутећи, добросрећник, да ће му „нова кућа" већ после два минута постати савршено непотребна, пошто ће стећи другу, „вечну кућу."*

Док су у фијакеру, тако, весело ћеретали, занимајући се сновима о далекој будућности, дотле су им, од супротне стране, ишле у сусрет некакве сељачке таљиге, вучене од два бесна враната.

У таљигама је било шест сељака. Пет њих седели су збијени један уз другог, а шести је лежао на поду од кола.

Они што су седели, били су сви зајапурени, црвени у лицу, завражених очију, знојави и разбарушени, — били су сви пијани.

Овај, пак, што је лежао у колима, имао је затворене очи, и неприродно развучене, и, поготову, онакажене црте лица, као у онесвешћута човека, — био је мртав пијан.

Сви су се враћали с панађура.

Још из далека чула се њихова паклена граја и певанка.

— Терај, брже Симо!

— Удри!

— Ух, ала је запара!

— Стани, онде пред првом крчмом, да се мало расхладимо и приватимо!

— Живео!

— Вози!

— Терај!

А кроз све те збркане, крештаве, полу-животињске узвике, продирала

је монотона, примитивна и неподношљива сељачка мелодија:

„Ој, про-ђо Ле-вач, про-ђо Шума-ди-ју!..“

Растојање између таљига и фијакера бивало је, сваким секундом, све мање.

— Врдај, десно! — нареди Мијушко фијакеристи. — Видиш, да су тамо, оним у тарницама, све саме неке пијанштуре!

— Терај право, Симо! Не врдај! Ни Богу се не скланај! Колико њихов фијакер, толико наше тарнице! Право! — закривљених очију вичу сељани у тарницама своме кочијашу!

Фијакер је, из обазривости, већ био сасвим скренуо на десну страну, и није више имао куд склањати се. Идући, одмереном брзином, десном ивицом пута, он је чекао да таљиге које су се намерно биле упутиле махнитом брзином право на-њ, или скрену у десно, и, на тај начин избегну катастрофу, или се сударе с њиме, па шта коме Бог да.

Није се имало дуго чекати на критични моменат.

Он је наступио после неколико секунада.

Таљиге демонски захуктане, одједанпут налетеше на фијакер, својим масивним и гломазним осовинама закачивше за танку фијакеристичку предњу осовину, и, у трен ока, пребише је лако као сламку, па онда подухватише задњи фијакеристички трап, и тако силно одбацише, да цео фијакер, у истом тренутку, одлете и скрха се у оближњи ендек.

Ни таљиге нису прошле ништа боље. Како су се због судара с фијакером вранци у таљигама били поплашили и нагли у страну, то, скоро у истом часу, и таљиге одлетеше и срушише се у ендек, тридесет корачаја даље од фијакера.

До мало пре, здрава и читава, и пуна веселих пасажера, сад су обадвоја кола представљала жалосну гомилу рушевина.

Фијакер је био изврнут и скоз поломљен. Његови угрувани коњи још су лежали на земљи, уплетени у кајише од амова и дизгина, и немоћно се напрезали не би ли се исколебали.

Фијакерист лежи на земљи тешко повређен у главу. На уста и на нос тече ми крв.

Кмет-Марко, лако повређен, лежи, поклопљен изврнутим предњим фијакерским трапом, чији се точкови још у ваздуху окрећу од замаха.

Остали, скочивши благовремено, били су неповређени.

Код тарница још гора ситуација.

Кочијашева глава сва у крви. При извртању и паду, он је испао из свог седишта унапред, тако незгодно, да га је коњ, павши у ров, притискују самима својим тежином и размрскао му сву лобању.

Други један сељак јауче лежећи с пребијеном ногом, трећем исчашена рука.

Онај, што је, до мало пре, лежао мртав пијан у тарницама, сад, пробуђен и освешћен потресом, седи на земљи, на два корака од извртних и поломљених тарница, из којих је испао, и разрогачених очију, зачуђен и уневерен, гледа на онај хаос око себе, као да пита: „Где сам ја ово? Каква су ово поломљена кола? Шта се то догодило, људи Божији?“

Он, и још два друга сељака, остали су, као неким чудом, неповређени, и ако се, у моменту катастрофе, нису спасавали скакањем из тарница.

Али једна несрећа увек повлачи другу.

Чим је пандур Милован, — огромна, брката људескара — срећно искочио из кола, и видео шта се догодило, трже револвер из паса па с усклико: „Чекајте да се напатимо!“ јурну к тарницама.

— Ходите, само ако смете! Ходите, да видите како геџа бије! — викаше један сељак крај тарница, па, држећи у једној руци го нож, а у другој левче, кваљено на кола, срљаше право к Миловану.

— Миловане! Миловане! Стани! Не прави од једне несреће две! — викаху за Милованом Мијушко и Милан...

Али, како Милован није чуо, или није хтео чути своје другове, већ је и даље јурио к таљигама, то и Милан и Мијушко потрчаше за њим, те да, ако могу, спрече нову несрећу.

Узалуд.

Милован је већ био на десет корачаја растојања од свог противника, и кад му се приближи на два корака, он скреса на-њ револвер.

Сељак је био само лако рањен у леву руку, у којој је држао левче, те сад, разјарен као рис, измахну десном руком у којој је био нож, смерајући да Милована, пре но што he испалати други метак, зада смртни ударац.

Али, у том моменту деси се нешто неочекивано.

Мијушко, који је што игда може јурио за Милованом, баш стиже у том моменту, и, истрчавши пред Милована, не би ли га спречио да опет не пуца, тиме се, и нехотице, стави баш под ударац измахнутог сељачког ножа.

Од јарости обневидели сељак није више имао могућности, да заустави, или коригује покрет своје десниде.

Ноћ, намењен Милована, суну одозго и зари се у врат моме Мијушку, твоме несрећном оцу.

Из једне скроз пресечене артерије шикну крв.

Мијушко се сруши доле, и корпцајући се у хрпцу, после неколико минути сврши.

Кад виде шта је учинио, сељак се узбезекну.

Милан и Милован склепташе га, савладаше и везаше.

Други сељак престрављен новом несрећом, и не покупа да притече у помоћ свом другу, већ даде плећа и побеже безобзирце.

Само још сећање уз тарнице онај мртви пијани сељак, кога пуцањ револвера, псовке и узвици беху сад готово сасвим освестили.

— Јао, браћо моја, шта се ово направи! Јао, тешко си га нама! — јадиковао је он, покушавајући да устане на ноге што му није никако могло поћи за руком, јер је увек, при сваком таквом покушају, падао насатке у блато.

Ни њему не осташе дужни. Припише му неколико шамара, па и њега везаше, и остадоше чекајући на долазак власти, која убрзо стиже, уз њима увиђај и предузе даље истеђење.

— Али, шта да ти причам даље, мила моја голубице — рече бака, завршујући своју причу — полициско и судско истеђење, претреси, пресуде, жалбе, коначне пресуде, помиловања и издржавања осуде, то су све тешке, сувопарне ствари за твоју лепу безазлену главицу. Најинтересантније и, у исто време, најстрашније ја сам та већ приповидила: два погинула, три тешко, и два лако рањена, и то све за непун минут времена! И међу погинулим и твој јадни отац!..

Баба умукну.

И девојче је ћутало. Наслонивши сетно главу на бабино раме девојчица је тужно — сањалачким погледом блудела некуд далеко.

— Боже мој, премишљала јо девојчица. — Шта им је било, да створе такву несрећу? Како су људи зли и суровн! Један другоме неће вратити с пута ни за живу главу; и, пошто најпре поломе кола, онда један другоме разлупају и главе.. И како жалосна судбина, да и мој сиромах отац падне као невина жртва туђег дивљаштва и суровости!

— Зар је то морало тако бити јелте стара мајка? — упита гласно своју добру баку.

— Не, није морало бити, слатко моје дете! И ни чега не би ни било: ни тих погинулих људи, ни тих поломљених кола, ни тих пребијених, руку и ногу, да је само један човек хтео учинити један мали покрет руке: да је кочијаш на тарницама хтео повући за десни дизгин, и вратити колима у десно, што је, у осталом, био дужан учинити.

— Па што то није учинио, је ли стара-мајка?

— *Твердоглавство и шиљевовића* нису му дали, слатко моје дете! По неки наш сељак мисли да ће се понизити ако буде угађен и предусретљив; он нарочито неће да се „понизи“ пред „господом“, како зове он нас варошане; и само зато што ни за живу главу неће да се „понизи“, он, и противу своје воље, бива и неугађен и суров и убојица. Додај к томе, још и његову присну пријатељицу — шљивовицу, па ће ти све бити јасно.

Девојче уздахну.

Обадве ћутаху.

Лак јесењи поветарац пиркао је покрај њих, играјући се, по ваздуху, откинутим увелим травкама и жутим лишћем.

Огромна сунчана кугла, црвена као крв, лагано се клонула заходу.

Далеко однекуд, из дна њива, допирала је отегнута и радосна сељачка песма:

„Ма-ро! Ро-сав-ки-њо!

и.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Лекар среза мачванског г. Д-р Душан Радаковић актом од 18. септембра ове године упутио је питање овакве садржине:

Да ли је срески лекар дужан водити регистар о наплати такса и у њему регистрирати таксу, која се плаћа по т. бр. 4. закона о таксама за лекарска уверења издана приватним лицима за њихову личну употребу код појединих власти, или није дужан тај регистар такса водити, пошто власт којој се уверење подноси регистрира и таксу плаћену за уверење?

Одговор:

Ради надзора о правилној наплати такса, као и ради прибирања потребних статистичких података, све државне власти дужне су водити регистар такса како наплаћених така и оних, које треба наплатити. Овај таксени регистар мора да воде не само државне власти, него и самоуправне власти, почасни консули, акционарска и осигуравајућа друштва и верпсповедне општине, који за државу наплаћују таксе. — На уверења, која издају приватна лица, у шта спадају и уверења лекара и других стручних лица, наплаћује се за државу такса од два динара према т. бр. 4. закона о таксама (али не подлеже такси лекарска уверења, која се издају ученицима ради опрадавања изостанака од школе). — Кад лекар, који је срески, изда коме лекарско уверење за личну употребу код неке власти, он тиме не врши званичну дужност среског лекара већ издаје уверење приватном лицу, које би могао издати и сваки други приватни лекар; и с тога он мора само да наплати таксу од два динара за државу а не мора ту таксу да уводи у регистар, јер он таксу није наплатио у службеној дужности као орган једног надлештва. Овај лекар у оваквом случају нема дужност да таксу уводи у регистар пошто је чланом 31. правилника за извршење закона о таксама наређено, да таксени регистар воде само државна надлештва, самоуправне власти, почасни консули, акционарска и осигуравајућа друштва и верпсповедне општине, а не и лица која издају у приватноме својству исправе, — за исправе издане у приватноме сообраћају. — Овде ваља објаснити, да није тачно мишљење, да ће власт, код које буде употребљена та лекарска сведоџба, регистровати ту наплаћену таксу по т. бр. 4 закона о таксама од два динара, (па као да и због тога лекар не мора да води таксени регистар), јер према тачки 5. члана 31. правилника за извршење закона о таксама у таксени регистар надлештва не заводи се такса плаћена у приватноме сообраћају без посредовања власти, која је на исправама утиснута и поништена (као и она која се лепи код власти по тачки 7. члана 13. поменутог правилника и она на тачке 1. члана 34. и другог одељка тачке 2. члана 40. поменутог правника).

* * *

Суд општине солотушке актом № 922. од 11. септембра ове године упутио је питање овакве садржине:

Суд општине солотушке састанио је свој општински буџет за прошлу 1912. годину још у месецу јануару исте године и тај буџет по закону је послао среској власти на одобрење. Начелник срески у фебруару месецу прошле године вратио је општинском суду буџет, и општински суд је марта месеца прошле године послао буџет преко начелника среског окружном одбору на решење Окружни нак одбор, пошто је прирез по буџету прелазио преко 50% непосредне порезе, упутио је буџет са својим мишљењем на одобрење Министру Финансија, али Министар Финансија је исти буџет вратио општинском суду, да суд поступи по неким примедбама и да објашњења па да га по томе врати Министру Финансија на решење. Кад је општински суд поступио по тим примедбама, спремно је буџет да се испошље Министру Финансија у јулу месецу прошле године. Али од то доба нико није вратио општинском суду буџет нити је општински суд по учињеном извиђају могао да утврди, да ли је и где исти примљен и задржан. Како општински суд мисли, да се по томе буџету требало управљати не само у току 1912. године него и у овој години, пошто се буџет у овој години није могао израдити, то пита: шта ће општински суд да ради у овом случају и по чему да се управља кад ни копије од буџета нигде нема?

Одговор:

У претстављеном случају предвиђени општински прирез износио је више од 50% непосредне порезе,

те се имало применити прописе из члана 132. закона о општинама, по коме, ако је за подмирење општинских расхода потребан већи прирез од 50%, по суми непосредне порезе, која је у општини разрезана за годину у којој се буџет прави, одбор, пошто у законом року претресе и реши општински буџет, шаље исти надзорној власти на примедбу, а ова расмотра овај буџет у року од десет дана па ако нађе да нису унесени сви издаци, које је требало унети, чини своје примедбе општинском суду, односно одбору, или га без примедаба враћа, после чега одбор одређује дан за збор, коме се изводи на решење питање о прирезу по примедбама надзорне власти, ако ових има, иначе према буџету, који је одбор решио; тек кад збор донесе своју одлуку, општински суд шаље буџет, заједно са зборском одлуком надзорној власти, а ова га шаље окружном одбору, који га са својим мишљењем спроводи на одобравање Министру Финансија. — Пошто је буџет општине солотушке слат био Министру Финансија, значи, да је општински збор решавао о општинском прирезу; па како је изгласани прирез познат, то је после нестанка општинског буџета требало реконструисати општински буџет и послати га надзорној државној власти на примедбу са потребним извештењем, па га преко окружног одбора упутити Министру Финансија, на дефинитивно решење. — Све док се овако не поступи и док Министар Финансија буџет не одобри према члану 132. закону о општинама, или док не протече рок од три месеца од дана када је буџет примио Министар Финансија па га оставио без своје одуке, дотле се израђени буџет не може у живот увести. Како пак није утврђено, да је буџет после учињених примедаба и трженог објашњења слат попова Министру Финансија, то израђени буџет се не може сматрати за важећи ни за прошлу годину ни за ову. — Према томе, све док неки нови буџет не буде надлежно одобрен, имају се издаци чинити по буџету из 1911. године сходно наређењу из члана 135. закона о општинама и члана 6. закона о окружним среским и општинским буџетима. — Због нестанка акта, буџета и прилога који се на буџет односе, треба водити истрагу на са одговорнима поступити по закону како би искусили казну.

* * *

Писар општине ћупријске Радивоје Поповић актом од 26. септембра ове године упутио је питање ове садржине:

Да ли писари и остало особље општинских судова задржавају право на плату при судовима, када су у рату и на вежби позвати од војних власти, а све до дана позива били су на служби у општини, — као и за које време имају право на ту плату?

Детаљан и тачан одговор на ово питање може се наћи у 9. броју „Полицијског гласника“ од 3. марта ове године на страни 71. и 72., — и њиме се могу послужити и остали, који су упућивали слична питања о овој ствари.

К.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Петар Вељковић, из Бошњана, одговара за разбојништво али се налази у бегству.

Петар је стар 34 година, омален, смеђ, сувоњав, очију плавих, бркова смеђих, у оделу сељачком.

Депеша начелника среза хомољског Бр. 64442.

Димитрије Ђорђевић и **Костадин Спасов**, из Комче, одговарају за дело тростручог убиства, али се налазе у бегству.

Димитрије је стар 25 година, раста средњег, очију црних, бркова црних, од одела носи сукнене чакшире са гуњем, на глави фес.

Костадин је стар 35 година, раста средњег, очију плавих, обрва црних пошироких, доња усна пређава, одело црно сукнено, на глави има фес или шубару.

Акт начелника среза неготинског округа кавадарског Бр. 4454.

Ноћу између 11. и 12. септембра ове године непознати зликовци обили су касу Светозару Буњаку, трг. из Краљева, и из исте украли 74 комада акција Краљевске Акционарске Задруге под Бр. 27, 28, 29, 49, 50, 51, 52, 53, 57, 59, 961, 962, 960, 970, 671, 973, 869, 897, 898, 899, 901, 949, 950, 965, 966, 967, 969, 970, 1000, 1001, 1043, 1055, 1067, 1564, 1688, 1689, 1795, 1796, 1797, 1954, 1755, 1750, 1240, 1797, 1189, 1186, 1161, 974, 292, 1185, 1944, 904, 905 а за остале незнају се бројеви, 16 комада акција од пд 100 динара Краљевске Акционарске Штедионице Бр. 765, 267, 269, 270, p71, 272, 273, 274, 275, 277, 278, 279, 280 и 281.

Депеша начелника среза жичког Бр. 10650.

Паја Мушиновић из Доњег Пренета, одговара за дело двоструког убиства, али се налази у бегству.

Паја је стар 26 година, раста високог, црномањаст, од одела има чакшире и гуњ, на глави има малу арнаутску капу.

Акт начелника среза неготинског округа кавадарског Бр. 4329.

ТРАЖЕ СЕ

Милован син Јевте *Фањенића*, из Породина, отумарао је од своје куће незнано где, стар је 16 година, средњег раста, у лицу плав, образа обичних, на врату има белегу.

Акт начелника среза моравског округа пожаревачког Бр. 9741.

Сиско син Тодора *Рајчевића*, из Стезаца, отумарао је од своје куће незнано где, стар је 16 година, раста високог, косе смеђе, од одела има гуњ и чакшире од вуненог сукна, на глави има шубару.

Депеша начелника среза лужничког Бр. 6398.

УХВАЋЕНИ

Љубомир Јовановић-Ерић, касапин из Лесковца, чија је потерница изашла у 36. броју „Полицијског Гласника“ ухваћен је.

Акт градског и среског суда лесковачког Бр. 3938.

Коста Којић из Београда осуђеник пожаревачког казненог завода, чија је потерница изашла у 33. броју „Полицијског Гласника“, ухваћен је.

Депеша Управе Пожаревачког Казненог Завода Бр. 2311.

ПОНОВНЕ ПОТЕРЕ

Радован Кнежевић, осуђеник београдског казненог завода, чију *слику* износимо, побегао је 16. октобра 1910. године, па ни до данас није пронађен.

Стар је 19 година, средњег раста, косе затворено-плаве, очију жућкасто-зелених, од особених знакова има раницу на средини браде.

"Депеша Управе београдског казненог завода Бр. 5967.

Мојсило Станојевић, осуђеник београдског казненог завода чију *слику* износимо, побегао је из казненог завода 1. јула 1911. године, па ни до данас није ухваћен.

Родом је из Сталаћа, стар 21 годину, средњег раста очију жућкасто-зелених, косе смеђе, лица широког, обрва густих.

Акт Управе београдског казненог завода Бр. 4060.

КРАЂА СТОКЕ

Непознати лопови украли су Тралу Крајчуновићу, из Шарбановаца, једну **кобилу** алаке дорастасте, стару 20 година.

Депеша начелника среза бољевачког Бр. 9322.

Непознати лопови украли су Радојици Ђокићу, из Стубице, два **вола** стара по 5 година, један алаке бело-жуте, други зелене, оба рованена у уши.

Депеша начелника среза колубарског округа београдског Бр. 8331.

Непознати лопови украли су Новаку Мијаиловићу, из Ботуње, једног **коња** алаке зелене; стар 10—12 година, на гребену с леве стране још незараслу рану од седла, са жигом „К" са крацима горе — дивиз. коњица.

Депеша начелника среза крагујевачког Бр. 10568

Непознати лопови украли су Добросаву Стокићу једну **кобилу** алаке дорастасте; на челу цветаста са брадавицама, жиг „К".

Депеша начелника среза голубачког Бр. 7068.

Непознати лопови украли су Ђорђу Станисављевићу, из Бурова, једну **кобилу** са ждребетом; кобила је алаке дорастасте, висока 151 см. са жигом положено „К". Ждребе је алаке зеленкасте, старо 1 годину, на челу цветасто.

Акт Управе града Београда Бр. 24709.

Непознати лопови украли су Драгутину Милојевићу, из Заока, два **коња** оба алаке мрко-дорастасте, стара по 7 година, са жигом „т": један је по челу лисаст, брњаст, у десно око зирав, други рованен у оба ува.

Акт Управе града Београда Бр. 27435.

МАНГУП СТОКА

У атару села Горње Топонице, ухваћен је један мангуп **коњ** стар 10 година, алаке дорастасте, висок 150 см.

Депеша начелника среза нишког Бр. 11540.

У атару села Вукање налази се један *мангуп* **коњ**, стар 10. година, алаке дорастасте, гриве мале, репа подсеченог.

Акт начелника среза тамнавског Бр. 9265.

У атару општине кумодрашке, налази се један мангуп. **коњ**, стар 10—12 година, алаке кулаш, на челу лисаст, са жигом „О".

Акт начелника среза врачарског Бр. 10516.

У атару општине шуточке, налази се један мангуп **коњ**, стар 10—12 година, на челу лисаст, на левој бутини има жиг положено „К".

Акт Управе града Београда Бр. 27607

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије

Уредник А. Ј. Куманановић.

БРОЈ 38. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 13. ОКТОБРА 1913. ГОДИНА IX

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИХ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТ. 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

УРЕДБА

О

УРЕЂЕЊУ ОСЛОБОЂЕНИХ ОБЛАСТИ

(НАСТАВАК)

Организација судова у заузетим областима.

Члан 48.

У заузетим областима у сваком округу установљава се окружни суд.

Окружни суд састоји се из једног судије, једног секретара, и потребног броја писара, које све поставља Краљ на предлог Министра Правде. Потребан број практиканата поставља сам судија.

Члан 49.

У случају кад судија због какве препреке није на дужности заступаће га секретар.

Члан 50.

Пуноважну седницу за суђење кривичних предмета састављају: судија, секретар и писар, а за суђење грађанских предмета: судија, секретар или писар, и један судија — грађанин.

Члан 51.

Општински одбор окружне вароши изабраће на годину дана пет судија и три заменика, и њихова имена јавити суду.

Служба судије — грађанина обвезна је и бесплатна. Њих по потреби за суђење позива окружни судија.

Члан 52.

При сваком окружном суду постављаће се заклети тумачи на предлог суда, који ће вршити у исто време и превођење акта.

Ако једна страна оспори тачност рада тумачевог, онда ће се дотичне исправе послати Министарству Иностраних Дела о трошку криве стране.

Члан 53.

Окружни суд суди све грађанске парнице, које прелазе надлежност општинских судова, и сва преступна и злочина дела, која спроведу среске власти.

Исто тако он суди и сва војна кривична дела, која му на суђење спроведу војне власти.

Члан 54.

Грађанске парнице, без обзира, на вредност, кад се оне тичу имовине или интереса државе, округа, среза, општине, или ма које јавне установе, суди окружни суд.

Члан 55.

Окружни суд врши све друге послове које у старим границама Србије раде првостепени судови или поједине судије, осим потврђења преноса непокретних имања и стављања обезбеђења.

Сви правни послови који се односе на потврђење уговора о куповини и продаји као и задужења — хипотеке, који су извршени у времену кад је Србија објавила рат Турској, неће важити и неће се расправљати пред судовима, докле год заузете области не буду присаједињене (анектиране) Краљевини Србији, када ће се то нарочито регулисати.

Полицијске власти привремено ће решавати питање о држању.

Ово решавање биће само у погледу одржавања реда, а одлуке донесене неће повлачити никакве правне последице, нити стицање каквих права.

Члан 56.

Пратежаоцима меница, који су издане пре доласка српске војске у ослобођене области, а чији рокови плаћања падају у време кад није било суда, па су услед ратног стања били у немогућности да у међувремену од кад су турске власти престале да функционишу у ослобођеним областима, па до дана кад су српски судови у тим областима почели рад, подигну код надлежних судова протест, — остављ се да то учине до 15. септембра 1913. године.

Члан 57.

Суђење код окружног суда бива јавно и у грађанским и кривичним делима, осим случаја кад јавни морал или општа потреба не допуштају јавни претрес.

Пресуда се изриче по већини гласова.

Члан 58.

Поступак окружног суда у кривичним делима у истраживању, пслеђењу, испитивању и коначном претресу бива по пуној власти судије.

Члан 59.

Суд ће судити и пресуду изрицати по својој савести и убеђењу, које је поцрпио из укупног извиђаја и прибраних доказа. Суд је дужан да у пресуди изнесе разлоге на којима своју одлуку заснива.

Члан 60.

Новчана казна не може бити мања од пет динара. Она се приче у корист државне касе.

Члан 61.

Судија ће осуђивати на казну по Кривичном законику који данас важи у Краљевини Србији.

Члан 62.

Све коначне одлуке по кривичним делима судија ће, у року од пет дана, по званичној дужности доставити Великом Суду на расмотрење и решење.

Члан 63.

Рок за жалбе и остали рокови рачунају се по поступцима кривичним и грађанским, који важе у Краљевини Србији.

Жалба се предаје окружном суду било непосредно, било поштом на повратни рецепис.

Члан 64.

Парничар који хоће да тражи извршење извршне одлуке турског суда по грађанским парницама, дужан је претходно обратити се молбом за извршење суду онога округа који је надлежан за место где је било седиште турскога суда чија одлука има да се изврши. Суд ће најдаље у року од десет дана позвати осуђеног дужника и повериоца, и дужника саслушати о томе: има ли и шта да примети против тражења повериочева да се одлука пусти у извршење. Пошто саслуша и повериоца о примедбама дужниковим, суд ће решити: има ли места да се одлука пусти у извршење. При оцени овога питања суд ће на то пазити да нису одлуком турског суда повређена основна начела права и правичности у погледу материјалног и формалног права, на пр. да није било принуде или преваре према осуђеноме; да нису употребљене лажне исправе или лажни сведоци; да није било подмићивања судија; да ли је осуђеном у парници била дата могућност да се брани или употреби правно средство, и томе слично.

Ако суд нађе по оцени свију околности, а по своме слободном убеђењу, да су наводи осуђеног неоснивани и невероватни, решиће да се одлука турског суда пушта у извршење, против чега нема места жалби. У противном случају одбиће извршење, а тужиоца упутити решењем да дотичии спор поново код наших судова покрене у року од шест месеци. Ако у овом року спор не покрене, губи своје право које му је одлуком турског суда било досуђено. Против овог судског решења има места жалби Великом Суду.

Члан 65.

Кад је у питању извршење одлука турских судова у кривичним парницама, онда ће суд саслушавањем осуђеног и приватног тужиоца и испитивањем околности постарати се да утврди: да нису одлуком турскога суда повређена основна начела права и правичности у погледу материјалног и формалног права, па затим поступити онако како је чл. 64. наређено за грађанске парнице. Против решења судског да се одлука турскога суда пушта у извршење, нема места жалби.

Ако суд реши да нема места да се одлука турскога суда пусти у извршење, онда ће суд, у случају да се дело по званичној дужности извиђа и казни, писати полицијској власти да она, по могућности, а с обзиром на доказе који се могу прибрати, учини истрагу и акта истраге пошаље суду на надлежни поступак. Против овог решења приватни тужилац има право жалбе Великом Суду.

Ако се дело казни на тужбу приватног тужиоца, онда ће суд решењем упутити тужиоца да у року од месец дана поднесе тужбу надлежној власти. Против таквог решења има места жалби Великом Суду.

Ако у остављеном року приватни тужилац не поднесе тужбу, сматраће се да је од тражења извршења одлуке турског суда одустао, чиме је ствар коначно решена.

Члан 66.

Судија има плату судије првостепеног суда предвиђену законом о судијама од 4. марта 1911. године, а секретари и писари по закону о устројству првостепених судова, који важе у Краљевини Србији.

Помоћном особљу судија ће одређивати плату у границама кредита који буде одредио Министар Правде.

Члан 67.

Плата, додаци и остали трошкови окружног суда падају на терет ванредног војног кредита.

Члан 68.

За дисциплинске кривице Министар Правде може казнити судију одузимањем плате до месец дана.

За веће дисциплинске кривице одлуке доноси Министарски Савет, а за остало судско особље казну изриче Министар Правде.

Велики Суд

Члан 69.

За целу заузету област постоји Велики Суд са седиштем у Скоплу.

Члан 70.

Велики Суд састоји се из три судије, секретара и потребног броја писара, које по предлогу Министара Правде поставља Краљ.

Најстарији од судија председник је суда.

Ниже помоћно особље поставља председник суда у границама кредита који буде одредио Министар Правде.

(свршиће се)

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО ПО ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

И заиста, ванбрачно дете не може никога да наследи и интестатски. § 469. Грађ. Зак., други стан, вели: „Иначе ванбрачна деца као незаконска не могу имати права законога на наследство ни очино ни материно, но само са изванредном вољом оца или матере“, а тим пре ванбрачно дете не би могло законски наследити даље ванбрачне сроднике своје. У овом смислу имамо и одлуку одељења Касационога Суда од 19. Маја 1907. год., Бр. 5855., која гласи: „Процес §. 469, Грађ. Зак. односи се у погледу ванбрачне деце не само на наслеђе од оца и матере већ и од других лица, на пр. брата по мајци. У §. 133. Грађ. Зак. постављено је опште начело да ванбрачна деца стичу привилија, грађанска права у погледу према своме оцу и родбини тек онда ако се законитим путем најпре за брачну децу огласе, што значи с обзиром на §. 469. Грађ. Зак. да ванбрачно дете не може стећи право на законско наслеђе ни према каквом своме рођаку, било по оцу било по мајци, ако није за брачно оглашено. Акт оглашења брачности битан је услов за стицање права на законско наслеђе својих родитеља и њихове родбине. Ванбрачно дете без акта оглашења за брачно не може наследити не само своја ванбрачног оца и родбину онога, већ ни своју ванбрачну мајку, логични је да такво дете не може наследити ни своје даље рођаке по мајци, пре него што се напри акт законитог оглашења брачности“ (Рајко Никетић, *op. cit.*, стр. 250 и 251.). Отуда, у случају смрти ванбрачнога сродника који је у заједници са ванбрачним дететом ово последње не би могло искључити из наслеђа законске сроднике *de cuius*-а који су изван заједнице. Исто тако ни ванбрачно дете не могу наследити његови ванбрачни сродници, јер по §. 411. Грађ. Зак.: „По смрти ванбрачнога неполитаконога детета без деце и потомства законога, његово имање не наслеђује родитељ по хранитељ...,“ из чега проистиче да ванбрачно дете могу још мање наследити његови даље ванбрачни сродници. Да приметимо да се, у овом случају, не може поставити питање о примени §-а 528., пошто је немогућно да ванбрачно дете има и ванбрачних и законских сродника те да се, претпостављући да је оно у заједници са прима дон има и других изван оне, може говорити о примени §-а 528., осим већ ако би се узело да се трећи начином позаконења [легитимацијом, милошћу надаочном, per rescriptum principis [§. 134.3) Грађ. Зак.], ванбрачно дете може позаконити само од стране једнога ванбрачног родитеља, тако да би, у погледу онога другог родитеља, дете остало и даље ванбрачно.[1]

Живојин М. Перић.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

О ИСТУПИМА

од

Д-р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

IV. *Иступ из § 377 к. з.* — *„Ко би пустницима или тровцима, вели се у овом §, забрањивао да у општем иступу стоку напасу по Уредби о поштви, да се казни затвором од једног до три дана“.*

1. *Радња се састоји дакле у забрањивању пустницима или тровцима, да стоку напасу у општем иступу по Уредби о поштви.* В. ону Уредбу издану 29 марта 1857. год., §§. 16-27.

2. *Кривац.* — Виност није потребна.

V. *Иступ из § 378 к. з.* — *„Ко братимице од потеса, вели се у овом §, отворене остави, да се казни затвором од једног до три дана, ако је због тога штета коме учињена, и штету да накнади. Ако да се казни новчано од три цванцика до три талира“.*

1. *Радња се састоји дакле у остављању братимица од потеса отворених.*

Поштo је „царина“ потеса изобичајена, то је и овај § као и т. 11 § 375. изгубио предност.

б) Без значаја је, дали је овом радњом коме нанета штета или не[1].

2. *Кривац.* — Виност није потребна.

3. Продужено је кривично за случај, кад је коме услед ове радње штета настала, да се она има накнадити. О томе се дали има решити у кривичној пресуди.

VI. *Иступ из §§ 378 а и 378 б, к. з.*

„По предидућем параграфу“, гласи § 378 *а*, *да се казни и онај, који уговор свој са спрежником на време не испуни, а пре од тога да се принуди, да уговор испуни“.*

„Ако спрежник, гласи § 378 *б*, *из уважења достојних узрока, не би могао своје обвезателство испунити, онда мора полицијска власт наредити, да се о његовом трошку, оштећеном њена пошре или засеје, или ако спрежник из самог упорства не би хтео обвезателство испунити, тад осим што се има њено оштећеном на терет спрежника поправи или посеје, да се упорни спрежник казни двоје затвором од два до осам дана“.*

1. а) *Радња се састоји дакле у немогућавању уговора са спрежником на време.*

1° Уговор о спрежништву је уговор, који се два или више лица обвезују, да заједнички своје њиве поору или засеју.

2° Уговор није на време испуњен, кад није испуљен у време уговорено изрично или прећутно или у време уобичајено за орање и сејање, ако уговора нема.

б) Радња према § 378 б ст. 1 к. з. није противправна, ако спрежник није могао своју обвезу испунити „из уважења *достојних узрока*“. Да ли је узрок неиспуњења уговора, уважења достојан, фактично је питање, које полицијска, одн. по местима, где нема полицијске власти, општинска власт, има да реши.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

---

[1] Те је дискутовано питање да ли се низходну ванбрачном може што позаконити само на страшеве једног родитеља. В. о томе Др. Драг. Аранђеловић, *Породично Право* (предавања по Правничком Факултету), стр. 55. и 57., издане Г-а Гојко Никетић; А. Bolmer, *Tutorat bücken zwischen grossfürstlich serbischen Gesetzbuche*, I., 80., 81.). До правилно још да је спорно и питање и томе да ли ако позаконење ванбрачном милошћу има и наследна права према својој родитељима и родбини оних. Питање је сувише обзиром одредбе §-а 469. Грађ. Зак., који, у прво свом ставу, вели: „Лица ванак брака рођена добијају право на наследство само и једни иначи наследници оних, па би позаконење ванбрачне деце позношења биле“, одређује код није много у сагласности са §-ом 133. Грађ. Зак., који говори за „Права као и одлучна права која и родбини само онда добијају — реч је о добијању дела — ако се законите путем најпре за брачно оглашено. Доклен у вези са §-ом 134. Грађ. Зак., који говори о разним начинима позношења (легитимације) и међу којим начинима се налази и позношење владаочком милошћу, § 135. Грађ. Зак. би иначе ако се сте владаочком милошћу позношено ванбрачно дете могло наследити родитеља и њихове родбине. Ако се, пак, узме у обзир да начини указивања брачних препрека или позношења ванбрачне браће и ванбрачних законских родитеља, ре матримонијам субсеквенс, то зрт сте и владаочком милошћу позношено нису ни у колизији права. Међутим, коментатори нашега Грађанскога Законика, Димитрије Матић, изјаве да се позношено дете у смислу овога рашна за брачном дететом, па, дакле, и онда када је ово позношено владаочком милошћу: и на ову изјаву позношено дете имало би, по Д. Матићу, и наследна права, бар обзиром на то да ни је владалац изрекао то право дотеле изрекао нам је Д. Матић, *Објашњење Грађанскога Законика за Књажество Србије*, I. част, стр. 189., I. 135.). Мени бити да се је Д. Матић руководио овде и тим аргументом да нема позношеног

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

Субституција међу притвореницима. — У последње време било је више бегства из једног париског казненог завода услед претрпаности у томе заводу. Управа завода је била принуђена, да у једној ћелији затвара по два притвореника, и ови су се у тој ћелији договорили, да измењају своје личности. Онај, који је требао да буде пуштен у слободу није одговарио при прозивци, кад је чувар изговорио његово име у цељи пуштања у слободу, док његов друг, који је желео да час пре остави ћелију и завод, одазвао се на име свога ћелијског друга, ставио лажан потпис на заводском протоколу за пуштање кривца и отишао. Ова превара свакојако носи вид фалсификовања јавне исправе, али: да ли ће тај кривац кад год у опште бити ухваћен, па ма се постајање дела и утврдило. Затвореници знају, да чувари немогу тачно знати личне описе притвореника, које чувају, и да администрација заводска тешко може да констатује и утврди овакве случајеве, и њима је то довољно. У осталом каквог рачуна води о отварању ове кривичне истраге онај, који се већ налази у затвору и који жели да у затвору остане, па ма и не рачунао на болеснивост поротника. Што се тиче онога, који је из завода на превареан начин изашао пре рока, он се нада да неће бити ухваћен, и то му је доста па да буде потпуно одважан у завршењу своје намере. — Да би се овакви случајеви отклонили на начин сигуран и лак, у Француској се приступило, у појединим заводима, новом систему контроле: сваки притвореник, ступајући у завод, на односном акту о своме притвору даје отиске са четири прста своје руке. Од тих отисака администрација даље чини употребу ради спречавања подметања једне особе за другу.

(R. P.)

* * *

Биоскопске представе. — Питање о кинематографима је увек на дневном реду. За биоскопе пропису су све извесна наређења у цељу заштите душе и срца дечијег од деморалишућег дејства појединих кинематографских представа. — У име морала и друштвеног васпитања сви мислени људи треба да подижу свој глас против неповољног утицаја њених представљања на морал. — У Бриселу пропошена је кроз главне улице реклама, објава за биоскоп, са сликом како једно дете седи на столици и убија се револвером; „самоубиство детета" привукло је многе фамилије у биоскоп; али паметне старешине кућевне свакојако да нису пустиле своју децу, да виде овако што. — У немачкој поноке локалне вести су већ отпочеле борбу против оваквих несумњиво штетних ствари. У Белгији такође. Власт у Антверпену је забранила улазак у биоскопе деци млађој од шеснаест година, ако децу не прате старији. У Берлину забрањен је долазак у биоскоп деци млађој од четрнајест година. У Манчестру се спроводи предлог, да се у биоскопе у веће не примају деца испод четрнајест година стара. У Шпанији влада је пре неки месец објавила краљевску одлуку, по којој биоскопска предузећа мора своје филмове да поднесу на одобрење управној власти пре но што их употребе за публику; разлог за ову меру није само ради спречавања престава противних јавној нарастености него и ради спречавања репродукције убиства, краја, разбојништва, као и спречавања ширења нездравих идеја. У Бордоу, у Лиону, и у многим другим варошима француским, локалне власти, су доноле одлуке, којима се забрањује излагање и кинематографско представљање кривичних дела. — Не само да се издају означена наређења, него се предузимају и строге мере, да се та наређења неизоставно врше и поштују. Постоје сталне контроле и надконтроле у околини као и у унутрашности биоскопских предузећа, те констатују кривице, како би се на одговорна лица примениле строге казне. — Мудре власти још пре забрањују и по улицама ма какво представљање или изношење слика, које би биле на уштрб благих обичаја, јер улицу треба још пре бранити него склонита места, која не посећује свако.

* * *

Разна правна осећања. — У једној граничној провинцији Тонкина, у Nan-Nind-Fou, било је стално у навесном броју болесника, који су патили од болести лепре (губе). Оболели су обично живели у једном месту, у једној колонији, како се зараза не би ширила на остали свет. Али ове је требало хранити. Да би се јавна здравственост сачувала, а и да се не би чинили узалудни издатци, у тамошњој земљи су прво пустили објашњења, како су ови болесници управо изроди рода људског, отпадници од Бога, и да их као такве не треба помагати нити узалуд трошити новац на њихову храну. Затим се по вароши почело отворено говорити о побијању ових болесника. Од речи приступило се и делу. Почетком децембра 1912. године насеље ових болесника је било опкољено органима власти, и за тим сви су болесници били побијени. Догађај се описује овако: неколико стотина војника су опколили насеље, тако, да се ни један болесник није могао склонити. Као стадо гоњено кланици, они су били нагоњени на руши раније ископану. Дебео слој дрва покривао је дно те рупе; мердевине су биле направљене за силазак. Један по један, жена за женом, са децом у наручја, силазили су ови болесници под мораље у рупу и седали на дрвеће; затим одјекну реч „пуцај" и пушке опалише. Пуцали су их петролеумом. Пламен се дизао до облака. — Они само немају грижу савести, и не сматрају да су тиме учинили какво недело. Да би довршили посао на спречавању ширења ове заразе, прописана је награда ономе, ко прокаже још кога болесника; одмах по проналаску дотични се шаље на ломачу. Тамошњи гувернер, далеко од тога да пере руке од оваквих поступака, у прокламацији својој разлаже: „Оболели од лепре врше страховите ексцесе и догрдили су целом свету. Искоришћавају своју болест те врше пиратски на свеско становништво, бешчасте туђе жене, отимају новац. Од причаља ових злочина диже се коса на глави... Морала се ископати рупа, требало је побити све болеснике... Тако смо за навек ослобођени њихове заразе... Уверио сам се о општем одобравању овог поступка". — Да ли у овоме има дивљаштва, варварства!

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Деловођа општинске корманске упутио је ова три питања:

1. Шта општинска или полицијска власт треба да уради, кад тужена или тужилачка страна, и ако писмена, неће да потпише саопштење пресуде, кривичне или грађанске, што њоме није у чему задовољена?

2. Шта треба општинска или полицијска власт да ради кад једно лице, које треба да потпише своје саслушање, неће исто да потпише, или се изговара да је неписмено и ако уме читати и писати? и

3. Да ли општински судови могу судити све шумске кривице учињене у приватним забранама, а без обзира на дебљину дрвета, кад општета не прелази сто педесет динара?

Одговор на прво питање:

Треба разликовати три случаја: одлука, чије саопштење једна страна неће да потпише или је грађанско решење општинског суда, или је решење административне природе (донето од општинске или полицијске власти), или је кривична одлука (донета од општинске или полицијске власти). — У првом случају: у § 13. грађанског судског поступка стоји: „општински судови.. пресуде исказују усмено и јавно... Саопштење пресуде или решења овериће увек председник или члан суда, а ако би ови били неприсмени, саопштење ће се извршити у присуству два писмена сведока, који ће се на акту саопштења потписати. Дан саопштења увек ће словима означити... Сваку пресуду дужни су општински судови у протокол суђења завести, којега ће форму прописати Министар Правде, а и написмено парничарима издати по наплати таксе". По § 16. грађанског судског поступка жалбе противу решења општинског суда дају се за осам дана од дана кад је саопштена одлука. Дакле саопштење решења заинтересованим странама мора се извршити, да би се знао рок за жалбу и да би се могла огласити извршност решења, а решење се не мора издати у препису без наплате таксе. Према томе, кад суд добали парничну страну ради саопштења решења, на ова саопштење неће да прими и, ако је писмена, неће да својеручно потпише, општински суд ће позвати два грађанина па ће пред њима дотичној страни решење саопштити, о чему ће протокол направити тако да исти буде оверен потписима председника суда или кмета и потписима присутних грађана. Овакав протокол биће потпун доказ о извршеном саопштењу, а тако извршено саопштење биће сообразно и прописима из § 13. грађанског судског поступка. Ваља напоменути, да се саопштење грађанских решења може извршити и заступницима или пуномоћницима заинтересованих лица. — У другом случају: Општинске и полицијске власти поступаће сходно прописима из законика из грађанског судског поступка, пошто специјалних прописа нема. Општински суд, у предметима административним, који би одговарали његовим надлежностима поступао би онако, како је напред изложено. Полицијска пак власт поступаће по наређењима из § 176. и 177. грађанског судског поступка: решење саопштиће парничарима, разуме се, ако они хоће да приме саопштење, а у сваком случају решење ће, на писмено издати свакој заинтересованој страни; то издавање решења замењује у ствари само саопштење и чини га доцније непотребним, јер се рок за изјављивање жалбе рачуна од дана пријема решења (сходно другом ставу § 311. грађанског судског поступка). Дакле полицијска власт нема потребу, да нарочито добавља страну и да јој пред сведоцима врши саопштење решења. Како се предаје писмено решење, то је друга ствар. — У трећем случају: кад се има саопштити коме решење по иступним кривицама, о којима решавају општинске и полицијске власти, мора се лично добавити тужена страна (а тужилачка може и пуномоћника послати) па ће јој се и саопштење извршити, а ако она неће саопштење да потпише, зваће се сведоци и направиће се протокол о саопштењу исто као и у првом случају, јер, према трећем ставу § 15. и 16. полицијске уредбе, одлуке власти саопштавају се заинтересованим лицима а жалбе се најављују у року од три дана од саопштења. Полицијске власти имају овако поступити и при саопштењу одлука о притвору или прекинућу истраге по делима злочина или преступне природе.

Одговор на друго питање:

Треба разликовати ове случајеве: лице неће да потпише своје саслушање: 1. као окривљено због дела злочине, преступне или иступне природе, 2. као сведок или вештак по делу злочине или преступне природе, 3. као сведок или вештак по делу иступне природе, 4. по грађанском или административном предмету у својој ствари, и 5. по грађанском или административном предмету у туђој ствари као сведок или вештак. — У првом случају: кривац има права да ћути, да се не брани, да не потпише, своје саслушање, да отежана свој положај итд. (§ 155. крив. пост.). Како се исцити кривац врше свагда пред два присутника, пред два иследна сведока, то ти сведоци са иследником и деловођом треба свагда да овере, да је кривац заиста казао оно, што је у протоколу саслушања записано, и да кривац то није хтео да потпише. — У другом случају: према § 59. и 110. кривичног судског поступка сведоци и вештаци треба да потпишу протоколе о сведочењу (или вештачењу). Ако сведок неће да потпише протокол свога саслушања, да ли је довољно, да се то утврди протоколом иследника, деловође и иследних присутника, или треба таквог сведока ставити у притвор према § 100. кривичног судског поступка, који гласи: „ако сведок зна, па неће ништа да сведочи о оном о чему се пита, иследник ће га на то принудити притвором. О овом притвору иследник ће издати решење, против кога нема места жалби... Чим сведок сведоџбу исказне, престаје даља казна притвора", није довољно јасно и мишљења могу бити подељена; али мишљење, да се такав сведок може ставити у притвор изгледа основаније са ових разлога: сведоџба сведока тек онда је свршена, кад се не само исказне, него и над се то и на протокол стави и према § 110. кривичног судског поступка потписом сведока утврди, јер је сведоџба сведока и један формални акт у процедури; све док сведок (ако је писмен) не стави и свој потпис на сведоџби својој, није се одужио дужности сведока, и према томе може бити притвором нагнат на потпи-

сивање протокола. Што се тиче вештака, који неће да потпише протокол, ствар је још нејаснија, јер појединa питања нису на чисто изведена. Пре свега спорно је и по теорији а и по нашим позитивним прописима, да ли се лице, одређено за вештака, мора примити дужности вештачења или не у претходној истрази. Закон о томе ћути. Али како закон предвиђа и у претходној истрази притвор сведока, који неће да сведочи, а за вештака предвиђа притвор у претходној истрази само кад се вештак неће да закуне на наход и исказ (последњи став § 100. кривичног судског поступка) док у судској истрази предвиђа у опште притвор вештака и принуду да дође и наход и исказ потврди (§ 194. и 205. кривичног судског поступка), могло би се навести, да законодавац и није хтео дати иследној власти право, да лице, позвано за вештака, стави у притвор, што неће дужности да се прими, јер у осталом заиста и јесте различне тежине: не примити се за вештака, и примити се за вештака па доцније код суда одбијати од себе обавезу, када се вероватно прилике за вештачење већ промениле, и када се по неки пут поново вештачење и не може обавити. Поште је дакле у претходној истрази сумњиво, да ли ће се вештак моћи у притвор стављати, сумњиво је и то, да ли се у притвор може ставити кад се прими у први мах вештачења али од тога одустане и протокол о находу и исказу неће да потпише, — јер, ако дотично лице има право да се не прими вештачења, отпада могућност да се оно принуди притвором на састављање протокола о вештачењу. — У трећем случају: општи поступак за извођење иступних кривица прописан је Полицијском Уредбом. Тачке д. и е. члана 33. полицијске уредбе гласе: „за што су год вештаци нужни, да се позову и одреде, да ствар завиде, оцене или објасне. И ствари као што су којекакви алати, кључеви, оружје, одело, писма итд. или којекакви знаци, којима се преступник у делу послужио и којима се ово лакше може открити и преступник убедити, да полициска власт добави и надзорно при испиту употреби". Према ставу трећем § 35. полицијске уредбе свакн је дужан о ономе, што зна, сведочити, и власти истину казати. Детаљнијих прописа о вештачењу, изналажењу објеката и испитивању сведока (о обавези и принуди за сведочење) нема у полицијској уредби. У пракси бива овако: вештачење се врши исто као и при иследењу злочиних и преступних дела (по кривичном судском поступку); сведок по иступном делу има право да не сведочи, — сматрајући, да дужност из § 35. полицијске уредбе нема никакве санкције, и да се на сведока као и вештака по иступном делу не може применити притвор из § 100. кривичног судског поступка. Ова пракса о сведоку и вештаку по иступном делу подржава се и на основу начелне одлуке опште седнице Касационог Суда од 1911. године, по којој сведок или вештак који не би хтео сведочити у извођењу какве иступке кривице из надлежности општинске или полициске власти, не може за то бити притворен по § 100. кривичног судског поступка, пошто се та кривица иследује по полицијској уредби а не по кривичном судском поступку. Међутим, могло би се још са нуно разлога говорити, да ли је ова пракса и нахођење Касационог Суда сагласно закону. Јер: када се приступа, да се изналажење објеката по иступима врши по процедури из кривичног судског поступка мимо воље онога код кога се претресање врши, и да се у опште аналогијом примењује процедура прописана из тога поступка и при иследењу иступних кривица у колико се процедуром удара на слободе грађана и у колико специјалних прописа у Полицијској Уредби нема, и када је чланом 35. Полицијске Уредбе за онога, који ана сведочити, прописана дужност сведочења по иступним кривицама, — могло би се закључити, да ће се иследењем до истине доћи и да ће се дужност сведочења у дело привести само онда ако иследна власт у иступним делима има право да се користи прописом из § 100. кривичног судског поступка пошто у Полицијској Уредби нема одељито — предвиђеног начина, на који би се сведок нагнао да изврши закону дужност сведочења, дужност прописану самом Полицијском Уредбом. Да би се избегла свака одговорност органа власти најбоље је држати се праксе и мишљења Касационог Суда, да, кад сведок (или вештак) неће да потпише протокол, по праву да не мора сведок бити, утврдити стање присутним сведоцима онако како је описано за први случај. — У четвртом случају: сходно § 170., 171. и 172. грађанског судског поступка у вези са § 139., 140. и 162. истога закона тужена и тужилачка страна има право не дати никакву изјаву па и изостати са рочишта, — а према томе и не потписати протокол, што треба сведоцима утврдити, ако извођење није колегијално. — У петом случају: По § 229. грађанског судског поступка сваком ће се сведоку по свршеном преслушању прочитати његови одговори на питања и само ово вреди као казивање сведока, што сведок при прочитању као своје призна, а да је испит прочитан и потврђен његовим се у протоколу назначава. По § 235. грађанског судског поступка, кад се сведок без основа устеже сведочити, власт ће га обавестити, да је грехота не сведочити и оставити праведнога да изгуби право, па ако он не хтедне никако сведочити, осудиће се да плати заинтересованој страни трошкове и штету, ако би због тога остала без доказа за своје право. Према § 251. и 257. грађанског судског поступка у вези са § 31. грађанског закона вештак је дужан вештачење да изврши и протокол да потпише иначе одговара за штету дотичном лицу. Дакле сведоци и вештаци су обавезни своју дужност извршити, а кад они неће и поред опомена да признају и потпишу своје исказе и находе, значи да неће дужности да се одазову, и за то имају одговарати једино за трошкове и за штету причињену једној страни невршењем дужности. Власт нема потребу да ради друго шта осим, да протоколом утврди чињење опомена и невршење дужности сведочења и вештачења. Ако власт сведока не испитује колегијално треба пред сведоцима утврдити, да дотични сведок неће да сведочи, односно да неће ништа да призна за свој исказ. — Што се тиче напомене у овом питању: шта ће се радити ако једно лице нешерно преставља да се не уме потписати? дајемо одговор у ономе: ако органи власти, пред којима се овако што догађа, знају, да је то лице писмено, неће му изговор примити, а ако незнају

пустиће да га други потпише, па, на случај обелодањења обмане власти, примениће прописе из кривичног закона према одговорноме лицу.

Морамо признати да су објашњења из првог и другог питања у многоме за дискусију. Слична питања добијали смо и од многих других општина.

Одговор на треће питање:

Шумске кривице деле се на преступне, иступне и административне. Према члану 90. закона о шумама, иступне шумске кривице су оне, које се казне до 150 динара или до 30 дана затвора (изузимајући извесне специјалне недопуштене радње). Иступне кривице учињене у државним, манастирским и црквеним шумама извиђа и казни полициска власт у корист шумског фонда, а у осталим шумама општински суд у корист своје касе (члан 126. закона о шумама). Дакле за извиђање и пресуђење иступне шумске кривице учињене у приватном забрану надлежан је општински суд, али на квалификацију дела не утиче дебљина дрвета нити величина општете, како би то суд погрешно могао изводити из члана 90. и 106. закона о шумама.

В.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Ноћу између 22. и 23. ов. месеца побегли су из притвора општине Обилићке **Зумбер** и **Шабан Микуланци, Риза Гајановац, Сали Чауш** сви из Бабиног моста среза приштинског. Зумбер је стар 32 године, раста средњег, очију црних, бркова ријих, Шабан је стар 35 година, раста средњег, очију црних, Риза је стар 32 године, очију зелених, бркова жутих, Сали је стар 45 година, очију црних, бркова ријих. Сви су у арнаутском оделу.

Акт начелника среза приштинског Бр. 7761.

Лазар Миловановић, зв. **„Мајор“** из Лалинца, и **Стојан Петровић** из Г. Зуничја, осуђеници нишког казненог завода побегли су из колеричне станице где су били на лечењу.

Лазар је стар 50 година, стаса омањеног, косе седе, чела високо, очију плавих, обрва великих.

Стојан је стар 54 година, стаса средњег, косе седе, очију плавих, обрва црних, бркова црних.

Акт Управе града Београда Бр. 58245.

Сима Петровић из Сребрнице у Босни, осуђеник пожаревачког казненог завода побегао је са осуде.

Сима је стар 29 година, стаса велика, косе црне, чела великог, очију жутих, бркова жутих.

Акт Управе града Београда Бр. 28245.

Рајко Поповић, из Ноћаја, осуђеник београдског казненог завода, побегао је са рада из Топчидерске Економије.

Рајко је стар 29 година, развијен, косе црне. образа округлих, чела високог, очију плавих, носа правог, бркова танких плавих, уста малих — у белом државном оделу.

Акт београдског казненог завода Бр. 4420.

Лазар Јовановић ковачки радник, из Крагујевца, извршио је крађу али се налази у бегству.

Лазар је стар 20 година, средњег раста, црномањаст, носи на себи сељачко одело.

Депеша градског суда нишког Бр. 4839.

Адали син **Неворовића-Ваљушевића**, из Приштине, одговара за крађу и изнуду новаца али се налази у бегству.

Асан је стар 15 година, црномањаст, очију црних, омален, шишкав, од одела има црне чакшире и бео гуњ.

Депеша начелника среза приштинског Бр. 7675.

Јован Павлић рођен 1884. год. у Касеви у Крањској, мршав, 170 с. м. висок, са дугуљастим лицем смеђим, малим брковима, дебелих усана, говори лагано, варалица и ленивац; и **Леополд Јекер** рођен 14. новембра 1882. год. у Подгорју, мршав, висок, снажан, са дугуљастим лицем, затворено плаве косе и бркова, по мишицама и грудима тетовиран, — извршили су неколико крађа и једно обијање и побегли су у правцу Србије, или које друге балканске државе.

Обојица су опасни лопови и наоружани су, а имају по свој прилици уза се и полицијске штамбиље за фалсификовање докумената.

У случају проналаска упутити именоване стражарно Управи вароши Београда с позивом на њен рапис № 3011. од 7. октобра ове године.

ТРАЖИ СЕ

Радован син Радована *Палића*, из Азање, отумарао је од своје куће незнано где, стар је 16 година, раста средњег, у лицу плав, на левој страни слепог ока има белегу од чира у величини дводинарке.

Акт Управе града Београда Бр. 29305.

ПОНОВНЕ ПОТЕРЕ

Нестор Горјановић, осуђеник казненог завода у Сремској Митровици, чију *слику* износимо по-

бегао је из завода 3. јула ове године па до данас није пронађен.

Родом је из Грегетега котор Ириг, стар 20 година, нежењен, вере православне, осуђен са 6 година због убиства, раста повисоког, дугуљастих и здравих образа, кестењаве косе, чела висока, зелених очију, обичних уста и носа, нема нарочитих знакова.

Ко га пронађе добија 40 круна.

О проналаску известити уредништво „Полицијског Гласника".

Живан-Живојин Милијановић, осуђеник београдског казненог завода, чију слику износимо побегао је 1. септембра 1911. године, па ни до данас није ухваћен.

Родом је из Сибнице, среза посавског округа београдског, стар 20 година, средњег стаса, очију угаситих, косе смеђе; од особених знакова има на десној страни вилице белегу од шкрофула.

Акт Управе београдског казненог завода Бр. 5044.

Вујица Голубовић, осуђеник београдског казненог завода, чију слику износимо побегао је 9. августа ове године, па до данас није пронађен.

Вујица је родом из Дубоке, стар је 38 година, очију жућкастих, косе смеђе, бркова плавих; од особених знакова има: брадавицу величине просног зрна за 6 см. изнад и у лево од споја кључне кости, брадавицу величине кукурузног зрна за 2·5 см. изнад пупка, по грудима маљав.

Акт Управе београдског казненог завода Бр. 3135.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

У вароши Скопљу ухваћено је једно лице које је изјавило да се зове **Михајло Дабић,** из Трбушана среза љубићског, код њега је нађено 1240 динара, 1 уложна књига од 10000 динара, 1 револвер, 2 сата, 1 прстен златан. Михајло је стар 44 година, приземљаст, раста средњег. Обраћа се пажња свима полицијским властима на ово лице, да није учинило какво казнимо дело.

Депеша начелства округа скопљанског Бр. 11243.

КРАЂА СТОКЕ

Непознати лопови украли су Грујици М. Перишићу из Венчана, једнога **коња** и једну **кобилу.** Коњ је стар 3 године, длаке зелене, без жига и рованша; кобила је стара 7 година, висока 158 см. длаке алатасте, на челу цветаста са жигом право „С".

Акт Управе града Београда Бр. 27435.

Непознати лопови украли су Преди Питаревићу, из Брзе Паланке једнога **коња** старог 7—8 година, длаке црне, — рованшен у лево уво, са жигом положено „т".

Депеша начелника среза брзопаланачког Бр. 6197.

Непознати лопови украли су Пауну И. Ваљеву, из Плавне једну **кобилу** стару 10 година, длаке жућкасто црвене, средње висине, без жига и рованша.

Акт начелника среза брзопаланачког Бр. 6046.

Непознати лопови украли су Петру Цуњеву, из Новог Корита, једну **кобилу** длаке ђогастасте, — белорепасте, без рованша.

Акт начелника среза тимочког Бр. 2220.

Непознати лопови украли су Љубомиру Радовановићу, из Кнежевца, једног **коња** старог 5 година, длаке дорастасте, — на челу цветаст, у све четири ноге путаст, са жигом „Т".

Депеша начелника среза грузанског Бр. 12100.

Непознати лопови украли су Николи Лазару, из Подгорца једну **краву** матору 6 година, шарену, и Павлу Кацину из истог села једног **јунца** маторог 1 годину, једног **вола** сивог маторог 5 година и две **краве:** једна шута, друга бела, маторе по 7 година.

Акт Управе града Београда Бр. 29226.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије Уредник А. Ј. Кузмановић.

БРОЈ 39. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 20. ОКТОБРА 1913. ГОДИНА IX

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИХ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

УРЕДБА

о

УРЕЂЕЊУ ОСЛОВОЂЕНИХ ОБЛАСТИ

(СВРШЕТАК)

Судије Великог Суда који су постављени из првостепених судова у Краљевини Србији, задржавају своје положаје и права са истим скопчана.

Члан 71.

Судије имају плату судија првостепених судова по закону од 4. марта 1911. године, а секретари и писари по закону о устројству првостепених судова у Краљевини Србији.

Додатке на станарину одређује Министар Правде.

Члан 72.

Велики Суд обухвата собом сва права Апелационог и Касационог Суда, т. ј. он суди о праву и о факту.

Он поништи, преиначава или одобрава пресуде окружног суда.

Његове су пресуде, решења и остале одлуке одмах извршне, и противу њих нема места жалби.

Члан 73.

Све своје одлуке суд саопштава парничарима, и одмах их шаље, преко окружног суда, среској власти на извршење.

Члан 74.

Пресуду којом је ко на смрт осуђен, Велики Суд по званичној дужности доставиће у року од три дана, са свима актима, непосредно Министру Правде, који ће је поднети Краљу на помиловање. Ако Краљ досуђену казну преобрати у блажу, онда ће Министар Правде оригинални Указ о помиловању, са актима, послати Великом Суду, који ће их доставити окружном суду да овај изврши саопштење указа помилованоме, и после да пареди извршење ублажене казне, сходно одредби § 286. законика о поступку судском у кривичним делима.

Ако Краљ одбије помиловање, Министар Правде враћа акта Великом Суду, који их доставља окружном суду на поступак сходно одредби § 287. законика о поступку судском у кривичним делима.

Члан 75.

По свима делима спорним и неспорним наплаћиваће се таксе које су и до сада постојале у заузетим областима.

Члан 76.

Плате, додаци и остали трошкови Великог Суда падају на терет ванредног војног кредита.

ГЛАВА ЧЕТВРТА

Општа наређења

Члан 77.

Сви су грађани пред законом и властима једнаки.

Члан 78.

По овој Уредби судиће се подједнако свима грађанима у ослобођеним областима, били они хришћанске, муслиманске или које друге законом признате вере.

Члан 79.

Грађани муслиманске, као и грађани хришћанске и сваке друге законом признате вере, имаће једнака права и слободу вршења својих верозаконских обреда.

Члан 80.

Прозелитизам се против државне вере строго забрањује и кажњава.

Члан 81.

Државна је вера источно православне аутокефалне цркве.

Члан 82.

Надзор над управом православне цркве врши Министар Просвете и Црквених Послова, сагласно начелима основних закона Краљевине Србије и црквених канона.

Надзор, пак, управе неправославних и нехришћанских верских организација врши такође Министар Просвете и Црквених Послова, који израђује наредбе и правилнике, у циљу обезбеђења њиховог редовног функционисања, сагласног са основним принципима устројства тих установа, а у складу са државним интересима.

Члан 83.

Све јавне и приватне школе и други заводи и установе за образовање, стоје под надзором државних власти. Министар Просвете и Црквених Послова, као непосредна надзорна власт, врши надзор преко инспектора и надзорника.

Све приватне школе, заводи и установе за образовање морају добити одобрење Министра Просвете и Црквених Послова.

Члан 84.

Основна државна настава обавезна је за све грађане ослобођених области без разлике.

Члан 85.

И странци у ослобођеним пределима уживају заштиту власти.

Члан 86.

Које ће се таксе наплаћивати код државних власти, а које код општинских, прописаће Министар Финансија независно од закона који постоје о томе.

Члан 87.

Свако имање које није ни својина приватних грађана, ни правних лица, ни општина, сматра се за државно.

Члан 88.

Државно имање потпада под надзор или управу дотичног Министра.

Члан 89.

Кад за какав случај нема правила у овој Уредби, а нема ни народног обичаја, по коме би власт поступала или решила, онда, ако нема ни разлога месног како да уради, може своје одлуке наслонити на законе који постоје у земљи, ако су сходни за дотичне случајеве.

Прелазна наређења.

Члан 90.

По овој Уредби расправиће се и досадашња несвршена дела.

Министар Правде прописаће за судове поступак у грађанским парницама.

У колико би у погледу судова ова Уредба била непотпуна, Министар Правде овлашћује се да је у споразуму са Министарским Саветом објасни и допуни својим упуствима.

Члан 91.

Са овом Уредбом ступа на снагу и закон о хватању и угамањивању хајдука од 12. јула 1895. године у целокупном пространству своме.

Члан 92.

Ова Уредба важи дотле докле Народно Представништво законским путем ослобођене области не присаједини досадашњој Краљевини, што ће се учинити у првој сесији редовног сазива.

Члан 93.

Овлашћује се Министар Ун. Дела да може поставити пет инспектора за надзор над полицијским органима у ослобођеним пределима. Ови инспектори имаће ранг и плату начелника Министарства.

Члан 94.

Сви издаци по свима гранама државне управе чиниће се из кредита одобреног законом о напредним кредитима од 6. априла 1913. год. на начин предвиђен прописом чл. 4. тога закона.

Обрачун о утрошку тих кредита саставиће се и показаће се на начин прописан чл. 7. поменутог закона.

Члан 95

Ова Уредба важи од дана кад је Краљ потпише и кад се обнародује у „Српским Новинама", и онда престаје да важи Уредба од 14. децембра 1912. године донесена на основу чл. 5. и 6. закона о Устројству војске, као и све наредбе, које би стајале у противности са одредбама ове Уредбе.

Препоручујемо Нашем Министарском Савету да ову Уредбу објави и о њеном се извршењу стара; властима пак заповедамо да по њој поступају, а свима и свакоме да јој се покоравају.

18. августа 1913. год.
у Београду.

ПЕТАР с. р.

Председник Министарског Савета, Министар Иностраних Дела.
Ник. П. Пашић с. р.

Министар Финансија,
Д-р Л. Пачу с. р.

Министар Грађевина,
Ј. П. Јовановић с. р.

Заступник Министра Народне Привреде, Министар Грађевина,
Ј. П. Јовановић с. р.

Министар Просвете и Црквених Послова,
Љ. Јовановић с. р.

Министар Правде,
М. С. Трифчић с. р.

Министар Војни, Почасни аџутант Њ. В. Краља Београд,
Мил. Божановић с. р.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО
ПО
ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

Међутим, када се на заједницу међу небрачним сродницима не може да примени §. 528, Грађ. Зак. који почиваша, у колико се тиче повластице задруге односно наслеђивања умрлих задругара, главну карактеристику задруге, онда то значи да ту и нема никакве задруге. Што се, пак, тиче позајмљене дене, она, наравно. могу, као и браћа, бити у задружном односу, ако су само позајмљењем добила и наследна права, што бива увек осем у случају позајмљења милошту владаочевим, али се узима да и тада могу она наследити само ако им је владалац и та права нарочито дао (§§. 133., 134. и 409. први став Грађ. Зак.[1]).

Одељак II.

Тестаментално (уговорно) наслеђивање.

§. I. *Материално право.* §. 521. Грађ. Зак. овако се изражава о праву задругара да у виду тестамента или уговора на случај смрти могу располагати својим делом у задружној имовини: „На случај смрти сваки у задрузи, који личну способност има, о свом делу располагати може, у толико, у колико се део не промаша; и ако је која тако расположено, онда се попис учињати мора, да се део умрлога истави, ако то између задругара за живота није учињено и назначено". Овај пропис је само једна примена општа правила постављеног у §-у 27. Грађ. Зак. која вели: „Шта је чије, онај има право и располагати с оним", као и у §. 211. истога Законика, где стоји: „Све ствари, добра и права, која Србину припадоше, јесу његова својина или сопственост, које ће рећи, да је сваки Србин савршени господар од својих добара, тако, да је он властан, ова по својој вољи уживати, с њима по вољи располагати и сваког отуда искључити, наравно по пропису закона". Од истога правила учињена је примена, у задружном праву, и у §-у 515. Грађ. Зак., у коме стоји да сваки задругар може само свој део задужити. Једном речју, законодавац признаје једном задругару право да, и за трајање саме задруге, може располагати својим делом у задружном имању, било каквим заживотним актом (отуђењем и задужењем) било тестаментом односно уговором на случај смрти. Да приметимо да право дато задругару да, и пре одвајања његовога дела, може овим располагати није ни мало у сагласности са идејом коју је законодавац истакао, у §§-има 36. и 58. Грађ. Зак., да је задруга морално (правно) лице, идеја која не би допуштала да један задругар може располагати, и пре деобе, оним што би му у задружној заједници, на случај деобе, и у опште на случај престанка задруге, припало.

Као и под располагања заживотним актом, тако и под располагања за случај смрти, задругар не може ићи даље од свога дела: ништа не може располагати ни заживотним актом као ни тестаментом (односно уговором на случај смрти), оним што није његово (§§. 29., 424., 426., 476. Грађ. Зак.[2]). На тај начин, ако је задругар, својом наредбом на случај смрти, обухватио више него што износи његов део, та се наредба има извршити само у границама његовога дела. Ово исто вреди и за оца једног задругара који би, својим завештањем, располагао и оним што његов син има у задружној имовини: то није очево, то, према томе, отац односно тога не може својом последњом волом никакву диспозицију учинити. Ако, ако би отац, својим завештањем, обухватио и удео који, по §-у 517. Грађ. Зак., долази у приновину и прилоду на његове синове, завештање ће предети у колико се тиче приновина и прилода од петнаесте до двадесет прве године синова, јер то, како ми мислимо, припада оцу а не синовима[3]. Прописи о супституцијама било простим (§. 461. Грађ. Зак.) или фиденкомисарним (§. 464. Грађ. Зак.) као и о породичној завештини, фиденкомису (§§. 465. и 467. Грађ. Зак.), добијају, такође, своју примену и код задружнога права.

Живојин М. Перић.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

О ИСТУПИМА
од
Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

2. *Кривац.* — Виност није потребна. — В. ниже, *3* б 2°.

3. а) У § 378 к. з. прописано је:

1° Да се кривац има казнити по предидућем §, т. ј. по § 378 к. з., у коме је прописан затвор од једног до три дана или новчана казна од три цванцина до три талира.

2° Да се кривац поред казне има принудити, да уговор испуни.

б) 1° У § 378 б ст. 1 прописано је, да полицијска власт има наредити, да се једна поуре или засеје о трошку сапрежника, који уговор није могао испунити из узалеба достојних узрока.

2° У § 378 б ст. 2 к. з. предвиђена је једна нарочита тешка врста кривца, на име сапрежник, који уговор није испунио „само из упорства". Против њега је прописано:

(1) Да се њива има поорати или засејати о његовом трошку.

(2) Да се има казнити строжије, на име затвором од два до осам дана.

VII *Истуи из* § 379. — Овај је § укинут Законом о лову од 1898 год.

VIII. § *380.* — „Са стоком који се у овом §. *која се у штети ухвати и у обор затвори, а не може да се набо чија је, да се поступи по Уредби о манџишима.*

Ако се у штети набена стока не би могла ухватити и затворити, а не би се знало, чија је, кметови ће учинити наредбу, да се такова стока побије и месо и кожа прода. Од те суме најпре да се плати штета, а остало да се за годину дана чува у општинској каси, па ако се за то време господар не пријави и потражи, то да припадне сасвим општинској каси". В. о овоме горе I 7 а 2° (2) а.

IX. *Истуи из* § *381. к. з.* — „*Затвором од једног до три дана, који се у овом §. да се казни:*

1. *Ко не би бољу, траву у својој баштини или на општинској утрини, кад му се заповеди, очистио.*

2. *Ко не би чистио гусенице, кад власт заповеди*".

Овај је пређутно укинут Законом о уништавању штетних животиња и бављава од 16 јуна 1898 год., пошто су у њему све радње предвиђене и друкчије инкриминисане (чл. 1, 2 и 6).

§ 12. Иступи при продаји и еснафској радњи и иступна крађа, превара и утаја.

Ови истуни су предвиђени у *глави XLIII к. з.*, чији је наслов: *„О обичним иступлењима при продаји и еснафској радњи и о малој превари и крађи"*. Они су:

1. *Истуи из* § *382 к. з.*, — „*Затвором од три до тридесет дана или новчано од три до тридесет талира, који се у овом §. да се казне:*

1. Они, који би се у еснафској какој радњи међу собом тајно договорили, да скупа престану своју занат радити, како би тим власт приморали, да им нека права која им не припадају, уступи или да им такову повиси, и у следству тога то и чине".

а) *Радња* се састоји дакле у *заједничком престајању упражњавања свог занята од стране занатлија извесне врсте на основу тајног договора управљеном на приморавање власти, да им уступи нека права, која им не припадају, или да им такву повиси.*

б) *Кривац.* — Потребна је *намера* код извршилаца, да се оном радњом власт приморе, да им уступи нека права, која им не припадају, или да им такву повиси.

2. Трговац и у опште продавац, код кога се лажне мере нађу, било да је о свима што чуповао или не, па било ове кантар, терезије, риф, аршин, фат и тим подобан, као и онај, који би овом мером криво мерио. Све ове мере морају полицијним жигом, да су праве, означене бити, иначе ће се поступити по § 371.

[1]) В. претходну *примедбу*.

[1]) „Завештаван може чинити распоред само са својим имањем. На ког се у тексту завештаоц признаје да је имаоц својег је расположење ограничено, стекао са неким другим, онда он не може располагати с њим у корист другога лица, већ само својим. — О. ф. с. 5. јуна 1891. год., Бр. 3514.". Горјо Никетић, ор. cit., стр. 273.

[2]) В. о томе у нашој књижици: Задружно право по *Грађанском Законику Краљевине Србије*. I., стр. 99. и даље.

Ако би штета лажном мером причињена већег значења била, онда ће се судити по § 254. бр. 4°.

Ова тачка каже само у опном свом делу, у коме се говори о кривом мерењу, а у погледу остале своје садржине (т. ј. држање лажних мера и пропуштање обележавања правих мера полицијским жигом) замењен је чланом 27 Упутства о вођењу надзора над мерама и мерењем у јавном саобраћају од 1 фебруара 1885 год. (в. чл. 10 истог). В. горе § 10 IV 3.

(наставиће се)

УТИЦАЈ ЛИЧНИХ НАКЛОНОСТИ И СРЕДИНЕ НА КРИМИНАЛИТЕТ

Барон R. Garofalo
државни тужилац у Венецији.

— почетак —

Ако се под „друштвеном средином“ разуме скуп обичаја, идеја, предрасуда, моралног васпитања, економских и интелектуалних услова, инстинката и осећаја велике већине једне социјалне групе, може се тврдити, да степен и форме криминалитета врло много зависе од друштвене средине.

Кад су морални осећаји захватили корена у једној групи људи (било у држави, било у покрајини, било у одређеном месту), и кад су ти осећаји образовали специјалан карактер, кривице, које представљају повреду тих осећаја, производе инстинктивну одвратност и негодовање код самог тога становништва; оне постају све ређе и ређе, и најзад би их са свим нестало, да се не нађе увек, у сваком друштву људском, по нека особа са назадњим идејама и назадњим осећајима него што их има њена околина, или особа, чије је морално и интелектуално развиће у застоју. Према цивилизованом друштву, у коме живе, то су ненормални; њихова ненормалност произлази некада из наслеђа или атавизма; чешће из индивидуалне неспособности за прилагођавање или из оскудице у васпитавању, којим су се користили остали чланови друштва; некада из алкохолизма, психичке урођене неприродности, суувише живог темперамента, моралне неврастеније, или најзад из хистерије или епилепсије. Ако се удруже са другим особама себи равним, постају професионални кривци, и напавши један пут користан занат, они га не напуштају више.

Сасвим је друга ствар, кад је већина у једној социјалној групи у стању мрака, беде, застоја и назадњаштва, и кад та већина живи у лажним идејама и предрасудама, које, у њеним очима, оправдавају ако што више и траже њихове извесних кривичних дела.

Ненормалност тада није више код учиниоца дела, чији се инстинкти поклапају са инстинктима друштва, коме припада. У овом случају средина је крива; поштен човек који је нормалан према другим групама људи, преставља овде изузетан тип, чије се морално и интелектуално усавршавање могло извести и мимо супротног дејства средине. Види се дакле, да су појмови сасвим преокренути, и да индивидуална аномалија учиниоца дела, остављући на страну патолошке појаве, стоји у односу са већим или мањим степеном цивилизације и са већом или мањом социјалном моралношћу. Тако, у једној социјалној групи, у којој васпитање није у многоме завладало, осећаји поштења се налази само код извесне мале мањине; лаж, превара, крађа, јесу тада обичне појаве, нарочито код нижих друштвених слојева; и самоубиство, посматрано као акт праве или осветe, праште се и похваљује; доказ је томе болећивост поротника, на које има утицаја јавно мњење, и расположење, које по некад овлада при ослобођењу кривца. То је оно, што се већа врло често у земљама јужне Европе, нарочито у случајевима крвавих освета од стране преварених мужева, или мужева који мисле да су преварени, и осета заведених и напуштених младих девојака.

Нема дакле сумње, да, ако је друштвена средина морална, већину злочина и преступа треба приписати индивидуалним инстинктима, који чине изузетак код велике већине чланова друштвених; — ако је средина неморална, њој самој треба приписати одговорност за друштвена недела, или у најмању руку за онај криминалитет, која се оправдава лажним идејама, предрасудама, и осећајима који владају међу становништвом непросвећеним и назадним.

Из тога излази, да се само уз напредак у народном васпитавању може у једној земљи очекивати приметно смањивање криминалитета.

Али, погрешно је сматрати, као што постоји мишљење неких научара, да је дејство казни без утицаја на ток криминалитета. Строга примена казни, прилагођених природи једног народа, има дејства на стварање одвратности према кривицама; дејство је лагано и осећа се после више генерација. Нема спора да законодавство доприноси еволуцији моралних осећаја; својом строгошћу против извесних кривица, оно их представља јавном мњењу као дела недостојна толеранције, а то представљање доприноси стварању, великом еволуцијом, инстинкта супротног оном, који је кривицу чинио могућном. Оно је дакле један врло моћни чинилац друштвене моралности. Благост законодавства, болећивост у срцу судије, као и помиловања, која владе олико чине, могу само да произведу супротно дејство.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Суд општине николичевске актом № 1553. од 19. септембра ове године упутио је питања овакве садржине:

— 1. Извесно лице из ове општине напустило је задругу свога ода и брата му од пре 10 година а има женино имање за уживање, које се на његово име води у распореду пореза, и на исто плаћа непосредног пореза годишње 3·58 динара. без личног пореза и осталих прираза, а његов отац и задружни брат плаћају непосредни порез на земљиште 11.60 динара годишње, од кога имања горе поменуто лице није још примило свој део наслеђа услед неспоразума између њега и оца му а и услед тога што му је отац на робији од пре 5 година. — Пре неколико дана дошло је исто лице и тражило је од суда овог уверење о сиротном стању, а за доказ да има права на исто, навело је то, што плаћа само 3·58 динара непосредног годишњег пореза на земљиште. — Али суд сматра, да исто лице има права да наследи $^1/_4$ очевог имања, на које би му порез износила још 3·38 дин. годишње, и онда би целокупна сума његовог годишњег пореза на земљиште износила 7·41 д. према којој суми непосредног пореза не може добити уверење о сиротном стању. Пита се: сме ли суд издати поменутом лицу уверење о сиротном стању, према горе изложеном?

2. Једно лице плаћа непосредног годишњег пореза на земљиште 3·58 динара, а кад би исто лице хтело служити, могло би сигурно имати месечне зараде 20 динара, односно 240 динара годишње, на коју би му зараду била годишња пореза са 1%—2.40 динара а која би сума са сумом пореза на земљиште, нанела свега непосредног годишњег пореза 5.98 дин. Међутим дотични неће да служи. Пита се: може ли ово лице добити уверење о сиротној стању или не? —

Одговор на прво питање:

Сиромашна лица, кад докажу своје сиромаштво уверењем надлежне власти, не плаћају таксу. Као сиромашна лица сматрају се она, која не плаћају више од пет динара непосредног пореза без прireза и личног пореза на годину (а удовице са више од троје малолетне деце и старешине задруга са више од троје малолетне чељади, а без пунолетних задругара, ако не плаћају више од десет динара непосредног пореза, без прireза и личног пореза на годину). За издавање уверења о сиромаштву надлежан је по закону о таксама општински суд оног места, где лице, за које се уверење тражи, стално живи. Општински органи, у које долази и општински деловођа или писар, одговорни су по кривичном законику за издање лажне исправе, ако би издали уверење о сиромаштву лицу, које по своме имовном стању или према суми непосредног пореза који плаћа у дотичној општини, нема права на уверење. — Према томе општински суд треба да цени факта и на основу њих да донесе одлуку треба ли молиоцу издати тражено уверење о сиромаштву. — Ако дотично лице нема свога приповка смешаног са имовином његовог оца и брата, онда оно нема никаквог права на имовину оца и брата, јер се та имовина има сматрати за туђу и она је без значаја при издавању уверења о сиромаштву у престављеном случају. — Кад ово лице не би живело одвојено, на имању женином, онда би се његова обавеза као задругара за плаћање таксе ценила према непосредном порезу, који плаћа старешина задруге, односно отац, јер се овде, по члану 5. тачки 6. закона о таксама, изузетно од одредаба грађанског законика, отац и синови, који имају очево заједнички уживају, сматрају као задругари. — Пошто у претстављеном случају не постоји заједница живота између молиоца и његовог оца, имање очево не утиче на плаћање таксе од стране молиоца. — Што се тиче самог наслеђа које се помиње у питању, о томе не може бити речи све док је у животу молиочев отац. О наслеђу се води рачуна тек после смрти лица, које имовину оставља, и тек од тада наслеђивина утиче на имовно стање наследниково, по коме се опредељује пореза и могућност плаћања таксе.

Одговор на друго питање:

При издавању уверења у цели неплаћања такса у грађанским споровима, кривичним делима по тужби приватних, брачним парницама, административним споровима код свију власти и ради добијања школске сведобе, води се рачуна о имовном стању, које је престављено плаћањем пореза, односно задужењем пореза по појединим пореским објектима. Према томе, не може се узимати у обзир какве би појединe објекте пореске могло имати које лице, већ какве објекте у ствари има. Дакле и ако би лице, у питању поменуто, могло служити и зарадити годишње неколико сто тина динара, те отуда плаћати порезу на зараду и на непокретно имање већу од пет динара, опак му треба издати уверење о сиромаштву, јер не плаћа у ствари толику порезу. — У сваком случају, кад општински суд нађе, да не може издати са каких разлога тражено уверење о сиромаштву ради ослобођења плаћања такса, треба на захтев заинтересованог лица да донесе о томе одлуку, како би заинтересовани могао да најави жалбу пореском одељењу, које је надлежно да решава као првостепена власт по жалби због неиздања уверења о сиромаштву (последњи став тачке 6. члана 5. закона о таксама).

* * *

Писар општине затоњске А. Вељковић актом од 27. септембра ове године упутио је питање овакве садржине:

— Одбор општине затоњске на предлог општинског суда одлуком својом од 3. октобра 1910. године решио је, да се из општинског багремара одсече триста багремова, па грање да се употреби за огрев, а дебла да се продаду и добивени новац да се употреби за подизање нове општинске судинце. Ову одлуку је одобрила и шумска управа и на лицу места обележила, где да се изврши сеча, и наредила, да се по извршеној сечи земљиште стави под забрану за нет година Један је грађанин оптужио општинске чланике за ову сечу, наводећи, да су ови багремови школска својина а не општинска, а за доказ тога поднео је тапију, којом се школа затоњска убаштинила у 1910. години на дотично земљиште; због овога председник општински, деловођа и одборници, који су донели одлуку, решењем првостепеног суда стављени су под суд а да се из слободе бране. Како је председник општине сматрао, да је ово земљиште од давнина општинско и да га је поцумила општина а не школа, то је оптужио бившу управу општинску, која је тапију потврдила. — Пита се: има ли овде одговорности за чланике општинске, за одборнике, који су поменуту одлуку донели? да ли је исто одговоран и деловођа општински? да ли ови могу кривично одговарати и пред тога што школски пуномоћник одустаје од тужбе и не тражи да се ово дело суди, пошто зна да је земљиште општинска својина? и, да ли могу ови одборници одговарати и кањењи бити пре него што се расправи ствар по тужби председниковој због лажног убаштињења? —

Одговор:

Чланици општински могли су решавати и наређивати да се сече само она шума, која је општинска, на општинском земљишту. Ако је земљиште, где је сеча вршена заиста општинско, у том случају чланици општински, који су наредили сечу, немају за шта одговарати. Али, ако је шума туђа, школска, чланици су одговорни што су на туђем имању сечу вршили и тиме другоме штету у шуми причинили. Како се овде појавило спорно питање о својини дотичног земљишта и шуме, јер се не зна, да ли је земљиште општинско или школско, то треба прво извидети и утврдити својину шуме. Пошто школа има и тапију на спорно земљиште, и по-

што председник општински спори исправност те тапије престављајући, да је школа до те тапије дошла кривицом ранијих општинских часника, који су школи пошли на руку да се убаштини противзаконо на туђе имање, на општинско шумско земљиште, то од општинка ове тапије и од одговорности ранијих општинских часника зависи и одговорност ових часника општинских, који су сечу шуме извршили. — Дела овакве врсте извиђају се и суде по званичној дужности према члану 127. закона о шумама; према томе окривљени часници општински због сече шуме могу кривично одговарати и поред тога што школски пуномоћник одустаје од тужбе и не тражи, да се ово дело суди. — Пошто је председник општински оптужио раније часника због издања лажне тапије и убаштињења школе на туђем имању, и пошто од расправе тога питања зависи и постојање кривичне одговорности садањих општинских часника који су окривљени због сече ове шуме, то треба прво расправити важност тапије школске и одговорност ранијих часника општинских. — Што се тиче питања, да ли је и општински деловођа што одговоран заједно са општинским часницама због издања лажне тапије или због извршења одлуке о сечи шуме, треба имати у виду, да деловођа општинског суда: води протокол о радњи општинског суда и одбора и потписује га заједно са председником општинског суда; саставља сва писмена, која се издају или коме шаљу у име општинске власти; израђује решења општинског суда и одбора, и у опште води бригу о целом писмоводству општинском и општинској архиви. Према члану 115. закона о општинама, сва писма и све исправе, које се издају у име општинске власти, поред председника или његовог заступника, подпредседника и кметова где је то потребно, потписује још и деловођа општине или његов заступник; потписани деловођа или његов заступник за њих одговарају и кривично и грађански заједно са председником, подпредседником и кметовима, који су их потписали. Дакле у преставленом случају одговорност кривичну и грађанску има да поднесе и деловођа општински.

* * *

Пословођа окружног школског одбора управитељ школе зајечарске г. К Марковић упутио је питање овакве садржине:

Да ли може бити законска седница окружног школског одбора само са члановима у окружној варони, који су увек у већини, а да се и не позивају чланови из срезова, који су изабрани да престављају и заступају интересе народних школа у округу?

Одговор:

Окружни школски одбор према члану 62. закона о народним школама састављају: окружни начелник, школски надзорници у округу, управитељ учитељске школе у истом округу или ако нема учитељске школе директор средње школе у у окружној вароши, окружни протојереј, окружни лекар, окружни пижењер, управитељ основне школе у окружној вароши, и по један изасланик из сваког среза кога среска скупштина изабере на три године. (У Београду пак главни школски одбор састављају: председник београдске општине, школски надзорник, управитељ учитељске школе или директор једне средње школе, београдски протојереј, један лекар кога изабере општински одбор на три године, један архитекта кога изаб ре општински одбор на три године, председник учитељског удружења, и по један одборник из сваког краја вароши кога изабере општински одбор на три године). — Председник окружног одбора сазива седнице одборске кад то устреба. — Члан 63. закона о народним школама наређује, да „на сваком састанку мора бити више од половине чланова", а да се решава већином гласова. Члана одбора, који не дође у седницу, а не оправда изостанак важним узроком, председник кажњава са десет динара у корист окружне школске благајне. — Кад се узму у обзир поменути прописи и дужности окружног одбора: да се стара о подизању нових школских зграда у целом округу; да пре почетка сваке школске године набави за сву децу прописне уџбенике, писаћи и цртаћи материјал; да настојава, да школско општине врше своје дужности према закону о народним школама; да надгледа рад месних школских одбора и да решава спорове између тих одбора и учитеља; да прегледа и да одобрава буџет школских општина и рачуне њихових благајника, којима даје разрешницу; да води надзор над школским имањем и школским фондовима и да предузима што треба ради обезбеђења имања и фондова; да одобрава састављање и раздвајање школских општина и да у овом случају одлучује о подели школског имања; да предлаже министру скраћено учење и полудневно учење у појединим школама; да одлучује о набавци одобрених књига за поклањање ученицима о годишњем испиту; да даје потпутницу члановима окружног учитељског збора и члановима окружног школског одбора; да предлаже Министру Просвете награде за оне наставнике, који раде у продужним школама; да крајем сваке рачунске године саставља школски буџет за нову рачунску годину и да га шаље на одобрење Министру Просвете најдаље до 15. децембра; да се стара о унапређењу свих школа и других просветних установа и завода у округу; и, да располаже окружном школском благајном (члан 64. и 65. закона о народним школама). — мора се закључити, да је председник школског окружног одбора дужан да све чланове окружног школског одбора позове у сваку седницу. Сваки члан одбора има не само дужност да на седницу одборску дође, него има и право на то, и то туђе право дужан је председник школског одбора поштовати, па сваког члана позвати у седницу. Кад би председник имао права да у седницу одборску зове само оне чланове које хоће, он би се стално над законодавцем, који је у чл. 62. закона о народним школама одредио који треба школски одбор да образују. У члану 63. закона о народним школама истина стоји „да на сваком састанку мора бити више од половине чланова", али овај пропис се не може тумачити тако, да на састанак не морају сви чланови бити позвани, јер законске прописе сходно § 8. грађанског закона треба паметно и разумно тумачити; цитирани пропис значи, да, кад на састанак дође више од половине чланова, одбор може да ради и без оних чланова који су позвани у седницу па су пропустили доћи због неких узрока. Школски одбор се конституише од разних органа из

државне и самоуправне администрације, како би већања у одбору била што свестранија и како би одлуке одборске биле што умесније; према томе председник одбора не може сам својевољно изостављати поједине чланове и одстрањивати их од рада одборског; председник овако не може чинити и због тога, што су интереси, које имају поједини чланови заступити, често разнолики и укрштени, те произвољним саставом школског одбора не треба да се да маха утицању на сам рад школског одбора — § 13. грађанског закона. — Дакле, и ако има довољно чланова у самој окружној варошци за рад окружног школског одбора, у седницу морају сваках бити позвани и чланови, који се не налазе у месту држања седнице. Ако председник не позове и чланове школског одбора из срезова, те се седница одржи без тих чланова, таква седница не може бити законита, и њен рад може бити поништен као несагласан поменутим законским прописима.

К.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА, КАСАЦИОНОГ СУДА, И ВИШИХ ВЛАСТИ

Полициска власт при сваком давању дозвола за употребу вода треба да извиди да ли се дозвола може по закону о водама издати а да не буду повређени ни општи интереси ни права других лица.

М-ић је у 1905. години молио начелство окружно, да му на основу закона о водама изда дозволу за употребу воде из реке Тимока, а на месту где је желео да подигне воденицу. По тој молби чињени су извиђаји на лицу места, али независно од резултата тих извиђаја, окружно начелство је решењем својим од 7. маја 1905. године, одбацило ову молбу због тога, што иста није била сагласна прописима па закона о водама (члан 30); начелство је на тај начин овај предмет оставило у архиву, и то тим пре, што је постојала раније молба, другог лица за употребу воде на истом месту, која је молба била и уредна. — Пошто је доцније то друго лице добило дозволу за употребу воде и пошто је право по тој дозволи и изгубило неупотребом исте у прописном року, то се М-ић поново обратио окружном начелству молбом, да му се изда раније тражена дозвола за употребу воде из реке Тимока.

Поводом ове друге молбе начелство је донело решење 26. августа 1912. године, којим је молилац извештен да ће се по његовом тражењу дозволе за употребу воде из реке Тимока одредити извиђај на лицу места и одредити рочиште по закону о водама, члан 31. и 34. закона о водама, како би се видело, да ли се може молиоцу тражена дозвола издати. — Противу овога решења окружног начелства најавио је жалбу Министру Унутрашњих дела М-ић и тражио, да се оваљбено решење поништи, јер нема потребе вршити поновне увиђаје и поновна рочишта по закону о водама одређивати, пошто је све потребно раније извиђано поводом прве молбе жалиочеве из 1905. године, а пошто је још онда било утврђено, да нема никакве сметње за издавање тражене дозволе о употреби воде из Тимока.

По овој жалби Министар Унутрашњих дела је расмотрио односна акта, па видевши, да по овоме предмету конституисања једног права приватно-правне природе заинтересовано лице није конпирало раније вршена акта по овој ствари из 1905. године, ако је желело да их употреби у новој ствари (§ 148. и 178. грађанског судског поступка) — решењем својим П№ 378 од 20. априла ове године на основу члана 37. закона о водама одобрио је жалбено решење окружног начелства, јер је нашао, да је исто на закону основано и то у толико пре што у раније извиђају из 1905. године нису учествовала сва заинтересована лица (која су се сада појавила бранећи своја угрожена права и интересе) нити је извиђај био вршен правилно по прописима из законика о грађанском судском поступку, и што начелство мора претходно испунити у свему одредбе, које су прописане законом о водама, као и одредбе правила издатих на основу члана 30., 31. и 32. закона о водама и упутстава издатих по члану 22. и 23. истог закона, па после, пре решавања о траженом одобрењу за употребу воде, затражити мишљење од Хидротехничког Одељења Министарства Народне Привреде.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Александар Ракић, зв. **„Гајдаш"** познати кошкар чију слику износимо, извршио је отмицу поноћа Николи Вагићу земљ. из Врчина, па побегао.

мету конституисања једног права приватно-правне природе заинтересовано лице није конпирало раније вршена акта по овој ствари из 1905. године, ако је желело да их употреби у новој ствари (§ 148. и 178. грађанског судског поступка) — решењем својим П№ 378 од 20. априла ове године на основу члана 37. закона о водама одобрио је жалбено решење окружног начелства, јер је нашао, да је исто на

Александар је родом из Шапца, стар је 27. година, раста малог, ири, бркова смеђих, сувоњав, на себи има војничку блузу и белу торбу, чакшире од шајака.

Акт Управе града Београда Бр. 30144.

Драгиша Наутић, месарски радник, који одговара за дело разбојништва, побегао је.

Драгиша је стар 18 година, средњег раста, црномањаст, ћосав, од

одела на себи има: сиру војничку блузу.

Депеша начелства округа ваљевског Бр. 8805.

Велимир Маринчевић, скитница извршио је опасну крађу на затим побегао.

Велимир је стар 18 до 20 година, приманљаст у лицу, пун, средњег раста.

Акт Управе града Београда Бр. 30179.

Јован Васиљевић, земљ. из Бучја, који одговара за опасну крађу побегао је из затвора.

Јован је стар 40 година, приманљаст, у оделу сукненом.

Акт Управе града Београда Бр. 31243.

Јаков А. Ђорђевић, теж. из Кривог Вира, одговара за опасну крађу, али се налази у бегству.

Јаков је стар 18 година, средњег раста, очију плавих, у опште плав.

Акт Управе града Београда Бр. 31242.

Милан Миљевић, коцкар из Ваљева, извршио је неколико опасних крађа па затим побегао.

Милан је стар 19 година, раста високог, приманљаст, у оделу војничком.

Депеша начелства округа ваљевског Бр. 8730.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Из општине трновске среза крнво-паланачког, нестао је штамбиљ и печат са натписом исте општине.

Депеша начелника среза крнвопаланачког Бр. 5493.

КРАЂА СТОКЕ

Непознати лопови украли су Јовану Младеновићу из Брзоходе, једног **коња** старог 1 и по годину, длаке доратасте, — обе задње ноге пругасте.

Депеша начелника среза моравског округа пожаревачког Бр. 10633.

Непознати лопови украли су Стаменковићу из Б. Пољане, два **вола;** један је стар 12 година, длаке мрко-сиве, рогова великих повијених у напред, други је стар 8 година, длаке жуте, рогова жигосаних.

Депеша начелника среза пчињског Бр. 12230.

ПОНОВНЕ ПОТЕРЕ

Живојин Павловић, осуђеник београдског казненог завода, чију слику износимо побегао је 27. августа 1910. године из завода па до данас није пронађен.

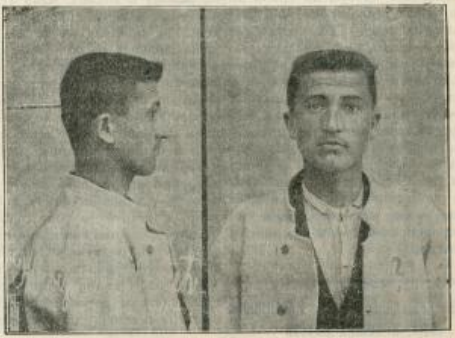

Живојин је родом из Алексинца, стар је 26 година, висока раста, косе риђе, очију жућкасто-зелених; од особених знакова има: кажи-

Петар је родом из Јагодине, стар је 64 године, суводан, проседих бркова и косе, црних угаситих очију, црних густих обрва; од особених знакова има: испод средине леве обрве брадавицу кукурузног зрна.

прст на левој руци на трећој фаланги незнатно деформисан; белегу од опекотине овалног облика ве-

Акт Управе београдског казненог завода Бр. 5781.

Петар Павловић, осуђеник београдског казненог завода, чију слику износимо, побегао је 5. октобра 1911. године из Завода па до данас није пронађен.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије

Уредник **Добривој В. Бакић.**

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се плаћа у напред, и то најмање за пола године, код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у општ 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Појединн бројеви „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" не продају се. Рукописи се не враћају

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за члана прве класе управљавароши Београда Богољуба М. Вучићевића, комесара топчидерске полиције у рангу члана прве класе исте управе, по службеној потреби; и

за члана прве класе управе вароши Београда Милорада Наумовића, члана друге класе исте управе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 25. септембра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, поставити:

за начелника четврте класе округа приштевског Василија Б. Алексића, начелника прве класе среза призренског.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 12. октобра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за физикуса округа скопљанског, Др. Николу Ђорића, физикуса округа врањског, по потреби службе;

за физикуса округа битољског, Др. Александра Протића, лекара среза копаоничког;

за физикуса округа кумановског, Др. Ахила Михајловића, лекара среза моравског;

за физикуса округа ново-пазарског, Др. Стевана Вишека, лекара среза расинског;

за физикуса округа приштевског, Др. Димитрија Марића, лекара среза ражањског;

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 11. октобра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за лекара среза крушевског округа битољског Др. Манојла Папа Манојловића практичног лекара из Крушева;

за лекара среза охридског Др. Александра Крстића;

за контрактуалног лекара среза флоринског Др. Виктора Кине;

за лекара среза валандовског Др. Ристу Пешића — Гостунског;

за контрактуалног лекара среза ђевђелијског Др. Александра Ђурића;

за контрактуалног лекара среза неготинског округа кавадарског Др. Душана Гуапу;

за лекара среза кумановског Др. Душана Челића;

за лекара среза сјеничког Др. Александра Пашићевића;

за контрактуалног лекара среза шарпланинског Др. Милована Лончића секундарног лекара болнице Данила I;

за лекара среза приштинског Др. Петра Јовановића;

за лекара среза феризовићског Др. Владимира Церовића;

за лекара среза скопљанског Др. Косту Чохаџића;

за лекара среза гиљанског Др. Петра Јовановића—Јежина лекара сухумске болнице у Русији.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 11. октобра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника прве класе среза битољског Василија Стојљковића, начелника исте класе среза лумског; и

за секретара треће класе начелства округа тетовског Светозара Поповића, начелника исте класе среза дојно-дебарског, — обојицу по службеној потреби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 12. октобра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника треће класе среза прилипског Мирослава Жупањевца, начелника исте класе среза флоринског, по службеној потреби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 12. октобра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника треће класе среза неготинског округа кавадарског, Живојина Ст. Видаковића, начелника исте класе среза митровичког; и

за начелника треће класе среза митровичког, Радисава Ђ. Недића, начелника исте класе среза неготинског, округа кавадарског, — обојицу по потреби службе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 15. октобра 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I на предлог Министра Унутрашњих Дела решено је:

да се Гаша Елезовић, секретар прве класе начелства округа тетовског;

Андра Гроздановић, полициски писар прве класе среза доњо-полошког;

Јован Ђорђевић, полициски писар прве класе среза florинског;

Цветко Ђорђевић, полициски писар прве класе начелства округа дебарског;

Сотир Ђорђевић, полициски писар прве класе среза доњо-дебарског;

Јован Цакић, полициски писар прве класе среза митровичког;

Јован Ристић, полициски писар прве класе среза кумановског;

Марко Церић, полициски писар прве класе начелства округа кумановског;

Цветко Стаматовић, полициски писар прве класе среза ћупријског;

Милан Никшић, полициски писар прве класе среза гиљанског;

Стојан Дајић, полициски писар прве класе среза феризовићског;

Ђорђе Продановић, полициски писар прве класе среза подримског;

Богољуб Пајантић, полициски писар прве класе среза горског;

Никола Голубовић, полициски писар прве класе начелства округа призренског;

Величко Јовановић, полициски писар друге класе среза лабског;

Лазар Орловић, полициски писар друге класе начелства округа тетовског;

Гаврило Костић, полициски писар треће класе среза скопљанског;

Предраг Ђорђевић, полициски писар треће класе среза шарпланинског;

Марко Петровић, полициски писар треће класе начелства округа тетовског;

Милорад Закић, полициски писар треће класе среза бродског; и

Риста Михаиловић, полициски писар треће класе среза прилепског, — који су на ова звања постављени наредбом Врховног Команданта Војске, разреше од њихове досадашње дужности.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 17. октобра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за полициског писара друге класе начелства округа скопљанског Михаила М. Стевановића, извршителя општинске шабачке;

за полициског писара треће класе начелства округа ужичког Анђелка Дрндаревића, полициског писара исте класе среза брзо-паланачког, по молби;

за полициског писара треће класе среза брзо-паланачког Милана Марковића, полициског писара исте класе начелства округа ужичког, по службеној потреби;

за полициског писара треће класе среза подгорског, округа призренског, Милана Николића, полициског писара исте класе среза љумског, по службеној потреби;

за полициске писаре треће класе начелства округа дебарског: Драгутина Поповића и Николу Радојевића, полициске писаре исте класе среза љумског, обојицу по службеној потреби и Драгојла Ж. Михаиловића, прећашњег полициског практиканта;

за полициске писаре треће класе среза скопљанског: Радомира Станковића, полициског писара исте класе среза доњо-дебарског, по службеној потреби и Јанићија Константиновића, практиканта окружног суда у Пљевљу;

за полициске писаре треће класе начелства округа кумановског: Михаила Ст. Јанковића, полициског писара исте класе начелства округа дебарског, по службеној потреби и Александра Ристића, практиканта врањског првостепеног суда;

за полициског писара треће класе начелства округа кавадарског Цветка Јосића, полициског писара исте класе начелства округа дебарског, по службеној потреби;

за полициског писара треће класе среза ћупријског Косту Науновића, ансолираног праника;

за полициског писара треће класе среза кумановског Ђорђа М. Росића, практиканта ужичког првостепеног суда;

за полициског писара треће класе среза Митровичког Радоја Влајковића, деловођу општинске суводољске;

за полициског писара треће класе среза вучитрнског Александра А. Лазаревића, полициског практиканта у оставци;

за полициског писара треће класе среза лабског Александра Божиновића, практиканта градског и среског суда у Лесковцу;

за полициског писара треће класе среза гиљанског Јосифа Милутиновића, практиканта среза пчињског;

за полициског писара треће класе среза феризовићског Душана Здравковића, практиканта среза мачванског;

за полициског писара треће класе среза подримског Петра Раденовића, практиканта среза моравског, округа нишког;

за полициског писара треће класе среза горског Тому Ђорђевића, практиканта среза млавског;

за полициског писара треће класе среза шар-планинског Лазара Савића, практиканта среза ражањског;

за полициског писара треће класе начелства округа призренског Живка Томића, прећашњег полициског практиканта;

за полициске писаре треће класе начелства округа тетовског: Драгутина М. Лазовића, практиканта среза трнавског и Михаила Барбуловића, практиканта пожаревачког првостепеног суда;

за полициског писара треће класе среза доњо полошког Драгишу Б. Поповића, прећашњег полициског практиканта;

за полициског писара треће класе среза бродског Војислава Лазаревића, практиканта среза параћинског;

за полициског писара треће класе среза florинског Косту Алексића, практиканта среза алексиначког; и

за полицијског писара треће класе среза прилипског Михаила Андрејевића, практиканта среза јасеничког, округа крагујевачког;

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 12. октобра 1913. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО ПО ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

Али, у колико је реч о заједном делу, задругар има право њиме у целини располагати, по принципу слободе располагања на случај смрти, принцип постављен у §-у 476. Грађ. Зак., које вели „Све имање, било оно од предака наслеђено или прибављено и стечено, сматра се као сопственост, с којим свако располагати може по својој вољи". На основу прописа наведа до један задругар може располагати само оним што му у старини (добра од предака наслеђена) припада, тако и оним што му припада у приводу и приходу (оно што је он сам стекао).[1] Разуме се да и овде добијају своју важност прописи о законском делу синова односне њери §§. 477. и 478. Грађ. Зак.; као и прописи о законском делу који је уловили обезбеђен у погледу њеног уловичког уживања (Законодавно Решење од 2. Марта 1855. год., 36. VIII., стр. 57., нод §-а 412. Грађ. Зак.). Али ако *de cuius* (завештилац) нема ни мушке ни женске деце, или ако се ова налазе у једном од случајева спецификације (§. 480. Грађ. Зак.), тада он може располагати целокупним имањем својим: задруга нема, у том погледу, никакво право које би ову слободу диспозиције завештаоца крњило.

Завештаоцу је до воље да свој део, сасвим или парцелно, да било коме од задругара, и ту може одредити себи за наследника (ако је случај тестамента бар) и кога од даљих сродника, било коме њихан задруге, сроднику или несроднику. У првом случају, задруга се, после смрти завештаоца, не мора поделити, пошто је наследник задругар, већ се она може продужити, са том само изменом што ће сада задругар кога је *de cuius* одредио за наследника имати већи део у задружној имовини него дотле. Исто тако задруга се може наставити и онда ако је наследник неко лице изван задруге, само ако је оно мушко и ако је сродник задругарина, и под условом, изравно, да оно дође да са осталим задругарима заједно живи и ради, пошто, као што знамо, без заједничкога живота и рада нема задруге. Али, ако је наследник лице које не може да буде задругар, зато што је, н. пр., то лице несродно, па ма и било мушко, или је женско, па ма и било сродно, или ако је и мушко и сродно али неће да уђе у састав задруге или га она неће да прими као задругара, тада ће задруга дезинвимо престати, она ће престати у границама наслеђеног имања: у тим границама имаћемо сада, у место задруге, обичну сувласницу, а и онога ће нестати, када наследник наслеђени део одвоји.

Живојин М. Перић.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

О ИСТУПИМА

ОД

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

а) *Радња* се састоји дакле у *кривом мерењу било правим било лажним мерама од стране тровца и у опште продавца.* У т. 2 реч је према томе, у новини она ваши, о превари.

1° Лажно мерење правом мером је напречита врста преваре иступне из §391, к. з.

(1) Сматра се као напречита врста преваре с једне стране зато, што је извршилац трговац и у опште продавац, а с друге зато, што је средство обмане криво мерење. Под „продавцем" се има разумети сваки продавац изузев касапе, за које важи § 389 т. 7. к. з., кантарџије, за које важи § 382 т. 3 к. з. и пекаре на пијаци, за које важи § 383. т. 1 к. з.

(2) Да би она превара била иступна, потребно је, да штета по предмет буде од трista гроша чаршијских (59-40 дин.).

2° Лажно мерење кривом мером из § 382 т. 2 к. з. је иступна напречита врста преваре кривом мером из § 254 т. 4 к. з. В. о преварн кривим мерењем *Живановић* Посебни Део § 60 IV 4.

(1) Овде је потребно, да је извршилац *трговац и продавац у опште.* Шта се има разумети под продавцем в. горе 1° (1). Ако извршилац није продавац, има се применити §§ 369 т. 7 (за касапе), 382 т. 3 (за кантарџије) одн. 383 т. 1 к. з. (за пекаре).

(2) В. горе 1° (2)

3° Колико је пута криво мерено, толико иступних превара оне врсте постоје[1].

б) Ако је употребљена *лажна мера*, постојаће само превара, а не идеална стицај између ње и држања лажне мере из чл. 27. упут. о надз. над мер. Овај други иступ конумовали је принц.

в) *Крешај.* — Потребан је наравно умишљај, пошто је овај иступ једна врста преваре. Он се састоји у свести под извршиоца, да криво мере.

г) В. 9 в.

3. Кантарџија за свако криво и лажно мерење[1].

а) *Радња* се састоји дакле у *лажном (кривом) мерењу од стране кантарџије* било правом било лажном мером.

1° Овде је дакле реч о преваре при мерењу од стране кантарџије. Да би она била иступна, потребно је, да штета по предмет буде од трista гроша чаршијских (§ 391 к. з.). Иначе би постојала преступна превара из § 252. к. з. или из § 254 т. 4. к. з. (мерење кривим мерама). Уп. горе 2 а.

2° Колико је пута лажно мерено, толико иступних превара оне врсте постоје.

3° *Специјални је услов умишљаја* околност, што извршилац мора бити *кантарџија.* Иначе би постојала превара из § 391 к. з.

4. Продавац, који у брашно, маст, лој, восак и тим подобна друге ствари мање вредности умеће, смеђаћа на већу добит[1].

а) *Радња* се састоји дакле у *уметању стварн мање вредности у брашно, маст, лој, восак и онима подобне ствари од стране продавца.*

1° Овде је према томе реч о једној *пратежној* радњи за *превару*, а законодавац је због њене важности изузетно инкриминише. В. *Живановић* Посебни Део II § 60 VIII 1.

2° Без значаја је вредност ствари, у коју је уметнута ствар мање вредности.

3° Без значаја је, у којој је количини уметнута у брашно и т. д. друга ствар мање вредности. Довољно је, да је ова сразмерно мање вредности од оне.

4° Ствар, у коју се умеће друга ствар, треба да је маст, брашно и т. д. или која друга њима *подобна* ствар. Под тиме се има разумети свака ствар, у коју се може уметнути као у брашно и т. д. друга ствар мање вредности.

5° Ако је извршилац продао брашно, маст и т. д., у које је уметнуо другу ствар мање вредности, постојаће превара. Према вредности ова ће бити иступна (§ 391 к. з.) или преступна (§ 252 к. з.).

б) Крешај. — Виност није потребна.

в) В. 9 в.

---

[1]) Прот. Демић 902, према коме нису постоје само једно кривично дело, што се начином изражавања у закону не може прихватити.

---

[1]) Прот. Демић 902, према коме нису постоје само једно кривично дело, што се начином изражавања у закону не може прихватити.

5. Продаван, који би у бранше, житу и тим подобна одоздо доњу робу мешао, а одоздо лепшу".

а) *Радња* се састоји дакле у *стављању у бранше, житу или коју другу подобну ствар одозго боље а одоздо лошије робе од стране продавца.*

1° В. а 1°. В. *Жеравчевић* Посебни Део II § 60 VIII 2.

2° Без значаја је вредност ствари онако намештене.

3° Уп. 4 а 3°.

4° Ако је извршилац продао онако намештену ствар, постојала би превара. Према предности она ће бити истурена (§ 391 к. з.) или преступна (§ 252 к. з.).

б) *Кривиц.* — В. 4 б.

в) В. 9 в.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ТУМАЧЕЊЕ ЧЛАНА 53. в. ЗАКОНА О ОПШТИНАМА У ВЕЗИ СА § 112. И 132. КРИВИЧНОГ ЗАКОНА

Закон о општинама, у извесним својим члановима, постарао се, да за часнике општинске буду изабрана она лица, која ће најзније гаранције давати, да ће дужности своје како треба отправљати и општинску власт надлежиште представљати. Тако чланом 53. в. закона о општинама предвиђено је: „за председника, подпредседника, кметове и остале општинске часнике не могу бити изабрани они, који су редовним или дисциплинарним судом осуђивани за бевчасна дела или за злочинства и преступе учињене из користољубља, као и за дела из § 112. кривичног закона, док не прође пет година од дана, када су повратили грађанску част.."

По § 112. и 132. кривичног закона казниће се затвором до пет година онај општински часнік „који само узме од повоца или ствари, које је по службеној дужности примио или чува, да се с њима послужи"; „исто тако да се казни и онај, који од таквих повоца или ствари другоме на послугу или иначе на приватну потребу изда, изузимајући случај о привременом издавању плате чиновницима и службеницима, о чему и особити прописи постоје".

По §§ 18., 34., и 38., кривичног закона: ко се осуди на смрт или на робију губи по самом закону, чим му пресуда извршном постане, сва она права, која сачињавају грађанску част: казна губитка грађанске части не може се никад сама за себе мити само уз коју другу споредну казну досудити, већ једино уз коју другу главну казну предвиђену кривичним законом, и то само у оним случајевима, које је закон изричном предвидео; губитак грађанске части, после издржане или опроштене главне казне, може трајати најмање годину дана а најдуже пет година, како коме суд досуди.

Закон за поједина кривична дела, која улазе у категорију преступних дела, и која се казне по томе затвором, предвиђа изричном као споредну казну губитак грађанске части. Такав је случај са деликтом учињеним у вршењу званичне дужности из § 127. кривичног закона.

Према раније поменутим прописима из кривичног закона, а поводом за дело из § 112. у вези са § 132. кривичног закона није изричо предвиђена као споредна казна губљење грађанске части. — закључује се, да се за ово дело никад кривац не може осудити и на губитак грађанске части.

Али, како члан 53. в. закона о општинама наређује, да часнік општински не може бити онај, који је осуђен за бевчасно дело или за злочинство или преступ учињен из користољубља, као *и за дело из § 112. кривичног закона, док не прође пет година од дана, када је повратио грађанску част*, и како кривац не може за дело из § 112. кривичног закона да буде осуђен и на губитак грађанске части, — настаје спорно питање: шта управо значе горње речи из члана 53. в. закона о општинама, курзивом исписане, и да ли једно лице, које је било судском пресудом осуђено за дело из § 112. кривичног закона, рецимо на неколико месеци затвора, може одмах после издржане казне бити бирано и изабрано за општинског часника и на дужности часничкој остати, без обзира на рок о коме има помена у члану 53. в. закона о општинама?

Мора се признати, да је закон овоме нејасан, и да му треба коментара.

Нема сумње, да је законодавац хтео да и оно лице, које је осуђено за дело из § 112. кривичног закона, не буде за извесно време часник општински. Та намера законодавца очигледна је, кад је у члану 53. в. закона о општинама ставио речи „као и за дела из § 112. кривичног закона". — Али да је законодавац хтео у ствари рећи, да часник општински не може бити онај, који је осуђен за дело из § 112. кривичног закона док не прође пет година од када поврати *грађанску част*, не може се претпоставити, јер би то била бесмислица, пошто то дело не повлачи никад губитак грађанске части, а да је законодавац бесмислице наредио, то се не сме узети. И онда, какав је смисао хтео законодавац дати својим речима?

Могло би се рећи, да је законодавац имао намеру, да одстрани од часничког положаја осуђеника за дело из § 112. кривичног закона једино за време докле траје изречена казна затвора а не и за извесно време после издржана казне. Јер, заиста, ни у једном другом законском пропису нема помена о томе, да осуђеник због дела, које није безчастеће и које не повлачи губитак грађанске части. неће моћи да буде општински часнік; те, осуђено лице на више-годишњи затвор због каквог обичног преступног дела може бити бирано за општинског часника и за време издржања осуде, пошто према члану 32. в 53. в. закона о општинама таквоме лицу није одузето активно и пасивно бирачко право (претпостављамо, да се издржавање затвора завршава пре него што би протекао рок од три године из члана 101. закона о општинама). — Али, наглашимо, да се овакво тумачење не може узети за тачно. Зашто би закон онда правио разлику између дела из § 112. кривичног закона и кога другог преступног дела кад је реч о пасивном бирачком праву по закону о општинама, и зашто би давао право једне друге последице, — кад у ствари води рачуна једино о факту: трајању изречене казне затвора? Нелогично би било, прихватити да је законодавац хтео следеће случајеве расправити на овакве начине: једном осуђенику за дело из § 112. кривичног закона, који је тек издржао казну више-годишњег затвора, дати пасивно бирачко право; другом осуђенику за исто дело, који је осуђен на месец дана затвора не дати право да буде бирач на општинском збору, зато што се још налази на суди.

Свакојако, да је законодавац имао сасвим другу намеру, али да је није најлепше кроз стил спровео:

Законодавац је несумњиво хтео, да се и после издржане осуде из § 112. и 132. кривичног закона за извесно време не може бити часник општински. То време треба определити. Ми налазимо, да то време почиње тећи сходно другом ставу § 34. кричног закона од дана издржане или опроштене казне, и да оно траје пет година сходно наређењу на члана 53. в. закона о општинама, јер сматрамо — пошто дела из § 112. и 132. кривичног закона не повлаче губитак грађанске части, и пошто не може бити говора о року који би се рачунао од повраћаја грађанске части, кад грађанска част није ни одузимана, — да је законодавац у овом законском процесу хтео управо рећи ово: за председника, подпредседника, кметове и остале општинске часнике не могу бити изабрани они, који су редовним или дисциплинарним судом осуђени за безчасна дела или за злочинства и преступе учињене из користољубља, док не прође пет година од дана, када су повраћени грађанску част, као и они, који су осуђени за дела из § 112. кривичног закона, док не прође пет година од дана, када су казну издржали.

Други какав коментар, по нашем мишљењу, не би одговарао смислу закона.

У пракси пак ово питање се расправљало на разне начине: неки пут се сматрало, да лице, осуђено за дело из § 112. кривичног закона не може бити часник општински, други пут да може без обзира на какав рок. Државни Савет недавно је расправио један конкретни случај овако: решио је да један изабрани председник општински, који је пре три године био осуђен на затвор због дела из § 112. у вези са § 132. кривичног закона, може бити општински председник са ових разлога: пошто се из извршне судске пресуде види, да дотични није осуђен уз казну и на губитак грађанске части, то на њега не може бити примењен пропис члана 53. в. закона о општинама, према коме онај, који је осуђен и на губитак грађанске части, па је грађанску част повратно, не може за пет година од дана повраћаја грађанске части бити изабран за председника и часника општинског.

Овакво посматрање Државног Савета не одговара нашем тумачењу.

— Желети је, да административна јурисдикција буде једнообразна.

А. Ј. Куманановић.

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

Италијанска штампа и извештаји о кривичним процесима. — Конгрес италијанске штампе, одржан у Венецији, донео је једну одлуку, која изазива потпуно расположење код свих криминалиста. Та је одлука следећа: Четврти савезни Конгрес штампе, пред фактом све већег и већег развијања судске хронике а уништајући незгоде које отуда проистичу за успешно вођење истрага по тежим и озбиљнијим делима, наражава жељу, да штампа италијанска наће у савести своје сопствене одговорности критеријум за оцену и одлучивање шта треба да публикује, и да нема прод собом као задатак да само задовољи радозналост света, већ да над-а-све стави више интереса индивидуалног права и колективне користи.

* * *

Казна батињања у Енглеској. — Интересантно је видети, како се примењује казна батињања у Енглеској — У старом праву Енглеском, ова је казна врло често употребљавана; могла се применити чак и на жене; а могла се извршивати и јавно пред светом; ова се казна употребљавала једно време за оне случајеве, када кривац, осуђен на новчану казну, неће исту да плати. — Већина одредаба о батињању укинута је. По садањем праву у Енглеској, ова казна може да се примени једино: према малолетницима мушкога пола, према скитницама који се не поправљају (или боље рећи према битангама — incorigibles rogue — а ту долазе: особе осуђене по други пут као скитнице и неради̇нице; особе, које после осуде због скитње побегну из казненог завода, где су затворене; и особе, које, један пут осуђене због нерада и скитње, противстаиу органима власти, кад ови хоће да приступе њиховом притварању. За скитницу или битангу, као rogue and vagabond, сматра се: лице окривљено због ленствовања и ненаравствености, кад је раније било већ осуђено као такво; хвалише, који говоре о авантурама; скитнице, који не могу да покажу одкуда им средства за частан живот; просјаци, који налажу своје ране и повреде; лица која се коцкају по јавним местима; лица, која намерно налажу неморалне публикације или која намерно налажу себе на непристојан начин у намери да увреде какву жену; особе, које се затеку у зградама, дворишгима, баштама и другим местима а ту се увукле у намери да извршо неко противправно дело; итд.), и најзад ова казна батињања може да се примени и према крадљивцима, кад они раде са насиљем. — У ствари, готово једино малолетници се осуђују на батињање и ова казна је доста често примењена. У 1910. години бој је био досуђен у 1617 случајева као главна казна и у 32 случаја као споредна казна. У 1345 случајева кривац је извршио просту крађу или преступ раван обичној крађи; у 22 случаја кривац је довео до опасности по живот путнике на жељезници; у 10 случајева кривац је нападао на част девојке млађе од шеснајест година, итд.). — У току пете 1910. године свега пет битанге пуполетне су осуђене на батине. — Независно од случајева, када се казна батињања досуђује као главна или као споредна казна пресудом против крив̇ца, има случајева где малолетници, учинивши незнатнијих кривичних дела, бивају отпуштени пошто се најпре извију ради поправке. Енглески судија, који има врло пространу власт, може, кад утврди кривицу малолетника, позвати малолетникове родитеље, те да они изаберу, да ли да малолетник буде осуђен прописно, или да кратким путем буде извијен те да се поправи и да се више не сети, да кривицу чини. У 1910. години родитељи су у 85 случајева изабрали овај други пут. — Казна батињања била би свуда благословена, кад би свуде било енглеских судија.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Деловођа општине трстеничке актом од 8. октобра ове године упутио је питање овакве садржине:

Једно је лице као земљоделац осуђено због крijумчарске кривице по закону о монополу дувана на

новчану казну, а осуђено је на новчану казну и због једне шумске кривице. То је лице сиротног имовног стања и има уверење о сиротном стању, које му је издала општинска власт. Пита се: може ли се за извршење ових казни узети у попис и продати кућа казненога земљодељца у којој обитава, као и кућни плац?

Одговор:

По закону о монополу дувана кажњава се као кријумчар новчано од сто педесет до хиљаду и осам стотина динара или затвором до годину дана ко учини ове преступне кријумчарске кривице: ко противно законским прописима увози дуван са стране; ко дуван без дозволе сади; ко има дозволу за сађење дувана, па ништа не преда од своје бербе или преда само једну трећину од исте; код кога се нађе дуван у листу или дуванско семе, а нема права да то држи и чува по одредбама законским; ко продаје непрерађен дуван; ко продаје дуван прерађен у другим радионицама а не у државним фабрикама; ко купује дуван с друге стране а не од продавница Монополске Управе а дуван није прерађен у државној радионици Монополске Управе или је унесен са стране или код кога се нађе кријумчарског дувана више од пет грама; код кога се нађе алат за прерађивање дувана; закупац који дуван продаје ван свога закупног реона; закупац који дуван намењен за срез с већим процентом продаје у срезу с мањим процентом; и закупац, који малопродавцима продаје дуван са мањим процентом од онога, на који се приликом закључења уговора о закупу обавезао. — Кад пресуде постану правне, шаљу се на извршење полицијској власти, која је дужна извршити их најдаље у року од тридесет дана осим случаја, ако се морају извршити из непокретног имања осуђеног. — Ако осуђени не би имао покретности или непокретности откуда би му се могла наплатити казна због преступне кријумчарске кривице по закону о монополу дувана, казна му се замењује затвором, рачунајући пет динара за један дан затвора. — За извршење ове казне по закону о монополу дувана може се осуђеном узети само једна трећина непокретног имања које му остане преко онога, што му се по грађанском судском поступку (§ 471. тачка 4.) не може продати за дугове (члан 156. закона о монополу дувана). — Како се по тачки 4. § 471. грађанског судског поступка земљодељцу не може за извршење пресуде ради наплате узети у попис кућа са зградама и плацем кућним до једног дана орања као год и по пет дана орања земље за сваку пунолетну пореску главу у породици, то се кућа са окућницом још пре не може узети за наплату кријумчарске казне по закону о монополу дувана, јер се наплата ове казне може вршити само из једне трећине имаовине по одбитку онога што земљодељцу штити тачка 4. § 471. грађанског судског поступка.

Што се тиче наплате казне због шумске кривице, по закону о шумама, та ствар стоји другојаче. Наређење из § 471. грађанског судског поступка не односи се на овај случај. Према члану 93. закона о шумама тражи се једино то, да се казна због шумске кривице извршава само из једне трећине имања осуђеног лица, ако је то могуће. Ако је казна толика, да је криви не може платити трећином свога имања, онда се казна новчана замењује казном затвора, услед чега власт, која казну изриче, свагда у пресуди означује, колико ће дана трајати затвор, ако се новчана казна не може платити трећином имања осуђеног лица.

* * *

Суд општине јањске актом број 405. од 27. септембра ове године упутио је питања овакве садржине:

1. Општина јањска у српско-бугарском рату ове године, као погранична, страдала је, услед чега је остала у врло очајном стању, тако да сада нема ни новаца нити других извора за вршење задатака и дужности, које општина има; приреза је недовољан и потрошен а делимично пропао; зајам се не може добити без одлуке зборске. Пита се: како ће општина доћи до финансиске потпоре и избећи ликвидацију?

2. Одбор општински је у јануару месецу ове године примио за деловођу општинског једног кандидата, који је требао поновни испит за деловођу да полаже октобра месеца прошле године, па га није могао полагати услед нередовних прилика у земљи. Пита се: да ли би овај деловођа могао остати на положају, кад је доказао уверењима других општинских судова, да је провео четири године као општински писар и то после свога пунолетства, и кад није до њега кривица што испит за деловођу није полагао? И,

3. Једном кмету општинском морала се уважити оставка на звање општинског чланика. За вршиоца кметовске дужности одређен је одборник. Пита се: може ли овај одборник вршити дужност кметову до врши општих избора општинских чланика због данашњих прилика?

Одговор на прво питање:

Општина се налази заиста у по све неповољном стању. Али ма какве неприлике биле, општина не може да престане функционисати: она има да допуњује и замењује државну власт. При постојећим невгодама, општина треба да се помогне са свих страна колико може, а издатке да сведе на минимум. Прирез треба наплаћивати према могућности; а чим се буде могао сазвати збор, треба донети одлуку о задужењу општине према тачки 7. и 9. члана 33. закона о општинама, у колико то буде било потребно и у колико се помоћ или накнада општини не да с друге стране.

Одговор на друго питање:

Деловођа општинског суда поред услова: да је пунолетан, да ужива сва грађанска права, и да није никад осуђиван за злочинства, преступе или испупе учињене из користољубља, мора имати и тај услов, да је положио испит за општинског деловођу Према члану 114. закона о општинама деловође, који су служили као писари или деловође општинске најмање три године дана до 24. децембра 1909. год. не мора да полажу испите по правилима, која се за полагање тих испита пропишу. Према томе, означени деловођа, ако као општински писар није напунио три године до 24. децембра 1909. године, мора да положи претходни испит, па тек онда да буде општински деловођа. То пак, што он није положио испит због нередовних прилика, не значи, да он тај испит не мора полагати ни онда, када то буде могућно и да може остати стално на положају општинског деловође без испита.

Одговор на треће питање:

Кад је кмету уважена оставка на звање општинског часника, онда привремено кмета заступа један од одборника, докле се нови кмет не изабере. Како су пак сада бирачи још на војним дужностима, а општински збор треба сходно члану 29. закона о општинама да буде скуп правних гласача једне општине, и како ће у скоро доћи редовни, општи, избори свих општинских часника, — то не би требало сада наређивати избор за једнога кмета у дотичној општини.

* * *

Суд општине јасиковачке актом № 842. од 17. септембра ове године упутио је питање овакве садржине:

Која је власт надлежна и дужна да саслуша ћачко родитеље због неуписивања деце у школу?

Одговор:

Према закону о народним школама учењици су дужни уредно походити школу за сво време свога школовања. С тога је школски одбор дужан водити списак оних ученика, који прелазе у друге школе и оних, који се преселе у друго место, и дужан је старати се, да свако дете проведе прописано време у школи. Изостанак од школе рачуна се једно пре или једно после подне. Учитељ цени изостанке, и, према члану 24. закона о народним школама, оправдава оне изостанке који су учињени из важних узрока, а неоправдане доставља месном школском одбору. За ове изостанке месни школски одбор кажњава родитеље или старатеље ученичке или оне, који узимају децу у службу те им онемогућавају долазан у школу, и то за прва три дана опоменом, а после по двадесет пара за сваки дан изостанка у корист школске касе. (Родитељима ученика, који плаћају испод петнаест динара непосредне порезе, може се новчана казна заменити затвором или радом на општинским пословима, рачунајући пет динара за један дан затвора односно рада). — Пре него што се наређу ове казне, одговорна лица морају бити саслушана, јер кад би се казна изрекла без саслушања одговорних због недоласка деце у школу, то би било противно наређењу из члана 11. Устава, по коме нико не може бити осуђен пре него што буде саслушан. — Закон о народним школама нигде није предвидео, ко ће ова саслушања вршити, и због тога се у пракси неједнако тумачи, која је власт надлежна да врши саслушање одговорних лица. — Учитељ је надлежан да оправдава изостанке, и кад ваље да их оправдати не треба, он оптужује одговорне месном школском одбору; из тога се може извести, да је учитељ надлежан и да саслушава одговорне, јер тек на основу тога саслушања и извиђаја он може утврдити, да изостанке од школе не треба оправдати; кад већ саслуша родитеље или друге одговорне, он предмет, изложен, спроводи на решење школском одбору, који према томе нема потребу за поновно саслушавање одговорних лица јер их је једна школска власт већ саслушала. Само кад учитељ не би извршио та саслушања, а оптужбу би учинио месном школском одбору, одбор треба накнадно да се постара, да саслушање претходи изрицању казни. У овом случају председник школског одбора треба да врши саслушања, а председник је месног школског одбора председник политичке општине у којој је школа, или кмет онога села у коме је школа, а ако је он спречен онда најстарији члан општинског суда (у својству заступника). Како је пак председник школског одбора у сваком случају неки чланик општине у којој је школа, то се у пракси не прави разлика, да ли тај чланик саслушање у оваком случају врши у својству органа општинске власти или у својству органа школске власти. — Дакле за вршење саслушања надлежна је школска власт, и то: учитељ, или, ако он саслушање не изврши а предмет упути школском одбору, председник месног школског одбора.

Н.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА, КАСАЦИОНОГ СУДА, И ВИШИХ ВЛАСТИ

И лицима грађанског реда суде војени судови за извесне кривице учињене на земљишту које је постављено у мобилно или ратно стање.

(Одлука Касац. Суда од 12. Новембра 1912. г. № 11852)

Градски и срески суд за град Н. и срез н. послао је команди морав. дивиз. области акта кривице М. Ј. из М., због дела из § 85-а крив. зак., као надлежној у смислу Указа од 16. октобра т. г., објављеног у 239 бр. „Српских Новина", по коме су за изложење надлежни војни судови.

Међутим војна власт, сматрајући да ниje надлежна за изложење ове кривице, вратила је била акта градском суду, наводећи да је овај надлежан зато, што је отпужени учињено ово дело пре публикације горњег Указа.

Градски је суд сматрао, да је војна власт надлежна за извиђање и суђење овог дела, са ових разлога:

Указ од 16. Окт. пр. г., који наређује да тамо означене кривице суде војни судови, наређује, дакле, другу надлежност за суђење извесних кривица, па према томе и други поступак. Питање о надлежности је питање формалног права и правила о томе излажу се у поступку. Како је у јавном интересу да се у сваком конкретном кривичном случају изнађе материјална истина, то је у науци усвојено да нов поступак има повратну силу. На како се горњим Указом, самим тим, што се наређује друга надлежност за суђење означених дела, наређује други поступак, то се поменути Указ односи и на кривице које су се десиле од дана мобилизације до њихове публикације, а не само на кривице после његове објаве, те је по томе војна власт надлежна за извиђање и суђење кривице опт. М. Ј.

Услед појављеног Сукоба о надлежности. Касациони је Суд, на основу § 8. зак. о своме Уређењу, решио: да су за извиђање и суђење ове кривице надлежни војни судови, са ових разлога:

„По § 297. зак. о поступ. вој. судова у кривич. делима, лица грађанског реда, на земљишту које је постављено у мобилно или ратно стање, потпадају под војне суд-ве само за оне кривице, које буду указом означене, као и онда кад учине кривично дело у саучешћу са лицима за које је надлежан војни суд. По ослашћењу из овог зак. прописа, Указом од 16. октобра 1912. г. одређене су те кривице и у исто време прописано, да ће од тих кри-

вица судити војни судови све оне које су учињене од дана мобилизације, дакле од 17. септ. 1912. год. — Међу тим Указом одређеним кривицама је и кривица из § 85-а крив. зак., за коју се окрњљује М. Ј., као лице грађ. реда, а коју је кривицу учинио 12. октобра 1912. год., дакле после дана, кога је објављено мобилно и ратно стање*.

* * *

Један случај сукоба о надлежности између начелника војне станице и полицијске власти за извиђање и суђење кривице за бесправно крчмење пића.

(Одлука Касац. Суда од 2. августа 1913. г. Бр. 1686).

Касац. Суд размотрио је акта сукоба о томе, ко је надлежан за извиђање и суђење кривице Ј. П. из М., оптуженог за бесправно крчмење пића, који се сукоб појавио између начелника среза моравичког и начелника кушићске војне станице, — па је нашао:

„Кад се из акта овог предмета види да је начелник војне станице дозволио оптуженом Ј. П. као војном обвезнику продају животних намирница и пића станичном особљу и продавцима војним трупама. па ту дозволу надлежна виша власт (в. акт команданта IV пуков. окр. команде од 26.—VI—1913 бр. 1148) оценила као засновану на уредби о служби у позадини војске, — онда се има узети, да и питање о кривици опт. Ј. П., које се тиче правилне примене дате му дозволе, може бити предмет оцене само војне, а не грађанске власти, начелника среза моравског, у толико пре што је полиц. власт, према чл. 69. уредбе о војној дисциплини и §. 24. полиц. уредбе, надлежна за извиђање и суђење иступа које учине војници кад су на одсуству, а међутим тај случај није овде, јер је опт. Ј П. на војној дужности*.

Ј.

Живојин је стар 22 године, раста средњег, очију црних, бркова црних, у војничком оделу.

Депеша начелника среза посавотамнавског Бр. 3997.

Непознати зликовци, ноћу између 14. и 15. ов. месеца извршили су убиство над Ђорђем Чолаковићем и Николом Перићем из Крњева, а по убиству бацили су их с пута у једно имање атара општине мало-планске, том приликом зликовци су им одузели 600 до 700 динара.

Депеша начелника среза орашког Бр. 7030.

Никола Глигорјевић, слуга из Пољина, извршио је крађу, па затим побегао.

Никола је стар 60 година, средњег раста, просед, смеђ у сељачком оделу.

Акт Управе града Београда Бр. 29781

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Живојин Павловић из Суботице, који одговара за опасну крађу побегао из затвора.

ТРАЖИ СЕ

Милован син Михаила *Васиљевића*, из Доње Трепче, отумарао је од своје куће незнано где; стар је 12 година, очију крупних-буљавих, носа малог, раста ситног, танко говори.

Акт начелника среза љубићског Бр. 13240.

Данило-Дача Ђорђа Д. *Терзимировића*, из Вел. Извора, отумарао је од своје куће незнано где; стар је 11 година, смеђ, очију црних.

Акт начелника среза зајечарског Бр. 12494.

НАЂЕНИ ЛЕШЕВИ

На дан 8. ов. месеца нађен је у јазу Сарићеве воденице на реци Тимоку непознати **човечији леш;** стар 30—35 година, висок је 175 см. смеђе косе, риђих бркова, од одела има антерију од црног сукна, кошуљу од белог памучног платна извезена на прсима и рукавима, на ногама говеђе опанке.

Акт Управе града Београда Бр. 31124.

На дан 3. ов. месеца са десне стране пута Чукарица—Обреновац, нађен је обешен о једну врбу један непознати **човечији леш,** чију слику износимо, стар 20—22 године; смеђ — приземљаст, малих наусница, без браде, дугачког лика, очију затворено-смеђих, у оделу босанско-херцеговачком, плаве чакшире, црвени џемадан гуњић и гуњ.

Акт начелника среза врачарског Бр. 12204.

На дан 7. ов. месеца избацила је река Дунав **леш** непознатог човека на обалу више села Кораборва, леш је нађен у пола распаднутом стању, има на себи кошуљу и прслук од беле тканине, крагну од каучука са малом кратком машном, леш изгледа да је некога радника.

Акт Управе града Београда Бр. 31116.

КРАЂА СТОКЕ

Непознати лопови украли су Милутину Ристићу из града Сталаћа, једнога **коња** дората, са белим ногама по плећима.

Акт Управе града Београда Бр. 30940.

Непознати лопови украли су Благоју Николићу из Губина Дола, једну **ждребицу,** стару 3 године, репа подсечена, без других роваша.

Депеша начелника среза ужичког Бр. 8249.

Непознати крадљивци украли су Данилу Благојевићу, из Жабара, једну **кобилу,** стару 3 године, длаке дорастасте, без жига.

Депеша начелника среза моравског округа пожаревачког Бр. 10951.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије Уредник **Добривој В. Бакић.**

БРОЈ 41. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 3. НОВЕМБРА 1913. ГОДИНА IX

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИ У ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

МИ

ПЕТАР I.

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉИ НАРОДНОЈ

КРАЉ СРБИЈЕ

На предлог Нашег Министарског Савета, а на основу § 5. Устројства Централне Државне Управе и на основу Наше Прокламације од 25. августа ове године, прописујемо ову

УРЕДБУ

О

ЈАВНОЈ БЕЗБЕДНОСТИ

У

ОСЛОБОЂЕНИМ ОБЛАСТИМА

Члан 1.

Државна полициска власт, у недостатку редовних органа за чување личне и имовне безбедности има права да тражи од војне команде употребу војске за чување јавне безбедности. Команда је дужна да по овом захтеву одмах поступи, и полициска власт мора одмах о овоме да извести Министра Унутрашњих Дела.

Члан 2.

Кад се неко одметне од државне власти, те ова не може с њиме [illegible] општи, казниће се само за ово одметање робијом до пет година.

Као доказ за постојање овог кривичног дела служиће решење полициске власти, које ће се објавити у општини одакле је одметник.

После десет дана од дана ове објаве оваквог одметника имају право убити сви државни службеници и службитељи као и војна лица, ако им се на први позив не преда.

Члан 3.

Онај, који је решењем полициске власти оглашен за одметника, ако у томе стању учини какав злочин, казниће се смрћу.

Ако се овакво лице само преда власти, може му се казна спустити на робију од десет до двадесет година, кад суд нађе да то треба учинити према величини учињеног злочина и олакшицама, које би суд нашао да постоје.

Члан 4.

Кад се у каквој општини деси више случајева одметања, па се одметници у року од десет дана по позиву полициске власти не врате својим кућама, полициска власт може расселити њихове породице онде, где буде за умесно нашла.

Исто тако могу се расселити и укућани оних домова, у којима би се вршило прикривање оружја или оружаних људи или криваца у опште, поред казне, која ће се противу њих по овој уредби изрећи.

Одлуку о расељавању доноси начелник онога округа у коме је дотично село. Ова одлука одмах је извршна.

Министар Унутрашњих Дела може овако расељеним допустити повратак, својим решењем, кад то за умесно нађе. Његово је решење извршно.

Члан 5.

Ако се лице, које се по одлуци окружног начелника има да расели из неког места, у ово место поново врати без дозволе Министра Унутрашњих Дела, казниће се за ову кривицу затвором до три године.

Члан 6.

Кад се у циљу одржавања јавне безбедности доведе војска у какву општину или срез, онда ће трошак око издржавања те војске пасти на становнике те општине или среза.

О овоме доноси одлуку окружни начелник и та је одлука извршна.

(свршиће се)

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за физикуса округа београдског Др. Радивоја Вукадиновића, физикуса округа ужичког у пензији, по молби;

за лекара среза ражањског Др. Живка Михајловића, лекара среза темнићског, по потреби службе;

за лекара среза космајског са седиштем у Сопоту Др. Илију Марчића, бившег среског лекара;

за лекара среза конюничког Др. Милутина М. Ранковића, лекара среза љубићког, по потреби службе;

за контрактуалног лекара среза темнићског Др. Петра Давидовића.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 21. октобра 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I. на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Живојин Манојловић, начелник прве класе среза бипољског, по својој молби, а на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда стави у стање покоја с пензијом, која му према годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 12. октобра 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Димитрије С. Калајџић, начелник друге класе округа пиротског, на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда стави у стање покоја с пензијом, која му према годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 12. октобра 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Танасије Танасијевић, полицијском писару друге класе начелства округа кумановског, уважи оставка коју је поднео на државну службу.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 12. октобра 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Велимир Влајковић, полицијски писар прве класе начелства округа скопљанског; и

Живота Миленковић, полицијски писар треће класе среза подгорског, округа призренског, — на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда отпусте из државне службе у интересу исте.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 12. октобра 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петар I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Михајло Мијовић, начелник прве класе среза грнчавског; и

Светислав Пешић, начелник треће класе среза горског, — на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда стави у стање покоја с пензијом, која им према годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 21. октобра 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Др. Бока Петровић, физикус округа београдског, по својој молби, а на основу § 69. тач. 1. закона о чиновницима грађанског реда, стави у стање покоја с пензијом, која му према годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 21. октобра 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Др. Миросав Чех контрактуални лекар среза митровичког отпусти из државне службе на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 21. октобра 1913. год. у Београду.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу мају 1913. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава, Управе вароши Београда, градских и среских судова, у току месеца маја 1913. г. извршено је у старим границама Србије:

1.	**Убистава**	17
2.	**Детоубистава**	4
3.	**Нехотичних убистава**	6
4.	**Покушаја убистава**	29
5.	**Разбојништава**	2
6.	**Силовања**	1
7.	**Тешких телесних повреда**	11
8.	**Паленина**	24
9.	**Опасних краћа**	153
10.	**Злонамер. поништаја туђих ствари**	15[1].

Од положених дела пронађено је:

Убистава	16	или	94·1%
Детоубистава	4	„	100·0%
Нехотичних убистава	6	„	100·0%
Покушаја убистава	24	„	82·7%
Разбојништава	1	„	50·0%
Силовања	1	„	100·0%
Тешких телесн. повреда	11	„	100·0%
Паленина	3	или	12·5%
Опасних краћа	49	„	32·0%
Злонамерних поништаја туђих ствари	9	„	60·0%

Највећи број **убистава** извршен је *ватреном оружјем* (12), затим *оштрим оруђем* (4), и *тупим* (1).

Узроци њиховом извршењу леже: у *међусобној свади* за 9 случајева, у *освети* за 3 случаја, у *користољубљу* за 4 случаја и за 1 случај узрок је остао непознат.

---

[1]) У месецу мају 1913. године ових дела је било:

1. Убистава	20
2. Детоубистава	5
3. Нехотичних убистава	2
4. Покушаја убистава	30
5. Разбојништава	6
6. Силовања	3
7. Тешких телесн. повреда	39
8. Паленина	21
9. Опасних краћа	144
10. Злонамерних поништ. туђих ствари	35

Посматрана према местима у којима су извршена изложена убиства јављају се по **једно** у срезовима: колубарском округа београдског (пронађено), лесковачком (пронађено), неготинском (пронађено), пожарачком (пронађено), брзопаланачком (пронађено), деспотовачком (пронађено), ресавском (пронађено), лосаво-тамнавском (пронађено), рађевском (пронађено), мланском (пронађено), зајечарском (пронађено), прокупачком (пронађено), ариљском (пронађено), студеничком (пронађено), и у варошима: Београду (пронађено), Крагујевцу (пронађено), и Нишу (непронађено).

Детоубиства су извршена: у срезу лесковачком **1** (пронађено), у срезу јадранском **1** (пронађено), у срезу хомољском **1** (пронађено), и у срезу рачанском **1** (пронађено).

Нехотична убиства извршена су по **1** у срезовима: посавском округа београдског, власотиначком, крагујевачком, темнићском, заглавском и пожешком.

Покушаји убистава извршени су: у срезу љубићском **3** (сва три пронађена), у срезу тамнавском **2** (оба пронађена) у срезу јабланичком **2** (оба непронађена), у срезу масуричком **2** (оба пронађена), у варошима: Београду **2** (оба пронађена), у Врању **2** (оба пронађена), и по **1** у срезовима: јасеничком округа крагујевачког, неготинском, (непронађен), деспотовачком, ресавском, беличком, нишком, сврљишком, звишком, моравском округа пожаревачког, таковском (непронађен), качеричком, бољевачком, зајечарском, добричком и прокупачком (непронађен), и у варошн Пироту.

Сва ова дела извршена су пећином у међусобној свађи и освети.

Разбојништва су извршена по **1** у срезу љубићском и у срезу жичком; за прво је пронађен приван, а за друго је остао непронађен.

Силовање је извршено само **1** у срезу добричком (пронађено).

Тешке телесне повреде су извршене: у срезу параћинском **2** (пронађене), у срезу звишком **2** (пронађене) у варошн Београду **2** (пронађене), и по **1** у срезовима: колубарском округа београдског (пронађена), беличком (пронађена), нишком (пронађена), златиборском (пронађена), и тршавском (пронађена).

Пљачкине су извршене: у срезу ресавском **3** (све три непронађене), у срезу нишком **3** (непронађене све три), у срезу тамнавском **2** (обе непронађене), у срезу баљевом **2** (једна пронађена), у срезу сврљишком **2** (једна пронађена), у срезу бољевачком **2** (обе непронађене), и по **1** у срезовима: неготинском (непронађена), кључком (пронађена), брзопаланачком (непронађена), расинском (непронађена), деспотовачком (непронађена), рамском (непронађена), моравском округа пожаревачког (непронађена), таковском (непронађена), подунавском (непронађена) и добричком (непронађена).

Вредност свих ових пљачкина износи око **12.000** динара.

Опасне краће извршене су: у варошн Београду **19** (6 пронађених), у срезу тамнавском **14** (2 пронађене), у срезу зајечарском **9** (3 пронађене), у варо ши Нишу **8** (непронађене), у срезу колубарском округа ваљевског **5** (1 пронађена), у срезу беличком **5** (2 пронађене), у срезу мачванском **5** (3 пронађене), у срезу колубарском округа београдског **4** (непронађене), у срезу јасеничком округа смедеревског **4** (2 пронађене), у срезу трстеничком **3** (1 пронађена), у варошн Ћуприји **3** (2 пронађене), у срезу ресавском **3** (1 пронађена), у срезу баљевом **3** (1 пронађена), у срезу алексиначком **3** (2 пронађене), у варошн Шапцу **3** (1 пронађена), у срезу љубићском **3** (све три пронађене), у срезу подунавском **3** (1 пронађена), у срезу орашком **3** (све три пронађене), у срезу бољевачком **3** (1 пронађена), у срезу подгорском **2** (непронађене), у срезу лесковачком **2** (непронађене), у срезу лепеничком **2** (непронађене), у срезу кључком **2** (1 пронађена), у варошн Неготину **2** (обе пронађене), у срезу расинском **2** (непронађене), у срезу темнићском **2** (непронађене), у срезу поцерском **2** (непронађене), у срезу посаво-тамнавском **2** (1 пронађена), у срезу јадранском **2** (1 пронађена), у срезу заглавском **2** (непронађене), у срезу прокупачком **2** (1 пронађена), у срезу тршавском **2** (непронађене) и по **1** у срезовима: космајском (пронађена), посавском округа београдског (непронађена), ваљевском (непронађена), масуричком (непронађена), грузанском (пронађена), јасеничком округа крагујевачког (непронађена), неготинском (непронађена), крајинском (пронађена), брзопаланачком (непронађена), параћинском (непронађена), белопаланачком (пронађена), лужничком (пронађена), мланском (пронађена), звишком (пронађена), рамском (непронађена), ариљском (непронађена), ужичком (непронађена), златиборском (непронађена), студеничком (непронађена), и у варошима: Пироту (непронађена), Пожаревцу (пронађена), и Прокупљу (пронађена).

Вредност свих ових краћа износи око **25.000** динара.

Злонамерних уништаја туђих ствари било је: у срезу расинском **5** (4 пронађена), у срезу тамнавском **2** (пронађена оба), у срезу посавском округа ваљевског **2** (пронађена оба), у срезу зајечарском **2** (непронађена), у срезу колубарском округа београдског **1** (непронађен), у срезу деспотовачком **1** (непронађен), у срезу звишком **1** (непронађен), и у срезу звишком **1** (непронађен).

Вредност свих уништених ствари износи око **2.000** динара.

Поред наложених кривичних дела у току месеца маја ове године извршено је у Србији и **30 самоубистава** и то: у варошн Београду **2**, у срезу посавском округа београдског **2**, у срезу копаоничком **2**, у срезу беличком **2**, у срезу мланском **2**, у срезу ариљском **2**, у срезу моравичком **2**, и по **1** у срезовима: колубарском округа београдског, колубарском округа ваљевског, власотиначком, крагујевачком, грузанском, ражањском, деспотовачком, ресавском, нишком, мачванском, рађевском, јасеничком округа смедеревског, тимочком, косаничком, и у варошима: Крагујевцу и Ћуприји.

Највећи број самоубистава извршен је: *вешањем* **14**, *на ватреним оружјем* **12**; *затим тровањем* **2**, *оштрим оруђем* **1**, и *дављењем* **1**.

Узроци извршењу ових самоубистава леже: у *болести* за **6** случајева, у *очајању* за **6**, у *душевном растројству* за **5**, у *љубави* за **2**, у *часто-љубљу* за **2**, у *старости* за **2**, и за **7** случајева узроци су *непознати*.

Покушаји самоубистава у месецу мају ове године извршени су у варошн Београду **4** (3 тровањем

и 1 ватреним оружјем, — 3 због непријатеља и непознатог узрока, и у среду тамнавском 1 ватреним оружјем, — из непознатог узрока).

Општи преглед горе изложених дела овакав је:

Текући број	ОКРУЗИ	Убиства	Детоубиства	Покушаји убиства	Разбојништва	Силовања	Тешке телесне повреде	Лака	Остале крађе	Затворени пожар изван града	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	1	—	1	—	—	1	—	6	1	3	—
2	„ подунавски	—	—	2	—	—	3	22	5	1	1	
3	„ посавски	1	1	1	0	—	—	3	—	1	—	
4	„ крагујевачки	1	—	1	1	—	—	5	—	3	—	
5	„ крајински	3	—	—	1	—	3	7	—	—	—	
6	„ ужички	—	—	—	—	—	—	5	5	5	—	
7	„ чачански	2	—	1	3	—	3	5	11	1	5	—
8	„ ибарски	1	—	—	2	—	1	7	14	1	1	—
9	„ моравски	—	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—
10	„ подрински	2	1	—	—	—	—	—	14	—	2	—
11	„ пожаревачки	1	1	—	2	—	2	2	6	1	2	—
12	„ руднички	—	—	—	1	1	—	1	3	—	—	—
13	„ смедеревски	—	—	—	—	—	—	1	10	—	1	—
14	„ тимочки	1	—	1	2	—	—	2	14	2	1	—
15	„ топлички	1	—	—	3	—	1	—	1	3	—	1
16	„ ужички	1	1	1	—	—	—	1	—	3	—	2
17	„ чачански	1	—	—	—	1	—	1	—	3	—	2
18	Управа града Београда	1	—	—	2	—	—	2	—	10	—	2
	Свега:	17	4	6	29	2	1	11	24	153	15	30	5

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 22. октобра 1913. године АБр. 1256, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО ПО ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

У овом случају, када је наследник један незадругар, било то мушко или женско лице, поставља се питање: да ли би задруга имала право откупа, онако како она има по Решењу од 28. Новембра 1859. године? С погледом на ratio legis откупа који задруга може да врши према њеним наследницима умрлога задругара, требало би на то питање одговорити афирмативно. И заиста, Решење од 1859. годину установљено је, као што смо већ то видели, ради откупа стога да би се избегла долимачка добра задруге, која би, у осталом, могла повући и општу добру, а тај би се разлог могао свесним навести и у случају који сам горе предвидели. Томе би требало додати и ту консидерацију да, што се експлоатисања непокретних добара тиче, то увек може боље чинити задруга него онај наследник изван задруге који, а зато што од наслеђеног имања може бити врло далеко, не би био у стању тако добро наслеђене непокретности обделавати. И економски разлози, који су, сваплако, били од значаја и код установљења онога права откупа на Решења од 1859. године, говорили би у прилог напијеља да би задруга имала право на откуп и у случају да неко задружно лице наследи по §-у 521. Грађ. Зак.

Да би се на ово питање могао дати што тачнији одговор, треба, најпре, навести смисао §-а 521., то јест навести: да ли је он, пре Решења од 1859. год., допуштао откуп за случај да ј- тестаменталан наследник био неки незадругар. Треба одговорити негативно: он то није допуштао. Про свега, правдин је да је нова тестаторова, у колико она не би била противна јавном поретку или моралу (§§. 13. и 474. Грађ. Зак.), закон и да се она има напрштити онако како гласи, што значи да се ово што тестатор остави наследнику има овоме дати у натури, и да смеснчар тестаторов не би имао право на откуп (слично праву прекупа које би он имао у случају да његов заједничар отуђи продајом део који је имао у заједничкој непокретној ствари, случај регулисан §§-има 670 а 676. Грађ. Зак.), и од тога принципа законодавац није одступио код тестаменталног наслеђивања у задрузи. Шта више, да и ту тестаментални наследник има право на дедбу, то се види на саме редакције §-а 521., а специјално из речи: „... и ако је који тако расположио, онда се нопис учинити мора, да се део умрлога остави, ако то намеђу задругара за живота није учињено и назначено", из чега јасно излази да задруга, по том пропису, нема право откупа. И како §. 521. Грађ. Зак. није правно никакву разлику између мушких и женских тестаменталних наследника, то онда значи да задруга није имала, по истом параграфу, право на откуп ни онда када је тестаменталан наследник било женско лице, на чак ни тада ако то лице није живело у задружној кући нити је у општо било какав сродник *de cuius*-у.

Питање је сада да ли данас, после Решења од 1859. године, не треба § 521. тумачити друкчије, и право откупа задруге проширити и на случај да *de cuius*-а наслеђује тестаментом (односно уговором) неко незадружно лице, било оно мушко или женско? Да ли треба рећи да, када законодавац, видели смо већ из којих разлога, не допушта ни самој кћери *de cuius*-овој да може, интестатони, наследити без права задруге на откуп, још мање се може таква привилегија против задруге довољити каквом далом сродинку *de cuius*-а који га тестаментално (уговорно) наслеђује или чак и самом неродном лицу каквом које га на исти начин наслеђује?

Ми мислимо да се не може примети овакво резоновање. Решење од 1859., у колико оно даје задрузи право откупа, појављује се као изузетак од правила да сваки наследник, био он интестатски или не, има право на то да му се наслеђена добра издалу у натури. Од тога правила одступа се у горњем Решењу и због тога се он мора тумачити у најужем смислу, по оном интерпретационом правилу: *Exceptiones sunt strictissimae interpretationis*. Овај изузетак не може се проширити ни на друге случајеве у којима би неко нападружно лице наследило интестатсн. Ми овде *мислимо* на синове (и њихово потомство) *de cuius*-а када су они нпван задруге: ми знамо да они и тада наслеђују и да задругом нису искључени. Поеумњено је да задруга не би имала право да једном таквом сину наследнику (или његовом потомству) исплати повцем њихов део у неповретним задружним добрима. Још мање би се Решење од 1859. године, у колико је реч о откупу, могло применити и на тестаментално нападружне наследнике.

Остало би само ово сумњиво питање: да ли би бар задруга имала право откупа према кћери, ако она наслеђује тестаментално своја оца? Нарочито се то питање поставља онда када би кћи, тестаментална наследница, наследила и без тестамента зато што *de cuius* није оставио мушких потомака који би кћер искључили. Зар се не би могло ту рећи ово: поштo би, да нпје тестамента, задруга, према кћери као интестатској наследници, имала право откупа, то право јој не може бити одузето тестаментом њеног оца? Ми мислимо да ни тада задруга нема права на откуп: Решење од 1859. год. даје јој, према кћери наследници, право

откупа само тако ако она додаси на наслеђе на основу закона, када, дакле, њен отац није, у форми тестамента, изразио вољу да њен његов део наследи у натури, то јест без права откупа задруге. Право откупа може, дакле, отац својим тестаментом задрузи одузети, и није нужно да отац то у тестаменту нарочито напомене: довољно је да је он оставио тестаментат, и овај се мора, онако исто као и закон, дословце испунити, што ће рећи да задруга мора њени део очев и у непокретностима дати у натури. Тестаментат којим овде отац назначује своју кћер за наследницу има се, дакле, схватити у том смислу да отац жели да задруга нема према његовој кћери право откупа. Ако би се казало да се, оваквим тумачењем закона, право откупа које је Решење од 1859. год. гарантовало задрузи може направити илузорним, пошто ће отац узех имати могућности да тога права, тестаментом, задругу лиши, треба одговорити да би отац, баш и када би се Решење од 1859. год. применило и на кћер као тестаментазну наследницу, имао иван могућности да задруги одузме право откупа: он би се просто за живота још од задруге одвојио и тако би кћери своју наследњаваље у натури потпуно обезбедио[1]). На тај начин, као што видимо, тумачење противно нашем одвело би томе резултату да би се, са њим и због њега, пре дошло до деобе задруге, док би, по нашем тумачењу, она имала наступити тек по смрти очевој, па и тада не, ако би њен драговолно пристала на откуп.

Овде треба додати и овај аргументат. На у мишљењу, нашем противном, не може се спорити да по §-у 521. Грађ. Зак., а пре Решења од 1859. године, није могло бити ни у ком случају откупа у случају наслеђивања од стране заједничких тестаментаних наследника. Ако би се сада §-у 521. Грађ. Зак. дало, због Решења од 1859. год., друго значење, ако би задруга имала у сваком случају право откупа према заједничком тестаментаном наследнику, онда би то значило да је законодавац од 1859. године ваше мислио на одржање задруга него кодификатори на године 1844., што у само[1] сваки не стоји: после кодификације од те године, законодавац није ничим показао да је жедео изменити овај систем задружнога права на коме се је та кодификација заустављала, и изменити га у смислу стабилности наших задруга. Специално таква његова жеља не може се извести из Високаћшега Решења од 22. Јуна 1846. год., В № 270 СЋ 521., код §-а 492. Грађ. Зак.[2]) у коме се дају полицијској власти увуства за случај да наследника задруга хоће да се дели.

Могло би се још приметити да ми, својим тумачењем, доводимо законодавца у контрадикцију: јер дон је законодавац, установљавајући право откупа у Решењу од 1859. год., показао жељу за одржање задруга, он би, §-ом 521. Грађ., омогућио, с друге стране, њихово растурање. Међутим, ако би се Решење од 1859. год. примењивало и на случај тестаменталнога наслеђивања, и то увек, без обзира да ли је заиваздружни наследник њен тестаторова кћи ие, постигао би се знатан резултат у одржању задруга.

Живојин М. Поповић.

(свршиће се)

О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

6. **Ко би туђу стоку својим жигом жигосао".**

а) *Радња* се састоји дакле у жигосању *туђе стоке својим жигом.*

Ова се радња врши наравно у намери присвајања[1]). Она је дакле *припремна* радња за крађу, и зато је законодавац је због њене важности инкриминисао.

б) *Кривац.* — В. 4 б.

7. **Бравари и ковачи, који би без брава кључеве правили или би наруџбине по особеним подозрителним формама и назадима од воска правили, или тако звано калауза кључеве не би добро чували или би их их другим поситорним лицима поверавали.**

Осим ковача и бравара само је још гвожђарским трговцима слободно држати на продају и без брава, али и они не смеју продавати такове појединима, ако они не купе у исто време браву или не донесу своју браву, са којом се кључ подудара.

Противно овом постушање да се казне и они, који би печате које било власти, без особене наруџбине оне власти, правили или би направљене другима издавали".

а) *Радња* се састоји дакле

1° У *давању коме кључа без брава или одвоме, који не донесе своју браву, са којом се кључ подудара, од стране бравара, гвожђарског трговца или ковача.* Овде спада наравно и случај на ал. 1 ст. 1 и 2 као и случај из ал. 2.

2° Или у *непажљивом чувању калауза кључева од стране бравара и ковача* (ал. 1 ст. 3). Чување је непажљиво, над се кључ калауз не чува тако добро, да нека опасности, да га узме неко трећи.

3° Или у *поверавању кључа калауза неситорним лицима*, т. ј. лицима, која га могу употребити за какво противправно дело (ал. 1 ст. 4).

4° Или у *држању на продају кључева без брава од стране лица, које није гвожђарски трговац, бравар или ковач* (ал. 2).

5° Или у *прављењу печата које било власти без особене наруџбине те власти.* Без значаја је, да ли је направљени печат направљао дао коме или не.

6) *Кривац.* — В. 4 б.

в) В. 9 в.

8. **Мајстори, који на какве лажне мере праве".**

а) *Радња* се састоји дакле у *прављењу лажне мере.* Без значаја је, да ли је коме дата или не.

б) *Кривац.* В. 4 б.

в) В. 9 в.

9. **Онај, код кога би се, осим бравара, општи кључеви, тако звани калауза, нашли".**

а) *Радња* се састоји дакле у *држању калауза од стране лица, које није бравар или ковач* (г. 7 ал. 1).

б) *Кривац.* — В. 4 б.

в) Т. 10 односи се на т. 4. 5, 7. 8. и 9. Она гласи: *„Ствари под бр. 4, 5, 7, 8 и 9 одузеће се; на према својству истих или уништити, или ако се оне пречишћењем или иначе употребителнима учинити могу, употребиће се или продати на пољу болнице".* Ова одредба мора важити и за т. 2. пошто се и она односи на лажне мере.[1])

II. *Истуни из § 383 н. г. — Новчано до пет талира, нели се у овом §, да се казни:*

1. Пиљари, који на пијаци лажном мером што продају или купују или криво мере; или који по путовима у варошн и изван вароши продаје пресреју и од њих равно ствари прекупљују, да их у варошн већом ценом продају, или који би на самој пијаци, пре одређеног полицајном влашћу времена, ствари прекупљивали."

Т. 1. садржи дакле два истуна:

а) *Иступ из ал. 1.*

1° *Радња* се овде састоји у *лажном мерењу на пијаци при продаји или куповини од стране пиљара било лажним било правим мерама.*

Овде је дакле реч о једној нарочитој врсти иступне *превере* из § 391. в. з.

(1) Мерење треба да је извршено на пијаци. Иначе би постојала превара из § 282 т. 2 к. з., н. пр. над би криво мерио у своме дућану или пијаце.

(2) Вредност штете не треба да је већа од 300 гроша чаршијских, јер би иначе постојала преступна превара на § 252 в. з. или из § 254 т. 4 к. з. (мерење лажном мером).

(3) Радња треба да је извршена од *пиљара.* Ово је специјалан услов инкриминације, јер би иначе постојала превара из § 382 т. 2 к. з.

б) *Кривац.* — Умишљај је наравно потребан као и у опште код препаре.

б) *Иступ из ал. 2.*

1° *Радња* се овде састоји

(1) У *пресретању продаваца по путевима у варошн и изван варошн и прекупљивању од њих разних ствари упућеним на претпродавање истих у варошн по већој цени.* Не постоји према томе овај иступ, над се ствари купују за своју личну потребу.

---

[1]) Ако би отац своју део из живота поклонио кћери, задржавајући само себи уживање.

[2]) Гојко Николић. ор. cit., стр. 319 и 320.

[1]) Уп. *Цветић* 943, *Урошевић* 347.

[1]) Уп. *Цветић* 943.

(2) Или у преступљивању ствари ка свој кнјизи *при времена полицајном глашењу одређеног.*

2. *Кривац.*

(1) У случају пресретања у варошн или изван ове потребна је намера да се ствари прекупљују, да би се у *варошн* по *већој* цени продале.

(2) У другом случају виност није потребна.

(наставиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Суд општине чешљево-барске актом № 1248. од 10. октобра ове године упутио је питање овакве садржине:

Суд овај према изузетној потреби за одржање личне и имаовне безбедности грађана своје општине, узео је два лица за ноћне стражаре и овима задаво плату по 18·00 динара месечно. Како у буџету за прошлу 1912. год. није предвиђена сума за ову цељ а у овој 1913. год. због недовољног броја одборника није буџет састављен, те се суд мора управљати и издатке вршити по прошлогодишњем буџету, — то се пита: како се има овај издатак рачунати?

Одговор:

Према члану 135. закона о општинама и члану 6. закона о окружним среским и општинским буџетима, пошто буџет за ову годину није надлежно израђен, предложен и одобрен, важи буџет прошло-годишњи. Како пак у сваком општинском буџету мора да буде стављена и једна сума као кредит за подмирење непредвиђених општинских потреба, из кога се кредита могу подмиривати према члану 183. закона о општинама само непредвиђене општинске потребе и то само по решењу општинског одбора, и како је општински суд према изузетној потреби био приморан да најми два стражара, то издатак на плату ова два стражара треба вршити из кредита предвиђеног прошло-годишњим буџетом за подмирење непредвиђених општинских потреба, о чему има да реши општински одбор. Ако пак овај кредит не би био довољан или би био исцрпен, онда у смислу члана 10. закона о окружним, среским и општинским буџетима у вези са чланом 135. закона о општинама треба поднети Министру Финансија предлог, да се одобри накнадни кредит; у томе предлогу треба означити каква је потреба, колика је сума потребна за њено подмирење, и који је извор за покриће таквога расхода. Сем тога потребно је да тај предлог одобри општински одбор, и да се Министру Финансија уз предлог пошаље и одлука општинског одбора.

* * *

Суд општине љуптенске актом бр. 1275. од 24. септембра ове године упутио је питање овакве садржине:

— Услед ратних прилика извесне дућанџије нису положили дућанску аренду ни за прошлу ни за ову годину. Па како сада важи мораторијум, пита се да ли закон о мораторијуму важи и за дућанске аренде или се може наплата аренде одмах наплатити, ако по закону није застарела? —

Одговор:

Према члану 5. закона о сеоским дућанима, аренда за дућане у селу наплаћује се у корист општинске касе; она се наплаћује на три месеца унапред и не може бити мања од 150 динара нити већа од 300 динара годишње, а колика ће у овим границама бити, решава општински одбор одмах при решавању о отварању дућана. За застарелост ове дућанске аренде нема специјалних прописа, и онда се на њу примењују прописи о застарелости из закона грађанског, према којима застарелост неће скоро наступити. — Да би се оценило, да ли се на наплату ове аренде за сеоске дућане односи закон о мораторијуму, треба имати у виду члан 1. правилника за извршење закона о продужењу рокова плаћања, који је одлагање рокова овако регулисао: обавезе, по којима су рокови плаћања продужени, морају имати своја основа у трговачком односно меничном или грађанском законику или у каквом другом специјалном закону приватно-правне природе, који ствара дужност каквог плаћања; обавезе плаћања држави посредних и непосредних пореза, царина и других споредних царинских дажбина, пореза и прираза округа, срезовима и општинама, као и у опште сва плаћања јавно-правне природе не подлеже под одредбе закона о мораторијуму. Према овим наређењима на плаћање аренде дућанске не односи се закон о мораторијуму, јер је плаћање аренде јавно-правне природе.

S.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Непознати крадљивци ноћу између 29. и 30. прошлог месеца обили су дућан и касу Владимира Китића, трговца из Прокупља и одн ели му следеће: 3 кесе никленог новца од по 200 динара, запечаћене државним печатом; једну малу касу од жице и у њој 2500 динара у звечећем новцу; две турске златне лире; два златника од по 10 динара; један велики бушен дукат у вредности 4 дуката малих; 1000 динара у новчаницама од по 10 динара; 20 динара у сребру и 120 купона првог кола за 1912. годину Топличке Задруге. Сем овога однели су једну кутију без заклопца са резервним кључем у којој је био и накит његове жене и то: златан сат са ланцем; једну дијамантску грану златну и један прстен са каменом у вредности 500 динара.

Поред ових ствари крадљивци су однели један свежањ тапија и разних хартија.

Достављајући предње свима полицијским и општинским властима препоручује им се да најревније у своме реону трагају за крадљивцима и пронађу пажњу скрену новчаним заводима и златарима на појаву покрадених ствари. О пронађеном известити одмах начелство округа топличког са позивом на Бр. 5114.

Велисдав-Светислав Пешић, кола́р из Гуче, побегао је незнано куд, пошто има да одговара за разна злочина дела. Он је стар 30 година, средњег раста, приломљаст, кратковид, добро развијен; на себи има гуњ и чакшире од шајка, прну шубару и опанке.

Депеша начелника среза драгачевског Бр. 9967.

Стеван Ђорђевић и **Марко Николић**, Цигани-сватчи, ноћу између 10. и 11. октобра т. г., извршили су једну опасну крађу у Кнежици, и побегли.

Стеван је стар око 30 година, средњег раста, дугог правилног

носа, великих црних бркова и браде; на себи има гуњче и тесне чакшире, опанке и суру шубару.

Марко је стар око 25 година, омањег раста, плав у лицу, обријан; на себи има гуњче и тесне чакшире, опанке и црни шешир.

Депеша пиротског градског и среског суда Бр. 5412.

Петар Вељковић, тежак из Бошњака у срезу моравском, одговара за разбојништво са убиством, али се налази у бегству. Он је стар 34 године, смеђ, суводњав, бркова смеђих, брија се, плавих очију; у оделу је сељачком са опанцима на ногама и шеширом на глави.

Депеша начелника среза хомољског Бр. 6444.

Драгутин Ускоковић-Лапчевић, месарски радник из Ваљева, одговара код начелства округа ваљевског за опасну крађу, а сада се налази у бегству. Он је стар 20 година, средњег раста, у лицу плав; на себи носи одело од шајка.

Депеша начелства округа ваљевског Бр. 9154.

Јаков Ђорђевић, тежак из Кривог Вира, који је стављен под поротни суд и у притвор због опасне крађе, налази се у бегству. Он је стар 18 година, у лицу плав, очију плавих; на себи има сељачко одело.

Акт зајечарског првостепеног суда Бр. 4808.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Ниписли Бугарчићу, трговцу из Краљева, украдено је из касе: *33 комада акција краљевске штедионице* под бројевима: 46, 75, 76, 150, 151, 161, 530, 531, 532, 579, 665, 685, 704, 705, 706, 707, 710, 713, 754, 755, 760, 761, 762, 773, 810, 811, 812, 829, 838, 858, 860, 863 и 949; *6 комада дрвочевске задруге* под нумерама: 1698, 1699, 1700, 1701, 1702 и 1703; *2 државних зајма 2%* под № 31 серија 1070, 28—1950, 47—2162, 3—5635, 4—5635, 5—5635, 6—5635, 37—6366, 37—6366, 39—6366, 40—6366, и 3—6391; и 1 акција краљевске задруге под № 1760.

Скреће се пажња на ове крадене папире.

Депеша начелника среза жичког Бр. 12119.

ПОНОВНЕ ПОТЕРЕ

Светозар В. Живковић, осуђеник пиротског казненог завода, чију *слику* износимо побегао је 13. јануара 1910. године, па до данас није ухваћен.

Родом је из Градишта среза белопаланачког, стар је 28 година, средњег раста, црне косе и бркова, од особених знакова има: на левом образу седам белега од опекотина.

Акт Управе пиротског казненог завода Бр. 180.

Милан Станојевић, осуђеник пиротског казненог завода, чију *слику* износимо, побегао је из завода 5. јуна 1912. године па ни до данас није ухваћен.

Родом је из Брусника, среза и округа крајинског, стар 28 година, средњег стаса, очију плавих, косе и бркова смеђих; од особених знакова има: младеж величине пшеничног зрна за 2 см. изнад и у десно од десног угла уста; младеж величине просног зрна за 0·7 см. испод левог угла уста; белегу од ране величине 3·7 за 7·5 см. испод десне сисе; младеж величине кукурузног зрна за 14 см. испод леве сисе и за 14 см. у лево од медијане; белегу од ране величине $3^2/_3$, за 11 см. изнад паса и за 9 см. у десно од кичме.

Депеша Управе пиротског казненог завода Бр. 2040.

ТРАЖЕ СЕ

Четири наоружана човека, на дан 21. октобра т. г. ухватили су на њиви $\frac{3}{4}$ *Јану*, кћер поч. *Љубомира Миљића*, из Ракинца, насилно је метнули у кола и одвели некуд тако да се до сада није могла пронаћи. Јана је стара 20 година, средњег раста, округла лица; на себи је имала затворено црвену сељачку сукњу и јелече, а на глави белоружичасту мараму.

Депеша начелника среза моравског округа пожаревачког Бр. 11235.

Ноћу између 21. и 22. октобра т. г. непознато лице одвело је пут Београда *Леносаву* и *Златију*, кћери *Милана Павловића*, из Рукладе, у намери да с њима тргује као с белим робљем. Леносава је стара 16, а Златија 12 година; обе су у оделу сељачком и до сада нису пронађене.

Депеша начелника среза тамнавског Бр. 11292.

МАНГУП СТОКА

Код Владимира Прзановића, из села *Варварина*, налази се једна мангуп **јуница,** матора 2 године, длаке шарене.

Депеша начелника среза темнићског Бр. 10057.

КРАЂА СТОКЕ

Непознати крадљивци украли су Живки Тасе Радосављевића, из Кривче, две **јунице,** старе по 1 годину; једна је рујаста, на челу бела; друга је рујаста, шарена, рогова крив них белих, без роваша.

Депеша начелника среза голубачког Бр. 8084.

Непознати крадљивци украли су Милутину Митровићу, из Д. Трешњевице, једнога **коња,** старог 3 године, длаке беле.

Акт Управе града Београда Бр. 30779.

Непознати крадљивци украли су Стевану Мишићу, из Бл. Дола, једну **кобилу,** матору 10 година, длаке зелене, са жигом „О".

Депеша начелника среза моравског округа пожаревачког Бр. 11139.

Непознати крадљивци украли су Јанаћку Антићу, из Ореовца, једну **краву** и два **јунца;** крава је стара 5—6 година, длаке сиве, брњаста, један је јунац стар $2^1/_2$ године, длаке црне, па леђима има зелену длаку, други је јунац стар $2^1/_2$ године, длаке плаве, рогова кратких.

Акт начелника среза белопаланачког Бр. 7400.

Непознати крадљивци украли су Хранисављу Миловановићу, из Крушевца, једну **кобилу** стару 8 година, длаке дорастасте, десне предње ноге у копити повијене.

Депеша начелства округа крагујевачког Бр. 13132.

Непознати крадљивци украли су Милану Јоцићу и Алекси Вавићу, из Крњева, и то: Милану једнога **коња** старог 13 година, длаке затворено-дорастасте, са жигом положено П, а Алекси једну **кобилу** стару 10 година, дисасту, у лево око хорављу.

Депеша начелника среза орашког Бр. 7465.

Непознати крадљивци украли су из авлије акционарског друштва Летњиковац код Пожаревца, једнога **коња** старог 8 година, длаке дорастасте, на челу мало цветастог, са жигом усправно „К".

Депеша начелника среза пожаревачког Бр. 11572.

Непознати крадљивци украли су Таси Радосављевићу, из Кривче, две **јунице,** старе по једну годину; једна је рујаста и на челу бела, а друга рујаста и шарена, рогова крив них, без роваша.

Депеша начелника среза голубачког Бр. 8084.

Непознати крадљивци украли су Сави Коковићу, из Гојновца, једну **кобилу,** матору 8 година, длаке дорастасте, са жигом „Т".

Депеша начелства округа топличког Бр. 5196.

Непознати крадљивци украли су три **коња:** два Милосава Стојковића, из Шаркамена, и једног Радосава Милутиновића, из Штубика; један је коњ стар 5 година, длаке алластасте, у лево око хорав, са жигом „Т", други је длаке дорастасте, са жигом „В", и трећи је стар 9 година, длаке дорастасте, без жига

Депеша начелства округа крајинског Бр. 6719.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Код начелства округа ужичког налази се под истрагом и у притвору **Гвозден Лавовић,** из Скакавца у срезу црногорском. На дан 13. октобра т. г. око 9 сати у вече у једној механи у Ужицу увукао се Гвозден у једну собу и легао под кревет, извесно у намери да сачека путнике који ће ту запо-

ћити, па да их опљачка. Како је то баш био дан у очи ужичког панађура, трговци, који су дошли да купују стоку на панађуру, благовремено примете Гвоздена под креветом, те га одатле извуку, но он се правио као да је пијан. Кад су га ови упитали за што се ту сакрио, одговорио је да не зна ни сам, јер је то учинио у напитом стању.

У први мах Гвозден је тврдио да се зове *Тихомир Илић*, редов 3. чете 1. батаљона 17. пешадијског пука, доказујући то објавом по којој је Тихомир пуштен из скопљанске војне болнице на боловање.

Гвозден, чију фотографију износимо, стар је 20 година; на њему је нађена војничка капа и државни војнички шињел. Он је познат као покварен младић, раније већ осуђиван за крађу на полицијски надзор.

Обраћа се пажња свима полицијским властима, а приватни се моле, ако би знали да је Гвозден извршио где какво казнимо дело, да о томе одмах известе начелство округа ужичког.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије Уредник **Добривој В. Бакић.**

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВЕ У ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

УРЕДБА

о

ЈАВНОЈ БЕЗБЕДНОСТИ

у

ОСЛОБОЂЕНИМ ОБЛАСТИМА

(свршетак)

Ако се убрзо ред поврати и кривци похватају, Министар унутрашњих дела може својим решењем дотичну општину или срез ослободити од ове одговорности.

Министар унутрашњих дела властан је донети одлуку о овом ослобођењу и у сваком другом случају, кад год нађе да је то умесно.

Члан 7.

Ко без дозволе окружне или среске полицијске власти носи собом оружје или га држи у кући или другим зградама или га прикрива на коме било месту, казниће се робијом до пет година или затвором најмање три месеца.

Истом казном казниће се и онај, који без дозволе полицијске власти продаје оружје или муницију.

Члан 8.

Ко употреби какву распрскавајућу материју и тиме са знањем проузрокује опасност за живот каквога човека или велику опасност за туђу имовину, казниће се робијом до двадесет година.

Члан 9.

Ко гради распрскавајуће материје или даје упутства како да се оне начине и ако зна или мора држати, да су ове материје одређене да се употребе за извршење злочинства из чл. 8. ове уредбе, казниће се робијом до десет година.

Члан 10.

Ко у каквој другој намери, осем случаја кад би се тиме хтео да спречи какав злочин, распрскавајуће материје прима, чува, коме предаје или на друго место преноси, и ако зна или мора држати, да су ове материје одређене да се употребе за извршење злочина из чл. 8. ове уредбе, казниће се робијом до пет година.

Члан 11.

Ко употреби какву распрскавајућу материју и тиме нехатно проузрукује опасност за живот каквога човека или велику опасност за туђу имовину, казниће се робијом до пет година.

Члан 12.

1. — Ко сигурност јавног саобраћаја, нарочито на улицама, путевима или пијацама тако угрози, да тиме проузрокује опасност за живот или здравље људи, казниће се робијом до петнаест година.

Ко је ово учинио из нехата, казниће се робијом до пет година.

2. — Ако је учинилац тиме са знањем довео у опасност живот или здравље много људи, или ако су много људи услед тога тешко повређени или погинули, а учинилац је то могао да предвиди, казниће се смрћу или робијом до двадесет година.

Ако је ово било из нехата, учинилац ће се казнити робијом до десет година.

Члан 13.

1. Ко проузрокује опасност за сигурност железничког или паробродског саобраћаја, казниће се робијом до двадесет година.

Ко је ово учинио нехатно, казниће се робијом до десет година.

2. Ако учинилац тиме са знањем проузрокује опасност за живот много људи, или ако су услед тога много људи тешко повређени или убијени, а учинилац је то могао да предвиди, казниће се смрћу или робијом до двадесет година.

Ко је ово учинио нехатно, казниће се робијом до двадесет година.

Члан 14.

Ко спречи или доведе у опасност јавни телеграфски или телефонски саобраћај, казниће се робијом до петнаест година.

Ко ово учини из нехата, казниће се робијом до пет година.

Члан 15.

Ко прикрива наоружане људе или кривце уопште казниће се робијом до десет година.

Члан 16.

Ко зна учиниоца каквог злочина, па неће да га прокаже, казниће се робијом до пет година.

Члан 17.

Ко јавно позива или дражи на непокорност према уредбама, законима или законим наредбама власти или на противстављање државним или општинским властима или службеницима, казниће се робијом до десет година или затвором најмање шест месеци.

Ако од овога није било никаквих последица, казна се може спустити до три месеца затвора.

Члан 18.

Ко на чиновника, службеника или службеља државног или општинског, који је одређен или позван да изврши законе или пресуде или решења или наредбе судске, полицијске или друге државне или општинске власти, при службеном раду делом нападне или му претњом или силом противстане, казниће се робијом до десет година или затвором најмање шест месеци, у колико дело не би било теже природе.

Иста ће казна бити, ако је овај злочин учињен према људима, који су позвани у помоћ чиновнику или службељу или су одређени или позвани да као вештаци или сведоци у каквом послу учествују.

Ако је напад на означене службенике учињен кад нису на служби, казниће се затвором до две године дана.

Члан 19.

Кад се више људи стеку, па заједнички учине предњи злочин казниће се робијом до петнаест година. Они саучесници, који би извршили злоставу према службеницима из претходећег члана, казниће се највећом мером казне, а ако би се нашло да је и та казна мала, могу се осудити на робију до двадесет година.

Члан 20.

Ко скупља чете за одметање од државне власти или за отпор државним властима, казниће се робијом до двадесет година.

Члан 21.

Саучесници гомиле или чете, на које би ма ко употребио оружје против српске војске или противу државних или општинских службеника или службеља, да се казне смрћу или робијом најмање десет година.

Члан 22.

Кад се више људи стеку у гомилу, па на опомену власти државне или општинске неће да се разиђу, да се само за ово скупљање казне затвором до две године дана.

Члан 23.

Кад се при грађењу путова или уопште при отправљању каквих државних или општинских или сеоских послова, више њих узрујају и престану од рада, било да оду или да онде остану, само ако неће да раде никако или ако неће да раде онуда или онако, како и куда им власт каже, ако и после опомене власти остану непослушни, казниће се затвором од три месеца до две године.

Члан 24.

Ко војника или грађанина, кад по закону има да иде под барјак, подговара да не следује позиву или да откаже послушност војним старешинама, да се казни робијом до пет година или затвором најмање три месеца.

Ко ову кривицу учини кад је војска у мобилном или ратном стању, казниће се робијом до двадесет година.

А ко војника српског наводи, да побегне из војске или ко га у бегству помогне, а исто тако ко српског поданика примамљује у војску какве друге државе или га доведе онима, који људе примамљују за туђу војску, казниће се робијом до десет година.

Ко ову кривицу учини, кад је војска у мобилном или ратном стању, казниће се смрћу.

Члан 25.

Ко ослободи лице, које се налази у притвору или на осуди или лице, које је предано каквом чиновнику, службељу или коме другом, да над њим надзирава или да га под стражом чува или куда спроведе, отргне испод надзора и власти дотичног службеника и ослободи га, казниће се робијом до пет година.

Ако ово дело учине више њих заједнички, онда ће се сваки учесник казнити робијом од три до десет година.

Члан 26.

Окружни начелник има права да за свој округ пропише полицијске наредбе за одржање личне и имовне безбедности. Он ће у тим наредбама прописати и казне за оне, који би се противу њих огрешили.

Казна може бити затвор до три месеца или новчана казна до хиљаду динара.

Издана наредба окружног начелника ступа одмах у живот, но он ће је дужан бити послати одмах Министру унутрашњих дела ради његовог знања и одобрења.

Члан 27.

Сва кривична дела по овој уредби, дужни су судови судити пре свију осталих и што је могуће брже.

Лица, која буду под истрагом за дела предвиђена у овој уредби, за време истраге биће у притвору.

Своје одлуке по овим делима слаће окружни судови на разматрање у року од три дана по изречењу одлуци Великом Суду, који ће их одмах узети у разматрање

Члан 28.

Закон о хватању и утамањивању хајдука од 12. јула 1895. године, који је ступио у живот Уредбом о уређењу ослобођених области од 18. августа 1913. године важи у колико није измењен овом Уредбом о јавној безбедности у присаједињеним областима.

Члан 29.

Наређења из §§ 92., 93., 95., 96., 97., 98., 302. б., 302. в. 302., г., у колико се односи на § 302. б. и в.), 304., 306. и 360. тач. 3. кривичног законика, као и друга наређења из кривичног законика у колико би била противна овој уредби, не важе.

Члан 30.

Овом уредбом не мењају се ни наређења из § 34. војног казненог закона у вези са § 4. истог закона, а §§ 52. и 69. војног казненог закона (§ 4. истог закона) не важе за грађанска лица.

Члан 31.

Ова уредба важи од дана кад је Краљ потпише и кад се обнародује у Српским Новинама.

Препоручујемо Нашем Министарском Савету да ову Уредбу обзнани и о њеном се извршењу стара; властима пак заповедамо да по њој поступају, а свима и сваконе да јој се покоравају.

21. септембра 1913. год.
у Београду.

ПЕТАР с. р.

Заступник
Председника Министар. Савета
Министар Финансија
Д-р А. Пачу с. р.
Министар Финансија,
Д-р А. Пачу с. р.
Министар
Унутрашњих Дела,
Стој. М. Протић с. р.
Министар Грађевина,
Ј. П. Јовановић с. р.
Министар
Просвете и Црквених Послова,
Љ. Јовановић с. р.
Министар Правде,
М. С. Трифић с. р.
Министар Војни,
Начални адјутант Њ. В. Краља
Генерал,
Мил. Божановић с. р.
Министра Народне Привреде,
Д-р В. Јанковић с. р.
Заступник
Министра Иностраних Дела
Послова,
Д-р М. Спалајковић с. р.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за лекара среза расинског Др. Стевана Вишека, физикуса округа ново-пазарског, по молби и пристанку.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 24. октобра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за комесара чукаричке полиције у рангу начелника среског прве класе Петра Чајевића, начелника прве класе среза лепеничког, по службеној потреби;

за комесара топчидерске полиције у рангу начелника среског треће класе Чедомира Ј. Рајића, полицијског писара прве класе начелства округа београдског;

за начелника друге класе среза тршавског Михаила Илића, начелника исте класе среза драгачевског, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза лепеничког Рељу Ђорђевића, секретара исте класе начелства округа пожаревачког, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза драгачевског Божидара Божовића, писара прве класе среског суда среза јасеничког, округа смедеревског;

за начелника треће класе среза јадранског Милорада Стојића, полицијског писара прве класе среза ресавског;

за начелника треће класе среза мориховског Стевана Николића, вршиоца дужности члана управе вароши Битоља, у рангу полицијског писара прве класе;

за начелника треће класе среза горског Младена Банића, полицијског писара прве класе среза врачарског;

за секретара треће класе начелства округа пожаревачког Рајка Симића, полицијског писара друге класе управе вароши Београда.

за полицијског писара друге класе начелства округа београдског Радослава Браловића, писара исте класе среског суда среза мачванског, по молби;

за полицијског писара треће класе управе вароши Београда Драгомира Лазића, полицијског писара исте класе среза звишког, по молби;

за полицијског писара треће класе среза врачарског Бранка П. Бороту, апсолвираног правника; и

за полицијског писара треће класе среза ресавског Константина Перића, свршеног матуранта и пређашњег практиканта.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 24. октобра 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, решено је:

да се Др. Виктору Кину, контрактуалном лекару среза флоринског, уважи оставка, коју је поднео на државну службу.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 24. октобра 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, решено је:

да се Др. Илији Тодоровићу, лекару среза заглавског, уважи оставка, коју је поднео на државну службу.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 24. октобра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за комесара железничке полиције у Београду, у рангу члана прве класе управе вароши Београда, Саву Томића, вице-конзула друге класе Краљевског Генералног Конзулата у Солуну.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 31. октобра 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, решено је:

да се Љубомир Љ. Петровић, комесар чукаричке полиције у рангу начелника среског прве класе, — на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда стави у стање покоја с пензијом која му према годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 24. октобра 1913. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО ПО ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(СВРШЕТАК)

Подсећајући на разлоге које смо већ изнели у прилог мишљења да се Решење од 1859. године, односно права откупа задруге, не може применити и на § 521. Грађ. Зак., ми ћемо на горње приговоре рећи ово: да је наш законодавац у опште, код питања у задрузи, показао знатно нелебање и неодређеност те није ништа необично ако је дошао са самим собом у противречност и код питања које нас овде занима. Зар није, н. пр., законодавац у противречности, када задрузи даје право откупа према кћери као интестатској наследници, да би на тај начин спречио деобу задруге, док, међутим, приписом о слободном праву задругара на деобу (§. 492. Грађ. Зак.) омогућава ратзур задруга?

И када, на тај начин, не можемо, у погледима које је законодавац имао на установу задруге, да нађемо, за решење нашега питања, сигурни критеријум, зар онда није најбоље држати се општих и несумњивих интерпретационих правила: да је тестаментат закон и да изузетке треба најужо тумачити? Ми мислимо да јесте, па смо тако, у овој малој дискусији, и поступили. Помоћу тих правила долазимо до једног одређеног система код кога нема произвољности.

§. II. *Формално право.*

Нема, ни овде, никакве разлике између иноносних и задружних лица: и она, као и она прва, расположу на случај смрти на исти начин, тестаментом (ванпантањем, последњом вољом — §. 424. Грађ. Зак.), где треба разумети и кодицил (§. 431. Грађ. Зак.), или уговором (§. 425. Грађ. Зак.).

а°. *Тестамент.* Тестамент као иноносноста тако и задружнога *de cuius*-а има да одговара формалним прописима законским на да може произвести своје дејство, те стога немамо овде да се задржавамо, пошто наш задатак, у овом раду, није да дамо објашњење законских одредаба о форми тестамента. Рећи ћемо само толико да је наш Грађ. Законик, ове кратког времена, претрпео, у овој тачки, врло важне измене. На име, Законом од 24. Маја 1911. год. (Министар Правде Г. Коста Тимотијевић) укинути су алографски тестаменти (писани тестаменти неписмених лица) као и тестаменти усмени који, усмена тестамента, само су изузетно допуштени (§. 447. нов: „Само у случајевима рата, поплаве, бродолома и велике епидемије, у којима би завештању немогућно било писмени тестаментат правити, или пред судом га изјавити, моћи ће он последњу вољу и усмено исказати — — — — — Оваква тестаменат важиће само у року од три месеца од минуле опасности[1]). Постоји, осим изванични тестаменати, још само тестаменат олографски (приватни писани тестаменат писмених лица), али се више код тога тестамента не тражи, као пређе, сведоци (§. 429. нов: „Тестаменат мора бити писмен. Он ће предити само ако га је завештаилац својеручно написао и потписао, или ако је састављен или признат пред судом)[2]. Напослетку, Закон од 24. Маја 1911. год. не тражи више, као што су то чинила Правила о Поступању у Неспорним (Ванпарничним) Делима (чл. 163. и 168.), сведоке за изванични тестаменат: он тражи само „два сведока, који ће утврдити личност тестаторову" (§. 447. нов), али то није тестаментални сведоци који су постојали по укинутим прописима Грађ. Зак. [и који и сада постоје за усмени тестаменат где опај изузетно допушта Закон од 24. Маја 1911. год.], већ су то просто сведоци - познаваоци.

б°. *Уговор на случај смрти.* Форма овога уговора иста је, било да су уговарачи задружна или незадружна лица. Разуме се да ми нећемо говорити ни о овом питању. Неиоменућемо само да установа уговора о наслеђу не постоји у свима законодавствима: тако, н. пр., она не постоји у француском праву[3]). Ми смо ову установу унели у наш Грађанским Законик из Грађанскога Законика Аустријскога, само са том разликом што је, у погледу питања између којих лица може бити закључен уговор на случај смрти, овај последњи Законик јасан и категоричан: њега, у аустриском праву, могу закључити само супрузи[4]), док је наш Грађ. Законик у томе неодређен: и заиста, он у §. 425. вели, на један генерални начин, ово: „Дакле, ако се два лица једно другом на на случај смрти обвезују, ово спада у уговор и по пропису за уговор суди се", из чега би се могло извести да је уговор на случај смрти допуштен између свих лица, а међутим законодавац се тим уговором специално бави само у гл. XXVIII. Другога Дела Грађ. Законика, који говори „О уговорима брачним" (§§. 780. а 783., 785., 787. и 788.), што би се опет могло схватити у том смислу да наш Грађ. Законик, сасбрано своме напорнику, дозвољава уговор на случај смрти само између супружника[5]). У осталом, ми ово питање овде само прибележавамо, или сада не можемо улазити у његово расправљање. Према томе, ако се стане на-то гледиште да уговора о наслеђу може бити само између мужа и жене, један од задругара могао би такав уговор закључити једино са својом супругом, а не и са неким другим лицем у задружној кући или изван ове, а тада би, с погледом на горња објашњења, жена, као мужа наследити сва његова добра, па, даље, и непокретна, у натури. Разуме се да, и код уговора на случај смрти, добијају важности законски прописи о законском делу деце: законски део деце не сме се ни уговором на случај смрти повредити у корист неког даљег сродника или неког неопходника (§§. 477., 478. и 788. Грађ. Зак.).

Живојин М. Перић.

О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

2. Онај, који при пазару или иначе при промени другоме, који течај новца не познаје, новац од мање вредности по њеју вредност назначене надо, или вредност новаца обара[6].

Ова тачка садржи даиле два иступа:

---

[1]) § 402. Аустр. Грађ. Зак. гласи: „Erbvertrage über die ganze Verlassenschaft, oder einen in Beziehung auf das Ganze bestimmten Theil derselben, können nur unter Ehegatten gultig geschlossen werden. Die Verscheitten hierüber sind in den Hauptstücke von den Ehe-Pacten enthalten", што, на прилику Дра Драг. Аранђеловића (Аустриског Грађанског Законика, стр. 186.) значи: Уговори о наслеђивању целе заоставштине или неког у погледу на целину опредељног дела исте, могу се пуноважно само између супруга закључити. Прописи о томе налазе се у глави о брачним уговорима (Е. о овом уговору А. Вукосу, Тумач обћенах аустријанскога грађанскога законика, књига друга, стр. 430. и даље).

[2]) Г. Лунац Љ. Мијаковић у својој поменутој расправи: Уговори о наслеђивању по француском, немачком, швајцарском и српском законодавству (Београд 1913.), узима да и код нас, као и у аустриском праву, уговор на случај смрти могу закључити само супруги (стр. 15.).

[3]) Исто је случај уговору на случај смрти установа тога права познати под именом Institution contractuelle, о којој се нешто одредбе у чл. 1081. и 1085. Франц. Грађ. Зак. (B. Baudry-Lacantinerie, Precis de droit civil, t. II, p. 587. et suiv.).

а) 1° *Радња* се код прог иступа састоји у *навођењу мноја од мање вредности под већу вредност при продаји или иначе при промени својине, који тичаји мноја не познаје*. Овде је дакле реч о једној нарочитој врсти иступне преваре из § 391 к. з. В. *Живановић* Посебни Део II § 60 VII.

(1) Да би ова превара била иступна, потребно је најпре, да предмет штете не прелази траста трошка чарнијских (§ 391 к. з.).

(2) Ако се ствар, која није новац, *навела* коме као новац, постојала би превара из § 391 к. з.

(3) За ову иступну превару прописана је много блажија казна него за превару из § 391 к. з. Законодавац је дакле сматра за блажију врсту преваре с обзиром на средство обмане.

2° *Радња* се код другог иступа састоји у *обарању вредности* новцу. Без значаја је, да ли се ово чини средством обмане или не, да ли се дакле обарање појављује као превара или не.

б) *Кривац.* — Потребан је *умишљај* („навалиште").

1° Код првог иступа умишљај се састоји у свести код извршиоца, да се обмањује лице, које не познаје течај новца.

2° Код другог иступа умишљај се састоји у свести, да се новцу вредност обара.

3. Онај, који тућу ствар нађе, па на захтевање господара или власти неће да је нађа, или почем је за такову у овом месту објављено, господару или полицијској власти не преда, ако вредност ствари не прелази 100 трошта пореских, а иначе ако вредност ствари већа буде, кривац ће се сматрати као утајитељ по § 230 и као такови кажњен" *(незадовање нађене ствари)*. В о овом иступу *Живановић* Посебни Део II § 55.

а) 1° *Радња* се састоји дакле у *незадовању нађене ствари њеном сопственику или власти.*

2° Специјални су услови инкриминације:

(1) Да ствар није издата, и ако су сопственик или власт захтевали издавање ствари.

(2) Или да ствар није издата, и ако је губитак исте био објављен у дотичном месту.

б) Незадавање се дакле од запосиања не сматра као *утаја*, већ као самостално кривично дело. Но ако је вредност нађене ствари већа од сто трошта пореских, незадавање ће бити *крступ* и законодавац прописује, да се против кривца има применити § 230, који говори о утаји, и да против њега важе и остале одредбе о утајачу. Незадавање остаје међутим и тада самостално кривично дело, исто као што и разбојничка крађа (§ 238 к. з.) остаје једна врста крађе, а не разбојништво, и ако за њу важе одредбе о разбојништву[1].

в) *Кривац.*

1° Потребан је *умишљај*, пошто је ово дело и преступ.

2° За појам кривца потребан је један *специјалан услов инкриминације* у случају, кад је незадавање *преступ*, па ако је извршилац није *сукрит или прећан у крвној личној освети*, чија је *сврха* (§ 234 к. з.), § 234 к. з. важи и овде ако и против утајача (в. горе).

в) Преступно незадавање нађене ствари *искључује* се по тужби повређеног *сем* случаја из § 232 к. з. (§ 236 к. з.). За иступно незадавање нађене ствари не вели се ништа у § 383 к. з., али ово се у толико *пре* има искључивати само на приватну тужбу.

III. *Истуни* из § 384 к. з. — „*Ја се кажем*, вели се у овом §, *у новцу од пет до двадесет и пет талира*:

1. Ко од лица, које нема четрнаест година без знања његових родитеља или тутора што куни, или му прода, или што од овога у промену у бесцење уме".

а) *Радња* се састоји дакле у *куповини чега од детета, које није навршило четрнаест година, или у продаји чега истоме или у размени нечега с њим без знања његових родитеља.* Ако би се ова радња појављивала као зеленашење, имао би се наравно применити § 284 т. 1 к. з.

б) *Кривац.* — Виност није потребна.

2. Ко драгоцености или друге ствари од сиакаког лица купи, за које може знати, да нису његове, или где би и сама цену сумњу и подозрење о том одвраћивала, или који такове подозрителне ствари на оставу или у залогу прими и новце на њих да".

а) *Радња* се састоји дакле у *куповини таквих ствари од лица, чија она није, или у примању на оставу или у залогу таквих ствари.*

1° Ако би ствар купљена или примљена у залогу била од продавца прибављена каквим злочином или преступом, постојало би и *прикривање* (§ 250 а или § 250 б к. з.) поред овог иступа.

2° Потребно је дакле, да је извршилац ствар купио или примио у залогу или на оставу.

3° Без значаја је, да ли је онај, који је ствар продао и т. д., дошао до ње каквом противправном или заповитом радњом.

б) *Кривац.* — Потребан је *нехат* („за које може знати"). На ime потребно је, да је извршилац могао знати, да је ствар тућа, било с обзиром на нискост цене, по којој су му понуђене, било с обзиром на друге околности. Ако би пак извршилац ово, т. ј. ако је он умишљајно делао, и ако је ствар од продавца, злочинца и оставаоца прибављена каквим злочинком или преступом, он се има казнити за прикривање (§ 250 а к. з. и сл.).

3. Онај, који кад му је од подозрителних лица понуђена подозрителном ценом ствар, не би о том полицијску власт *известио*".

а) *Радња* се састоји дакле у *непријави полицијској власти понуде какве ствари од каквог сумњивог лица по сумњивој цени од стране понуђеног.*

1° Ствар треба дакле да је *понуђена* на продају или на други какав подобан правни посао, н. пр. на размену, али да понуда од понуђеног није прихваћена, јер би иначе постојао случај из т. 2 § 384 к. з.

2° Ствар треба да је понуђена од *сумњивог лица*, т. ј. од лица, за које се може дознати, да је ствар, коју продаје, туђа, и по *сумњивој* цени, т. ј. по тако ниској цени, да се може мислити, да ствар, која се продаје, није продавчева.

3° Без значаја је међутим, да ли ствар, која се нуди од сумњивог лица по ниској цени, заиста није понуђачева. Довољно је дакле за постојање овог иступа, да је понуђач сумњи и да нуди по сумњивој цени.

4° Довољно је за постојање овог иступа, да понуђена није пријављена полицији. Без значаја је дакле, да ли је понуђени ствар купио и т. д. или не. Но ако би он купио ствар, за коју је утврђено, да није понуђачева, онда би постојао иступ из т. 2 § 384, према коме је иступ из т. 3 у односу супсидијаритета.

5° Пријава треба да је учињена полицијској власти, а где оне нема, општинској.

б) *Кривац.* — Виност није потребна.

IV. *Иступ* из § 385 к. з. — „*Затвором од три до шест дана*, вели се у овом §, *да се казни*:

1. Кад полицијна власт нареди, да се чије добро прегледа и поиште, или да се по судском решењу чије добро узме, ако доњаћни или ко други од укућана што прикрије и другом каквом лицу на оставу прода. Исто тако да се кани и ко у знању такове ствари прими".

а) *Радња* се састоји дакле:

1° *У прикривању или давању коме на оставу ствари („добра"), за које је полицијска власт наредила, да се потраже или да се по судском решењу узмуту, од стране домаћина или ког његовог укућанина.*

(1) Ако би ствар већ била узабрана, кад се врши ова радња, постојале би преваре из § 255 т. 1 к. з.

(наставиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Суд општине врбске актом № 1168. од 22. септембра ове године упутио је питање овакве садржине:

Ко треба да изврши избор међу грађанима за чланове школског одбора, да ли општински збор или која друга власт, и да ли чланови месног школског одбора треба, пред киме, и какву заклетву да полажу?

Одговор:

Према члану 55. закона о народним школама, месни школски одбор састављају: председник оне општине у којој је школа, управитељ школе, или учитељ, ако је сам, и три писмена грађанина, или по један грађанин из сваког села, ако школску општину састављају

[1]) Ценић уводна (304), да незадовање с тим постаје утаја.

села из разних политичких општина. Чланове школског одбора, осим председника и управитеља (учитеља), бира на две године политичка општина у којој је школа, и то одмах по свршетку школске године а најдаље до 10. јула. (У већим школским општинама може се број одборника увећати, а у варошима, где има више одвојених потпуних школа, могу се поред заједничкога главног школског одбора изабрати пододбори за сваку школу или за сваки крај и онда је председник пододбора кмет дотичнога краја, док је иначе председник месног школског одбора председник политичке општине у којој је школа или кмет онога села у коме је школа или најстарији члан општинског суда). — Закон о народним школама није предвидео, ко је надлежан у политичкој општини да бира чланове школског одбора изузимајући председника општине и управитеља, односно учитеља. То није нарочито предвиђено ни у коме другом закону, и онда се при расправи овога питања мора послужити општим наређењима из закона о општинама. Према тачки 21. члана 86. закона о општинама, општински одбор је надлежан да решава о свима предметима за које по закону о општинама или по другом ком закону није надлежан општински збор или општински суд да одлучује, а треба да их реши општина. Како пак у члану 33. закона о општинама који говори о надлежности збора општинског, и у члановима 94., 95. и 97. закона о општинама, који говоре о надлежности општинског суда, није у надлежност општинског збора или суда додељено, да бирају чланове за месни школски одбор, и како према члану 55. закона о народним школама политичка општина треба те чланове да изабере, то се на основу поменутих законских прописа мора закључити, да тај избор има да изврши општински одбор. — Што се тиче питања, да ли изабрани чланови месног школског одбора треба пред киме да положе заклетву за савесно вршење своје дужности, и о томе нема прописа у закону о народним школама нити у коме другом закону. Према томе могло би се закључити, да изабрани чланови месног школског одбора не мора да полажу заклетву на дужност. Али у пракси се они чланови већином заклињу; заклетву полажу пред надлежним свештеником, а заклињу се онако као што се према члану 78. и 108. закона о општинама заклињу сви општински часници.

* * *

Суд општине рињачке актом Бр. 638. од 1. октобра ове године упутио је питање овакве садржине:

— Благајник општински умро је напрасно, не предав кључеве од касе ни рачуне, са којима је он руковао. Општински суд је у присуству одбора и фамилије умрлог благајника отворио касу, и том приликом је нађено, да је благајник утрошио извесну суму општинског прираза; нађено је и то: да благајник има да прима из општинске касе 500 динара своје плате. Пита се: може ли се утрошени прираз расходовати као плата умрлог благајника, и ко ће квите о плати потписати, кад се овај издатак расходује? —

Одговор:

Престављени поступак благајников је противан закон и кажњив. Пошто је тај благајник умро, то је кривична одговорност престала, али грађанска одговорност, за накнаду штете, траје. С тога надлежна власт треба да констатује стање ствари и да изједначује, ако је умрли благајник оставио какве имовине, да његова маса, односно његови наследници, буду осуђени на плаћање онолике суме општини, за колику је суму благајник општину оштетио неисправним утрошком или угајом општинскога прираза — § 21. и 31. грађанског законика. — Што се тиче издавања плате благајнике, ту плату не треба никоме издавати у онолико, у колико је благајник упропастио општински новац, пре него што би надлежна власт решила, да је општина дужна ту благајникову плату накнадно издати. Ово не би био случај компензације јер нити је извршном одлуком још утврђено право општине на накнаду нити право надлежног лица да наплати од општине благајникову плату, већ једна мера да општинска каса не буде оштећена. Овакво поступање не би било противно ни закону, јер онај, који мисли да има какво право, а то му право не уступа друго лице, мора да изједначује одлуку надлежне власти на основу које би могао тек реализовати своје право сходно наређењима из § 16. и 21. грађанског законика. Кад буде дефинитивно расправљен однос између општине и масе умрлог благајника, односно наследника благајникових, о накнади прираза потрошеног и о издавању плате, може се приступити компензацији. Све дотле, питање о потпису признанице на плату постоје безпредметно, а после дефинитивне расправе спорних питања признаницу ће потписати онај, који према постојећим одлукама буде имао што примати. — Према томе означени утрошени прираз треба преобратити у потраживање општинско од заостављене благајникове.

* * *

Општински деловође из Парцана актом од 14. октобра ове године упутио је питање овакве садржине:

Једно лице је кажњено пресудом због иступне кривице са два дана затвора, и при саопштењу пресуде није хтело да потпише саопштење, те је суд призвао два сведока и у присуству њиховом пресуду саопштио, што је и на пресуди констатовано. Како осуђени није изјавио жалбу противу ове пресуде, пита се: да ли је пресуда правилно саопштена кажњеноме и може ли се та пресуда сада сматрати за извршну, па према томе приступити и извршењу казне.

Одговор на ово питање може се наћи у објашњењу објављеном у 38. броју „Полицијског Гласника" од 13. октобра ове године на страни 301., 302. и 303. поводом питања деловође општине корманске.

Н.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА, КАСАЦИОНОГ СУДА, И ВИШИХ ВЛАСТИ

За ислеђење и суђење кривица по закону о радњама, за које је у чл. 159. казано да казну изричу полициске власти, надлежни су и општински судови као полициске власти.

(Начелна одлука Опште Седнице Касац. Суда од 12. септ. 1913. г. Бр. 10102/912).

Господин Министар Правде тражио је од Касационог Суда да дâ своје мишљење о томе: да ли су

општински судови надлежни да испитују и решавају кривице предвиђене у закону о радњама, за које стоји у чл. 159. истог закона: да казну изричу полицијске власти, а у последњем одељку истога члана, да истрагу воде по овоме закону власти које и казну изричу? Повод овоме тражењу дао је првостепени суд за варош Београд, који је у једном конкретном случају пресуду суда општине београдске заснивану по закону о радњама, одобрио као закону сагласну, а у другом случају је поништио пресуду истога суда, налазећи да општински суд није надлежан за решавање кривица по закону о радњама, већ да је за исто надлежна полициска власт.

Касациони је суд у општој својој седници, на основу тач. 2. § 16. закона о своме устројству, дао овакво своје мишљење:

„У чл. 159. зак. о радњама предвиђене су кривице које извиђају и решавају полицијске власти. По зак. о општинама — Чл. 74., општински судови имају и полицијску власт. У чл. 95. пом. закона о општинама превиђени су послови, које општински судови врше као полицијске власти. Суд општине београдске врши такође као и полиц. власт све оне послове, које врше и остали општински судови, само што овај општински суд не врши послове предвиђене у тач. 2, 8 и 11. чл. 95. зак. о општинама, већ те послове у Београду врши управа града Београда. Ови изузетни послови од општине београдске ови су: старање о безбедности лица и имања у општини — тач. 2. чл. 95., вођење бриге да ко не даје повода и не иде на руку разваратности и скарадности, и све што је противу морала и благих обичаја да отклања — тач. 8. чл. 95; и вођење надзора над лицима, који су под полиц. надзором и да о њима води тачан списак — тач. 11. чл. 95.

Када се ови изузети послови, који не улазе у надлежност општине београдске, упореде са пословима и кривицама предвиђеним у закону о радњама јасно се види, да ни један од оних изузетих послова од надлежности суда општине београдске није предвиђен у закону о радњама, нити се ма по ком законском пропису овога закона такви послови расправљају. И по §§ 3. и 4. в Полиц. Уредбе општински судови су такође и полицијске власти, и врше све оне послове, извиђају и решавају сва иступна дела предвиђена у III части назв. зак. као што то врше и полиц. власти. Кривице предвиђене у закону о радњама, по природи дела, иступна су дела.

Поред овога, изједним законским наређењем по закону о радњама нису искључени општински судови да извиђају и решавају кривице предвиђене у томе закону, нити се пак ма којим законским прописом помиње да су једно општински судови а друго полицијске власти, и у опште нема се разлога узети, да се у закону о радњама, поменувши полиц. власти, помишљало само на државну полиц. власт а не и на општинске судове као полиц. власти.

Са изложеногa, Касац. Суд налази: да су за испитење и решавање кривица по закону о радњама, за које је у чл. 159. казано да казну изричу полицијске власти, надлежни и општински судови као полицијске власти".

Одвојено мишљење судије Н. Ј. гласи: Члан 159. зак. о радњама прописао је које су власти надлежне да изричу казне за кривич. дела, предвиђена законом о радњама. Тим зак. прописом дато је право полиц. властима да изричу казне по чл. 153. тач. 4., 5. и 7., по чл. 154. тач. 1. и 3., по чл. 155. тач. 3. и по чл. 157. тач. 1., 2. и 3. зак. о радњама, а није дато право и општинским судовима да те казне изричу. Ово право за општинске судове не може се изводити ни из зак. о општинама, ни из Полиц. Уредбе, кад им то право није дато законом о радњама, *као специјалним законом*. С тога сам мишљења: да законом о радњама нису и општински судови овлашћени да извиђају и суде она кривич. дела предвиђена законом о радњама, за које су надлежне полиц. власти".

I.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Вошко Марковић, Циганин из Црнића, среза тамнавског округа ваљевског, одговара за разбојништво, али се налази у бегству.

Вошко је стар 45 година, раста средњег, лица црног, обрва и бркова црних, при навршењу дела рањен је у руку.

Депеша начелника среза посавотамнавског Бр. 4620.

Павле Динић, из Г. Б. Реке, који је осуђен на прогонство у своје место рођења, побегао је.

Павле је стар 17 година, омален, криомаљаст.

Акт начелника среза зајечарског Бр. 13415.

Милосав Стевана Павловића, из Трновца, који је одговарао за опасну крађу, побегао је испред спроводника.

Милосав је стар 16 година, лица плавог, очију смеђих, на себи има одело од шајка, а на глави шубару.

Депеша начелника среза орашког Бр. 8361.

Милорад Г. Мијатовић, из Каљавевца, извршио је убиство па затим побегао.

Милорад је стар 30 година, плав, висок, развијен, очију плавих, жутих, ретких, кратких бркова, у горњој вилици нема средњег зуба те изгледа крезуб; на себи има: поцепан гуњ од шајка, турске војничке панталоне окрпљене на коленима и пиштоване опанке.

Депеша начелника среза таковског. — АБр. 1346.

Радисав С. Радивојевић, из Гадарева, одговара за насилно одвођење девојке, али се налази у бегству.

Радисав је стар 17 година, раста средњег, денмекаст, лица округлог-пуног, обрва смеђих, косе црно-смеђе, очију граорастих, бркова малих, црних; на себи има: вунено гуњче и чакшире, а на глави шајкачу.

Акт начелника среза јабланичког Бр. 15675.

Непознати крадљивци ноћу 31. пр. месеца извршили су крађу Кости Недељковића, кафеџији из Аранђеловца. Поред осталих ствари украли су му 10 комада акција јасеничке задруге под бр. 169., 170., 171., 172., 173., 174., 175., 176., 177. и 178.

Депеша начелника среза јасеничког округа крагујевачког Бр. 16075.

Драгутин Наумовић, кројачки радник, и син му **Милош**, из Алексинца, осумњичени су да су извршили крађу, али су побегли незнано куда.

Драгутин је стар 42 године, раста средњег, суводањав, очију плавих.

Милош је стар 17 година, омален, косе плаве, обрва црних.

Депеша начелника среза алексиначког Бр. 11963.

ТРАЖЕ СЕ

Стојан син *Милуна Гвозденовића*, из Паруновца, побегао је незнано куда. Он је стар 14 година, раста средњег, косе плаве, обрва плавих, у сељачком оделу.

Депеша начелника среза расинског Бр. 13313.

Новак Алексић, из Гледиће, отумарао је од своје куће незнано куда; он је стар 60 година, стаса средњег очију зелених, у лицу суводањав, бркова смеђих; на себи има одело од црног сукна.

Депеша начелника среза моравичког Бр. 9662.

КРАЂА СТОКЕ

Непознати крадљивци украли су Милану Пантићу, из Баничине, два **вола**, од којих је један длаке жуте, а други длаке рујасте, матори по 8 година, без рожаша.

Депеша начелника среза јасеничког окр. смедеревског Бр. 6296.

Непознати крадљивци украли су Милутину Ристићу, из Сталаћа, једнога **коња** дората, са белим пегама.

Акт градског и среског суда у Крушевцу Бр. 4007.

Непознати крадљивци украли су Јоци Рапићеловићу, из Лилова, једнога **коња**, старог 6 година, длаке алатасте.

Депеша начелника среза дунавачког Бр. 7963.

Непознати крадљивци украли су Стојану Радуловићу, земљ. из Прлите, две **краве**; једна је крава длаке бело-плаве, матора 10 година, а друга је длаке плаве, матора 3 године, у једно уво ровашена.

Акт начелника среза зајечарског Бр. 13628.

Непознати крадљивци украли су Владимиру Николићу, из Самаја, једнога **коња**, старог 4 године, длаке мрко-дорастасте, у оба ока чакарастог, са цветом на челу.

Депеша начелства округа чачанског Бр. Службено.

Непознати крадљивци украли су Благоју Радовановићу, из Варине, два **вола**; један је во матор 6 година, длаке плаво-сиве, на челу у величини једне шаке има бео цвет, рогова је шарених и прекрећених при врху, а други је матор 6 година, длаке мрко-сиве, шарених рогова, усправних као у јарца.

Депеша начелника среза деспотовачког Бр. 11287.

Непознати крадљивци украли су Живану Радојићу, из Леновца 57 брава **оваца**, које су биле у његовом тору на месту зв. „Братлевац" у атару општине леновачке.

Акт начелника среза зајечарског Бр. 13605.

Непознати крадљивци украли су Радовану Лазићу, из Церовца две **кобиле**; једна је кобила матора 8 година, длаке ђогасте, са жигом „О", а друга је длаке вране, по носу бриљаста, са жигом „О".

Депеша начелника среза посавотамнавског Бр. 14829.

Непознати крадљивци украли су Илији Марјановићу, из М. Поповића, две **краве**, маторе по пет година, од којих је једна длаке плаве, ровашена у десно уво.

Депеша начелника среза белићког Бр. 17270.

ОБЈАВА

Одбегли војни обвезник сталног кадра 2. чете II. бат. 17. пешад. пука **Величко Марковић**, из Ребеља, ср. ваљевског није се предао најближој полиц. власти ни Првост. Суду у року остављеном му објавом овог Начелства Бр: 8308 штампаном у бр. 221. Сри. Новина од 8. ов. м-ца. За то га је Начелство решењем својим од данашњег бр. 9528 а на основу чл. 10. и 12. т. **б.** зак. о јавној безбедности **огласило за хајдука** и уцењило са 500 пет стотина дин. о чему су телеграф. путем извештена сва окр. начелства у земљи и полиц. комесари. Од данас је свакоме слободно да Величка убије.

Величко је стар 24 год., средњег раста, дежмекаст, дебелог и кратког врата, округлог лица, испупчених јагодица, здепастог носа, без браде и бркова, малих жућкастих очију, кад говори смеши се и увија. На себи има плаву мајкачу, копоран, мали гуњчић, чакшире широко од црног шајка, ђоновске опанке, пушку брзометку са осталим прибором што имају и остали војници сталног кадра.

Из канцеларије Начелства окр. ваљевског 29. октобра 1913. год. Бр. 9528.

НАЂЕН ЛЕШ

На дан 22. пр. месеца нађен је на њиви у једном јендеку за један километар од варошн Велеса један **човечији леш**, чију фотографију износимо; леш је човека високог раста, развијеног, црномањастог, црне косе; од одела има на себи црно гуњче са црвеним гајтаном.

Акт начелства округа скопљанског Бр. 12637.

МАНГУП СТОКА

У општини мислођинској налази се један *мангуп* **во**, матор 10—12 година, длаке жуто-мургасте, са жигом М. К.

Депеша начелника среза посавског округа београдског Бр. 9515.

У општини николичевској налази се један *мангуп* **коњ** — пастув, матор до 2 године, длаке жуто-златасте, на челу цветаст.

Акт начелника среза зајечарског Бр. 13291.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије Уредник **Добривој В. Бакић.**

БРОЈ 43. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 17. НОВЕМБРА 1913. ГОДИНА IX

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НА ЈАВЊАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИХ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

МИ

ПЕТАР I.

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉИ НАРОДНОЈ

КРАЉ СРБИЈЕ

На предлог Нашег Министарског Савета, а на основу § 5. Устројства Централне Државне Управе и на основу Наше прокламације од 25. августа ове године, прописујемо ове

ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ У УРЕДБИ

о јавној безбедности у ослобођеним областима.

Члан 1. мења се и гласи:

Државна полициска власт има права да тражи од најближег команданта војску ради одржања јавне безбедности, кад год се покаже, да у ком конкретном тежем случају нису за то довољни њени органи личне и имовне безбедности. Државна полицијска власт може војску непосредно тражити само у случајевима тешким и хитним, као што су њени пожари, напладни мучки напади на границ и у земљи, поплаве, пожари, хватање и савлађивање одметника и томе подобно а нема времена да сачека одобрење Министарског Савета о употреби војске, или би чекање овог одобрења повећало опасност због које је помоћ и нужна.

Командант војске, чим прими писмени захтев (актом или депешом) о употреби војске, дужан је по томе захтеву одмах поступити, а полициска власт мора одмах о овоме известити Министра Унутрашњих Дела, како би о употреби војске за одржање јавне безбедности био обавештен и накнадно одобрење дао Министарски Савет.

Ако пак није такав случај, који не трпи одлагања, а биће потребно војску употребити због недовољног броја органа јавне безбедности, државна полициска власт је дужна потребу за употребу војске престанити најбржим путем Министру Унутрашњих Дела, који ће, ако нађе да треба, предложити Министарском Савету, да он реши питање о употреби војске у даном случају.

Командир, од кога се на основу решења Министарског Савета војска актом или депешом тражи, дужан је одмах позиву се одазвати.

Команданту од кога се захтева војска за одржање јавне безбедности, треба при захтеву означити, за какву се циљ тражи војска, место на коме ће она бити потребна, које снаге војску, отприлике, треба употребити, као и приближно за које време.

Они, који командују војском или њеним одељењима на лицу места, дозволиће или наредити употребу оружја тек онда када исцрпе сва блажа претходна средства којима се буде могло располагати (као: опомене, растеривања, хапшење и томе слично):

О престанку употребе војске решава Министарски Савет на предлог Министра Унутрашњих Дела.

Трећи став члана 4. мења се и гласи:

Одлуку о расељавању доноси начелник онога округа у коме је дотично село. Ова је одлука извршна кад је Министар Унутрашњих Дела одобри.

Члан 6. мења се и гласи:

Кад се у циљу одржавања јавне безбедности доведе војска у какву општину или срез, онда ће трошак око издржавања те војске пасти на становнике те општине или среза.

О овоме доноси одлуку Министар Унутрашњих Дела на предлог окружног начелника и та је одлука извршна.

Ако се убрзо ред поврати и прибави и захтаји, Министарски Савет на предлог Министра Унутрашњих Дела може својим решењем дотичну општину или срез ослободити од ове одговорности.

Министарски Савет властан је донети одлуку о овом ослобођењу и у сваком другом случају, кад год нађе да је то умесно.

Први и други став члана 26. мењају се и гласе:

Окружни начелник има права да за свој округ пропише полициске наредбе за одржање личне и имовне безбедности, у колико ове нису овом уредбом или другим законом предвиђене. Он ће у тим наредбама прописати и казне за оне, који би се противу њих огрешили.

Казна може бити затвор до месец дана или новчана казна до три стотине динара.

Ове измене и допуне уредби важе од дана кад их Краљ потпише и кад се обнародују у Српским Новинама.

Препоручујемо Нашем Министарском Савету да ове измене и допуне уредби обзнани и о њиховом се извршењу стара; властима пак заповедамо да по њима поступају, а свима и свакоме да им се покоравају.

21. септембра 1913. год.
у Београду.

ПЕТАР с. р.

Председник Министар. Савета, Министар Иностранних Дела,
Ник. П. Пашић с. р.

Министар Финансија,
Д-р А. Пачу с. р.

Министар Унутрашњих Дела,
Стој. М. Протић с. р.

Министар Грађевина,
Ј. П. Јовановић с. р.

Министар Просвете и Црквених Послова,
Љ. Јовановић с. р.

Министар Правде,
М. С. Ђуричић с. р.

Министар Војни, Почасни адјутант Њ. В. Краља Петра,
Мил. Божановић с. р.

Министар Народне Привреде,
Д-р В. Јанковић с. р.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника прве класе округа нишког Петра Ђ. Благојевића, начелника друге класе истога округа, и

за начелника друге класе округа рудничког Драгутина Симића, начелника треће класе истога округа.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 9. новембра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за финансуса округа ново-пазарског Др. Властимира Пантелића, лекара српског студеничког.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 6. новембра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за лекара среза митровичког Др. Милована Марушића, бив. среског лекара;

за лекара среза лесковачког Др. Спиру Николића бив. среског лекара;

за лекара среза таковског Др. Радисава Катанића, лекара среза левачког, по потреби службе;

за лекара среза левачког Др. Герасима Ивезића, лекара среза косаничког, по потреби службе;

за контрактуалног лекара среза косаничког, Др. Хил-Мајера Оржеха практичног лекара.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 6. новембра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника прве класе среза царево-селског, са годишњом платом од 3031·20 динара, колико је и раније имао, Милана Надашковића, начелника среског у пенаји;

за начелника треће класе среза гиљанског Ђорђа Пеливановића, начелника исте класе среза феризовићског, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза феризовићског Божидара Голубовића, секретара исте класе начелства округа пљеваљског, по службеној потреби; и

за секретара треће класе начелства округа пљеваљског Сретена Вукосављевића, пређашњег учитеља.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 6. новембра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника прве класе среза јасеничког округа крагујевачког, Милана А. Вранковића, начелника друге класе истога среза;

за начелника прве класе среза власотинчког Милорада Матића, начелника друге класе истога среза;

за начелника прве класе среза звишког Милана Јанковића, начелника друге класе истога среза;

за начелника прве класе среза ресавског Велимира Кузмановића, начелника друге класе истога среза;

за начелника прве класе среза јабланичког Перка Зековића, начелника друге класе истога среза;

за начелника прве класе среза нишког Јовицу Вукосављевића, начелника друге класе истога среза;

за начелника прве класе среза пожаревачког, Љубомира Кнежевића начелника друге класе истога среза;

за начелника прве класе среза ваљевског Косту Ј. Стојановића, начелника друге класе истога среза;

за начелника прве класе среза златиборског Саву Ј. Јовановића, начелника друге класе истога среза;

са начелника прве класе среза азбуковачког Димитрија Н. Петровића, начелника друге класе истога среза;

за начелника прве класе среза темнићског Димитрија М. Петровића, начелника друге класе истога среза;

за начелника прве класе среза неготинског Мелентија Владисављевића, начелника друге класе истога среза;

за начелника прве класе среза лесковачког Душана Јеремића, начелника друге класе истога среза;

за начелника прве класе среза таковског Сретена Кочића, начелника друге класе истога среза;

за начелника прве класе среза беличког Живка Константиновића, начелника друге класе истога среза;

за начелника прве класе среза добричког Михаила Достанића, начелника друге класе истога среза;

за начелника прве класе среза бољевачког Душана Богдановића, начелника друге класе истога среза;

за начелника прве класе среза рамског Милорада Тутунџића, начелника друге класе истога среза;

за начелника друге класе среза врачарског Светислава Г. Марковића, начелника треће класе истога среза;

за начелника друге класе среза алексиначког Луку Б. Петровића, начелника треће класе истога среза;

за начелника друге класе среза рачанског Косту Ст. Петровића, начелника треће класе истога среза;

за начелника друге класе среза деспотовачког Андреју Ј. Живковића, начелника треће класе истога среза;

за начелника друге класе среза оранског Милорада Ст. Максимовића, начелника треће класе истога среза;

за начелника друге класе среза копаоничког Јована Добрићића, начелника треће класе истога среза;

за начелника друге класе среза баљског Јована М. Илића, начелника треће класе истога среза;

за начелника друге класе среза лесковачког Милорада Петровића, начелника треће класе истога среза; и

за комесара жељезничке полиције у Ристовцу, у рангу начелника среског прве класе, Михаила В. Стојковића, комесара исте полиције у рангу начелника среског друге класе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 9. новембра 1913. год. у Београду.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу јуну 1913. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава, Управе вароши Београда, градских и среских судова, у току месеца јуна 1913. г. извршено је у старим границама Србије:

1.	**Убистава**	22
2.	**Детоубистава**	2
3.	**Нехотичних убистава**	10
4.	**Покушаја убистава**	12
5.	**Разбојништава**	10
6.	**Силовања**	3
7.	**Тешких телесних повреда**	7
8.	**Паљевина**	12
9.	**Опасних крађа**	143
10.	**Злонамерних поништаја туђих ствари**	11[1]).

Од изложених дела пронађено је:

Убистава	19	или	86·0%
Детоубистава	2	„	100·0%
Нехотичних убистава	10	„	100·0%
Покушаја убистава	12	„	100·0%
Разбојништава	8	„	80·0%
Силовања	3	„	100·0%
Тешких телесних повреда	7	„	100·0%
Паљевина	3	или	25·0%
Опасних крађа	49	„	34·0%
Злонамерних поништаја туђих ствари	2	„	18·0%

Највећи број **убистава** извршен је *ватреним оружјем* (**11**), затим *оштрим оруђем* (**5**), *тупим* (**4**), и *дављењем* (**2**).

Узроци њиховом извршењу леже: у *међусобној свађи* за **9** случајева, у *користољубљу* за **3**, у *освети* за **2**, у *мржњи* за **2**, у *душевном растројству* за **1**, у *нужној одбрани* за **1**, и за **4** случаја узроци су *непознати*.

Посматрана према местима наложена убиства извршена су: у срезу подгорском **2**, у срезу лепеничком **2** (1 непронађено), у срезу бољевачком **2** и по **1** у срезовима: посавском округа београдског, ћустендилском, ключком, деспотовачком, темнићском, пиротском (непронађено), рађевском, азбуковачком, мачванском, моравском округа пожаревачког, хомољском, љубићком, подунавском, зајечарском, жичком и у вароши Крагујевцу (непронађено).

Детоубиства су извршена: у срезу трнавском **1** (пронађено) и у вароши Нишу **1** (пронађено).

Нехотична убиства извршена су по **1** у срезовима: врачарском, посавском округа београдског, поречком, моравском округа нишког, нишком, белопаланачком, посавотамнавском, таковском, зајечарском и у вароши Београду.

Покушаји убистава извршени су: по **1** у срезовима: тамнавском, јабланичком, масуричком, крагујевачком, јасеничком округа крагујевачког, алексиначком, сврљишком, нишком, поцерском, мачванском, хомољском и у вароши Пожаревцу.

Сва ова дела извршена су у већинои у међусобној свађи и освети.

Разбојништва су извршена по **1** у срезовима: гружанском, лепеничком (непронађено), жупском, расинском, беличком, алексиначком, нишком (непронађено), рађевском, бољевачком и жичком.

Силовања су извршена по **1** у срезовима: расинском, нишком и у вароши Београду.

Тешке телесне повреде су извршене по **1** у срезовима: колубарском округа београдског, трстеничком, параћинском, пожаревачком, таковском, јасеничком округа смедеревског и у вароши Нишу.

Паљевине су извршене: у срезу брзопаланачком **2**, у срезу сврљишком **2** (1 пронађена), у срезу нишком **2** (1 пронађена) и по **1** у срезовима: масуричком, жупском, расинском, ресавском (пронађена), голубачком и зајечарском.

Вредност свих ових паљевина износи око **2.300** динара.

Опасне крађе извршене су: у вароши Београду **19** (1 пронађене), у срезу тамнавском **15** (6 пронађених), у срезу зајечарском **9** (2 пронађене), у вароши Нишу **8**, у срезу подунавском **6**, у срезу колубарском округа београдског **4**, у срезу нишком **4** (1 пронађена), у срезу звишком **4** (2 пронађене), у срезу лесковачком **3** (2 пронађене), у вароши Крагујевцу **3** (1 пронађена), у срезу трстеничком **3**, у срезу ресавском **3** (1 пронађена), у срезу алексиначком **3** (1 пронађена), у вароши Пироту **3** (1 пронађена), у срезу јадранском **3** (све пронађене), у срезу рамском **3** (све пронађене), у срезу космајском **2**, у срезу јасеничком округа крагујевачког **2**, у срезу деспотовачком **2** (1 пронађена), у срезу баљском **2** (1 пронађена), у срезу нишавском **2** (обе пронађене), у срезу азбуковачком **2**, у срезу мачванском **2** (обе пронађене), у срезу поцерском **2** (обе пронађене), у вароши Шапцу **2**, у срезу бољевачком **2**, у вароши Зајечару **2** и по **1** у срезовима: посавском округа београдског (пронађена), ваљевском, посавском округа ваљевског (пронађена), колубарском округа ваљевског (пронађена), јабланичком, масуричком (пронађена), крагујевачком (пронађена), лепеничком, крајинском (пронађена), поречком, брзопаланачком, расинском, беличком, параћинском (пронађена), посаво-тамнавском, голубачком, моравском округа пожаревачког (пронађена), пожаревачком (пронађена), косаничком, златиборском (пронађена), арилском, пожешком, црногорском, студеничком (пронађена), и у варошима: Крушевцу, Ћуприји (пронађена), Пожаревцу (пронађена) и Ужицу (пронађена).

Вредност свих ових крађа износи око **14.000** динара.

Злонамерних поништаја туђих ствари било је: у срезу жупском **3**, у срезу подунавском **3**, у срезу там-

[1]) У месецу јуну 1912. године ових дела је било:

1. Убистава	18
2. Детоубиства	3
3. Нехотичних убистава	—
4. Покушаја убистава	20
5. Разбојништава	7
6. Силовања	7
7. Тешких телесн. повреда	12
8. Паљевина	26
9. Опасних крађа	74
10. Злонамерних поништ. туђих ствари	10

навском **2** (оба пронађена), и по **1** у срезовима: деспотоваčком, јасеничком округа смедеревског и бољевачком.

Вредност свих уништених ствари износи око **2.000** динара.

Поред изложених дела у месецу јуну ове године извршено је у Србији и **13 самоубистава** и то: у срезу врачарском **2**, и по **1** у срезовима: колубарском округа београдског, подгорском, јасеничком округа крагујевачког, беличком, левачком, моравском округа нишког, мачванском, ариљском, ужичком, жичком и у варошн Ужицу.

Највећи број самоубистава извршен је: *ватреним оружјем* **5**, затим *вешањем* **5**, *дављењем у води* **2**, и *скакањем кроз прозор* **1**.

Узроци извршењу ових самоубистава леже: у *болести* за **5** случајева, у *душевном растројству* за **3**, у *љубави* за **1**, у *страху од осуде* за **1**, у *жалости* за **1**, у *очајању* за **1**, и за **1** случај узрок је *непознат*.

Покушаји самоубистава у месецу јуну ове године извршени су у варошн Београду **3** (оштро, вешање и тровање дуга болест, рђаво материјално стање, рђан домаћи живот, и у срезу моравском округа пожаревачког **1** (вешањем — душевно растројство).

Општи преглед горе изложених дела овакав је:

Текући број	ОКРУЗИ	Убиства	Детоубиства	Нехотична убиства	Покушаји убиства	Разбојништва	Силовања	Тешке телесне повреде	Лаке телесне повреде	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	1	—	2	—	—	1	—	7	3	1
2	„ ваљевски	2	—	1	—	—	—	18	2	1	—
3	„ врањски	1	—	3	—	—	1	5	—	—	—
4	„ крагујевачки	3	—	2	2	—	—	7	—	1	—
5	„ крајински	1	—	1	—	—	3	3	—	—	—
6	„ крушевачки	—	—	—	2	1	1	2	5	3	—
7	„ моравски	2	—	—	—	1	1	8	1	3	—
8	„ нишки	—	1	2	3	1	1	4	17	—	1
9	„ пиротски	1	—	1	—	—	—	—	5	—	—
10	„ подрињски	3	—	1	2	1	—	—	12	—	1
11	„ пожаревачки	2	—	—	2	—	1	1	11	—	1
12	„ руднички	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—
13	„ смедеревски	1	—	—	—	—	1	—	6	4	—
14	„ тимочки	3	—	1	—	1	—	1	13	1	—
15	„ топлички	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
16	„ ужички	—	—	—	—	—	—	—	5	—	2
17	„ чачански	1	1	—	—	1	—	—	1	—	1
18	Управа града Београда	—	—	1	—	—	1	—	10	—	3
	Свега:	22	2	10	12	10	3	7	12	143	11	13	4

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 7. новембра 1913. године АБр. 1373, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

(2) Потребно је дакле, да је ствар приврнвена или дата на оставу. Приприваше је свака делатност, којом се онемогућава или отежава полицијској власти, да ствар поништи или узапти, н. пр. притајивање, продаја, давање у залогу, уништавање, давање на оставу (које је према томе напшпно наведено).

2° Или *примању оваквс ствари* од стране код *требег лица*.

(1) Овај, који прима овакву ствар, тиме је прикривач. Примање је дакле прекривање.

(2) В. 1° (1)

б) *Кривац*.

У оба случаја умишљај је потребан. У другом случају он се испитао захтева („но у *знању*[2]), а у првом случају се подразумева и обзиром на то, што је извршилац онај, чија се ствар има поништи или узаптити, и коме је наредба полицијске власти о томе морала доћи до знања.

2. **Ко од власти прими печат за извесну своју потребу, па тај печат не употреби за друго што, а не на ону циљ, за коју му је дат, употребн**".

а) *Радња* се састоји дакле у *употреби печата на друго што, а не за ону потребу, за коју је извршиоцу од власти дат*.

1° Без значаја је дакле, од које је власти печат дат извршиоцу.

2° Без значаја је, на шта је печат употребљен. Али ако је употребљен за извршење каквог кривичног дела, н. пр. за фалсификовање, постојаће идеални стицај између дела и овог иступа.

б) *Кривац*. — Умисао није потребна.

V. *Истуци из § 386 к. з.* — „*Затворам до три дана, који се у овом §. да се казне:*

1. **Ко се погоди, да што под кирију носи, пак од тога без довољно узрока одустане, као и онај, који се као надничар погоди, да што уради, па од погодбе одустане, или на време и изгутпно погодбу без довољно узрока не изврши.**

Овако се има казнити и онај, који возара погоди, да му што носи, или надничара или радника да што уради, па од погодбе одустане или погодбу потпуно **не изврши без довољног узрока**".

а) 1° *Радња* се састоји дакле

(1) *У одустанку од погодбе о превозу чега било од стране возара било од стране оне уговорне стране, којој се што има пренети.*

(2) Или у *одустанку од погодбе, да се што уради, или у непотпуном извршењу исте било од стране радника или надничара било од стране оне уговорне стране, којој се што има урадити.*

2° Радња је *противправна* онда, кад је извршена „*без довољног узрока*". Да ли је узрок довољан, да оправда радњу, фактично је питање.

б) *Кривац*. — Вишост није потребна.

2. Ко на пијаци или иначе што прода једном, па после ту исту ствар другоме препрода".

а) *Радња* се састоји дакле у *препродавању ствари већ неком продате*.

1° Уговор о продаји је закључен, кад је постигнут споразум о цени.

2° Без значаја је, да ли је ствар продата на пијаци или на ком другом месту.

б) *Кривац*. В. 1 б.

3. Ко на туђ пазар на пијаци удари и кварн му".

а) *Радња* се састоји дакле у *ударању на туђ пазар на пијаци*.

Ова радња је могућа дотле, док продаја није свршена, а то је до тренутка, кад је постигнут споразум о цени.

б) *Кривац*. — В. 1 б.

VI. *Истуци из § 387 к. з.* — „*Да се казне, који се у овом §. у новцу до десет талира.*

1. Ко се ухвати, да торбари".

а) *Радња* се састоји дакле у *торбарењу*. Торбарење је продавање или куповање на

продају робе на номад или на мање количине идући од куће до куће, од радње до радње, било у истом месту, било путујући од места до места[1]). Није према томе торбар занатлија или трговац, који продаје робу на веће количине.

б) Кривац. — Виност није потребна.

2. Ко са својом робом на вашар долашени ову пре продаје, него што се вашар отвори".

а) Радња се састоји дакле у *продаји робе на вашару, пре но што је овај отворен.*

б) Кривац. — В. 1 *б.*

в) Ал. 2 није било места у Казн. законику, пошто радња у њој садржана није инкриминисана („Ко би из другог округа, вели се ту, стоку на вашар доторао, па би се комесару вашара позитивно сумњиво чинило, да му се не дозволи стоку продавати, ако не би два добра јемца за себе нашао. Ових ће се име заједно са продавчевим у протокол завести. У противном случају да се заједно са стоком спроведе његовој полицајној власти").

VII. *Исто као* § 388 *к. з.* — „*Ко би набављао, вели се у овом §, на вашару одређену за продавање таксу платити, па би се у том ућутно да плати ову таксу дуго*".

1. *Радња* се састоји дакле у *набављању плаћања таксе одређене за продавање на вашару.*

2. *Кривац.* — Виност није потребна.

VIII. *Исто као* § 389 *к. з.* — „*Затворам од једног од три дана*, вели се у овом §, *да се казни*:

1. Воденичар, који више узима узме него што му припада".

а) Радња се састоји дакле у *узимању узма више, но што му припада, од стране воденичара*". Законодавац није одредио, колико се узма може узети[2]; те се има узети, да је меродавни у дотичној воденици уобичајени узам.

б) Кривац. — Виност није потребна.

2. Ко по миту или иначе ред помељара наруши и оне, који је поништ дошао, пре неће".

а) Радња се састоји дакле у *нарушавању реда помељара међуњи онима, који је каснije дошао од стране воденичара.* Без значаја је, зашто је ред нарушен, да ли за мито или из ината или из паклености према неком помељару и т. д.

б) Кривац. — В. 1 *б.*

3. Воденичар, који на небрежења коме близо поквари, у ком случају мора поред казне оном и штету да накнади".

а) Радња се састоји дакле у *кварењу млина коме помељару од стране воденичара.*

б) Кривац. — Потребан је нехат („из небрежења").

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

[1]) „Под торбарењем, вели се у распису Министра Финансија од 6 маја 1875 год., не разуме се само оно, над једни продавац иде од куће до куће, од дућана до дућана и од сокака у сокак, да своју стварци нуди и продаје, но и то над мајстор, трговац или шпекулант изнесе стварци своје из општине у општину, ако тако из у мењаи или иначи другом лицу, да исте продаје, тражи и позива купце, да у тој локал дођу и таме их на комад и мању количину продаје, ма да их на рате, зарши или на ону врсте. Према овоме, само над који мајстор или трговац донесе своју у само другу место и овај у општину прође, не сматра се за торбарење". — „Торбарење је, вели се у распису Министра Народне Привреде од 10 јуна 1894 год., над само онај као за свој рачун куће или по другога на који год било начин узме своју робу, или над оно производа њезине предмете, па их нанијући стално радње, т. ј. дућане, распродаје идући од куће до куће, или путујући од једног места до другог". В. Полицајски Зборник.

[2]) С обзиром на ово *Коларић* ор. сп. (292) умишљено, да је т. 1. § 389 безпредметна.

шити поделу имовине ове две општине; и в. на који начин и како треба да се изврши подела.

Одговор:

Према члану 68. закона о општинама у случају разгруписавања нове општине бирају сама за себе председника, кметове и одборнике по прописима из закона о општинама у року од месец дана по разгруписавању. Пошто су општине драгињска и брдаричка разгруписане и свака од њих почела засебно да функционише под засебним општинским управама, то сходно прописима законским свака општина треба да има свој општински буџет по коме ће се прибирати приходи и вршити издаци за потребе општинске. Према томе поменути распис Министра Финансија, по коме општински буџети из 1912. године имају важити и за 1913. годину, не односи се и на овакав случај, кад су општине разгруписане, јер у оваквом случају нове општине ранije нису ни постојале какве сада постоје, те се не може ни говорити о старом буџету. — Како ће се пак притежавати и уживати ранија заједничка имовина и општинска добра двеју општина разгруписаних, предвиђа се у члану 9. закона о општинама, по коме треба разгруписане општине да се што пре погоде о заједничкој имовини, дугу, атару или уживању општинских добара, или да ствар предаду на решење избраном суду, ако се не може доћи до споразума између разгруписаних општина.

* * *

Драг. Ристић, полициски писар, актом од 30. октобра ове године упутио је питање овакве садржине:

На молбу једног грађанина, да му се изда дозвола, да може вршити саобраћај аутомобилима и аутобисима, може ли му полицска власт по наплати таксе од десет динара издати допуштење, да може пустити у саобраћај аутомобиле и аутобисе, ма да није вршен преглед тих справа и ма да те справе нису добиле свој број, јер нису на увезене?

Одговор:

За допуштење вожње аутомобилима, моторним точковима и бициклима по јавним путовима и местима плаћа се на име таксе: за аутомо-

Дигитализовано у Народној библиотеци Србије

биле десет динара, за моторне точкове пет динара, и за бицикле два динара, према Т Бр. 100 закона о таксама.

Ове таксе за допуштење вожње на аутомобилима, моторним точковима и велосипедима према члану 144. Правилника за извршење закона о таксама наплаћују се на царинарницама при увозу у земљу ових предмета и то употребом таксених хартија на овај начин: Царинарница приликом царињења на таксеној хартији одговарајуће таксене вредности издаје увознику за сваки појединн аутомобил, моторни точак и велосипед уверење, у коме тачно назначује: име, презиме и место становања увозника, потом предмет (аутомобил, моторни точак или велосипед), назив фабрике у којој је предмет израђен, његово особено име, и фабрични број дотичног предмета. При продаји овога предмета увозник је дужан купцу предати и ово царинско уверење, којим ће купац моћи доказати да је такса на ово подвозно средство наплаћена. Сваки сопственик аутомобила, моторног точка и велосипеда дужан је, пре употребе ових предмета, обратити се полицијској власти места у коме станује, ради добијања допуштења да ове предмете може употребити. Полициска власт прима пријаву за допуштење (с таксом од 0·50 динара), на пошто се увери, да је такса при увозу на царинарници наплаћена, уписује у регистар аутомобила, моторних точкова и велосипеда, и на уверење царинарнице дописује допуштење за употребу подвозног средства не наплаћивајући нову таксу за допуштење, и означује број, који треба и подвозни предмет да носи, а тај број се мора јасно означити и ставити на уочљиво место ових подвозних средстава. Добивено допуштење власти важи искључиво за дотични аутомобил, моторни точак и велосипед. Лица која би аутомобиле или точкове кријумчарски добавила и тиме избегла плаћање ове таксе, подлеже плаћању казнене таксе по члану 52. закона о таксама, а царински органи, који би приликом царињења пропустили ову таксу наплатити, казниће се по члану 55. закона о таксама; полициски органи пак, који би допустили вожњу на овим моторима за које није наплаћена прописна такса, а противу њихових сопственика не би одмах предузели кривичну истрагу, казниће се по тачки 8. члана 56. закона о таксама од десет до сто динара. — Оваква наређења садржава Правилник за извршење закона о таксама.

Кад се узме у обзир, да је овај правилник прописан на основу члана 43. закона о таксама (први став, по коме надзор о правилном извршењу овога закона води Министар Финансија преко Управе Државних Монопола) и на основу члана 13. закона о таксама (први став, по коме начин, како ће се таксене марке лепити и поништавати, прописује у границама законским Министар Финансија по саслушању Управе Државних Монопола и Државног Савета правилима за извршење закона о таксама, која се утврђују Краљевим Указом на предлог Министра Финансија), и кад се узме у обзир наређење на друге тачке члана 12. закона о таксама, по коме се такса полаже код правних послова, који се код власти покрећу или се суделовањем власти права вансивају, кад се писмена власти подносе или послови покрену, — онда се изложена наређења на правилника за извршење закона о таксама о начину наплате таксе за аутомобиле и точкове морају односити само на оне случајеве, када увозник увезена преносна средства хоће одмах и у саобраћај да пусти и када и сам пристаје да при увозу плати и таксу из т.бр. 100 закона о таксама. — Овако се мора тумачити и због тога, што сви увезени објекти не морају бити пуштени у саобраћај и онда се за све те објекте не мора такса платити, и што за увозника на и за купце није све једно, да ли ће се таксе платити много раније или пред саму употребу дотичних справа, пошто време плаћања утиче и на саму цену тих справа при продаји у земљи.

Према свему напред изложеноме, полициска власт, без обзира на рад на царинарници, може наплаћивати таксе из т.бр. 100. закона о таксама, али за сваки аутомобил односно за сваки аутобис мора да наплати по десет динара (ако такса није на царинарници наплаћена већ). Појамно, да пре наплате таксе и пре давања дозволе за допуштење вожње аутомобилима и аутобисима по јавним путовима и местима треба извидети, да ли се с погледом на каквоћу тих справа дозвола може издати. Начелно давање дозволе за употребу аутомобила и аутобиса пре него што справе буду увезене и виђене нема смисла ни ослоница у закону и ствара само забуну у односу заинтересованих лица и власти, и изазива спорове о значају таквих дозвола и о правима, која се евентуално конституишу.

К.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА, КАСАЦИОНОГ СУДА, И ВИШИХ ВЛАСТИ

Члан 3. закона о сеоским дућанима није у супротности са прописима закона о радњама и према томе њиме није прекућно укинут.

Начелна одлука опште седнице Касац. суда од 12. септ. 1913. год. бр. 8722/912).

На захтев г. Министра Народне Привреде, г. Министар Правде тражио је од Касационог Суда да му да своје мишљење о овоме:

1) да ли је наређење чл. 3. зак. о сеоским дућанима у смислу чл. 164. зак. о радњама противно наређењима зак. о радњама и као таковo не важи; и 2) ако је чл. 3. зак. о сеоским дућанима укинут чланом 164 зак. о радњама, да ли се кривична одговорност иступника може баширати на § 375-а каз. зак., или она има своју основицу у чл. 154. тач. 1. зак. о радњама, односно да ли је § 375-а казн. зак. укинут чланом 164. зак. о радњама,

Касациони је суд у општој својој седници од 12. септ. 1913. г. Бр. 8722/912. г. дао овакво мишљење:

Закон о сеоским дућанима изречно није укинут чланом 164. зак. о радњама, нити је његов чл. 3. у супротности са тим законом, те по томе он ни прекућно није њиме укинут. Јер само се онда може узети да је какав пропис једног закона прекућно укинут доцнијим законом, кад тај доцнији закон садржи таква наређења поред којих тај пропис не може никако да опстане, пошто је њиме његова примена сасвим искључена. Овде међутим такав случај није. Питање о сеоским дућанима додирују само чл. 1., 5. и 30. зак. о радњама. Тако, члановима 1. и 30. зак. о радњама прописано је, да трговачке радње могу бити и по селима, али ти законски про-

писи никако нису у супротности са чл. 3. зак. о сеоским дућанима, јер се у њему баш претпоставља да у селу може бити сеоских дућана, па се за дућане само прописују услови под којима се могу отворити, т. ј. да се не могу пре отворити него што збор пореских глава те општине или парохије дотичне цркве или манастира већином гласова роши да пристаје на отварање дућана".

Исто тако и чл. 5. зак. о радњама даје се врло лако сложити са овим прописом (чл. 3.) закона о сеоским дућанима; јер, на име у чл. 5. зак. о радњама прописани су услови за отварање трговачке радње у опште, а у чл. 3. зак. о сеоским дућанима, поред тих услова који важе за све трговачке радње без обзира на место где ће се отворити, поставља се као услов и пристанак чланова оне општине у којој се трговачка радња жели да отвори.

Са изложеног, Касациони Суд на постављено му прво питање, а на основу § 16. тач. 2. зак. о своме устројству, даје мишљење: да чл. 3. зак. о сеоским дућанима није у супротности са прописима закона о радњама и да према томе њиме није пређутно укинут. — Према оваквом мишљењу, одговор на питање под 2) беспредметан је, пошто је Касац. Суд нашао да наређење из чл. 3. зак. о сеоским дућанима стоји и даље у важности.

Одвојено мишљење судије г. М. Б. гласи: Како у прелазном наређењу закона о радњама стоји, да се укидају сви *закони и уредбе* противни овом закону (и ако није изречно споменут и закон о сеоским дућанима) то у смислу чл. 30. и 164. зак. о радњама наданим да је и чл. 3. зак. о сеоским дућанима укинут, као и остали чланови који долазе у сукоб са новим законом о радњама".

* * *

Један случај сукоба о надлежности између начел. среског и среског суда за извршење пресуде (по грађанској части) донете од стране војене власти.

(Одлука Касационог Суда од 1. октобра 1913. г. Бр. 2277.).

Начелник среза М-ског, актом својим представио је Касац. Суду, да се између њега и среског суда за срез м. појавио сукоб о надлежности за извршење пресуде војене власти, донете по кривици Данила и Драгутина К. С., због дела из § 114. војеног казн. закона.

Према овој представци, Касац. је суд, на основу § 41. крив. пост., размотрио све акте овога предмета па је нашао: да је за извршење горепомнуте војене пресуде надлежан *начелник* среза м., зато што за оваква извршења одлуке војене власти, ни једним законским прописом, као ни законом о градским и сеоским судовима нису стављена у надлежност градских и среских судова. Прописима § 10. II одељ. зак. о град. и срес. судова, предвиђа се надлежност градских и среских судова *само за извршење пресуда и решења Апелационог и преосвећених судова и других власти које су изречно побројане у горепоменутом законском пропису, у коме нису предвиђене и одлуке војених власти*; па према томе градски и срески судови и не могу бити надлежни за извршење њихових одлука, већ полицијске власти.

Одлуке донете по *специјалним законима*, о којима је реч у тач. 2. II одељ. § 10. зак. о град. и срес. судовима, јер само такве одлуке, које су донете *искључиво од преосвећених грађ. судова*, а не од каквих других, па ни војених власти, како се погрешно наводи у горњем акту начелника среског. Пренос извршења с полицијске на судску власт, није, дакле, ни извршен тако да полиц. власт престане бити извршна, егзекутивна власт, него да судска власт сама и извршује *своје* пресуде и осуде, што је последица начела независности судске од извршне власти.

Ј.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Митар Станишић и жена му **Јулка**, из Белегиша, одговарају код митровичког (А. Угарска) суда за дело преваре, али су по извршењу дела пребегли у Србију. Сумња се да се Митар крије под лажним именом Митар Станићевић. Он је стар око 45 година, округла лица, проседе косе, средњег раста, а по занимању је поштански агент. Јулка је стара 40 година, округла лица, плаве косе, црних очију, средњег раста.

Акт Министарства Унутрашњих Дела ПБр. 13519.

Милош Н., из Милошева, извршио је велику крађу новца Ради Милутиновићу, бакалину из Београда, па за тим побегао незнано куд. Он је стар 14—15 година, раста омаленог, сувоњав, плав, у оделу сељачком. Милош је раније служио као абаџијски радник у Аранђеловцу.

Акт кварта врачарског Бр. 11466.

Милица Симић, служавка, родом из Врњаца, одговара за извесно кривично дело, али јој се не зна место становања. Она је стара 20 година, средњег раста, црномањаста, типа јапанског, смеђе косе и очију, забрађена, са загаситом реклом.

Акт кварта теразијског Бр. 7690.

Милован Обрадовић, из Бара, одговара за крађу новаца, али се налази у бегству.

Милован је стар 21 годину, раста високог, црномањаст, пегав по лицу, на једном образу има младеж; од одела носи чакшире од црног шајка, гуњ од сурог сукна, а на глави има ердељску шубару.

Акт нишког градског и среског суда Бр. 5100.

Зеки Рамадановић и **Мурат Вајрамовић**, из Бурњика, који су одговарали за убиство, пробили су среску вапсану и из исте побегли.

Зеки је стар 32 године, раста високог, у лицу плав, упалих јагодица, бркова малих, плавих, на себи има гуњче и чакшире од црног сукна арнаутског кроја, на ногама опанке и на глави белу капу.

Мурат је стар 25 година, раста средњег, црномањаст буцмаст, малих бркова, на себи има гуњче и чакшире од црног сукна арнаутског кроја и на глави белу капу.

Депеша начелника среза феризовићског Бр. 5494.

Вошко Марковић, Циганин, по извршеном делу разбојништва побегао је незнано куд. Он је стар 45 година, раста средњег, у лицу црномањаст.

Депеша начелника среза посаветамнавског Бр. 4630.

Петар Војиновић, скитница из Батинаца у срезу параћинском, по

извршеном делу убиства побегао је незнано куд. Он је стар 40—42 године, добро развијен, у лицу плав и веома груб; на себи има има панталоне од црно сигавог сукна, белу блузу и сукнену антерију, на глави плаву шајкачу, а на ногама шабачке опанке.

Депеша начелства округа моравског Бр. 8424.

Непознати злочинац извршио је разбојништво над Еманом Сулејманом, из Приштине, и том приликом однео овоме сат са ланцем и једно одело. Тај је злочинац био стар око 25 година, висок, у црном сукненом оделу, са шајкачом на глави и опанцима на ногама, а имао је при себи пушку. Сат је био сребрн са турским бројевима, а ланац обичан, жут.

Акт начелника среза приштинског Бр. 7598.

ТРАЖЕ СЕ

Лазар Богдановић, радник, осумњичен је да је извршио извесно кривично дело, али му се не зна место пребивања. Он је стар око 20 година, у лицу црномањаст.

Акт кварта дорћолског Бр. 5923.

Десанка, кћи **Витомира Мајсторовића,** из Брезовице, отумарала је од своје куће незнано куда. Она је стара 13 година, малог раста, кривог врата; од одела има на себи дугачак, плав зимски каут, на ногама сарачке опанке.

Депеша начелства округа чачанског Бр. 10602.

УХВАЋЕН

Љубомир Путниковић, одбегли осуђеник београдског казненог завода, чију смо потерницу изнели у 16. броју „Полицијског Гласника" за ову годину, ухваћен је, те је престала потреба његовог тражења

Акт Београдског Казненог Завода Бр. 4876.

НЕПОЗНАТИ ЛЕШЕВИ

У реци Лугомиру 2. т. м. нађен је у близини железничког моста један леш непознатог човека, старог 22 до 24 године, у оделу како се носи у околини Врања, црномањаста лица, кратких, малих бркова, здравих зуба, без особених знакова. — Од одела је имао на себи фермен од ћитајке и поврх овога гуњ од сурог сукна, за тим панталоне од „сегелтуха" и поврх ових уске

суре, црне чакшире и широк, модар појас, а на ногама грађене опанке од говеђе коже и сељачке чарапе. Износи се фотографија леша не би ли се могла утврдити његова идентичност.

Акт начелника среза беличког Бр. 17697.

На дан 25. августа т. г. код Ниџевачке станице у санитетском возу умрло је од задобивених рана на бојноме пољу једно лице, чију фото-

графију леша износимо пошто му се до сада није могла утврдити идентичност. Један је ражењик известио да му се чини да је то био један сељак из околине Гроцке.

Акт начелника среза параћинског Бр. 9257.

На путу од Ресника до Београда у железничком вагону умро је непознати војни обвезник, чију фотографију леша износимо, не би ли

се могла утврдити његова идентичност.

Службени акт Опште Војне Болнице. — АБр. 1411.

КРАЂА СТОКЕ

Непознати крадљивци украли су Миросави, жени Миленка С. Лазаревића, из В. Поповца, једнога **коња** маторог 3 године, длаке отворено вране, дугачког репа, високог 160 см., непоткованог.

Депеша начелника среза млавског Бр. 14563.

Непознати крадљивци украли су Мемеду Синановићу, чифчији, из Капарца, два **вола** матора по 6 година, кратких рогова, од којих је један длаке плаве, а други црвене.

Депеша начелства округа призренског Бр. 3541.

Непознати крадљивци украли су Марину Ницуловићу, из Николичева, једнога **коња** маторог 10 година, длаке беле, са жигом који се добро не познаје, а личи на слово „К".

Акт начелника среза зајечарског Бр. 13761.

Непознати крадљивци украли су Миладину Шишковићу, из Катуна, две дебеле **свиње** матуре по 2 године, длаке црне; једна је од њих енглеске расе.

Депеша начелника среза темнићског Бр. 10641.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије Уредник **Добривој В. Бакић.**

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИХ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

МИ

ПЕТАР I.

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉИ НАРОДНОЈ

КРАЉ СРБИЈЕ

На предлог Нашег Министарског Савета, а на основу § 5. Устројства Централне Државне Управе и на основу Наше прокламације од 25. августа ове године, прописујемо ове

ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ

у Уредби о уређењу ослобођених области

I

На крају другог става члана 55. ставља се запета и пауза и додају речи:

Изузимајући када чифлик-сапбија продаје имање чифчији, било свом било коме другом чифчији. Чифчија не може купљено имање препродати, док се парочито не регулише пренос имања, који овај члан предвиђа.

II

Члан 50. мења се и гласи:

Пуноважну седницу за суђење и грађанских и кривичних предмета састављају: судија, секретар или писар, и један судија — грађанин.

Ове измене и допуне Уредби важе од дана кад их Краљ потпише и кад се обнародују у Српским Новинама.

Препоручујемо Нашем Министарском Савету да ове измене и допуне уредби објави и о њиховом се извршењу стара; властима пак заповедамо да по њима поступају, а свима и свакоме да им се покоравају.

29. октобра 1913. год.
у Београду.

ПЕТАР с. р.

Председник
Министар Савета,
Министар Иностраних Дела,
Ник. П. Пашић с. р.

Министар Финансија,
Д-р Л. Пачу с. р.

Министар
Унутрашњих Дела,
Стој. М. Протић с. р.

Министар Грађевина,
Ј. П. Јовановић с. р.

Министар
Просвете и Црквених Послова,
Љ. Јовановић с. р.

Министар Правде,
М. С. Ђуричић с. р.

Министар Војни,
Почасни аdjутант Њ. В. Краља
генерал.
Мил. Божановић с. р.

Министар Народне Привреде,
Д-р В. Јанковић с. р.

МИ

ПЕТАР I

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉИ НАРОДНОЈ

КРАЉ СРБИЈЕ

На предлог Нашег Министра Унутрашњих Дела и Нашег војног Министра, а на основу члана 6. Закона о устројству војске и члана 9., 10. и 22. Закона о жанда мерији, наређујемо:

Да се у Уредби о формацији наоружању, оделу, спреми, дужности и настави жандармерије од 28. јула 1884. године ФЂБр. 5109. учине ове:

ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ

I.

Члан 1. мења се, и гласи:

Жандармерију образује потребан број пешадијских жандармеријских батаљона од по четири чете, и потребан број коњичких жандармеријских ескадрона или водова.

Сва жандармерија стоји под једном командом, која се зове: **„Команда Целокупне Жандармерије"**.

Командант је виши официр и има права и власт команданта бригаде.

Он решава о отпуштању жандарма и останку на рокове.

II.

Члан 2. мења се и гласи:

Целокупна жандармерија састоји се из два батаљона.

Седиште штаба првог батаљона је у Београду, и под њим стоји сва жандармерија у ново-ослобођеним границама.

Батаљони су административни органи трећег степена.

Команданти батаљона су виши официри; имају права да примају жандарме и да производе у чинове до закључно чина поднаредника.

Имају права и власт команданта пука.

III.

Члан 3. мења се, и гласи:

Састав штаба „команде целокупне жандармерије" овај је:

1. командант;
2. један нижи официр — ађутант; и
3. потребан број подофицира.

б) Састав штаба једног жандармеријског батаљона је:

1. командант;
2. један нижи официр — адјутант;
3. један благајник — официр или чиновник који је у исто време и руководилац магацина; и
4. потребан број подофицира.

Ове измене и допуне у Уредби важе од дана када се објаве у Српским Новинама.

Наш Министар Унутрашњих Дела и Наш Војни Министар нека изврше овај указ.

ФАПр. 9992.
2. новембра 1913. год.
у Београду.

ПЕТАР с. р.

Министар
Унутрашњих Дела,
Стој. М. Протић с. р.

Министар Војни,
Начелник адјутант Њ. В. Краља
Београд,
Мил. Божановић с. р.

На основу члана 17 Уредбе о уређењу ослобођених области решио сам, да се у **Административној подели ослобођених области Старе Србије** *учине ове измене и допуне:*

I.

Срез валандовски у округу кавадарском зваће се срез *дојрански* — са седиштем у *Дојрану*.

II.

Срез бродски у округу тетовском зваће се срез *пореčки* — са седиштем у *Броду*.

III.

Срез свето-никољски у округу штипском зваће се срез *овче-никољски* — са седиштем у *Светом Николи*.

№ 13485.
25. октобра 1913. год.
у Београду.

Министар Унутрашњих Дела,
Стој. М. Протић. с. р.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника прве класе среза ужичког Живка Николића, начелника исте класе среза сјеничког; и

за начелника треће класе среза алексиначког Душана Н. Милосављевића, начелника исте класе среза ужичког, — обојицу по службеној потреби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 10. новембра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника друге класе среза сјеничког Луку Б. Петровића, начелника исте класе среза алексиначког, по службеној потреби:

за начелника треће класе среза охридског Јевту Бекрића, начелника исте класе среза крушевачког, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза дреничког Милорада Жеравчића, начелника исте класе среза качаничког, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза качаничког Ристу Протића, начелника исте класе среза ђаковичког, по службеној потреби:

за начелника треће класе среза крушевског Ко ту А. Поповића, полицијског писара прве класе среза расинског;

за полицијског писа а прве класе среза дреничког Милоја Вуковића, полицијског писара исте класе начелства округа кавадарског — по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза царево-селског: Бранислава Живковића, полицијског писара исте класе среза метохијског и Бранислава Васиљевића, полицијског писара исте класе среза ђаковичког, — обојицу по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза качаничког Петра Јеремића, полицијског писара исте класе среза метохијског, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе начелства округа кавадарског Алексу Белића, полицијског писара исте класе среза ђаковичког, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе ново-варошког Драгољуба В. Поповића, практиканта среза ужичког; и

за полицијског писара треће класе среза гиљанског Живорада Ристића, практиканта првостепеног ваљевског суда.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 10. новембра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за полицијске писаре прве класе Управе вароши Београда: Драгишу Ст. Ињдаковића и Миливоја Б. Николића, полицијске писаре друге класе исте Управе;

за полицијске писаре прве класе среза јасеничког, округа крагујевачког: Светислава Јанковића и Душана Живковића, полицијске писаре друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе среза таковског Миладина Радојчића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе начелства округа крагујевачког Ристу Кузмановића, полицијског писара друге класе истога начелства;

за полицијског писара прве класе среза врачарског Милована Радојевића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе среза космајског Владислава Н. Божића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе среза врачарског Димитрија Игрошанца, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе среза беличког Милана Рајковића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе среза посавског, округа београдског, Милутина Д. Поповића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе среза власотиначког Љубомира Богавца, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе среза грузанског, Милорада Јовановића, полицијског писара друге класе истога среза:

за полицијске писаре прве класе среза ћупријског: Атанасија Поповића и Симеуна Анђелковића, полицијске писаре друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе среза заглавског Стевана Вучковића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе среза голубачког Обрена Гаврило-

вића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе начелства округа крајинског Лазара Петковића, полицијског писара друге класе истога начелства;

за полицијског писара прве класе среза јабланичког Милана Величковића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе среза неготинског Драгутина Стевановића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе среза параћинског Светислава Ђорђевића, полицијског писара друге класе исога среза;

за полицијског писара прве класе начелства округа пиротског Јосифа Динчића, полицијског писара друге класе истога начелства;

за полицијског писара прве класе среза нишавског Харалампија Ђорђевића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе среза мачванског Војислава Васића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе начелства округа подринског Косту Митровића, полицијског писара друге класе истога начелства;

за полицијског писара прве класе начелства округа тимочког Крсту Л. Петровића, полицијског писара друге класе истога начелства;

за полицијског писара прве класе среза качерског, Милутина Петрашиновића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе среза орашког Матију Јовановића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе среза посаво-тамнавског Љубомира Ж. Јовановића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе среза зајечарског Григорија Станимировића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе среза белопаланачког, Цветка Петровића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе среза добричког Андреју Весовића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе начелства округа нишког Љубивоја Абдулића, полицијског писара друге класе истога начелства;

за полицијског писара прве класе среза косаничког Милића Борчића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе среза рађевског Милоја Недића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе среза моравичког Светозара Поповића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара друге класе начелства округа чачанског Милана Рашића, полицијског писара треће класе истога начелства;

за полицијског писара друге класе среза рамског Михаила В. Стевановића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза љубићског Симу Косића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе начелства округа врањског Јована Миладиновића, полицијског писара треће класе истога начелства;

за полицијског писара друге класе среза заглавског Душана Матића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара треће класе среза ваљевског Милорада Качаровића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе Управе вароши Београда Тихомира Ивановића, полицијског писара треће класе исто Управе;

за полицијског писара друге класе среза јадарског Чедомира Вучићевића, полицијског писара треће класе истога среза; и

за полицијског писара друге класе среза жичког Љубивоја Богдановића, полицијског писара треће класе истога среза.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 9. новембра 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Милорад Томић, начелник друге класе среза посавског, округа београдског;

Димитрије Христић, начелник друге класе среза мачванског;

Исмаил Рапчић, начелник треће класе среза охридског; и

Предраг Обрнежевић, полицијски писар прве класе среза подунавског — на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда ставе у стање покоја с пензијом, која им према годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 9. новембра 1913. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

IX. *Иступ из § 390 к. з.* — „Новчаном казном од једног до пет талира, вели се у овом §, да се казни, ко мангупа, најдаље за месец дана, од како је под њега, месној власти не пријави, него се њим послужује. Но ако би имет таковог затајио, и с њим се служио, да плати од пет до десет талира новчане казне, и осим тога трпе обојица право на мангупу раде и осталих тровисова, ако су таковог око мангупа учинили".

1. *Радња* се састоји дакле у непријави мангупа најдаље за месец дана, од како је под извршиоца.

Захтева се, нагледа, да је се извршилац служио мангупом, н. пр. волом, пољем. Но наравно овде се има подвести и случај, кад се њиме није служио, у томе про што има стоке, којом се не може служити (н. пр. свиње). Законодавац је додао: „ако се њим послужује" само зато, што неће нико држати туђу стоку, којом се не служи или чак не може служити, ако нема намере присвајања.

2. Сматра се као нарочита тежа врста овог иступа случај, кад је извршилац кмет.

3. Ако се непријава мангупа појављује као неизвадиве најбоље ствари, онда се има узети, да постоји само овај иступ одн. преступ (§ 383 т. 3. в. горе II 3), према коме је иступ из § 390 у односу суспендијарнтета. Ако је према мангупу извршена која радња из § 230 к. з., постојаће утаја, према којој је овај иступ такође у односу суспендијарнтета.

4. *Кривица.* — Виност није потребна.

X. *Иступи из §§ 391—391 б к. з.*

§ 391 к. з.: „Затворам до тридесет дана, да се казни свака проста крађа стоке и земљобедског плата у пољности до сто гроша, а осталих ствари у вредности до сто гроша, а осталих ствари у вредно-

ности до десета трона, превара или утаја до триста трона чаршијских.

По ако украдене или утајене ствари не пређе више од десет трона чаршијских, да се казни до три дана затвора, осим случајева опасне крађе, § 223. При повратку просте крађе испод десет трона чаршијских, ако чису оне, о којима треба одлучи овог §-а говори, поступиће се по напређу § 224 овог Закона. А у случају отварања, ако би вредност крађе, превара и утаје прелазила десет трона чаршијских, кривац ће се суду на осуду предати.

По ако су овакве мале крађе у вредности до десет трона чаршијских учињене на штеденима и у опште стварима, које се непосредно појести и попити могу, и ако су оне узете за сопствено уживање, да се казни само на тужбу оштећеног. Вредност узима се по обичној цени.

Свештеници при крађи, превари или утаји, да се казне као и сами главни кривци. По лица, у другој чланку § 50 од ове књиге изузета, изузимају се и овде".

§ 391 а к. з.: „По § 391 казниће се, ко себе или друге ствари за јело или друге у вредности до десет трона украде, ма да би се то и са проваљивањем или искакањем или проваљењем у какво здање или ограђене просторе, у којима људи не живе, догодило.

Ако се овакве мале крађе догоде под другим у § 223 побројаним отежавајућим околностима, које крађу опаснom чине, или ако је то учињено, не за своје сопствено уживање, него из користољубивих намера, да се казни по општим правилима о крађи".

§ 391 б к. з.: „По одредбама из § 391 казниће се, према вредности, и крађа и превара, која би имала за предмет електричну струју".

У наведеним §§-има реч је дакле о *истуној превари, утаји и краћи.*

1. *Превара* је *истина*, над штета не прелази вредност од триста трона чаршијских (59, 40 дин.). О превари в. *Живановић* Посебни Део II §§ 59 и 60.

а) Према § 252 к. з. без значаја је, да ли само једна превара или више њих износе вредност већу од триста трона чаршијских, т. ј. и више превара, које саме за себе немају ову вредност, већ скупа, сматрају се као једна преступна превара. Оно ће важи за преваре, које скупа не прелазе триста трона, т.ј. оне се не могу ни у ком случају сматрати као *једна* истуна превара, и ако су извршене од једног лица, већ би постојао реални стицај.

б) У случају *повраћа* превара је *истуна* онда, кад вредност не прелази десет трона (4,98 дин.) чаршијских (§ 391 ал. 2).

в) *Подстрекачи и помагачи* се изузетно сматрају као *кривци* и кажњавају се „као и сами главни кривци", т. ј. и против њих је меродавна иста казна, која је прописана против извршиоца (§ 391 ал. 4, в. § 47 к. з.). Но лица наведена у § 50 ал. 2 к. з. не сматрају се ни овде као кривци.

г) § 391 има се применити и на превару, која има за предмет *електричну струју* (§ 391 б к. з.). Оно је једна *нарочита* врста преваре. Према § 253 а к. з. ову врсту преваре може извршити само онај, коме је електрична струја повјерена на руковање или на употребу. Тако превара ово врсте била би извршена, кад би се електрична струја присвојила после пролаза кроз струјомор и то би присвајање било приписано и. пр. помераљем назалко у назад.

д) Односно истраге важи исто што и за преступну превару, т.ј. она се води по тужби повређеног сем превара из § 253 т. 1 и 2, ако су извршене од трговаца или занатлија, и из т. 3 и 4.

2. *Утаја* је *истуна*, кад предмет утајене ствари не прелази триста трона чаршијских. О утаји в. *Живановић* Посебни Део II § 52 и 53.

а) У § 231 к. з. прописано је исто као и у § 252 к. з. (в. горе 1 а).

б) За случај *повраћа* важи исто односно вредности што и за превару (в. горе 1 б).

в) За подстрекаче и помагаче важи исто што и код преваре (в. горе 1 в).

г) Истрага се може повести само по тужби повређеног као и за преступну утају (§ 236 к. з.)

д) Сматра се као *блажија* врста истуне утаје, утаја чија вредност не прелази десет трона чаршијских (§ 391 ал 2 к. з.). Прописан је затвор до три дана.

3. *Крађа стоке и земледелског алата* је *истуна*, кад предмет није већа од сто трона чаршијских (19·80 дин.), а крађа осталих ствари, кад предмет није већа од десета трона чаршијских (39·60 дин.) — О краћи в. *Живановић* Посебни Део I §§ 45—47.

а) У § 221 к. з. прописано је исто што и у §§ 252 и 231 к. з. (в. горе 1 а, 2 а).

б) За случај повраћа важи односно вредности исто што и за превару и утају (в. горе 1 б, 2 б).

в) За *подстрекаче* и *помагаче* важи исто што и код преваре и утаје (в. горе 1 в, 2 в).

г) § 391 к. з. важи и за крађу *електричне струје* (§ 391 в к. з.).

Крађа нових или других ствари за јело или пиће у вредности до десет трона извршена „за своје сопствено уживање" сматра се као истуна (а не као опасна из § 223 а к. з.) и онда, кад је извршена средством обијања (проваљивања), проваљења или усканања, из ограда и других затворених простора, у којима људи не живе (§ 391 а к. з.).

е) Сматра се као *блажија* врста истуне крађе крађа у предности до десет трона.

ђ) Као и код преступне и злочиначке крађе истрага се има повести по званичној дужности, изузимајући случајеве предвиђене у §§ 235, 236 и случај крађе плодова и у опште ствари, „које се непосредно појести и попити могу", увек тих „за сопствено уживање". В. о овоме *Живановић* Посебни Део I § 47 II.

ж) *§ 391 в к. з.: „Окружна полицајна власт може административно решити,* ако се у овом §, *да се онај под полицајни надзор стави до годину дана, на нога би се у селу или општини сумњало, да чини крађе или разбојништва или истакање, које се у општини догађају, или да подобне злочиначке прикривке, као и онај, који би за наведена злочинства судом због недовољних доказа био ослобођен*".

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ЈЕДНА ПОТРЕВНА ИСПРАВКА

У Полицијском Гласнику изашао је низ чланака Д-р Томе Живановића, професора универзитета, под насловом: „О иступима" у којима он коментарише III част кр. законика, односно, ове, том приликом, и на страно законодавство у колико оно има истоветне одредбе, и на радове који о томе постоје у нас.

У овоме своме опсежном раду, од кога ће примена закона имати неоцењиве користи, г. Живановић је додирнуо и неке моје радове, налажећи да они немају оно значење, које сам им ја дао.

Тако он, говорећи о тачкама 2., 3., 4. и 5. § 367. кр. законика, вели: „Нетачно је мишљење, да су т. 2., 3., 4. и 5. овог §-а замењене чл. 173. и 174. закона о црквеним властима источно православне цркве од 17. априла 1890. год. јер су за дела предвиђена у овим члановима прописане у чл. 175. истог закона *дисциплинске* казне, а ове се казне могу изрећи заједно с привичним каном из § 367. к. з. У чл. 173. и 174. предвиђени су дакле, дисциплински иступи".

Како сам, пак, мишљење о томе, да су тачке 2., 3., 4. и 5. § 367. к. з. укинуте, ја при изнесу своме чланку „Кривични Закон" (стр. 217. књиге „Поуке и Обавештења"), то је, наравно, и напомена г. Живановића, упућена мени, и ако се тамо то изрично не вели.

Ред је, према овоме, да ја и браним ово своје гледиште, ма да је оно доцније и од других прихваћено.

По моме нахођењу гледиште г. Живановића, да се послужим његовим речима, нетачно је из ових разлога:

Оне одредбе из тачака: 2., 3., 4. и 5. § 367. кр. закона носе као карактер административно-дисциплинских кривица, јер се пружа полицијским властима право, да свештенике кажњавају *за невршење њихових свештеничких, дакле чиновничких дужности, или за лабаво вршење оних.*

Ове одредбе ушле су у кр. законик вероватно зато, што су у доба доношења овога закона морале бити и у изворном закону из кога је овај превођен, а и зато што закон о црквеним властима онога времена, није предвиђао свештеничке кривце ове врсте.

Законом, пак, о црквеним властима источно православне цркве, који је донесен 27. априла 1890. године, а имено чланом 173. предвиђене су свештеничке кривице, *„које ће извиђати и судити надлежне црквене власти“*, и за њих повођане казне у чл. 174. истог закона.

Тачка 1. чл. 173. пом. закона гласи: „Вршење службених *свештеничких дужности*“, а тачка 2. гласи: „Немарљиво вршење *службених свештеничких дужности*“.

Ако се упореде ове две тачке из чл. 173, са онима из тачака 2. 3. и 4. § 367, онда се јасно види, да су то једне исте кривице за вршење у општо или лабаво вршење *службених свештеничких дужности*, и кад ово стоји, онда се не да претпоставити, да би свештеника за једну исту кривицу, која излази из једне радње или нерадње, требало два пут казнити, и то од стране двеју са свим различитих власти — полицијске и црквене.

Не, то нити се може бранити нити дозволити, у толико пре, што би тиме био повређен онај принцип, да доцније доношење закона ништи одредбе ранијих, кад су са њим у сукобу (lex posteriori derogat priori), јер се мора узети, да је закон о црквеним властима, преносећи право суђења свештеницима, за невршење дужности, на црквене власти, пренутно укинуо тачке 2., 3., 4. и 5. § 367. кр. закона.

У осталом, сама пракса је одавно показала пут за примену § 367. јер ја за последњих двадесет година не знам примера, да се која полицијска власт послужила према свештеницима овом законском одредбом, налазећи, наравно, да је то право прешло на црквене власти.

Ако би се, у осталом, потражиле побуде законодавца онога времена, зашто је право кажњавања пренео на црквене власти, онда би се видело, да је он намерно отргао ово право од полицијске власти, јер је то захтевао и изменљен одношај у земљи између једних и других власти и многе друге прилике онога времена.

У 43. броју П. Гласника, говорећи о § 389. к. з. по коме се казни воденичар, који више узима узме него што му припада, г. Др. Живановић такође налази, да је *„неоснавано“* моје тврђење, да је ова законска одредба беспредметна, јер се, вели, има узети, да је меродаван у дотичној воденици уобичајени узам.

И ово је тврђење г. Живановића, да се послужим његовим речима, неосновано.

А неосновано је ово ево зашто:

Тачка 1. § 389. кр. закона, предвиђа казну за воденичара, који више узима узме него што му припада, али ни та законска одредба, нити ма која друга не одређује у опште величину узма, те се, по томе, не зна, кад је воденичар узео више узма а кад није.

Г. Живановић, као што се види, говори о уобичајеном узму у дотичној воденици, али то је нетачно, *јер сваки сопственик има права да одређује у својој воденици узам колико хоће*, а ствар је помељара хоће ли доћи код њега или не.

Кад, дакле, воденичар има права да меља узам, онда је за данас један а за други, трећи и четврти дан други уобичајени узам, и по томе казни не може бити места, па је по томе и тврђење г. Живановића неосновано, јер тачка 1. § 389. кр. з. остаје за увек беспредметна.

Ако би претпоставили ту могућност, да се ово законско наређење и не односи на сопственике воденица, него на саме воденичаре, који служе под платом или на део узма, дакле на оне, који у име газде наплаћују узам, и да би ова казна имала да дође онда, кад они преко овлашћења својих газда наплате више него што треба, онда ова претпоставка не би могла опстати из ова два разлога: прво што би сопственик воденице или млина увек могао да изигра примену овога наређења тиме, што би потврдио да је узам наплаћен по његовом наређењу, јер он има права да овај одређује како хоће, а друго што је у многим местима воденичар сам сопственик воденице, те је из разлога што он има права да одређује величину узма, искључена примена овог законског наређења.

Понављам: савршено је немогућна примена поменуте одредбе све дотле, докле се законом не одреди величина узма, који се од помељара сме узети.

Док г. Живановић заврши цео овај рад, ја ћу поново говорити о значају § 356. в. § 365. и 375. кр. зак. и још некима, где се г. Живановић такође није осврнао на доцније законе, којима су ова наређења или укинута или са свим измењена.

16. новембра 1913.
Београд.

Дим. С. Калајџић

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Влад. Станковић кафеџија из Ваљева актом од 23. октобра ове године упутио је питање овакве садржине:

Начелство окружно наплаћује по два динара сваког дана за свирање музике (дамен капеле) у кафани и ако свака свирачица има одељиту дозволу за свирање и посебне. Сем тога и општинска власт наплаћује такође по два динара за свирање музике. — Пита се: кад општина према одлуци општинског одбора наплаћује два динара дневно, да ли треба плаћати и начелству окружном.

Одговор:

За допуштење месне полицијске власти, или општинске где нема полицијске, да се може приредити каква играчка, забава, концерат, музичко вече, ватромет, циркуска и акробатска престава, биоскоп и овима сличне преставе и забаве, изузев позоришта, плаћа се на име таксе за државну касу према Тбр. 99. закона о таксама два динара. — Ова се такса плаћа употребом таксене хартије. — Наплата таксе у овим случајевима врши се за сваку приређену забаву и остало за означени датум, дан и ноћ, 24 часа. Ако се у току овог времена од 24 часа приређује више преставе, плаћа се само једна такса. Али ако би се оне преставе и забаве стално, за дуже време од једнога дана, давале, полициска власт може издати допуштење и на дуже време, недељно или месечно, наплативши у напред за сваки дан таксу од два динара. — Пријавна такса (за молбу) од 0·50 динара наплаћује се над год

се допуштење тражи. — Лица, друштва и корпорације, која су по тачки 5. члана 5. закона о таксама ослобођена плаћања таксе, дужна су такође ово допуштење узети од полицијске власти, и ову таксу не плаћају само онда, кад поднесу решење Министра Финансија, којим су ове такве ослобођена. Овде долазе установе и заводи основани приватним средствима, ако служе за општу државну или народну корист а у колико немају за циљ новчану добит, као што су друштва привредна, војна, милосрдна, здравствена, витешка, уметничка, књижевна и униште просветна. Свима овим установама и заводима Министар Финансија може и одузети дато повлашћење, образложеним решењем. — Лица правна и физичка, која приређују забаве преставе и остало, за шта се такса по т.бр. 99. наплаћује, а не плате прописну таксу, подлеже плаћању, поред редовне, и казнене таксе из члана 52. закона о таксама, која износи три пута више него што је редовна такса. — Полицијски органи, који се не старају да се ова такса наплаћује, кажњавају се по члану 56. закона о таксама новчано, од 10 до 100 динара.

Осим тога, за приређивање забава, изложби, циркусних, биоскопских, гимнастичких, певачких, музикалних, мађионичарских преставa, излагање на углед разних знаменитости и реткости као што су слике, панорамске, пластичке, монструозне и томе сличне знаменитости, излагање појединих животиња за себе или у гомили (менажерија) и томе слично, свирање, певање за себе или у групи, наплаћује се такса општинска, у корист општинске касе према т.бр. 407. закона о таксама. — Ову таксу наплаћују варошки а варошице по одлуци општинског одбора и одобрењу Министра Финансија. — Величину ове таксе одређује општински одбор у почетку сваке године, а величина тих такса важи тек кад их одобри Министар Финансија.

Плаћање таксе из т.бр. 99. закона о таксама не искључује плаћање таксе за општинску касу из т.бр. 407. закона о таксама.

Према изложеноме добро поступају начелство окружно и општински суд кад сваки од њих наплаћује таксу за свирање музике у кафани, и то: начелство за државну касу а општина за општинску касу.

* * *

М. Ђ. Михаиловић општински писар актом од 4. октобра ове године упутио је питање овакве садржине:

Извесно лице још пре 20 и више год. добило је месно механско право, с тим, да у року за три године дана подигне механу III класе, по датом му плану. Ово лице ни до данас није подигло механу III класе, како му је то било наређено, већ је још из раних година направило једну обичну зграду (механицу) од слабог материјала, која не одговара поменутом плану. У овој непрописној механи, ово лице стално је за свога живота обављало механску радњу, а по његовој смрти, па и данас, обавља радњу његов законни наследник. Пита се: да ли ово лице има права обављати механску радњу у овој непрописној механи? и, ако нема права, онда шта треба предузети и на који начин, као и код које власти, па да се овом лицу обустави механска радња?

Одговор:

Онај, који жели механу да подигне, дужан је обратити се полицијској власти молбом и назначити на коме месту и које класе механу жели да има. Кад окружно начелство или Управа вароши Београда нађе, да механу треба одобрити, по учињеном извиђају шаље односна акта Министру Унутрашњих Дела, који ако дели исто мишљење, издаје молиоцу дозволу за подизање механе. Дозвола се даје у виду уверења, а у њему се увек ставља према § 15. уредбе о механама у дужност молиоцу, да механу по плану подигне у року од три године од дана примљеног уверења, јер ће иначе изгубити право на подизање механе. — На овај начин стиче се месно механско право. — Да би се пак механе по издатим плановима подизале, и да би се то извршило у законом року, од три године од дана примљеног уверења прописано је расписом Министра Унутрашњих Дела, да се свака механа, пре него што се у њој отпочне упражњавати механска радња претходно комисиски прегледа, па кад се нађе да је у свему по издатом плану и прописима уредбе о механама и осталим законским наређењима поступљено, онда да се по накнадној одлуци Министра Унутрашњих Дела изда притежавцу механе решење, да је механа по плану сграђена и да је као такву може употребљавати. — У смислу ових наређења је поступано.

У питању означена механа, пошто већ више година ради, свакојако да је прегледана и да је издата дефинитивна дозвола за рад у тој механи. Ако та механа није тачно по плану сграђена, криви су они што су поднели извештаја да јој дефинитивну дозволу треба издати. Сопственику те механе сада се не може одузимати дозвола што механа не одговара у свему плану, јер он има стечено право; не може се ponова расправљати једна ствар која је у своје време расправљена, ма и погрешно.

К.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА, КАСАЦИОНОГ СУДА, И ВИШИХ ВЛАСТИ

Кривице по закону о радњама сматрају се за иступна дела и на ове се кривице и пресуде донете по истима, има да примени застарелост прописана за иступна дела у § 396. казн. законика.

(Начелна Одлука Опште Седнице Касац. Суда од 12. Септ. 1913. г. № 2034).

По захтеву Министра Народне Привреде, Министар Правде тражио је од Касац. Суда, да да своје мишљење о томе: да ли кривице предвиђене законом о радњама и пресуде по њима изречене застаревају или не; ако застаревају, по којим се прописима та застарелост рачуна и цени приликом застарелости дела и пресуде? Министар Народне Привреде захтевао је ово стога, што у закону о радњама о томе нема изречне законске одредбе, а међутим повлачење казне за поједине кривице проширују се до 1000 дин., као што је то случај код чл. 153., а у повратку се казна проширује до 2000 дин.

Касациони је Суд, у општој својој седници од 12. Септ. 1913. бр. 2034, на основу тач. 2. § 16. закона о своме устројству, дао овакво своје мишљење:

„Законом о радњама, а на име чл. 164. укинута је Уредба о Еснафима од 14. августа 1847. год. са свима

њеним изменама и допунама. Исто тако овим законом укинути су сви закони и законска наређења, који би били њему противни.

По дотадањој Еснафској Уредби све кривице предвиђене у њој биле су иступног карактера, а те су кривице сада предвиђене у закону о радњама. Тако исто и остале кривице предвиђене по закону о радњама, до ступања у живот овога закона, биле су кажњиве као иступна дела по части трећој Казненога Законика.

У закону о радњама није нарочито ни једним законским прописом наглашено, да су кривице предвиђене по томе закону уједначене са којом врстом кривичних дела из Казненог Законика, злочина или преступа.

По закону о радњама кривице испитују полицијске власти, па о њима и решавају, дакле онако исто као што полицијске власти и иступна дела из Казненог Законика испитују и решавају по § 4 а Полиц. Уредбе, а не и друга кривична дела, јер остала дела — злочинства и преступљења полиц власти, у колико још није извршено постављање среских и градских судова, само испитују — § 19 зак. о пост. суд. у крив. делима, а судови им суде.

Већ из овога излази, да кривице предвиђене законом о радњама нису каква друга дела но иступна, онаква као и она из III части Казн. Законика, дакле нису кривична дела у правом смислу, каква су дела злочини и преступи из друге части Казн. Законика. А иступне кривице из III части Казн. Зак., пачелно узевши, нису кривична дела у правом смислу, јер се њима не напада *опште* правни поредак, као код злочина и преступа, што значи да се иступним делима не вређа никакво правно добро, него се њима напада само на један *нарочити* правни ред. Стоји то, да су у иступне кривице III части Казн. Законика унесена и извесна ситнија, мање вредности, права кривична дела, као што су, незнатне вредности: просте крађе, утаје, преваре; али то, као нешто изузетно, не може да промени природу оних чисто иступних кривица. Казна за ове није криминална него административна казна, јер нема оног циља који има казна код правих кривичних дела, злочина и преступа. Даље, код иступних дела не одговара увек њихов учинилац него постоји одговорност и за туђа дела, што је код правих кривичних дела немогућно. Са тога гледишта посматрајући, иступима из Казн. Законика не могу се приробјати и сва она дела, која се казне по специјалним законима и која би природи својој поштo нити вређају нити опасности доводе какво правно добро заштићено правним поретком) нису кривично дело (ни злочин ни преступ), па ни које од кривица против службене дисциплине, које се опет одвајају у засебну групу.

На ово би се могао учинити још тај приговор да је § 1. Казн. Зак. прописано, да је иступ оно дело за које закон доноси казну до месец дана затвора или новчану казну до 300 динара и да, према томе не могу у иступе бити побројана ова дела из специјалних закона, па, дакле, ни дела из закона о радњама, која су јаче кажњива. Али је лако увидети неумесност таквог приговора чим се узме на ум, да по том истом параграфу преступ је, на пример, и дело које се казни преко 150 дин. а не само дело које се казни преко 300 дин. Ако би се гледало, дакле, на ту казну само, онда би једно исто дело у исто време јављало се и као преступ и као иступ. И Казнени Законик, као што видимо, за по неки преступ може да прописе мању казну него за иступно дело. Одвајање иступа од преступа и злочина није, дакле, условљено величином новчане казне, па ни казне затвора, којом закон прети, него природом дела зато, као год што какав преступ по казненом законику може бити новчано слабије кажњив него иступ из истог законика, тако исто и иступно дело из ког специјалног закона, па дакле и из закона о радњама, може бити новчано или затвором оштрије кажњиво него што се иступи казне по казненом законику.

Према наведеном Касац. Суд налази: да су кривице из закона о радњама од 29. јуна 1910. г. *иступна дела*.

Како иступна дела, па и пресуде по иступним делима, застаревају по § 396. казн. зак., то Касац. Суд налази, да се и на кривице по закону о радњама и на пресуде по тим кривицама, има да примени застарелост и да та застарелост има да тече по § 396. Казн. Зак. Касац. Суд доноси своје мишљење о постављеном питању: да се кривице по закону о радњама има да сматрају за иступна дела; и да се на ове кривице и пресуде донете по истима има да примени застарелост прописана за иступна дела у § 396. Казн. Зак.

Ј.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

—

Непознати злочинац отео је из недара Драги жени Светозара Ђурића, из Лучице, 280 динара у новчаницама и то: 2 новчанице од по 100 динара и 8 од по 10 динара.

По опису лице које је ово дело извршило старо је око 45 година, приземљаста, на себи има гуњак и чакшире од шајка и обичну шубару.

Акт пожаревачког градског и среског суда Бр. 5265.

Александар Благојевић, бив. слуга, притвореник судски, побегао је 5. ов. месеца из притвора, а био је осуђен на два месеца затвора. Он је стар 18 година, средњег раста, ћосав, смеђ, на себи има војничку блузу.

Акт београдског првостепеног варошког суда Бр. 15030.

Јован Ковачевић, побегао је из среског притвора.

Јован је стар 18 година, висок, суводњав, на себи има од одела кратак капут жуте боје, а на глави црни шешир.

Депеша начелника среза посавског округа београдског Бр. 10383

Мурага Дуња, из Ђаковице, притвореник среза ћаковичког, побегао је испред стражара спроводника.

Мурага је стар 35 година, раста средњег, лица округлог, приземљаст, на глави има белу арнаутску капу.

Депеша начелника среза ћаковичког Бр. 2310.

ТРАЖЕ СЕ

—

Новак Трескић, из Оленице, 18. октобра т. г. отишао је од своје куће у Ивањицу ради куповине неких ствари, али се није више вратио. Он је стар 60 година, средњег

стаса, зелених очију суводњав у црном сеоском сукненом оделу.

Депеша начелника среза моравичког Бр. 9662.

Радојко Рачић, из Ковилука, отумарао је од своје куће незнано куда. Он је стар 16 година, раста средњег, косе и очију смеђих, на себи има копоран и пантаоне од сукна.

Депеша начелника среза жичког Бр. 13245.

Лука син Милоша *Петровића*, из Руберовца, нестао је 7. ов. месеца из кафане „Чедића". Он је стар 10 година, смеђ, очију граорастих, на себи има гуњац и чакшире од суре појничке чоје.

Акт кварта савамалског Бр. 9145.

Аганасије Илић, из Београда отумарао је од своје куће незнано куда. Он је стар 75 година, средњег раста, плав, на себи има турске чакшире, антерију и фермен.

Акт кварта врачарског Бр. 12125.

КРАЂА СТОКЕ

Непознати крадљивци украли су Милораду Јеремовићу, из Крупајо, једнога **коња** маторог 12 година, по челу цветастог, лисастог, на леђима убиненог од седла, са жигом положено „т" и „п".

Депеша начелника среза хомољског Бр. 8813.

Непознати крадљивци украли су Велимиру Рајковићу, из Јапевца среза посавског округа ваљевског, једнога **коња** маторог 8 година, длаке кулапасте, у обе задње ноге путастог.

Акт начелства округа београдског Бр. 6630.

Непознати крадљивци украли су Спири Ватрићу, из Селевца, једнога **ждребца,** маторог 3 године, длаке алатасте, у обе предње ноге чарапастог, у леву задњу ногу путастог.

Депеша среског суда за срез јасенички округа смедеревског Бр. 4080.

Непознати крадљивци украли су Животи Спиридоновићу, из Селевца, једнога **ждребца** маторог три године, длаке алатасте, у обе предње ноге чарапастог, у леву задњу ногу путастог.

Депеша начелника среза јасеничког округа смедеревског Бр. 4080.

ПОНОВНЕ ПОТЕРЕ

Маринко Драгутиновић сиктач, циганин, осуђеник нишког казненог завода, чију слику износимо побегао је 17. августа 1912. године па ни до данас није ухваћен.

Депеша начелника среза јасеничког округа смедеревског Бр. 4080.

Стојан Стаменковић осуђеник пожаревачког казненог завода чију слику износимо, побегао је 30. августа 1908. године, па ни до данас није ухваћен.

Родом је из села Копривнице, среза нишког, стар 27 година, средњег раста, очију жуто-зелених, косе црне, малих бркова, брија се.

Акт Управе пожаревачког казненог завода Бр. 210.

Родом је из Бучмета, среза јабланичког округа врањског, стар је 35 година, очију угаситих, косе и бркова црних; од особених знакова има: на десној руци на трећем зглобу кажипрста брадавицу величине кукурузног зрна.

Акт Управе нишког казненог завода Бр. 2781.

МАНГУП СТОКА

Код Трајла Богдановића, из Слатине, налази се једна мангуп **кобила** матора 7 година, длаке црне, по леђима има беле длаке од убоја седла, ровашена у десно уво и десну поздрву, са жигом „О".

Акт начелника среза зајечарског Бр. 14375.

Штампа Краљ. Срп. Државне Штампарије Уредник **Добривој В. Бакић.**

БРОЈ 45. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 1. ДЕЦЕМБРА 1913. ГОДИНА IX

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника треће класе округа охридског Јована Тирновића, начелника исте класе округа дебарског, по службеној потреби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 18. новембра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника треће класе среза велешког Негослава Ј. Бају, комесара железничке полиције у Нишу, у рангу начелника среског исте класе, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза малешког Владимира Живановића, начелника исте класе среза велешког, по службеној потреби;

за комесара железничке полиције у Нишу, у рангу начелника среског треће класе, Тихомира Мијатовића, секретара треће класе начелства округа кумановског, по службеној потреби.

за секретара треће класе округа кумановског, Косту Протића начелника исте класе среза малешког, по службеној потреби;

за вршиоца дужности члана управе вароши Битоља, у рангу начелника среског треће класе, Ђорђа Атића, начелника исте класе среза кривопаланачког, по службеној потреби; и

за начелника треће класе среза кривопаланачког Драгомира Јовановића, вршиоца дужности члана управе вароши Битоља, у рангу полицијског писара прве класе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 18. новембра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника треће класе среза гњилањског Милутина Кокановића, секретара исте класе начелства округа ужичког, по службеној потреби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 20. новембра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за секретара треће класе начелства округа охридског Стевана Здравковића, секретара исте класе начелства округа дебарског, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза струшког Војислава Кузмановића, начелника исте класе среза горњо-дебарског, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза горњо-дебарског Стојана Ђорђевића, начелника исте класе среза галичког, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза галичког Милутина Вељковића, начелника исте класе среза метохијског, по службеној потреби;

за полицијске писаре треће класе начелства округа охридског: Драгутина Поповића и Николу Радивојевића, полицијске писаре исте класе начелства округа дебарског, — обојицу по службеној потреби;

за полицијске писаре треће класе среза струшког Тихомира Марјановића, полицијског писара исте класе среза горњо-дебарског, по службеној потреби и Милана Т. Костића, практиканта крагујевачког првостепеног суда; и

за полицијске писаре треће класе среза горњо-дебарског Драгојла Михаиловића, полицијског писара исте класе начелства округа дебарског, по службеној потреби и Милана Ж. Мишића, прећашњег практиканта среза поречког.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 18. новембра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника друге класе среза голубачког Јована Јовковића, начелника треће класе истога среза;

за полицијског писара прве класе среза златиборског Алексу Томића, писара друге класе поштанско-телеграфског одељења Министарства Грађевина, по пристанку;

за полицијског писара прве класе среза посавског, округа ваљевског Владислава Н. Божића, полицијског писара исте класе среза космајског, по молби;

за полицијског писара прве класе Управе вароши Београда Милана

Николића, полицијског писара исте класе среза гружанског, по молби;

за полицијског писара прве класе среза космајског Драгутина Стевановића, полицијског писара исте класе среза неготинског, округа крајинског, по молби;

за полицијског писара прве класе среза трнавског Милутина Петрашиновића, полицијског писара исте класе среза качерског, по службеној потреби;

за полицијског писара прве класе Управе вароши Београда Душана Ж. Витомировића, писара друге класе среског суда среза тамнавског;

за полицијског писара прве класе среза лесковачког Радмила Милићевића, писара друге класе градског и среског суда за град Крушевац и срез расински;

за полицијског писара прве класе среза јасеничког округа смедеревског Василија Николајевића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе среза драгачевског Живка Миливојевића, полицијског писара друге класе истога среза;

за полицијског писара прве класе среза криво-паланачког Мирослава Матовића, резервног пешадијског поручника и практиканта Управе вароши Београда;

за полицијског писара друге класе Управе вароши Београда Душана Перуничића, писара исте класе градског и среског суда за град Крушевац и срез расински, по молби;

за полицијског писара друге класе среза поцерског Симу Косића, полицијског писара исте класе среза љубићког, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза орашког Жарка Јанићковића, полицијског писара исте класе среза власотиначког, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза загланског Милоша Мајсторовића, полицијског писара исте класе среза драгачевског, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе среза тршчаничког Александра Југовића, полицијског писара исте класе среза копаоничког, по молби;

за полицијског писара друге класе среза беличког Василија Тодоровића, полицијског писара треће класе среза баљског;

за полицијског писара друге класе среза гружанског Стојана Д. Вучковића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза сврљишког Радомира Л. Јанића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара друге класе среза ваљевачког Љубомира Живковића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара треће класе ср. качерског Милана Живанчевића полицијског писара исте класе среза жупског, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза жупског Драгољуба Р. Ристића, полицијског писара исте класе управе вароши Београда, по молби;

за полицијског писара треће класе среза златиборског Милана Марковића, полицијског писара исте класе среза брзо-паланачког, по молби;

за полицијског писара треће класе среза брзо-паланачког Божидара Ђурића, полицијског писара исте класе среза златиборског, по молби;

за полицијског писара треће класе начелства округа пожаревачког Милана Јоксимовића, полицијског писара исте класе среза подгорског, по молби;

за полицијског писара треће класе среза неготинског, округа крајинског Живојина Животића, полицијског писара исте класе управе вароши Београда, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза колубарског округа ваљевског Светолика М. Кнежевића, пређашњег полицијског писара;

за полицијског писара треће класе Управе вароши Београда Душана Тадића, ансолвираног филозофа и практиканта Управе вароши Београда;

за полицијског писара треће класе среза подгорског Светозара Гавриловића, правника — практиканта начелства округа ваљевског;

за полицијског писара треће класе среза љубићког Благоја Стојановића, правника;

за полицијског писара треће класе среза гружанског Александра Рашића, ансолвираног правника;

за полицијског писара треће класе среза баљског Александра Јанковића, ансолвираног правника;

за полицијског писара треће класе начелства округа тимочког Јована Л. Јовића, правника — практиканта среза зајечарског;

за полицијског писара треће класе среза расинског Властимира Будимовића, правника;

за полицијског писара треће класе среза ресавског Тихомира Марковића, ансолвираног правника;

за полицијског писара треће класе среза власотиначког Чедомира Љ. Радосављевића, ансолвираног правника;

за полицијског писара треће класе среза подунавског Александра Аксентијевића, пређашњег практиканта среза голубачког;

за полицијског писара треће класе среза копаоничког Живорада Трифуновића, практиканта среза грочанског;

за полицијског писара треће класе среза драгачевског Миливоја Жугића, свршеног ђака приватне трговачке академије; и

за полицијског писара треће класе среза гиљанског Милана Спасојевића, практиканта филијала Управе Фондова у Шапцу и пређашњег полицијског практиканта.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 16. новембра 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, решено је:

да се Војиславу Новаковићу, полицијском писару друге класе среза лесковачког;

Милану Борђевићу, полицијском писару треће класе среза златиборског; и

Славку Маринковићу, полицијском писару треће класе среза гиљанског, — уважене оставке, које су поднели на државну службу.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 16. новембра 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Ђорђе Пеливановић начелник III класе среза гиљанског, — на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда стави у стање покоја с пензијом, која му према годинама службе припада.

Из канцеларије Министарстава Унутрашњих Дела, 20. новембра 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а на основу чл. 34. закона о пословном реду у Државном Савету одобрено је решење Државног Савета од 11. септембра 1913. год. Бр. 1918, донето на основу чл. 114. тач. 9. Устава, које гласи:

да се Ђура Чанра, директор Земаљске Банке, родом из Новог Сада и поданик угарски, по својој молби прими у српско поданство изузетно од § 44. грађ. закона, пошто је поднео уредан отпуст из својег досадњег поданства.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 4. новембра 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одобрено је решење Државног Савета од 29. октобра ове године Бр. 2332, које гласи:

„Одобрава се Министру Унутрашњих Дела, да на оправке зграде болњевачке болнице по прегледаном плану и предрачуну од стране Мин. Грађевина 7. марта 1912. год. Бр. 2273. и погодбеним документима, може утрошити 4998 — четири хиљаде девет стотина деведесет осам динара, на терет партије а ванредних расхода санитетског буџета за ову 1913. год. предвиђене на оправке и доправке болница и других санитетских грађевина".

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 16. новембра 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одобрено је решење Државног Савета од 29. октобра ове године, Бр. 2333, које гласи:

„Одобрава се Министру Унутрашњих Дела да, на оправке зграда чачанске болнице, по прегледаном и одобреном предрачуну од стране Мин. Грађевина од 20. августа ове год. Бр. 4998. може утрошити суму од 2250. — две хиљаде две стотине педесет динара, на терет партије а ванредних расхода санитетског буџета за ову 1913. год. предвиђене на оправке и доправке болница и других санитетских грађевина.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 16. новембра 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Боривоје Р. Трифунац, полициски писар друге класе начелства округа чачанског, — на основу § 76. закона о чиновницима отпусти из државне службе с тим да му се на име помоћи издаје из државне касе 30% од његове досадашње плате.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 9. новембра 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Стеван Васић, полициски писар прве класе среза крнопаланачког, — на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда отпусти из државне службе у интересу исте.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 16. новембра 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петар I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Милан К. Радовановић, полициски писар прве класе среза колубарског, округа ваљевског; и Миливоје Филиповић, полициски писар треће класе среза поцерског, — на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда, отпусте из државне службе у интересу исте.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 9. новембра 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Живота Величковић, полициски писар треће класе среза заглавског — на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда отпусти из државне службе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 9. новембра 1913. год. у Београду.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу јулу 1913. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава, Управе вароши Београда, градских и срезких судова, у току месеца јула 1913. г. извршено је у старим границама Србије:

1.	**Убистава**	28
2.	**Детоубиства**	3
3.	**Нехотичних убистава**	7
4.	**Покушаја убистава**	20
5.	**Разбојништава**	5
6.	**Силовања**	6
7.	**Тешких телесних повреда**	11
8.	**Паљевина**	16
9.	**Опасних крађа**	119
10.	**Злонамерних поништаја туђих ствари**	7[1]).

Од изложених дела пронађено је:

Убистава	27	или	96·6%
Детоубиства	2	„	66·0%
Нехотичних убистава	7	„	100·0%
Покушаја убистава	19	„	95·0%
Разбојништава	4	„	80·0%
Силовања	6	„	100·0%
Тешких телесних повреда	11	„	100·0%
Паљевина	1	или	6·2%
Опасних крађа	37	„	31·9%
Злонамерних поништаја туђих ствари	4	„	57·1%

Највећи број **убистава** извршен је *ватреним оружјем* (12), затим *оштрим оружјем* (12), *тупим* (3), и *тровањем* (1).

---

[1]) У месецу јулу 1913. године ових дела је било:

1. Убистава	33
2. Детоубиства	4
3. Нехотичних убистава	3
4. Покушаја убистава	33
5. Разбојништава	12
6. Силовања	5
7. Тешких телесн. повреда	13
8. Паљевина	67
9. Опасних крађа	97
10. Злонамерних поништ. туђих ствари	23

Узроци њиховом извршењу леже: у *међусобној свађи* за **8** случајева, у *увредом достојању животу* за **8**, у *освети* за **4**, у *мржњи* за **3**, у *нужној одбрани* за **1**, у *пијанству* за **1**, у *одбрани имовине* за **1** и за **2** случаја узроци су *непознати*.

Посматрана према местима изложена убиства извршена су: у срезу копаоничком **8**, у срезу јабланичком **2**, у срезу млавском **2** (1 непронађено), у срезу ћупријском **2** и по **1** у срезовима: подгорском, пољаничком, неготинском, расинском, деспотовачком, параћинском, мачванском, хомољском, таковском, добричком, прокупачком, пожешком и у варошима: Куприја и Смедереву.

Детоубиства су извршена: у срезу тамнавском **2** (оба пронађена) и у варошн Београду **1** (непронађено).

Нехотична убиства извршена су по **1** у срезовима: лепеничком, трстеничком, деспотовачком, подунавском, трнавском и у варошима: Крагујевцу и Пироту.

Покушаји убистава извршени су: у срезу јабланичком **2** (1 непронађен) и по **1** у срезовима: посавском округа београдског, колубарском округа ваљевског, тамнавском, власотиначком, расинском, ресавском, трстеничком, посаво-тамнавском, поцерском, млавском, жупском округа пожаревачког, орашком, тимочком, рачанском, трнавском жичком и у варошима: Неготину и Шапцу.

Сва ова дела извршена су ватреним у међусобној свађи и освети.

Разбојништва су извршена по **1** у срезовима: брзопаланачком, расинском, алексиначком, ћупријском, белопаланачком, јадранском, мачванском и пожаревачком.

Силовања су извршена у срезу јабланичком **2** и по **1** у срезовима: алексиначком, зајечарском, добричком и у варошн Зајечару.

Тешке телесне повреде су извршене у срезу љубићском **2** и по **1** у срезовима: лепеничком, трстеничком, копаоничком, ресавском, параћинском, белопаланачком, јадранском, мачванском и пожаревачком.

Паљевине су извршене: у срезу белопаланачком **2**, у срезу звишком **2** и по **1** у срезовима: тамнавском јабланичком, гружанском, неготинском, крајинском, брзопаланачком, алексиначком, јадранском (пронађена), млавском, подунавском, зајечарском и заглавском.

Вредност свих ових паљевина износи око **5.500** динара.

Опасне краће извршене су: у варошн Београду **17** (3 пронађене), у срезу тамнавском **9** (4 пронађене), у срезу ресавском **5** (4 пронађене), у варошн Нишу **5**, у срезу трнавском **5**, у срезу баљском **4** (2 пронађене), у срезу колубарском округа ваљевског **3**, у срезу посавском округа ваљевског **3** (1 пронађена), у срезу крагујевачком **3** (1 пронађена), у срезу расинском **3** (1 пронађена), у срезу голубачком **3** (1 пронађена), у варошн Пожаревцу **3** (1 пронађена), у срезу зајечарском **3**, у срезу тимочком **3** (1 пронађена), у срезу црнорском **3**, у срезу пољаничком **2** (1 пронађена), у варошн Крагујевцу **2** (обе пронађене), у срезу јасеничком округа крагујевачког **2**, (обе пронађене), у срезу брзопаланачком **2**, у варошн Крушевцу **2** (1 пронађена), у срезу деспотовачком **2**, у срезу јадранском **2** (1 пронађена), у срезу азбуковачком **2**, у срезу поцерском **2**, у срезу моравском округа пожаревачког **2** (обе пронађене), у срезу љубићском **2**, у срезу студеничком **2** (1 пронађена), у срезу жичком **2** и по **1** у срезовима: посавском округа београдског, колубарском округа београдског, ваљевском (пронађена), јабланичком, (пронађена), лепеничком (пронађена), трстеничком, левачком, параћинском, алексиначком, нишком (пронађена), лужничком, посаво-тамнавском, пожаревачком (пронађена), подунавском, јасеничком округа смедеревског, пожешком (пронађена), ужичком (пронађена), златиборском, драгачевском (пронађена), и у варошима: Пирогу и Смедереву.

Вредност свих ових краћа износи око **22.800** динара.

Злонамерних уништаја туђих ствари било је: у срезу расинском **2** (оба пронађена), и по **1** у срезовима: посавском округа београдског, колубарском округа ваљевског, тамнавском (пронађен), жупском (пронађен) и подунавском.

Вредност свих уништених ствари износи око **150** динара.

Поред изложених дела у месецу јулу ове године извршено је у Србији и **16 самоубистава** и то: у варошн Београду **3**, у срезу сарлишком **2**, и по **1** у срезовима: подгорском, тамнавском, јабланичком, лепеничком, копаоничком, ресавском, баљском, прокупачком, жичком и у варошима: Пожаревцу и Ужицу.

Текући број	ОКРУЗИ	Убистви	Детоубиства	Нехотична убиства	Покушаји убистава	Разбојништва	Силовања	Тешке телесне повреде	Паљевине	Опасне краће	Злонамерна уништаја туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	—	—	1	—	—	—	—	—	2	1	—	—
2	„ ваљевски	1	2	—	2	—	—	—	5	16	2	2	—
3	„ врањски	3	—	—	3	—	2	—	3	3	1	—	—
4	„ крагујевачки	—	—	2	—	—	—	1	5	6	—	1	—
5	„ крајински	1	—	—	1	1	—	1	3	2	—	—	—
6	„ крушевачки	2	—	1	1	1	—	2	—	6	2	1	—
7	„ моравски	5	—	1	2	—	—	2	—	5	—	1	—
8	„ нишки	—	—	—	—	1	1	—	1	11	—	3	—
9	„ пиротски	—	—	1	—	—	—	1	2	2	—	—	—
10	„ подрински	1	—	—	3	—	—	3	1	7	—	—	—
11	„ пожаревачки	3	—	—	2	—	—	1	3	9	—	1	—
12	„ рудnички	1	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—
13	„ смедеревски	1	—	1	1	—	—	—	1	3	1	—	1
14	„ тимочки	2	—	—	1	2	—	—	2	8	—	—	—
15	„ топлички	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
16	„ ужички	1	—	—	1	—	—	—	—	6	—	1	—
17	„ чачански	—	—	1	—	—	—	—	—	10	—	1	—
18	Управа града Београда	—	1	—	2	—	—	—	—	17	—	3	—
	Свега:	28	3	7	20	5	6	11	16	119	7	16	1

Највећи број самоубистава извршен је: *вешањем* **7**, *скакањем кроз прозор* **2**, *дављењем у води* **2**, *ватреним оружјем* **2**, *оштрим оружјем* **2** и *тровањем* **1**.

Узроци извршењу оних самоубистава леже: у *болести* за **5** случајева, у *душевном растројству* за **3**, у *рђавом домаћем животу* за **2**, у *љубави* за **1**, и за **5** случајева узроци су *непознати*.

Покушај самоубистава извршен је у среду оранком **1** ватреним оружјем, страх од казне.

Општи преглед горе изложених дела оваква је: (Види 356. страну).

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 16. новембра 1913. године АБр. 1433, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

§ 13. **Иступи, којима се наноси штета општини, и који се односе на утврђења обала и река.**

Ови иступи су предвиђени у глави XI.IV н. з., чији је наслов: „*О иступљењима, којима се чини штета општини, нарочито о онима, која се тичу утврђења обала и река*“. Они су:

1. *Иступи из* § 392 *к. з.* — „*Ко, који се у овом §. у месту где је кантар под аренду издат, оно што се у тој општини општинским кантаром мери, на штету арендатора или општине својим кантаром намери, да плати кантарину и од сваке четврте по један цванцик за кантар.*

Исто тако који би вино, ракију и друга пића, на које се акциза плаћа, крчмио онде, где акциза постоји, а не би акциза платио, да плати акциз, и од сваког акова пића по један цванцик за казну“.

Овде су дакле предвиђена два иступа:

1. *Иступ из ал. 1.* — Ал. 1 је замењена чланом 11 Закона о општинској мерини од 31 јануара 1896 год.

2. *Иступ из ал. 1.*

а) *Радња* се овде састоји у *крчмљењу пића, на које се акциза плаћа, а на које он није плаћен.*

б) *Кривац.* — Виност није потребна.

в) *Казна.* — Прописано је, да се има платити по један „цванцик“ од сваког акова пића, т. ј. од сваког акова искрченог или од кога се је почело крчмити, а не од целог пића на подрума.

II. *Иступи из* § 393 *к. з.* — „*Ко се усуди, веди се у овом §, туђе сеиче на своје име у општинску шуму пустити, какво ће би онај из друге општине жеравицу платио, да плати жировницу и да се казни новчано до тридесет талира.*

А онај, који би без дозволења кмета своје свиње у општинску шуму у жир пустио, да плати дуплу жировницу, а свиње да му се истерају“.

Овде су предвиђена дакле два иступа:

1. *Иступ из ал. 1.*

а) *Радња* се састоји овде у *пуштању туђих свиња на друге општине у шуму своје општине на своје име управљском ма то, да онај из друге општине не би платио жировницу.*

1° Свиње треба дакле да су из *друге* општине.

2° Извршиоц треба да их је пустио *на своје име, т. ј.* да их представа као своје.

3° Без значаја је, колико је свиња пуштено, једна или више.

б) *Кривац.* — Потребна је под извршиоца *намера*, да сопственик свиње не плати за њу жировницу.

2. *Иступ из ал. 2.* — Ал. 2 је замењена је чланом 117 и 118 Закона о шумама од 31 марта 1891 год.

III. *Иступ из* § 394 *к. з.* — „*Свако, ведо се у овом §, који у време над жировредна гора роди, ма колико трнова за своју потребу огради, да се изнад затвором од једног до десет дана, и да му се ограда разваља.*

Ако му је кмет на то дозволење дао, онда да се кмет казни од пет до десет талира пред пут, други пут од десет да тридесет талира, и да се због с кметења; а ако је тапком жир другоме продавао и новце узео, поред казне одузеће му се ови новци, што је за жир узео у општинску касу“.

Овде су предвиђена три иступа:

1. *Иступ из ал. 1.*

а) *Радња* се овде састоји у *ограђивању за своју потребу трнова у време, кад жировредна гора роди.*

1° Без значаја је, колико је трнова ограђено.

2° Ограђивање трнова треба да је управљено на то, да се жир употреби. Но без значаја је, да ли га је извршилац заиста употребио. Овај иступ је дакле свршен, чим су трнови ограђени.

б) *Кривац.* — Потребна је код извршиоца намера, да се жир употреби.

2. *Иступ из ал. 2 ст. 1.*

а) *Радња* се овде састоји у *одобравању коме, да за своју употребу огради жировред у време, кад жировредна гора роди, од стране кмета.*

1° В. 1 а 1°, 2°.

2° Без значаја је, да ли онај, коме је одобрење дато, заиста ограђио трнове или не. Овај иступ је дакле свршен самим тим, што је дато одобрење.

б) *Кривац.* — Виност није потребна.

3. *Иступ из ал. 2 ст. 2.*

а) *Радња* се овде састоји у *продавању жира другоме од стране кмета.*

Овај иступ је свршен, чим је уговор закључен.

б) *Кривац.* — В. 2 б.

IV. *Иступи из* § 395 *к. з.* — „*Да се казни, ведо се у овом §, затвором од једног до тридесет дана или новчаном казном од десет до сто педесет динара:*

1. *Ко предузме кову воденицу правити или стару премештати, па му полицајна власт то забрани ма на чију тужбу, ако он то не слуша, него иђаше свој посао продужи*“.

а) *Радња* се састоји дакле у *продуживању прављења нове воденице или премештања старе и поред забране полицајске власти на нечију тужбу.*

б) *Кривац.* — Виност није потребна.

2. *Ко свој воденични јаз или брану против забране полицајне власти почне преначавати*“.

а) *Радња* се састоји дакле у *отпочињању преначавања воденичког јаза или бране и поред забране полицајске власти.*

Овај иступ је дакле свршен, чим је отпочето преначавање.

Кривац. — В. 1. б.

(свршиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Суд општине расничке актом № 522. од 3. новембра ове године упутио је питање овакве садржине:

Да ли је правилно, да се наплаћује за општинску касу такса из т. броја 379. закона о таксама за издање сточног пасоша за ситну стоку пред државне таксе из т бр. 110. закона о таксама по 0·10 динара, или треба наплаћивати само о 0·10 динара од сваког сточног пасоша ма колики број ситне стоке био убележен у пасошу?

Одговор:

За општинске сточне пасоше, као и за уверења о својини и здрављу стоке, наплаћује се такса за државну касу, према т. броју 110. закона о таксама и то: за ситну стоку, која се гони ради продаје ван атара дотичне општине у друго које место удаљено преко десет километара, од једног пасоша 0·10 динара; при преносу пасоша ситне стоке на кућа 0·10 динара; за издање и пренос пасоша крупне стоке 0·10 динара; и, за оверење превода (на страни језик) сточних пасоша, као и за преводе уверења за сточне сировине, које издају марвени лекари на извозним станицама од једног вагона 1 динар.

За сточне пасоше и уверења о својини стоке наплаћује се такса за општинску касу према т. броју 379. закона о таксама, и то: за издање пасоша за ситну стоку, од једног пасоша 0·10 динара; за пренос

пасоша ситне стоке 0·05 динара; за издање пасоша крупне стоке старе до годину дана 0·15 динара; за издање пасоша крупне стоке старије од годину дана 0.30 динара; за пренос пасоша крупне стоке старе до годину дана 0.25 динара; и за пренос пасоша крупне стоке старије од годину дана 0·40 динара.

Такса из т. броја 379. закона о таксама наплаћује се поред таксе за државу из т. броја 110. истог закона.

У пасошу за ситну стоку може се уписати и више од једног грла ситне стоке. Али у један ситни пасош не може се уписати више од једног грла крупне стоке, већ се за свако грло мора издати и посебни пасош.

Такса за издани ситни пасош за ситну стоку од 0·10 динара за државну касу и толика иста за општинску касу наплаћује се за сваки издани пасош без обзира на број грла ситне стоке. Али, док се такса од 0·10 динара за државу наплаћује при преносу пасоша ситне стоке на купца без обзира на број грла, дотле се при таквом преносу наплаћује за општинску касу по 0·05 динара за свако грло ситне стоке.

* * *

Г. Ј. чиновник упутио је актом од 3. септембра ове године питање овакве садржине:

Кад се по извршеној лицитацији учини предлог да се одобри та лицитација по закону о државном рачуноводству, шта треба да садржи такав предлог, па да предмет не буде враћен, — и може ли се у условима лицитације предвиђати у изузетним приликама, да лиферант или предузимач буде ослобођен дажбина по закону о таксама и закону о непосредном порезу или о томе ослобођењу може да решава само Министарски Савет?

Одговор:

У циљи што боље и јаче заштите материјалних интереса прописано је, да приликом извршених лицитација сваки предлог, који се упућује надлежном Министарству који има у смислу члана 96. закона о државном рачуноводству да одобри лицитацију или да поднесе реферат Министарском Савету о томе, мора да садржи у себи и јасно означи нарочито ове податке: 1. време када је лицитација одржана; 2. да ли одржана лицитација одговара означеним условима приликом отварања оферата; 3. да ли су при лицитацији били присутни сви лицитанти, и да ли су пре отварања оферата, по члану 91. закона о државном рачуноводству, испитане подобности, гарантије и солидности свију оних лица, која су пуштена на лицитацију, јер није сврха најповољнија она понуда која је и најсигурнија (члан 96. закона о државном рачуноводству); 4. да ли је од стране лицитаната било каквих примедаба, које су они том приликом чинили, па ако је било, онда каква је оцена тих примедаба учињена од стране надлежног овлашћеног лица; и, 5. да ли је у смислу члана 100. закона о државном рачуноводству текст чланова 86., 87., 88., 89., 90., 91., 92., 93., 94., 95., 96., 97., и 98., истог закона био прикупан на зиду у сали за лицитирање.

Министар Финансија, као позван чланом 8. закона о државном рачуноводству, да се стара о правилној и тачној примени и вршењу прописа поменутог закона, нарочито је скрену пажњу надлежним органима државних власти да свакад при вршењу набавака за државне потребе имају нарочито у виду одредбе под Б. закона о државном рачуноводству, јер одредба члана 99. тога закона императивног је карактера, те сваку лицитацију, која не одговара прописаним условима и одредбама, потпуно анулира и сматра према томе као и да не постоји. — Како се поједина надлештва не придржавају одредаба из закона о државном рачуноводству, која говоре и упућују шта све треба обухватити и како треба поступати при уговорима и лицитацијама за разне набавке и за разне израде, као што се не придржавају ни упутава, које је издао Министар Финансија, то се поједино лицитације уништавају или се предлог за одобрење лицитације некад враћа ради констатовања да ли су неки законски услови за важност лицитације испуњени или не. — Кад се израђују реферати, односно решења, која се подносе Министарском Савету ради одобрења одржане лицитације у смислу члана 96. закона о државном рачуноводству, треба у рефератима, односно у решењима Министарском Савету поднетим на одобрење, изложити услове прописане за извршену лицитацију и податке напред изложене, и уз то приложити и прописане услове на увиђај. Како услови тако и решења треба да буду јасни и прецизни, те да не може бити двосмисленог тумачења.

Што се тиче поменутог ослобођења плаћања по закону о таксама и по закону о непосредном порезу, ствар није сумњива. По члану 97. закона о државном рачуноводству, лиферант или предузимач, односно приватни уговарач, сноси све државне дажбине по закону о таксама и по закону о непосредном порезу, те се ослобођење од ових државних дажбина не може узимати ни у условима за лицитацију ни у решењу Министарског Савета, јер би супротно поступање било противно закону. Законско наређење из члана 97. закона о државном рачуноводству треба увек обухватити како у условима, који се прописују за одржање какве лицитације тако и у решењу поднетом Министарском Савету на одобрење. — Какве би пак правне последице после одобрене лицитације повлачило то, што се условима или решењем приватни уговарач ослобођења овде означеног плаћања, јесте питање, које би се могло расправљати.

* * *

Суд општине маслошевачке актом № 1210 од 7. новембра ове године упутио је питање овакве садржине:

У задруги су живели отац и пунолетни син. Син се преко Српских Новина одрекне наслеђа очевине, па за тим, на продаји пелокупне очеве имовине за дугове путем јавне лицитације, купи сво очево имање и почне кућу и имовину водити на своје име а отац задржи да живи у кући. Пита се: треба ли за задругара сину и оца, и, у случају да син хоће неке делове свога имања да отуђи, треба ли пренос тачија тврдити тек ако и за оца има довољно остатка земље (пет плуга) према § 471. грађанског судског поступка, пошто су ова лица земљоделци?

Одговор:

Задруга између оца и сина не постоји. Према томе, кад син купи на јавној лицитацији сво очево имање, па задржи оца да живи и

на даље у истој кући и на истом имању, ту не постоји задружни однос између оца и сина. Али § 471. грађанског судског поступка односи се у оваквом случају и на оца и штити га, тако, да се за дугове синовљеве не може продати онај део имовине синовљево, који долази као део на његовог оца, нити може да син тај део отуђи док постоји заједница живота између сина и оца. Разуме се да ово важи за земљоделце.

К.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА, КАСАЦИОНОГ СУДА, И ВИШИХ ВЛАСТИ

Кад су се уговарачи на писмен уговор сложили, онда све до потписа уговора исти не постоји, нити се може доказивати постојање уговора другим доказним средствима. — сведоцима, допуном ни главном заклетвом.

(Одлука опште седнице Касац. Суда од 12. септ. 1913. Бр. 2049).

Тужилац Јеврем представио је првостепеном суду: да је решењем суда општине марковачке упућен на грађанску парницу против тужених Љубомира, Радомира и Павла, те да тим путем докаже: да има права својине на земљу зв. „Пољице“ и т. д. Поступајући по том решењу општ. суда тражио је од првост. суда да донесе пресуду: да је спорна земља његова својина и да му као такву тужени уступе у својину. На рочишту је објасњено: да је спорна земља ненад била старина обеју парничних страна, па пре 10—11 година поврана се његов отац Ивко с туженима о овом спорном имању, и приликом тог поравнања спорно имање остане његовом оцу. То су поравнање учинили на лицу места, усмено и сагласили су се да оду у општински суд и да о томе напишу протокол, али то није учињено. Да је овако било модно је суд да се испитају сведоци, који су били присутни поравнању, а поред ових сведока обећао је и заклетву. Затим је изјавио да нуди туженоме главну заклетву на ту околност да није поравнање учињено онако како га је представио најављујући да повраћену прима. Тужени нису признали тужбене наводе, а да се сведоци не могу употребити као доказно средство према предности спора, те према томе да нема места ни допунској заклетви. Главну заклетву примили су на ту околност да није учињено онако поравнање како је тужилац објасњено. Првостепени је суд пресудио био: да се тужилац Јеврем одбије од тражења изложеног у реферату пресуде као од тражења недоказаног, — наводећи ове разлоге: „Тужилачка страна нема доказе за своје наводе. Према њеном објашњењу у рочишној белешци Бр. 4667 о спорној земљи парничари су се поравнали и били сложни да о том поравнању напишу писмени уговор и признаду пред општинским судом. Па како сам тужилац признаје да тај уговор није написан, а према § 541 грађ. зак. ако су се стране сложиле на писмен уговор онда се он само са потписом уговарајућих страна као закључен сматра, — то се има узети да тај уговор и не постоји и постојање његово не може се доказивати никаквим другим доказним средствима, па ни сведоцима, а ни заклетвом...“

Касац. је суд примедбама свога одељења од 8. марта 1913. г. Бр. 577 поништио ову пресуду са оних разлога: „Погрешно суд узима да се постојање уговора — поравнања — у овом случају не може доказивати сведоцима и заклетвом само по томе, што је спор тужилачка страна повела доказујући да се са туженом на поравнање сложила, те да се по § 541 грађ. зак. тај уговор само писменом може доказивати. Истина, до рочишта од 28. јануара 1912. год., управо до накнадне речи тужилачке стране на томе рочишту доказиване тужбеног тражења кретало се у томе правцу, и да није било накнадних изјава парничних страна на томе рочишту, посматрање суда из ожалбене пресуде било би правилно. Али из те накнадне речи тужилачке стране види се, да је она најзад као доказ за своје тражење понудила туженој страни *главну* заклетву на околност, да је спорно имање приликом поравнања прешло оцу тужиочевом, и да је тужена страна заклетву примила. По томе, а и по § 13 грађ. зак., по коме воља и намера човечија заступа закон, као и по начелу диспозиције парничара у употреби доказа из § 304 т. 3 грађ. пост., не може се узети да се постојање уговора — поравнања — не може доказивати главном заклетвом, те је суд погрешно одбио тужиоца од тражења, већ је у смислу §§ 281—190 гр. пост. требао да оцени, да ли има места главној заклетви на тек по тој оцени своју одлуку по овом спору донесе.“

Ну, вальев. првостеп. суд није усвојио ове примедбе Касац. Суда, већ је дао следеће противразлоге: „Суд налази, да накнадном изјавом парничара на белешци под Бр. 4667 ни у колико није изменио стање ствари, које је до те изјаве постојало, а Касациони Суд је поништио судску пресуду што налази да је том накнадном изјавом пореметјено стање ствари.

Тужилац представља, да је спорно имање некада било заједничка својина, па да се пре 10—11 година тужиочев отац поравнао са туженим односно једног имања, у које је улазило и спорно, и тада, приликом тог поравнања, то је спорно имање остало тужиочевом оцу. То су поравнање учинили на лицу места усмено, пред сведоцима који су тада били општински чланови, и само је требало да оду у општину и напишу протокол, али они нису општини предстали. Из тога факта тужилац заснива своје право, и тај факт хтео је сведоцима и допуном заклетвом да докаже; а накнадном изјавом казао је: да, ако суд налази да се у овом случају сведоци не могу упоредити за доказно средство, онда је понудио главну заклетву, којом би доказао да је учињено поменуто поравнање, т. ј. онакво поравнање, како је горе изложено. Суд је нашао, да према § 541 грађ. зак. поравнање, како је представљено, нема важности, јер је сматрао да је ово случај: да су се парничари на *писмен* уговор сложили, и онда све до његовог потписа сматра се да и не постоји. Због тога дакле, што се има сматрати да тај уговор правно не постоји, баш и кад би тај факт био доказан, то суд није ни испитивао сведоке, нити је употребио главну заклетву као доказ. Да је тужилац све ово и доказао, опак не би имао право на тужбено тражење, а кад ни других доказа за своје тражење нема, он је пресудом одбијен“...

Касациони Суд, у општој својој седници од 12. септембра 1913. год. под бр. 2049, усвојивши ове *противразлоге* првост. суда, оснажио ову

пресуду првостеп. суда, а одбацио поменуте примедбе свога одељења.

1.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Илија Вјелић, пекарски момак, родом из Нове Вароши, одговара за опасну крађу али се налази у бегству.

Илија је стар 17 година, раста средњег, очњу црних, лица плавог, на себи има блузу и панталоме од црног шајка, а на глави плетену шубару.

Акт Гор. Милановачког првостепеног суда Бр. 8993.

Цветко Јовановић, из Ковиљаче, побегао је из притвора.

Цветко је стар 17 година, раста средњег, плав, на себи има кошуљу и гуњ, а на глави шубару.

Депеша начелника среза јадранског Бр. 17736.

Павле Петковић, из Жижавице, извршио је опасну крађу, али се налази у бегству.

Павле је стар 40 година, средњег раста, сувоњав, лица богињавог, косе смеђе, бркова жутих, на себи има вунено суконо одело.

Акт градског и среског лесковачког суда Бр. 5820.

Раденко Симић, који је осуђен са 20 година робије због убиства побегао је из затвора.

Раденко је родом из Лукове—Кравине ливаде, стар 30 година, раста средњег, лица округлог, бркова смеђих.

Депеша начелства округа топличког Бр. 6013.

ТРАЖЕ СЕ

Сава син — Илије *Недељковића*, из Звездана, побегао је из пољопривредне школе у Зајечару непознато куда. Он је стар 16—17 година, црнопуаст, у црном сељачком оделу.

Акт начелника среза зајечарског Бр. 14926.

Миленко Милић, из Вражогрнаца отумарао је од своје куће незнано куда. Он је стар 65 година, очњу црних, косе црне проседе, кад говори замукнује, на себи има кошуљу од сељачког платна и црне сукнене чакшире, а на ногама опанке од штављене коже.

Паун син Живка *Марковића*, из Миличинице, отумарао је од своје куће незнано куда. Он је стар 14 година раста средњег, очњу црних, добро развијен.

Депеша начелника среза подгорског Бр. 9068.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

На дан 19. новембра ове године удављо се у Дунаву *Јосиф Недрић*, и до данас његов леш није пронађен. Он је стар 30 година, малог узраста, смеђе косе, обучен у одело жуте боје.

Акт редарственог поглаварства у Земуну Бр. 9144.

Непознати крадљивац обио је дућан Јанову Б. Анрамовићу, старинару овд. и из истог украо је две касице (једну земљану а другу бележану) са 65 динара ситног новца, једне бројанице од седефа, један кратак зимски капут црн, и уложну књижицу бр. 5. Београдске окружне штедионице на име Милије-Андре Јефтића, обућара из Београда.

Акт кварта палилулског Бр. 8978.

КРАЂА СТОКЕ

Непознати крадљивац на дан 10. ов. месеца украо је једну **кобилу** из државне штале борског рудника, длаке доратасте, без жига. Кобила је својина Ивана Пајића, из Жагубице.

Депеша начелника среза хомољског Бр. 8911.

Непознатни крадљивац украо је Евгенију Димитријевићу, кравару из Београда једно **ждребе** старо 2 године, високо до 140 см., длаке доратасте, гриве и репа враног.

Акт кварта врачарског Бр. 6881.

Непознати крадљивци украли су Пантелији Димитријевићу, из Добраче, једнога **коња** маторог 8 година, длаке вране, високог 155 см. по челу цветастог.

Депеша начелства округа крагујевачког Бр. 14762.

Непознати крадљивци украли су Радојку Новаковићу, из Драгосињаца, две **кобиле** обе маторе по 3½ године; једна је кобила длаке доратасте, подсечоног репа, а друга је длаке доратасте, по челу цветаста.

Депеша начелника среза жичког Бр. 13096.

Непознати крадљивци украли су Радисаву Јовановићу-Јовићу из Жабара, једну **кобилу** матору 5 година, длаке вране, у леву задњу ногу каракушљаву, са жигом „О".

Депеша начелника среза моравског округа пожаревачког Бр. 12269.

Непознати крадљивци украли су Сави Николићу, из Д. Сапуља, једну **кобилу** матору 4 године, длаке бељичасте.

Депеша начелника среза јадранског Бр. 17970.

МАНГУП СТОКА

У атару општине жарковачке ухваћена је једна мангуп **кобила** матора до 10 година, длаке мрке, висока 150 см., по челу мало цветаста, на левој сапи убодена

Акт начелника среза врачарског Бр. 12318.

У атару општине кумодрашке ухваћен је један мангуп **коњ** длаке кулашасте, по челу лисаст, са жигом „О".

Акт начелника среза врачарског Бр. 11681.

УХВАЋЕН

Живојин Павловић, одбегли осуђеник београдског казненог завода чију смо потерницу изнели у 39. броју „Полицијског Гласника" за ову годину, ухваћен је, те је престала потреба за његовим траженьем.

Акт београдског казненог завода Бр. 5245.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије

Уредник Добривој В. Бакић.

БРОЈ 46. У БЕОГРАДУ, НЕДЕЉА 8. ДЕЦЕМБРА 1913. ГОДИНА IX

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године, код свих полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Појединн бројеви „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а на основу члана 93. Уредбе о уређењу ослобођених области, поставити:

за инспектора друге класе Министарства Унутрашњих Дела, Светозара О. Поповића, начелника друге класе округа тимочког.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 28. новембра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, поставити:

за начелника четврте класе округа звечанског Јосифа Студића, секретара прве класе начелства округа призренског.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 28. новембра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника прве класе среза ђевђелијског Јована Спиридоновића, секретара друге класе начелства округа подринског;

за секретара прве класе начелства округа подринског Љубомира Николића, адвокатског приправника;

за секретара друге класе начелства округа призренског Радомира Јојића, начелника треће класе среза ђевђелијског;

за секретара треће класе начелства округа звечанског Тихомира Ивановића, полицијског писара друге класе Управе вароши Београда;

за полицијског писара прве класе начелства округа звечанског Светозара Арсеновића, пређашњег бродарског капетана;

за полицијске писаре друге класе начелства округа звечанског Милорада Николића, писара треће класе пошганско-телеграфског одељења Министарства Грађевина, по пристанку, и

за полицијског писара треће класе начелства округа звечанског Велимира П. Кузмановића, практиканта начелства округа београдског.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 28. новембра 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Бранислав Ђорђевић, полицијски писар друге класе среза кључког, и

Бранко Сарић, полицијски писар треће класе Управе вароши Београда, — на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда отпусте из државне службе у интересу исте.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 28. новембра 1913. год. у Београду.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу августу 1913. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава, Управе вароши Београда, градских и срески судова, у току месеца августа 1913. године извршено је у старим границама Србије:

1.	**Убистава**	**23**
2.	**Детоубистава**	**3**
3.	**Нехотичних убистава**	**8**
4.	**Покушаја убистава**	**25**
5.	**Разбојништава**	**9**
6.	**Силовања**	**4**
7.	**Тешких телесних повреда**	**18**
8.	**Паљевина**	**32**
9.	**Опасних крађа**	**112**
10.	**Злонамерних оштећења туђих ствари**	**15[1]).**

Од изложених дела пронађено је:

Убистава	19	или	82·6%
Детоубистава	2	„	66·6%
Нехотичних убистава	8	„	100·0%
Покушаја убистава	22	„	12·0%

[1]) У месецу августу 1912. год. оних дела је било:

1. Убистава	30
2. Детоубистава	3
3. Нехотичних убистава	4
4. Покушаја убистава	20
5. Разбојништава	13
6. Силовања	5
7. Тешких телесн. повреда	21
8. Паљевина	63
9. Опасних крађа	99
10. Злонамерних оштећ. туђих ствари	75

Разбојништава	8	„	11·1%
Силовања	4	„	100·0%
Тешких телесних повреда	18	„	100·0%
Паљевина	1	или	3·1%
Опасних крађа	36	„	30·0%
Злонамерних поништаја туђих ствари	7	„	46·6%

Највећи број **убистава** извршен је *ватреним оружјем* (**12**), затим *оштрим оруђем* (**5**), *тупим* (**4**), *дављењем* (**1**) и (**1**) *непознатим оруђем*.

Узроци њиховом извршењу леже: у *међусобној свађи* за **8** случајева, у *нужној одбрани* за **2**, у *убавом домаћем животу* за **2**, у *освети* за **1**, у *страху од казне* за **1**, у *љубомори* за **1**, у *користољубљу* за **1**, у *крвољубљу* за **1** и за **6** случајева узроци су *непознати*.

Посматрана према местима наложена убиства извршена су: у срезу лесковачком **2**, у срезу брзопаланачком **2**, у срезу рачанском **2**[1] (1 непронађено) и по **1** у срезовима: пчињском (непронађено), масуричком (непронађено), крајинском, неготинском, расинском, темнићком, баљевском, нишавском (непронађено), мачванском, рамском, голубачком, јасеничком округа смедеревског, зајечарском, бољевачком, драгачевском, жичком и у вароши Београду.

Детоубиства су извршена: у срезу јадранском **1** (пронађено), у срезу златиборском **1** (пронађено) и у вароши Ужицу **1** (непронађено).

Нехотична убиства извршена су: у срезу бољевачком **2** и по **1** у срезовима: посавском округа београдског, поречком, ражањском, поцерском, јасеничком округа смедеревског и у вароши Београду.

Покушаји убистава извршени су: у срезу расинском **3**, у вароши Београду **2** и по **1** у срезовима: колубарском округа ваљевског, тамнавском, јабланичком, крагујевачком, лепеничком, поречком (непронађен), деспотовачком (непронађен), беличком, ресавском, баљевском, нишавском, белопаланачком, звишком (непронађен), хомољском, голубачком, подунавском, орашком, зајечарском, бољевачком и у вароши Неготину.

[1]) Једно убиство је извршено од стране аустријских окупационих страшара.

Сва ова дела извршена су већином у међусобној свађи и освети.

Разбојништва су извршена по **1** у срезовима: гружанском, јасеничком округа крагујевачког, расинском, ресавском, поцерском, рамском (непронађено), орашком, зајечарском и прокупачком.

Силовања су извршена по **1** у срезовима: власотиначком, баљевском, нишавском и јасеничком округа смедеревског.

Тешке телесне повреде су извршене у ср. рамањевом **2**, у ср. деспотовачком **2**, у ср. подунавском **2** и по **1** у срезовима: грочанском, колубарском округа ваљевског, ваљевском, копаоничком, расинском, беличком, параћинском, моравском округа нишког, звишком, пожаревачком, јасеничком округа смедеревског и у вароши Гор. Милановцу.

Паљевине су извршене: у срезу подунавском **3**, у срезу ваљевском **2**, у срезу брзопаланачком **2**, у срезу нишком **2** (1 пронађена), у срезу посаво-тамнавском **2**, у срезу жичком **2** и по **1** у срезовима: колубарском округа београдског, колубарском округа ваљевског, тамнавском, власотиначком, масуричком, расинском, деспотовачком, сврљишком, моравском округа нишког, звишком, рамском, млавском, орашком, јасеничком округа смедеревског, бољевачком, заглавском, зајечарском, прокупачком и у вароши Смедереву.

Вредност свих ових паљевина износи око **13.000** динара.

Опасне крађе извршене су: у вароши Београду **14** (10 пронађених), у вароши Нишу **7** (2 пронађене), у срезу тамнавском **6** (1 пронађена), у срезу колубарском округа београдског **4** (1 пронађена), у вароши Ћуприји **4**, у срезу колубарском округа ваљевског **3**, у срезу пољаничком **3**, у вароши Крагујевцу **3** (све пронађене), у срезу параћинском **3** (2 пронађене), у срезу левачком **3**, у срезу звишком **3** (1 пронађена), у вароши Пожаревцу **3**, у срезу јасеничком округа смедеревског **3** (1 пронађена), у срезу зајечарском **3**, у срезу масуричком **2**, у срезу копаоничком **2**, у срезу ресавском **2** (обе пронађене), у срезу баљевском **2** (1 пронађена), у срезу лужничком **2**, у срезу јадранском **2**, у срезу подунавском **2** (1 пронађена), у вароши Смедереву **2** (1 пронађена), у срезу тимочком **2**, у срезу рачанском **2** (1 пронађена), у срезу златиборском **2**, у срезу црногорском **2**, у срезу трнавском **2** и по **1** у срезовима: космајском (пронађена), ваљевском, лесковачком (пронађена), крагујевачком (пронађена), лепеничком, јасеничком округа крагујевачког (пронађена), неготинском (пронађена), брзопаланачком, жупском

Текући број	О К Р У З И	Убиства	Детоубиства	Нехотична убиства	Покушаји убистава	Разбојништва	Силовања	Тешке телесне повреде	Паљевине	Опасне крађе	Злонамерна поништења туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубистава
1	Округ београдски	—	—	1	—	—	—	1	1	5	1	—	—
2	„ ваљевски	—	—	—	2	—	—	9	4	10	6	2	—
3	„ ужички	4	—	—	1	—	1	—	2	6	—	3	—
4	„ крагујевачки	—	—	—	2	2	—	—	—	6	—	1	—
5	„ крајински	5	—	1	2	—	—	—	2	2	—	—	—
6	„ крушевачки	1	—	1	5	1	—	5	1	4	2	2	—
7	„ моравски	5	—	—	5	1	—	5	1	12	—	3	—
8	„ нишки	1	—	—	1	—	1	1	4	10	4	3	—
9	„ пиротски	1	—	—	2	—	1	—	—	4	—	—	—
10	„ подрињски	1	1	1	—	1	—	—	3	5	1	—	—
11	„ пожаревачки	2	—	—	3	1	—	2	5	10	—	2	—
12	„ руднички	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—
13	„ смедеревски	1	—	1	2	1	1	3	6	7	—	1	—
14	„ тимочки	2	—	2	2	1	—	—	3	6	—	2	—
15	„ топлички	—	—	—	1	—	—	—	1	3	1	—	—
16	„ ужички	2	2	—	—	—	—	—	—	7	—	2	—
17	„ чачански	2	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—
18	Управа града Београда	1	—	1	2	—	—	—	—	14	—	4	3
	Свега:	23	3	8	25	9	4	18	32	112	15	24	3

(пронађена), расинском, нишком, белопаланачком, азбуковачком, посавско-тамнавском, мачванском (пронађена), млавском (пронађена), моравском округа пожаревачког (пронађена), голубачком, пожаревачком, добричком, косаничком, пожешком и у варошима: Пироту и Зајечару.

Вредност свих ових крађа износи око **46.000** динара.

Злонамерних поништаја туђих ствари било је: у срезу тамнавском **5** (4 пронађена), у срезу алексиначком **2**, у срезу нишком **2** и по **1** у срезовима: колубарском округа београдског, колубарском округа ваљевског, жупском (пронађен), расинском (пронађен), поцерском (пронађен) и добричком.

Вредност свих уништених ствари износи око **1.700** динара.

Поред изложених дела у месецу августу ове године извршено је у Србији и **24 самоубистава** и то: у вароши Београду **4**, у срезу јабланичком **2**, у срезу ваљевачком **2** и по **1** у срезовима: подгорском, тамнавском, трстеничком, жупском, темнићском, левачком, бањском, сврљишком, млавском, моравском округа пожаревачког, качерском, рачанском, пожешком и у варошима: Крагујевцу, Смедереву и Зајечару.

Највећи број самоубистава извршен је: **вешањем 17**, затим **дављењем у води 4**, **ватреним оружјем 2** и **скакањем под воз 1**.

Узроци извршењу ових самоубистава леже: у **болести** за **6** случајева, у **страху од казне** за **4**, у **душевном растројству** за **3**, у **рђавим материјалним приликама** за **2**, у **рђавом домаћем животу** за **1**, у **старости** за **1**, **скакањем под воз** за **1**, и за **6** случајева узроци су **непознати**.

Покушаји самоубистава у месецу августу ове године извршени су у вароши Београду **3** (скакањем кроз прозор, гушењем и ватреним оружјем, (љубав, душевно растројство и частољубље).

Општи преглед горе изложених дела овакав је: (Види 362. страну).

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 24. новембра 1913. године АБр. 1499, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

3. **Ко, да би своју баштину од преплаве воде сачувао, обљу тако начини и утврди, да вода чрез то другима штету учини".**

а) *Радња* се састоји дакле у *прављењу или утврђивању обале тако, да је вода услед тога другоме штету нанела, управљеном на то, да се своја баштина сачува од преплаве воде.*

1° Овде је дакле реч о једној нарочитој врсти *повреде ствари*. Да би према томе она била иступна, потребно је као и у опште, да штета не прелази сто гроша пореских.

2° Овај иступ је *свршен* тек онда, кад је коме штета нанета. Без значаја је међутим, колико је броју лица штета нанета.

3° Радња треба да је управљена на то, да се своја баштина сачува од поплаве.

б) *Кривац.*

1° Није потребна виност и ако је овај иступ једна врста повреде ствари, пошто она по правилу није потребна за иступну повреду ствари у опште из разлога наведеног код § 375. т. 1. к. з.

2° У погледу мотива радње потребна је *намера*, да се своја баштина од поплаве сачува.

4. **Ко туђ јаз воденични или реку за општу потребу служећу затрпава".**

а) *Радња* се састоји дакле у *затрпавању воденичног јаза или реке, која служи за општу потребу.* И овај је иступ дакле једна нарочита врста *повреде ствари*, те је потребно да предмет штете не прелази сто пореских гроша.

б) *Кривац.* — В. 3 б 1°.

5. **Ко поред реке постојећу обалу, насип или брану ради утврђења обале начињену поквари".**

а) *Радња* се састоји дакле у *повреди поред реке постојеће обале насипа или бране.*

1° Овај је иступ дакле једна нарочита врста повреде ствари, те је потребно, да предмет штете не прелази сто пореских гроша.

2° Наравно није потребно, да су насип, обала или брана сасвим уништени, као што би могло изгледати по начину изражавања у закону („поквари")[1]. Довољна је дакле повреда у опште.

б) *Кривац.* — В. 3 б 1°.

6. **Ко неродну гору поред реке постојећу, која на утврђење обале служи, без допуштења полицајне власти сече".**

Ова је тачка замењена чланом 8 т. б и в. Закона о унапређењу вођарства од 3. јула 1898 год. Ту се разликује намењу поједе и уништавања горе, за које је прописала веће казне и захтева се за појам кривца умишљај (sl. 6).

7. **Ко водовод, којим воде на чесме или иначе за општу потребу иде, поквари или воду на другу страну одведе у цељи, да се сам с њом служи".** — Ова је тачка укинута законом о изменама и допунама од 13. маја 1902 год.

8. **Ко водовод, кладенце, чесме, бунаре, који за општу потребу служе, поквари или затрпава".**

а) *Радња* се састоји дакле у кварењу или затрпавању, т. ј. у *поврели водовода, кладенци, чесма, бунара*, који служе за *општу потребу.*

1° Овај иступ је дакле једна нарочита врста повреде ствари. Зато је потребно, да предмет штете не прелази сто пореских гроша, да би она повреда била иступ.

2° Објекат повреде треба дакле да су *водовод, кладенац, чесма, или бунар, који служе за општу потребу.*

(1) О прескупној повреди ових ствари говори се у § 292 к. з.

(2) Повреда водовода, кладенца и т. д., који служе за употребу *појединаца*, има се подвести под § 375 т. 1 к. з.

б) *Кривац.* — В. 3 б 1°.

9. **Ко своју воденицу или јаругу запусти, а воду у своје корито не одврати, него ова другима штету причињава".**

а) *Радња* се састоји дакле у *неодвраћању воде у своје корито од стране онога, који је своју воденицу или јаз запустио, услед чега је вода некоме штету нанела.*

1° Овај иступ је дакле једна нарочита врста повреде ствари, пошто радња мора проузроковати штету неком, т. ј. имати за последицу штету. Зато је потребно, да предмет штете не прелази сто пореских гроша.

2° Овај иступ је *свршен* тек онда, кад је штета нанета коме.

б) *Кривац.* — В. 3 б 1°.

10. **Ко на својој јарузи, куда пут пролази, ћуприју не начини и у добром стању необдржава.**

Они, који неће заједничку воденицу, брану или јаз да оправе, па се чрез то штета оним, који су уредници, чини. Ако би и по надржаној казни затезали се учинити оно, што су дужни, полицајна ће власт на трошак њихову оправку наредити".

Овде су дакле предвиђена два иступа:

а) *Иступ из ал. 1.*

1° *Радња* се овде састоји у *неправљењу моста на својој јарузи, куд пут пролази, или у неодржавању моста у исправном стању.*

2° *Кривац.* — Виност није потребна.

б) *Иступ из ал. 2.*

1° *Радња* се састоји дакле у *неоправљању заједничке воденице, бране или јаза, услед чега је штета нанета коме од оних, који су сасопственици воденице, бране или јаза.*

(1) Овај иступ је дакле једна нарочита врста повреде ствари, пошто радња

[1] Ум. Цењић 917.

мора проузроковати штету поконе, т. ј. имати за *последицу* штету. За то је потребно, да предмет штете не прелази сто пореских гроша.

(1) В. 9 а 2°.

2° *Кривац.* — В. 3 б 1°.

11. Ко се усуди у туђој јарузи рибу ловити".

а) *Радња* се састоји дакле у *ловљењу рибе у туђој јарузи.* Без значаја је, да ли је извршилац рибу запоста уловио.

б) *Кривац.* — Виност није потребна.

12. Ко прокопе или бране за обрану од кишног или снежног наводњења начињене покваре".

а) *Радња* се састоји дакле у *повреди прокопа или бране за обрану од кишног или снежног наводњења начињених,*

1° Овде је дакле реч о једној нарочитој врсти повреде ствари, те је потребно, да предмет штете не прелази сто пореских гроша.

2° Није изравно потребно уништење прокопа или бране, као што би по невољном начину изражавања у закону („покваре") могло изгледати.

б) *Кривац.* — В. 3 б 1°.

13. Ко намерно противзаконо, на штету приватног или јавног интереса, одводи воду из водовода, река, потока, канала, резервоара и других направа за прикупљање воде или воду, која би се од кише у већој количини прикупила, или на послетку воду из отока које од речених вода".

а) 1° *Радња* се састоји дакле у *одвођењу воде из водовода, реке, потока, канала, резервоара и других направа за прикупљање воде или воде, која би се од кише у већој количини прикупила, или воде из отока које од наведених вода на штету приватног или јавног интереса.*

Овај испуп је дакле једна нарочита врста повреде ствари, пошто се захтева, да је одвођење воде тако, да је штетно било по јавне интересе, т. ј. да је имало за *последицу* штету по ове интересе. Зато је потребно, да предмет штете не прелази сто пореских гроша, да би ово дело било испуп. Да ли је одвођење воде тако, да је штетно по ове интересе, фактично је питање.

2° Противправност је нарочито унета у појам овог испупа као један његов специјалан елеменат („противзаконо").

б) *Кривац.* — Нарочито се захтева виност, и то:

1° *Умишљај.* Он се састоји у свести о одвођењу воде из водовода, реке и т. д., и да је то одвођење *противправно* („противзаконо").

2° *Намера*, да се одвођењем воде оштети приватни или јавни интерес. Ако ове намере нема, имао би се применити § 375 т. 1 в. з.

14. „Осим овде исчислених случаја, који се у пос. бл. § а 375, казниће се по овом параграфу и онаки онај, који у смотреву река, воденица, јаруга водених и у опште у смотреву вода тако што учини, што му је не чинити или чинити наложено, па се чрез то другима штета учини".

а) *Радња* се састоји дакле у наведеном чињењу или нечињењу, којим се поконе нанесе штета. Овде је према томе реч о једној нарочитој врсти повреде ствари, те је потребно, да предмет штете не прелази сто пореских гроша.

б) *Кривац.* — В. 3 б 1°.

(свршиће се)

ПОЛИЦИЈСКА ШКОЛА

Мора се признати, да у нас нема установе, на коју би се толико пореко гледало, као што се гледа на нашу полицију.

На њу више штампа; она је предмет нападаја појединаца; на њу се више но зборовима; на је, последњих година, предмет потцењивања чак и од извесних чиновничких редова других струка.

Стојећи, овако, пред једним опште познатим фактом нерасположења према полицији, ми се морамо запитати: да ли су ти прекори и то нерасположење оправдани у опште, и да ли је кривица само до органа који престављају ту установу, или има узрока и на другим странама.

Да се правилно одговори на то питање, морамо се прво осврнути на установу и задатке полицијске власти у опште.

У земљама, које су својим животом старије од нас, и које су, по томе, биле у положају да своје унутарње уређење раније консолидују, полицијска власт нема сполико задатака и дужности, колико има полиција у нас.

Она се тамо јавља прво као чувар реда и безбедности личне и имовине, а за тим са споредним али ипак важним дужностима које имају задатак да обезбеде културно и материјално напредовање држављана; да одрже нарапственост и здравље; да се олакшају и обезбеде разноврсна саобраћајна средства и отклоне сви узроци, који би ма у коме облику задржавали напредовање и развитак држављана у правцу државних потреба и задатака.

У нас су, међутим, задатци полиције много већи. У оскудици потребних установа, њој су наметнути још од првих дана њеног стварања, и такви послови, који немају пичега заједничког са правим задатцима полицијске власти.

Тако она је код нас у већини и истражна власт; она је судска власт, јер суди по трећој части кривичног закона и по многим другим специјалним законима; и на послетку, она је оптерећена и извршењима у свима местима где нема среских и градских судија, а сем тога има и толико других послова којима је оптерећена, да се може рећи, како се скоро ни један закон не спроводи у живот без њеног суделовања; како се ни једна новина не уводи, а да се њој не наметне по једна нова дужност.

Изпосећи, овако, разлику између задатака струке и паше полиције, ми одмах видимо, да ова разлика доноси двојаку штету за нашу полицију.

Прва је у томе, што јој се неприродно наметнутим пословима одузима време, да се посвети своме правоме задатку, а друга је у томе, што ти наметнути послови, по природи својој, доводе полицију у чести сукоб са народом и без њене воље.

Тако, јављајући се као истрага и судска власт, напа полиција мора да притвара људе.

То притварање, у многим случајевима истраге, може бити резултат правилно оцењених околности, а много пута може бити последица заблуде, пометње, интрига, слабог критеријума и т. сличпо, и у овим последњим случајевима полиција редовно пзазива мржњу против себе.

То исто бива и у случајевима, где се она јавља као извршна власт по случајевима из главе XVIII грађ. суд. поступка, и где она мора да врши забране, попише па и продаје имања.

И у овим случајевима, велимо, она може да греши па да против себе ствара незадовољство, све и да искључимо могућност разних других утицаја и прилика.

Кад ова два посла не би радила, полиција би, у свима осталим својим честим додирима са народом, мање давала повода да се на њу више било оправдано било не.

Излажући, овако, који послови највише доводе нашу полицију у сукоб са народом, ми смо одмах у главноме одговорили и на питање: да ли су баш за ову новину па полицију криви органи коју њу представљају, или кривице има и на другим странама.

Одмах, дакле, морамо признати, да главни узрок повици на полицију лежи у њеној погрешној организацији.

Али признавајући ово, ми одмах морамо да додамо и то, да сем овога има узрока и до самих органа полицијских, који својим разним махнама или неупутностима пружају повода за повику, која се после, преноси на саму установу.

Само, одмах морамо рећи, да је повика, која се преноси на установу због грешака појединаца, неоправдана, јер појединци греше у свима друштвеним редовима, али то никоме не даје права да због тих појединих погрешака напада читаве редове, у којима, наравно, већина чини честите и добре људе.

Али и ако смо дошли до закључка, да садашња повика на наше полицајце долази једним делом неоправдано, управо због погрешне организације саме установе, ми тиме нисмо против оних, који оправдано траже боље уређење саме установе, како би она укупно одговарала големим задатцима, које има ова установа.

Томе гласу чак се и ми сами придружујемо, јер нам није страно, да је код нас у томе погледу много штошта иза других држава, што је, на пролетку, и разумљиво, јер је наша држава млада, па се није ни могла изједначити са оним земљама, које живе својим животом по неколико векова...

Нашој полицији потребно је преуређење како по томе, што ће се она вратити правоме задатку једне полиције скидањем послова, који њој не припадају, тако и по начину рекрутовања њеног особља.

Ово последње нарочито мора да се постави на здраву основу, јер су у томе погледу чињене до сада големе погрешке.

Погрешке велимо, јер се у нас или дизала само школа изнад свега, и налазио да она и указ дају способности за сва звања у земљи, или се ишло у другу крајност, па се тражила само пракса и претпостављала свему другоме.

И једно и друго, пак, било је погрешно, јер нити је сама школа била довољна да регрутује спремне полицајце, нити је сама пракса, без других знања, могла да подмири ову потребу.

Школа није могла дати по томе, што је она тако удешена, да даје спремне чиновнике и за професоре и за учитеље и судије, али не и за полицију, која има нечега одвојеног од свију других грана државне службе, и где се, уз опште образовање и стручност, тражи и извесна природна склоност и потребан дар; а сама пракса била је недовољна, јер су потребна и друга знања за успешан рад.

Упућени на непрекидни додир и управу са народом, полицијски органи треба да имају љубави ка томе позиву, јер је позната ствар, да од човека калуђерских склоности не можемо створити доброг официра, нити од човека војничких склоности смиреног калуђера.

Постављени, без осврташа на њихове особине на дотична места, они ће одавати са свим противне типове од онога, што се очекивало.

Треба, дакле, удружити школу и праксу, и онда ће резултати бити други.

То се једино може постићи установом специјалне полицијске школе, која ће једновремено давати и потребна знања и рутину.

Наставни план ових школа морао би обухватити основе из кривичног и грађанског права; пуно познавање полицијског права, које у страном свету већ чини засебну грану науке; за тим техничку полицију, уз коју, поред употребе науке у служби репресије, иду бертилонажа и дактилоскопија; даље, криминалну тактику; и на послетку познавање и примену свију закона, по којима полиција има да ради, као и све остало, што иде у област полицијског деланја.

Време трајања ове школе одредило би се према времену, за које се горњи предмети могу прећи.

У ову школу били би примљени сви они, чије опште образовање претпоставља, да ће моћи разумети предмете, који се предају. То се може утврђивати или полагањем пријамног испита, или једним минимумом свршених гимназија.

Али прва би брига била та, да у ту школу нико не уђе, чија склоност и љубав ка овоме позиву нису једина побуда, која их ту уводи, него би ту хтели ући по разним препорукама, из разних рачуна и интереса.

Ако би било случајева, да се у току школе види, да дотично лице нема особина потребних за будућу службу, то одмах елиминирати из школе.

Полиција, рекрутована на овако школованих и спремних органа, дала би у служби безбедности и државног напретка у опште, друге резултате, те би нестало и повода, макар и недовољних, за повику на њу.

Уз то треба радити да се и наради нашега света измене, јер он често пута, у место да помаже полицију у њеним задатцима, омета њене успехе било из несхватања њених дужности и права, било из неке безразложне хуманости и болешивости.

Случајеви кад наши жандарми потерају кога кривца власти, где цела публика стане на страну кривца, јасно казују њено слабо развијено осећање законитости.

Увећана Србија тражи и од државе и од свију појединаца, да уложе све што треба, да се што пре потпуно изједначимо са свима културним народима.

25. новембра 1913. год.
Београд.

Дим. С. Калајџић

ДЕОВЕ ПУТЕМ ИЗВРАНОГ СУДА

БЕЛЕШКЕ ИЗ СУДСКЕ ПРАКСЕ

Према актима рада изабраних судова, од предмета, стављених у апсолутну надлежност изабраног суда, по § 434. грађ. суд. поступка, најчешћи је предмет рада изабраних судова деоба имања између задругара[1]).

Овај предмет, као најчешћи, и најважнији је, јер се, деобом имања између задругара, имају да регулишу врло важни односи између сопственика деобног имања, с обзиром и на друга лица која су у деобном имању интересована по ком другом законском основу.

Зна се, да су поремећени законски односи извор многобројним законским парницама, а врло често и крвавим личним односима. Зато су, и по закону, а и по суштини саме ствари, изабрани судови, и друге

[1]) Овај ће законски пропис односи и на деобу имања о којој се говори у глави XIV грађан. ове књиге.

власти, које сарађују пре састава избраног суда, — позвани, да свој рад упућују тако, да се извршеном деобом, правилно и трајно регулишу имовински односи.

Међутим досадање искуство показује друкче резултате. Јер, не само што су пресуде избраних судова, у већини, нејасне, непотпуне и што се у њима тачно не обележавају додељени делови, нити довољно опредељују призната права, те такве пресуде немају значај несумњиве гаранције деобничару за његово право, — *већ избрани судови узимају у расправу и таква питања за која нису надлежни, прекорачујући тим законско овлашћење.* Ово, по најављеној жалби, бива узрок за уништај деобне пресуде, што изазива поновни састав избраног суда, и поновну деобу, а то погоршава стање и положај деобничара.

Ради даљег излагања, наводи се, као пример, овај случај.

По тражењу Живка, Марка и Станоја Филиповића, из Липа, решењем полицијске власти наређен је састав избраног суда на имању ових деобничара, ради поделе имања *на три равна дела*. Међутим се пред избрани суд јаве пунолетни синови деобничара Марка: Урош и Филип, и затраже, да им избрани суд досуди, додели, припадајуће делове од деобног имања *као приновак*. И ако им је право на приновак, па, по томе, и на деобу, оспорио деобничар Живко, избрани је суд, ипак, примио Уроша и Филипа за деобничаре, давши им карактер „умешача" у деобној парници, па им је, пресудом од 11. марта 1912. год. досудио право на приновак и доделио део имања, на основу § 517. грађ. закона.

Из акта ове деобе види се то: да је деобничар Станоје био *малолетан*, и да његов заступник није био одређен, и легитимисан, од стране надлежне власти. Ова пресуда избраног суда, по жалби деобничара Живка, поништена је решењем смедеревског првостепеног суда од 31. јануара ове године Бр. 347. са разлога: *Што је избрани суд прекорачио дану му власт*, судећи о оспореном праву на деобу појављених деобничара Уроша и Филипа, *и што малолетни деобничар Станоје није био пуноважно заступљен* - тач. 1. и 2. § 444. грађ. суд. поступка.

Да би се знао делокруг рада полицијске власти, која ради, и посредује, при саставу избраног суда, и других органа који такође сарађују пре састава избраног суда, морају се знати границе власти избраног суда при деоби имања између заједничара.

Прописом §. 434. тач. 6. грађ. суд. поступка, изабрани је суд овлашћен да суди: *„и распре при деоби имања између задругара....."*

Ваља имати у виду разлику: између *права на задружно имање*, па, по томе и *права на деобу* истог и *саме деобе тога имања*. Право на деобу, које се оснива на правним односима, регулисаним материјалним законом, и деоба-расподела имања, два су сасвим различна предмета.

По горњем тексту законском законодавац је избраном суду делегирао само власт: да суди распре при деоби имања, дакле да имовину расподели над се, о расподели, нису могли деобничари сложити. И по томе: надлежност избраног суда, по предмету деобе задружног имања, састоји се у томе: *да учини деобу — расподелу имовине сразмерно величини, унапред признатог, или пресудом редовног суда, досуђеног права*[1]).

Према томе, питање о праву на имање, које има да се дели, а по томе, и о праву на деобу, мора бити пречишћено пре састава избраног суда, и то питање, као спорно, не може бити предмет расправе пред избраним судом.

Да је избрани суд надлежан само за расподелу имовине види се и из тога факта: што избрани суд ради на лицу места, на имању деобничара, и што, по томе, рад избраног суда има, у неколико, карактер техничког рада на терену. За тим, што се деоба, путем избраног суда, јавља тек онда, ако се сасопственици имања не би могли сами поделити. На пример: Не могу да се погоде: која ће њива, или ливада, коме од њих припасти, да ли цела или делимично, јер има земаља бољих и лошијих по квалитету; која ће од задружних зграда припасти коме од задругара; да ли ће овоме, или ономе задругару припасти волови, коњи, кола; или, колики ће део задружног дуга који од деобничара примити на себе и т. д. Најзад за расправу спорног питања о праву на деобу, тражи се законо-правно знање, и правничка оцена правних односа, на којима се, дотично право оснива, које знање судије избраног суда, по правилу, немају, јер се зна: да се избрани судови, за деобу имања, без мало, увек формирају из реда лица, неких за оријентисање у законо-правним питањима, те законодавац није ни имао намеру, да и оваква питања ставља у надлежност избраног суда.

Пречишћавање, дакле, питања о праву на деобу, и регулисање осталих правних односа, на којима би се оснивала права других чланова у задружној кући, врши се ван избраног суда и пре његовог састава. Моменат за регулисање ових правних односа настаје кад се деобничари обрате надлежној власти за сагласност на деобу и изабрани суд. По пропису §. §. 434 и 437. грађ. суд. поступка, избор судија за изабрани суд врши се увек пред полицијском влашћу, и то оном, у чијем се територијалном кругу има деоба да врши. Та полицијска власт решењем својим наређује састанак избраног суда за извршење деобе. Овим својим актом полицијска власт, у исто време, *легитимише* изабране судије, као суд, за конкретни случај деобе. Ово је, дакле, искључиво право а и дужност полицијске власти.

Али, што се тиче питања о сагласију деобничара на деобу, и регулисања правних односа, на којима се оснива право деобничара на деобно имање, као и других питања, која се морају пречистити пре састава избраног суда, треба разликовати два случаја:

1). *Кад су сви деобничари пунолетни* и 2) кад међу деобничарима има и *малолетника*.

У првом случају деобничари се обраћају за сагласије на деобу непосредно полицијској власти, а у другом случају судији за неспорна дела дотичног првостепеног суда, према чл. 130, 135, 136, и 137. правила о поступању по неоспорним делима. Према томе ако би се деобничари, међу којима има малолетника, обратили непосредно полицијској власти, ова је дужна, да их,

[1]) Видети опширну расправу госп. Др. Драг. Аранђеловића, професора права на универзитету, под насловом: „Судење пред изабраним судом", саопштаваху у „Полицијском Гласнику" у бројевима: 34, 35, 36 и 37 од год. 1912. у којој се и о овом питању говори.

ради сагласаја на деобу, упути надлежном судији за неспорна дела. Међутим многобројни примери казују да полициске власти овако нису поступале, што је имало штетних последица.

Смедерево 8. новембра 1900. год. Буденир Чолић судија.

(свршиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Милорад Ковачевић писар општине медвеђске упутио је актом од 23. октобра ове године питање овакве садржине:

Председник једне општине по пресуди иступној, после истеклог рока од три месеца, ставио је кажњено лице у затвор, а та пресуда није била саопштена кажњеноме све док није стављен у затвор. Председник буде оптужен због безправног лишења слободе, и с тога га суд стави под суд с тим да се из слободе брани. — Пита се: да ли овде може бити дела безправног лишења слободе, кад је одговорно лице било саслушано по овом предмету?

Одговор:

Ако кривично дело, због кога је кажњено поменуто лице, није крађа или утаја, онда оно застарева по истеку рока од три месеца од дана извршења кривице, од дана тужбе или од дана последњег истраживачког рада по томе предмету, а за исто време застарева и пресуда када изврши постане. — Под предпоставком, да односно дело није крађа или утаја, орган власти није смео да изврши казну после истека рока од три месеца. Ова се казна није смела извршивати због тога: — што пресуда није саопштена кажњеноме лицу и што према томе није ни извршном постала, и друго што би се овде иначе приступило извршењу једне казне по неизвршној пресуди а за дело које је застарело (ако је случај да таква пресуда није по § 15. и 16. полициске уредбе одмах извршна). — Чим председник није претходно саопштио пресуду кажњеноме а међу тим га у затвор ставио, огрешио се о слободу другога и о закон. Још кад је пред тога приступио извршењу казне после застарелости дела — односно после застарелости казне — треба да одговара, јер је орган власти позван законом, да по званичној дужности мотри, да се извршују само оне кривичне пресуде, које нису застареле, сходно § 74. и 396. кривичног законика.

* * *

Стојан Марјановић деловођа општине бањске актом од 8. новембра ове године упутио је питање овакве садржине:

— У овој општини Бањској ново-ослобођене и присаједњене области, мештани су скоро сви вере хришћанске; но у сваком селу ове општ. има по 3—4 бегових т. ј. турских представника, момака, који гаје турску стоку, обрађују им имања и т. д., а бегови су са стоком неки у Солуну а неки на другим даљним местима. Међу тим сви мештани празнују све празнике што хришћанима припада по вери, а турци т. ј. раденици беговски на против у све празничне дане, кад св. црква празнује, на њзад и у све недеље, ору, дрљају, сеју и у опште све тежачке послове раде без обзира на празник и св. недељу. — Пита се: Има ли право суд спречити овај турски поступак и обичај, па, ако има, како ће суд поступити са њима, кад не би на опомену хтели остављати се свога обичаја, и могу ли се узети на одговор за дело из III-ће части, §§ 327 т. 1., кривичног закона и казнити за непослушност? Да ли им помаже, што се бране да су бегове слуге и да мора да раде на празнике, јер су им бегови наредили? Најзад, може ли се казна над слугама изречена и наплата трошкова извршити из имаовине беговске, која се у месту налази или не? —

Одговор:

Кривични закон у § 327. не забрањује рад тежачки у пољу у редовним и празничним данима, и тачка прва § 327. не односи се никако на овакве случајеве, јер се по том законском пропису кажњава затвором од једног до петнаест дана онај, кога полициски чиновник, или кмет, или ко други у име власти позове, па не би том позиву без довољног узрока следовао. Позив се овај не може састојати у томе, да се наређује некоме, да напусти рад на њиви и т. д. — Тако исто и § 364. кривичног закона не односи се на забрану рада у пољу за време празника или за време службе Божије, јер се овај прошле законска односи само на радње и дућане а не на тежачке пољске радове у пољу. — Дакле, турци, који би у пољу радили као што је у питању представљено, не би могли због тога бити кажњени по кривичном закону.

* * *

Суд општине в. Сарајорца актом № 5653, од 12. новембра ове године упутио је питање овакве садржине:

Кад општина наплаћује за преставке, које се њој подносе по 0·20 динара, треба ли у смислу правилника за извршење закона о таксама наплатити за исте преставке, поднете општини као самоуправном телу, и таксу за државу?

Одговор:

За све посмене и протоколарне преставке или молбе упућене општинској власти, по којима општински суд не издаје нарочито писмено решење, наплаћује се за општинску касу према т.бр. 333. закона о таксама 0·20 динара на име таксе. — По члану 10. тачка 5. правилника за извршење закона о таксама такса за државу полаже се и на све писмене преставке, као што су молбе, жалбе и т. д., које се подносе и самоуправним телима. — Али ово наређење из правилника за извршење закона о таксама односи се само на окружна и среска самоуправна тела, на окружне и среске скупштине и на окружне и среске одборе, т. ј. само на оне преставке, које су упућене окружним и срески самоуправним телима, а не и општинским, јер је закон преставке поднете општинској власти општетно само поменутом таксом из т.бр. 333. закона о таксама у корист општинске касе.

К.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Арнеф Алипаша, који одговара за убиство, побегао је.

Арнеф је родом из Калуђерице, стар је 20 година, висок, црномаљаст, по лицу роав, на себи има антерију од фланела, а на глави црвени фес.

Депеша начелника среза радовишког Бр. 1707.

Стојан Јовановић, звани **„Вратанац“**, из Београда извршио је крађу па затим побегао.

Стојан је стар 32 године, високог раста, црномањаст, малих црних бркова, на себи има војничко одело.

Акт кварта врачарског Бр. 12427.

Властимир Јовановић, из Грабовца, и **Михаило Живковић**, из Новака, осуђеници београдског казненог завода, побегли су са рада 3. т. м-ца незнано куда.

Властимир је стар 30 година, средњег раста, црне косе, округлих образа, у лицу црномањаст.

Михаило је стар 39 година, средњег раста, црне косе, дугих образа, чела високог.

Депеша Управе београдског казненог завода Бр. 5425

Живојин Николић, из Брестовца, извршио је превару, па затим побегао незнано куда.

Живко је стар 17 година, раста малог, у једно око хорав.

Депеша начелства округа крајинског Бр. 7762.

ТРАЖЕ СЕ

Аранђел, син *Проке Вукашиновића*, из Маслошева, отумарао је од своје куће незнано куда. Он је стар 16 година, средњег раста, смеђ, округлих образа, широких леђа, на себи има гуњац од шајка.

Депеша начелника среза јасеничког округа крагујевачког Бр. 1768.

Новак Арсенић, из Глеђице, отумарао је од своје куће незнано куда. Он је стар 60 година, средњег раста, очију зелених, у лицу сувоњав, на себи има црно сељачко одело.

Акт начелника среза моравичког Бр. 10218.

Борисав Максимовић, из Вел. Пчелице, отумарао је од своје куће незнано куда. Он је стар 12 година, смеђ, очију црних, на темену има ћелу величине двопарице.

Милан Станковић, отумарао је од своје куће незнано куда. Он је стар 16 година, смеђ, кад говори замуцкује.

Депеша начелника среза левачког Бр. 10503.

Никола Урошевић, из Сепаца, отумарао је од своје куће незнано куда. Он је стар 40 година, црномањаст, црних бркова, на себи има гуњ. и чакшире, а на глави шајкачу.

Депеша начелника среза пепеначког Бр. 16716.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Александар Милојковић, „Санда“, кошкар, родом из Јагодине, поводом једне извршене крађе налази се у притвору Управе града Београда.

Александар је стар 28 година, средњег раста, жућкасто зелених очију, црне косе, обријана лица, црне

масти. Он је по професији кошкар, а није скоро кажњаван, те је сва прилика, да се за које своје рђаво дело извукао од законите одговорности. Александар је познат и под именом *Младен Вукићевић*, *„Баруџија“*, а на левој руци има тетовирани знак штампаним словима „Александер“.

Скреће се пажња свима полицијским и општинским властима, као и приватним, ако би што знали о „Санди“ да то одмах доставе власти.

Акт Управе града Београда Бр. 39965.

КРАЂА СТОКЕ

Непознати крадљивци украли су Љубомиру Косовцу, из В. Пчелице, осам брава **свиња** и то: једног угојеног и једног мршавог вепра, две крмаче маторе по 3 године, длаке бело-шарене, четири назимета, длаке црне, матора по једну годину дана.

Депеша начелника среза левачког Бр. 10499.

Непознати крадљивци украли су Јовану С. Матићу, из М. Каменице, једног **ждребца** маторог 1½ годину, длаке мрко-зелене, цветастог, који на десној нози испод кичице има беле длаке, и Јовану Симићу, из М. Каменице, једнога **коња** маторог 6 година, длаке кулашасте.

Акт начелника среза брзопалачког Бр. 8064.

Непознати крадљивци украли су Радивоју Лазаревићу, из Свилеуве, два **вола**, матора по 6 година; један је во длаке зелене, рогова правих, други је длаке жућкасте, ровашен у оба уха, реза перчастог.

Депеша начелника среза посавотамнавског Бр. 16645.

УХВАЋЕН

Аранђел Сретеновић, из Такова, чију смо потерницу изнели у 26. броју „Полицијског Гласника“ ове године ухваћен је, те је престала потреба за његово тражење.

Акт управе града Београда Бр. 17962.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије Уредник Добривој В. Бакић.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК" ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕЖСТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА" НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одликовати:

Златном медаљом за грађанске заслуге:

Николу Џишића, Стевана Којића, Драгутина Карауљића, Данила А. Живаљевића, Милорада Радосављевића, Алексу Костића, Јеврема Васовића и Гргуру Арсовића, — од бирције општине београдске и Веселина Марковића, свештеника из Београда, ослобођавајући их плаћања таксе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 2. децембра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, одликовати:

Крстом Милосрђа:

Анђу А. Петровићку, Јелену Ђ. Стојковићку, Леонору В. Џонићку, Јелену Димитријевићку, Наталију Смиљанићку, Надежду Никовићку, Радојку Д. Живаљевићку, Драгу Најдановићку, Мару Димитријевићку, Живку Јовичићку, Видосаву Мићићку, Милеву Григоријевићку, Јелку Б. Нешићку, Јелицу Весовићку, Перку Вучковићку, Драгу Џинићку, Станиславу К. Митрићевићеву, Мару Ко ановићеву, Лепосаву Мићићеву, Марију Јандерову, Персиду Стојковићеву, Шалома Русо учитеља, Мићу Живарића, рентијера, Михаила Рајића, чиновника Државне Архиве, Гаврила Јовановића, професора, Благоја Недића, пензионера, Петра Летића, свештеника, Милића Теодосијевића, рентијера, Петра Тодоровића, кафеџију, Љубомира Митровића, свештеника, Радојицу Петровића, кафеџију, Љубомира Богићевића, свештеника, Николу Каровића, кројача, Тришу Стојковића, учитеља, Милана Трандафиловића, кафеџију, Ристу Јанушевића, Милију Луковића и Светозара Живковића, учитеље, Марка Кумановића, Милана Стојановића и Милана Милутиновића, свештенике.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 2. новембра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за лекара среза заглавског Др. Милана Зарковића, лекара среза деспотовачког, по потреби службе;

за лекара среза тресетничког Др. Милана Симића, лекара среза жупског, по потреби службе;

за лекара среза студеничког Др. Стевана Иванића, лекара среза драгачевског, по потреби службе;

за лекара среза драгачевског, Др. Андру Божиновића бив. државног питомца;

за лекара среза качанског Срећена Попадића лекара општине пиротске;

за лекара среза посавског округа београдског Др. Миодрага Марковића, бив. државног питомца;

за лекара среза ариљског Др. Михајла Боковића, бив. државног питомца;

за лекара среза кратовског Др. Николу Мићери, бив. државног питомца;

за лекара среза деспотовачког Др. Радомира Миладиновића;

за лекара среза ново-варошког Др. Ристу Митковића, бив. државног питомца.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 1. децембра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за члана прве класе Управе вароши Београда Живојина Будимировића, начелника прве класе среза грочанског;

за начелника прве класе среза грочанског Владислава Ђ. Миловановића, јавног правозаступника из Пожаревца;

за начелника друге класе среза мачванског Петра Драгомировића, начелника пете класе среза космајског, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза посавског, округа београдског, Чедомира Јевђенијевића, секретара пете класе Управе вароши Београда, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза белоланачког Александра Ђ. Младеновића, секретара исте класе начелства округа крагујевачког, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза колубарског округа ваљевског, Ра-

дора Ђ. Чобељића, секретара исте класе начелства округа ваљевског, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза штавичког Миладина Марашковића, секретара друге класе окружног суда у Штипу;

за начелника треће класе среза космајског Јована М. Тодоровића, писара прве класе првостепеног београдског суда округа београдског;

за начелника треће класе среза левачког Војислава Бановића, писара прве класе првостепеног суда;

за секретара прве класе Управе вароши Београда Др. Душана Ђ. Миловановића, секретара исте класе начелства округа рудничког, по молби;

за секретара друге класе начелства округа рудничког Божидара Ристића, начелника исте класе среза белопаланачког, по службеној потреби;

за секретара друге класе начелства округа ваљевског Радомира Новаковића, начелника исте класе среза колубарског, округа ваљевског, по службеној потреби;

за секретара друге класе начелства округа крагујевачк г Милорада Д. Петровића, начелника исте класе среза левачког, по службеној потреби;

за секретара треће класе начелства округа ужичког Милорада Поповића, порезника четврте класе пореског одељења среза јасеничког округа крагујевачког;

за полицијског писара прве класе начелства округа нишког Милана Ђ. Павловића, писара прве класе градског и среског суда за град Ниш и срез нишки, по преступку;

за полицијског писара прве класе Управе вароши Београда Велимира Ф. Павловића, полицијског писара у оставци;

за полицијског писара прве класе среза дојранског Јована Ђорђевића, пређашњег полицијског писара исте класе;

за полицијског писара друге класе Управе вароши Београда Милана Ж. Цветковића, полицијског писара исте класе среза рачанског, по молби;

за полицијског писара друге класе среза ваљевског Михаила М. Матијевића, практиканта среза пожешког;

за полицијске писаре треће класе начелства округа чачанског Милорада Величковића, полицијског писара исте класе среза пожешког, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе Управе вароши Београда Велимира Богдановића, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе среза крагујевачког Славка Татића, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе среза кључког Стевана Ранковића, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе среза скопљанског Јована Цакића, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе среза параћинског Бура Поповића, пређашњег полицијског писара;

за полицијског писара треће класе среза студеничког Добривоја Ђорђевића, практиканта Министарства Унутрашњих Дела;

за полицијског писара треће класе среза охридског Љубомира Шорбајића, адвокатског писара и пређашњег полицијског практиканта;

за полицијског писара треће класе среза пожешког Војислава Вељковића, пореског помоћника београдског пореског одељења;

за полицијског писара треће класе среза рачанског Бегољуба Б. Предића, пређашњег практиканта Дирекције Српских Државних Железница; и

за полицијске писаре треће класе среза штавичког: Ристу Наковића, практиканта среза дојранског; Милана С. Тетиковића, практиканта среза мачванског и Милоша Танасијевића, практиканта Универзитета и пређашњег полицијског практиканта

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 4. децембра 1913. год. у Београду.

РАСПИС

Свима окружним начелствима.

Према чл. 2. закона о узимању на знање одлуке Министарског Савета ПВр. 19144 од 16. новембра 1912. год. и одлагању општих избора за општинске чланове, — општи избори председника општинских судова, подпредседника општинског, кметова и одборника извршиће се јануара месеца 1914. године, у време означено у члану 174. закона о општинама.

Да би се предстојећи избори општинских чланика правилно обавили, нашао сам за потребно, да свима полицијским и општинским властима у земљи учиним следеће напомене и скренем им пажњу и на следећа наређења из закона о општинама:

По члану 27. ђ. закона о општинама азбучни бирачки списак сталан је и важи од 1. јануара до 31. децембра сваке године. У пети се у току године не може приповести ни један нов бирач, само што не се пре сваког бирача изостављати решењем они, који умру или изгубе право гласа према члану 30. и 32. истог закона. — У том циљу надлежне власти дужне су, да општински суд одмах известе о наступелим узроцима из члана 32. закона о општинама, због којих се губи право гласа. — И она решења, којима се поједини бирачи бришу из списка, шаљу се пореченом суду на оцену по члану 27. и. закона о општинама.

Општински судови су дужни да се постарају да свако бирачко место, односно сваки бирачки одељак, буде снабдевен азбучним бирачким списковима. Члановима 21. до 32. и 54. закључно закона предвиђено је какве списковe свака општина мора да има, како се они састављају и шта се са истима има да ради, као и ко има а ко нема право гласа на општинском избору. — Суд општине, коју чини једно место, треба да има један азбучни бирачки спи ак у два примерка а ако таква општина према члану 36. у вези са чланом 181. ђ. закона о општинама има више бирачких одељака, онда још по један списак у дупликату за сваки одељак; суд општине, која је састављена из више места, треба да има један азбучни бирачки списак у дупликату за целу општину и по један азбучни списак у дупликату за свако место које дотичну општину састављa, а ако таква општина према члану 36. у вези са чланом 181. ђ. закона о општинама има поред тога и више бирачких одељака, онда још и по један бирачки списак у дупликату и за сваки бирачки одељак.

Општински судови варошких општина, које имају преко 1500 правних бирача треба да воде рачуна о наређењу из члана 36. закона о

општинама, а суд општине београдске о наређењу из члана 181. ђ. тога закона.

Општински одбор одређује дан за избор општинских часника према тачци 19. члана 87. закона о општинама; али како је чланом 174. истог закона у вези са чланом 2. поменутог закона о одлагању општинских избора за општинске часнике наређено, да се изборн председника општинских, потпредседника у Београду, кметова и одборника у оним општинама, које су образоване из једнога места, и председника и одборника осталих општина (које су састављене из више места) имају извршити у прву недељу по „Светом Сави", 1914. године, а изборн кметова оних општина састављених из више места у прву недељу после оних избора и да дане за њом по реду, — то општински одбори оних општина, које чине једно место, треба благовремено да одлуче, да се напред одређеног дана сазове општински збор за избор председника, у Београду, потпредседника, кметова и одборника; одбори пак оних општина које су састављене из више места такође треба благовремено да одлуче, да се напред одређеног дана сазове општински збор за избор председника и одборника а у једно с погледом на чл. 33. тач. 1., чл. 53. г. и чл. 58. закона о општинама да одреде, кога ће се дана и у коме месту одржати варошки или сеоски састанци за избор кметова дотичне вароши или села.

Како по ставу првом члана 37. закона о општинама од дана огласа о сазиву у опште збора па до дана збора, мора протећи најмање петнаест а највише двадесет дана, то општински судови треба благовремено да предложе општинским одборима доношење одлука о сазиву општинских зборова за избор општинских часника.

Општински судови треба нарочито да скрену пажњу на прописе из чл. 52. а., 52. б., 52. в., 52. г., и 58. закона о општинама, који говоре о председнику и члановима како бирачког одбора по гласачким местима, одељима, тако и главног бирачког одбора за општине које имају више гласачких одељака. При раније општинским изборима приметило се, поводом пријављених жалби у смислу члана 170. закона о општинама, да су изборн морали бити ништени највише због тога, што противно јасном наређењу из чл. 52. а. закона о општинама председници или кметови, или вршиоци њихових дужности, бивају председници гласачких одбора на овим зборовима, у место да се један писмен правни гласач из дотичне општине односно вароши или села на то место одреди. Ваља знати да на кандидат за положај председника, потпредседника и кмета не може бити бирап за председника бирачког одбора, — последњи став истог чл. 53. а. закона о општинама. Сем тога неки раније изборн ништени су и за то, што противно пропису члана 54 в и 54. д. закона о општинама записнике о раду бирачког одбора и о току гласања не потписују сви чланови бирачког одбора, те и на ово треба пазити, како изборн не би били ништени.

Општинским судовима се скреће пажња на члан 53. д. закона о општинама, који говоре о томе, коме се предају на потврду кандидатске листе, као и на пропис члана 54. и 54. а. истог закона, који наређују, да се гласање врши у згради односно у зградама, које општински одбор одреди, и да се место, где ће се гласати, мора од стране општинског суда обзнанити у објави, којим се обзнањује сам дан избора. Општински одбори треба ова места и зграде да одреде праволик доношења одлуке о дану за сазив општинског збора односно варошког или сеоског састанка за избор дотичних општинских часника. Ако се гласање не врши у згради општинског суда или школској, него у којој другој, онда она мора бити у селу, вароши, а по могућству на средокрађи. Свака зграда у којој се врши гласање мора имати ограђено двориште, које се може затворити.

Даље се скреће пажња општинским судовима и на следећа наређења из закона о општинама: члан 102. а., који говори о томе, када се уводе у дужност ново изабрани општински часници: члан 157. до 167. љ., који говоре о кривицама и казнама; члан 170., 171., и 172. који говоре у опште о жалбама, о року за изјављивање истих, и коме се и како жалбе предају.

Поред напред поменутих напомена општински судови треба добро да проуче цео закон о општинама и да се према истом строго управљају, те да се изборн општинских часника правилно извршс и да органи општинске власти не дођу до кривичне одговорности због незаконитог рада свога.

Најзад сматрам за потребно, да органе полицијске и општинске власти упознам и са следећим:

Закон о општинама даје право грађанима, да по прописима тога закона врше избор општинских часника потпуно слободно. Према томе, ту не може и не сме бити утицаја од стране власти ни државне ни општинске. Зато је и чланом 167. закона о општинама прописана казна губитка службе за оне полицијске чиновнике, који би утицали на састављање кандидатских листа или на избор кандидата, а чланом 163. истог закона казна од 100 до 500 динара за оне општинске часнике, који, у циљу да кога од бирача спрече да се својим бирачким правом користи, не би вршили своје дужности, тим законом одређене им, како треба и савесно. — С тога руковођен жељом да чиновници и органи општинске власти врше строго и једино закон, на основу члана 142. закона о општинама наређујем: 1. да се нико од подручних ми полицијских чиновника не меша у саме изборе општинских часника који се имају извршити у јануару месецу идуће године, и да својим понашањем и опхођењем према грађанима не изазива сумњу у непристрасност власти; и 2. да сви органи општинске власти врше строго и на време све оне дужности, које су им стављене законом о општинама, а којима је циљ, да се изборн изврше слободно и правилно, пазећи при том да се ни једног бирача право не окрњи. — Полицијски пак чиновник, као орган надзорне власти над радом општинских власти, има право да свој глас употреби и гласа за кандидата за кога хоће (члан 30. закона о општинама), али свака друга његова радња, којом би се ишло на састав кандидатске листе, утицање у корист овог или оног кандидата, противна је закону, и за свако тако противзаконо поступање према дотичном чиновнику се морају употребити строге законске мере.

Препоручујем начелству да овај акт достави ради управљања свима општинским судовима у своме под-

ручју и на потпис је у истој цељи саопштити свима полицијским чиновницима у округу, а суду општине београдске препоручујем да се према овоме моме акту управља у колико се исти на тај суд односи.

За сваки случај противног поступања од стране полицијских чиновника, начелство ће ме депешом известити, како би према таквом чиновнику могао предузети законе мере. А ако органи општинске власти не би према закону и овој наредби поступили, надзорне државне власти ће према одговорним чиновницима и органима предузимати што треба у колико је то закон о општинама ставио у надлежност надзорној власти.

Бр. 15867.
27. новембра 1913. год.
у Београду.

Министар Унутрашњих Дела,
Стој. М. Протић.

СТРУЧНИ ДЕО

О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(свршетак)

Додатак расправи.*

За § 2 I 1 а 1°: (5) Без значаја је, да ли је новац писмен или усмен, пошто се у закону вели само „позове“[1].

За § 2 I 6 а: Овде спада наравно и случај неиздржавања полицијског надзора изреченог на основу § 391 в. к. з.

За § 6 V: 3. Казна ипак не сме бити мања од 5 ни већа од 300 динара сходно §-у 313 к. з.[2].

За § 6 X: Б. Иступи на правила о посредницима предвиђени су општом одредбом из ал. 2 чл. 12: „За сваку неуредност и за осведочено немарно понашање посредника, као и за неизвршење наредбе полицијске власти у опште, може га (scilic. посредника) казнити по § 356 б додатка од 21. априла 1885 године у Кривичном Законику, или одузимањем дозволе, да се бави посредничком радњом“.

За § 6 XI 1 б 3° прим. 2: Прот. *Ж. М. Перић* (у свом предговору књиге *А. Калајџића* Поуке и обавештења, стр. XXIX), према коме се одлука полицијске власти треба да донеси у облику решења, пошто се § 356 в к. з. тиче, вели, једног *приватно-правног* спора, а ови се расправљају решењима и пресудама, а не наредбама. Тако исто требало би, вели [XXX], признате закупцу право на жалбу, која би као и свака друга жалба задржала извршење решења, но иначе сам признаје, да би се, с обзиром на саму хитност предмета, могао успоити систем, да се закупац не може жалити против решења о исељењу, или бар да жалба не задржава извршење овог решења.

За § 7 I 1 а: [1] *Стевановић* (39) погрешно узима, да се радња састоји у *каштигању*, јер се у закону вели: „ко на другога насрне, те га ћушки или удара“. Противно је тачноме закону његово тврђење, да су ћушкање или ударање истуци само онда, кад су се догодили намерно малолетника, слугу, слушкиња, шегрта и у опште оних лица, „која мало воде рачуна о својој части“, или према таквим лицима. В. против њега *Калајџић* Пол. Гл. 1910 Бр. 26.

За § 8 III б а 1°: [1] Без значаја је то, што би гост био путник, сем случаја, кад има да преноћи у самом механском локалу. Противно закону тврди супротно *Стевановић* 40.

За § 6 XI 1 а 3° (2) прим. 1: *Николић*, очигледно у противности с одредбом ал. 2 § 356 в („само пуноважном писменом исправом“), тврди, да код успеног утогова постоји чак и онда сумњив случај из ал. 3 § 356 в. к. з., кад је спорно питање о истеку рока закупа, а *не закупац* и закуподавац *између* о томе писмених доказа, нелеби, да би се иначе противно чл. 7 Устава повлашћивао закуподавац на штету закупца. Исто то тврди и *Тошаловић* Пол. Гл. 1909. бр. 27. стр. 211, образлажавајући своје мишљење тиме, што је у овом случају спор само о року изузи утогова, чије се постојање не оспорава, а у тумачење утогова, се вели, не може улуштати полицијска власт, већ то има послати суду.

За § 9 VI прим 1: *Калајџић* у свом напису „*Једна потребна исправка*“, објављеном поводом нашег рада „О иступима“, у Пол. Гл. 1913 Бр. 44, признаје овде понова, да се кривац може за кривично дело казнити истовремено и *кривичном* и *дисциплинском* казном, над ће то дело појављује и као дисциплински преступ, пошто се дисциплинска казна по својој суштини разликује од кривичне казне (в. о томе *Живановић* Основи Кривичног Права, Општи Део § 70 I 4). То важи за кривична дела из 367 т. 2, 3, 4 и 5 к. з. као н. пр. и за кривична дела из § 133 в. з.

За § 389 т. 1: [1] *Калајџић* у свом горе наведеном напису „Једна потребна исправка“ остаје понова при свом тврђењу, да је т. 1 § 389 беспредметна. Он наводи као разлог то, што свако сопственик, који, има права да одређује у својој воденици ујам колики хоће, пошто ниједним законом није одређена велича ујма, а стварно је немогућа, хоће ли доћи код кога или не. Да је ово тврђење *Калајџићево* неосновано, изгледа из тога, што *би и у време издања Казненог Законика није било закона о величини ујма*, и над овај Законик ништа садржи у себи т. 1 § 389 ова тачка нема никаква смисла, а она га може имати само, кад се узме, да је мерођаван *обичајни ујам*. Законодавац је дакле хтео овом тачком § а 389 бави за спреча неједнако напајање суседа ујма од разних помоћара, на које би сопственици воденица иначе имали права, и ова му је одредба сасвим умесна.

ИСТОРИЈА ПРОСТИТУЦИЈЕ
И
НАШЕ ЗАКОНОДАВСТВО

(по В. Дерљањином)

Појам проституције обухвата поли развратт у највишем смислу.

У ужем смислу под проституцијом се подразумева полни развратт женскиња, који носи вид редовне професије, и ове стављa у једну засебну групу.

Како се полицијске власти највише сретају са овим последњим видом проституције, то ћемо ми о њему и говорити.

Проституција није производ друштва скорашњих векова. Она је, на против, стара толико исто, колико и род људски.

Из историје најстаријих народа ми видимо, да су се власти сретале са њом, и да се тада гледало на њу као на ружну појаву, и поред презирања долазиле су и казне.

Доказе о постојању проституције и тежњи да се она угуши, ми налазимо још у установама јеврејског законодавца Мојсеја.

Али без обзира на ове установе, проституција је напредовала и ширила се, да су се поред самог јерусалимског храма налазиле куће, у којима су јеврејске девојке биле проститутке за новац.

Истоветне појаве посртања нарачворености јављале су се и код других народа онога времена, да су се, са свим наравно, и од стране државне управе јављале тежње: или да се оне са свим искорене, или бар умањи зло, које се јављало.

У старој Грчкој проституција је добила законску форму. Занимање тим послом обележено је у напред као саблажњиво, и њиме су се могле занимати само робиње; према томе, ако би се коме послу одала слободна жена, то је она самом тим, по сили закона, постајала робињом.

---

[1] Тако Пол. Гл. 1907 стр. 167, Ад. Стевановић О иступним делима по Казненом Законику и о њихном изнађењу и суђењу (1910) 31. Стевановић узима, да се усмена позив може употребити само у нарочитим и неодложним потребним власти, за које лице добаи, и да према томе у противном случају неиздржавање на усмен позив не ће значивало овај иступ. Но ово се тврђење не може говорити, јер по правилу позивања није у стању, да цени хитност потребе власти, за ју се представе.

[2] Уп. Стевановић 16.

Солон је био установио јаван дом (диктерион), као државно уређење, покупио, о трошку државе, робиње из многих туђих земља, и устврдио унутрашњи поредак тих установа (диктериона).

У Атини постајале су три врсте професионалних проституткa. Тако биле су: диктеријаде (женскиње јавних домова) аулетриде (играчице) и хетере.

У Риму су такође постојали публични домови за проститутке (lupanorium).

У опште узев, у то доба проституција се сматрала као једно нараственo зло, али је по невољи рачунато са њеним постојањем и била је трпљена.

У разно доба и на различитим странама чињени су покушаји, да се проституција савршено искорени, али се ускоро показало, да су ти покушаји били безуспешни.

Тако је Св. Лудвик IX, у Француској, по повратку из крсташких ратоза, био поражен посрнулим моралом у својој земљи, и 1254. год издао заповест о прогонству свију јавних женскиња (expellantur autem publicae meretrices tam de campis quam de villis), и наредио конфискацију свију оних домова, где би се оне нашле да станују, без обзира чији су.

Ова заповест, била је извршена у целој Француској са свом суровошћу.

У почетку, како вели Деламар, историк полиције у Француској, ова мера дала је извесне повољне резултате, јер су се извесне женске повукле и вратиле у Maison des Filles Penitentes, где им је Лудвик дао извесне помоћи.

Али, и у Паризу и по другим градовима краљевства остао је знатан број развратних жена. Оне или су се биле прикриле, или су се издавале за честите жене, те су тако под тим видом продуживале свој гнусни занат.

Услед тога решено је било трпети ове несретне жртве нечасности, али их у исто време изобличити, управо рећи указати прстом на њих, као на један пропали друштвени ред (de les montrer pour ainsi dire au doigt).

У то име биле су одређене нарочите улице и места где ће оне живети; одело какво могу носити и време кад смеју одатле изаћи (heures de leur retraite).

Од тога времена, вели Деламар, њих су почели обележавати разним презривим именима, која су изобличавала гнусност њиховог разврата.

Хтело се тиме, несумњиво, да се овако јавним жигосањем остали женски пол заштити од посртања, а да и сами мушкарци стекну од даљег помагања тако наказних друштвених типова.

Наредба о томе издата је такође 1254. године.

После овога стало се са покушајима да се проституција искорени, али су државе ипак узеле надзор у своје руке, сматрајући то већ као једно друштвено зло, које мора да се трпи.

Установљавајући нарочите јавне домове, они су чак бивали предмет јавних закупа и државних дажбина.

После овога периода, у коме је проституција трпљена као нужно зло, ипак је дошао период покушаја, да се оно са свим искорени.

У XVIII. веку интересантне примере пружа Аустрија, за време Царице Марије Терезије.

По кривичном законику, изданом од стране Марије Терезије „Терезијана“ (Constitutio criminalis Theresiana 1769) кажњаван је не само развратник у облику проституције, него и конкубинат и све љубавне везе ван брака. Ове последње кажњавање су новчано и затворм. Конкубинат кажњаван је затвором, а ако би се и после овога обновио, онда су кривци јавно кажњавани и прогоњени.

(свршиће се)

ДЕОВЕ ПУТЕМ ИЗВРАНОГ СУДА

БЕЛЕШКЕ ИЗ СУДСКЕ ПРАКСЕ

(свршетак)

У делокругу овога рада, и полициска власт, и неспорни судија дејствују *као неспорна власт*, и, по томе, ако би се, при саслушању деобничара, ради сагласија на деобу, појавило какво правно питање као спорно, не могу се упуштати у расправу истог, нити се преко њега може прећи, већ ће слабију страну упутити на особену грађанску парницу код редовног суда за доказивање оспореног права, сообразно чл. 2. тач. 7. прав. о поступању у неспорним делима. *Вапарничка јурисдикција и састоји се у овлашћењу судова и других јавних органа: да суделују у извесним правним пословима, на основу споразума интересованих лица. Али чим настане спорazум, односно правих питања и односа, и настуни оспоравање, онда одмах настаје потреба другог парничног поступка.*

На који се начин врши сагласје деобничара на деобу, и претходно пречишћавање правних односа?

Код судије за неспорна дела врши се саслушавањем свих деобничара, односно за малолетнике одређених им старалаца или заступника. И ако се у свему потребном постигне сагласност, судија издаје решење, у које се уноси цео споразум, којим се решењем, једновремено, овлашћују стараоци, или заступници, за избор судија и за заступање малолетних деобничара, при деоби, па се, стараоци, и остали деобничари, са тим решењем, обраћају надлежној полицијској власти ради избора судија и наређења састанка изабраног суда. У овоме случају функција полициске власти и састоји се само у томе: што ће се, пред њом, а евентуално и са њеним садејством, извршити избор судија, и што ће решењем наложити састанак изабраног суда, ради извршења деобе, у смислу сагласија учињеног код судије за неспорна дела. Ово ће сагласје полицијска власт, или наложити у своме решењу, или ће се, и решење судије за неспорна дела, предати изабраном суду, да му послужи као основица за расподелу имања.

За случај, кад се задругари, за сагласје за деобу, и за састав изабраног суда, обраћају непосредно полицијској власти, у пропису §. 436. грађ. суд. поступка предвиђено је: да се то чини путем *писмена — писменог уговора*, сачињеног удвоје, и потврђеног код полицијске власти; који уговор парничари подносе полицијској власти, и ова извештава судију о избору, и наређује састанак изабраног суда.

Међутим овај начин споразума, путем писменог уговора, одавно је напуштен у пракси, и нема примера, да је, због тога, уништена која пресуда изабраног суда. Ово је сасвим правилно, и није противно начелима закона, јер су правила о поступању у вапарничним делима, издана на

основу законодавног овлашћења у чл. 7. закона о поступању судија за ванпарничне дела, — *дошлија од* законика о поступку судском у грађанским парницама, те прописи тих правила морају имати примене и при раду код полицијске власти, пошто овде и радња полицијске власти има карактер *ванпарничне радње*. За то се сагласје деобничара на деобу и код полицијске власти има вршити путем саслушавања свих интересованих лица. У осталом, да би се могло приступити избору судија и саставу избраног суда, битан је услов: *потпуна сагласност деобничара*. У томе је суштина ствари.

Врло је важно питање: о чему све има да се постигне сагласност између деобничара, и шта, тим сагласјем има да се пречисти.

О томе, у чему сагласност треба да се постигне пре састава избраног суда, говори се, само у опште, у пропису §. 436. грађ. суд. поступка, с обзиром и на чл. 135, 136, 137 и 138. правила о поступању у неспорним делима. Али, поред тих општих наглашавања, *и природа саме ствари одређује*, како функцију власти, пред којом се сагласје врши, тако и питања која треба да се регулишу сагласјем.

Према овоме, међусобним сагласјем деобничара треба, нарочито, да се пречисти и утврди:

1) *Имовина која има да буде предмет деобе пуутем избраног суда.*

2) *Ко све има да учествује у деоби, и по ком основу.*

3) *На колико делова има да се подели имање, и колики део од истог имања који од деобничара има да добије.*

4) *Има ли ко од чланова у задружној кући права на приповак у задружном имању* према §. 517 грађанског закона, и на који део. Ако има, онда се и од тога члана задруге, или његовог заступника, ако је малолетан, мора узети реч.

5) *Има ли у задружној кући девојака* с правом издржања, спреме и удомљења, и *удовица*, с правом удовичког уживања, а евентуално и с правом на деобу по праву из §. 414. грађанског закона, и ако има, признаје ли им се право, па се и њихов однос мора регулисати.

6) *Има ли задруга дугова и како ће се они поделити.*

Дејствујући при сагласју деобничара, полицијска власт, као и неспорни судија, има право иницијативе, према законском начелу изложеном у чл. 2. тач. 10. неспорних правила. И по томе полицијска је власт власна, а и *дужна, да се стара* да се међусобним споразумом деобничара пречисте сви односи од којих ће зависити *правилност и трајност деобе*, коју ће избрани суд извршити. Ово старање полицијске власти, као и неспорног судије, потребно је у толико пре, што, по прошлу §. 304, тач. 4. грађ. суд. поступка, пресуда о спорном предмету треба да буде тако изречена, *да се њом парнична ствар свршава*, које начело важи и за пресуду избраног суда; а међутим избрани суд не суди о праву, као основици за деобу, те се, ради правилности и трајности деобе, та основица мора тачно поставити пре рада избраног суда. По томе су полицијска власт и неспорни судија власни да, поред осталог, од појављених деобничара, потраже објашњење: да ли, сем њих, још ко има права на деобном имању и по коме основу, па ако има, онда се и то лице мора саслушати. На пример: Петар и Павле задружна браћа, затраже код полицијске власти састав избраног суда да им целокупно задружно имање поделе на два равна дела, па се деоба у томе смислу и изврши; па како су они са пресудом били задовољни, иста је постала извршном, и они су додељено имање узели предати се. Међутим, на трећи део целог тога имања, имала је право удата им синовица Јелена, која умрлог им, у задрузи, брата Јована, по *основу наслеђа* §§. 400. и допуни §. 529. грађанског закона, и она је, тек доцније сазнала за деобу. По њеном тражењу отворио се је парнични процес и извршена деоба између Петра и Павла постала је неважећа.

Ако би се, приликом сагласја деобничара појавило као спорно питање о праву на деобу, или шта од имања треба да уђе у деобу, па се тај неспоразум не би могао отклонити, нека се моћи приступати саставу избраног суда, већ ће дотична власт слабијој страну упутити на грађанску парницу за доказивање тражења чл. 2 тач. 7. неспорних правила А ако се сва интересована лица потпуно сагласе на деобу, *онда ће се то њихово сагласје изложити у протоколу саслушања и од таквог постигнуто споразума и приставка на деобу, не може се једностано одустати* §. 437. *грађ. поступка*. Ако је сагласје постигнуто код полицијске власти она ће, по извршеном избору судија од стране деобничара, то сагласје изложити у решењу, којим наређује састанак избраног суда, које ће сагласје служити за основицу деобе[1]).

Смедерево Будимир Чолић
судија.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Д. У. деловођа општински из В. Градишта актом од 11. новембра ове године упутио је питање овакве садржине:

По чл. 13. закона о јавној безбедности у вези са чл. 21. закона о злонамерним паљевинама и понипштају туђих ствари у случају, да се, услед утврђене немајтине осуђених, наплата по пресуди не би могла од осуђених извршити, општени има права тражити извршење пресуде од општине одакле су кривци. — Пита се:

1). Да ли по основи чл. 21. закона о злонамерним паљевинама с обзиром на прошс § 463. грађ. суд. пост. извршне власти могу наплаћивати штете причињене хајдучијом од општина на које су осуђени, кад се немајтина осуђених утврди од надлежне власти и онда, над, том пресудом којом су кривци били осуђени, *није* се извршење тражи на начин предвиђен чл. 21. зак. о злон. паљев. и понипт. туђ. ствари — није осуђена и одговорна општина на плаћање; у случају немајтине осуђених, или је потребна — с обзиром на прошс § 463 грађ. пост. — поновна осуда одговорних општина; и

2). У случају, да у овакним приликама треба да буде накнадно општина осуђена, ко је надлежан да прими тужбу: полициска власт или првостепени суд?

Одговор:

Штета учињена грађанима и правним лицима хајдучијом и разбојништвом, накнађава се по за-

[1]) **Напомена.** У прошлом броју „П. Гл.“ у почетку ове напомене, грешком коректора, испкрале су се ове погрешке:

На страни 365. у 3. реду изнад, место речи законски, треба „грађанским“; а у 4. реду изнад место речи законски, треба „законитом“.

Ур.

кону о накнади штете учињене злонамерном паљевином и намерним противзаконим уништајем ствари (од 20. марта 1892. године са изменама и допунама од 25. децембра 1903. године). — По овом закону сваку штету учињену злонамерном паљевином и намерним противзаконим поништајем необезбеђених ствари као и крађом стоке, земљоделских алата, храме људске и сточе, кола, живине, кошница и пољских ограда, у атару сеоске општине и пољском имању варошких општина, дужна је општеном, на његов захтев, да накнади она општина, у чијем је атару какњино дело извршено, ако се кривац не ухвати у року од тридесет дана, од кад је иследна државна власт извештена о извршењу кривичног дела; а ако је кривац ухваћен, па накнада штете од њега не може да се изврши, онда накнаду плаћа општина, из које је кривац. — Дела паљевине и поништаји тућих ствари лако констатују власти и та дела остављају трагове, услед којих је тешко појединима да тврде постојање тих дела ако она у ствари нису извршена; са крађама је већ друга ствар. С тога је закон о накнади штете наредио, да онај, коме је крађа извршена, може у своје време тражити накнаду од општине само ако је крађу пријавио општинском суду у року од пет дана. Према томе, општина, и на случај да је кривац ухваћен па се од њега не може наплата накнаде штете извршити услед сиромаштине, није дужна накнаду платити за извршену крађу ако није испуњен услов о пријави крађе у року од пет дана. — Био нак случај паљевине злонамерне, противзаконог поништаја тућих необезбеђених ствари, или крађе, вала правити ову разлику: или је кривац ухваћен у року од тридесет дана, или није ухваћен. — Ако кривац у томе року није ухваћен, иследна власт иследује штету и акта о штети шаље првостеленом суду, како би општина била осуђена на плаћање штете, осем ако постоји споравнање између заинтересованих страна; општеном загарева право на накнаду штете од одговорне општине у овакном случају, ако исту није тражио за два месеца од дана, кад му је штета причињена. Ако се кривац пронађе и ухвати после означеног рока и после осуде општине на плаћање накнаде, суд ће га поред казне осудити да врати општини досуђену накнаду у новцу заједно са интересом као и све трошкове учињене око извиђања и преузећа; а у случају да општени у року од два месеца није тражио накнаду од општине или да у року од пет дана није јавио за крађу те општина није осуђена била на плаћање накнаде, ухваћени кривац (после тридесет дана) нпак ће се осудити на плаћање накнаде штете заинтересованом лицу, али у том случају, кад би кривац био у могућности да плати штету, не може се накнадно штета од општине тражити, јер је право на потраживање од општине застарело у поменутом року од два месеца, односно у року од пет дана. — Ако је пак кривац ухваћен у року од тридесет дана, а општени је за крађу јавио општинском суду у року од пет дана по извршеној краће, онда иследна власт оцену штете не мора као одељит предмет да шаље првостеленом суду за општину осуди на плаћање накнаде штете, већ ће се сачекати пресуда кривична, којом ће се кривац евентуално осудити уз казну и на плаћање накнаде, или се отпустити као невин. У овакном случају, ако се накнада штете не може наплатити из кривичне имовине због његове немаштине, према уверењу надлежне власти, општеном ће моћи извршење пресуде тражити од општине, из које је кривац, према члану 21. закона о накнади штете, и то само у року од два месеца од дана кад општени добије решење од надлежне власти, да се осуда по пресуди нема одкуда да наплати од осуђеног. Ако у овакном случају кривац буде ослобођен од иследне власти или од суд., општени има права тражити накнаду штете од општине у којој је дело учињено, и то у року од два месеца од дана од кад се општеном саопшти одлука, којом се кривац ослобођава. Ако је кривац ухваћен у року од тридесет дана (а ако је крађа у року од пет дана пријављена општинском суду), општени може у последња два поменута рока од два месеца тражити накнаду од општине, из које је кривац, односно из општине, где је дело учињено, безусловно, да ли је општени у року од два месеца после причињене му штете тражио накнаду од општине, што значи, да општени на случај проналаска кривца у року од тридесет дана не мора да тражи од општине накнаду у року од два месеца после учињене штете, па да накнаду пнак може тражити и добити у року од два месеца после саопштене му одлуке о кривици окривљеног лица. — Даље, кад је кривац ухваћен, па по томе осуђен а накнаду не може да плати, или је ослобођен, накнада се тражи од општине, из које је кривац, или од општине, где је дело учињено. Пропис чл. 21. закона о накнади штете међу тим није јасан у томе, да ли ће се на основу те кривичне одлуке наплата моћи од општине извршивати, кад општина том одлуком није ни у колико осуђена на плаћање. Истина у чл. 21. стоји „онда ће општени извршење пресуде или поравнања тражити од општине из које је кривац", али ове речи односе се само на случај ако је, независно од кривичне процедуре, између општеног и општине донета пресуда о накнади по закону о накнади штете или су се те две стране поравнале; иначе ове речи имају тај значај, да ће се заиста плаћање штете пренети на општину из које је кривац, али којим путем то није речено. Ово се мора тумачити по ономе, што смо нашли, да општени не мора на случај проналаска кривца тражити накнаду од општине у року од два месеца од дана општења, што се изводи из другог дела члана 24. поменутог закона а и по томе што може да буде одговорна час једна час друга општина — Кад се пак има на уму пропис § 363. и 365. грађанског судског поступка, налазимо да треба изједствовати судску пресуду (или поравнање), на основу које би општина била дужна да плати штету; без такве пресуде, која би гласила према општини, ова не би морала накнаду платити без обзира да ли и каква судска одлука постоји о кривици наведног лица. На случај да општина није никако осуђена на плаћање штете, сматрамо, да општени у смислу члана 21. и 24. закона о накнади штете треба тужбу да преда иследној власти а не судској, јер је то у духу поменутог закона, који је и дао општеном право на накнаду од општине и предвидео процедуру, специјалну за то.

Н.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Милан Јањић, из Винковаца у А. Угарској, чију слику износимо, и **Мехмед-Мета Биурловић**, из Струмице, осуђеници нишког казненог завода побегли су са осуде 11. тек. м-ца.

Милан је стар 30 година, висок 1·70 м. добро развијен, косе смеђе, браде риђе, очију отворено плавих; од особених знакова има: а) белегу од посекотине у облику криве линије, вел. 2.5 см. на другој и трећој фаланги левог кажипрста; б) тетовиран знак у облику крста величине 2/2 см. на средини десне мишице, и в) белегу од посекотине неправилног облика величине 10/7 см. изнад десног уха. Милан је пре осуде живео у Нишу.

Мехмед је стар 30 година, раста средњег, очију граорастих, косе и обрва црних, образа дугих, бркоза жућкастих.

Депеша Управе нишког казненог завода Бр. 3572.

Миша Радојковић, обалски радник, одговара за крађу, али се налази у бегству.

Миша је родом из Александровца, округа пожаревачког, стар је 25 година, висок, плаз, на себи има војничко, суро одело.

Акт кварта савамалског Бр. 10127.

Никола-Теодор Херц, трговачки помоћник, извршио је покушај убиства у једној вили код Пеште, па затим побегао незнано куда.

Теодор је средњег раста, лица бледа и дугуљаста, косе смеђе, очију смеђих, на челу има огреботину, на себи има сако одело загасите боје, а на ногама црне америчанке чизме.

Акт Аустро-Угарског конзулата Бр. 17777.

Игњат Миоковић и **Милан Буковић**, оба из Туревца, извршили су убиство па затим побегли.

Игњат је стар 19 година, раста малог, округла смеђа лица, малих црних бркова; на себи има грађанско одело, а на глави црногорску капу.

Милан је стар 25 година, плав, брковa жутих, на једној нози има живу рану; у сељачком је оделу, а на глави има шубару.

Депеша начелника среза прокупачког Бр. 15500.

Радосав Косерић, из Бајине Баште, одговара за крађу, али се налази у бегству.

Радосав је стар 21 годину, сувоњав, очију граорастих, црномањаст, малих црних бркова, лева му је нога краћа, те кад иде рама.

Депеша начелника среза рачанског Бр. 10399.

ТРАЖЕ СЕ

Петар Ђ. Дидић, сарач из Алексинца, отумарао је од своје куће незнано куда. Он је стар 26 година, очију плавих, косе плаве, образа смеђих, кад иде лево раме носи уздигнуто; на себи има грађанско одело, а на глави има сиву шајкачу.

Депеша начелника среза алексиначког Бр. 13737.

Миља-Милијана, кћи *Милоша Радовановића*, из Пенчанице, побегла је из среске болнице где је била на лечењу. Она је стара 20 година, раста високог, у болничком оделу.

Акт начелника среза жичког Бр. 12634.

КРАЂА СТОКЕ

Непознати крадљивци украли су Живку Живадиновићу, из Гор. Б. Реке, једног **вола** маторог $2^1/_2$ године, плаве рујасте, буластог, белорепастог, без других ровашa.

Депеша начелника среза посавотамнавског Бр. 16645.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Живан Урошевић, скитница из Ужица, налази се у притвору начелства округа скопљанског због извршене опасне крађе. Он је стар 19 година, средњег раста, у опште црномањаст.

Како је Живан по извршеном делу ухваћен са лажном исправом и како је посве сумњив, то се скреће пажња полицијским и општинским властима ако би о њему имали ма каквих података да их одмах доставе начелству скопљанском с позивом на Бр. 2332 кварта баждарског.

УХВАЋЕНИ

Владимир Јовановић, из Грабовца, и **Михаило Живковић**, из Новака, одбегли осуђеници београдског казненог завода, чије су потернице изашле у 46. броју „Полицијског Гласника“ за ову годину, ухваћени су, те је престала потреба за њиховим траженем.

Акт Београдског Казненог Завода Бр. 5537.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије Уредник Добривој В. Бакић.

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ ИЗЛАЗИ ЈЕДАНПУТ, А ПРЕМА ПОТРЕБИ И ВИШЕ ПУТА НЕДЕЉНО. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИХ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

у Антропометриско-полицијском одељењу Министарства Унутрашњих Дела:

за секретара пете класе Александра Ј. Андоновића, писара прве класе истога одељења; и

за писара треће класе и шефа истога одсека у Пожаревцу, Милана Грађ. писара четврте класе и шефа истога одсека.

Из канцеларије Министарства унутрашњих Дела, 11. децембра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, поставити:

за начелника прве класе округа крушевачког Павла Поповића, пређашњег начелника окружног;

за начелника друге класе округа врањског Спиру Поповића, начелника исте класе округа скопљанског, по службеној потреби;

за начелника треће класе округа тимочког Антонија Вилловића, начелника исте класе округа врањског, по службеној потреби;

за начелника треће класе округа пожаревачког Петра Кочића, јавног правозаступника на Врању;

за начелника четврте класе округа скопљанског Рајка Д. Трајковића, начелника исте класе округа кумановског, по службеној потреби;

за начелника четврте класе округа смедеревског Николу Ђ. Вељића, члана прве класе Управе вароши Београда;

за начелника четврте класе округа чачанског Милана Ј. Анђелковића, члана прве класе Управе вароши Београда; и

за начелника четврте класе округа кумановског Светислава З. Пауновића, јавног правозаступника на Шапцу.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 11. децембра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за лекара среза жупског Др. Павла Радојковића, бив. среског лекара:

за лекара среза ново-пазарског Др. Љубомира Барића, бив. дражанског нотомца;

за лекара среза гостиварског Др. Ђорђа С. Калимараса практичног лекара на Скопљу.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 9. децембра 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за чланове прве класе Управе варошн Београда: Благоја Радовановића, начелника среза грузанског и Живојина Белопавлића, начелника прве класе среза подунавског;

за чланове прве класе Управе варошн Скопља: Косту Ј. Стојановића, начелника прве класе среза ваљевског и Драгољуба Ђ. Јовановића, начелника друге класе среза зајечарског;

за начелника прве класе среза жичког Сретена Кочића, начелника исте класе среза таковског, по службеној потреби;

за начелника прве класе среза грузанског Милорада Симљанића, начелника среског у пензији;

за начелника прве класе среза зајечарског Милоја Радуловића, секретара судског у оставци;

за начелника друге класе среза подунавског Милана Мишића, начелника исте класе среза качанског, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза таковског Петра Милићевића, начелника исте класе среза жичког, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза качанског Илију Аранђеловића, секретара исте класе начелства округа ново-пазарског, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза ваљевског Милана Ј. Милановића, секретара друге класе првостепеног смедеревског суда;

за начелника треће класе среза пореч-ког, округа тетовског, Николу Милошевића, полицијског писара прве класе среза грочанског;

за секретара друге класе начелства округа ново-пазарског Милана Пурића, начелника среског у пензији;

за полицијског писара треће класе среза пријепољског Драгомира Николића, приправника Управе варошн Београда; и

за полицијске писаре треће класе Управе варошн Скопља Јована Цветковића, писозваног приправника; Васиљија Стевановића, приправника; Љубомира Каровића, приправника првостепеног краљевског суда и Рајка Николића, приправника начелства округа невадарског.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 11. децембра 1913. год у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I., благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за полицијског писара прве класе среза лесковачког Радмила Милићевића, пореза-ника четврте класе пореског одељења среза лесковачког, по приставу;

за полицијског писара прве класе среза ваљевског Стевана Пантића, полицијског писара исте класе среза пожаревачког, по службеној потреби;

за полицијског писара прве класе среза неготинског Милорада Тодоровића, пореза-ника исте класе пореског одељења среза хомољског;

за полицијског писара прве класе начелства округа охридског Стојана Дајића, пређашњег полицијског писара;

за полицијског писара друге класе среза подунавског Сретена Ристића, судског писара у оставци;

за полицијског писара треће класе среза жичког Љубомира Милинковића, пореза-ника шесте класе пореског одељења среза жичког, по приставу;

за полицијског писара треће класе среза ниш-окружког Чедомира Тодоровића, пољопривредног писара исте класе среза косаничког, по службеној потреби;

за полицијског писара треће класе среза пожаревачког Христифора Бурчића, полицијског писара у оставци;

за полицијског писара треће класе среза смољанског Расту Михаиловића, пребацивши полицијског писара;

за полицијског писара треће класе среза кабуковачког Милана Н. Ђорђевића, полицијског писара у оставци;

за полицијског писара треће класе среза крагујевачког Бранка Младића, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе среза параћинског Ђорђа Ђорђевића, апсолвираног правника;

за полицијског писара треће класе среза ваљевачког Животу Милићевића, правника и пребацивши приправника среза ресавског;

за полицијског писара треће класе среза брзопаланачког Илију Б. Стевановића, правника;

за полицијског писара треће класе среза грочанског Обрада Матића, правника;

за полицијског писара треће класе начелства округа крушевачког Александра Гавриловића, свршеног ученика осмог разреда гимназије и резервног војничког потпоручника;

за полицијског писара треће класе среза рачанског Милорада Минића, писара општине београдске;

за полицијског писара треће класе начелства округа крушевачког Љубомира Вукићевића, приправника среза лепеничког; и

за полицијског писара треће класе среза јабланичког Петра Митића, приправника грађевинског одсека начелства округа моравског.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела 14. децембра 1913. године у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра Унутрашњих Дела, решено је:

да се Милану В. Стојановићу, полицијском писару треће класе управе вароши Београда;

Живину Лукићу, полицијском писару треће класе среза рачанског; и

Славку М. Татићу, полицијском писару треће класе среза крагујевачког, — уважене оставке, које су поднели на државну службу.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела 14. децембра 1913. године у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра Унутрашњих Дела, решено је:

да се Гавриилу Тасићу, полицијском писару треће класе среза охридског, уважи оставка коју је поднео на државну службу.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 4. децембра 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се: Љубомир Марковић, начелник прве класе округа крушевачког;

Стеван Живановић, начелник друге класе округа чачанског;

Драгољуб Милићевић, начелник четврте класе округа пожаревачког,

Вељко Рамадановић, Тихомир Денић и Милан Пешић, чланови прве класе Управе вароши Скопља; и

Марко Пешић, начелник прве класе среза поречког, округа тетовског, — на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда стане у стално покоја с пензијом, која им према годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 11. децембра 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Видак А. Пандуровић, начелник четврте класе округа смедеревског, — на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда отпусти из државне службе с тим, да му се на име помоћи издаје из државне касе 30% од његове досадашње плате.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 11. децембра 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Драгослава Красић, полицијски писар треће класе среза јабланичког, и

Тихомир Марић, полицијски писар треће класе среза смољанског, — на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда отпусте из државне службе у интересу исте.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 14. децембра 1913. године у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Будимир Сврањ, полицијски писар треће класе среза прњаворског, — на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда отпусти из државне службе у интересу исте.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 11. децембра 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I. на предлог Министра Унутрашњих Дела, одобрено је решење Државног Савета од 29. новембра ове године, Бр. 2761, које гласи:

Одобрава се Министру Унутрашњих Дела, да накнадне оправне зграда крагујевачке болнице по прегледаном и одобреном предрачуну од стране Министра Грађевина 17. септембра ове године Бр. 5863, може утрошити (2445·20) — две хиљаде четири стотина четрдесет пет динара и двадесет пара, на терет партије 2 ванредних расхода санитетског буџета за годину 1913. годину, на оправке и доправке и осталих санитетских грађевина.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 9. децембра 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I. на предлог Министра Унутрашњих Дела, а на основу чл. 34. закона о пословном реду у Државном Савету одобрено је решење Државног Савета од 29. октобра 1913. год. Бр. 2423, донето на основу чл. 144. тач. 9. Устава, које гласи:

Да се Ђорђе Леро, бакалин из Београда, родом из Бијеља у Херцеговини, и по природењу поданин амерички, по својој молби прими у српско поданство изузетно § 44. грађ. закона

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 28. новембра 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I. на предлог Министра Унутрашњих Дела, а на основу члана 34. закона о пословном реду у Државном Савету одобрено је решење Државног Савета од 11. септембра 1913. год. Бр. 1916, донето на основу чл. 144. тач. 9. Устава, које гласи:

Да се Фридрих Ружичка, нижњер управе за грађење, родом из Брежана у Чешкој и поданик аустријски, по својој молби прима у српско поданство, заједно са својом женом Мицом изузетно од § 44. грађ. закона, пошто је поднео уредан отпуст из својег досадашњег поданства.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 2. децембра 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I. на предлог Министра Унутрашњих Дела, а на основу чл. 34. закона о пословном реду у Државном Савету одобрено је решење Државног Савета од 20. септембра 1913. год. Бр. 274, донето на основу чл. 144. тач. 9. Устава, које гласи:

Да се Стеван Колар, пастанник гимназије из Крушевца родом из Митровице и поданин угарски, по својој молби прими у српско поданство заједно са својом женом Ружом, пуноletном децом Станиславом и Драгутином и малолетном Маријом и Олгом, изузетно од § 44. грађанског закона, пошто је поднео уредан отпуст из своје садашње поданства.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 2. децембра 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а на основу члана 34. зак. о полицијском реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета од 26. септембра 1913. год. Бр. 1742. донето на основу чл. 144. тач. 9. Устава, које гласи:

Да се Никола Потезина, наставник нишке гимназије родом из Гомирја и поданик угарски, по својој молби прими у српско поданство изузетно § 44. грађанског закона, пошто је поднео уредан отказ из свога садашњег поданства, заједно са својом женом Јелисаветом.

На изворнику потписано:

На канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 2. децембра 1913. год. у Београду.

РАСПИС

Свима окружним начелствима у Краљевини Србији и Управи вароши Београда.

Због тога сам да полицијске власти у последње време строго немарљиво врше закона и моја ранија наређења у погледу чињења потерница за извршиоцима злочина и осталих кажњивих дела. Много од њих у опште и не чине потернице, а оне, које то и чине, врше то само пропорционално, јер су им потернице тако осуђене и немарљиве, да од њих не само нема никакве користи по истрагу, већ чине поменуте и штету на државне интересе. Нарочито су у последње време учестале потернице са назначеним имена лица, која се траже, без означена година старости и за какве личне описа, па ма то био случај да траже после дужег времена лице из притвора баш те власти, која потерницу чини. Назад, и поред толико обављаних наредаба потернице се не шаљу Антропометријском Одељењу како би их ово могло објавити у „Полицијском Гласнику“, ма да од тог објављивања потернице у службеном листу може бити највеће користи по проналажење и хватање кривца.

Констатујући ова знања нашао сам се побуђен да овим и последњи пут обратим пажњу полицијским властима, да у будуће обраћају најозбиљнију пажњу на редовно и уредно слање пратећих потерница како свима полицијским властима, тако и Антропометријском Одељењу — коме у сваком случају треба нарочито адресовати потерницу.

Окружни начелници — управник вароши Београда — приликом ревизија канцелярија у својим подручјима редовно ће бити дужни да контролишу извршење овог мог наређења, а стављам им до знања да ће ју од сада за сваки случај невољности овога наређења примењивати са законитог строгост изазвучно према старешинама дотичног полицијског надзештва, где би се грешка десила, без обзира што би сви ту одговорност преносили на изађе своје чиновнике.

Абр. 1582.

2. децембра 1913. год.

у Београду.

Министар Унутрашњих Дела.

Стој. М. Протић.

РАСПИС

Свима окружним начелствима у старим и новим границама и Управи града Београда.

Примећено сам да иследне полицијске власти неједнако поступају у питању: да ли окривљеник може имати браниоца и у претходној истрази и у којој мери?

Тако, док једне у основи не признају то право окривљеном и његовом браниоцу као таквог у опште не премају; друге налазе да бранилац окривљеног има право само да разгледа и прочита решење о стављању у притвор, не допуштајући му да том приликом прочита и разгледа и акта истраге, а треће стављају на расположење и прочитање браниоцу сва акта истраге, како би он, на основу тога, могао употребити даља правна средства у одбрану свог клијента.

Поводом тако неједнаког поступања сматрам за потребно да скренем пажњу свима иследним полицијским властима на *пропис члана 153. устава, по коме окривљени може, ако хоће, имати браниоца и у претходној истрази, у свима кривичним делима.* Па како у претходну истрагу сваза и истрага коју полицијска власт води по основу § 19. кривичног судског поступка, то је погрешно поступање оних полицијских власти, које у основи не признају окривљеном право да може имати браниоца и у тој истрази.

Исто је тако погрешна и неоснована радња и оних полицијских иследних власти, које сматрају да бранилац окривљеног има права само прочитати и разгледати решење о притвору, јер као су у томе решењу изнети докази о постојању дела и докази о кривичној одговорности окривљеног, који се докази једино може на основу акта дотле вођене истраге, онда је неоснивано замрачивати право браниоцу окривљеног да прочита и акта те истраге, на основу које је дошло решење о притвору, или ту може бити бојазни да ће се истрага, због тога, осујетити, пошто бранилац све ово што би из акта истраге могао видети, види већ на самог решења ако је ово правилно и сагласно актима истраге донесено. Ово у толико пре, што је бранилац већ и по праву § 53. закона о правозаступницима дисциплинској одговорни ако би правна средства на ако употребио, у толико такав његов поступак не би ни кривичном закону и већу казну за собом повлачио.

Ако, међутим, бранилац то уставно и законско право своје и окривљеног злоупотребља, онда иследна полицијска власт има право и дужност против такве могуће злоупотребе браниоца употребити правна средства, која јој закон за то ставља на расположење.

Према овоме браниоци окривљеног има права:

1., да прочита сва акта вођене истраге по делу његова клијента у циљу употребе правног средства против одлука — решења иследне власти, на било да он одговара за злочине, преступно или иступно дело;

2., да се са својим клијентом састане у присуству иследника у циљу браничких послова;

3., да у име свог клијента подноси иследној власти усмене или писмене представке у циљу правилнијег истраге и одбране свог клијента; и

4., да присуствује вештачким пре делама, који се врше у циљу извађања по кривици његова клијента.

То су права која бранилац има и може имати, према садашњем стању наше законодавства, у претходној истрази у свима кривичним делима. Према томе бранилац нема права да присуствује испиту свог клијента и испиту сведока, нити да за окривљеног даје било усмене било писмене одговоре, јер му то право не даје ни једна одредба кривичног судског поступка.

Препоручујући начелству — управи, да се по овим упутствима управља, и да мотри и пази, да се у његову, њену круг надзежности управљају по њима и све иследне полицијске власти, ја му, јој, препоручујем исто тако за поља рачуна и о држању и поступању браниоца у поменутим приликама. Ово, ова ће се старати да их с иследним полицијским властима у своме кругу надзежности, не крњећи њихова уставна и законска права, држи у границама које су Устав и закони обележили за та права, и да, у противном случају, предузимаће одмах законске мере и правна средства против евентуалне злоупотребе тих права.

ПБр. 16321.

3. децембра 1913. год.

у Београду

Министар

Унутрашњих Дела.

Стој. М. Протић

РАСПИС

Свима окружним начелствима у старим и новим границама Србије и Управи вароши Београда.

Чланом 2. земаљског Устава утврђене су и законски народне боје: црвена, плава и бела. На основу тог уставног наређења састављена је и српска тробојна — застава — од тих боја и тим редом.

Уредбом од 23. фебруара 1903. г. (Српске Новине бр. 45) регулисано је питање

о прослави државних и народних светковина; а указом Краљевим од 2 јануара 1904. године, на предлог Министарског Савета, именовани су дани, који се празнују као државна и народна светковина.

Међутим ни једним тим законским прописом, ни ни доцнијим наређењима њихових претходника, није обухваћено: кад се и у којим приликама има истицати српска тробојна на државним надлештвима и приватним домовима; као и да ли имају право истицања застава своје народности странци, који у Србији стално живе.

С тога, а на основу §§. 5. и 7. Устројства Државне Централне Управе наређујем начелству — управи — да се, у свом округу, од сад, овако управља:

1. Сва државна надлештва дужна су истаћи на видном месту (балкону, прозору, крову и т. д.) српску тробојну на дан државног празника и народних светковина;

2. На свима српским државњанима, без обзира на народност и веру, лежи морална дужност да своје домове декоришу српском тробојном на дан државног празника и народне светковине;

3. Странци, који стално живе у Србији, немају права истицати заставе своје народности на својим домовима и друштвеним зградама, било над је прослава нашег државног празника и народне светковине, било над је слична прослава њихове народности, али и у једном и у другом случају они су дужни, поред своје заставе, истаћи и српску тробојку.

3. Под истим погодбама могу се истицати српске тробојке и заставе странаца, који стално у Србији живе и у другим сличним приликама, кад је учобичајено и на тај начин манифестовати свечаност прилике.

3. Стране мисије које представљају своју државу, посланства и конзулати, нису дужни, у приликама горе поменутим, истицати и српску тробојку.

ИБр. 16,370.
4. децембра 1913. год.
у Београду.

Министар Унутрашњих Дела.
Стој. М. Протић.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу септембру 1913. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава, Управе вароши Београда, градских и среских судова, у току месеца септембра 1913. године извршено је у старим границама Србије:

1. **Убистава** **36**
2. **Детоубистава** . . . . . —
3. **Нехотичних убистава** **13**
4. **Покушаја убистава** **38**
5. **Разбојништава** . . . **18**
6. **Силовања** **3**
7. **Тешких телесних повреда** **8**
8. **Паљевина** **46**
9. **Опасних крађа** . . . **84**
10. **Злонамерних поништаја туђих ствари** . . . **18**[1]).

Од изложених дела пронађено је:

Убистава . .	31 или	86·1%
Детоубистава	— „	—
Нехотичних убистава . . .	13 „	100·0%
Покушаја убистава . . .	37 „	97·3%
Разбојништава	17 „	94.4%
Силовања . .	3 „	100·0%
Тешких телесних повреда . . .	8 „	100·0%
Паљевина . .	3 или	6·9%
Опасних крађа	33 „	39·2%
Злонамерних поништаја туђих ствари . . .	7 „	53·8%

Највећи број **убистава** извршен је *ватреним оружјем* (**24**), затим *оштрим оруђем* (**5**), *тупим* (**4**), *тровањем* (**1**) и (**2**) *непознатим оруђем*.

Узроци њиховом извршењу јесте: у *међусобној свађи* на **16** случајева, у *освети* за **4**, у *пијаној одбрани* за **3**, у *одбрани имовине* за **3**, у *користољубљу* за **2**, у *мржњи* за **1**, у *душевном растројству* за **1** и за **6** случајева узроци су *непознати*.

Посматрана према местима изложена убиства извршена су: у срезу ваљевском **3** (1 непронађено), у срезу грочанском **2**, у срезу косанчићском **2**, у срезу јабланичком **2**, у срезу левачком **2**, у срезу параћинском **2** (1 непронађено), у срезу хомољском **2**, у срезу добричком **2** и по **1** у срезовима: лесковачком (непронађено), гружанском, брзопаланачком, деспотовачком, бањском, јаранском, азбуковачком, мачванском, млавском, голубачком, орашком (непронађено), подунавском, јасеничком округа смедеревског (непронађено), бољевачком (непронађено), ужичком, рачанском, жичком и у варошима: Београду и Пожаревцу.

Детоубистава није било.

Нехотична убиства извршена су: у срезу пчињском **2**, у срезу лепеничком **2**, у срезу прокупачком **2** и по **1** у срезовима: крагујевачком, беличком, параћинском, млавском, добричком, косаничком и трнавском.

Покушаји убиства извршени су: у срезу јабланичком **4**, у срезу орашком **3**, у срезу тамнавском **2**, у срезу поцерском **2**, у срезу посаво-тамнавском **2**, у срезу јасеничком округа смедеревског **2**, у срезу тимочком **2**, у срезу жичком **2** и по **1** у срезовима: врачарском, мајданпечком, власотиначком, лесковачком, крагујевачком, лепеничком, брзопаланачком, деспотовачком, беличком, параћинском (непронађено), бањском, нишком, хомољском, рамском, звишком, таковском, заглавском, бољевачком и косаничком.

Сва ова дела извршена су нечином у међусобној свађи и освети.

Разбојништва су извршена: у срезу љубићском **3** (1 непронађено), у срезу нишком **2** и по **1** у срезовима: колубарском округа ваљевског, поречком, ражањском, расинском, ресавском, азбуковачком, поцерском, посаво-тамнавском, хомољском, моравском округа пожаревачког, орашком, трнавском и у варошима Крагујевцу.

Силовања су извршена по **1** у срезовима: копаоничком, белопаланачком и мачванском.

Тешке телесне повреде извршене су по **1** у срезовима: тамнавском, копаоничком, мачванском, таковском, орашком, прокупачком, жичком и у варошима Крагујевцу.

Паљевине су извршене: у срезу деспотовачком **6**, у срезу трнавском **6**, у срезу алексиначком **5** (1 пронађена), у срезу подунавском **4**, у срезу параћинском **2**, у срезу јадранском **2**, у срезу зајечарском **2**, у варошн Зајечару **2**, у срезу жичком **2** и по **1** у срезовима: тамнавском, крагујевачком (пронађена) брзопаланачком, жупском, ресавском, сврљишком, нишавском, хомољском, млавском, љубићском, таковском, бољевачком, тимочком, црногорском и златиборском (пронађена).

Вредност свих ових паљевина износи око **14.000** динара.

[1]) У месецу септембру 1913. г. ових дела је било:

1. Убистава	25
2. Детоубистава	—
3. Нехотичних убистава	7
4. Покушаја убистава	23
5. Разбојништава	5
6. Силовања	3
7. Тешких телесн. повреда	4
8. Паљевина	31
9. Опасних крађа	65
10. Злонамерних поништ. туђих ствари	1

Опасне крађе извршене су: у вароши Београду **10** (4 пронађене), у срезу тамнавском **5** (све пронађене), у вароши Нишу **5** (2 пронађене), у срезу љубићском **4** (две пронађене), у вароши Крагујевцу **3** (1 пронађена), у срезу пожаревачком **3** (1 пронађена), у вароши Смедереву **3** (1 пронађена), у срезу орашком **3** (2 пронађене), у срезу колубарском округа београдског **2**, у срезу колубарском округа ваљевског **2** (1 пронађена), у срезу грузанском **2**, у срезу расинском **2** (обе пронађене), у срезу ваљевском **2**, у вароши Пироту **2**, у срезу посаво-тамнавском **2** (1 пронађена), у срезу таковском **2**, у срезу јасеничком округа смедеревског **2** (1 пронађена), у срезу црногорском **2** и по **1** у срезовима: врачарском (пронађена), ваљевском (пронађена), посавском округа ваљевског, подгорском, власотиначком, јабланичком, лесковачком (пронађена), јасеничком округа крагујевачког, жупском, ресавском (пронађена), беличком (пронађена), сврљишком (пронађена), нишком, јадранском, поцерском, звишком, подунавском, бољевачком (пронађена), зајечарском, прокупачком, ариљском, трнавском и у варошима: Врању (пронађена), Ћуприји, Шапцу, Пожаревцу (пронађена), Књажевцу и Ужицу (пронађена).

Вредност свих ових крађа износи око **15.000** динара.

Злонамерних оштећења туђих ствари било је: у срезу нишком **4** (3 пронађена), у срезу бољевачком **2** (1 пронађен) и по **1** у срезовима: тамнавском (пронађен), жупском (пронађен), поцерском (пронађен), звишком, зајечарском, жичком и студеничком.

Вредност свих уништених ствари износи око **1.400** динара.

Поред изложених дела у месецу септембру ове године извршено је у Србији и **16 самоубистава** и то: у срезу зајечарском **2** и по **1** у срезовима: космајском, грузанском, копаоничком, беличком, лужничком, посаво-тамнавском, косаничком, ужичком, трнавском и у варошима: Београду, Врању, Крагујевцу, Гор. Милановцу и Прокупљу.

Највећи број самоубистава извршен је: *ватреним оружјем* **8**, затим *вешањем* **5**, *тровањем* **1**, *скакањем кроз прозор* **1** и *скакањем под воз* **1**.

Узроци извршењу ових самоубистава леже: у *болести* за **4** случаја, у *душевном растројству* за **3**, у *страху од казне* за **1**, из *чистољубља* за **1**, из *љубоморе* за **1**, и за **6** случајева узроци су непознати.

Покушаја самоубистава није било.

Општи преглед горе наложених дела овакав је:

Текућа број	ОКРУЗИ	Убиства	Детоубиства	Нехотична убиства	Покушаји убиства	Разбојништва	Силовања	Teшка телесна повређења	Паљевине	Опасне крађе	Злонамерна оштећења туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	1	—	—	1	—	—	—	—	3	—	1	—
2	„ ваљевски	1	—	—	2	1	—	1	1	10	1	1	—
3	„ крагујевачки	1	—	1	1	1	—	1	1	6	—	1	—
4	„ крајински	1	—	—	1	—	—	—	—	4	—	—	—
5	„ крушевачки	—	—	—	—	2	1	1	1	3	1	1	—
6	„ моравски	5	—	2	3	1	—	—	3	3	—	—	—
7	„ нишки	1	—	—	2	2	—	—	6	9	1	—	—
8	„ пиротски	—	—	—	—	—	1	—	1	2	—	—	—
9	„ подрински	3	—	1	1	3	1	1	2	5	1	—	—
10	„ пожаревачки	5	—	1	3	2	—	—	2	3	1	—	—
11	„ руднички	—	—	—	1	2	—	—	2	6	—	1	—
12	„ смедеревски	3	—	—	3	—	—	1	2	6	—	1	—
13	„ топлички	1	—	—	4	—	—	—	6	3	1	3	—
14	„ ужички	2	—	1	1	—	—	1	—	8	1	1	—
15	„ чачански	2	—	—	1	—	—	—	2	4	—	1	—
16	Управа града Београда	1	—	1	2	1	—	1	8	1	2	1	—
17	Управа града Београда	1	—	—	1	—	—	—	—	10	—	1	—
	Свега:	36	—	13	38	18	3	8	46	84	13	16	—

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 9. децембра 1913. године АБр. 1606, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ВАЖНОСТ ПРИМЕНЕ ДАКТИЛОСКОПИЈЕ У ИСТРАЗИ

Сва светска штампа са најживљим интересовањем писала је о крађи чувеног Де-Винчијевог портрета „Јоконде“, која је извршена у париском „Јувр“ 8. августа 1911. године у Паризу. Са истом пажњом сва је штампа последњих дана пропратила и проналазак извршиоца горње крађе.

Да и ми у кратким потезима изнесемо пред читаоце овај догађај, побуђује нас не само илустровање те крађе и проналаска њеног учиниоца, већ нарочито то, *да скренемо пажњу истражницима на поучност овога случаја коју им он собом пружа.*

И поред највеће предострожности која влада у Галерији лепих слика у Тиљеријама у погледу спречавања крађа драгоцених портрета, ипак је једнога дана у горе наведено време са највећим изненађењем констатован тајанствени нестанак „Јоконде“, чија вредност прелази суму од милион франака.

Резултат истраге остао је неповољан. Успело се само толико да се под једним степеницама у Лувру нађе оквир из кога је украдено платно са портретом „Јоконде“.

Као и у свима случајевима извршених крађа, првенствени рад у истрази био је поверен г. Бертијону, шефу париског Антропометријског Завода, чији је задатак био, да на нађеном оквиру или на његову стаклету пронађе евентуални отисак прстију извршиоца крађе.

Г. Бертијону је пошло за руком да на стаклету, које је покривало портрет „Јоконде“, вештачким путем пронађе један отисак палца (види слику под Бр. 1.) руке непознатог лица, који је несумњиво указивао на околност да је то траг који је крадљивац оставио за собом.

Да би се могло вршити поређење пронађеног отиска, надлежни истражни судија који је руководио целокупном истрагом ове крађе, саставио је списак свију лица која су, ма којим поводом, могла бити у могућности да изврше крађу, па је по томе списку сва именована лица упутио Антропометријском Заводу ради идентификације.

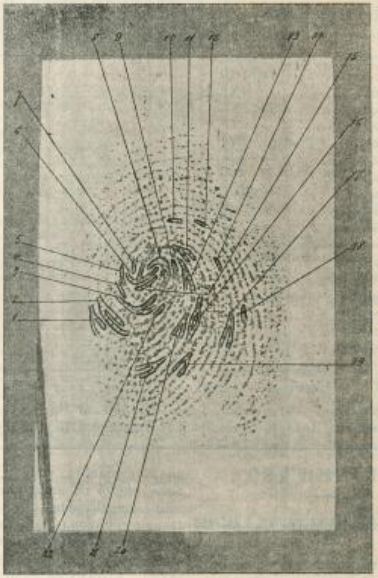

Бр. 1.

У поменутом списку, који је обухватио 276 лица, није се налазило име доцније пронађеног крадљивца Перуџија зато што је ни два месеца пре дана извршења крађе Перуџијо био напустио раније свој рад на оквирењу уметничких слика у Лувру. Сутра дан по извршењу дела Перуџијо је само површно саслушан код истражне власти, велимо површно, зато што свакако због толиког размака времена свога нерада у Лувру није узиман у комбинацију као могући извршилац дела. Или та околност, или какав случај, који се овом приликом тако горко светио неумешном истражном судији, тек стоји факт да је Перуџијо изостао на списка лица која су упућена г. Бертијону на идентификацију, и онда је појман негативан исход пронађења лица чији је отисак прстију нађен на поменутом стаклу.

Тако је разумљиво да је и сва даља истрага морала бити без успеха. Кривац и поред огромних расписаних награда и поред најсавеснијег трагања како власти тако и сваког Француза понаособ, није могао бити пронађен док није сам дао јава о себи.

Кривац је, читајући из новина, сазнао да антикварска фирма Ђери у Флоренцији врши куповину уметничких старина. 16. новембра тек. год. Ђери добије од Перуџија једно писмо са потписом „Леонард", у коме овај нуди Ђерију „Ђоконду" на продају, изражавајући жељу да „Ђоконду" види у флорентинском или у коме талијанском музеуму, и тражећи за портрет суму од 650.000 франака.

Ђери није придало озбиљне важности овој понуди, али је ипак о њој известио директора флорентинског музеума који га је упутио да ступи у преговоре са понуђачем.

И пре заказаног дана Перуџијо је 30. новембра изненадно приспео у Флоренцију и позвао Ђерија у свој хотел да му покаже слику и да прекине погодбу са њиме.

Перуџијо је показао кућну оригинал „Ђоконде", али је овај захтевао да се оригиналност портрета утврди од стране чиновника музеума. По пристанку Перуџија у флорентинском музеуму буде утврђено, да је понуђени портрет оригинал Де-Винчијеве „Ђоконде", те је одмах по том следовало ашкење Перуџија, који је одмах на првом саслушању код полицијске власти признао да је он, без саучесника, сам извршио крађу „Ђоконде" из париског Луврa.

Кад је у Париз допрла вест о овоме признању, по његовом имену пронађен је Перуџијев антропометријски картон у Бертијоновом Заводу, који се тамо налазио тим поводом што је он у два маха (1908. и 1909. године) био иступио кажњаван.

Одмах је извршено поређење раније нађеног отиска на стаклу са портрета „Ђоконде" са Перуџијевим отисцима прстију на антропометријском картону, и тим је путем утврђено да је поменути нађени отисак идентичан са отиском палца леве Перуџијеве руке (види слику под Бр. 2).

Износимо фотографије оба та увеличана отиска да бисмо читаоцима, а нарочито истражницима што јасније предочили могућност и апсолутну сигурност овога начина идентификације.

И код нас је у Београду у последње време Антропометријско Одељење знатно распростро рад у вештачком проналажењу учинилачких трагова на местима извршених кривичних дела, и постигло је врло повољне резултате.

Само је прека потреба: да истражници на местима извршених кривичних дела обезбеде непромењивост нађеног стања после дела, како би проналазак заостали учинилачких трагова био осигуран од додира непозваних руку.

Из горе описаног непотпуног и и неупутног истражног рада види

се како и најбољи последници париски могу грешити, тако да од тога сама ствар трпи, и зато бисмо желели да тај случај, који је

Бр. 1

претрпео осуду целокупне штампе, буде добар наук нашим колегама.

А. Ј. Андоновић.

ИСТОРИЈА ПРОСТИТУЦИЈЕ
И
НАШЕ ЗАКОНОДАВСТВО

(по В. Дорђевићевом)

(СВРШЕТАК)

Проституција, пак, кажњавана је тешким телесним казнама и прогонством, а ако је она чињена у виду заната за новац, онда су казне удвајане.

Сводништво је такође кажњавано батинама и прогонством. Ако су то чинили родитељи са децом, муж са женом, брат са сестром или старалац са пупилом, онда су примане смртне казне. У случајевима, пак, греха са духовним лицима, тела убијених спаљивана су.

Почев од 1751 и даље по 1769 год. све проститутке прогоњене су у Темишвар, у Банату, на извесна већа година, без права на повратак у Беч. Два пут годишње слушталце су оне Дунавом за Банат и тамо одређивале на разне послове, а неке су, опет, терале у тврђаву Каргелиц на принудне послове.

Исто се тако поступало и са мушкарцима, оданих распусном животу. За прве кривице терани су у затвор у „Rumorhaus", а за даље кривице долазила је телесна казна и на послетку затварање у дом за вечиту поправку.

Сви покушаји Марије Терезије, да строгим мерама подигне нравственост, остали су без очекиваних резултата.

Ни прогонство у Темишвар, ни „комисија целомудрености", ни увећавање броја бракова, нису помогли да се проституција уништи.

На против ова строгост изазвала је појаву агената изазивача, развила шантажу и шпијунство, а проституција је само променила форму, јер је бегала од власти са улице и крила се по јазбинама и њумезима.

Бечке собарице (Stubenmädchen) успеле су да створе изузетан положај и толико изашле на глас, да су странци навраћали на Беч ради њих.

У опште у Бечу је тада било преко 15 000 проститутака, и крајњи ресултат напора Терезијаних био је тај, да је она 1776 године морала отворити у Бечу болницу за сифилистичне.

Није никакво чудо, што су се после оваквог неуспеха и аустријско и друга законодавства вратила ономе што је било раније — трпети зло које постоји, али се старати да се оно ограничи и зле последице сведу на што мању меру.

Тако се сада гледа у већини културних држава, и, као што рекосмо, тежња се своди на што јачу контролу да се инак одржи нарастеност и сачува здравље, јер се проституција јавља као један од главних фактора у ширењу опаке и по последицама зле болести сифилиса.

Овај надзор санитетско-полицијски није у свима земљама подједнак.

Он је негде јачи негде слабији. Управо негде се он своди на уличну и у опште јавну проституцију, а негде је, опет, ширих граница, јер под исти потпада свако женскиње, за које се докаже да блудничи у виду заната.

Овај први случај постоји у Енглеској, где је до 1864—69 г. проституција била са свим слободна, па је тада законом подвргнут надзору, али је услед покрета званог „аболиционизам" већ 1886 г. скинут ширн надзор полиције над проституцијом.

О овоме покрету и погледима на државну контролу над проституцијом ми ћемо говорити доцније, а сада ћемо пећи да изнесемо развој ове у нашој земљи и законске одредбе и права надзора државних власти.

Наше законодавство, у старој српској држави, такође је прописивало тешке казне за разврат и женских и мушких.

Далеко је било и помислити, да је проституција у то доба добила легитимно право, кад је то био пе-

риод, у коме се скоро свуда покушавало њено истребљење; а тога, у осталом, у српској држави није ни могло бити према великом породичном моралу, који је онда био.

У нашој новој држави проституција је била непозната за један већи период времена

Али утицај културе из суседства, а одакшан саобраћај са страним светом учинили су своје, те се наша полиција почела срести са ширим посртањем нравствености већ око шездесетих година.

Наравно, да се против те појаве устајало свима законским средствима у тежњи сузбијања и уништавања.

Али друштвени је живот текао истим правцем и даље, са свима својим и наказним и добрим особинама.

Проституција, као последица нових погледа, нових схватања није легитимисана, али није била ни непозната.

Разне јазбине и њумеси, који су прихваћале друштвени шљам, прво су поникле у Београду, а он их је, после, пресађивао и даље.

Такав је одношај остао све до 30. марта 1880. године, када је донесен закон о уређењу санитетске струке и чувању народног здравља, којим је Министар Унутрашњих Дела овлашћен, да и ово питање уреди.

Извршујући ово законско наређење, Министар је, у тежњи „да се ограничи разврат, да се спречи умножавање и ширење венеричних болести и да се очува нравственост од јавних повреда,“ прописао прва правила о проституцији под 18. априла 1881. године СЊ 1336.

На седамдесет година, дакле, по постанку наше нове државе, ми смо се морали мирити са овим друштвеним злом и легитимисати га.

Интересантно је запазити, да се и на страни и у нас, при регулисању овога питања, прво пошло оним истим путем, којим је то питање регулисао још Солон, на ime установом јавних проститутских домова.

Рачунало се, бар, да ће се друштвени шљам издвојити и ући у ове одвојене домове; да ће тако одвојен и удаљен од осталога света, а под јаким надзором власти, бити мање саблажњив за остали свет, и мање опасан са чисто здравственог гледишта.

Уз ове претпоставке придодата је и једна мера, која је требала да сузбије напредовање проституције, на име установљен санитетско полицијски надзор за све женске, за које се докаже да ван ових домова блудниче.

Али као што се брзо показало, све ово није било у стању да задржи један социјални процес, који је прелазио и преко свију државних установа и преко осталих брана, које су му постављане.

Проституција је напредовала и ван јавних домова у тој мери, да је, и њој правилима од 31. јуна 1900. год. СЊ 6974. којима су замењена правила од 29. фебруара 1884. године, признато право постојања и трпљења, дакле и ван јавних домова.

Према тачкама 12. и 22. ових правила, женскиње које се само пријави за санитетско-полицијски надзор, или је под овај стављено од стране власти по т. 1. истих правила, не кажњава се за блудничење, ако не вређа остале прописе ових правила, који су унесени за чување јавног морала.

Како се, у осталом, ово зло у опште и не да искоренити законским и принудним мерама, то је оваква солуција овога питања и разумљива.

Али се одмах мора признати, да је народно здравље доведено у озбиљну опасност.

По тврђењу компетентних лекара, начни, на који се сада врши лекарски преглед проститутака и по јавним домовима и приватним становима, не даје никакве гаранције за сузбијање венеричних болести.

Оне се шире и напредују, да нам је младеж скоро упропашћена, нарочито од сифилиса, чије се зле последице преносе на далеко потомство.

Треба, дакле, обезбедити сигуран лекарски преглед како над женскињем, које је по јавним домовима и под санитетско-полицијским надзором, тако и над свом оном приватном послугом по домовима, за коју се докаже да се одала разврату.

Отуда друштву прети скоро већа опасност него из јавних домова, јер се домаћа послуга, под заштитом службеничке исправе, склања од прегледа, а у непосредном је додиру са нашом мушком младежи.

Сем онога, што се има очекивати од акције власти и њене бриге, мора се радити и другим средствима, да се сузбије зло, које нам прети.

Ту не сме бити лажне стидљивости, него гледајући истини у очи треба ангажовати и јавност и школу и цркву и све, да за то зло сазна и велико и мало.

Поред других настава, лекари би већ у петом „разреду гимназије требали да држе часове и наносе сву страхоту, коју доносе венеричне болести.

Треба установити читава удружења за приватан надзор над послугом и омладином, који би свакоме умном грађанину и грађанки наметао дужност, да води рачуна о сваком незрелом члану друштва као о своме рођеном, и та би узајамност услуга и контроле донела огромне резултате.

Кад целокупно друштво настане у томе правцу, да с једне стране обелодањује власти све развратнице које су без санитетско-полицијског надзора, а с друге стране да се води рачуна о кретању омладине ма чија она била, обавештавајући брзо родитеље и интересоване о погрешкама њихове младежи, онда ће и здравствене прилике нашега народа и подмладка бити другчије.

Понављамо: кад се проституција као једно друштвено зло не може ни искоренити ни ограничити, онда бар да се од ње бранимо свима културним средствима, која друштву стоје на расположењу.

Та борба мора да се води на живот и смрт, и ако је знатан број оних, који устају против санитетско-полицијског надзора, као мере, која унижава достојанство жене.

Ова последња мера мора бити само савесно наређена, како се не би пасртало на приватне домове и честите женске, а где год наје тај случај, изводити је са свом строгошћу.

Она је, као што смо напред нагласили, позвала у Енглеској читав покрет т. зв. „аболиционизам“, и знатно ограничила само надзор над проституцијом, али није напала погодног земљишта у другим земљама.

Ма да је главни покретач „аболиционизма“, г-ђица Јозефина Бутлер, пропутовала све знатније земље и држала јавна предавања против надзора и права насилног лекарског прегледа ипак се, сем Енглеске,

није у томе погледу учинила томе покрету никаква концесија.

Налази се, да су тврђења заступника о унижавању достојанства жене и ограничавања њене равноправности са мушкињем, неоправдана, јер је мање зло, које држава чини поједином женскињу том неправдом, кад би се она апсолутно признала као тачна, од зла, које три друштво од проституције без надзора и контроле власти.

Мора се, вели ови други, општи интерес држављана и човечанства дићи изнад интереса појединаца, што је са свим и оправдано.

Упоредо са појавом „аболиционизма", јавило се у Европи питање: на какав ће се начин спречити трговина са женскињем, које се врбује за јавне куће, и која је радња добила у нас нарочито име „бело робље".

Ова је трговина узела тако широких размера, да су у разним земљама поникла читава удружења, која помажу државе у борби против ове трговине.

Иницијатива ових удружења прихваћена је доцније и од самих држава, и до сада је одржано неколико међународних конгреса, на којима се траже путеви и средства, како ће се ова трговина сузбити.

И Србија је суделовала на једном од тих конгреса, примајући и готовост и обавезе, да ову трговину сузбија, која је, последњих година знатно напредовала у Угарској, како у извозу за Јужну Америку, тако и за Цариград.

По угледу на државу, наше би друштво и само требало да оснује удружења са задатцима да се женска младеж не само сачува од несавесне трговине, него и од моралног посртања.

Дим. С. Калајџић

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

БОЖИЋ НА КОСОВУ

Као оно бујица, кад полети са високих планинских литица и руши све што нађе пред собом, тако су и наши храбри војници за два дана сломили турску силу, и преко широких равни Лаба и високих окомака Копаоника, избили на Косово.

Ушао у дубоку јесен живота, ја нисам био сретан да са пушком у руци будем међу првим ослободиоцима Косова, него сам као чиновник остао са службом у позадини.

И то је била једна од значајних дужности, јер је оним херојима, што прелажаху Шару и Проклетију, са задатком да избију на обале Јадрана, ваљало спремити хране и доturати муниције.

На томе послу остао сам на једној од сабрађајних тачака на старој српско-турској граници.

Опијен успесима, што их је учинила наша војска, ја нисам ни осећао, да су дани рођења сина бојеврга већ били на прагу, али кад је већ то било ту, моју душу притиште неко суморно осећање.

Ја сам се враћао у своје детињство и сећао како сам тај дан проводио код својих родитеља, прелазно преко доба момаштва као преко рђавог сна и у низу најлепших слика поређао све године, у којима сам као отац дочекивао са својом дечицом овај големи дан.

Ове године нисам могао бити са својима, јер је ваљало дићи дужност изнад личних осећања, и гледати на оне, што тамо далеко по албанским гудурама стоје пред грдњима непријатељских пушака.

Али ако се није смело рачунати са тако големим растанком од њих, могао се употребити један дан, да се оде на Косово, наше освећено Косово.

А Косово је била моја даваншња жудња. Ја сам хтео очима да видим место где је ваљуљан основ наше старе државе, место на коме су се крст и топуз најодсудније сукобили.

На сам дан Божића кренуо сам се на пут.

Добро обучен и са добром запрегом, ја се нисам осврнао на хладан зимски дан.

Спуштајући се са преполачких висова у лабску раван, ја сам осећао да прелазим у земљу наше историје, наше ненадашње славе.

Коњи су јурили халоштто, и ја сам промицао поред села и ханова као у калејдоскопу.

Приближавао сам се већ гвозденом мосту на Лабу.

Баш пред самим мостом беше мала колебица, где су становали војници и чували мост од повреда, и отуда до мене допирање један звонак мушки глас. То неко певаше „Рождество твоје".

Тај глас био је за мене глас сирене. Ја нисам могао проћи а даде сврatим у ту колебицу, где се још под тежим и материјалним и душевним приликама прослављао дан Христова рођења.

Уставно сам кола и ушао у колебу.

На средини ове бејаше мала писка трпеза са упаљеном поштапицом. Око ње стајаше 5—6 гологлавих војника III позива, који свршаваху молитву и певаху песму, која ме је и скинула с кола.

Са братском љубављу ја сам овим људима честитао празник и пожурио да продужим пут тамо за Косово, за Косово.

Већ бејах на измаку тенеидолског клanица. С леве стране спуштају се огранци Драгора, а десно пуца непрегледна раван — то је Косово!

Колико је болних успомена избило у мојој души, колико је радосних тренутака овладало њоме!!

Мета мога пута бејаше Муратово тулбе. Тамо сам се упутио. Тамо, где је бесмртни Милош распоно Мурата, где је пала глава светога цара Лазара, где је пала елита српског народа онога времена, тамо је за мене било право Косово, и ја сам журио тамо.

Обилазећи повијарце Драгора, ја на једанпут угледах тулбе.

Његови мрки зидови и оловни кров одбијали су се неагодно и тужно о снежну белину, и моја је уобразиља сликала догађај косовски у свима његовим детаљима.

Као да сам гледао несретне унутарње прилике нашега народа онога времена.

Неслога и раздор оних, који су требали да предњаче у љубави према земљи с наше стране, а сложна, млада и организована војска турска с друге стране.

Под таквом разликом имао је да се подели мегдан и реши: ко ће остати на Балкану: Срби или Турци, јер других држава више и не беше.

И ударише су се војске.

Као бесни оркан ударали су они Срби, чија љубав према земљи беше већа од љубави на животу. Просецали су читаве путове својим сјајним десницама кроз редове Турака, и већ их нагонили у бегство.

Али тада, о судбино, кад пада Мурат под ударцима Милоша, кад се све клони у корист српског

оружја, тада један Вуковић малаксава и напушта бој, а други Бранковић и не улази у исти, и на разбојишту се чују очајни крици рањеника: Србије нема више!!

Заузет овим осећањем дуже, ја нисам ни приметио да су кола већ била пред тулбетом, докле кочијаш не понови: тулбе.

И ако сам осећао неку одвратност према овоме споменику, што га је дигао победилац да овековечи своје успехе, ја сам ипак ушао да видим гроб Цара, чију је утробу изваднo својим ножем бесмртни Обилић, и то је била нека утеха мојој души за све несреће, које су снашле српски народ.

Уморен и путом и душевном борбом, ја сам потражио одмора.

И колико сам био радостан, кад ми чувар тулбета рече, да се ту налази вод војника који чувају тулбе.

Ја сам похитао њима.

То беху војници XI пука II позива. Људи добри и честити.

И ако далеко од својих, они су се постарали да овај дан домаћински прославе.

По љубазности, којом се Срби одликују, они и мене позваше да им будем гост, што сам ја драговољно прихватио.

Кад сам се после подне кренуо за Приштину, војници изађоше да ме испрате.

Не знам зашто, али кад пођох они у један глас запеваше „Рождество твоје", и ја сам већ био далеко од Мазгита, а до мене су још допирали гласи ове песме радости и тргнули онамо ка „Газан Местану" и Милутинову граду.

Под утисцима ове песме ја сам се прибирао и душа је моја оживљавала.

Ја сам гледао освећено Косово; слушао и певао на њему песму Христова рождества; пролазио путевима којима су некада јездили наши краљеви и цареви са својим витезовима; ја сам гледао ослобођену браћу, како радосно и слободно прослављају дан; ја сам већ стварао велику Србију, и тамо на крају хоризонта гледао у једну тачку, одакле се мојој уобразиљи јављало син божји са узвиком: Српство ће бити уједињено.

МАТЕО ФАЛКОНЕ

ПРОСПЕР МЕРИМЕ

Матео Фалконе становао је у једној усамљеној кући пред шумом Порта Вечија.

Једнога дана, он мораде отићи послом са својом женом Ђузепом у Порто Вечијо, оставивши код куће свог сина Фортината, коме беше десет година.

После неколико часова, по одласку родитеља, Фортинато чу пуцнада неко удаљено пушкарање.

Ускоро бану пред кућу један планинац покривен дроњцима, блед, изнурен, једва се држећи; био је рањен.

То беше један прогнаник, који је напао на заседу.

— Ја сам Ђијането, рече он, војници ме гоне, не могу даље бежати, сакри ме!

Фортинато, знајући да је дужност гостопримства света, сакри Ђијанета у пласт сена.

Неколико тренутака доцније, шест војника, предвођени наредником Гамбом, стигоше задувани пред кућу малог Фортината.

Гамба, који беше ујак Фортинатов, узалуд покушаваше да од њега дозна место где се скрио Ђијането.

Напослетку наредник извади на свог џепа сребрн часовник, који је вредео десет талира; па, опазивши да се очи малога Фортината засветлеше угледавши часовник, рече му, држећи часовник обешен о крај скупоценог ланца: „Гле! ти би имао овакав исти часовник, обешен о твом оковратнику, и ти би се шетао улицама Порта Вечија, горд као паун, а пролазници би те питали: „Колико је часова?" а ти би одговарао: „Погледајте на мој сат!"

— Кад одрастем, рече Фортинато, мој ујак, каплар, купиће ми сат.

— Да, али син твог ујака има већ један, али не овако леп као овај, вере ми. Међутим он је млађи него ти.

Дечко уздахну.

— Па лепо, рече Гамба, желиш ли да овај сат буде твој?

Али се Фортинато насмеја горко и рече:

— Зашто ми се подсмевате?

— За Бога! рече Гамба. Ја се не подсмевам. Реци ми само где је Ђијането и овај часовник је твој.

Фортинату се оте један осмех сумње и, упревши своје црне очи у очи свога ујака, трудаше се да се из њих увери о истинитости ових речи.

— Не носио више ових еполета, викну Гамба ударивши се по истим, ако ти не дам овај сат, али под условом, да прокажеш Ђијанета! Ови војници су сведоци, ако ја то не испуним.

Говорећи то, он толико приближи часовник, да је скоро додиривао бледе образе дечије.

По изразу дечијег лица, видело се, да му се у души води огорчена борба између жудње и поштовања гостопримства.

Његове наге груди снажно се дизаху, као да му је недостајало ваздуха. Међутим часовник се клатио, окретао и неколико пута додиривање му нос. Напослетку мало по мало и његова се десна рука подиже к сату; врхови његових прстију додириваху га; он га напослетку узе у руке, као да га је оцењивао, ма да Гамба није пуштао крај ланчев. Кадран[1]) се преливао у најлепшим бојама. Капак је према сунцу блистао као ватра...

Искушење беше врло јако...

Фортинато диже своју леву руку на коју се био наслонио и показа палцем, преко рамена, пласт сена.

Гамба то разумеде и пусти крај ланчев.

Фортинато се осети сопственик овога часовника; диже се са лакоћом јелена и удаљи се десетак корака од пласта, кога војници својим кундацима испреметаше.

Не потраја дуго, а из сена се показа Ђијането сав крвав, с ножем у руци; он је покушавао да се одржи на ногама, али наједмогао од ране не могаше; и он паде.

Наредник се устреми на њега и истрже му штилет. Притом га свеза врло чврсто, ма да је Ђијането био јако изнемогао.

Тада се појави Матео Фалконе са својом женом. Разумевши да је Ђијането био ухваћен издајом Фортинатовом, осети да му је част увређена једним таким неделом и да му страшна љутња испуњава душу.

Он је стајао тако запањен, не могавши изговорити ни једне речи.

Дете посматраше плашљивим погледом час мајку, а час оца, који

[1]) Плоча на сату за време.

га, наслоњен на своју пушку, посматраше гневним погледом.

— Лепо си почео! рече напоследку Матео мирним гласом али, страшним за онога, који га познаје.

— Оче мој! повиче дете бризнувши у плач, као да је хтело пасти на колена. Али му Матео викну: „Даље од мене!“ И дете се удаљи неколико корака од оца, јецајући.

Ђузепа се приближи. Она беше опазила ланац од часовника, чији је крај извиривао из Фортинатове кошуље.

— Ко ти је дао овај часовник? упита га она строгим гласом.

— Ујка Гамба, следоваше одговор.

Матео шчепа сат и тресну га о земљу тако јако, да се разлупа у безброј парчади...

— Ово је дете, рече он, прво у нашем племену, које је учинило издају.

Јецање и трзање Фортинатово сад се појача.

После неколико тренутака Матео, као да би решен на нешто страшно, пребаци пушку преко рамена и пође путем у шумицу, позвавши Фортината да га прати. Дете послуша. Ђузепа стаде пред Матеа и шчепа га за руку.

— То је твој син, рече она дрхћућим гласом, гледајући га право у очи, као да је читала, шта му се у души збива.

— Пусти ме, одговори Матео; ја сам му отац.

Ђузепа загрли свога сина и врати се у колебу плачући.

Међутим Матео ћаше сталом до двеста корака и заустави се до једне мале јаруге, где се сиђе.

Он кундаком своје пушке копаше земљу, која беше врло мека и лака за копање.

Место му се учини врло погодно за његову ствар.

— Фортинато, рече Матео, стани пред овај велики камен.

Дете учини како му је заповеђено, затим клече.

— Помоли се Богу! рече Матео.

— Оче мој, оче мој, ти ме нећеш убити.

— Помоли се Богу! понови он страшним гласом.

Дете је очитало молитву врло слабим гласом.

— Је си ли свршио?

— Ох! оче мој, смилуј се! Ја то више никад нећу урадити.

Он би још говорио, али Матео запе пушку и рече заганим гласом: „Нека ти Бог опрости!“

Дечко покупа да обгрли ноге свога оца, али Матео окину и Фортинато паде мртав на земљу, не пустивши ни гласа.

Не гледајући никако у леш, Матео се врати кући, да донесе мотику, да би закопао свога сина.

На неколико корака пред кућом срете Ђузепу која му викну плачним гласом: „Шта си учинио?“

— Правду!

Превео с арап.
Б. Ј. М.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Драг. Матић деловођа општине горњо-топличке упутио је актом од 29. новембра ове године питање овакве садржине:

— По т. бр. 1. таксене тарифе закона о таксама у вези са чланом 10. тач. 5. и чланом 13. правилника за извршење поменутог закона, такса за државну касу полаже се у маркама на све писмене преставке као што су молбе, жалбе, допуштења, одобрења итд. Међутим тач. 7. члана 10. поменутог правилника гласи, да се такса за општинску касу полаже у напред у готовом новцу осим такса по т. бр. 370. за осуде по званичној дужности и по т. бр. 376., 377. и 381. које припадају државној каси, не означавајући и посебну таксу за правни посао по т. бр. 339. истог закона. — Пита се: које таксе треба општински судови да наплаћују у маркама у корист државне касе, и треба ли сам општински суд или са одбором у почетку године да пропише начин за наплату таксе из кога има да се види, колико се и по коме предмету има таксе наплаћивати за општинску а колико за државну касу?

Одговор:

На све писмене или протоколарне представке или молбе у опште, по којима власт не мора да издаје нарочито писмено решење наплаћује се такса од 1. динара, кад се подносе Краљу и Народној Скупштини а од 0·50 динара кад се подносе свима осталим властима. Овај пропис односи се само на државне и самоуправне, окружне и среске, власти, а не и на општинске, јер се за такве акте код општинских ваља ти наплаћују нарочите таксе, које се полажу у готовом новцу у напред, осим такса по т. бр. 376. за осуде по званичној дужности, т. бр. 376., 377. и 381. које се накнадно полажу. Ове таксе из последња три поменута броја таксене тарифе не наплаћују се у корист државне касе, како је у питању престављено, већ у корист општинске касе, а у тачки 7. члана 10. правилника за извршење закона о таксама те су таксе поменуте изричано због тога, што се оне не наплаћују у готовом новцу за општинску касу у напред већ после свршеног посла такође у готовом новцу и за општинску касу; то су таксе за извиђање и пресуђење иступа по званичној дужности, таксе за извршење пописа по забранама и по извршним пресудама и решењима, таксе за извршење пресуда или решења, и таксе за санитетско-комисиски преглед стана, радње, радионице и других локала, ако се прегледом утврди, да су влажни или нездрави за становање или бављење у њима. — Међу таксе пак које општинска власт наплаћује за државну касу долази: такса из т. бр. 339. за потврду уговора, облигација, признаница и у опште исправа од вредности до двеста динара закључно; такса из т. бр. 366. за правни посао при поравњању пред судом пре поведеног спора ако нема исправе, по којој је такса на правни посао у корист државе плаћена; такса из т. бр. 110. за сточне пасоше и уверења о својини и здрављу стоке. Ове таксе општински судови мора да наплаћују у маркама. — Начин, како се таксене марке лепе и поништавају, прописује у границама позитивних законских прописа Министар финансија по саслушању Управе Државних Монопола и Државног Савета правилима, која се утврђују Краљевим Указом. На основу тога прописан је правилник за извршење закона о таксама, и тач. 7. члана 10. тога правилника предвиђено је, да начин контроле за наплату општинске таксе прописују општински судови а да то одобрава Министар Финансија. Дакле, према поменутом правилнику треба сам општински суд, без општинског одбора, да пропише начин контроле за наплату општинске таксе, и то не сваке године, за да прописе своје подноше Министру финансија на одобрење; али

треба при томе да пази, да не прекорачи границе своје власти, јер општинска власт не може одлучивати, како је у питању престављено, колико се и по каквим предметима има так е наплаћивати за државну а колико за касу општинску, пошто ова питања могу да се расправљају само при примени закона на конкретне случајеве, изузимајући оне случајеве, за које постоји изричо законско овлашћење општинској власти, да ова за извесно време одређује неке општинске таксе (на пр. таксе из т. бр. 396. и 397. закона о таксама).

* * *

Милутин Руменић, деловођа општине ратарске, актом од 28. новембра ове године упутио је два питања овакве садржине:

— 1. Пресудом општинског суда од 3. априла ове године кажњено је једно лице са пет дана затвора и четири месеца полицијског надзора за дело из § 391. кривичног закона. Пресуда је оптуженоме саопштена 4. априла ове године, и он је жалбу противу пресуде предао општинском суду 8. истог месеца, дакле четврти дан, услед чега је општински суд решењем од 3. јуна ове године жалбу одбацио као неблаговремено поднету. И противу овога решења кажњени је најавио жалбу, али првостепени је суд решењем од 22. августа ове године жалбу одбацио као неуредну и осиажио решење општинског суда. Решење првостепеног суда је саопштено кажњеноме лицу, и оно је стављено у затвор, али је испред чувара побегло и тек после два месеца ухваћено и поново стављено у затвор. Пита се: да ли се кажњеноме лицу четворомесечни надзор полициски рачуна од дана саопштења одлуке првостепеног суда, од дана првог хапшења, или од дана када је поново у затвор стављено?

2. Да ли имају право гласа на општинском збору за избор општинских чланова они, који су уведени у гласачки списак, али који се налазе под полицијским надзором?—

Одговор на прво питање:

Над крадљивцима, који се кажњавају по § 391. кривичног закона, може се изрећи и казна полицијског надзора, који не може трајати дуже од годину дана ни краће од четири месеца. И овакав полициски надзор састоји се у следећем: 1. који је на ту казну осуђен, за одређено у пресуди време не сме се удаљити никуда изван атара села или вароши, у којој живи, без знања и одобрења надлежне полициске власти (само у случајевима преке потребе може му надлежни кмет на своју одговорност дозволити, да може у оближње општине отићи и то само онда кад у месту нема полициске власти); 2. осуђени мора бити ноћу од одређеног до одређеног времена, које полициска власт определи, у своме обиталишту, или мора ићи да преноћиште домазити где му се одреди; и 3. осуђеном се може за дотично време претрести кућа и његова притежања свакад кад месни кмет или полициска власт то нареди. Већ и по томе, а и што је према § 12. и 310. кривичног закона полициски надзор казна, мора се узети, да та казна не почиње тећи у погледу извршења од дана када се кривац стави у затвор или од дана кад после бегства поново буде затворен, већ од дана када затвор буде издржао. Сем тога у § 320. б. кривичног закона напоменуто је, да и за полициски надзор који се односе над вступним крадљивцима важи пропис из § 37. в. кривичног закона. Овај пак законски пропис предвиђа, да одређено време полициског надзора почиње тећи од извршене или опроштене главне казне — Дакле у питању означеном лицу полициски надзор треба рачунати од дана пуштања у слободу после издржаног затвора.

Одговор на друго питање:

На општинском збору имају права гласа сви пунолетни грађани, чланови општине, који плаћају државни најмање петнаест динара непосредног пореза годишње, рачунајући ту и стални државни прирез без обзира на то, да ли су порезу платили или не, и који буду записани у азбучни списак, а дотиче међу тим не буду изгубили право гласа према члану 32. закона о општинама, по коме немају право гласања на општинском збору поред страних подавника и они српски грађани: који су осуђени на робију док се не поврате у права, који су осуђени за преступе на губитак грађанске части за време док траје та казна, и који су у затвору или притвору за злочинства или преступе, који повлаче и губитак грађанске части. Према томе јасно је, у којим случајевима они, који су осуђени поред других казни и на казну полицијског надзора, немају право гласа на општинском збору кад је реч о кривицима осуђеним за злочине или преступе. Што се тиче иступних криваца, који су осуђени и на полициски надзор, они имају право гласа на општинском збору и за време трајања те казне већ и по томе, што нису изузети од учешћа на збору и што се полициски надзор као казна за иступна дела састоји у овоме, што је означено у § 37. а. под тачкама а., б и в. кривичног закона, где није предвиђено одузимање права гласа.

К.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА, КАСАЦИОНОГ СУДА, И ВИШИХ ВЛАСТИ

Пропис I одељка § 10. зак. о среским и град. судовима има се тако разумети, да су по њему и за извиђање кривица судски кажњивих по закону о шумама, надлежне среске и градске судије, где ове постоје.

(Одлука Опште Седнице Касац. Суда од 11. Септ. 1912. год. Бр. 9139).

Господин Министар Правде тражио је од Касац. Суда да да своје мишљење о томе: да ли је смисао § 10 зак. о градским и среским судовима такав, да су срески судови, где они постоје, надлежни за испитање кривица по закону о шумама или да су зато и даље надлежне полиц. власти? Касациони је Суд у општој својој седници од 11. Септ. 1912. г. Бр. 9139. нашао: „до појаве закона о среским и градским судовима првостепени су судови приватна злочинства и преступљења (т.ј. осим оних, која званичници државни у званичној дужности учине испитивали и судили само на тужбу полициске власти, сем оних преступљења и злочинстава, која би се пред самим судом догодила, која су сами судови испитивали и пресуђивали, или других, која су специјалним законима одузета од полиц. власти. То се јасно види из § 6.

кр. суд. пост. По § 19. пет. пост. полиц. је власт била готово једина надлежна за искљученье злочинстава и преступљења. У овом зак. пропису надлежност полиц. власти за искљученье злоч. и преступљења није ограничена на ова или она злочинства и преступљења, нити искључиво на злочинства и преступљења из II части казненог законика, већ је у опште наређено: које власти извиђају злочинства и преступљења, па је прописано да су то полицијске власти, које су даље према § 157. и 158. крив. суд. пост. по свршеном искљученју или прекидале истрагу, или подносиле суду тужбу, према резултату истраге. Према наложеноме полицијске су власти већ по самим наведеним наређењима закона о поступку судском у кривичким делима биле надлежне за извиђање свију злочинстава и преступљења у опште, која нарочитим, специјалним законима нису изузета из надлежности полиц. власти, а и оних која су специјалним законима дати у надлежност полиц. власти. Ово је овако све било до појаве закона о истражним судијама од 27. априла 1890. год., када је, као што се у чл. 1. реч. закона вели: за извиђање преступа и злочина по казненом судском поступку, као и за остале послове у овом закону (о истраж. судијама), заведено звање истражних судија, који су по чл. 18. ист. зак. били надлежни да искључују преступе и злочине по прописима казненог судског поступка, изузимајући искљученье штампарских кривица. Овим законом о истражним судијама, дакле, одузето је од полицијске власти искљученье свију иступљења и злочинстава и пренето у надлежност истражних судија, сем искљученья штампарских кривица, према чему су истражне судије биле надлежне и за искљученье оних злочинстава и преступљења за која су до тада биле надлежне полиц. власти по прописима којих специјалних закона, јер су, по чл. 18. зак. о истраж. судијама, изузете биле само штампарске кривице, а друге не. — Када је 1894. год. суспендован закон о истраж. судијама, онда су полиц. власти опет постале надлежне за искљученье злочинстава и преступљења у овом смислу како је напред наложено. Законом пак о установи срески х и градских судова ова надлежност за извиђање злочинстава и преступљења пренесена је у надлежност среских и градских судова, што онако и у истом смислу, као што је раније та надлежност од полиц. власти пренета на истражне судије, јер и сад установом среских и градских судија изузето из њихове надлежности *само извиђање штампарских кривица*, исто онако, као што је то раније, законом о истраж. судијама, било изузето од истражног судије, док се међутим, ни онда, а ни сада ништа не вели за кривице по другим специјалним законима за извиђање којих су биле надлежне полицијске власти, како по самим тим законима, тако и по прописима крив. суд. поступка, што значи да су и за извиђање ових кривица надлежне среске и градске судије, где ове постоје.

Истина, у § 10. закона о срес. и град. судовима надлежност њихова опредељена је на истраге злочинних и преступних дела предвиђених у II части крив. законика, али из свега наведеног јасно се види намера законодавца, да искљученье кривичних дела суђење којих спада у надлежност првостеп. судова, одуме од управне и преда судској власти. То се види како из напред наведеног, тако и из писма г. Мин. Правде, којим је упутио на мишљење Државном Савету пројект закона о градским и среским судотима, из датог мишљења Државног Савета, а и из говора г. Министра Правде и других народних посланика приликом начелне дебате о поменутом закону.

У остало, не би било оправдано, да се на пр. преступна дела од мање важности и којима се више вређа приватни интерес, а казне се само на тужбу прив. тужиоца, да се извиђање таквих дела одузима од полиц. власти, а да јој се и даље остављају у надлежност извиђања кривице по специјалним законима, које се казне по званичној дужности и којима је више угрожен јавни интерес, као што су кривице по закону о шумама. Са наведених разлога Касац. Суд је дао мишљење: *да се прочее I. одељка § 10. зак. о среским и градским судовима има тако разумети да су по њему и за извиђање кривица судски кажњивих по закону о шумама, надлежне среске и градске судије, где ове постоје.*

I.

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

Један уцењивачки трик. — У провокласном хотелу једне швајцарске бање настанио се недавно један елегантно обучен налоги доктор медицине из Јужне Америке. Тражио је и чинио познанства са удатим дамама из виших финансијских кругова, испод руке им је нудио своје лекарске услуге и савете, те тако корисно прилику да их заведе. При том је умео тако да удеси ствар, да је дотичну даму неопажено фотографисао у што је могуће више компромитујућој ситуацији.

Пошто би таква дама затим отпутовала, добијала би од злочинца писмо, са приложеном малом фотографијом, у коме је стављало дами у изглед, да ће другу копију фотографије послати њеном мужу, ако му ту и ту суму не би послала на извесну адресу. Изгледа да су даме и испуњаване тражени новац.

Тек после извесног времена изашло је дело на видело, те је ухваћен злочинац даљи његов „занат". У истом хотелу, где је био и „Американац", једној дами (коју изгледа да је такође преварио) нестане златан сат, а собарица баци сумњу на „доктора", и у његовој соби заиста буде нађен украдени сат. Тим поводом власт претресе и остале кофере осумњиченога, те том приликом нађе поменуте фотографије и кореспонденцију, која га је одала.

Фингирано убиство ради добијања осигуране суме. — Д-р Флоршиц саопштава у часопису за лекарске стручњаке један интересантан случај. Један је човек нађен мртав у својим колима, са конопцем о врату и везаним рукама на леђима. Узело се да ту постоји дело убиства, па су такво мишљење дали и лекари који су леш секцирали. Па ипак је била спречена и сумња да је посреди дело самоубиства, пошто је умрли био на велику суму осигуран, а био је баш пред материјалном пропашћу. Али судска истрага није нашла никакве полазне тачке за ову поставку, те мати покојникова добије сву осигурану суму.

Пу четири године доцније осигуравајуће друштво анонимним путем добије два оригинална писма покојникова, којима је овај молио примаоца, да га по извршеном самоубиству веже и тако га метне у

кола, не би ли се тако помислило да ту постоји дело убиства.

Анонимни пошиљалац додао је и своје сопствоно писмо, у коме каже, да је покојника нашао обешеног на одређеном месту и да му је учињено по жељи. После свега тога наравно да је мати морала тражити сву осигурану суму.

Шта младе девојке у Њу-Јорку не треба да раде. — Једне дрездањске новине износе под овим насловом врло занимљиву белешку која лепо карактерише стање покварености у Њу-Јорку, због кога се и овакним мерама противу ње мора борити.

Крсташки рат противу трговине с белим робљем, који се и сада са највећом живошћу води у Америци, показао је страховита открића у распрострањености трговине са женскињем и у рафинираности метода спомоћу којих се хватају жртве.

Да би се младе девојке осветиле и увиделе шта не треба да раде, више њујоршких хуманитарних друштава израдила су један велики опомени плакат, па су га прикуцали на видним местима по свима железничким станицама и у сваким трамвајским колима.

Међу многобројним опоменама, које су на том плакату исписане, налазе се и ове:

Девојке никад не смеју застати, да би помогле каквој жени која би пред њиним ногама на улици пала у несвест; при том се про одмах има девојка обратити ком полицајцу, да би он збринуо потребну помоћ.

Никада девојке не треба да следују позиву за посећивање какве недељне школе или библијскога часа, ако тај позив потиче од непознатог човека; па ма тај непознати био и каква побожна сестра или калуђерица, шта више и кад би носио свештеничко одело.

Девојке не треба никада да прате никакву непознату женску, па ма та непозната била обучена и као болничарка; никада не треба да верују прче које им причају људи које добро не познају, нарочито ако кажу како је неко од њихових најближих изненада се тешко разболео, јер то је један од најобичнијих трикова трговаца са женскињем.

Девојке не треба никако да примају чоколаду или јело ма које врсте, како ни да миришу цвеће које им људи ко страни; тако исто не треба да купују мирисе и слаткише од разних летећих торбара, који ту робу носе по кућама од врата до врата, јер се у тим стварима обично налазе средства за преношење лица у бесвесно стање. —

Веровање у вештице у Италији. — Из Флоренције јављају за један интересантан случај веровања у вештице.

Пред кривичним суд у Фиренцији изведена су четири сељака из Арнотала под тешком оптужбом, да су покушали да спале једну жену. Наиме, они су били тврдо уверени, да је злехуда Фаустина Були права вештица и да је спомоћу своје чаробијске моћи осленила једну сељанку из Гравиље.

Између те две жене једном се породила свађа, па је том приликом Фаустина у јарости рекла: „Да Бог да осленила!“ Али жалостан случај је хтео, да тако наружена жена заиста и ослепи.

Место да се то пчишње природним узроцима, чврсто се држало да је то последица вештичиних чаролија. Једнога дана, кад је Фаустина случајно пролазила поред кућне слепе сељанке, задржи је муж ове и захте од ње да скине своје чаролије слепе жене. И слепа жена јарошно је викала на куће: „Ти си ме омађијала! Сад ми мораш вратити вид!“

Узалуд је Фаустина одговарала да је она за све то невина и да јој и поред најбоље воље не може повратити вид. Муж слепе жене није јој поверовао, већ је позвао у помоћ три своја суседа.

Та четири човека ушише вештицу у једно ћебе и баш кад су хтели да је метну у једну усијану пећ да је изгору, запомагање ове сиротице зачуше и други суседи. Тако би осујећен план ове четворице људи.

Суд им је признао као олакшавајућу околност умањену урачунљивост. Тако је и казна испала сувише блага. Сва су шесторица осуђена на по шест месеца затвора, и ако је државни тужилац тражио петогодишњу казну.

Окотање истраге. — Пре кратког времена у Таухи код Лајпцига нађен је на улици један пекарски шегрт, по изгледу у бесвесном стању, а поред њега је нађен и његов повређен велосипед. Пекарски еспап лежао је растурен око њих; — његов капут био је разноврсно исечен, а џепови од панталоне били су извучени наполе и извртути. Под таквим околностима морало се узети да ту стоји дело извршене похаре над шегртом. Кад је шегрт пренесен у стан његовог газде, тек му се после неколико сати повратно говор, те је испричао како су га напала два непозната човека, да су га задавили за врат и да му је тако нестала његова готовина од две марке.

Приликом поновних унакрсних питања шегрт је брзо запао у противречности и најзад се нађе побијен да признаје, да је он, још на дан пре тога, изгубио свој новац и да је цео разбојнички напад измишлио.

Изгледа да је дечко био под утицајем читања скандалозне литературе и да му је отуда потекла идеја за све ово.

Време пред судом. — Изнећемо неке занимљиве случајеве из којих се иследник може поучити о значају научног испитивања времена по правосуђе.

Један чиновник буде окривљен за дело разбојништва на основу исказа једне старе жене, која је тврдила да га је дотичног дана видела у 3 сата ујутру, и ако је била већ позна јесен. Пошто су његови домаћини били на путу, чиновник није могао доказати alibi. Сва средства за оправдање осумњиченога остала су. Најзад овоме паде на памет да затита метеролошки институт о томе колико је била јасна она ноћ када је дело извршено. Одговор је гласио, да је дотична ноћ у то доба била тако мркла, да је била искључена свака могућност да је тужила могла по њој видети и познати човека. На основу тога изнештаја суд је ослободио осумњиченог чиновника, коме је био у питању цео живот.

У другом једном случају требало је већ да буде осуђен газда једног стана да је у њему сам извршио пљачкину, кад једном судији, који се из задовољства бавио астрономијом, паде на памет да затита краљевски метеролошки институт у Берлину каква је јачина била сунчеве топлоте тога дана и да ли је

она сама могла произвести запаљивост које ствари у соби оптуженога. Поменути институт дао је извештај, да су његови апарати тога дана показивали усијане сунчеве зраке. Тим поводом даља је истрага дошла до резултата да окривљени буде ослобођен.

И ветар у приличи игра важну улогу пред судом. Нарочито је важан ветар код паљевина, над се н. пр. тврди да је ватра пронашла од варнице са суседног земљишта, или у таквим случајевима где долази слух или одјек у питање.

Паљевине по поруџбини. — У Њу-Јорку је ухапшен паликућа Исидор Штајн, те услед његових исказа следују сада многа даља апшења. Државни тужилац поднео је пет нових оптужби, међу којима је једна и противу Фремана, агента за осигурање од пожара.

Штајн је јавно, да га је више од хиљаду становника јако насељеног источног дела вароши Њу-Јорка молило да њихове куће запали, како би добили осигуране премије.

У кућама у којима је вршена паљевина, најпре су понаместане и обешено кобасице испуњене бензином, које су приликом пожара експлодовале, те даље ватру распростирале.

Штајн је на првом свом саслушању признао, да је сам лично запалио преко 200 кућа, а иследна власт ставља на терет тој злочиначкој организацији око 1000 пожара и паљевина.

У овоме је још најинтересантнији тај амерички начин паљевина средством бензина у кобасицама.

Редак мотив за паљевину. — Пре кратког времена објављен је овај редак случај који се десио у америчкој држави Индијани.

У Евансвилу се десио читав низ паљевина штала у којима су биле краве. Најзад буде пронађен као кривац један човек од 46 година старости. Раније на њега није пала сумња за то што је изгледао поштен и простордачан, и ако је баш тамо где је он радио и надничио, увек избијала ватра, која је уништавала штале и рогату марву.

Кад је уштан о побудама његових дела, злочинац је изјавио: да радо слуша кравље рикање од страха у запаљеним шталама.

„То је била за мене музика", отворено је признавао злочинац.

Пада у очи релативно велика старост злочинчева, јер су паликуће обично млади људи. Радост због патре, радост због причињене штете, освета и т. сл., то су обични мотиви за дела паљевине. Али овде је мотив апсутивни моменат крављег рикања од страха у запаљеној згради.

Ново поље рада за полицијског пса. — У једним дрезданским новинама изашла је бедетика, у којој се вапоси, како је у Бишофсверду (Саксонска) један трговац дао полицијском псу да по једном у радњи заборављеном женским муфу пронађе његовог сопственика. Полицијски пас је отишао трагом, којим га је водио мирис са муфа, и ускоро је ушао у кућу једног лекара, где је пронађена сопственица муфа, која је необично обрадовала проналаску изгубљеног муфа.

На ту се могућност до сада није мислило, а она се несумњиво даје и даље разрадити. За сада се полицијски пас употребљавао већином само за проналажење кривичних случајева.

Д. Б.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Лице, чију слику износимо, најавило је код Управе града Београда, да се зове **Радисав Милосављевић,** из Црнуће у А.-Угарској (?).

Пре неколико дана на Краљевом Тргу у Београду Радисав је ухваћен у скитњи и приведен Управи, где је даље изјавио: да је у Београд дошао пре пет месеци и да је за то време надничио на разним местима, а најдуже се задржао код Мите Стојића, овд., који ради са колима. У моменту апшења Радисав није имао при себи никаквих исправа. Он даје о себи врло чудновате податке: да је родом из А.-Угарске; да је у Београд допутовао железницом, но не зна место одакле је пошао; да је железницом прешао преко једне велике буприје; да је и немеп, јер у селу његовом није било учитеља, као и да је од скора тамо дошао неки учитељ Светозар; да у селу нема цркве, али попа у њему живи поп Самуило; на питању, вели даље он, идемо у Бемановац, који је најближи његовом селу. За фамилију своју каже да има оца и четири сестре, и да живе у селу. Најчудноватија је његова последња изјава о томе, да је он о Ускрсу ове године у своме селу на пушке убио Милића Јанковића, који је тукао његовог оца.

Радисав је стар око 17 година, средњег раста, слабе конструкције, косе смеђо-густе, очију зеленкасто-жућкастих, врата високог, мало гушаст, чела мало косог, леђа носа правих, јагодица развијених. Од особених знакова има: а) на средини лево обрве бедегу од посекотине у облику праве линије величине 1 сантиметар; б) на корену малог прста десне руке има посекотину неправилног облика, вели-

чине 4 сантиметра. Радисав је у веома похабаном оделу; увек иде спуштене главе, те погледа незнатно погрбљен.

Како се о овом лицу ништа позитивно не зна, нарочито одакле је и у колико су његови наводи тачни, то се износи његова слика с препоруком полицијским и општинским властима: ако ма шта сазнају о њему да то одмах доставе Управи града Београда с позивом на њен акт бр. 41901. Нарочита се пажња скреће властима срезова: качерског и таковског, јер је велика вероватноћа да је он отуда, а стоји и јака сумња, да је Радисав родом из Сабанте у срезу левачком, где је извршио какво казнимо дело, па отуда побегао.

ПОТЕРЕ

Танасије Радојковић, зв. „**Товрљан**“, коцкар из Краљева, чију слику износимо, решењем крушевачког вишестепеног суда стављен је под кривичну истрагу и у притвор због покушаја убиства, али се налази у бегству.

Танасије је стар 24 година, жућкасто-зелених очију; на левом крају леве обрве има ожиљак од ране, неправилног облика, величине 2,5 см.; на левој страни потиљка има белегу од посекотине, у облику криве линије, величине 2·5 см.

Акт крушевачког вишестепеног суда Бр. 14440.

Михаило Милосављевић-Вокић, зв. „**Митко**“ из Бунића, извршио је опасну крађу, па затим побегао.

Михаило је стар 30 година, средњег раста, по лицу рошав.

Акт крушевачког градског и среског суда Бр. 4427.

Недељко Стојковић, зв. „**Сутон**“, надничар из Ужица, кажњен је са месец дана затвора због крађе, али се налази у бегству.

Недељко је стар 29 година, средњег раста, очију смеђих, лица дугуљастог, косе смеђе.

Депеша начелства округа ужичког Бр. 6144.

Димитрије Радосављевић, Циганин-скитач, из Соколове, извршио је опасну крађу, па затим побегао.

Димитрије је стар 18 година, раста средњег, у оделу грађанском, на ногама има опанке.

Депеша начелника среза јасеничког округа смедеревског Бр. 5046.

ТРАЖЕ СЕ

Марко Марковић, из Церове, 23. пр. м-ца нестао је на путу Ариље-Церова и до сада се није могао пронаћи. Он је стар 48 година, малог раста, сувоњав, приономаљаст; на себи има зубуи и чакшире од прног сукна, на ногама опанке и на глави шубару.

Депеша начелника среза драгачевског Бр. 11518.

Светозар Томић, из Лозовице, који је био као шегрт у Београду, 30. пр. м-ца нестао је, те га отац Светомир тражи. Светозар је стар 12 година, риђе косе, округла лица, на глави носи качкет.

Акт четврта савамалског Бр. 10891.

КРАЂЕ СТОКЕ

Непознати крадљивци украли су Драгољубу Васиљевићу, из Мечковца, једнога **коња** маторог 9 година, длаке затворено-дорастасте, високог 1·30 м., гриве и репа полушпанских.

Депеша начелника среза крагујевачког Бр. 15290.

Непознати крадљивци украли су Првулу Сорићу, из Михајловца, једнога **коња** маторог 9 година, длаке црвено-дорастасте, у десно уво роваш еног.

Акт начелника среза брзо-паланачког Бр. 8452.

Непознати крадљивци украли су Костадину Милутиновићу, из Бобовишта, једну **кобилу** матору око 8 година, длаке дорастасте, чарапасту у обе предње и десну задњу ногу, висине око 1·45 м., са жигом „К“.

Депеша начелника среза алексиначког Бр. 14705.

МАНГУП СТОКА

У атару општине грлишке нашле се две мангуп **кобиле** са једним **ждребетом**. Једна је кобила матора 12 година, длаке бело-зеленкасте, у десно уво роваш ена, а друга је матора 5 година, длаке дорастасте, на леђима има белегу од убоја седла; ждребе је маторо 8 месеца, длаке алатасте.

Акт начелника среза зајечарског Бр. 15854.

У атару општине залоговачке ухваћена је једна мангуп **крава**, матора 8 година, длаке вране, рогова кукастих, без роваша.

Депеша начелника среза темнићског Бр. 11974.

УХВАЋЕН

Александар Милојковић, „**Сајда**“, коцкар из Јагодине, чија је потерница изашла у 46. броју „Полицијског Гласника“ од ове године ухваћен је, те је престала потреба за његовим тражењем.

Штампа Крал. Срп. Државне Штампарије

Уредник Добривој В. Бакић.